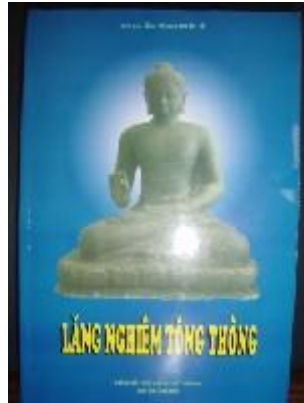

TÂY T NG T - BÌNH D NG
KINH TH L NG NGHIÊM TÔNG THÔNG

Đi ng:

Ngài Bát L t M t , Sa Môn x Thiên Trúc d ch.
Ngài Di Già Thích Ca, Sa Môn x Ô Tr ng d ch ng .
Tr n Chánh Ngh i Phu Phòng Dung, B Tát Gi i T chép.

i Minh:

B Tát Gi i T Ti n Ph ng Hu n i Phu, L B T T Thanh S T
Viên Ngo i Lang, Nam Nh c T ng Ph ng Nghi tông thông.

Vị t D ch : Thubten Osall Lama - Nh n T Thi n S

Biên t p : Chúng t i Th Ba Tây T ng T

NB NL NTH NH T 1997

Ngu n

<http://www.thuvienhoasen.org>

Chuy n sang ebook 30-6-2009

Ng i th c hi n : Nam Thiên – namthien@gmail.com
Link Audio T i Website <http://www.phatphaponline.org>

M c L c

L I NÓI U

PH N TH NH T : PH NT A

DUYÊN KH IC A KINH L NG NGHIÊM TÔNG THÔNG

QUY NI - IPH T NH, NH LAI M T NHÂN, TU CH NG LI U NGH A,

CH B TÁT V NH NH, KINH TH L NG NGHIÊM TÔNG THÔNG.

PH N TH HAI : PH N CHÁNH TÔNG

CH NG I - CH BÀY CHÂN TÂM

M CM T : G NH ICÁI TÂM

M C HAI : CH RÕ TÁNH TH Y

QUY N II

M C BA : PH T NÊU RA TÁNH TH Y NGOÀI CÁC NGH A “PH I” VÀ

“CH NG PH I”

M C B N : PHÁ NH NG THUY T NHÂN DUYÊN, T NHIÊN

M C N M : CH RA CÁI V NG TH Y

M C SÁU : CH RÕ Ý NGH A TÁNH TH Y KHÔNG PH I LÀ CÁI TH Y,

VIÊN MẢN B

M C B Y : TÓM THU V NH LAI T NG

QUY N III

QUY N IV

M C TÁM : CH RÕ C N NGUYÊN H V NG VÀ TÁNH GIÁC TOÀN V N

M C CHÍN : CH NGH A QUY T NH

QUY N V

CH NG II - N NG CH NG MÀ TU

M CM T : NÊU RA CÁI C N CH CH MÊ

M C HAI : C T KH N CH M INÚT VÀ CÁCH M NÚT

M C BA : H I I CHÚNG V VIÊN THÔNG

QUY N VI

M C B N : VIÊN THÔNG V NH C N

M C N M : CH PHÁP VIÊN TU

PH L C

CH NG III - PH T KHAI TH V M T GIÁO

CH NG IV - KHAI TH CÁC A V TU CH NG

M CM T : KHAI TH HAI CÁI NHÂN IÊN O VÀ BA MÓN TI M TH

QUY N VIII

M C HAI : AN L P CÁC THÁNH V

M C BA : CH D Y TÊN KINH

CH NG V - PHÂN BI T CÁC NGHI P QU T O THÀNH TAM GI I. CH

RÕ CÁC C NH GI I TU CH NG VÀ CÁC CH NG NG I

Quy n IX

Quy n X

PH N TH BA : PH N L U THÔNG

I. C PH C, TIÊU T IH NC

II. TR MA H N C
III. L U THÔNG CHUNG

---o0o---

L I N Ó I U

B kinh L ng Nghiêm Tông Thông này c Ngài Thubten Osall Lama, t c Nh n T Thi n S , c S T Tây T ng T , d ch và chú thích thêm t b n Hán v n sang Vi t v n vào n m 1944, n n m 1950 thì hoàn t t.

Nay, v i mong mu n nhi u ng i có c h i c c b kinh này, vì mu n c s li u ng Ph t o mà không c n b kinh L ng Nghiêm Tông Thông thì khó b c m m n. Nên chúng tôi, chúng t Tây T ng T i th ba, sau khi c s ch p thu n c a Th y B n S , Hòa Th ng Th ng T ch H Chi u, Nh T Tây T ng T , ã biên t p l i b n d ch c a c S T Thubten Osall Lama theo ng v n ng th i.

Trong công tác biên t p này, chúng tôi xin bi t n ch tôn c ã d ch kinh L ng Nghiêm và các kinh khác sang Vi t v n. Nh công trình c a quý v mà chúng tôi có c nh ng danh t chính xác, nh ng ch d n b ích h tr cho công vi c v n khó kh n và quá s c chúng tôi.

Chúng tôi xin sám h i v i ch T và quý c gi v nh ng l i l m t có trong vi c gi n l c m t s chú thích và biên t p l i b n d ch nguyên c Ngài Thubten Osall Lama trong nh, Hu vi t ra. Ng ng mong nh n c nh ng ch giáo quý báu c a các b c thi n tri th c.

Nguy n em công c này, h ng v kh p t t c , t và chúng sanh u tròn thành Ph t o.

Chúng t i th ba Tây T ng T .

---o0o---

TI U S NGÀI THUBTEN OSALL LAMA (NH N T THI N S)

Ngài sanh ngày Rằm tháng Bảy năm Kỷ Sửu (1888), tại làng An Thạnh thuộc Búng - Lái Thiêu Tỉnh Bình Dương, trong một gia đình khá giả.

Trên quê nhà Ngài đã thọ quy y tại Hòa Thạnh từ Chùa Sắc Tứ Thiên Tôn T (Búng), được pháp danh Nhàn T. Sau đó, Ngài thọ giới tại Hòa Thạnh Thiên Thai (Bà Rịa) làm chức Trì giới, được pháp hiệu Minh Thiện.

Trải qua thời gian, phần lớn là tu, thầy không thể mãi chỉ quy y, Ngài lên ngôi ni sư tms h c o.

Tháng Tám năm Mậu Thìn (1935), Ngài nhập ni. Trong thời gian trên đất nước, Ngài tùy thuận phong tục, tập y theo xứ Sri Lan-ka. Vì vậy, Ngài cũng không thể mãi mãi, liền nhập ni sang Tây Tạng học h c h i. (Hình trên: Nhàn T. Thiển S. chụp ngày 21-12-1935 tại Bồ Đề ở Tràng n)

Ngài cũng mời các Lama pháp danh Gava Samden, các Tây Tạng sang cùng ba
tên là Lama Chamba Choundouss, Lama Ise và Lama Isess qua
rời Ngài về Tây Tạng. Do các thông báo, nên qua các trạm đi vào Tây
Tạng Ngài cũng nghinh tiếp rất nhiều và trở về.

Ngài đến Lhasa vào tháng Sáu năm 1936.

Tại Tây Tạng, Ngài cũng gặp với Lama Quách Văn và dự cuộc thi tụng
toàn quốc, chỉ có hai người dự thi như sau: một người Tây Tạng
và người còn lại là Ngài, người Việt Nam. Khi đó đây chỉ bốn màu
thật quanh các Ngài xiết lại, Ngài vẫn bình tĩnh nhìn. Chỉ có Ngài qua
cuộc khảo thí.

Sau một trăm ngày Tây Tạng, Ngài Đức Đạt Lai Lạt Ma Quách Văn Ngọc đã ký ban cho pháp danh THUBTEN OSALL LAMA và nhận chức Pháp Giáo Ngoại Biện Truyền, Bộ Trưởng Văn Tế, Trưởng Chức Chẩn Tâm Kiên Tánh Lập của Thành Phố tự trị tỉnh Tây Tạng.

Dòng T-S Thi nhân đã đi vào thi ca Lạc T-Hu Ngọc nay lại có khi nói về Việt Nam từ ngày đó.

Ngài trở về Việt Nam ngày 20 tháng 6 năm 1937.

Cuộc hành trình cùng các hình ảnh của Ngài ghi chép cẩn thận trong nhật ký còn lưu lại tại Chùa Tây Tạng - Bình Định.

Vị t Nam, Ngài l p Chùa Thiên Ch n (Búng - Lái Thiêu). Sau ó, l i
xây d ng Chùa Tây T ng hi n nay t i Bình D ng.

Ngài th t ch ngày 17 tháng N m n m Tân Mão (1951) t i Chùa Tây T ng,
th 63 tu i.

V k th Ngài là Hoà Th ng Th ng T ch H Chi u hi n tr trì Chùa Tây
T ng - Bình D ng.

---o0o---

PH N TH NH T : PH NT A

DUYÊN KH I C A KINH L NG NGHIÊM TÔNG THÔNG

t a : Núi Nam Nh c, Quan Tr ng Kim Gi n tên là T ng Ph ng Nghi, Thu n Tr ng Ph .

X a, Ngài Thiên Thai Trí Gi theo h c o thi n s Hu T núi Nam Nh c, c Pháp Hoa Tam Mu i, th y c pháp h i Linh S n nghi m nhiên ch a tan. T ó xem Kinh, Lu t hoạt nhiên thông su t. n khi Ngài gi i thích ý ngh a sáu C n trong s ch trong kinh Pháp Hoa thì tr m ngâm r t lâu. Có m t v t ng ng i n nói v i Ngài : “Ch có kinh Th L ng Nghiêm là nói rõ ràng công c c a sáu C n, y ch ng”. T ó, Ngài Trí Gi khao khát ng ng m . Su t m i sáu n m, m i sáng t i h ng v ph ng Tây l bái. phía trái chùa Thiên Thai núi Nam Nh c v n còn ài Kinh. Sau Ngài h n m t tr m n m, kinh L ng Nghiêm m i vào Trung Qu c. Kinh do T T ng Phòng Dung ghi chép, v n t tạo nhã, b i th các b c h c s i phu u t ng kinh này. Tôi t ng ba l n n Bái Kinh ài, l n nào c ng b i h i ch ng mu n v , th m than : “Ng i x a ng ng m kinh này h n m i m y n m mà ch ng c th y. Nay L ng Nghiêm bày y thì ng i ta l i ch ng h xem ! T i sao th ?”. Nh n ó, tôi bèn phát tâm vi t b L ng Nghiêm lên á, thuê th ch m r i x p thành m t tòa th ch th t, khi n ng i n vi ng Bái Kinh ài s c c mà u nói : Kinh ã n ây r i ! Nh là vì Ngài Trí Gi mà b sung cho m t s thi u sót. V a c m bút nh vi t, ch t ngh : ch ta vi t ây là ch , ch ng ph i là ngh a v y ! Ngài Trí Gi mong b Kinh này n ây là mong ng i ng i hi u ngh a c a Kinh. Nh Ngài Huy n Sa S B , nhân c L ng Nghiêm mà phát minh tâm y u, ó là thâm nh p vào ngh a v y. Cho n thi n s Linh Nham An, Tr ng Th y Tuy n, Trúc Am Khuê, Hoàng Long Nam, Thi u Long An Dân... u do L ng Nghiêm mà ng . Nh v y là các Ngài ã không cô ph s truy n sang c a b kinh này. N u theo v n mà gi i ngh a, chú thích câu ch , n m y m i nhà mà ngh a kinh càng ngày càng xa, ó là l i l m do ch ng c u tâm mình. N u t ng t tâm, thì tuy là kinh này ch a n, mà ch y giáo l p ngh a c a Ngài Trí Gi , m i m i u h p v i L ng Nghiêm. Không ng c t tâm, tuy là có kinh L ng Nghiêm tr c m t, thì c ng nh kinh t i n v y. T c là kinh i n y nhà mà nào có ích ! Vì c nhà c a các thi n s là quét s ch v n t ki n gi i cho là ch ng sùng th ng, th t có lý l m thay ! Nh ng khi ti p d n hàng s c , xu t l i th khí, l i l ý t th t t L ng Nghiêm. Cho n s phát minh h ng th ng, ch ng nh p B , thì cùng v i hai m i l m ch ch ng viên thông, c duyên không khác. T c là

ch ng t ng L ng Nghiêm, mà L ng Nghiêm ã s n hi n gi . T c là L ng Nghiêm ch a n cõi này, mà cõi này ch ng ph i là ch a có L ng Nghiêm.

Tôi ch ng bi t t l ng s c, góp kh p l i c a Tông Môn, ph i h p vào kinh v n. Ho c th m h p, ho c cùng th y, ho c suy r ng ý kinh, ho c bày t ch ch a bày t . Tôi c ng không ng mình làm n i. Trong kho ng tr i t làm sao có c th ngh lu n này. Ấu c ng do túc nguy n nhi u i v y.

ây là tôi nh các v Lão Túc làm rõ ngh a kinh ch ch ng ph i t do tôi, và l y Thi n Tông soi sáng kinh ch ch ng ph i l y v n t ki n gi i mà gi ng. Bền t tên là Tông Thông¹. Tông Thông cùng v i Thuy t Thông. Ph i t c B n Tâm thì m i cùng v i các b c Lão Túc m c áo g p nhau. Ch ng nh ng m t h i L ng Nghiêm nghi m nhiên ch a tan, mà Ngài Trí Gi n nay c ng v n còn ó.

Bài v n tán ng i r ng :

*Sáu v n ba ngàn l i m i trang
Giáo, H nh, Lý; Không, Gi , Trung quán
Viên thông Hoa t ng Tín H nh gi i
Ch ngr i nh Hu x Ni t Bàn
Phá V ng hi n Chân, Chân Nh t th t
Ph n v n nung m, m tiêu tan
T i l i vô minh m i ph ng ng c
T i y b ng tiêu, t a Ph t tràng.*

Nam mô L ng Nghiêm H i Th ng Ch Ph t, Ch i B Tát, Ch Thánh Hi n T ng.

---o0o---

**QUY NI - I PH T NH, NH LAI M T NHÂN, TU CH NG
LI UNGHA, CH B TÁT V NH NH, KINH TH L NG
NGHIÊM TÔNG THÔNG.**

i ng, Ngài Bát L t M t , sa môn x Thiên Trúc, d ch; Ngài Di Già Thích Ca, Sa môn x Ô Tr ng, d ch ng . Tr n Chánh Ngh i Phu Phòng Dung, B Tát Gi i t chép.

i Minh, B Tát Gi i t Ti n Ph ng Hu n i Phu, L B T T Thanh S T Viên Ngo i Lang, Nam Nh c T ng Ph ng Nghi, Tông Thông.

Thông r ng : Kinh này t i sao l i t tên là “ i Ph t nh, Nh Lai M t Nhân, Tu Ch ng Li u Ngh a, Ch B Tát V n H nh, Th L ng Nghiêm” ? Kinh chép : “Khi y, c V n Thù S L i Pháp V ng T t trong i chúng, r i kh i ch ng i, nh l chân Ph t mà th a r ng : “Ph i g i kinh này tên gì ? Tôi cùng v i chúng sanh làm th nào ph ng trì ?”

Ph t d y Ngài V n Thù S L i r ng : “Kinh này tên i Ph t nh, Tát át a Bát át Ra (B ch Tán Cái), n báu vô th ng, H i Nhân trong s ch c a m i ph ng Nh Lai. C ng g i là c u h ng i thân, thoát A Nan, và Tánh T kheo ni trong h i này, c tâm B , b c vào bi n Bi n Trí. C ng g i là “Nh Lai M t Nhân, Tu Ch ng Li u Ngh a”. C ng g i là “ i Ph ng Qu ng, Di u Liên Hoa V ng, Th p Ph ng Ph t M u à La Ni chú”. C ng g i là “Quán nh Ch ng Cú, Ch B Tát V n H nh, Th L ng Nghiêm”. Ông nên th trì”.

o n kinh trên g m nhi u ngh a, ch c n ba ch “ i Ph t nh” là bao g m h t. B i vì Ph t nh th n chú, t c là m i ph ng Ph t M u à La Ni chú, t c là Quán nh Ch ng Cú, t c là thoát Anan và T kheo ni Tánh, do ó kh i l p l i. Chú này là “Ma Ha Tát át a Bát át Ra”, d ch là “ i B ch Tán Cái”, là cái L ng Tr ng L n Che Trùm. Ròng tr ng phau trong s ch, trùm che h t th y, nên g i là l n. i Ph t nh th n chú này, ch ng th ngh bàn, m i g i là Nhân a Bí M t² c a Nh Lai, cái Li u Ngh a c a Tu Ch ng. V n H nh c a B Tát do ây mà s n , nên c th y r t ráo b n ch c v y. Pháp có th Ti m mà không th n, thì không th g i là i. Có th n mà không th Viên, thì c ng không g i là i (l n) c . Nay nói là M t, là Li u, t c là ã g m ngh a n. Nói là Tu Ch ng, nói là V n H nh là ng m ngh a Viên. Duy cái pháp môn Viên n³ n y, cùng v i i Ph ng Qu ng Ph t Hoa Nghiêm Kinh và Di u Pháp Liên Hoa Kinh, không khác. T Th p Tín, Th p Tr , Th p H nh, Th p H i H ng cho n Di u Giác là ã bao g m trong Hoa Nghiêm; còn Nh C n Viên Thông tr n cùng ph m Ph Môn t ng ng. G m ch thú c a hai b kinh trên, kinh L ng Nghiêm th t r ng l n bi t bao !

Ch a ng , thì chuy n Cái ch ng có Sanh Di t thành ra Cái Sanh Di t, t c ch ng ph i Li u Ngh a. Ng r i, thì chuy n Cái Sanh Di t thành ra Cái Ch ng Có Sanh Di t, t c là ngh a “H t th y r t ráo kiên c”. Cho nên, m t ng i lên⁴, không ng thì không c. Th thì Chú và Ng liên quan th nào, Ng và Chú quan h v i nhau ra sao, mà u c ng g i là i Ph t nh ? Chú không th ngh bàn, Ng c ng không th ngh bàn. Chú t c là c nh gi i c a Ng , Ng t c là c nh gi i c a Chú. ây là ch “Ngôn ng o

o n, tâm hành x tụy t", th y do lìa cái Th y, thì cái Th y là siêu vi t. Cho nên gi cái Ph t nh, lìa cái T ng Th y c a mình là v y. Các dòng gi ng c a Ph t nh, m t phen v t lên nh p th ng vào, ó là pháp môn c c tôn c c quý v y. Hi p Lu n t tên là Tôn nh vì l này.

Có v t ng h i Ngài Hoàng Bá r ng : “Vô Biên Thân B Tát⁵ vì sao ch ng th y nh T ng c a Nh Lai ?”

Ngài Bá áp : “Th t không th th y. Vì sao th ? Vô Biên Thân B Tát t c là Nh Lai, không th tr l i th y. Ch c n ông không t o ra cái Ph t Ki n thì không r i vào Ph t Biên. Không t o ra cái Th y Chúng Sanh thì không l c vào gi i h n chúng sanh. Không gây ra cái Th y Có thì không l c vào gi i h n c a cái Có. Không t o ra cái Th y Không thì không r i vào gi i h n c a cái Không. Không t o ra cái Th y c a phàm phu thì không r i vào gi i h n c a phàm phu. Không t o ra cái Th y c a Thánh thì không r i vào gi i h n c a Thánh. Ch Không t t c m i cái Th y, t c là Vô Biên Thân. N u có ch Th y, t c là ngo i o. Ngo i o thì ham các cái Th y. B Tát n i m i cái Th y mà ch ng ng. Nh Lai là ngh a Nh c a t t c các Pháp, nên nói “Di L c c ng là Nh ⁶”. Nh t c là không có Sanh ra, Nh t c là không có Di t m t. Nh t c là không có Th y, Nh t c là không có Nghe. nh t c là Viên (tròn), c ng không có cái th y Viên, nên ch ng r i vào biên gi i c a Viên. B i th , thân Ph t là Vô Vi, không r i vào gi i h n. T m l y H Không làm thí d . Tròn y nh H Không r ng l n, không thi u không d . Hã nhàn nhã vô s , ch g ng g ng bi n bi t c nh gi i giác ng , bi n bi t thì thành Th c”.

L i có v t ng h i T Bá Tr ng : “B Tát Vô Biên Thân không th y nh T ng c a Nh Lai là vì sao ?”

T Tr ng r ng : “Vì gây ra cái Th y H u Biên, cái Th y Vô Biên, nên ch ng th y c nh T ng Nh Lai. Ch nh bây gi ây tr n không có c th y cái Th y H u Vô, c ng không ph i là không có cái Th y, thì ó là th y nh T ng”.

Xem hai v tôn túc nói ra ngh a Ph t nh, th t nh viên ng c tròn l n trên bàn. N u bi t ch y m i cho là trên c a nh, có c con m t l ⁷. ã nói là Nh Lai M t Nhân, t c ch ng c y m n s Tu Ch ng. L i nói Tu ch ng li u ngh a⁸ là phân bi t v i Ch ng có li u ngh a⁹ v y. Nh Lai, y là nói v qu v y. Kinh Kim Cang : “N u có ng i nói “Nh Lai có n, có i, có ng i, có n m”, thì ng i y ch ng hi u ngh a ch ta nói. Vì sao th ? Nh

Lai là không t ch nào n, c ng không i v âu, nên g i là Nh Lai”.
“ n không t ch nào, i không v âu”, qu là v t gì ? Th m i g i là M t
v y. Ph t nh Th n Chú là M t Ng c a Nh Lai, thì hai cái M t (M t
Ng và Nh Lai) ó không ph i là hai. L y cái M t này làm Nhân, t c l y
cái M t y c qu . Nh óa bông sen, nhân qu ng th i s n . Dùng cái
này mà tu, thì tu mà không tu. Dùng cái này ch ng, thì ch ng mà không
ch ng. Kinh nói “Nào m n s c c nh c tu ch ng”, ây t c là ý ch c a
Li u Ngh a. N u không c nh th là vì ch a li u ng v y.

X a, Hu Minh u i k p c L c T dành y bát.

T d y : “Ông ã vì Pháp mà n, hãy an d ng các duyên, không sanh m t
ni m, ta s vì ông mà nói”.

Ông Hu Minh im l ng h i lâu, T nói : “Không ngh thi n, không ngh ác,
ngay khi y, là B n Lai Di n M c¹⁰ c a Minh Th ng T a”.

Ông Hu Minh nghe xong, i ng .

L i h i : “Ngoài l i m t, ý m t y, còn cái ý m t nào không ?”

T áp : “ ã nói cùng ông, t c ch ng ph i M t. N u ông soi tr l i, thì M t
t i bên ông”.

Th y Minh th a : “Tôi m c d u Hu nh Mai, mà th t ch a t ng c m t
m i c a mình. Nay nh n ch bày, nh ng i u ng n c, l nh nóng t bi t.
Nay hành gi t c là th y c a tôi v y”.

T d y : “Ông ã nh v y, thì nay tôi và ông cùng m t th y Hu nh Mai.
Hãy khéo t h trì”.

Ngài Hoài Nh ng ban u ra m t c Trung S n An thi n s , h i : “Th
nào là ý T S t ph ng Tây¹¹ n ?”

T An nói : “Sao không h i cái ý c a chính ông?”

Ngài bèn h i : “Th nào là ý c a chính mình ?”

T S n áp : “C n quán xét cái M t Nhi m t o nên cái D ng”.

H i : “Nh th nào là cái M t Nhi m t o nên cái D ng ?”

T S n dùng m t m , nh m ch bày ó.

S Nh ng không lãnh h i c. T S n bèn b o Ngài ra m t c L c T .

T h i : “T âu n ?”

S Nh ng áp : “Tung S n”.

T h i : “V t gì ó ? n th nào ?”

S ch ng áp d c.

Tr i qua tám n m, m i b ch v i T r ng : “Tôi ã có ch am hi u”.

T h i : “Nh th nào ?”

Ngài áp : “Nói gi ng nh m t v t là ch ng trúng !”

T h i : “L i có th tu ch ng ch ng ?”

áp r ng : “Tu ch ng thì ch ng ph i là không, mà ô nhi m thì ch ng th c”.

T r ng : “Hay l m ! Cái ch ng có ô nhi m y, là ch h ni m c a ch Ph t. Ông ã y v y, ta c ng y v y”.

Nh hai v tôn túc y, kh h p sâu xa cái M t Ý, c Tu Ch ng Li u Ngh a v y.

Sau, có v s h i T Bá Tr ng : “Tr c n gi , ch T u có M t Ng trao truy n cho nhau là th nào ?”

T áp : “Không có l i M t. Nh Lai không có Bí M t T ng. Ch nh bây gi soi t ý ngh a cho rõ ràng, tìm ki m hình t ng, rõ là b t kh c, ó là M t Ng . T b c Tu à Hoàn (Nh p L u) tr lên cho n Th p a, b t quá ch có Ch và L i (Ng Cú), còn là thu c v pháp Tr n C u h t th y. Ch có l i nói, còn tr n c u n m trong phi n não. Ch có l i nói, còn tr n c u thu c v B t Li u Ngh a. Ch có l i nói, t c ch ng c ch p nh n v y. Li u Ngh a Giáo u ch ng ph i là gì h t th y (Phi), thì còn tìm ki m M t Ng nào ?”

Theo ch th y c a T Bá Tr ng, thì m t ch M t c ng ph i m a ra luôn, Li u Ngh a Giáo c ng ch ng l p, m i có th g i là h ng lên ngàn Ph t nh mà i.

Các v B Tát muôn H nh ch a lia tu ch ng thì sao l i g i là “H t th y r t ráo kiên c ” ? S d nh v y vì các B Tát ch a t i a v Quán nh, ph i có tu, có ch ng. n a v Quán nh r i, t c là siêu nh p ng ng b c Di u Giác, thì có cái gì tu ch ng ? Các Hành tuy vô th ng, nh ng t trong Di u Giác l u xu t ra t t c s pháp, ng x t ch di t, nên g i là r t ráo kiên c .

Kinh nói “Có cái Tam Ma a¹² (Chánh nh), g i là i Ph t nh Th L ng Nghiêm V ng, s n muôn H nh. M i ph ng Nh Lai do m t c a này mà siêu xu t, ây là con ng Di u Trang Nghiêm”. Tam Ma này là i nh Th L ng Nghiêm, l i Di u Trang Nghiêm s n muôn H nh, ch ng ph i r i lia muôn H nh mà riêng có cái g i là nh. T t c u nh, nên g i là t t c s r t ráo kiên c . c Phó i S , ngày thì kinh doanh gây t o, êm thì hành o. Th y c Thích Ca, c Kim Túc, c nh Quang ba v Ph t phóng quang ph lên mình Ngài. i S m i nói : “Ta c nh Th L ng Nghiêm”. Thu ó, kinh này ch a n mà tên nh ã nêu, l lũng thay.

T T o Tín¹³ d y Ngài L i Dung núi Ng u u r ng : “Tr m ngàn pháp môn u quy v Tâm, h ng sa Di u c g m t i ngu n Tâm. T t c Gi i Môn, nh Môn, Hu Môn, th n thông bi n hóa u t s n , ch ng r i tâm ông. H t th y Phi n Não, Nghi p Ch ng x a nay r ng rang v ng l ng. H t th y Nhân Qu u nh m ng huy n. Ch ng có ba cõi lia, không có B nào tìm c u. Ng i cùng ch ng ph i ng i, Tánh T ng bình ng. i o r ng su t, tuy t ngh , tuy t lo. Cái Pháp nh th , ông nay ã c, tuy t không thi u h t, cùng Ph t không khác, nào có Pháp nào khác n a. Ông ch m c dùng t t i, ch kh i Quán H nh, c ng ch ng lóng Tâm, ch ng kh i Tham Sân, ch ng gi lo bu n, thên thang vô ng i, m c ý d c ngang. Ch ng làm các i u thi n, không gây các i u ác. i, ng, n m, ng i, ch m m t g p duyên, th y u là Di u D ng c a Ph t. Vui s ng không lo nên g i là Ph t”.

c nghe th , Ngài L i Dung m ra m t chi phái, g i là Quán nh Ch ng Cú.

Ngài Pháp Nhãn d y : “Tu hành tr i qua ba i sáu ch c ki p, b n i m t tr m ki p hay t ng k ki p cho n thành qu mà c nh n còn nói là ch ng b ng m t ni m duyên kh i Vô Sanh, siêu quá hàng Tam Th a Quy n H c”. Nên chi nói r ng : G y móng tay mà viên thành tám v n Pháp Môn, trong sát na d t h t ba a t ng k ki p. Trong Thi n Tông qu có chuy n k c ó, há ph i v n h nh y , r i sau m i c nh Th L ng Nghiêm ?

Kinh là Th ng o v y. Cu n Thuy t V n Gi i T vi t : “D t v i có s i d c (kinh), s i ngang (v) : s i d c thì th ng h ng, mà s i ngang thì thay i. Kinh này do Ngài Long Th d i Long Cung m c t ng em lên. Vua Ng Thiên¹⁴ tr n tr ng gi kín ch ng có truy n ra. Há ch ng bi tr ng quy n kinh này ng i ng i s n có, âu có ai không ! Th m i là Th ng o, nào ph i là bí m t”.

Có v t ng h i Ngài Th S n : “T t c Ch Ph t u do kinh này mà có ra. Th nào là kinh này ?”

T S n áp : “Nói nh ! Nói nh !”

V t ng h i : “Th trì th nào ?”

T S n r ng : “Ch ng nhi m ô”.

Ngài u T ¹⁵ t ng r ng :

“N c ch y Côn Luân, núi n i mây

Ng i n, ti u ng ch ng có hay

N u bi t núi cao, sông tràn n c

t ch ng qu ng riu v i b dây”.

(Th y xu t Côn Luân, s n kh i vân

i u nhân, ti u ph mu i lai nhân

Ch tri h ng lãng, nham loan khoát

B t kh ng phao ty khí ph cân)

T D c S n bình th ng không cho ng i ta xem kinh. Có l n t Ngài xem kinh. M t v t ng h i : “Hòa Th ng bình th ng không cho ng i xem kinh, sao Hòa Th ng l i xem ?”

T S n r ng : “Ta ch c n che m t”.

V t ng h i : “Tôi b t ch c Hòa Th ng c không ?”

T S n nói : “Ông mu n xem thì ph i su t qua t m da trâu¹⁶ ã”.

Cho nên, rõ c ch che m t này, thì m i c cái Di u c a s Th Trì. Mà có xuyên th ng m i ch ng nhi m ô v y.

---o0o---

T A CHUNG

Kinh : Nh th , tôi c nghe, m t th i Ph t t nh xá K Hoàn, thành Th t La Phi t, cùng v i chúng i T kheo m t ngàn hai tr m n m m i v , u là b c Vô L u¹⁷ i A La Hán.

Thông r ng : T t c các kinh u m u b ng “Nh th ngã v n nh t th i”. ây là c Anan tuân theo ý ch c a c Ph t, k t t p các kinh, tr c x ng sáu ch này, gi i tan m i nghi ng . Nh th , nh th y là ch có th t tin l y, không c n ngôn thuy t. N u hi u c cái Pháp Nh Th , là ch phó chúc bí m t c a Ph t T , t c là nh ng l i lòng vòng sau này, u là l i c c chú chua thêm v y.

Có v t ng vào tham l qu c s Hu Trung, s h i : “Làm s nghi p gì ?”

T ng áp : “Gi ng kinh Kim Cang”.

S h i : “Hai ch u h t là cái gì ?”

áp : “Nh th ”.

S h i : “ ó là cái gì ?”

T ng không áp c.

S b o : “Than ôi ! V y thì l y gì mà gi ng kinh ?”

L i còn thi n s Tuy t Phong Ngh a T n¹⁸ h i m t v tòa ch : “Hai ch Nh Th là t t c khoa v n, v y thì b n v n là làm sao ?”

V tòa ch¹⁹ không áp c.

c Ng Vân áp thay r ng : “L i chia làm ba o n r i”.

Hãy nói ch c Ng Vân m l i, là khoa v n hay là b n v n ?

Ch T Kheo có ba ngh a : Kh t S ; là Phá Ác; là B Ma (làm cho ma s). Ch A La Hán c ng có ba ngh a là ng Cúng, là Sát t c (gi t gi c), là Vô Sanh. i là phân v i Ti u. L u c ng có ba lo i : Vô Minh L u, D c L u và H u L u.

Kinh nói “Ông th ng nghe trong Lu t c a Ta có ba ngh a quy t nh tu hành, ó là Nhi p Tâm làm Gi i, do Gi i sanh nh, nh nh phát Hu . ó là ba môn Vô L u H c. C m R n (Gi i) t c là không l t ra cái Ham Mu n Dâm D c (D c L u), Yên T nh (nh) t không có Phi n Não (H u L u), sáng tâm (Hu) t không có Vô Minh Phi n Não”. Ba món Vô L u này g i là ngh a quy t nh. T a h l y Hu làm ch c c t c. Nên c ng S n nói v i Ngài Tào S n r ng : “ th i m t pháp, ng i ta ph n nhi u là Hu Khô Khan (Cần Hu²⁰, phân bi t thì t hay gi , thì có ba lo i r ch y (s m l u) : M t là, Ki n²¹ s m l u : ch a lia phàm phu, sa vào trong bi n c. Hai là, Tình s m l u : v ng m c vào thu n ngh ch, ch th y không c quân bình. Ba là, Ng s m l u : c u xét ch huy n di u mà m t i Tông ch , sau tr c C Trí u mê mu i t i t m, trí d l u chuy n. i v i ba lo i này, th y ph i nên bi t”.

Trong cái Cần Hu , l i chia làm ba th này, n u không có con M t Pháp phân bi t thì không th chi u phá. Do ó, b c A La Hán h i h ng v i Th a, h n ph i t duy quán xét l i d y c a Ngài ng S n, thì m i y cái ngh a Vô L u v y.

Kinh : Các v Ph t T tr trì, khéo v t lên các H u. các qu c , thành t u uy nghi. Theo Ph t chuy n pháp luân, kham lãnh x ng áng di chúc c a Ph t. Nghiêm t nh Gi i Lu t m r ng khuôn phép cho ba cõi. Hi n thân vô s , c u thoát chúng sanh, t t i v lai, kh i các Tr n ràng bu c.

Thông r ng : Tr Trì là cái Giác Tánh Th ng Tr (h ng còn), hay n m gi (trì) v n Pháp. o n kinh này ch m i m y ch , th t bao quát h t ý ch c a c b kinh. Nói r ng “Khéo v t lên các H u”, t c là Ng m, L c Nh p,

M i Hai X , M i Tám Gi i, cho n b y i u ch ng có th làm ch ng ng i, thì ngh a “Phá V ng” ã y h t. Nói r ng “Thành t u uy nghi”, t c là d ng l p o Tràng, ba món ti m th . N m m i l m a v , t c là con ng B , thì ngh a “Hi n ch n” ã y . Nói r ng “Di u kham di chúc” thì hai m i l m pháp môn viên thông u ch ng T Tánh, ng kham th ký thành Ph t, mà cái tông ch “Ki n Tánh” t còn. Nói r ng “M r ng khuôn phép trong ba cõi”, thì b kinh này phù trì Gi i Lu t, d n dò c n th n b n C m Gi i, Th p Thi n và chín lo i nh nêu rõ quy t c cho ba cõi. Ngài Anan th hi n dâm s m u b kinh là c ng vì v y. Nói “ ng thân vô l ng”, là d y các v B Tát và A La Hán hi n thân trong i m t pháp, hóa làm th hình d ng, c u v t các chúng sanh luân h i v y. Vì phòng ng a cho chúng sanh i m t pháp kh i các ma s , “Siêu kh i các Tr n ràng bu c”, ch ng n ch viên thông. Th t là l i d n dò khuôn m u sau chót c a Nh Lai v y.

Ngài Phong Huy t Chi u thi n s có l i d y r ng : “N u l p m t m y tr n²², d u n c nhà ang h ng th nh, lão quê này c ng bu n r u. Không l p m t m y tr n, d u n c nhà s p , lão quê này c ng vui ca”.

Ngài Tuy t u d ng cây tr tr ng lên mà nói : “L i còn có v t ng cùng s ng cùng ch t nào không ?”, ý ch l p tr n là ó. T ng r ng : “Lão t ng d y d ch ng nh ng mây. Mong cho nhà n c v ng n n ngay. M u th n d ng t ng gi âu tá. V n d m gió trong, ch t hay.”

Ngài Tuy t u trong c a Ph t s , ch ng b m t Pháp. Ngài Thiên ng n i Th c T ng ch ng th m t m y tr n. Hai Pháp song hành bình ng, cùng m t ch xu t ra.

T ng r ng :

“Sông V tr ng trong th nh câu

Nào gi ng Di T ch t ói âu

Ch t i m y tr n sanh l m v

Nghi p t t, danh cao, khó b thay”.

L i còn T Tr ng Khánh nói r ng : “M i chuy n gi ng nh ngày nay là b i Lão H ²³ có ch cho ng i ta ng ng v ng”.

T B o Ph c nói : “M i s gi ng nh ngày nay là vì Lão H tuy t h t m i ch cho ng i ta ng ng v ng”.

Ngài Thiên ng d y thêm : “Giàu, ngàn mi ng n v n cho là ít. Nghèo, m t thân này v n h n là nhi u”.

Xét ch khai th c a các v tôn túc, t t c u vì ng i, nào có khác v i tâm c u chúng sanh i sau c a Ph t, T . Nên sao chép l i làm cái pháp Tr Trì²⁴.

Kinh : Các v là : i Trí Xá L i Ph t, Ma Ha M c Ki n Liên, Ma Ha Câu Si La, Phú Lô Na Di a La Ni T , Tu B , u Ba Ni Sa à làm Th ng Th . L i có vô s các v Bích Chi Vô H c và S Tâm ng n ch Ph t gi ng o. Nh m ngày các v t kh u măn h T T , các v B Tát t m i ph ng n, xin Ph t gi i quy t nghi ho c, kính vâng c T Nghiêm, th nh c u Ngh a Thâm M t.

c Nh Lai tr i pháp t a, ng i khoan thai, vì c Pháp H i mà t bày cái m t nhi m sâu xa. Chúng h i trong s ch, c vi c ch a t ng có.

Thông r ng : ây là nói v ch b t u c a kinh. Nói là các v B Tát th nh c u M t Ngh a, mà ch ng có nói cái gì là m t. Nói c Ph t t bày cái thâm áo, mà ch ng nói cái gì là thâm áo, thì làm sao chúng h i thanh t nh l i c ch ch a t ng có ?

X a, c Th Tôn m t hôm lên tòa pháp. c V n Thù b ch chùy r ng : “Hãy xem rõ Pháp V ng Pháp. Pháp V ng Pháp nh th ²⁵”.

c Th Tôn bèn xu ng pháp tòa.

T Thiên ng t ng :

“M t o n c a nhà có th y không

Miên man tr i t ch y thoi nhanh

G m c d t thành, bao Xuân s c

Ng i gì ti t l b i ông Quân²⁶”.

Ngài Tuy t u t ng r ng :

“Thánh chúng   ng nhiên t hi u ngay

Pháp V   ng, Pháp L nh ch ng nh   ây

H i này mà có Thi n gia khách

V n Thù nào ph i h m t chùy”.

N u i v i ch   c Th Tôn lên tòa yên ng i mà ã rõ thông tin t c, m i th t di u kh cái Áo M t, mà ch ng c n nh   n l i l phi n ph c v y.

Hàng Bích Chi, còn có h ng S Phát Tâm là h c trò c a hàng Bích chi.

“H u H T T ” là trong Lu t có d y ba ngày ra H là M i B n, M i L m và M i Sáu tháng B y.

Kinh : Ti ng c a Ph t hòa nhã nh ti ng chim Ca L ng T n Già, vang kh p m i ph ng. H ng sa B Tát d n ch n o tràng, có Ngài V n Thù S L i làm Th ng Th .

Thông r ng : Chim Ca L ng T n Già khi còn trong tr ng ã ti ng hay, các loài chim khác không so sánh k p. Thí d cho n Giáo vào ngay dòng gi ng Ph t, không c n m n tu t p, Tam Th a không bì k p. Ph t dùng âm thanh này d y cho hàng c n c n Ng .

Thu x a, có l n Ngài M c Ki n Liên mu n cùng t t âm thanh c a Ph t, dùng h t th n l c, i qua h ng sa côi, n m t côi Ph t có Báo Thân r t l n. Ngài ch ng tr ng i trên mi ng bát c m c a ch v côi ó. Các t y u th a v i c Ph t côi ó : “T i sao l i có lo i trùng gi ng h t con ng i ?”

c Ph t kia áp : “ ó là M c Ki n Liên, t c a ph t Thích Ca côi Ta Bà. Ch th y hình vóc nh nhoi mà xem th ng !” R i c Ph t h i Ngài M c Ki n Liên n ây làm gì.

Ngài tr l i là mu n cùng t t âm thanh c a Ph t.

c Ph t d y : “Âm thanh c a Ph t vô t n, ông không th cùng t t c âu”.

Ngài M c Ki n Liên bèn tr v .

Nên nói “Kh ph t m i ph ng” là úng v y.

H ng sa B Tát m i m i u có ch , nh nh ng cõi k trong kinh Hoa Nghiêm, v tr vô cùng, ch nào mà ch ng ph i là Tr X c a B Tát ? Nay nghe âm thanh Ph t, các B Tát i n v i Ph t.

V n Thù t c là Di u c, bày t cái Thi t Trí. M bày n Giáo thì úng là C c a Ngài, nên Ngài làm Th ng Th .

X a, Ngài Vô Tr c V n H thi n s n ng Kim C ng núi Ng ài chiêm bái c V n Thù. Ngài g p m t ông già ang d t trâu i và m i Ngài vào chùa.

Ông già g i : “Sa di !” Thì có m t ng t ng ti ng d , ch y ra ti p. Ông già th trâu i, d t thi n s lên nhà khách. Nhà c a u chói l i ánh vàng. Ông già ng i lên gi ng, ch m t cái ôn g m m i Ngài ng i.

Ông nói : “Ông t âu t i ?”

S V n H áp : “Ph ng Nam”.

Ông h i : “Ph t Pháp ph ng Nam tr trì th nào ?”

S áp : “ i m t Pháp các T Kheo ít ph ng trì Gi i Lu t”.

Ông h i : “Chúng nhi u ít ?”

S áp : “Ho c ba tr m, ho c n m tr m”.

S V n H tr l i h i : “Ph t Pháp ây tr trì th nào ?”

Ông già tr l i : “R ng r n l n l n, phàm Thánh chung”.

S h i : “Chúng nhi u ít ?”

Ông áp : “Tr c ba ba, sau ba ba²⁷”. Ông kêu ng t em trà và váng s a²⁸ l i. S dùng xong, tâm ý thông su t.

Ông già c m chén pha lê lên h i : “Ph ng Nam có th này không ?”

S áp : “Không có”.

Ông hỏi: “Bình thường lấy gì uống trà?”

S không đáp.

(Tiếp thay! Đang khi y chôn nắp nghiến cái chén pha lê!)

VnH thay trả lời, bèn hỏi ông làm thêm công việc gì.

Ông già nói: “Ông còn cái tâm chấp không thì làm gì?”

S nói: “Tôi đâu có tâm chấp?”

Ông già hỏi: “Ông đã thấy Giời chưa?”

S đáp: “Thấy Giời đã lâu”.

Ông già nói: “Nếu không có cái tâm chấp, thì thấy Giời làm gì?”

S cáo t. Ông già bỏ ông xuống Ngai vàng.

Ngài hỏi ông: “Trước ba ba, sau ba ba là nhiều ít?”

Ông trả lời: “Đều như nhau!”

S nói tiếp.

Ông nói: “Đều là nhiều ít?”

S hỏi tiếp: “Đây là chỗ nào?”

Ông trả lời: “Đây là rừng Kim Cương, chùa Bát Nhã”.

S VNHM tiếp nói rằng ông già trước là VN Thù v y. Không thể ra mắt trước liếc nhìn, bèn cúi xuống nói, xin mời nói tiếp.

Ông nói tiếp:

Trên mặt không sân: cúng dường

Trong miệng không sân: xuất Di u H

Trong tâm không sân là châu báu

Không d , không nhi m t c Chân Th ng.

Nói xong, c ng i l n chùa u n m t.

Th y H sau tham h c v i T Ng ng S n, chóng ng tâm kh , gi ch c i n Tòa²⁹. Khi n u n, c V n Thù th ng hi n hình trên n i cháo. S V n H l y cái a tre qu y cháo ánh mà nói r ng : “V n Thù t m c V n Thù. V n H t m c V n H ”.

c V n Thù bèn nói bài k :

“B u ng r c ng ng,

D a ng t t n cu ng ng t

Tu hành ba i ki p

L i b lão t ng t (ch i)”.

Th u n Trong y³⁰ l i còn nói có tâm câu ch p n a ?

T Tuy t u t ng r ng :

“Ngàn nh nh p nhô m t màu lam

Ai là V n Thù i àm

N c c i Thanh L ng³¹ nhi u ít chúng

Tr c ba ba sau c ng ba ba”.

Ch này mà th u thoát³² c m i cho g p m t c V n Thù.

---o0o---

DUYÊN KH I C A KINH

Kinh : **Khi y, vua Ba T N c nhân ngày k (gi) ph v ng, m t i c chay m i Ph t th trai. T Ngài ng n i cung d ch nghinh r c c Nh Lai, d n bày các món n quý báu, r i thân n r c Ph t và các v i B Tát. Trong thành l i có các tr ng gi , c s cùng d l Trai**

T ng ch Ph t n ch ng minh. Ph t khi n Ngài V n Thù phân lãnh các v B Tát và A La Hán i n nhà các trai ch .

Duy có Ông Anan tr c ã nh n l i m i riêng, i xa ch a v , không k p d hàng t ng chúng. Ông v m t mình, không có Th ng t a hay A xà lê cùng i, và ngày y c ng không c ai cúng d ng. Lúc b y gi , ông mang bình bát vào trong m t thành, trên ng i tu n t kh t th c. Ban u, trong lòng c u c m t ng i b thí t i h u làm trai ch , không k sang hèn, u hành tâm T bình ng. Phát tâm viên thành cho t t c chúng sanh c vô l ng công c.

Ông Anan ã bi t c Ph t qu ông Tu B và Ông i Ca Di p làm b c A La Hán, mà tâm ch ng bình ng. Ông kính vâng l i khai th c a Ph t, lia thoát m i nghi báng. i n bên thành, thông th vào c a, nghiêm ch nh oai nghi, kính gi phép hóa trai.

Thông r ng : Vua Ba T N c cùng các v tr ng gi , c s ng th i cùng d l Trai T ng, sao ân c n nh v y ? Vì công c Trai T ng r t l i ích. Ph t có thuy t cho Ông C p Cô c v qu báo c a b thí: ho c là b thí nhi u mà qu báo ít, ho c là b thí ít mà qu báo nhi u. Cúng d ng cho ngàn v Ph t, không b ng cúng d ng cho m t v T nh H nh. Cho n cúng d ng tr m ngàn v Ph t không b ng cúng d ng cho m t o Nhân Vô Tâm.

Kinh B n M i Hai Ch ng nói r ng : “Ph t d y : cho m t tr m ng i ác n không b ng cho m t ng i thi n n. Cho m t ngàn ng i thi n n không b ng cho m t ng i gi Ng Gi i n. Cho m t v n ng i gi Ng Gi i n không b ng cúng d ng m t v Tu à Hoàn. Cúng d ng m t tr m v n v Tu à Hoàn không b ng cúng d ng m t v T à Hàm. Cúng d ng m t ngàn v n v T à Hàm không b ng cúng d ng m t v A Na Hàm. Cúng d ng m t c v A Na Hàm không b ng cúng d ng m t v A La Hán. Cúng d ng m i c v A La Hán không b ng cúng d ng m t v Bích Chi Ph t. Cúng d ng m t tr m c v Bích Chi Ph t không b ng cúng d ng ba i Ch Ph t. Cúng d ng ngàn c ba i Ch Ph t không b ng cúng d ng cho m t v Không ni m, Không Tr , Không Tu, Không Ch ng”.

i l c hai o n trên t ng ng v i nhau.

Có v s h i T L c Ph ³³ : “Cúng d ng tr m ngàn v Ph t ch ng b ng cúng d ng m t v o nhân không tâm (Vô Tâm). Tr m ngàn ch Ph t có l i gì ? Ng i o nhân Vô Tâm có c gì ?”.

Táp: “M t m nh mây tr ng qua tr c hang. Bi t bao chim chóc l c v ”.

Ngài n Hà³⁴ t ng r ng :

“Th p c b th không t hi u

Hàn S n³⁵ u o i ch ng bi t v

Tr c ti ng (thanh ti n) m t câu viên âm p

Ngoài v t ba núi m nh tr ng soi”.

(Th p c s dung phi giác hi u

Hàn S n l i a b t t quy

Thanh ti n nh t cú viên âm m

V t ngo i tam s n phi n nguy t quy).

Câu ba : Viên Âm là ti ng v ng tr i kh p m u nhi m, thu c n.

Câu b n là hi n.

ây là riêng t ng v o nhân Vô Tâm ó v y.

Ông Cam Chi hành gi m t ngày kia vào ch Ngài Nam Tuy n³⁶ bày Trai cúng, g p T Hu nh Bá làm Th Tòa³⁷. Ông xin c b thí ti n c a³⁸.

T Bá nói : “Tài Thí và Pháp Thí u không sai bi t”.

Ông Cam Chi nói : “Nói th nào tiêu c cái c a cúng c a tôi ?” Bèn ra v .

M t lát, l i tr vào, nói : “Xin c thí tài”.

T Bá nói : “Tài Thí và Pháp Thí u không sai bi t”.

Ông Cam Chi bèn dâng cúng.

L i m t ngày n , ông vào chùa d n cháo, xin T Nam Tuy n t ng ni m cho. T Tuy n m i b ch chùy³⁹, nói : “Xin i chúng vì ch n, trâu già mà ni m Ma Ha Bát Nhã Ba La M t a”.

Ông Cam Chi bèn ph t tay áo i ra.

Dùng cháo xong, T Tuy n h i th y i n Tòa⁴⁰ : “Hành gi âu r i ?”

áp : “Li n khi nãy i r i”.

T Tuy n bèn p nát cái n i.

Ngài S S n⁴¹ t ng r ng :

“M t mình bày cháo khoe anh tu n

Nào hay v ng lão l i phong l u

p tan n i cháo bày v ng x u

Ch n v i trâu già m t l t trâu”.

Nh Ông Cam Chi m i áng g i là có th cúng d ng o nhân Vô Tâm v y.

Hành kh t có n m ngh a : m t là, trong ch ng bình ng, ngoài không th y t ng giàu nghèo. Hai là, r i cái tâm tham lam kiêu m n ngã theo i u l i. Ba là, có s c i nh, ch ng có s các c d c a nhà gái dâm. B n là, lia b s nghi ghét c a phàm phu. N m là, phá ch phân bi t c a Nh Th a. c Duy Ma C t nói r ng : “N i n mà bình ng, thì n i pháp c ng bình ng. Ch ng lu n sang hèn, d s ch u ch ng B . ó là viên thành vô l ng công c c a t t c chúng sanh”. Ông Tu B thì b nghèo theo giàu. Ông i Ca Di p thì b giàu theo nghèo.

Th t c là lòng T ch ng quân bình, ch ng g i là lòng T bình ng. Nh ng khi Ông Anan trong tâm v a kh i ni m nh th , là ã r i vào ý th c phân bi t, bèn thu c v cái k sanh nhai c a nhà qu , nên ma m i có c h i.

Làm sao sánh c v i s hành kh t nh th này : thu tr c, có v Hòa Th ng, th ng dùng g y qu y m t cái bao b v i cái n m rách. Bao nhiêu dùng u b h t ráo trong cái bao y. Vào ch búa xóm làng, th y v t gì

thì xin. Họ c th t chua cá m n, v a l y thì b vào mi ng, còn l i thì b trong bao. i y ng i ta g i là Tr ng inh T . M t hôm, có v t ng i tr c m t, S bèn v vào l ng, v t ng quay u l i.

S nói : “Cho ta m t ng ti n”.

T ng nói : “Nói c thì cho ông m t ng ti n”.

S b cái bao b xu ng, khoanh tay mà ng s ng.

L i m t ngày n , Ngài ng ch . Có v t ng h i : “Hòa Th ng t i Trong y⁴² làm cái gì ?”

Ngài áp : “ ng v i “con ng i””.

T ng r ng : “ n r i v y, n r i v y”.

Ngài nói : “Ông ch ng ph i là con ng i y âu”.

T ng h i : “Th nào là con ng i ó ?”

Ngài áp : “Cho ta m t ng ti n !”

Ngài có bài k :

“M t bát c m ngàn nhà

Cô thân muôn d m xa

M t xanh, ng i ít th y

Mây tr ng h i ng qua”.

(Nh t bát thiên gia ph n

Cô thân v n lý du

Thanh m c nhân thi n

V n l b ch vân u).

N u kh h p c ch y, có th nói là c Nghi Th c c a Ch Ph t v y.

M t h m, c Ph t b o Anan : “ ã n gi , ông nên vào thành i trì bát⁴³.

Anan vâng l i. Th Tôn nói : “Ông ã ôm gi bát thì ph i y theo Nghi Th c c a b y v Ph t i quá kh ”.

Ông Anan m i h i : “Nh th nào là Nghi Th c c a b y v Ph t i quá kh ?”

Th Tôn g i l n : “Anan !”.

Ông Anan ng d .

Th Tôn r ng : “Ôm bát i !”

Ôi, n u Ông Anan s m hi u ch này, thì âu có vi c Ma ng Già !

Kinh : Khi i kh t th c, Ông Anan i qua nhà ng i dân n Ma ng Già, b phép huy n thu t c a cô ta, là tà chú Ta Tì Ca La c a ngo i o, b t vào gi ng riêng d a k vu t ve làm cho ông g n phá gi i th .

c Nh Lai bi t Ông Anan m c ph i dân thu t, dùng trai xong li n tr v . Vua cùng i th n, tr ng gi c s u i theo Ph t, mong c nghe Pháp y u.

Khi y, trên nh Th Tôn phóng ra ánh sáng r c r Vô Úy, trong hào quang hi n ra tòa sen báu nghìn cánh, trên có Hóa Thân c a Ph t ng i ki t già, tuyên thuy t th n chú khi n Ngài V n Thù S L i em chú này n giúp , tiêu di t tà chú r i a Ông Anan và nàng Ma ng Già v ch c a Ph t.

Thông r ng : B Hi p Lu n nói : “ c Ph t th ng xót chúng sanh b trôi l n trong Tam Gi i u do m c vào D c”. Trong các th D c, ch có cái Dâm D c là n ng h n h t, nên b kinh này m u b ng vi c cô Ma ng Già. nh n m nh là n u b chìm m vào ó là m t ho n n n l n, mà di t tr c l i là m t l i ích l n. Ví nh ch n dê thì ánh sau, nên h có c h i là r n nh c n th n.

“Có v t kheo ni tên là B o H ng, th B Tát gi i mà l i lén làm chuy n dâm, l i nói x ng r ng Dâm D c ch ng ph i gi t h i hay tr m c p nên ch ng có s tr Nghi p. Li n t n c n sanh ra ng n l a l n r i d n d n thiêu luôn c c th , a vào Vô Giá n a ng c.

“Còn Ngài Ô S c Ma thì nghe Ph t d y r ng ng i a dâm nh ng l a l n, nên tu mà hóa Tánh Dâm thành H a Quang Tam Mu i, ch ng qu A La Hán. Ngài nói r ng : “Các phi n nã ã tiêu, sanh ra ng n l a quý báu, lên b c Vô Th ng Giác”.

“Ôi ! Vô Th ng Giác là a v Ph t mà nh quán sát Dâm Tánh thì có th lên c ! a ng c Vô Giác là ng d mà vì theo chuy n dâm nên ang còn s ng mà ã b a vào. Lu n v m i lo i T p Nhân thì Dâm T p ng u. Nói là Dâm T p ng u vì ó là s giao ti p, phát sinh t s c sát, nên có ng n l a r t m nh phát ra bên trong. C nên Ph t b o s Hành Dâm g i là L a D c. Sau m i n nh ng t i Tham Lam, Kiêu M n. Trong B Lu t, nói v ba Ngh a Quy t nh Tu Hành, ó là nhi p tâm làm Gi i, nhân Gi i sanh nh, nhân nh sanh Hu , g i là ba Vô L u H c⁴⁴. S o n tr Sát, o, Dâm, V ng thì kinh này nói o n Dâm tr c h t.

“L i n a, Quán Th Âm B Tát t k v ba m i hai ng Thân thuy t pháp c a Ngài, nói r ng : “Ph m Thiên V ng nh D c tâm c Minh Ng mà cùng v i Ph t, B Tát, Duyên Giác, Thanh V n ng g i là Gi i Thoát⁴⁵, còn hai m i tám h ng kia ch có tên thành t u mà thôi”. L i n m th Mùi Cay⁴⁶ là th làm phát Dâm, t ng Oán Gi n nên d y l p ba món Ti m Th o n tr , g i là T ng Ti n Nh t. L i d y r ng ph i quán sát Dâm D c h n c r n c, n u thành t u c C m Gi i thì v i con m t th t c a cha m sinh ra có th th y su t c m i ph ng”.

ó là g p c h i thì d n dò k l ng v y. B Lu n này qu ã u n n n cho ngay ng n toàn th m ch l c c a kinh, d n dò k l ng, t li u sâu xa ch m d y c a b kinh mà l y vi c d t lìa cái Dâm D c làm u, khi n cho ng i ta s hã i n d ng tóc gáy, l nh x ng s ng. Tuy nhi ên, ng i ch ng Th t Trí, thì th y t t c Thanh, S c u nh huy n nh m ng, vi c d kia ch ng có bóng dáng nào c trong y.

Kinh B n M i Hai Ch ng nói “Ng i nhi u Ái D c nh k c m u c i ng c gió, t t ph i b cháy tay”. Thiên Th n dâng Ng c N th Ph t, mu n xem o ý Ngài ra sao. Ph t nói : “Cái bao da ch a d kia n ây làm gì. Hã y i i ! Ta ch ng dùng n”. V Thiên Th n r t kính tr ng, th a h i ý o. Ph t d y cho, li n c qu Tu à Hoàn.

L i còn Kinh Duy Ma C t có o n : “Ông Xá L i Ph t h i Thiên N : “Sao cô ch ng chuy n thân n ?”

“Thiên N ếp : “T m i hai n m nay, tôi tìm c u hình t ng ng i n mà ch ng th c. V y thì ph i chuy n cái gì ? Ví nh m t nhà huy n thu t, t o ra m t ng i n huy n. Nh có ng i h i cô y : “S ao cô không chuy n thân n i ?” Ng i y h i có úng không ?”

“Xá L i Ph t tr l i : “Không úng ! Huy n không có t ng nh t nh, thì có gì mà chuy n”.

“Thiên N nói : “T t c Ch Ph t c ng l i nh th . H t th y u không có nh t ng, t i sao l i h i không chuy n thân n ?”

“Li n ó, Thiên N dùng th n thông bi n Ông Xá L i Ph t thành Thiên N và Thiên N thì hóa thân thành nh Xá L i Ph t; r i h i r ng : “Sao ông ch ng chuy n thân n ?”

“Ông Xá L i Ph t trong hình t ng thân n áp r ng : “Không hi u sao tôi l i bi n thành thân n ?”

“Thiên N nói : “N u Ông Xá L i Ph t có th chuy n thân n này, thì h t th y ng i n c ng có th chuy n. Nh Xá L i Ph t ch ng ph i là ng i n mà l i hi n thân n , t t c ng i n l i c ng nh th , tuy hi n thân n mà ch ng ph i là ng i n . Th nên, c Ph t nói r ng : “T t c các pháp ch ng ph i nam, ch ng ph i n ”.

“Thiên N li n thu l i th n l c, Ông Xá L i Ph t tr l i nh c .

“Thiên N b o : “Này, Ông Xá L i Ph t, s c t ng thân n bây gi âu ?”

“Xá L i Ph t nói : “S c t ng thân n không có âu mà không âu ch ng có”.

“Thiên N nói : “T t c các pháp l i c ng nh th , không có âu mà không âu ch ng có”.

Ôi ! Th n l c c a Thiên N có th chuy n Ông Xá L i Ph t, còn chú Tiên Ph m Thiên ch ng th h y phá Gi i Th c a Ông Anan. Ngh a hai o n kinh có th so sánh cho rõ ràng v y.

Kinh : Anan th y Ph t, cúi l y bu n khóc, c m h n mình t vô th y n nay m t b nghe r ng nh nhi u, ch a toàn o l c. Tha thi t xin Ph t d y cho

nh ng Pháp Xa Ma Tha (Ch), Tam Ma (Quán), Thi n Na (Thi n, Ch Quán Viên Tu) vi di u, là nh ng ph ng ti n tu hành u tiên nh ó m i ph ng Nh Lai c thành B .

Lúc y, l i có h ng sa B Tát, i A La Hán và Bích Chi Ph t, t m i ph ng n, th y u mong nghe l i Ph t đ y, lui v ch ng i, yên l ng lãnh th Thánh ch .

Thông r ng : Ông Anan phát ra l i h i ây, là cái x ng s ng c a toàn b kinh. T u n cu i, Th Tôn tr l i không b sót ch nào. “Xa Ma Tha” g i là Chí T nh⁴⁷, là Không Quán. “Tam Ma Bát ” g i là L c D ng Bi n Hóa (Nh Huy n), là Gi Quán. “Thi n Na” là T ch Di t, ngh a là ch ng gi cái huy n hóa c ng ch ng tr t ng T nh, t c là Trung Quán. Kinh Viên Giác nói :

“T ch t nh Xa Ma Tha, nh kính soi muôn t ng. Nh Huy n Tam Ma , nh m m gi ng đ n đ n t ng tr ng. Thi n Na là T ch Di t, nh ti ng vang trong chuông. Ba lo i di u Pháp Môn g i là Giác Tùy Thu n, nh chúng mà m i ph ng Nh Lai cùng ch i B Tát c thành o. Viên ch ng c c ba th là r t ráo Ni t Bàn”.

Ông Anan m t b nghe nhi u h c r ng, ch n u v n tu t p ba Pháp Môn này thì âu còn ph i h i. Nay ông b huy n thu t t là tr c ây các công phu Quán H nh, Thi n nh u ch ng c gì, nên m i ngh m i ph ng Nh Lai h n ph i có i u vi di u v các th này. Xét m t ch “Di u”, t h ph ng ph t thoáng th y : nào ph i m n n s tu hành khó nh c lao kh ! Ch vì ch ng bi t cái ph ng ti n ban u h t là do Ng Nh p ó v y.

Kinh Viên Giác c ng có nói “Ch tr b c n Giác, thì không theo Pháp Môn”. V n có m t Pháp Môn n Ng , ch l y vi c Th y Tánh (Ki n Tánh) làm Tông. Cho nên, n u th y c Tánh, thì Vô Tâm i v i Ch , Quán mà Ch Quán t có s n. Không th y Tánh, tuy h ng ngày có tu Ch Quán c ng khó ch v i c nh ma. Ch có “Th y Tánh” m i c “Di u” v y. o n kinh sau có nói n Di u Minh Chân Tâm, Bi n Di u Trang Nghiêm, Di u Minh Minh Di u... u tr l i cho ý ngh a c a ch Di u, mà ch m đ t b ng bài k :

“G i ó : Di u Liên Hoa

Kim C ng V ng, B o Giác

Nh huy n Tam Ma

Kh y tay, v t Vô H c

Pháp này là Vô Th ng

M t ng tr c nh p Ni t Bàn

C a m i ph ng ch Ph t”.

Pháp n Ng này, ch ng ph i các lo i Ch Quán, Thi n nh t m th ng có th so sánh.

Thu x a, Ngài Tuy t Phong ba l n tham y t T u T ⁴⁸, chín l n th a h i T ng S n⁴⁹, c ng ã là b c a v n. K th T c S n r i, cùng T Nham u n núi Ngao S n L Châu. G p lúc tuy t r i, T u m i ngàych lo ng , còn Ngài Tuy t Phong c m t m ch t a thi n.

M t hôm, Ngài kêu l n r ng : “S huynh, S huynh ! D y i ch !”

T Nham u r ng : “Làm cái gì ?”

Ngài áp : “ i này ch ng lo xong thì g p cái lão V n Thúy y s b lão trói y. Ngày nay ã n ây, v y mà ch lo ng ”.

T Nham u hét to : “Cây c t ph n, ng i ! H ng ngày c ng i nh ông Th a trong làng r i sau n y i làm nam n ma m nhà ng i !”

Ngài t ch vào ng c mà nói : “Tôi ây trong cái y ch a yên, ch ng dám t d i mình”.

T Nham u nói : “Tôi s p nói r ng ngày sau ông s h ng lên nh núi tr tr i trên t ng á k t th o am, xi n đ ng i giáo, sao ông l i nói nh th ?”

Ngài nói : “Tôi trong y qu th t không yên”.

T Nham u⁵⁰ nói : “N u ông th t nh th , thì c theo ch th y c a ông, m i m i nói ra h t i. úng, tôi s ch ng minh cho. Không úng, tôi s a sang o g t cho”.

Ngài nói : “M i u, tôi n tham y t Ngài Giám Quan⁵¹, nghe bu i gi ng nêu lên cái ngh a S c Không, bèn có ch vào”.

T Nham u nói: “Chuy n y ã ba m i n m r i, r t k nêu l i !”

Ngài nói: “L i th y bài k c a T ng S n :

“R t k tìm n i khác

M i m i càng cách xa

Y nay chính là ta

Ta gi ch ng ph i y”.

(Thi t k từng tha mịch

i u i u d ngã s

C kim chính th ngã

Ngã kim b t th c).

T Nham u nói: “N u cho là nh th thì t c u c ng ch ng xong”.

Ngài l i nói: “Sau n h i Ngài c S n⁵²: “Vi c x a nay trong Tông Th a ng i tu h c có c ph n nào ch ng ?” T c S n ánh cho m t g y, mà r ng: “Nói gì v y ?” Khi y, tôi nh thùng v áy”.

T Nham u hét to: “Ông há ch ng nghe nói, “T c a mà vào t ch ng ph i là c a báu nhà mình”, sao ?”

Ngài h i: “Ngày sau nh th nào m i ph i ?”

T Nham u áp: “Ngày sau mà mu n ho ng d ng i giáo, m i m i u t trong ng c mình tuôn ra. Ngày sau hãy cùng ta mà trùm tr i trùm t i”.

Ngài Tuy t Phong nghe xong i ng , bèn làm l , m ng r la lên r ng: “S huynh i, hôm nay m i úng là Ngao S n⁵³ thành o”.

K di u thay, k di u thay. âu ph i c m t b ng i thi n mà có c th tho i u này !

PH N TH HAI : PH N CHÁNH TÔNG

CH NGI - CH BÀY CHÂN TÂM

M CM T : G NH I CÁI TÂM

I- NGUYÊN DO C A TH NG TR VÀ L U CHUY N.

Kinh : Ph t b o Ông Anan : “Ông v i Ta ng phái, tình nh anh em ru t. Khi ông m i phát tâm, thì trong Ph t Pháp, th y t ng t t gì mà b c nh ng ân ái sâu n ng c a th gian?”

Ông Anan b ch Ph t : “Tôi th y ba m i hai t ng c a Nh Lai t t p l th ng, hình th sáng su t nh ng c l u ly. Th ng t suy ngh : t ng y không th do D c Ái sanh ra. Vì sao ? Th dâm d c nh nh p, tanh hôi k t c u, máu m xen l n, làm sao sanh c thân vàng chói trong s ch sáng ng i nh v y, nên tôi khao khát ng ng m xu ng tóc mà theo Ph t”.

Thông r ng : Ông Anan nh có cái suy ngh này làm g c r cho tâm o ban u, nên khi g p huy n thu t, ch ng có quá i hoa m t mê lo n, dù ã vào nhà dâm mà ch a phá h y Gi i Th . Nh ng ch l y ba m i hai t ng t t mà th y Nh Lai, không kh i dùng S c mà th y, l y Ti ng mà c u, nên còn trong tà gi i, i v i Chân Pháp Thân c a Ph t còn xa xôi l m. Thi n s Tùy Châu Pháp Vi th ng ng⁵⁴ r ng: “Cái Pháp Thân không có hình t ng, ch ng th dùng âm thanh tìm c u. Di u o tuy t h t l i nói, âu ph i l y v n t mà hi u. Cho dù siêu Ph t, v t T v n còn r i vào th m b c. Dù cho có nói di u, bàn huy n r t cu c c ng treo môi r ng. C n ph i : ch công c ch ng h ng chút công lao, hình nh v t tích ch ng còn l u l i; cây khô hang l nh⁵⁵ r t th y vô tri; ng i huy n ng a g , tình th c u không. Ch ng y m i th ng tay vào ch , chuy n thân loài khác. Không th y o, thì : “N i t vô l u nào c. ành v cát l nh khói s ng n m””.

i v i ch này t hi u thì nào ph i i th y cái thân vàng chói trong s ch m i g i là Nh Lai ?

Kinh : Ph t d y : “Lành thay, Anan ! Các ông ph i bi t : t t c chúng sanh t vô th y n nay, s ng ch t n i nhau, u do không bi t cái Chân Tâm Th ng Tr⁵⁶, Th Tánh v n trong s ch sáng su t, mà l i dùng các V ng T ng. Các t ng này ch ng chân th t, nên m i có s chuy n ng trôi l n.

Thông r ng : Ông Anan ân c n, tha thi t th a h i Pháp Môn Vi Di u Xa Ma Tha, Tam Ma, Thi n Na là nh ng ph ng ti n ban u nh ó m i ph ng Nh Lai c thành Chánh Giác. Chính là mu n bi t cái Chân Tâm Th ng Tr , Tánh Th trong s ch sáng su t, là cái B n Th B t Di t không b xoay chuy n luân h i. Ông ã nói “T ng y ch ng ph i do Ái D c sanh ra”, là ã hi u rõ r ng D c Ái nh nh p, V ng T ng t p lo n chính là cái g c r Sanh T t vô th y n gi .

Cho nên Ph t m i khen r ng “Lành thay !” Cái Chân Tâm Th ng Tr , v n không sanh ra và di t m t. V a kh i v ng t ng li n nh p luân h i. Không ph i ch có D c Ái n ng n , nghi p d a mang u ch ng ph i ch n, mà b c Thanh V n, Duyên Giác ch a h t lòng ch p tr c thì c ng u là V ng. V ng t ng h t s ch thì Tánh Th sáng su t, v n t Vô Sanh, làm sao mà có luân chuy n. Toàn c b kinh u phát minh ý ch này. Cho nên, bi t cái Chân Tâm Th ng Tr , t c là Th y Tánh, Th y Tánh thì Vô S v y.

Ngài Linh Vân⁵⁷ th ng ng d y : “H i các nhân gi , h có dài có ng n là ch ng có Th ng. Hãy xem b n mùa hoa c , hoa n lá r i. X a nay tr i ng i b y n o, t N c Gió L a, thành ho i chuy n v n, nhân qu n i nhau, ba ng ác kh , m y lông c ng tóc ch a t ng thêm b t, ch có cái g c th n th c là th ng còn. H ng Th ng C n g p b n lành soi sáng, ngay ây là Gi i Thoát, tr c m t là o tràng. B c Trung, b c H si mê ám n, ch ng soi su t c, mê chìm trong ba cõi, luân chuy n t sinh. c Thích Tôn vì h , t t c Tr i ng i, mà d y d ch ng minh, t bày con ng Vô Th ng. Các ông l i am hi u ch ng ?”

Có v t ng h i : “Làm sao ra kh i Sanh Lão B nh T ?”

Ngài áp :

“Núi xanh nguyên ch ng ng

M c tình mây qua l i”.

(Thanh s n nguyên b t ng

Phù vân nh m kh lai).

Câu này chú thích o n kinh trên. Không th thêm b t m t ch .

Kinh : “Nay ông mu n h c o B Vô Th ng, phát minh Ch n Tánh thì ph i l y Tâm Ngay Th ng (Tr c Tâm) mà tr l i ch Ta h i. M i ph ng Nh Lai ng m t con ng mà ra kh i Sanh T u là b i Tâm Ngay Th ng. Tâm mà nói là Ngay Th ng, t c là t a v u tiên cho n cu i cùng, su t trong kho ng gi a, c nh th , m t m c không có nh ng t ng quanh co.

Thông r ng : Hi p Lu n nói : “ ây, c bi t nói là Chân Phát Minh Tánh, v y thì c ng có V ng Phát Minh Tánh sao ? Có ch . Làm sao phân bi t ?

áp : Vô tâm tùy m c xoay v n mà kh p bi t, v n m u nhi m sáng soi mà h ng v ng l ng, y là Chân Phát Minh Tánh”. Ch nói “M i ph ng Nh Lai u cùng m t ng mà ra kh i Sanh T u do Tr c Tâm” là th . Còn ngh ch v i th i ti t, b l nhân duyên, l y v ng t ng mà g ng g ng hi u bi t, là V ng Phát Minh Tánh. Ch nói “Dùng các v ng t ng, v ng t ng này ch ng chân th t nên có luân h i” chính là th . V n là m t Th , nh ng b i vì không có t tánh, không có th i gian, nên tùy ch dùng mà có sai khác ó thôi. Tùy m c xoay v n, h ng h ng v ng l ng mà Hay Bi t, t h p v i B n Tánh⁵⁸ nhi m m u. Ngh ch th i l duyên mà Bi t, t h p v i Tr n C nh h v ng.

Ngài Mã Minh⁵⁹ d y : “Cái B n Tánh v n trong s ch, b i vì Vô Minh b t giác mà hi n ra t ng tâm ô nhi m. Tuy có tâm ô nhi m, B n Tánh v n th ng sáng su t trong s ch. Cái t ng c a tâm ô nhi m là vô minh ang hi n hành. Còn B n Tánh sáng s ch là cái Trí Th B t ng”.

Có v t ng h i T Vân Am : “Lu n T p Hoa nói : Cái vô minh ang hi n hành t c là Nh Lai B t ng Trí. i u này th t khó tin, làm sao hi u c ?”

Khi y có m t ng t ang quét t.

T Am bèn g i. ng t quay u l i.

T Am nói : “Ch ng ph i là B t ng Trí ó sao ?”

L i h i : “Cái Ph t Tánh c a ng i nh th nào ?”

ng t nhìn qua trái, qua ph i, nh không v y r i b i.

T Am nói : “Ch ng ph i là vô minh hi n hành ó sao ?”

Chân Phát Minh Tánh ý, như ánh sáng của hạt minh châu, thì người soi hạt châu. Các Kinh Tụng dạy “Không nghĩ quỵ”, là cũng giống người soi châu. Còn Văn Phát Minh Tánh thì ví như phụng hoàng trong bóng tối, trong kho ngậm ngọc, có chút bóng sáng. Kinh Dục nói “Chỉ muốn nhìn thấy ngọc mà sáng”, là giống người soi châu.

Kinh : “Anan, nay Ta hỏi ông : “ Ông khi ông do ba mặt hai tay của Như Lai mà phát tâm thì ông lấy cái gì mà thấy và cái gì thích?”

Thông rỗng : Đây là chỗ tốt đẹp để trở thành Phật. Các Phật há chấp nhận bị ràng buộc “Sợ thấy thu được con mắt, thích thu được cái tâm” hay sao ? Như cái “Thấy Có” đó, là cái Thấy về hình tướng hữu vi. Cái “Có chỗ thích” ý, là cái Thấy về hình tướng hữu vi. Nên hỏi ai thấy, ai yêu, cần Anan ngay lúc ý nghĩ nẩy ra và nẩy ra ý nghĩ thì cần ngay cái mình soi chiếu. Nếu có thể chiếu sáng phần chi tiết, tìm hiểu cái Thấy ý, thì hiểu biết Khổ, tập khởi, diệt tận và niết bàn có gốc rễ, tức thì nhập ngay vào như Thế Tôn nghiêm. Thấy chăng khoái sao ? Về sau, nhà Thiền hay dùng cái chỗ này.

Có nhà sư hỏi Bồ Tát Trừng⁶⁰ : “Như sao là Phật?”

T Trừng hỏi : “Ông nói là ai?”

áp : “Tôi thấy vậy”.

T Trừng rỗng : “Ông biết cái Tôi nói chăng?”

áp : “Rõ ràng vậy”.

T Trừng bèn đứng lên cây phật⁶¹ lên, rỗng : “Ông lấy thấy chăng?”

áp : “Thấy”.

T Trừng bèn chấp tay lễ bái.

Chỉ hỏi cái thấy là Phật, mà T Trừng lấy thấy nói gì đến Phật, chỉ Thấy thấy cái thấy mà như thế. Một chỗ này, rõ ràng bày tỏ cái khôn ngoan của Thế Tôn nghiêm.

Kinh : Anan b ch Ph t : “Th a Th Tôn, s a thích ó là dùng cái tâm và con m t c a tôi. Do m t th y t ng t t c a Nh Lai, tâm sinh a thích, nên tôi phát tâm nguy n lia b sanh t ”.

Ph t b o Ông Anan : “Nh ch ông nói, th t do tâm và con m t mà có a thích. N u không bi t tâm và m t âu, thì ch ng d p c tr n lao. Ví nh b c qu c v ng b gi c xâm l ng, phát binh ánh d p, thì binh y c n nh t ph i bi t ch c a k gi c. Khi n ông b luân h i, thì tâm và m t là th ph m. Nay ta h i ông : “Tâm và m t y hi n ch nào ?”

Thông r ng : Ch h i c a Th Tôn là riêng t v ch H ng Th ng Nh t L ⁶². Nói “L y cái gì mà th y, l y ai a thích”, rõ ràng là ch th ng m t tr ng. Ch áp c a Ông A Nan ch a r i kh i th ng tình, ch bi t h p theo Tr n mà ch ng bi t h p v i Giác. Xoay l ng l i v i Giác mà hi p theo Tr n, là l i c a ai ? Sáu Gi c (sáu C n) làm môi gi i, t c p l y c a báu nhà mình. Cho nên, ch Ông Anan nói “Tâm và M t”, ch là C n và Th c, lôi kéo theo tr n lao, l u chuy n cùng sanh t . Cái Th ng Tr Chân Tâm ⁶³ nh vua trong n c, vì b gi c xâm l n, nên v n trong s ch mà g i là d , v n sáng soi mà g i là m ám. Tâm và m t th t là l gi c c a Chân Tánh v y. Do ó, ph i th u n cùng sào huy t c a chúng mà di t tr . Ngh ch dòng trôi l n, gi tròn Chân Tánh, L c D ng (sáu Th c) ch ng hi n hành, mà phát ra s sáng r trong s ch v n có, sáu C n ng dùng thay l n cho nhau, con m t th t do cha m sanh ra th y su t m i ph ng, thì còn âu các l i b l u chuy n n a !

Thi n s T H Tung có êm la l n : “Có c p ! Có c p !”

t choàng d y tranh nhau u i b t. Ngài ch p l i m t ng i, nói r ng : “B t c m t tên r i”.

Ng i t y nói : “Không ph i âu, chính là tôi ây”.

Ngài buông ra nói r ng : “Chính là ⁶⁴”.

Ch b i vì ch ng ch u nh n l y ó thôi !

Cho nên, n u ch u nh n l y thì gi c c p t c là con cái. Ch ng th kham l y, con cái tr l i làm gi c. o n thuy t tho i này i v i chuy n v qu c v ng em binh tr gi c, th t là m t phen h ý l ng, riêng cho b c có m t ó thôi.

---o0o---

II- CH P TÂM TRONG THÂN

Kinh : Ông Anan b ch v i Ph t : “Th a Th Tôn, t t c m i loài chúng sanh th gian u cho cái Th c Tâm Hay Bi t là trong thân. Thi t ngh , thì con m t nh hoa sen xanh c a Nh Lai c ng trên m t Ph t. Nay tôi th y con m t v t ch t c a tôi c ng trên m t tôi. Nh v y thì cái Th c Tâm th t trong Thân”.

Ph t b o Ông Anan : “Hi n nay ông ng i trong gi ng ng c a Nh Lai. Ông hãy xem r ng K à âu ?”

- Th a Th Tôn, gi ng ng cao l n thanh t nh này trong v n C p Cô c, còn r ng K à hi n th t ngoài gi ng ng.

- Anan, nay ông trong gi ng ng, thì ông th y cái gì tr c tiên ?

- Th a Th Tôn, tôi trong gi ng ng, tr c h t là th y Nh Lai, sau ó là i chúng, r i nhìn ra ngoài th y v n r ng.

- A Nan, do âu ông th y c v n r ng ?

- Th a Th Tôn, do các c a gi ng ng m r ng, nên tôi trong này mà th y c ra ngoài xa.

Thông r ng : Phù C n T Tr n⁶⁵ c ng gi ng nh sáu C n, ây ch v Nhãn C n mà thôi. t, N c, L a, Gió : Tánh chúng x a nay v n trong s ch; mà T ng c a t, N c, L a, Gió m i m i u dao ng nh b i b m, g i là Tr n. Khi sáu C n t o thành thì n ng theo t Tr n này : sáu C n chìm vào trong, b n i trôi n i bên ngoài, cho nên g i là Phù C n T Tr n. V i c m i loài, Th c Tâm u trong, m t trên m t thì không nói c ng bi t r i. Con m t c a Nh Lai trên m t, nh ng không dám xác quy t Th c Tâm là trong, vì Nh Lai ã r i lìa cái Th c r i, vì cái Pháp Thân thì tròn y không có trong hay ngoài v y. Anan nói ra th t n o, mà ng i d ch c ng c n th n. Th Tôn mu n bày rõ cái ngh a “Tâm ch ng trong”, nên tr c h t l y gi ng ng, r ng v n, c a n o làm ví d . Gi ng ng ví nh trong thân, v n r ng ví nh ngo i v t, c a n o ví nh l c c n. N u Ông Anan là ng i t su t, th y c con ng i ích th c c a An an, v n ch ng thu c gi ng ng, ch ng thu c v n r ng, ch ng thu c c a n o, thì ông s n i t t i, không làm gì có trong có ngoài. N u ch p ch t tâm này,

l m l c cho là trong S c Thân, l y t ng ph làm nhà nh t kín, l y sáu c n làm c a n o, ô m l y ngo i c nh làm v n r ng, r i ngh r ng ngoài nh ng th ó thì không có ch an thân. M t mai, nhà h c a nát, c nh i, cái Th y tiêu vong, thì còn ch nào an c. Th Tôn tuy n ng theo ch bình th ng bi n bi t th t trong ngoài, c ng ch rõ ràng s c thân v n nh huy n, ch ng ph i là ch bám ch p c. Nh gi ng ng, c a cái, c a s i v i ta ch ng có t ng can gì.

Ngài Trí Huy Thi n s tr c khi t ch có bài k :

“Ta có m t c n nhà

Xây l p b i m cha

Tám m i n m lui t i

G n ây r ã s p ho i

S m li u d i n i khác

Nào có chuy n ghét th ng

i lúc kia s p nát

ây kia không ng n ng i”.

(Ngã h u nh t gian xá

Ph m u v tu cái

Vãng lai bát th p niên

C n lai giác t n hoài

T o ngh di bi t x

S thi p h u t ng ái

ãi tha t i h y th i

B th vô phòng ng i).

R i n g i k i t g i à m à i . ó là th ã n g g h é t u q u ê n , n i k h ò n g t r ã n g i ,
c á i N ã n g K i n ⁶⁶ ã t i ê u v o n g t h ì c ò n n ó i g ì n c h u y n t r o n g n g o à i n a .

K i n h : K h i y , c T h T ò n g i a i c h ú n g , a c á n h t a y s c v à n g x o a
u Ô n g A n a n , d y ô n g v à i c h ú n g r ã n g : “C ó P h á p T a m M a , t ê n l à
i P h t ã n h T h L ã n g N g h i ê m V ã n g , g m m u ò n h n h . M i
p h ã n g N h L a i , u d o m t p h á p m ô n l à c o n ã n g D i u T r a n g N g h i ê m
y m à s i ê u x u t . N a y ô n g h ã y n g h k !”

Ô n g A n a n ã n h l , k í n h v à n g l i P h t d y .

T h ò n g r ã n g : M t p h á p m ô n s i ê u x u t n à y r ò r à n g c h ã r a c o n ã n g n
N g c t c h c h u y n T h c t h à n h T r í . T ã n h t h u n ð ù n g K i m C a n g C à n H u
m i c ó t h n ó i l à c o n ã n g o C h à n T h t . S a u n à y , t r o n g k i n h c ó n ó i :
“D i u P h á p n à y , v ô l ã n g C h P h t t r o n g h ã n g s a k i p i q u á k h , n h
k h a i n g c á i t à m n à y m à c o V ô T h ã n g . T h c m t n h t , t h ì n g a y
â y c á c C n c a ô n g c ó t h ð ù n g t h a y c h o n h a u ⁶⁷ . T t r o n g c h ð ù n g
t h a y n h a u ó m à c ó t h t h u v à o K i m C ã n g C à n H u c a B T á t . C á i T à m
t h u n n h t t r ò n s á n g t r o n g p h á t c h i u r a , n h ã n g c l u l y t r o n g s c h , n g m
m t t r ã n g q u ý b á u t r o n g . N h v y r i v t l ê n h à n g T h p T í n , T h p T r ,
T h p H à n h , T h p H i H ã n g , T G i a H n h T à m , n c h t u h à n h c a K i m
C ã n g T h p a B T á t , n a v ã n g G i á c T r ò n S á n g , n h p v à o c á i
B i n T r a n g N g h i ê m M u N h i m c a N h L a i , t r ò n y c á i o , q u y v
t r o n g c á i V ô S c” .

u u ô i n g n h a u , t t l y v i c s i ê u x u t T h c m l à m c á i q u y t c r t r á o .
c T h T ò n t h u s u t r ã n g s t i p n i n h a u c a s a n h t t h g i a n c h l à s
t i p n i n h a u c a m i m i v n g t ã n g , m ê m c h ã n g h b i t q u a y t r l i .
T h c m h t r á o , ó l à C h à n T à m T h ã n g T r , h i n b à y t r c m t , T h
T á n h t r o n g s c h s á n g s o i , c ù n g P h t k h ò n g k h á c . C h o n ê n , p h á c T h c
m , t c n h p ã n M ô n . Ô n g A n a n t u y t h ò n g m ã n h h c r ã n g , r t c u c c h ã n g
r a k h i t h c ã n h p h à n b i t . T h c ã n h c h a t r , c h l à c h “C ó c” . M à
c h ã n g B , c h t i c h “K h ò n g c” . C h o n ê n , p h ã n s a u c a k i n h , n i
b y c h h i n b à y c á i T à m , Ô n g A n a n m i m i c l y c h “C ó c” m à t
t r ó i , c ò n T h T ò n t h ì t h y t h y u l y c h “K h ò n g c” m à q u é t s c h . K i n h
L ã n g G i à n ó i : “C ó t ã n g c l à T h c , k h ò n g c ó t ã n g c l à T r í” .
â y t h t l à ã n M ô n l i n c h ã n g B v y .

c N h T T h ã n Q u a n g ⁶⁸ , c h t t a y t r c m t S T t M a c u x i n p h á p
m ô n A n T à m .

T nói : “ em cái tâm l i ây ta an cho !”

Ngài Th n Quang th a : “Tìm h t tâm r i, r t là không th c⁶⁹ !”

S T nói : “Ta an tâm cho ông r i ó”.

N u Ông Anan có th tin c b y ch tr ng bày tâm u b t kh c, thì y bát âu có riêng truy n cho Ông Ca Di p !

Kinh : Ph t b o Ông Anan : “Nh l i ông nói: gi ng ng, do c a m r ng nên ông th y c v n r ng xa. Li u có chúng sanh nào trong gi ng ng, không th y Nh Lai mà l i th y c ngoài gi ng ng không ?”

Ông Anan th a : “Th a Th Tôn, trong gi ng ng không th y Nh Lai mà l i th y c r ng su i bên ngoài, th t không có l ó”.

Ph t d y : “Anan, ông c ng nh th . Cái tâm linh c a ông, h t th y u rõ bi t. N u hi n nay cái tâm rõ bi t ó c a ông th t trong thân, thì tr c h t nó ph i rõ bi t trong thân th . V y có chúng sanh nào, tr c th y bên trong thân r i sau m i th y nh ng v t bên ngoài không ? D u không th y c tim, gan, tì, v nh ng móng tay m c, tóc dài ra, gân chuy n, m ch nh y, úng ra ph i rõ, sao l i không bi t ? ã không bi t bên trong, làm sao bi t c bên ngoài ? V y nên bi t r ng ông nói cái tâm hay rõ bi t ó tr thân, không có l nào nh v y”.

Thông r ng : Do m t th y mà tâm bi t, ch ng r i c n tr n, do b i phía trong mà bi t phía ngoài, ó là cái th y bình th ng th t c. c Th Tôn bèn n i cái th y th ng tình mà bác b r ng “ ã không bi t phía trong làm sao phía trong ?” Tuy ng i có Trí c ng ph i khu t ph c b i lý lu n này. Th t ra, tim gan tì v , không gì mà ch ng bi t rõ. Móng tóc gân m ch, không gì mà ch ng hay. N u không hay bi t, thì hóa ra ch là m t v t ù lì v y sao ?

Ngài Phó i S⁷⁰ có bài k :

“ êm êm ôm Ph t ng

Sáng sáng cùng Ph t d y

ng ng i v n theo nhau

Nói nín ng v a v n

M y t ch ng lia nhau

T ng t nh hình, bóng

Mu n bi t ch Ph t

L i nói âm thanh ó”.

(D d b o Ph t miên

Triêu triêu hoàn c ng kh i

Kh i t a tr n t ng tùy

Ng m c ng c ch

Túng hào b t t ng ly

Nh thân nh t ng t

D c th c Ph t kh x

Ch giá ng thanh th).

Theo l i nói này ây, thì nói r ng “Cái tâm rĩ bi t trong Thân” c ng ch ng ph i là không úng !

Ngài Vân Môn⁷¹ nói r ng : “Lu n B o T ng nói “Trong tr i t, gi a v tr , có m t v t báu, n t i Non Hinh (thân th). C m l ng èn h ng vào trong Ph t i n, em ba c a n trên l ng èn, làm gì?”

Ngài t thay th mà nói : “Theo v t, ý d i”.

L i nói : “Mây n i s m ng”.

Ngài Tuy t u⁷² t ng r ng :

Xem i,

B n c ai kia n m c n câu

Mây trùng trùng, nọc mênh mông

Trng sáng, bông lau, anh t th y !.

o n công án này nói cái N ng Tri T Bi t và cái B n Giác Tròn Sáng r t d l n l n, c ng t ng t nh tr ng sáng và bông lau, nên c n soi xét phân bi t. N u soi xét phân bi t ra c, thì không ch l ng èn và l tr ⁷³, mà còn n tri t c Tâm Tông c a T Vân Môn, và cái v t báu trong thân c ng cùng v i T ng Tri u ⁷⁴ kh h p.. âu ph i là b n ma m tinh h n gi n c t t m th ng có th m n l i mà nói c.

---o0o---

III- CH P TÂM NGOÀI THÂN

Kinh : Ông Anan cúi u b ch Ph t : “Tôi nghe l i Ph t d y nh v y, m i rõ tâm tôi th t ngoài thân. T i sao nh th ? Ví nh èn th p trong phòng, tr c h t ph i chi u trong phòng, sau m i do c a chi u sáng ngoài sân. T t c chúng sanh không th y bên trong thân mà ch th y bên ngoài, c ng nh ng n èn, ngoài phòng, không th chi u sáng trong phòng. Ngh a y rõ ràng, ch c là không l m, ch a bi t có úng v i li u ngh a c a Ph t hay không ?”

Ph t b o Ông Anan : “V a r i, các t kheo theo Ta i kh t th c trong thành Th t La Phi t, nay ã v r ng K à. Ta ã th trai r i, gi ông hãy xem trong chúng t kheo, khi m t ng i n thì các ng i khác có no không ?”

Ông Anan b ch Ph t : “Th a Th Tôn, không. Vì r ng các t kheo tuy là A La Hán nh ng thân xác khác nhau, làm sao m t ng i n mà các v kia no c”.

Ph t b o Ông Anan : “N u cái tâm t hi u, th y bi t c a ông th t riêng ngoài thân, thì thân và tâm ngoài nhau, ch ng dính líu gì v i nhau. V y thì cái gì tâm bi t thì thân không th hay, cái gì thân hay thì tâm không th bi t. Nay Ta a tay nhu nhuy n lên cho ông xem, khi m t ông th y thì tâm ông có phân bi t không ?”

Ông Anan b ch Ph t : “Th a Th Tôn, úng v y”.

Phật bảo Ông Anan : “N u thân và tâm cùng hay bị t m t lúc thì làm sao tâm l i ngoài thân ? V y, ph i bị t r ng ông nói cái tâm r ò bị t tr ngoài thân, th t không th có i u y”.

Thông r ng : Ch th y c a Ông Anan ch a chân th t nên không tránh kh i vì c theo l i mà sanh ra s hi u bi t. Cái tri gi i sanh ra theo l i nói y chính là ch c a th c tình. c Th Tôn c t nh d t cái th c c n nên m i m i u ch t b , khi n cho Ông Anan không có ch bám víu. y m i th t là gi ng nh qu c v ng i d p gi c, bi t ch c a gi c mà di t tr .

Ông Anan cho r ng cái tâm ngoài thân, là úng v i ch li u ngh a c a Ph t, ch ng ph i là không có ki n th c âu. B i vì cái tâm y, ng m n n i Tr i thì là Tr i, ng m n n i t bèn là t, cùng kh p v tr , r ng tr i nhi u i, ch âu ph i ràng bu c mãi trong m t thân này. Th nên ông m i nói “T nh ng bi t cái tâm tôi th t ngoài thân”. L i thêm “Ngh a y r ò ràng, ch c là không l m”.

c Th Tôn l y ví d “Ng i khác n t t ch ng ph i ta no”, ch r ng n u cái tâm ngoài thì có quan h gi n thân ta. Cái thân m ng là hình t ng, nên n ch ng th t ng thông, làm sao ng i này n ng i kia no c. Còn cái tri giác là th n nhi m, trong ngoài nào có tr ng i c. Ch vì Ông Anan ch p ch t “Tâm ngoài”, nh m t v t sáng, ch chi u bên ngoài mà không th chi u bên trong. Th thì ngoài thân là tâm, còn trong thân ch ng ph i là tâm sao ! N u tâm ngoài thân, thì thân không th bi t : nh ng i khác n, ta ch ng th y no. Nh ng m t th y cái gì, tâm li n phân bi t ngay cái y, th thì cái tâm y l i ch ng th ng trong ? Cho nên nói ngoài là sai l m.

Ngài Tào S n⁷⁵ m t hôm nghe ti ng chuông, bèn nói : “ i chà, i chà !”

Có nhà s h i : “Hòa Th ng làm sao th ?”

Ngài b o : “ ánh trúng tâm ta”.

Nhà s không có ch i l i.

Ngài Ng T Gi i nói thay r ng : “Làm tâm c a th ng gi c ho ng h n⁷⁶ !”

Ngài Phó i S có bài k :

“Xóm làng các Ph t, t i th gi i

B n bi n núi sông, sanh y kh p
Ph t v i chúng sanh ng m t Th
Chúng sanh là gi danh c a Ph t
Nh c n th y Ph t : xem ba qu n
R ng ru ng, nhà v n, kh p n i
Ho c không trung bay quanh qu n
Ho c cho sông núi ti ng vang l ng
Ho c k t b n bè i kh p x
Ho c l i cô n b c m t mình
Ho c khi n ban ngày xuôi ng c ch y
Ho c khi n ban êm i gác canh
Ho c en, ho c , r i ho c tr ng
Ho c tía, ho c h ng v i vàng, xanh
Ho c to ho c nh mà m i d ng
Ho c tr ho c già lúc x a sanh
Ho c có cây àn trên lông cánh
Ho c mang èn óm th t l ng
Ho c gi a h không bay lo n x
Ho c sanh cây c m c tung hoành
Ho c vô ngôn h nh mà ra c a
Ho c vào hang t t m ký sanh

Ho c xoi l cây làm quế quán

Ho c k t c cây làm thành,

Ho c d t võng l i làm ng thôn

Ho c n m t á làm th m c

Ch Ph t B Tát u nh th

Cái y tên là Xá V thành”.

N i này mà kh ch ng⁷⁷ thì nói cái tâm Giác Li u N ng Tri tr ngoài thân c ng không ph i là ch ng trùng v y !

---o0o---

IV- CH P TÂM NÚP SAU CON M T

Kinh : Ông Anan b ch Ph t : “Th a Th Tôn, nh l i Ph t d y : vì không th y bên trong thân, nên tâm không trong thân. Vì thân và tâm cùng bi t m t l n, không th r i nhau nên tâm không riêng ngoài thân c. Nay tôi suy ngh , bi t tâm m t ch !”

Ph t b o : “Ch y âu ?”

Ông Anan b ch Ph t : “Cái tâm Hay Bi t y ã không bi t bên trong mà l i th y bên ngoài. Theo nh tôi xét ngh , thì nó n p sau con m t. Ví nh có ng i l y chén l u ly úp vào hai con m t, con m t tuy là có v t úp vào nh ng không b tr ng i, con m t y v a th y thì li n phân bi t c ngay. Cái tâm hay bi t c a tôi không th y bên trong là vì tâm y n i con m t; nh ng l i th y bên ngoài rõ ràng không ng n ng i, vì tâm n p sau con m t”.

Ph t b o Ông Anan : “Theo ch ông nói : tâm n p sau con m t nh con m t n p sau chén l u ly. V y thì ng i kia ang khi l y chén l u ly úp vào hai m t, trông th y núi sông thì có trông th y chén l u ly không ?”

- Th a Th Tôn, úng th , ng i y ng khi l y chén l u ly úp vào hai con m t th t có th y chén l u ly.

Phật bảo Ông Anan : “N u tâm ông n p sau con m t nh con m t n p sau chén l u ly, thì khi trông th y núi sông sao không trông th y con m t? N u th y con m t, thì con m t c ng là ngo i c nh, không th m t li n th y mà tâm li n bi t c. N u không th y c con m t, thì sao l i nói r ng tâm n p sau con m t nh con m t n p sau chén l u ly ? V y, nên bi t r ng ông nói cái tâm Hay Bi t n p sau con m t nh con m t n p sau chén l u ly, th t không úng v y”.

Thông r ng : Lu n Bát Th c Quy C nói “K ngu khó phân bi t c C n và Th c”. V y thì C n và Th c khó phân bi t t x a r i. N u nói C n ch ng ph i là Th c thì C n t là C n, Th c t là Th c. Th c th ng th y cái C n. N u nói C n t c là Th c, thì ng i ch t kia, con m t c ng hi n còn, t i sao ch ng th y. Cho nên bi t r ng n m C n ch là v t s c trong su t soi c nh v t mà thôi, còn Th c thì hi u bi t phân bi t. Ch ng T và Hi n Hành c a hai th huân t p ch ng gi ng nhau. N m C n t c là s c pháp, là T ng Ph n c a Th c Th Tám, c hai ngh a Ch p (Gi) và Th (Lãnh), có tánh vô ký và tr ng s ch su t. N m Th c thu c v tâm pháp, t c là Kí n Ph n c a Th c Th Tám, c ba Tánh (Thi n, Ác, Vô Ký), hay hi u bi t rõ ràng g i là Tánh C nh thu c v Hi n L ng, nên Lu n nói “Tánh C nh, Hi n L ng thông ba tánh”. n Th c Th Sáu m i có Phân Bi t, thu c v T L ng⁷⁸, Phi L ng⁷⁹. ây là ch phân bi t gi a C n và Th c.

Ông Anan nói r ng “C n y v a th y li n phân bi t ngay” là úng. Nh ng nói ti p “Cái tâm n p trong C n nh chén l u ly úp lên m t”, thì sai. Vì, n u qu nh khi chén l u ly úp lên m t, thì m t th y núi sông c ng th y c chén l u ly, c ng th , tâm khi th y núi sông, c ng ph i th y con m t. Nay tâm ch ng th y con m t, t c là rõ ràng tâm ch ng ph i ng m n trong con m t. Ví d so sánh c a ông ch ng chân th t, chính thu c Phi L ng. Xét ch ch bày c a Ông Anan thì cái tâm Tri Giác ch là sáu Th c Phân Bi t v y. Sáu Th c này do âu kh i ra ? ó là do s truy n t ng, chuy n a c a Th c Th B y và do s hàm tàng, ch a gi c a Th c Th Tám.

D u cho s phân bi t đ b , mà Hành m khó tr . D u cho Hành m đ tiêu, mà ch ng t khó chuy n hóa.

Nay i v i sáu Th c Phân Bi t mà Ông Anan còn ch a bi t ch c a chúng, hu ng h l i bi t c cái Th c Th B y và Th c Th Tám ? Ch còn không bi t, nói gì n chuy n em binh i ánh d p ?

Kinh này m i u phá hang c a sáu Th c, nên m i có b y ch tr ng bày c a Tâm. Sau cùng công kích các c quan u não c a Th c Th Tám, cho n lúc Th c m h t s ch. ây là i l c vi c chuy n Th c thành Trí. V n sau c a kinh nói r ng “Tuy c Sáu tiêu⁸⁰ h t, d ng còn ch a m t cái M t⁸¹”. n khi M t, Sáu u tiêu, r i không ch d a, m i nhìn l i cái o n “N p trong con m t gi ng nh l y chén l u ly mà úp” này, l i không phát ra m t ti ng c i l n hay sao ! Tuy nhiên, n u khéo thí d , thì không gì mà ch ng c !.

X a, Trung p H ng⁸² thi n s , có Ngài Ng ng S n n t n truy n Gi i, xong r i h i r ng : “Cái ngh a Ph t Tánh nh th nào ?”

T p áp : “Tôi s nói m t ví d cho ông : gi ng nh cái nhà có sáu c a s , trong y có nh t m t con kh l n, ngoài có con kh l n kêu r ng : “ i i”, thì con trong li n ng áp. Y v y, c sáu c a ng kêu vang, ng ng áp”.

Ngài Ng ng S n⁸³ l t r i ng lên th a r ng : “Nh n Hòa Th ng thí d , không gì ch ng rõ. L i còn có m t s : n u con kh trong mê ng , con kh l n ngoài mu n cùng g p nhau, thì làm sao ?”

T p b c xu ng kh i ch ng i, n m tay Ngài Ng ng S n nh y múa mà nói : “ i i cùng ông g p nhau r i ó. Ví nh con tò vò làm t trên lông nheo con mu i, h ng v ngã t ng mà hô hoán r ng : “ tr ng ng i th a, t ng phùng y ít”.

T Vân C⁸⁴ Tích nói r ng : “Khi y mà Trung p không c m t l i nói y c a Ng ng S n, thì làm gì có Trung p !”

T Trung Th Trù nói : “Có ng i nào nh c o lý này ch ng ? N u nh ch ng c thì ch là k b t tay ch n c a tinh h n làm trò hý l ng. Ngh a Ph t Tánh t i ch nào ?”

Thi n s Huy n Giác⁸⁵ nói : “N u ch ng ph i là Ng ng S n, làm sao c th y Trung p. Hãy nói âu là ch Ng ng S n c g p Trung p ?”

T Thiên ng t ng r ng :

Nhà tuy t ng vùi n m s p h t

C a rêu êm ch ng m , thâm u

Vấn đề không thể xem bị nạn

Giáo sư triết lý luận về Khôi⁸⁶.

Bài tập này rõ ràng ca ngợi cha Ngài Nguyễn Sơn, cha ông vào sự không chết. Đó tức là cha Ngài Trung và Nguyễn Sơn gặp nhau, quả là cái chết gì là Mất, Sáu là ưu tiên, nhưng cái chuyện “Vấn đề bị nạn triết lý luận về Khôi” với “Tay chân tinh thần” thì khác nhau biết bao!

---o0o---

V- CH PH N H M M T T H Y T I LÀ T H Y BÊN TRONG THÂN

Kính : Ông Anan bạch Phật : “Thưa Thế Tôn, nay tôi liền nghĩ như vậy : trong thân thể chúng sanh này, tuy có phần bên trong, khi u huyền ngoài, có thể thì tối, có khi u thì sáng. Nay tôi xin hỏi Phật rằng : mắt mắt thì sáng, gì là th y bên ngoài. Nhưng mắt thì tối, gì là th y bên trong. Nghĩ vậy thì nào?”

Phật bảo Ông Anan : “ Khi ông nhìn mắt mắt thì tối, thì cái chết thì y là gì vì con mắt hay không vì con mắt”. Nếu vì mắt thì cái chết thì chết mắt sao lại thành trong thân? Còn cái chết đó thành trong thân thì khi trong phòng tối, không có ánh sáng của mắt thì, mắt thì hay của đèn, thì cái gì trong nhà thì đó là phần của ông hay sao? Còn nếu cái chết không vì mắt, thì làm sao thành ra có th y? Nếu cho rằng rí cái th y sáng bên ngoài thì thành ra cái th y thì vì bên trong, nhưng mắt thì tối gì là th y bên trong thân, thì khi mắt thì sáng sao lại không th y cái mắt? Nếu không th y cái mắt thì cái th y thì vì bên trong cũng không thành. Còn như th y của cái mắt, thì cái tâm Hay Bị th y và con mắt thì gì a h không, sao lại thành trong thân của? Nếu tâm và con mắt thì gì a h không thì tất nhiên không phải là thân thể của ông, vì không liên hệ nay Như Lai th y mắt ông cũng là thân của ông hay sao? Và như thế thì con mắt của ông đã bị th y mà thân của ông liền bị th y. Thế là theo lời nói của Phật rằng, thân và mắt riêng như thế thì có Tánh Bị th y, thì ông liền có hai Tánh Bị th y, rí chính mắt thân ông sẽ thành hai phần Phật hay sao? Vậy, phải biết rằng ông nói th y thì gì là th y bên trong thân, thì tất không có lý”.

Thông r ng : Ông Anan ch vì nghi v ng vào l i nói “Ch ng th th y bên trong” mà sanh ra bao nhiêu là suy oán. “N p sau con m t” ã ch ng ph i, thì “Cái th y t i xoay vào trong” l i úng hay sao ? Cái “Th y t i” này l i càng suy ra nhi u suy tính h n. Ông Anan tuy ch a t l i mà c Th Tôn m i m i em ra phá s ch. Ban u là h i cái c nh t i ó là i v i m t hay không i v i m t. N u i v i m t thì thành c nh ngoài, còn n u không i v i m t thì ch ng th y c, thì cái t i ó không th g i là trong v y.

ã cho là cái Th y c a “N ng Ki n” là do nhìn tr l i ch không nh con M t, thì n u nh m m t nhìn vào trong th y t i, t m m t quay l i nhìn c ng có th th y m t. M t không th y c, làm sao th y c cái t i, v y thì cái Th y y không th th y bên trong. N u l i dùng tâm th c im l ng suy xét, ây là t ng ph , ây là m t mây, mà g i là cái Th y, thì cái tâm Nhân y, ch ng ph i t i h không sao?

N u cho là Tâm, m t v n t i h không, có th th y m t mây c a mình, thì thân c a Nh Lai c ng là thân c a ông sao ? N u cho r ng cái Th y c a Nh Lai là cái Th y c a ông, thân Nh Lai là thân c a ông thì m t thân Anan có th thành hai v Ph t sao ?

T cái ch “Th y bên trong” này mà sanh ra bao nhiêu là suy tính. Cái “Th y i v i bên trong” ã ch ng th thành, thì th y t i không th g i là “Th y bên trong” c. Tuy nhiên, cái N ng Ki n y nó v n t t i, v y thì ai th y ó ?

Ngài Vân Môn h l i : “Ng i ng i t có quang minh c . Khi xem ch ng th y, t i thui thui. Th nào là quang minh c a ng i ng i ?”

T tr l i thay r ng : “Kho b p ba c a”.

L i nói : “Vi c t t ch ng b ng không”.

Ngài Tuy t u t ng r ng :

“T chi u bày c sáng

Vì ông thông m t ng

Hoa tàn cây không bóng

Khi xem ai ch ng th y

Th y, ch ng th y

C i ng c trau, h , vào Ph t i n”.

(T chi u li t cô minh

Vi quân thông nh t tuy n

Hoa t th vô nh

Khán th i thùy b t ki n

Ki n b t ki n

o k ng u h nh p Ph t i n).

N u hi u c ch “C i ng c trau vào Ph t i n”, thì nói “Th y t i t c là th y bên trong” c ng không ph i là không úng !

---o0o---

VI-CH P TÂM H P V ICH NÀO THÌ LI N CÓ CH Y

Kinh : Ông Anan b ch Ph t : “Tôi th ng nghe Ph t ch d y t chúng : Do tâm sanh nên th y th y pháp sanh. Do pháp sanh nên th y th y tâm sanh”. Nay tôi suy ngh thì cái Th Suy Ngh ó th t là tâm tánh c a tôi, h h p v i ch nào thì tâm li n có ch ó, ch không ph i trong, ngoài hay ch ng gì a”.

Ph t b o Ông Anan : “Nay ông nói r ng : do Pháp sanh nên các th tâm sanh, h h p v i ch nào thì tâm li n có ch ó. Cái tâm y n u không có t th thì không th h p c, ch n u không có t th mà v n h p c thì Gi i Th M i Chín cùng Tr n Th B y h p l i c hay sao ? Ngh a y không úng.

“Còn n u có t th thì khi ông l y tay t gãi thân ông, cái tâm bi t gãi c a ông trong thân ra hay t ngoài vào ? N u t trong thân ra, thì ph i th y trong thân. Còn n u t ngoài vào, thì tr c h t ph i th y cái m t”.

Ông Anan b ch Ph t : “Th y là con M t, còn tâm thì Bi t ch không Th y nh con M t, nói tâm th y là không úng ngh a”.

Ph t d y : “N u con m t th y c, thì khi ông trong phòng, cái c a có th y c không? L i nh ng ng i ch t r i v n còn con M t, l ra ph i th y c v t, mà n u th y c v t thì sao g i là ch t ?

“Anan, l i n u cái tâm hay bi t c a ông ph i có t th thì có m t th hay có nhi u th ? Nay tâm n i thân ông, th y cùng kh p c mình hay không cùng kh p ? N u tâm có m t th thì ông l y tay gãi m t chi, l ra c t chi u bi t, mà n u u bi t thì l i không bi t gãi ch nào. N u bi t ch gãi thì cái thuy t m t th c a ông t nhiên không thành. N u nh có nhi u th thì thành ra nhi u ng i, còn bi t cái th nào là th c a ông. N u cái th y là cùng kh p thì l i nh tr c kia, không bi t c ch gãi. Còn n u nh không cùng kh p thì khi ông ch m trên u, ng th i c ng ch m d i chân, h u có bi t, l ra chân ph i không bi t, nh ng hi n nay ông l i không ph i nh th ”.

“V y, nên bi t r ng “H h p v i ch nào, tâm li n ch ó”, th t không có l y”.

Thông r ng : Ch m u : u bi t, ch m chân : chân bi t, há ch ng ph i là “H h p v i ch nào, tâm li n tùy có ch ó” hay sao ? Nh ng n u th thì ch không h p, thì tâm hoàn toàn không có. ó ch ng ph i là tà ki n “ o n, Th ng” hay sao ? c Th Tôn h n không vô c trách r y chuy n này.

Ch n i m t ch “H p” mà bi n rõ ch sai l m. H p t c ph i là có t th . N u không có t th , ngh a H p không thành. C ng nh không có Tr n Th B y, t t không có Gi i Th M i Chín. Còn n u có t th , thì th này ã ch ng ph i t ngoài vào, l i c ng ch ng ph i t trong ra. Cái tâm th y là m t th hay nhi u th ? n i thân con ng i, nó là th bi n kh p hay là th không bi n kh p ? L y tay gãi m t chi, thì cái Bi t tùy do gãi mà có, n u cái Bi t y là m t th thì ph i kh p n i, còn n u là nhi u th thì thành ra nhi u ng i ! Cái Bi t y n u có kh p n i thì khi gãi không rõ ch gãi; còn n u không kh p n i thì khi gãi l i có ch không bi t. Có b n i u trên u ch ng ph i, t c là cái t th không nh c, v y do âu mà h p ? Nói là “Tùy ch mà h p” y, thì h p v i m t th ? H p v i nhi u th ? H p v i th bi n kh p ? H p v i Th ch ng bi n kh p ? H p v i kia thì b ây, h p v i ây thì b kia. V ch ng ph i m t, ch ng ph i nhi u, ch ng ph i

kh p, ch ng ph i không kh p, mà cu i cùng ch ng có th h p. ã không th h p, làm sao th y “Cái tùy theo mà có” ?

c Th Tôn tuy bi n bi t cái sai l m c a thuy t “H h p v i ch nào, tâm li n tùy có ch ó”, nh ng c ng ch bày cái di u m u c a Chân Tâm vô th . Vô th t vô hi p, Tâm C nh ch ng n nhau, ngay ây Gi i Thoát⁸⁷, v n t Vô Sanh. Th thì làm sao nói c “Pháp sanh thì th y th y tâm sanh” ? “Tâm sanh thì th y th y pháp sanh” cùng v i ý ch “Tam Gi i Duy Tâm” không khác, nên không c n ph i bi n lu n. “Pháp sanh thì th y th y tâm sanh” thì tâm v n Vô Sanh, nhân C nh mà có soi chi u, c ng t là không b nh.

Nh ng Ông Anan d n l i d y c a Ph t ch ng minh là “H p v i ch nào, tâm li n có ch ó”, thì y là cái tâm theo sóng u i sóng, ch ng ph i cái tâm hi n c nh mà t ch di t v y. Nên ng c cái tâm vô th thì s hi n c nh không làm ng n ng i, nên duyên kh i mà Vô Sanh là v y.

Có nhà s h i T Giáp S n⁸⁸ : “Khi d p Tr n th y Ph t thì sao ?”

T S n r ng : “Chính li n vung ki m ! N u không vung ki m, ng ông ngh !”

Nhà s em h i T Th ch S ng⁸⁹: D p Tr n th y Ph t thì nh th nào ?”

T S ng áp : “H n không qu c , ch nào g p h n ?”

Nhà s tr v nói l i y v y cho T Giáp S n.

T S n th ng ng nói r ng : “Cái bày v c a môn ình⁹⁰ ch ng nh lão t ng. Th u lý, lu n sâu còn cách Th ch S ng tr m b c !”

Ngài Thiên ng t ng r ng :

Ph t thanh ki m l n t y binh oai

D p lo n công u y là ai ?

M t s m, khí tr n thanh (tr ng) b n bi n

R y (áo), tr i t t vô vi.

Ngài n Hà t ng r ng :

M t câu kh lý, ng c reo vang

N i ngo i long lanh, m t l nh tràn

Cõi Vô L u y d ng ch ng c

Trong bóng tr ng hoa khó th y thay !

M t t c này ây, “D p tr n th y Ph t”, mà t mình còn ch ng th y, hu ng là h p v i tr n mà tìm Ph t, tìm Giác thì th t là quá s c iên o ! Tuy nhiên, m t m t tr ng hi n kh p t t c m t n c. T t c m t tr ng đ i n c thu nhi p vào m t m t tr ng. Thì s “Tùy ch mà h p” lo gì ch ng có !

---o0o---

VII- CH P TÂM CHANG GI A

Kinh : Ông Anan b ch Ph t : “Th a Th Tôn, trong khi Ph t nói Th c T ng v i các v Pháp V ng T nh Ngài V n Thù, Th Tôn c ng nói ràng “Tâm không trong, c ng không ngoài”. Theo tôi suy ngh : tâm trong thân, sao l i không th y bên trong; tâm bên ngoài thân thì thân và tâm sao l i không cùng bi t. Không bi t bên trong nên tâm không th bên trong. Thân và tâm cùng bi t nên nói tâm ngoài là không úng lý. Nay thân và tâm cùng bi t, l i không th y bên trong thân, nên tâm ph i ch ng gi a !”

Ph t b o Ông Anan : “Ông nói “ ch ng gi a”, thì cái Gi a y ch c không l n l n và không ph i không có ch . Nay ông nh n nh cái Gi a y ch nào, n i c nh hay n i thân ? N u n i thân mà m t bên thì không ph i là gi a, còn n u gi a thân thì c ng là trong thân r i. N u cái gi a y n i c nh thì có th nêu ra c hay không nêu ra c ? Không nêu ra c thì c ng nh không có, còn n u nêu ra c thì l i không nh c. Vì sao ? Ví nh có ng i l y m t cây nêu, nêu m t ch làm cái Gi a, thì ph ng ông nhìn qua, cái nêu l i ph ng Tây, ph ng Nam l i th y thành ph ng B c. Cái Gi a nêu ra ã l n l n thì tâm ph i t p lo n”.

Ông Anan b ch Ph t : “Cái Gi a c a tôi nói ch ng ph i là hai th y. Nh c Th Tôn ã nói : Nhãn C n duyên n i S c Tr n sanh ra Nhãn Th c. Nhãn C n có phân bi t, S c Tr n vô tri, Nhãn Th c sanh gi a thì tâm t i ó”.

Ph t d y : “N u tâm ông gi a C n và Tr n, thì cái th c a tâm y g m c hai bên hay không g m c hai bên ? N u g m c hai bên thì v t và tâm th xen l n, v t thì vô tri khác v i tâm th t bi t, thành ra hai bên i ch l n nhau, l y cái gì làm cái gi a ? G m c hai c ng không c, vì nh th thì ch ng ph i là bi t hay không bi t, t c là không có th tánh, l y cái gì làm cái t ng gi a ?

“V y, nên bi t r ng ông nói cái tâm là ch ng gi a, th t không có l y”.

Thông r ng : n ây, Ông Anan m i bày t ra là Th c sanh chính gi a. Nói r ng sáu Th c phân bi t gi a C n và tr n, so v i cái thuy t núp trong con m t thì có c n c h n. Nh ng ch g i là gi a ó, ã không trong l i ch ng ngoài, ch do C n và C nh giao nhau, t gi a ó mà có cái Th c phân bi t, bèn cho là tâm. Th t ra, không bi t r ng ba th C n, Tr n, Th c n ng nhau mà thành l p, nh nh ng cành lau gác lên nhau, v n không có t tánh. Nay xác nh nó mà nói là gi a, v y n u cái gi a ó có v trí thì g m c C n và Tr n hay không g m ? N u g m, thì C n bi t mà Tr n l i vô tri, s i ch l p ra mà cái gi a không thành. N u không g m, thì ch ng ph i bi t, ch ng ph i không bi t, không có t th nên cái gi a c ng không thành. V y cái gi a âu? Nên nói tâm ch ng gi a là sai v y.

N u lu n v Chân Tâm, thì c ng g m c hai, c ng ch ng g m c hai. Sao g i là g m c hai ? Trong Nh Lai T ng, v n có c Ki n Ph n và T ng Ph n. Nh sau này, kinh nói : Tánh c a S c là Chân Không(90), Tánh Không là Chân S c, th thì làm sao có s l n x n, t p lo n c. Sao g i là không g m c hai ? Vì, ó là Cái Linh Quang c sáng, v t kh i C n Tr n, thì C n không có ch g p, nào t ng không th tánh sao ? Nh tin c r ng cái tâm này ch ng ph i bi t c ng ch ng ph i không bi t, v n không t tánh, c ng không có cái T ng chính gi a, m i bi t rõ sâu xa Cái Chính Gi a là ra sao.

V qu c v ng x ông n sau khi th nh T Th Hai M i B y là Ngài Bát Nhã a La th trai xong, bèn h i r ng : “M i ng i u chuy n⁹¹ kinh, ch có th y t i sao không chuy n ?”

T áp : “B n o th vào ch ng trong m, gi i; th ra ch ng dính dáng v i các duyên. Th ng chuy n kinh y tr m ngàn v n c quy n, ch ch ng ph i m t hai quy n âu !”

Vua bèn l bái.

Ngài Thiên   ng t ng r ng :

“Trâu mây gi n nguy t sáng miên man

Ng a g ch i xuân ch ng bu c ràng

D i mà y ng c l nh xanh ôi m t

Nào ph ng da bò⁹² m i khán kinh”.

L i t ng ti p :

“Rõ ràng tâm siêu muôn ki p tr ng

Anh hùng ra s c phá vòng vây

Tr i nhi m l i y u chuy n linh c

Hàn S n quên m t   ng x a l i

Th p   c song song n m tay v ”.

ây là thói nhà⁹³ c a T S , ch ng l p hai bên, không an tr trung o, o l n r ng su t nhi m m u, chân tông không bám ch p, chính là Th Nh t. Cho nên, ó ch ng ph i là ch sáu Th c, C n và Tr n n c. Nh hai Ngài Hàn S n, Th p c : i, n t t i, thông dong, nhàn nhã, trong lòng d tuy t không còn m t m y t Tình Th c, cùng T Th Hai M i B y t ng ki n.

---o0o---

VIII- CH P TÂM KHÔNG DÍNH DÁNG VÀO ÂU T T C

Kinh : Ông Anan b ch Ph t : “Th a Th Tôn, tr c ây, tôi th y Ph t v i b n i t là i M c Ki n Liên, Tu B , Phú Lâu Na và Xá L i Ph t cùng chuy n Pháp luân, Ph t th ng d y : cái Tâm Tánh Hi u Bi t Phân Bi t c ng ch ng trong, c ng ch ng ngoài, c ng ch ng chính gì a, u không ch nào c , t t c không dính bám, t m g i là tâm. Nay tôi không dính bám, thì g i là tâm ch ng ?”

Ph t b o Ông Anan : “Ông nói “Cái tâm Tánh Hi u Bi t Phân Bi t u không âu t t c ”. V y các v t t ng th gian nh h không và các

loài d i n c, trên t, bay, ch y, ngh a là t t c s v t mà ông cho là không dính bám ó, là có hay không có ? Không có, thì ng v i lông rùa s ng th , có gì g i là không dính bám ? ã có cái không dính bám thì không th g i là không. Không có t ng thì t c là không, ch ng ph i không mà l i có t ng. Có t ng thì có ch , làm sao l i không dính bám c ?

V y, nên bi t r ng ông nói cái không dính bám vào âu t t c là tâm hi u bi t, th t không có l ó”.

Thông r ng : Cái không dính bám c a Ông Anan d n ra ó, ch a t ng ch ng ph i. Nh ng hi u cho rõ hai ch “T t c ”, thì cái “Vô Tr c” y là i v i C nh mà có. C nh mà có thì có vô tr c, còn c hai u khôn g có, thì hóa ra o n di t ! Nói sao c ng mâu thu n. N u t t c v t t ng u không có, thì còn có ch nào n a mà không dính bám ? Mà ã có Cái không dính bám thì v t t ng không th nói là không có ! N u không có T ng không dính bám, thì m i có th nói là không có t t c v t t ng. Có S không dính bám, t c là có T ng r i. Có t ng không dính bám, t c là có tâm ó r i. Tâm ó Ch không dính bám thì sao l i g i là “ u không ch nào c ”. Tâm ã có ch thì sao l i nói là “Không dính bám” ? Tr c thì n i cái N ng làm rõ cái S , ch ng th g i là không có. Ti p sau, là dùng cái S làm rõ cái N ng; cái T ng ã có t ph i có cái hi n h u, nên cái ngh a Vô tr c không thành c.

X a, Nghiêm D ng tôn gi h i T Tri u Châu⁹⁴: “M t v t ch ng có em l i thì nh th nào ?”

T Châu r ng : “Buông b i”.

Ông Nghiêm r ng : “M t v t ch ng có em l i, thì buông b cái gì ?”

T Châu nói r ng : “Th thì vác lên mà i !”

Tôn gi nghe xong, i ng .

Ngài Hoàng Long⁹⁵ t ng r ng :

“M t v t ch ng mang l i

Hai vai vác ch ng n i

V a nghe, rõ l i mình

Trong lòng vui không xi t

c ác ã quên r i

R n c p là tri k

R ng rang ngàn tr m n m

Gió mát ch a ng ng th i”.

Ngài Thiên ng t ng r ng :

Ch ng ng t h nh tr c trao tay

T rõ lòng quê, th n gõ u

Phá thoát, ngang l ng riu cán m c

R a trong (s ch) phàm c t, v i tiên ch i”.

Bài t ng này thì Vô Tr c c ng không, nên t do, t t i. Ph n nhi u u n i c nh, thì th y có Vô Tr c, l i C nh t c là không Vô Tr c. n i Tánh th y Vô Tr c, thì cái Vô Tr c ó t c là T Tánh. D u còn ch m t cái ý Vô Tr c, bèn là h ng h t v y.

---o0o---

M C HAI : CH RÕ TÁNH TH Y

I. C U I N CH CHÂN TH T

Kinh : B y gi , Ông Anan trong i chúng, li n t ch ng i ng d y, tr ch vai áo ph i, u g i ph i ch m t, ch p tay cung kính mà b ch Ph t r ng : “Tôi là em nh nh t c a Nh Lai, nh Ph t th ng yêu, nay tuy ã xu t gia, còn l i n i lòng th ng c a Ph t. Vì th , h c r ng nghe nhi u mà ch a c qu Vô L u, không chi t ph c n i chú Ta T La, theo ch nó chuy n mà chìm n i nhà dâm. Nguyên do vì không bi t ng n n i Chân T (Ph t Tánh T Tâm). C u xin Th Tôn i T th ng xót, ch bày cho chúng tôi con ng Chánh nh, c ng khi n cho nh ng k không tin tr b ác ki n”.

Tha nh v y xong, r ìp c ì mình xu ng t, cùng t t c ì chúng h t lòng mong nghe l i Ph t d y.

Thông r ng : Xét ch th y c a Anan lúc y d ng ch a th ò b p th c tình n ch trong l ng không dao ng, ch vì ch a c Vô L u⁹⁶. M i u thì cho cái tâm Giác Li u N ng Tri là có v t, nên m i nói “ trong, ngoài, n i C n”. n khi ã bi t là ch ng ph i v t, nh ng còn cho là có Th c, nên m i nói là “Tùy ch Hi p mà có”, “Th c sanh ch ng gi a”. n lúc cái Tri, cái Th c u tiêu h t, r i m i tin là “Ch ng có dính bám (Vô Tr c)”. Nh ng ã có cái ý “Không dính bám” thì c ng ã dính bám r i v y. Nh ng t t c không có dính bám m i ch o n tr c cái Th c Th B y, ch ch a n cái a v l ng l . Mà dù có n c a v l ng l , thì v n còn ng i trong hang c a Th c Th Tám, ch ngo i o g i là Minh⁹⁷. N u con ng tu nh ch là ph ng ti n b mé c a vì c chuy n Th c thành Trí, mà Thánh gi i còn tuy t ch ng dung chú ni m, hu ng gì là l i bám l y phàm tình b kéo lôi ? Cho nên, tình phàm ý Thánh u h t, thì Chân Th ng hi n l , m i g i là Chân T . Th u su t Chân T m i không b dâm thu t chuy n o. Ch ng ph i ch t mình hi u bi t h n hoi y ch T ch T nh⁹⁸ mà còn giúp cho h t th y phàm phu ch a lòng tin phá tr c ác ki n v y.

Ngài oan S T c L ng Nghiêm có bài t ng :

“B y ch bày Tâm, tâm ch ng th a

Ng ngác Anan không li c t i

Hi n mà bày c, th y vô tâm

y chính trong bìn r a t c c”.

Có th nói là b c có con m t y .

---o0o---

II. PHÓNG QUANG NÊU RA TÁNH TH Y VIÊN MÃN SÁNG SU T

Kinh : B y gi t m t c Th Tôn phóng ra các th hào quang, ánh sáng r c r nh tr m nghìn m t tr i. Kh p các th gi i c a ch Ph t, sáu th ch n ng. Các cõi n c nhi u nh vi tr n c a m i ph ng hi n ra trong m t lúc. Oai th n c a Ph t khi n các th gi i h p l i thành m t th gi i. Trong

th gì i này, t t c các v B Tát hi n có u an tr n c mình ch p tay nghe l i Ph t d y.

Thông r ng : Phóng quang ng a, x a cho là c nh gi i không th ngh bàn, nh ng c ng có th hi u c. Các o gia, tinh th n y , v ng ch c, thì trong êm t i, m t v n có sáng t mà không v t gì ch ng th y. Hu ng h c Th Tôn nhi u ki p thành t u, thì hào quang ch ng có chói l i r c r sao ? H ng c u o v n ng nguyên khí có th kêu mây m a xu ng, hu ng là Pháp Thân thanh t nh c a Th Tôn không b không b n thì kh p các th gi i c a ch Ph t ch ng ch n ng sao ? Th Tôn d ng cây c Pháp l n, t t tr c tiên ph i có ch t bày. Ch nói là “Khi n t t c các th gi i h p l i thành m t cõi” là ã n cái ý H i V ng quy Ch n v y. N u là h ng th ng c n⁹⁹ l i trí thì th y ánh sáng nh th , nhìn s vi c nh th , li n c B n Tâm, ch ng Vô Sanh Nh n.

Thi n s Viên Chi u¹⁰⁰ lên tòa gi ng, nói r ng : “Hãy xem ! Ánh sáng t t lành r c r , chi u sáng c i Thiên th gi i. Tr m c vi tr n cõi n c, tr m c i h i, tr m c núi Tu Di, tr m c m t tr i, m t tr ng, tr m c b n Châu thiên h , cho n cõi Ph t vi tr n u trong ánh sáng phát hi n ra cùng m t lúc. Các nh n gi ! Có th y ch ng ? N u th y c, thì chính các ông ang t thân trong ánh sáng t t lành y. Không th y c, ng nói là ánh sáng t t lành ch ng có chi u soi. Hãy tham !”

Ai ai c ng u có ánh sáng này. Vì sao T Viên Chi u th y còn m i ng i ch ng th y ? ó là ng v i ch ng ng v y. Pháp Tánh v n kh p c , v ng tr n ch ng ng n cách c. Cái Trí C nh v n tròn y, th c tình nào ng n ng i c. N u ng T Tâm, bèn bi t h t th y, y u là vi c trong nhà.

---o0o---

III. HAI TH C N B N

Kinh : Ph t b o Ông Anan : “H t th y chúng sanh t vô th y n nay, th iên o, m m gi ng Nghi p t nhóm l i nh chùm qu ác xoa. Nh ng ng i tu hành không thành c B Vô Th ng, n n i riêng thành Thanh V n, Duyên Giác ho c thành ngo i o, Ch Thiên, Ma V ng, hay bà con quy n thu c c a Ma. T t c u do không bi t hai lo i c n b n, l m l n tu t p, c ng nh n u cát mà mu n thành món ngon, d u tr i qua s ki p nhi u nh b i, r t c ng ch ng c.

“Th nào là hai lo i c n b n ? Anan, m t là, C i G c (C n B n) c a Sanh T vô th y. T c là ông hi n gi và các chúng sanh dùng cái tâm Bát Ni u Theo Duyên (Tâm Phan Duyên) mà làm T Tánh. Hai là, cái Th b n lai thanh t nh B Ni t Bàn vô th y. T c là cái Chân Tâm v n sáng soi c a ông hi n gi , hay sanh các duyên nh ông l i duyên theo các t ng duyên ó mà b quên nó. Vì các chúng sanh b quên cái V n T Sáng này nên tuy tr n ngày s d ng nó mà ch ng t bi t, u ng oan l c vào sáu n o.

Thông r ng : B y ch bày cái tâm, u là ch ng ph i, vì dùng Tâm Phan Duyên làm t tánh.

Ông Anan c ng bi t cái tâm này ch a c Vô L u, không chỉ t ph c n i chú Ta T La, mà còn b nó chuy n. Ông nói : “Nguyên do là vì không bi t ch vào Chân T , là c ng ã l m tr m th y cái Th trong s ch c a B Ni t Bàn (Ni t Bàn là T ch Di t), nên xin Ph t ch bày. Do ó, Th Tôn phân tích rõ ràng mà d y cho. Tr c, Ph t ã d y : Dùng các v ng t ng, các t ng này ch ng chân th t, nên m i b luân chuy n. i u ó, ây Ngài d y : Dùng Tâm Phan Duyên mà làm T Tánh, ó là cái g c r c a sanh t t vô th y n nay v y. Tr c, Ph t d y : u ch ng bi t cái Ch n Tâm ch ng sanh ch ng di t, tánh nó ch ng ô nhi m, th nó v n sáng su t. T c ây là : B Ni t Bàn, v n th nó trong s ch, ó là g c r ch ng sanh ch ng di t x a nay v y.

Xoay chuy n n i s ng ch t : Ho c, Nghi p, Kh ba th này sanh ra, ng nhau t h p gi ng nh chùm trái ác xoa. Không nh ng Thiên Ma, ngo i o ch c ch n trong luân h i, mà ngay c Thanh V n Duyên Giác tu t p l m l n, u g i là iên o.

T i sao th ? Vì l y Sanh Di t làm Nhân a tu hành v y. Mà cái Nguyên Minh v n sáng soi, sinh ra các duyên thì v n t ch ng sanh ch ng di t, ch vì duyên theo cái S mà b quên nó.

Nh o n sau, kinh nói r ng “Tánh Nguyên Minh y chi u mà sanh ra cái S . Cái S ã riêng l p thì Tánh Chi u Soi b b quên”, thì ý ch c ng gi ng o n này. y t c là nguyên do sanh ra các v ng t ng, mà ã l c vào v ng t ng, bèn m t i B n Tánh. Quên m t cái Ngu n G c Sáng Su t này, nên r i vào các n o, mà không thành B Vô Th ng.

Có v khách làm Th ng Th ra m t T Tr ng Sa.

T Sa g i : “Th ng Th !”

V này lên tiếng d .

T Sa nói : “ ã ch ng ph i là b n m ng Th ng Th ó sao ?”

Th ng Th r ng : “Ch ng th ã là b . Nh ng nay v a i di n, l i riêng có ch nhân th hai r i”.

T Sa nói : “G i Th ng Th là Chí Tôn c không ?

Nói r ng : “Nh th , su t c khi không i, ã không ph i là ch nhân c a t sao ?”

T Sa nói : “Ch ng ph i ch khi i hay không i, mà t i vô th y n nay, ó là cái C n B n sanh t c a ông v y”.

L i t ng r ng :

“Cái ng i h c o ch ng bi t Chân

Ch b i x a nay nh n Th c Th n

G c r t sanh, t vô th y

K si l i g i B n Lai Nh n”.

(H c o chi nh n b t th c Ch n

Ch v t ùng lai nhân Th c Th n

Vô th y ki p lai sanh t b n

Si nh n hoán tác B n Lai Nh n).

Nh v y thì ch nh n x a nay, do âu mà bi t ???

Ph m Xu t Hi n c a kinh T p Hoa nói : “Ph t t , không có chúng sanh nào mà không v n Trí Hu Nh Lai, ch vì bám gi l y v ng t ng iên o mà ch ng ch ng¹⁰¹ c. N u ã v ng t ng, thì Nh t Thi t Trí, T Nhiên Trí, Vô Ng i Trí, t hi n bày tr c m t”.

Ngài Thiên ng t ng :

“Tr i che t ch , nên kh i, thành hòn

Kh p pháp gi i nh ng không b mé

Ch lân h mà không trong

Nu t tr n huy n vi

Nào phân sau, tr c.

Ph t, T n ây tr nghi p mi ng

H i l y Nam Tuy n, V ng Lão S ¹⁰²

Ng i ng i n ch rau, m t c ng”.

ã là chuy n ai ai c ng có, sao ch ng th cùng ch ng B mà n n i riêng thành Thanh V n, Duyên Giác ?

Kinh Viên Giác nói : “T t c chúng sanh v ng th y có l u chuy n. Chán ghét l u chuy n, l i v ng th y có Ni t Bàn. Do v y mà ch ng nh p vào cái Giác v n trong s ch. Ch ng ph i Giác c n ch ng l i ng i-nh p. Vì, ch có ng i-nh p, ch ng ph i cái Giác có s nh p”.

Nh ng, bi t ch n gi l y cái C n B n Không Sanh Không Di t, ngoài s i tri t ng , thì không th .

---o0o---

IV. N NG CÁI TH Y, G NH I CÁI TÂM.

Kinh : “Anan, nay ông mu n bi t ng tu Xa Ma Tha, nguy n ra kh i s ng ch t, thì Ta l i h i ông. Li n ó, Nh Lai a cánh tay kim s c lên, co n m ngón l i, b o Ông Anan : “Ông có th y không ?”

Ông Anan áp : “Có th y”.

Ph t b o : “Ông th y cái gì ?”

Anan tr l i : “Tôi th y Nh Lai a tay lên, co ngón thành n m tay sáng ng i, sáng chói tâm và m t c a tôi”.

Ph t h i : “Ông l y cái gì mà th y ?”

Anan tr l i : “Tôi và i chúng u l y con m t mà th y”.

Ph t b o Ông Anan : “Nay ông tr l i : Nh Lai co ngón tay làm thành n m tay sáng ng i, chói tâm và con m t c a ông. Con m t ông thì th y, còn ông l y cái gì làm tâm i v i n m tay chói sáng c a Ta ?”

Ông Anan th a : “Nay Nh Lai g n h i tâm ch nào, mà tôi thì l y tâm suy ngh xét tìm. T c là Cái N ng Bi t Suy Ngh ó, tôi l y nó làm tâm”.

Ph t b o : “Ôi, Anan ! Cái ó ch ng ph i là Tâm ông âu”.

Ông Anan ho ng h tr i ch ng i, ng d y ch p tay mà th a r ng : “Cái y không ph i là tâm tôi thì g i là cái gì ?”

Ph t b o Ông Anan : “ ó là cái T ng t o nên các t ng h v ng c a ti n tr n, nó làm mê l m Chân Tánh c a ông. Do t vô th y cho n nay, ông nh n tên gi c ó làm con, m t i cái V n Là Th ng H ng (Nguyên Th ng) c a ông nên ph i ch u luân h i”.

Thông r ng : ây là l n d n d t ng b c l n th hai c a Th Tôn. Ngài h i “Ông nay có th y không ?” Anan áp “Th y”. Ch ch này mà t nhiên t nh ng , bèn th y B n Tánh Nguyên Minh, ch ng cho phép lu n bàn, ch ng i ch x p t. B Ni t Bàn v n t y , v a m ng kh i phân bi t ã l t vào t l ng¹⁰³, b bu c vào s sai s c a L c Th c, chìm sâu vào trí th c, b m t Chân Tánh xa l m v y. Cho nên Ph t m i qu r ng “Cái ó ch ng ph i là tâm c a ông”. N u trong khi b qu , r ng rang mà t m t b t, b ng nhiên h i quang, thì ngay li n ó là B n Giác t t i. Ch sao l i nói “R i cái Hay Bi t (Giác Tri) ó, thì hoàn toàn không có gì” ? Cái giác tri ó, i ãi v i Tr n T ng tr c m t mà có phân bi t, tr n m t thì không có n a, nên g i là “Cái T ng h v ng b ám ch p l y t n g”. Còn cái B n Giác thì ch ng n ng theo Tr n mà sanh di t theo, nên m i g i là Chân Tánh. Nh ng Chân Tánh ch có m t mà thôi. Vì cái giác tri này che y cái B n Giác tr c m t, nên cái giác tri y th t là tên gi c c a B n Giác. N u nh n cái giác tri ó làm T Tâm, t c là nh n gi c c p làm con, b cái ch ng sanh di t mà ôm l y cái sanh di t, thì s luân chuy n còn nghi ng gì. Tuy nhiên, lìa cái giác tri hay bi t này mà tìm riêng cái B n Giác n i khác, l i không th c.

Ngài Thiên ng nêu s l c r ng : “N u cái hay suy ngh ó là tâm c a ông, t c là nh n gi c làm con!”

Ngài Tu S n Ch nói : “N u cái hay suy ngh ó ch ng ph i là tâm c a ông, t c là nh n gi c làm con!”

Ngài Thiên ng a ra r ng : “Nh gi hãy xét là con, là gi c : mua nón v a u, n cá b x ng”.

Bèn nh Thiên ng, l i ch n l a không ?

c L c T ¹⁰⁴ d y : “Phàm phu t c là Ph t, phi n não t c là B . Ni m tr c mê là phàm phu, ni m sau ng là Ph t. Ni m tr c bám c nh là phi n não, ni m sau lìa c nh, t c là B ”. i u này c ng nh nói l t s p l t ng a c ng là bàn tay v y.

Ngài V nh Gia nói : “Th t tánh c a Vô Minh t c là Ph t Tánh. Huy n hóa không thân t c Pháp Thân”. Qu là t su t cái c a B t Nh v y.

Kinh : Ông Anan b ch Ph t : “Th a Th Tôn, tôi là em yêu c a Ph t, vì lòng m n m Ph t nên tôi xu t gia. Tâm tôi nào ph i ch cúng d ng Nh Lai, mà còn kh p tr i h ng sa qu c , th a s Ch Ph t và các thi n trí th c. Phát i d ng mãnh làm t t c nh ng pháp s khó làm, u dùng cái tâm này. D u cho h y báng Chánh Pháp, i i lui s t c n lành, c ng b i cái tâm này.

“Nay Ph t phát minh cái này ch ng ph i là tâm, tôi bèn không có tâm, gi ng nh g á. Lìa cái giác tri này, r t ch ng còn gì n a. T i sao Nh Lai nói cái y không ph i là tâm ? Tôi th t kinh s . Cùng v i i chúng ây, không ai là không nghi ho c. Xin Ph t r lòng t bi, ch bày cho ng i ch a ng ”.

Thông r ng : Ông Anan tình th c và s ki n khô ki t, m i nói là “Không có Tâm”, gi ng nh g á. Ch này chính là nên th a th m ng, thì c bi t bao tâm l c. Sá gì m t cái giác tri mà c ôm gi l y, sao ch ng ch u b quách.

X a, th y i Lãng, m i u n tham v n c Mã T .

Ngài h i : “ n ây c u gì ?”

áp : “C u Tri Ki n Ph t”.

T nói r ng : “Ph t không có tri ki n, tri ki n¹⁰⁵ là Ma. Ông t ầu t i ?”

B ch r ng : “T Nam Nh c¹⁰⁶ n”.

T nói r ng : “Ông t Nam Nh c n, mà ch a bi t tâm y u c a Tào Khê¹⁰⁷. Ông mau tr v ó, ch ng nên i n i khác”.

Th y Lãng tr v T Th ch u, b ch h i : “Th nào là Ph t ?”

T Th ch u¹⁰⁸ nói r ng : “Ng i không có Ph t Tánh”.

Th y Lãng nói r ng : “Các loài c a qu y, bay nh y l i ra làm sao ?”

T u nói : “Các loài c a qu y, bay nh y u có Ph t Tánh”.

B ch r ng : “Hu Lãng này vì sao không có ?”

T u nói : “Vì ông không ch u nh n lãnh”.

Th y Hu Lãng nghe xong, tin nh p.

V sau, h có ng i h c o i n, u nói r ng: “ i i ! Ng i không có Ph t Tánh”.

S ti p c d y d i khái nh th . Há ầu ph i lìa cái giác tri là không có gì n a sao ?

Kinh : Khi y, Th Tôn khai th cho Ông Anan và i chúng, mu n cho c Vô Sanh Pháp Nh n. N i tòa s t xoa u Ông Anan mà nói : “Nh Lai th ng nói : các pháp sanh ra u duy tâm hi n. T t c nhân qu , th gi i, vi tr n u do tâm mà thành th . Anan, nh trong các th gi i, h t th y s v t hi n có, c n ng n c , lá cây, s i dây, th t nút... tìm h i ngu n g c thì u có th tánh. Ngay c h không còn có tên, có t ng, hu ng là cái Chân Tâm sáng su t, trong s ch, nhi m m u, tánh c a h t th y tâm mà l i không có t th sao ?

“N u ông quy t ch p cái phân bi t giác quan, hi u bi t là Tâm thì cái tâm y ph i r i hành t ng c a các tr n : S c, H ng, V , Xúc, Pháp... riêng có Toàn Tính. Ch nh hi n nay, ông vâng nghe pháp âm c a Ta, ó là nhân cái Ti ng mà có phân bi t : d u cho có di t h t t t c cái Th y, Nghe, Hay,

Biết, bên trong gì lý trí r ng u nhàn, thì ó c ng còn là s phân bi t bóng dáng pháp tr n¹⁰⁹ mà thôi.

“Ta không b o ông ch p cái y không ph i là tâm, nh ng ông ph i chính n i tâm ông, suy xét chín ch n. N u r i ti n tr n mà có tánh phân bi t, thì ó m i là Chân Tâm c a ông. Còn n u cái tánh phân bi t mà lìa ti n tr n không có t th , thì nó ch là s phân bi t bóng dáng ti n tr n. Ti n tr n không th ng tr , v y khi chúng bi n đi t, thì cái tâm n ng vào ti n tr n y c ng ng nh lông rùa s ng th , t Pháp Thân c a ông c ng ng v i o n đi t. Còn gì ch ng Vô Sanh Pháp Nh n ?”

Thông r ng : Ch các pháp sanh ra, là c ch do tâm bi n hi n, nh bóng hình trùng trùng u c ch trong cái g ng hi n bày ra. Sáu tr n nh hình, cái phân bi t (Th c Tâm) nh bóng. Bóng nh hình mà có, tâm th c nh cái tr n mà có. Cái này ây t là s phân bi t bóng dáng ti n tr n¹¹⁰. Dao ng thu c v ti n tr n, yên t nh thu c v pháp tr n. Cho nên, trong gi cái tr ng r ng u nhàn thì tuy không có bóng dáng ti n tr n nh ng v n còn cái bóng dáng tr ng r ng u nhàn, ó còn là s phân bi t bóng dáng c a pháp tr n.

Cái ch p y là cái Th c, mà ch ng ph i là cái B n Giác Chân Tâm Th ng Tr . Chân Tâm Th ng Tr lìa kh i t t c phân bi t, nh cái g ng l n tr òn sáng¹¹¹ lìa kh i c hai th ng (sáu Tr n) và T nh (Th c). Cái Tâm này v n t không nhi m, nên nói là T nh, nhi m mà ch ng nhi m, nên nói là Di u T nh. T t c nhân qu , th gi i nhi u nh vi tr n, nhân nó mà l p thành, nó c ng là cái B n Tánh c a v ng tâm t o thành chín Cõi¹¹². Nên nói là cái Tánh c a c th y Tâm. N u th y Tâm này, thì lìa phân bi t mà an tr T Tánh, ó là cái T Tánh không tùy theo phân bi t mà ho c có ho c không. S c lìa Th c phân bi t nh tr n lìa bóng, li n là B n Th c a g ng, Th c a g ng không theo bóng c a tr n mà sanh mà đi t. N u ch p cái Giác Tri Phân Bi t làm T Tánh, t c là ch p bóng làm g ng v y. Cái Hay Bi t Phân Bi t ó, i v i tr n thì có, lìa tr n thì không, nh bóng trong g ng, v n không t th , r t là o n đi t, nh th làm sao ch ng Vô Sanh ? Cho nên, ph i bi t cái Tâm t có b n th , ch ng ph i o n đi t.

o n tr c, Ph t qu “Cái ó ch ng ph i là Tâm ông”, vì cái ch Ông Anan nhìn nh n ch là cái tâm o n đi t gi d i, ch ng ph i là cái tâm X a Nay Chân Th t v y. Ch âu ph i th t không có tâm ?

T Huy n Sa¹¹³ S B th ng ng r ng : “Hi n có m t thuy t cho là : linh linh, sáng sáng là cái Trí Tánh linh ài, hay th y, hay nghe, h ng vào trong mi ng ru ng-thân ng u n làm ch t . ó là k d i g t l n c a thi n trí th c, bi t ch ng ? Ta nay h i các ông, n u nh n cái linh linh sáng sáng ó là cái Chân Th t c a các ông, thì t i sao khi ng mê, l i ch ng còn là sáng sáng linh linh n a ? N u lúc ng mê ch ng có thì t i sao l i có cái lúc sáng sáng, linh linh? Có hi u ch ng ?

Cái ó g i là nh n gi c làm con, là c n b n c a sanh t , t p khí duyên ra V ng T ng. Các ông mu n bi t c n do ? Ta nói cho nghe: Cái sáng sáng linh linh ch do t i n tr n S c, Thinh, H ng, V , Xúc, Pháp mà có phân bi t, r i nói b y ó là cái sáng sáng linh linh. N u không t i n tr n, thì cái sáng linh linh này c a các ông, c ng nh lông rùa s ng th .

“Này các ông, cái Chân Th t t i ch nào ? Nay các ông mu n thoát kh i cái ch t c a ru ng-thân ng u n, ch c n bi t n m l y cái Th Kim Cang Bí M t c a các ông. C nh n h ng v các ông mà nói : Tr n thành Chánh Bi n, kh p y Pháp Gi i. Nay ta chút ph n vì các ông, ng i Trí có th qua thí d mà hi u c. Các ông có th y m t tr i c a Nam Diêm Phù không ? Cái ch sanh s ng c a ng i i : làm l ng, kinh doanh, nuôi s ng sinh m ng, th tâm hành, không gì ch ng nh ánh sáng m t tr i mà thành l p. V y mà cái th c a m t tr i có ch ng b y nhiều tâm hành ? V y mà có ch nào mà không cùng kh p ?

“Mu n bi t cái Th Kim Cang, c ng ph i nhìn nh th . Ch nh hi n ây, núi sông, tr ng, m i ph ng cõi n c, s c không, sáng t i, cho n thân tâm các ông, không có cái gì mà ch ng tr n nh cái Oai Quang Viên Thành y c a các ông mà hi n bày. Ngay n Tr i, ng i, chúng sanh, Nghi p Báo, H u Tình, Vô Tình không có cái gì ch ng tr n nh cái Oai Quang c a các ông. Cho n ch Ph t, thành o, thành Qu , ti p v t l i sanh, không gì mà ch ng tr n nh Oai Quang c a các ông. Nh cái Th Kim C ng y, có phàm phu cùng ch Ph t không ? Có tâm hành c a các ông không ? Không th nói là không có, bèn t n d ng c v y. Bi t không ?”

T Huy n Sa nh xem L ng Nghiêm mà phát minh tâm a. Do ó, Ngài ng c nh y bén, th m h p v i kh kinh. o n Ngài nói trên, m i m i u ch ng khác ý ch c a kinh, cho n nói “T t c u nh vào l c c a Oai Quang”, cùng v i câu kinh “Các pháp sinh ra là duy m t tâm hi n” l i càng th n dĩ u.

Lina, T Trúc Am Khuê¹¹⁴, k pháp ca T Ph t Nhãn, cùng v i ng i bác là c s Trì Nh t, cùng thích L ng Nghiêm.

T Trúc Am Khuê nói : “N u r i ti n tr n mà có tánh phân bi t, ó chính là c n b n c a sanh t ”.

C s ho ng h n, nói : “Ph t nói l m hay sao ?”

T Am nói : “Ph t c nhiên là không l m. Nh ng hi n gi cái tâm i di n h i han c a c s qu th t âu ?”

C s bèn tán thán r ng : “Ph t nói : hi u cái Nh t Không, g i là S T H ng, Ngài làm r i mà không v ng m c y”.

T Am, sau ó th ng ng mà r ng : “Khi th y mà có t ng th y, cái th y y ch ng ph i là cái Th y Chân Th t (Chánh Ki n). Th y do lìa t t c t ng th y, cái th y y là siêu vi t (Gi i Thoát)¹¹⁵. “Hoa r i h u ý theo giòng n c. Giòng n c vô tình a hoa r i”. Các th có th tr v c d nhiên ch ng ph i là ông. Còn ông không th tr v c, n u ch ng ph i là ông, thì là ai ? “Th ng h n xuân i không ch ki m. Ch ng hay tr l i ch n x a ra”. Hết lên m t ti ng mà r ng : “Ba m i n m sau, ch nói Ph t, T d y h con cái nhà ng i !”

Theo ch th y c a T Trúc Am, thì lìa ti n tr n c ng không có cái T Tánh Phân Bi t nào n a c. Ng i t khéo chuy n L ng Nghiêm thì m t o n chân phong “Th y do lìa th y, th y y siêu vi t” có th cùng v i T Huy n Sa ng tham v y.

---o0o---

V. CH RÕ TÍNH TH Y KHÔNG PH I LÀ CON M T

Kinh : Khi y Ông Anan cùng t t c i chúng l ng im, ng ngác.

Ph t b o Ông Anan : “H t th y nh ng ng i tu h c trong th gian, hi n tuy thành c chín b c nh th l p mà ch ng c h t l u¹¹⁶ thành A La Hán, u do ch p l y cái v ng t ng sanh t này mà l m cho là chân th t. Th nên, ông nay tuy c a v n mà không thành qu Thánh”.

Thông r ng : Chín b c nh thì sau này có nêu ra : T Thi n, T Không... Nh ng ch nói qu v mà không nói cách tu. ây nói là ng i tu hành chín

b c nh th l p, vì t m t b c thi n này sang b c thi n kia, theo th t mà tu. Nh i Bát Nhã nói “Lìa D c, Ác, B t Thi n Pháp, có tìm có xét. Lìa thì sanh H , L c, nh p S Thi n. Tìm, xét ã v ng l ng, tr trong tâm trong s ch hoan h . Không tìm, không xét ngh , nh sanh ra H , L c, nh p Nh thi n. Lìa H tr X , y ni m chánh tri, thân th lãnh s vui trong s ch b c Thánh, nói c x c, y ni m l c tr nh p Tam Thi n. D t vui d t kh , tr c là cái vui v , lo bu n bi n m t, không Kh không L c, ni m X thanh t nh, nh p T Thi n. V t lên c S c T ng, di t t ng có i t ng, ch ng t duy h t th y các T ng, nh p vào Không Vô Biên là Không Vô Biên X nh. V t lên t t c Không, nh p Th c Vô Biên là Th c Vô Biên X nh. V t lên t t c Th c Vô Biên, nh p Vô S H u X nh. V t Vô S H u nh, nh p Phi T ng Phi Phi T ng X nh. V t t t c Phi T ng Phi Phi T ng, nh p Di t Th T ng nh”.

ó là chín phép nh theo th l p, u là cái công d ng H u Vi, a thích thi n qu h u vi nên nói là “Mê nh ng cõi Tr i h u l u, hi u y là vô vi”. Vì cái mê ch p y, nh p vào cái th c vi t sanh di t v ng t ng mà tu, ch a th th y c Chân Tánh Vô Sanh, Hi n Ti n T ch Di t (Ni t Bàn) chính là Pháp Vô Vi Chân Th t, nên ch a ch th u l u. Nh b c i A La Hán, ã ch ng Di t Th T ng nh, nên g i là Vô ô L u. Nay t i sao trong chín c p nh th l p c ng ch ng Di t Th T ng nh mà l i g i là h u l u? Vì có v ng t ng mà ch ng Ni t Bàn, nên dù có c Di t T n nh v n ch a ph i là chân th t.

T Hoàng Bá nói r ng : “C th y chúng sanh luân h i, sanh t ch ng ng ng ngh là do ý duyên kh i t o cái tâm trong sáu n o ch ng ng ng, n n i khi n ch u bao nhiêu th kh .

“Kinh Duy Ma nói : Loài ng i khó d y, tâm nh kh v n, nên ph i dùng bi t bao pháp môn ch ng tâm này, sau m i i u ph c. B i vì tâm sanh thì th y th y pháp sanh, tâm di t thì th y th y pháp di t.

“Cho nên, ph i bi t r ng t t c các pháp u do tâm t o, cho n Tr i ng i sáu n o, a ng c, Tu La u do tâm t o. Nh nay ch h c Vô Tâm, d t ngay các duyên, không sanh v ng t ng phân bi t, không ng i không ta, không Tham, Sân, không Yêu Ghét, không H n Thua. Ch c n tr b h t b y nhiều th v ng t ng, thì T Tánh v n x a nay v n là trong s ch, ó g i là tu hành B , Pháp, Ph t...¹¹⁷. N u ch ng hi u nh th , thì dù cho h c r ng, c n kh tu hành, n cây m c c , mà ch ng bi t T Tâm, u g i là tà h nh,

u làm Thiên Ma ngoi o, các th n t, n c. Tu hành mà th , nào có ích gì ?”

T Chí Công d y : “B n thân là do tâm t o ra, nào ph i trong ch ngh a tìm c u. Nh hi n gi ch rõ bi t T Tâm, tuy t d t t duy v ng t ng thì tr n lao, phi n nã t nhiên ch ng sinh”.

“Kinh Duy Ma nói : Ch m t cái gi ng, ngh ng i t t b nh mà n m, là tâm ch ng kh i v y. Nh ng i n m b nh, các duyên u h t, v ng t ng tiêu ma, ó là B .

“Còn n u gi ây trong tâm phân vân ch ng nh, thì d u cho có h c n Tam Th a, T Qu , Th p a c ng ch là h ng trong phàm Thánh mà ng i. Các hành tr n quy v vô th ng, th l c u có lúc h t. Nh b n tên lên không, h t à r i xu ng, l i r i vào vòng sanh t luân h i. Tu hành ki u ó là ch ng hi u ý Ph t, u ng công nh c m t, há ch ng là l m to ?”

T Chí Công l i nói : “Ch a g p b c Minh S ra i, u ng thu c pháp i Th a c ng u ng”.

Than ôi ! Thu c pháp i Th a còn ch ng th giúp, hu ng là chín b c nh th l p ? Nên ph i bi t: tu t p l m l c, khó thành qu Thánh.

Kinh : Ông Anan nghe xong l i au xót khóc lóc, n m vóc gieo xu ng t, qu th ng ch p tay mà b ch Ph t : “T khi tôi theo Ph t phát lòng xu t gia, l i oai th n c a Ph t, th ng t nh : ch ng nh c n mình tu, Nh Lai s ban cho mình Pháp Chánh nh, mà ch ng bi t r ng thân tâm không th thay th . B m t B n Tâm c a mình, nên tuy thân th xu t gia, tâm ch ng nh p o. Ví nh a con cùng kh , b cha tr n lánh. Ngày nay m i bi t : dù có a v n, n u ch ng tu hành thì có khác gì ng i ch a c nghe, nh ng i nói chuy n n thì r t cu c ch ng c no.

“Th a Th Tôn, chúng tôi gi ây b hai Ch ng bu c ràng, là do ch ng bi t cái Tâm Tánh T ch Th ng. c ch c u xin Nh Lai xót th ng k cùng ng, mà khai phát cái Tâm Di u Minh, m con m t o cho tôi”.

Thông r ng : B cha tr n i thì kinh Pháp Hoa c ng có ví d . Cùng ng ph ng xa, mong c ch cho h t châu trong áo, d n d n có ý mu n v nhà.

Hai cái Ch ́ng là Phi n N ́o Ch ́ng và S ́ Tri Ch ́ng. Phi n N ́o Ch ́ng thì ch ́ng ng i tâm, tâm ch ́ng gi i thoát, k t nghi p mà th ́ qu báo. S ́ Tri Ch ́ng ng n tr ́ cái Tánh Sáng (Hu ́). Tánh Sáng b bu c ràng, ch ́ng hi u Pháp Không v y.

Anan bi t r ́o b hai Ch ́ng ràng bu c, l i c ́ng bi t cái g i là Tâm Tánh T ch Th ́ng, c ́ sao con M t ́o ch ́ng m ́ ra ? Th u thoát qu ́ là khó kh n l m v y.

Có nhà s b ch h i T D ́ c S n : “K h c nh n nh tr v qu ́ thì nh th nào ?”

T S n nói : “Cha m ́ng kh p mình s ́ng ́, n m trong r ́ng gai góc, ông v ch ́ nào ?”

S h i : “Nh ́ th t c là ch ́ng v ́ ?”

T r ́ng : “Ông l i c n ph i v ́. N u ông v ta ch ́ cho ông món ́n làm thu c t t p ́ i ́ng”.

S r ́ng : “Xin nói”.

T S n nói : “Hai bu i th ́ng ́ng, không c n b m th t g o”.

Sau, có v s b ch h i T L c Ph ́ : “K h c nh n nh tr v qu ́ thì nh th nào ?”

T Ph r ́ng : “Nhà tan, ng ́ i m t, ông v ch ́ n nào ?”

S r ́ng : “Nh ́ v y t c là ch ́ng v ́ ?”

T Ph r ́ng : “Tr ́c sân tuy t sót (tuy t tàn), m t tr i tan. Trong th t b i h ́ng, ai b o quét”.

L i ́c bài k ́ :

“Lòng quy t v qu ́ c

C i thuy n qua Ng ́ H

Nh ́ sào tr ́ng sao l n

D ng chèo m t tr i cô

M neo lĩa b n ng y

Tr ng bu m ra dòng Ch n

n n i, ng i m t s ch

Kh i làm a ngu (trong) nhà”.

T n Hà t ng r ng :

“Quê n c thái bình n o ch ng xa

V , h ng miên man, ý vô b

Buông tay, nhà n : n i nào có ?

Bóng tr ng l ng i n báu l u ly”.

(Thái bình h ng qu c l không xa

Quy h ng du tu t m c nhai

Tát th áo gia hà x h u

L u ly b o i n t a thi m hoa).

Các v lão tức m t phen ch ra ph ng ti n v nhà. áng g i là con m t o m sáng, th t bi t cái Tâm Tánh T ch Th ng v y.

Kinh : Li n khi y, Nh Lai t ch V N ( ) ng c, phóng ra ánh sáng báu. Hào quang y r c r , có tr m ngàn s c, chi u kh p cùng m t lúc t t c th gi i ch Ph t m i ph ng, s nh vi tr n . Hào quang r i kh p nh các Nh Lai c a m i ph ng cõi báu, xoay v soi n Ông Anan và c i chúng.

Ph t b o Ông Anan : “Ta nay vì ông đ ng c Pháp l n, c ng khi n cho t t c chúng sanh c a m i ph ng c cái Tâm Tánh nhi m m u, vi m t, sáng s ch và c con M t Trong S ch (Thanh T nh Nhãn).

Thông r ng : Tr c thì t m t phóng ra ánh sáng, m i ph ng cõi n c ng th i khai hi n, khi n t t c th gi i h p thành m t cõi, là bi u th Chân V ng ch ng hai. Ch bày hai lo i C n B n, thì l y o n V ng làm u vì v ng t ng ch ng d t thì dù n chín b c nh th l p c ng ch ng thành qu Thánh. Cái m t m i y có th nghi m xét mà th y nh soi g ng v y. Nay t ch V N ( ) ng c phóng ra ánh sáng, r i nh c a ch Nh Lai r i tr v chi u Anan và i chú ng, là bi u th Thánh phàm ch ng hai. Ch bày r ng ti n tr n t t i, cái Th y nào có thi u h t. Nh n n cái u t ng chao, cái Th y hoàn toàn ch ng ng. Bàn tay t m , n m; cái Th y không có tr i ra, cu n l i. ó là ch ra m t ng h ng th ng, ng i ng i s n , kh d an n (truy n pháp y u) v y.

X a, T Ng ng S n ang ng i, có v t ng n làm l . T S n ch ng óai hoài.

V t ng m i h i T : “Bi t ch ch ng ?”

T áp : “Tùy ph n”.

T ng bèn i quanh phía ph i m t vòng r i nói : “ ó là ch gì ?”

T S n v trên t ch th p ( ) áp l i.

V t ng l i i quanh phía trái m t vòng r i h i : “ ó là ch gì ?”

T S n i ch th p ( ) thành ch V n ( ).

V t ng v t ng vòng tròn, r i dùng hai tay nâng lên nh bàn tay c a Tu La trong th Nh t Nguy t, nói : “ ây là ch gì ?”

T S n bèn v t ng áp l i.

V t ng làm ra cái t ng c c a Ph t Lâu Chí.

T S n r ng : “Nh th , nh th . ây là ch h ni m c a Ch Ph t. Ông c ng nh th , ta c ng nh th . Hãy khéo t h trì”.

V t ng l t , bay lên không mà i m t.

Lúc y, có m t v o nhân th y c.

Sau ó n m ngày, b ch h i T Ng ng S n.

T h i : “Ông có th y không ?”

o gi á p : “Tôi th y ng i y ra c a phòng lên không i m t”.

T r ng : “ ó là v A La Hán bên Tây Thiên, n th o ta ó”.

o gi nói : “Tôi tuy th y th Tam Mu i mà ch ng rành r cái Lý”.

T Ng ng S n r ng : “ tôi vì ông dùng ngh a mà gi i thích ra. ây là tám lo i Tam Mu i : y là Giác H i¹¹⁸ bi n làm Ngh a H i¹¹⁹, Th ng nh nhau. Cái Ngh a này có Nhân có Qu ; T c Th i, Khác Th i; T ng T ng, Bi t T ng ch ng r i n Thân Tam Mu i”.

N u bi t cái Tam Mu i Giác H i bi n ra Ngh a H i c a Ngài Ng ng S n, thì ch V n n i ng c c a Ph t phóng ra ánh sáng quý báu c ng là Di u D ng trong cái B t T Nghì, t ph i c cái Tâm Tánh Di u M t Sáng S ch làm c i g c v y.

T Quy S n t ng h i T Ng ng S n : “Ch Di u T nh Minh Tâm, theo ông hi u làm sao ?”

T Ng ng á p : “Núi sông t ai, nh t nguy t tinh tú”.

T Quy nói : “Ông ch c cái S ”.

T Ng ng r ng : “Hòa Th ng v a h i cái gì ó?”

T Quy : “Cái Di u T nh Minh Tâm”.

T Ng ng : “Kêu là cái S không c sao ?”

T Quy r ng : “Nh th , nh th ”.

Ch do T Ng ng S n hi u c cái Di u T nh Minh Tâm, c con m t trong s ch, cho nên cái Tam Mu i rõ ngh a ch (T Tam Mu i), v t xa h n t m th ng.

Kinh : “Ông Anan, tr c ây ông ã tr l i Ta r ng th y n m tay chói sáng. S chói sáng y c a n m tay do âu mà có ? Làm sao thành ra n m tay ? Ông l y cái gì mà th y ?”

Thông r ng : ây là l n d n d t t th ba c a Th Tôn, có th nói là tâm Lão Bà¹²⁰ quá tha thi t. Tr c ã h i “Ông l y gì th y ?” Ông Anan tr l i “ u l y m t mà th y” r i b Ph t qu nh n gi c làm con. n ây h i l i “Ông l y gì th y ?”, chính là mu n Ông Anan h i quang ph n chi u h t nhiên th y c cái Ki n Tính Minh Nguyên¹²¹, ch ng do con M t. Tí c thay, ông ch ng t nh ng c.

Có v t ng ng h u T Tr ng Sa.

T l y g y ch trên t tr c m t m t i m b t k nào ó r i h i : “Có th y không ?”

áp r ng : “Th y”.

H i nh v y ba l n, v t ng c ng ba l n tr l i nh v y.

T Sa nói : “Ông c ng th y ta c ng th y. Vì sao l i nói là không hi u ?”

Ngày khác, l i l y câ y g y c m trên t, h i T Tr ng Sanh : “T ng th y, t c th y, nam th y, n th y, còn ông th y là m sao ?”

áp r ng : “Hòa Th ng có th y Ki n X ù (ch th y) c a Ki u Nhiên (Tr ng Sanh) không ?”

T Tr ng Sa nói : “Ng i hi u nhau kh p thiên h , nh có câu tr l i này c a Ki u Nhiên, bèn cùng Huy n Sa th y m t !”

Ph i chi Ông Anan t bi t cái Ki n X ù y ch ng có cái Ki n (Th y) nào n c, thì âu n n i Th Tôn ph i c c nh c l m l i !

Kinh : Ông Anan th a : “Toàn thân Ph t nh vàng Diêm Phù àn, sáng ng i nh núi báu, do Thanh T nh sanh ra nên có ánh sáng. Qu th t, tôi l y m t mà th y n m ngón tay Ph t co n m l i, a ra cho i chúng coi, nên có t ng n m tay”.

Ph t b o Ông Anan : “Nh Lai hôm nay, xác th t d y ông. Nh ng ng i có Trí c n l y thí d mà c khai ng . Ông Anan, ví nh n m tay c a Ta, n u không có bàn tay ta thì không thành n m tay Ta. N u không có con m t c a ông thì không thành cái Th y c a ông. V y thì l y Nhãn C n c a ông mà so v i N m Tay c a Ta, cái ngh a có t ng x ng không ?”

Ông Anan b ch Ph t : “ úng v y, th a Th Tôn. ã không có con m t c a tôi thì không thành cái Th y c a tôi. L y Nhãn C n c a tôi mà so v i n m tay c a Ph t, s ngh a gi ng nhau”.

Ph t b o Ông Anan : “Ông nói gi ng nhau, ngh a y không úng. Vì sao th ? Nh ng i không có bàn tay thì tuy t nhiên không có n m tay. Còn ng i không có m t kia, không ph i hoàn toàn không th y. T i sao nh th ? Ông th ra ng h i ng i mù : Anh th y gì ? Nh ng ng i mù ch c s tr l i : Hi n nay tr c m t tôi ch th y t i en, ch không th y gì khác. L y ngh a y mà xét thì t i n tr n t t i, ch cái th y nào có hao kém gì ?”

Thông r ng : Vì sao c Th Tôn l i l y ng i mù làm ví d ? B i vì, Ông Anan ch p ch t l y cái Th y c a con m t làm cái Th y Chân Th t, v y là ch ng r i C n và Tr n, mà Th c sanh ra gi a.

Ng i mù không có m t, sao c ng th y t i thui ? Do ó, có th bi t r ng : ch có Nhãn C n m i th y, ó là cái th y c a t i n tr n phân bi t, ch ng ph i là cái th y c a cái V n X a Nay Trong S ch¹²² v y. T i n tr n phân bi t thu c Th c Th Sáu, nên m t còn thì nó còn, m t m t thì nó m t, nên ph i ch có C n thì m i hi n ra c.

Cái ánh sáng trong s ch c a Tâm, ch ng i n cái C n mà còn, ch ng tùy theo C n mà di t, nên nó là không sanh di t. ó là cái Th y không sanh di t c a cái V n X a Nay Trong S ch ai ai c ng s n . Ch ng ph i vì không có m t mà ng i mù không có.

Ông Anan ch p ch t là ch có con m t m i th y, thì ó là cái C n sanh di t. Th Tôn ch ra cái Th y không h thi u h t, ó là cái “C n” không sanh không di t. ánh th c nh th , có th nói là ã cùng c c.

X a, t ng qu c Thôi Công Qu n ra m t T Nh H i thi n s , h i r ng : “Th y l y gì mà c ?”

T H i tr l i : “L y Tánh Th y mà c”.

T Nh H i ang b au m t.

Ông Qu n ch c r ng : “ ã nói là Tánh Th y, còn con m t thì sao ó?”

T H i r ng : “Tánh Th y ch ng ph i là con m t, con m t b nh nào có h gi !”

Ông Quán bèn cúi đầu t l i.

Sau này, T Pháp Nh n nói r ng : “Con m t y c a T ng Công há th y c ch tr l i c a T Nh H i, mà còn can thi p n giáo ý hay sao ?”

Kinh : Ông Anan th a : “Tr c m t nh ng ng i mù ch th y t i en, sao g i là th y c?”

Ph t b o Ông Anan : “Các ng i mù không có con m t ch th y t i en, so v i ng i có m t trong nhà t i, thì hai cái t i en y khác nhau hay không khác nhau ?”

- Th t v y, th a Th Tôn, ng i có m t trong nhà t i v i nh ng ng i mù, so sánh hai cái t i en c a h , th t không khác nhau.

- Anan, n u ng i mù không có m t, th y tr c m t hoàn toàn t i en, b ng nhiên c con m t sáng thì th y l i n i t i n tr n m i l o i s c mà g i là con m t th y; thì ng i trong nhà t i kia, th y tr c m t hoàn toàn t i en b ng nhiên c cái èn sáng, nên th y n i t i n tr n m i l o i s c, l ra ph i g i là cái èn th y. N u cái èn t nó th y c, thì không th g i là èn. L i ng n èn nó th y, thì liên can gì t i ông ! V y, nên bi t r ng : èn làm sáng các hình s c, nh ng th y nh v y là M t ch không ph i èn. M t làm sáng t các S c, nh ng Tánh Th y nh v y là Tâm ch ch ng ph i là M t.

Thông r ng : ây là c Th Tôn phân tích rõ ràng, nên nói là “Xác th t b o ông”. èn và con M t, u là cái duyên cho s th y, th c a chúng ch ng ph i Hay Th y. Cái Hay Th y là tâm v y. tr c, nói “C a có th y không ?” là ã ngh a này. ây, l i l y ng n èn ví d là con m t, l y M t mà so v i Tâm. èn không th th y, M t có th th y c sao ? Cái Th y c a con M t ch ng ph i là Tánh Th y. N u sáu C n có th dùng thay nhau, thì Tai c ng th y c v y, âu ph i ch có m t m i th y. Ch Ông Anan nói : “Qu th t tôi dùng con m t mà th y” thì rõ ràng ch p l y V ng mà làm cái Ch n. N u bi t èn ch có th hi n cái s c còn cái N ng Ki n thu c v con m t, thì ã li a S V ng. L i bi t m t ch hi n s c, còn Tánh Th y thu c v Tâm, thì li a luôn c cái N ng V ng. N ng, S u li a, duy ch m t Tâm. Tâm siêu v t kh i con m t nên không sanh di t. Dùng cái Th y không sanh di t mà th y n m tay c a Nh Lai thì ch a t ng không th y. Nh ng không th nói là con m t th y.

X a, thi n s Khô M c¹²³, T Nguyên¹²⁴ theo h c Ngài i Hu ¹²⁵ am
Vân Môn. Tr i s p t i, th y v t ng s a so n èn m i t ng th u áo, làm
bài k r ng :

“V a so n èn là l a n

Vô Minh bao ki p soi phá

V nhà ng g p Thánh T ng

Suýt n a i m t l m qua

Ch ng l m qua thì th nào ?

M i l m n m tr c t ng l k

Y x a, ch là cái ó !”.

(D ch kh i ng l i th h a

L ch ki p Vô Minh chi u phá

Quy ng chàng ki n Thánh t ng

K h ng di n t quá

B t t quá, th th m ma

Th p ng niên ti n k c

Y ti n ch th giá cá).

Ngài i Hu bèn t ng cho m t bài k :

“Vách núi muôn t m, gi i phóng thân

X a nay nh c , v n minh minh

ói n khát u ng toàn vô s

Há lu n ng i x a, ch ng ph i x a !”.

(V n nh n nhai u gi i phóng thân

Kh i lai y c u kh c tinh tinh

C xan khát m h n vô s

Há lu n tích nh n phi tích nh n).

Ôi, vi c s a so n èn âu có n nh m gì t i chuy n tu thi n mà l i t ng .
Th m i bi t Th Tôn nói r ng cái th y ó là con m t ch ch ng ph i èn;
cái Tánh Th y là Tâm ch ch ng ph i con m t. Nên Ngài T Nguyên m i
nói v a so n èn là l a n. Nh cách vách th y s ng thì bi t ch c là trâu.
Ph i tri t ch ng nh th m i g i là Th y Tánh.

Kinh : Ông Anan tuy c nghe l i Ph t d y nh v y, cùng v i i chúng
mi ng tuy im l ng nh ng Tâm ch a khai ng , còn mong Nh Lai t tâm ch
bày, ch p tay l ng lòng i Ph t th ng xót d y b o.

B y gi , c Th Tôn du i tay âu La Miên sáng ng i, m n m ngón tay
mà b o Ông Anan và i chúng r ng : “Lúc Ta v a thành o v n L c
Uy n có d y nhóm Ông A Nhã a n m v T kheo và b n chúng r ng : T t
c chúng sanh không thành B cùng b c A La Hán u do nh ng phi n
não khách tr n mê ho c. Lúc y, các ông nh âu mà khai ng , c thành
Thánh qu ?”

Thông r ng : : c Th Tôn l i th t ch bày rõ ràng mà Ông Anan và i
chúng còn ch a khai ng c ng vì c duyên ch a d nhóm t . Do lòng t bi,
c Th Tôn còn e l i nói vi di u ch a d hi u c. Nh ng trong hàng t
kheo c ng có v ã hi u ng r i, v y thì dùng ch ã hi u bi t điều d n cho
hi u bi t thì d dàng ng nh p. B i th nên d y các v t kheo m i v t
thu t l i nguyên do khai ng Ông Anan d lãnh ng . o n sau, hai m i
l m v Thánh thu t l i ch ch ng Viên Thông c a mình c ng là dùng cách
này. ây là Bi t V ng sau m i Ch ng Ch n, không ph i không có ch sâu
c n khác nhau, nh ng ph ng ti n d t d n ch là m t.

Nói r ng “Ch ng thành B u do phi n não khách tr n làm mê l m”, ó
chính là s p i hóa thành l n nhau c a hai lo i c n b n sanh t , t ng
c ng không d .

Có v t ng h i Ngài Nam D ng Hu Trung qu c s : “Cái gì là Ph t ?”

Táp: “T c Tâm là Ph t”.

H i: “Tâm có phi n não không?”

T r ng: “Phi n não, tánh t ìa¹²⁶”.

T ng r ng: “Há ch ng o n tr sao?”

Táp: “ o n tr phi n não, kêu b c Nh Th a. Phi n não ch ng sanh, g i ó là i Ni t Bàn”.

T ng h i: “Ng i thi n khán t nh thì nh th nào?”

Táp: “Không d không s ch thì âu c n kh i tâm khán t ng t nh?”

Kinh Di L c Th ng Sanh nói: “Không kh i tu thi n nh, không v ng tr phi n não. Ph t th ký cho ng i này thành Ph t không nghi”.

H c s Tr n Tú Ng c có l n h i T V n Tùng¹²⁷ r ng: “ c Di L c B Tát vì sao ch ng tu thi n nh, ch ng d t tr phi n não?”

T Tùngáp: “Chân Tâm v n t nh, nên ch ng tu thi n nh. V ng t ng v n không, nên ch ng d t ìa phi n não”.

H c s l i em câu này h i Ngài H ng S n i Nhu n Hòa Th ng. Ngàiáp: “Tâm Thi n v n nh, ch ng tr l i tu. Phi n não t ch di t, ch ng c n l i o n”.

H c s l i em h i Ngài Trúc Lâm H i C Xuyên. T Xuyênáp: “V n không có thi n nh, phi n não!”

H c s nói: “Ch có th này m i khoái!”

ch này mà tin t i c, m i bi t vi c ch bày L c Viên ch vì ng i m i h c.

---o0o---

VI. Ý NGH A CH VÀ KHÁCH

Kinh: Khi y, Ông Ki u Tr n Na ng d y b ch Ph t: “Tôi nay già c , trong i chúng riêng c cái danh là Hi u. Do tôi ng c hai ch Khách

Tr n mà thành qu . Th a Th Tôn, ví nh ng i khách i ng, vào tr n i quán xá, ho c ng l i, ho c n. n, ng xong x p c lên ng không l i c. N u th t là ng i ch , t không ph i i âu. Tôi ngh nh v y : Không yên mãi c thì g i là Khách, còn mãi thì g i là Ch . L y cái s Không yên mãi c làm ý ngh a ch Khách. L i nh tr i m i t nh, m t tr i chi u sáng trên cao, ánh sáng xuyên qua khe h chi u r ò b i b m trong kho ng không. B i tr n thì dao ng, h không l ng yên. Nh v y mà suy ngh : ng l ng g i là h không, lay ng g i là Tr n. Tôi l y S lay ng làm ý ngh a ch Tr n”.

c Ph t nói : “Chính v y”.

Thông r ng : Khách là thí d cho cái thô tr ng c a S Tri ; Tr n là ví d cho cái vi t c a phi n ão. Ni m ni m i d i, sanh ra r i di t m t ch ng ng ng, nên thí d nh khách i ng vào tr quán xá. Kh i lên s mê l m, gây ra nghi p, b c theo m i, nên thí d là n, ng xong thì thu d n lên ng. Cái Chân Tánh Th ng Tr v n ch ng có chuy n y, nên thí d nh ng i ch ch ng i âu c . Thô ch ng thì d tr mà cái mê l m vi t thì khó bi t, nên ph i do b u tr i B n Tánh t nh ráo sáng trong có m t tr i Trí Hu soi chi u, qua khe h c a Ng m soi r ò B n Tánh r ng tr ng, m i bi t h v ng t r i ng trong. Do ó, m i l y thí d “Tr i t nh, m t tr i chi u sáng, ánh sáng vào trong l h , phát hi n r ò ràng b i b m trong h không”.

Phi n ão thì r i ng. Chân Tánh v n t ch nhiên. Nh ng c là v n không, th ng tr ch ng ng, t c bi t Tâm Tánh th ng t ch v y.

T Tri u Châu nói : “Các ông t m t phen th y lão t ng tr v sau, l i ch ng ph i là ng i nào khác, ch th t là ng i ch nhân ông. Cái y ây l i h ng ra ngoài tìm ki m làm chi ? Chính lúc này ây, ch chuy n u i ão. N u chuy n u i ão t c m t ngay v y”.

L i m t hôm, Ngài ang quét t, có v t ng h i: “Hòa Th ng là b c i Thi n Tri Th c vì sao l i còn quét t?”

T Châu nói r ng : “B i t ngoài n”.

T ng h i : “ ã là ch n Già Lam trong s ch, làm sao có b i ?”

T Châu nói : “L i m t h t b i n a kìa”.

Ngài Tri u Châu, ánh sáng con m t Ngài soi nát b n châu thi ên h , bi n rõ
ngh a Khách Tr n, ch vào th u cái nh nhi m. N u ch này mà soi ra
c rành r , thì qu th t là v Sa Di có ch , i ch ng nhi m, ch âu ch
c mang tí ng là Gi i¹²⁸.

Kinh : Khi y, c Nh Lai gi a i chúng n m n m ngón tay l i. N m
r i l i m , m r i l i n m.

R i h i Ông Anan r ng : “Nay ông th y gì?”

Ông Anan áp : “Tôi th y bàn tay Bách B o Luân c a Nh Lai gi a i
chúng lúc m lúc n m”.

Ph t b o Ông Anan : “Ông th y tay ta gi a i chúng khi m khi n m, ó
là tay ta có m có n m hay là cái Th y c a ông có m có n m ?”

Ông Anan th a : “Bàn tay báu c a Ph t gi a i chúng khi m khi n m.
Tôi th y bàn tay Nh Lai t m t n m, ch ng ph i cái Tánh Th y c a tôi có
m có n m”.

Ph t b o : “Cái gì ng, cái gì T nh ?”

Ông Anan th a : “Bàn tay Ph t không yên, ch Tánh Th y c a tôi còn
không có t nh, l y gì g i là không yên c ?”

Ph t d y : “ úng th ”.

Thông r ng : Ông Ki u Tr n Na nh ng hai ch Khách Tr n, ch rõ bi t
c cái b mé c a phi n nã. c Th Tôn t ch ngay (Tr c Ch) cái B
mà nói. Tr c h t là n i ngo i c nh mà bi n rõ cái Chân Tánh. C nh
có n m m mà cái Th y thì không ng hay t nh, ây là ch ng i ta d bi t.
c Th Tôn nhân cái ch d bi t ó mà d n d t. Qu nhiên, Ông Anan tin
là cái tay có n m có m , còn cái Th y không có n m m , mà nói “Tánh
Th y c a tôi còn không có c cái t nh, l y gì g i là không yên ?” Tìm
t ng ng t nh tuy t ch ng th c. C ng g n th y c v ch nhân
th ng tr r i. N u không ph i là s th c t nh vì di u c a Th Tôn làm sao
c nh v y.

X a, có Ngài Tây ng¹²⁹ h i T Bá Tr ng : “V sau, ông làm sao khai
th cho ng i ?”

T Tr ng dùng tay m n m l i hai l t.

Ngài Tây ng h i : “L i làm cái gì ?”

T Tr ng l y ngón tay i m ba cái.

Th nói cái hi n d ng nh th c a T Bá Tr ng là h p v i c phong c a L ng Nghiêm hay không, hay là có o lý gì khác ?

L i nh Hòa Th ng Câu Chi, thu m i tr am, có v ni tên là Th c T n am, i th ng vào ch ng h c t nón, c m tích tr ng i quanh thi n sàng ba vòng, r i b o : “Nói c thì b nón”.

H i v y ba l n, th y Câu Chi không có ch áp c. V ni bèn i.

Th y Câu Chi nói : “Tr i s p t i r i, hãy ngh l i m t êm”.

Ni s nói r ng : “Nói c thì l i”.

Th y Câu Chi l i không có ch áp l i. Ni s bèn i.

S Câu Chi than r ng : “Ta tuy có cái hình t ng tr ng phu mà không có khí phách c a tr ng phu !” Bèn n i lòng h ng t c mu n rõ bi t vi c này, nh b am i các n i tham h i.

êm y, v th n Núi b o r ng : “Ch ng nên lia ây, ngày mai s có v B T át xác phàm n ây vì Hòa Th ng nói pháp”.

Hôm sau, T Thiên Long n am, Ngài Câu Chi nghinh l r i k l i y câu chuy n. T Thiên Long ch d ng ng m t ngón tay mà khai th cho. Ngài Câu Chi hoát nhiên i ng .

T ó v sau, h có ai h i, Ngài ch d ng ng m t ngón tay. Khi s p th t ch, Ngài nói v i chúng r ng : “Ta c n i Ngài Thiên Long m t ngón tay Thi n, su t i dùng ch ng h t. Có h i ch ng ?” R i d ng lên m t ngón tay mà t ch.

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“Lão Câu Chi m t ngón tay Thi n

Hai m i n m dùng mãi không cùng

Tin có o nhân, nhi u ph ng thu t

Rõ không t c v t, l tr c m t nhìn

Ch c quá gi n d

Ban bày kh p r ng thay !

i thiên sát h i u ng u lông

Vô h n r ng, lân vào tay k ?

Nh m Công¹³⁰ trăn tr ng n m c n câu”.

Ngài Tuy t u t ng r ng :

“R t khen, th ng l m lão Câu Chi

V tr x a nay ch ng có gì

T ng h ng i d ng buông g n i

Sóng êm khúc g ti p rùa ui”.

Kinh Pháp Hoa : “Nh con rùa m t m t g p l b ng c a khúc g trôi n i, không b n n ch t chìm”. c Th Tôn t lúc m n m ngón tay cho n ây, không ch nào là không ch bày Tri Ki n¹³¹ c a Ph t, khi n ng i c ch yên n. Sao l i ch ng b t ch c cái k c a con rùa ui ?

Kinh : Lúc y, Nh Lai t trong bàn tay phát ra m t o hào quang báu qua bên ph i Ông Anan, Ông Anan li n quay u trông qua bên ph i. Ph t l i phóng ra m t o hào quang qua bên trái Ông Anan, Ông Anan l i quay u trông qua bên trái.

Ph t b o Ông Anan : “Hôm nay u ông vì sao dao ng ?”

Ông Anan th a : “Tôi th y Nh Lai phát hào quang báu qua bên ph i r i qua bên trái, nên tôi trông qua bên ph i và bên trái, u t dao ng”.

- Ông Anan, ông xem hào quang c a Ph t mà dao ng cái u qua ph i qua trái. ó là u ông ng hay là cái Th y ng ?

-Thưa Thầy Tôn, nếu tôi không thấy chổ Tánh Thầy có ở tôi thì dường như còn chổ nào có, lấy gì mà dao động?

Phật dạy: “Đúng vậy”.

Thông rỗng: Ở đây là trong thân mà bị nhiễm cái Chân Tánh: nếu dao động, còn cái Thầy (Tâm Tánh) không động. So với ở trong tay, tay nắm chặt, còn cái Thầy không có động thì lại càng vi diệu. Nếu thân có cảm ứng gì, có thầy động tức là dao động, làm sao nói cái là nếu dao động mà cái Thầy thì không động? Cái tùy theo cái mà có phải có trái ngược là Tình Kiến. Cái chúng theo cái mà có động có thể là Chân Kiến (cái Thầy Tánh). Tình Kiến thuộc Thầy, nên có khi có diệt. Chân Kiến thuộc Tánh, vì không làm, không động lại. Làm sao nghiệm chuyện này? Nếu có động, có thể thì có thể thầy, cái Thầy không có động thì có thể chớ ra. Bị nhiễm, nên bị nhiễm cái không có động thì chớ ra, đó là Chân Kiến. Trong đây, Ông Anan chấp Thầy làm Tâm, chấp bị nhiễm Tình Kiến mà cho là cái Thầy. Nay như Phật dạy cho Nhị Lai, cái Trí Sáng tỏ minh ra, minh tin hiểu nếu dao động còn cái Thầy thì không động. Cái Tánh Thầy vì chúng động này, thì động cũng như thế, tĩnh cũng như thế; khi thầy chấp phải có, khi không thầy chấp phải là không, trong ý còn không có cái động yên, có gì mà dao động. Đó là cái Thầy Không Tịch Ly Trần tục. Ông Anan đi theo đây mà bị nhiễm Tánh đó vậy. Đã nói là bị nhiễm Tánh, sao còn làm thế này? Vì Ông Anan như Phật đã bàn tay ra, rồi phóng ánh sáng, lấy nắm bàn tay, so sánh với nếu dao động. Cái Thầy bàn tay nắm chặt không động, cái Thầy có ở đây qua phải qua trái cũng không động. Đây là cái bị nhiễm do suy nghĩ ở ngoài không phải là sự nhiệm mầu của mình động. “Theo cái mà vào, chúng phải có ở trong nhà”, đây lại càng rõ ràng tin hiểu.

Thiền sư Vô Nghiếp ban cho ra một câu Mã Tổ, bèn hỏi rằng: “Về nhà của Tam Thầy đã nghiên cứu lấy ý gì. Tôi nghe Thiền Tông nói ‘Tâm là Phật’, thế thì chấp hiểu thế nào?”.

Câu Mã Tổ nói: “Chỉ cái tâm chấp hiểu đó là phải (tức thế), ngoài ra không có vật nào khác”.

Sư Nghiếp hỏi: “Thế nào là một truy tâm của Thầy Thích Tây sang?”

Câu Mã Tổ nói: “Chỉ cái đang nào không yên trong ý, hãy đi, khi khác nữa”.

S Nghi p v a i ra, c T g i: “ i c!”

S Nghi p quay u l i.

Ngài Mã T nói: “ ó là cái gì?”

S Nghi p li n lãnh ng , bèn l bá i.

Ngài nói r ng: “Cái gã ngu này, l bá i làm chi v y?”

L i có thi n s Ng Du Linh M c t xa n ra m t Ngài Th ch u, r i h i
: “M t l i h p nhau thì , ch ng h p thì i”.

T u c ng i. S Du bèn i.

T u theo sau, g i: “Xà Lê!”

S Du quay u l i.

T u nói: “T sanh n t , ch là cái y, quay u chuy n nã o làm gì!”

S Du ngay đ i câu nói i ng , bèn b ném cây tr tr ng mà l i.

Hãy nói hai Ngài Vô Nghi p và Ng Du quay u, chuy n nã o thì li n ng ,
so v i Ông Anan là nhi u, ít?

Kinh: Lúc b y gi Nh Lai b o v i c i chúng: “Nh các chúng sanh l y
cái dao ng mà g i là Tr n, l y cái không yên mà g i là Khách, thì các
ông hãy xem Ông Anan: u t dao ng mà cái Th y không có ch ng;
l i hãy xem bàn tay Ta t m t n m mà cái Th y không du i không co. C
sao các ông hi n nay l i l y cái ng làm thân, l y cái ng làm c nh, t u
n cu i ni m ni m sanh di t, b m t Chân Tánh, làm vi c iên o, m t
ch Chân Th t, nh n V t làm Minh, luân h i trong y, t mình ch n l y s
trôi n i i thay?”

Thông r ng: Bàn tay c a Ph t ch ng đ ng tr , mà Tánh Th y th ng tr , ó
là Ch Nhân Ông chân th t. u t dao ng, Tánh Th y không ng, th t
là cái Th Ch n Không. Nay ch ng nh n Ch mà nh n Khách, ch ng nh n
cái Không mà nh n cái Tr n, há ch ng ph i là làm chuy n iên o hay sao?
C ng vì ni m ni m sanh di t, phi n nã o n i nhau, n n i b m t Chân

Tánh, ch ng nên o B , là do Khách Tr n mê ho c m i n n i nh th .

Kinh Viên Giác nói “L m nh n b n i làm thân t ng c a mình, bóng dáng sáu Tr n duyên nh làm tâm t ng c a mình”. Chính là ch ây nói “L y cái ng làm thân, l y cái ng làm c nh, nh n v t làm mình”. ã nh n cái v ng ng ch y theo c nh ó làm T Tâm, thì cái Chân Tâm B t ng bèn mê trong cái trôi l n, nên g i là “B m t” ch ch ng ph i nói B m t là không hi n còn v y. Gi ng nh n c ã thành b ng, tánh n c bi n m t.

o n tr c, nói “Hay sanh cái duyên, nh ng duyên theo cái S nên b m t. B m t cái V n T Sáng này, tuy su t ngày dùng mà ch ng t giác, u ng oan sa vào các n o”. Nh th thì làm sao mà ra kh i sanh t ? Cho nên nói “Luân h i xoay chuy n trong ó, t ch n gi l y cái trôi n i xoay v n”. Tr c, nói “T t c chúng sanh t vô th y n nay, sanh t n i nhau, u do không bi t cái Chân Tâm Th ng Tr , Tánh Th Sáng S ch. Dùng các v ng t ng, nh ng t ng này ch ng chân th t nên có luân chuy n”. Chính là nói ch này.

X a, T ng S n h i m t v t ng : “Ông tên gì?”

áp : “Tôi ây”.

T S n h i : “V y cái gì là Ch Nh n Ông c a th y Xà Lê ?”

áp : “Cái Th y i di n”.

T S n r ng : “Kh thay, kh thay ! Ng i i nay h t th y u nh th này. Ch nh n ra l a tr c, ng a sau¹³² y thôi mà l y làm cái Chính Minh. Ph t Pháp chìm m là do ó v y. Ch trong Khách¹³³ còn ch a phân bi t c, làm sao phân bi t n i Ông Ch trong Ch (Ch trung Ch)”.

V t ng li n h i : “Nh sao là Ch trong Ch ?”

T S n nói : “Th y Xà Lê t nói l y”.

V t ng áp : “Tôi mà nói c thì ó là Ch trong Khách, còn nh th nào là Ch trong Ch ?”

T S n nói r ng : “Nói ra thì d bi t bao, mà t ng t c n i nhau thì quá khó !”

Bèn khai th b ng bài t ng :

“Ôi th y i nay h c o ông

Ngàn ngàn v n v n nh n c a ngoài

C ng t vào kinh ch u Vua Thánh Chúa

Ch n c a tri u ã v i ng ng”.

Do ây mà xét, th t Th c Tình Phân Bi t mà so v i cái Ki n Tinh B t ng hã còn cách xa m y đ m ng, mà cái Ki n Tinh B t ng so v i Chân Tánh T ch Th ng v n còn ph i t mình bi n bi t. Nh o n kinh sau nói “Th y do lìa Th y, cái Th y không bì k p”, thì c h ã v t c a tri u mà th y Vua r i ó.

---o0o---

QUY N II

VII. CH TÁNH TH Y KHÔNG SANH DI T

Kinh : Lúc b y gi Ông Anan cùng c i chúng nghe l i Ph t đ y, thân tâm th thái, ngh mình t vô th y n nay b m t B n Tâm, v ng nh n bóng dáng do phân bi t ti n tr n. Ngày nay khai ng , nh hài nhi m t s a b ng g p m hi n, ch p tay l Ph t, mong c nghe Nh Lai bày t cái chân, v ng, cái h th t n i thân tâm, và ngay hi n ti n phát minh ra hai cái Sanh Di t và Ch ng Có Sanh Di t.

Thông r ng : Tr c, nói r ng : “Cái Th y không có ch ng, cái Th y không có m ra cu n vào ch bày rõ ràng cái Tánh không có sanh ra, không có di t m t. Nh ng cái Tánh B t Sanh B t Di t này hi n tìm th y trong cái Thân Sanh Di t. Cái Ch n Phát Minh Tánh là cái c n b n không sanh không di t. Còn cái V ng Phát Minh Tánh là cái c n b n sanh di t. trong y, h th t khó bi n rõ, nên c u mong Nh Lai bày rõ cho.

X a, Ông Ti t Gi n h i c L c T : “Ch v thi n c ch n kinh ô u nói r ng “Mu n c hi u o, ph i ng i thi n, t p nh. N u không nh

thi n nh mà c gi i thoát là i u không h có”. Ch a rõ ch d y c a S ra sao ?”

T áp : “ o do tâm ng , âu ph i ng i. Kinh nói : N u nói Nh Lai có ng i, có n m, thì ó là hành tà o. Vì sao th ? Không t âu n, c ng không i v âu, không có sanh, không có di t, là pháp thi n trong s ch c a Nh Lai. Ch pháp Không T ch¹³⁴ ó là s ng i trong s ch c a Nh Lai. R t ráo không ch ch ng, hu ng là ng i ?”

Ti t Gi n th a : “Sáng ví d Trí Hu , t i ví d phi n não. N u ch ng dùng Trí Hu soi phá phi n não, nh âu mà v t kh i sanh t t vô th y ?”

T nói : “Phi n não t c B , không hai, không khác. N u dùng Trí Hu soi phá phi n não, ó là ki n gi i c a Nh Th a, là c n c c a xe dê, xe nai. B c Th ng C n i Trí t ch ng nh th ”.

Ông Ti t th a : “Nh th nào là ki n gi i i Th a ?”

T nói r ng : “Cái Minh và cái Vô Minh, phạm phu th y là hai. V i ng i Trí li u t thì cái Tánh c a chúng là không hai. Tánh Không Hai ó là Th t Tánh. Th t Tánh y, phạm ngu ch ng di t, t i Hi n Thánh c ng ch ng t ng, trong phi n não c ng không lo n, n i thi n nh c ng không h l ng d t. Ch ng o n ch ng th ng, ch ng n ch ng i. Ch ng gi a, ch ng tr trong, ngoài. Không sanh không di t, Tánh T ng nh nh . Th ng tr ch ng d i, g i y là o”.

Ti t Gi n th a : “Th y nói không sanh không di t, khác gì ngo i o âu ?”

T nói r ng : “Ch ngo i o nói ch ng sanh ch ng di t y, là l y Di t d t Sanh, l y Sanh t bày Di t. Th là di t mà xem nh ch ng Di t, sanh mà nói Ch ng Sanh. Ta nói ch ng sanh ch ng di t y, là V n T Không Sanh, nay c ng ch ng di t, nên ch ng ng ngo i o. N u ông mu n bi t cái tâm y u, ch v i t t c thi n ác u ch ng dính d p t i thì t nhiên th u vào c cái Tâm Th trong s ch, trong tr o nh nhiên, h ng h ng v ng l ng, di u d ng không cùng”.

Ông Ti t Gi n nh l i ch d y, hoát nhiên khai ng .

ây là ch hi n ti n th y có Sanh Di t, bày rõ cái Chân Tánh ch ng có Sanh Di t. N u ch ng ph i là b c Ph t v i nhau thì không th hi n bày rõ ràng nh v y.

Kinh : Khi y, vua Ba T N c ng d y b ch Ph t : “Tr c tôi ch a c vâng nghe l i Ph t d y b o, tôi th y các Ông Ca Chiên Diên, T La Chi T u nói “Thân này ch t r i thì m t h n g i là Ni t Bàn. Nay tuy c g p Ph t, nh ng tôi v n còn h nghi. Xin Ph t ch rõ làm th nào ch ng bi t ch ch ng Sanh Di t c a Tâm này. Hỉ n gi các hàng H u L u trong i chúng c ng u trông mong c nghe i u y”.

Ph t nói : “ i V ng, thân ông hi n ây, nay ta h i ông : cái thân xác th t c a ông có gi ng c nh kim c ng, còn hoài ch ng ho i, hay l i bi n i và tan rã ?”

- Th Tôn, cái thân hi n ây c a tôi, r t cu c c ng thay i và tiêu di t.

Ph t b o : “ i V ng, ông ch a t ng di t, làm sao bi t là ph i b di t ?”

Thông r ng : c Th Tôn nh l i, b c b c u quay v Chân . Nh h i “Ông ch a t ng di t, làm sao bi t di t ?” N u là b c Th ng C n L i Trí thì li n ng “Cái ng i bi t s di t, v n ch a t ng sanh di t”, li n ch ng Vô Sanh Pháp Nh n.

Có nhà s h i T Vân C : “M i sanh ra vì sao ch ng bi t có ?”

áp : “Ch ng cùng sanh”.

H i : “Khi ch a sanh thì nh th nào ?”

áp : “Ch a t ng di t”.

H i : “Khi ch a sanh thì âu ?”

áp : “Có ch ch ng thu n p”.

H i : “Vì sao ng i ch ng th di t ?”

áp : “Di t y ch ng th c”.

Xem ch i áp c a T Vân C nh th , há ph i m h ! C n rõ chuy n bên ó m i có th xem l i nói này !

Kinh : “B ch Th Tôn, cái thân vô th ng bi n ho i c a tôi ây tuy ch a di t, song hi n gi , tôi xét nó ni m ni m đ i i, mãi mãi ch ng ng ng, nh

l a thành tro d n d n tiêu m t. Tiêu m t ch ng ng ng nên tôi bi t ch c thân này r i ph i di t m t”.

Ph t d y : “ úng th ! i V ng, tu i tác c a ông nay ã già y u, v y m t mà c a ông so v i lúc còn bé nh th nào ?”

-B ch Th Tôn, h i còn bé nh , tôi da th t m n màng, n lúc tr ng thành, khí huy t y , nay thì tu i già, ngày thêm suy lão, hình s c g y m, tinh th n mỗi m t, tóc b c da nh n, s ng ch ng còn lâu, so sánh th nào c v i th i tr m nh ?”

Ph t b o : “ i V ng, hình dung c a ông âu có h hao ngay”.

Vua b ch : “Th a Th Tôn, s bi n hóa âm th m d i i nên tôi ch ng hay bi t. M a n ng i d i l n n nh v y. Vì sao ? Tôi khi n m hai m i tuy g i là tr nh ng m t mà ã già h n khi m i tu i. Khi ba m i, l i suy sút h n h i hai m i và n nay sáu m i hai, trông l i lúc n m m i thì khi y còn kho h n nhi u. B ch Th Tôn, tôi th y s âm th m thay i nh th , thân này tuy nay ã suy y u, nh ng trong s thay i còn chia t ng m i n m m t. N u tôi suy xét chín ch n h n n a thì cái s bi n i y âu ph i t ng m i n m mà th t là m i n m m i thay i. L i âu ph i m i n m m i thay i mà là m i thán g m i thay i, không nh ng m i thán g thay i mà là m i ngày thay i. Suy cùng xét k , thì sát na sát na, kho ng gi a m i ni m, không th ng yên, v y nên tôi bi t thân này r t cu c ph i bi n i và tiêu di t”.

Ph t b o : “ i V ng, ông th y bi n hóa d i i không ng ng, rõ là ph i di t. V y ông ni m ni m tiêu di t nh th , ông có bi t trong thân có cái gì không di t ch ng ?”

Thông r ng : S c Thân huy n hóa r t cu c ph i bi n di t. Cái Pháp Thân thanh t nh v n ch ng có sanh di t. Ch ng ph i ngoài cái s c thân riêng có Pháp Thân. Pháp Thân nh bi n l n, S c Thân nh b t n c. B t n c có sanh có di t, n c bi n nh t nh . B c i Ng thì “Huy n hoá, không thân t c Pháp Thân”. V y nên bi t, trong thân có cái ch ng h ho i di t v y.

T Th ch u có bài k r ng :

“H i am này : h , ch ng h ?

H , ch ng h v n nguyên ông ch

Chàng Nam B c v i ông Tây

N n t ng v ng b n, quan tr ng nh t”.

(V n th am, ho i b t ho i

Ho i d b t ho i, ch nguyên lai

B t c Nam B c d ông Tây

C ch kiên lao d vi t i).

L i t ng :

“Tr am này, thôi ki n gi i

Ai khoe bày chi u, mu n ng i mua

H i quang ph n chi u bèn v v y

R ng su t Linh C n, không sau tr c”.

(Tr th am h u tác gi i

Thùy khoa phô t ch nh n mãi

H i quang ph n chi u ti n quy lai

Khuy ch i Linh C n phu h ng b i).

Than ôi ! Ng i ng i s n Tánh ch ng sanh di t này, sao l i theo dòng
u i b t sóng ch ng th h i quang ph n chi u !

Kinh : Vua Ba T N c ch p tay b ch Ph t : “Tôi th t không bi t”.

Ph t d y : “Nay Ta ch cho ông cái Tánh không sanh di t. i V ng ! Ông
n m m y tu i thì th y n c sông H ng ?”

Vua b ch : “Khi tôi lên ba, m tôi d n i làm l Th n K Bà Thiên¹³⁵, có i
qua sông y. Lúc y, tôi li n bi t ó là n c sông H ng”.

Phật bảo: “Thưa Đức Vua, như Ngài nói “Lúc hai mươi tu thì suy hèn lúc hai mươi tu”, cho đến nay đã sáu mươi, năm tháng ngày giờ niệm niệm thay đổi. Vậy, khi ông ba mươi, thì ý niệm sông này, rồi khi ba mươi thì ý niệm nào?”

Vua bèn hỏi: “Thưa, công đức khi lên ba, in hình nhau không khác gì, và nay tu đã sáu mươi hai, công đức không khác?”

Phật bảo: “Nay ông tu bốn là mình tóc bạc, da nhăn. Mắt ông hèn phải nhìn nhìn thì thấy. Vậy cái Thầy sông Hằng thì ngài có thấy cái Thầy sông Hằng lúc nào có già trẻ gì không?”

Vua bèn hỏi: “Thưa Thế Tôn, không?”

Phật bảo: “Nay Đức Vua, mắt ông tuy nhìn, nhưng tánh của cái Thầy (Kính Tinh Tánh) ý của họ khác nhau. Cái nhìn thì thấy thì còn cái không nhìn thì không thấy. Cái thấy thì phải đi, còn cái không thấy thì vẫn không sanh không diệt, làm sao trong ý ngài có sanh tử cho ông thấy mà ông lại còn dấn lui cựa nhóm Mắt Già Lê kia, nói rằng “Thân này chết rồi thì đi thôi!”

Vua nghe xong lời dạy này, tin biết rằng thân này vẫn sau, bản này qua đi khác, cùng với chúng sanh nhót vui mừng, cũng chẳng có.

Thông rằng: Ngài có sáu ông thầy:

Một là, Phú Lan Na Ca Diếp: cho rằng các pháp đều sanh, chết đi.

Hai là, Mắt Già Lê Câu Xa Lê T: cho rằng chúng sanh tuy có khổ vui, nhưng không có nhân duyên, tự nhiên mà vậy thôi.

Ba là, Sát Na Xa T La Chi T: cho rằng chúng sanh theo vận, thì gian chín mươi thì cũng, ý tám vận thì tự nhiên cũng.

Bốn là, A K Da Sí Xá Khâm Ba La: cho rằng chúng sanh hiện hữu khổ báo, sau thì hết khổ vui sướng của Niết Bàn.

Năm là, Ca Lô C u à Ca Chiên Diên: cho rằng các pháp cũng có, cũng không.

Sáu là, T Kì n à Nhã T : cho r ng t t c u do Nghi p nh, không th tr n lánh.

T t c u là o n Kì n¹³⁶ v y. Tuy c ng nói là ch ng sanh ch ng di t, nh ng ó là i v i sanh di t mà nói. Nh n b i s ng trâu Có (H u), mà nói s ng th Không có (Vô). ã có i ãi, r t cu c thu c v sanh di t.

N u cái th y sông y nhiên không khác thì có th tr m th y cái Chân Tánh b t bi n. Ngay trong ch th y tr c m t có sanh di t mà hi n bày cái Tánh ch ng sanh di t, th m i bi t trong thân có cái ch ng có Di t ang hi n h u. Tuy nói b i s ng này qua i s ng khác, k th c là di t mà ch ng di t. Há cái o n Kì n c a ngo i o có th có nói c sao ?

Có v t ng h i T Tri u Châu : “Th y c a con có nói “Khi th gi i ho i, Tánh này ch ng ho i”. Th nào là cái Tánh này ?”

T Châu nói : “T i, Ng m”.

V t ng h i : “Cái y còn là h ho i, th nào là cái Tánh này ?”

T Châu nói : “T i, Ng m”.

Ngài Pháp Nhãn nói : “ y là m t cái ? y là hai cái ? y là ho i ? y là ch ng ho i ? Hãy hi u làm sao? Th quy t oán xem !”

Có v t ng h i T i Tỳ : “Kì p H a thiêu h t, i Thiên u ho i. Ch a rõ cái y ho i hay ch ng ho i ?”

T Tỳ áp : “Ho i”.

V t ng r ng : “Nh th thì theo nó i ?”

T Tỳ r ng : “Theo nó i”.

L i có v t ng h i T Long T : “Kì p H a thiêu h t, i Thiên u ho i. Ch a rõ cái y ho i hay ch ng ho i ?”

T T áp : “Ch ng ho i”.

V t ng r ng : “Vì sao ch ng ho i ?”

T T áp : “Vì ng i Thiên”.

Ngài Thiên nói rằng :

“Ho i, ch ng ho i, theo nó mà i

C nh gi i i Thiên, trong câu r

Không ai khóa bu c, u chân l i b dây leo qu n

Hi u, ch ng hi u ?

Chuy n th t r r ràng, c n d n k

Bi t Tâm, em ra ng th ng l ng

a ta ph i i cùng mua bán”.

i Tùy nói ho i, Long T nói ch ng ho i. y là m t ? y là hai ? T T b o “Vi ng i Thiên”. T Tùy b o “Theo nó i !” Y nhi ên là cái tông ch “T i, Ng m” c a Ngài Tri u Châu. Khi th gi i ho i, Tánh này ch ng ho i. Chính ph i trong T i, Ng m mà tìm cái ch n an n m i c !

---o0o---

VIII. CH CH IÊN O

Kinh : Ông Anan li n t ch ng i ng d y, l Ph t, ch p tay, qu dài, b ch Ph t : “Th a Th Tôn, n u cái Th y-Nghe này th t không Sanh Di t thì t i sao c Th Tôn l i b o r ng chúng tôi u b m t Chân Tánh, làm vi c iên o, l n ng c. Xin Ph t m lòng t bi r a s ch tr n c u¹³⁷ cho chúng tôi”.

Khi y, c Nh Lai li n du i cánh tay kim s c, ngón tay ch xu ng, b o Ông Anan : “Nh nay ông th y tay M u à La¹³⁸ c a Ta là chánh hay o (ng c) ?”

Ông Anan b ch : “Chúng sanh th gian cho ó là o ng c, còn tôi thì ch ng bi t cái nào là chánh, cái nào là o”.

Ph t b o Ông Anan : “N u ng i th gian cho v y là o, thì ng i th gian cho th nào là chánh?”

Ông Anan b ch Ph t : “ c Nh Lai a cánh tay lên, tay âu La Miên ch lên không thì g i là chánh”.

Ph t li n a cánh tay lên và b o Ông Anan : “Cái iên o (l n ng c) nh th ch là u uôi thay i l n nhau thôi. Các ng i th gian u iên o g p b i mà xem mà th y. Nay l y cái thân ông và Pháp Thân thanh t nh Nh Lai so sánh mà phát minh thì Thân c a Nh Lai g i là Chánh Bi n Tri, còn thân c a các ông g i là tánh iên o. Tùy ông xét k : Thân ông, Thân Ph t, cái g i là iên o l n ng c ó, do ch nào mà g i là iên o?”

Thông r ng : Cái Pháp Thân thanh t nh là cái Di u Tâm m u sáng, thu n chân v y. Cái Th y, Nghe, Hay, Bi t (Ki n V n Giác Tri) là v t bày hi n ra¹³⁹ trong Di u Tâm v y. V g c là Chánh, u i theo ng n là o (ng c). Thí nh b t n c sanh ra n i bi n, nh n bi n là Chánh, nh n b t là o.

Ph t h i Ông Anan : “Nay ông th y Ta th tay xu ng là chánh hay o?”, thì ch nên n i ch t th y mà t nh ng m nh m : cái nào chánh, cái nào o, ch ch ng nên n i tay Nh Lai mà phân chánh, phân o.

Nh ông Tu B ng i yên t nh trong hang núi, th y Pháp Thân Nh Lai ch ng duyên v i C n, Th c ó g i là Chánh Bi n Tri. Còn n u l y con m t c a Ông Anan i v i tay c a Nh Lai, l i còn tay mà phân Chánh, phân o ây bèn là ch ng d ng c a sáu Th c, b g c theo ng n, ã là chánh v nên g i là tánh iên o, l n ng c.

M i u, Ông Anan l y tay buông xu ng làm o, l i nói còn m h . n khi h i “L y gì làm Chánh?”, thì l y tay a lên làm chánh, m i bi t ch Ông Anan cho là chánh và o ó ch là s bi n bi t c n c vào tay, ch ng ph i n i cái Th y mà bi n bi t. S ng m nhìn ó ã là iên o v y. Tay buông xu ng, u uôi thu n nhau, v n là chánh, mà ng i i cho ó là o ! Tay a lên, u uôi i ch , v n là o mà ng i i cho ó là chánh ! Th là trong s ng m nhìn iên o, l i còn ch ng thêm iên o ! Cho nên, so sánh phát minh thì b m t cái Pháp Thân trong s ch mà nh n Th y, Nghe, Hay, Bi t ã là iên o. L i ch p cái Th y, Nghe, Hay, Bi t trong s c thân cho là ch ng sanh di t mà b o r ng ó là chánh ch ch ng ph i o, thì ch ng ph i là trong iên o l i ch ng thêm iên o sao ?

Có nhà s h i T ng S n : “Bình th ng Ngài d y h c nh n hành i u o¹⁴⁰, ch a rõ th nào là i u o?”

T S n nói : “Không g p m t ng i”.

H i : “Hành (i) nh th nào ?”

T S n : “Chính ph i d i chân không t riêng”.

H i : “Ch nh ch hành i u o, ch ng ph i y là B n Lai Di n M c¹⁴¹ ó sao ?”

T S n r ng : “Th y Xà Lê nhân sao iên o quá l m ?”

H i : “Ch nào là iên o c a k h c nhân ?”

T S n r ng : “N u không iên o, vì sao l i nh n tôi t làm ch ng ?”

H i : “Nh th nào là B n Lai Di n M c ?”

T S n nói : “Ch ng hành i u o”.

Ngài n Hà t ng r ng :

“L i c tiêu nhiên d a Thái H

N o nhi m còn nh tr i g p g nh

Ch ng lên i u o tuy là di u

Ki m i m v sau ã ng ng”.

(C l tiêu nhiên Thái H

Hành huy n du th thi p k khu

B t ng i u o tuy vi di u

Ki m i m t ng lai d xúc).

Ôi ! i u o sâu xa nh nhi m n th , g n v i chuy n công thành o mà môn h phái ng S n còn cho là iên o, hu ng là cái Th y Nghe (Ki n V n) rõ ràng còn d u v t thô thi n mà l i cho là ch ng sanh di t , thì sao i sánh v i cái B Vô Th ng ?

Kinh : Khi ấy, Ông Anan cùng các đệ tử chúng sanh sát nhìn Phật, mặt chúng
chấp nháy, chúng bị thất thân tâm chôn nào yên ổn.

Phật phát lòng Từ Bi, thấy xót Anan và các đệ tử chúng, phát tiếng Hỷ Tri u,
bổ khấp trong hội : “Các trai lành, Ta thấy đấng : Sắc tâm, các duyên
và các tâm sở, các pháp sở duyên duy tâm mà hiện. Thân ông, tâm ông
đều là nhơn vật hiện ra trong cái Di u Tâm M u Sáng Thu n Chân. Tại
sao các ông bám giữ cái Tâm Tánh v n nhi m m u, tròn sáng, quý báu
nh n l y mê l m trong cái V n ã Giác Ng ?

“Mê mù đi thành có hại không. Trong hội không mê mù đi, kết cái tâm
thành sắc, sắc xen lẫn vọng tưởng ra hình tướng làm thân. Nhóm các duyên
dao động bên trong, rong ruổi theo bên ngoài, rời lìa cái tâm mù mù tướng
xứng ó làm Tâm Tánh. M t phen mê l m cái tâm ý làm tâm thì tại
cái l m quy t nh là tâm trong sắc thân, mà chúng bị rơi giữ cái sắc thân
cho n núi sông, hại không, tại bên ngoài, hại thây đều là vật hiện trong
cái Di u Minh Chân Tâm này.

Thông r ng : Thân Ông là T ng Ph n, Tâm Ông là Ki n Ph n. T ng Ph n
g m c C n, Tr n, các pháp sở duyên, núi sông, tại, sáng tại, sắc không
c th y. Ki n Ph n g m tám Th c và n m m i m t Tâm S , thì n ác
nghị p hành, tà chánh, nhân quả h t th y. C T ng Ph n và Ki n Ph n u
trong Nh Lai T ng l u xu t, nên nói “Duy Tâm mà hiện ra”. Cái Tâm
này v n nhi m m u, chúng nh tu t p. Làm sao thấy sắc cái V n Di u ó ?

Nói v Th , thì gọi là Viên Di u Minh Tâm. Tại cái m u p (Di u) khi ra
cái Sáng Soi (Minh), nên gọi là Tr n V n (Viên).

Nói v D ng, thì gọi là B u Minh Di u Tánh. Tại c là ngay n i Sáng Soi
(Minh) mà M u p (Di u), nên gọi là Quý Báu (B o).

M u p mà Sáng Soi, Sáng Soi mà M u p, không đ u v t nhi m ô, tại c
là tại Viên C nh Trí. Tại c T ng Ph n, Ki n Ph n u là bóng hiện ra
trong cái g ng i Viên C nh Trí y. Nay quên cái V n Di u y (Chân
Tâm) mà nh n Th y, Nghe (Tâm Th c) thì c ng nh b cái g ng v n có
mà nh n bóng huy n trong g ng. Tuy là có bị t ó mà k th t là bị t
trong Mê, cho nên nói Mê trong Ng .

T ch “Nh n mê trong ng ...” cho n “R i l y cái tâm mù mù tướng xứng
làm Tâm Tánh”, ph i c m th i m i c.

Mê cái Tánh Di u Minh mà thành Vô Minh. Do cái Vô Minh¹⁴² này mà thành ra cái Ngoan Không, nên nói “Mê mu i thành H Không”. Cái S Bìn là Ngoan Không và cái N ng Bìn là Vô Minh, c hai hòa hi p, bìn ra T i làm cái Ngo i S c c a Y Báo¹⁴³. L y cái S c c a b n i xen l n v i v ng t ng c a Tâm bìn ra N i S c c a Chánh Báo¹⁴⁴ chúng sanh.

T ng là v ng t ng; t ng là v ng s c. T ng T ng làm Thân thì Ki n Ph n và T ng Ph n u y , t c là Th c Th Tám. “Nhóm các duyên dao ng bên trong” t c là Th c Th B y. “Rong ru i theo c nh ngoài” t c là Th c Th Sáu. L y cái Vô Minh này bìn ra cái T ng m m t l ng x ng l n v i duyên tr n, r i nh n cái ó làm T Tâm, há ch ng mê mu i sao ?

Cái Chân Tâm Di u Minh t c là Pháp Thân trong s ch d c su t ba t¹⁴⁵, ngang kh p m i ph ng ch âu ph i ràng bu c trong thân sao ? Còn cái th y, nghe này thì r i m t t không th y, xa tai thì ch ng nghe; l y nó làm Tâm, ó là cái l m quy t nh cho Tâm trong s c thân. âu có bi t r ng cái s c thân này cho n nh ng th bên ngoài nh núi sông, t ai u là nh ng v t trong cái Chân Tâm Di u Minh này. Nh bóng dáng trùng trùng c ng u là nh trong g ng. Cho nên, nh n ra g ng, là ng trong ng , g i là Chánh Bìn Tri. Còn nh n l y bóng, t c là mê trong ng , g i là tánh iên o.

T Tr ng Sa nói r ng : “N u ta c m t m c nêu cao Thi n thì trong pháp ng c s lên cao c th c ! C c ch ng ã mà nói v i các ông : Cùng kh p m i ph ng th gi i là con m t c a Sa môn ! Cùng kh p m i ph ng th gi i là toàn thân c a Sa môn ! Cùng kh p m i ph ng th gi i là quang minh c a chính mình ! Cùng kh p m i ph ng th gi i không ai ch ng ph i là chính mình. Ta th ng nói v i các ông : Ba i Ch Ph t, Pháp Gi i, Chúng Sanh là cái ánh sáng c a Ma Ha Bát Nhã. Khi ánh sáng ch a phát ra, h t th y các ông h ng v ch nào mà rõ bi t ? Ánh sáng ch a phát còn không có bóng dáng Ph t và chúng sanh, thì ch nào có c núi sông, qu c này ây?”

Khi ó, có nhà s h i : “Nh th nào là con m t c a Sa môn ?”

T Sa r ng : “Mút m t, ra ch ng kh i”.

L i nói : “Thành Ph t, thành T ra ch ng kh i ! Sáu n o luân h i ra ch ng kh i !”

Nhà s r ng : “Ch a rõ cái gì ra ch ng kh i ?”

T Sa r ng : “Ngày th y m t tr i, êm th y sao”.

H i : “H c nhân ch ng hi u”.

T Sa r ng : “Núi Cao S n¹⁴⁶ xanh l i càng xanh”.

Hãy nói là l i này c a T Tr ng Sa là ch cái Th c T inh Nguyên Minh¹⁴⁷ hay là cái B o Minh Di u Tánh ? Hãy phân bi t rõ ràng xem !

Kinh : “Ví nh b c tr m ngàn bi n l n trong l ng, ch nh n m t cái b t n c mà cho nó là toàn th c nu c, cùng h t các bi n l n. Các ông là nh ng k mê l m nhi u l p, nh cá nh tay Ta buông xu ng không khác gì. Nh Lai g i là áng th ng xót ó.

Thông r ng : Bi t “Cái th y sông” th t ch ng sanh di t, hình nh thu c v ng , nh ng ch p Cái th y sông này là trong s c thân thì ó là mê trong ng . C ng nh b bi n c mà nh n l y b t n c ã là mê, l i còn cho r ng b t n c là toàn th bi n c thì ch ng ph i là mê trong mê hay sao ?

B m t Chân Tánh mà nh n l y cái Th y-Nghe ã là mê, l i cho r ng cái Th y-Nghe là cái Tánh ch ng sanh di t, ch ng ph i là mê trong mê sao ? Ch ng ng mà mê, thì ch m t l p mê. Còn ng mà trong mê thì cái tình ch p l i càng sâu dày l m, ch ng ph i là ch ng thêm nhi u l p mê sao ?

“Nh cá nh tay Ta buông xu ng”, cái Th y c a ông có phân bi t, ã là iên o. Hu ng là u uôi i nhau, xuôi ng c l m l n thì há ch ng ph i là iên o g p b i sao ? ã trong iên o mà còn h i “Sao c Th Tôn l i b o chúng tôi là iên o?”, là iên o trong cái iên o v y. ó là cái mê trong mê v y ! Nên m i nói “Các ông là nh ng ng i mê l m nhi u l p”.

Ngài Qu c s Kính S n Khâm ang ng i v i Qu c s Hu Trung n i ình¹⁴⁸, th y vua ng i n, Ngài ng d y.

Vua nói : “Th y sao l i ng d y?”

Ngài nói : “ àn vi t âu có th h ng vào b n oai nghi mà th y b n o”.

Vua vui lòng.

L i vua Túc Tông h i Ngài Hu Trung Qu c s : “Ngài Tào Khê c
Pháp gì ?”

Ngài áp : “B h có th y m t m nh mây trong h không ch ng ?”

Vua áp : “Th y”.

Ngài áp r ng : “ óng inh vào ó. Treo dính lên ó”.

Vua l i h i : “Th nào là m i Thân c a Ph t ?”

Ngài bèn ng th ng lên mà r ng : “Am hi u ch ng ?”

Vua nói : “Không hi u”.

Ngài nói r ng : “ a qua ây cho lão t ng cái t nh bình”.

Vua l i h i : “Th nào là Vô Tránh¹⁴⁹ Tam Mu i?”

Ngài nói : “ àn vi t nh y lên nh T Lô mà i”.

Vua h i : “Ý y th nào ?”

Ngài nói : “Ch nh n Pháp Thân trong s ch c a chính mình (t k)”.

Vua l i h i mà Ngài u ch ng nhìn n. Vua nói : “Tr m là vua n c i
ng, Th y sao l i ch ng nhìn n ?”

Ngài nói : “Vua có th y h không ch ng ?”

Vua áp : “Th y”.

Ngài nói : “H không y có ch p m t nhìn B h không ?”

Xem ch ch bày c a hai Ngài, m t v thì l y “S ch ng th h ng vào b n
oai nghi mà th y b n o”, m t v thì l y “Cái h không có ch p m t nhìn
B h ch ng ?”, th t âu có h l m là trong s c thân. Cái Th y này v i Cái
th y sông cách nhau nh tr i khác t. áng cùng v i Ông Tu B th y
Pháp Thân Ph t, ng g i là Chánh Bi n Tri. Tóm l i, l y Ni m làm Tri thì
Tâm ch ng kh p.

Ngài Mã Minh d y : “N u cái tâm có ng thì ch ng ph i là Cái Bi t Chân Th t. Cái t ng ng ó là ni m kh i lên làm ng n ng i v y. Là t t c các ni m ng n ng i thì cái Bi t bèn cùng kh p”.

---o0o---

IX. L A B TÂM PHAN DUYÊN CH TÁNH TH Y KHÔNG TH TR V ÂU

Kinh : Ông Anan vâng nghe l i Ph t t bi c u d y b o, khóc lóc khoanh tay b ch Ph t r ng : “Tuy tôi vâng nghe di u âm c a Ph t nh v y, ng c cái Tâm Nguyên Di u Minh là cái Tâm a tròn y th ng tr , nh ng tôi ng c pháp âm Ph t v a nói, là tôi hi n l y tâm phan duyên mà th a măn ch c mong. c tâm y m t cách m h , ch a dám nh n là Tâm a x a nay. Mong Ph t th ng xót, tuyên l i viên âm, nh g c r nghi ng cho tôi c tr v o Vô Th ng”.

Ph t b o Ông Anan : “Các ông còn l y tâm phan duyên nghe pháp thì cái pháp ó c ng là cái c duyên, ch ng ph i c P háp Tánh. Ví nh có ng i l y ngón tay ch m t tr ng cho ng i kia, thì ng i kia ph i nhân ngón tay mà th y m t tr ng. Ch n u ng i kia nhìn ngón tay mà cho ó là cái Th c a m t tr ng, thì không nh ng b m t m t tr ng mà c ng b m t c ngón tay n a. T i sao th ? Vì l y ngón tay ch m t tr ng mà làm m t tr ng v y. Ch ng nh ng b m t ngón tay mà l i c ng không bi t âu là sáng và t i. Vì sao th ? Vì l y cái Th c a ngón tay làm Tánh Sáng c a m t tr ng, không bi t hai tánh sáng, t i. Ông c ng nh v y ó”.

Thông r ng : Ông Anan ng c cái Tâm Nguyên m u sáng tròn y v n ch ng ph i là duyên. Tâm a th ng tr v n là Ông Ch v y. Nh ng nay nhìn Ph t, nghe Pháp, là còn thu c v ng tâm phan duyên, ch a bi t cái Tâm a B n Nguyên do âu mà rõ bi t ? Nói t c là cái này, thì không dám. Nói lia cái này mà có thì hi n âu ? c Ph t s p phá cái sai l m c a tâm phan duyên, nên tr c ch bày r ng cái Pháp ang nói ra c ng ch là cái s duyên, b i th Ph t d y “Cái Pháp ang c ông nghe ó c ng ch là s duyên, ch ch ng ph i c Pháp Tánh”. Pháp bày ra là th y Tánh, th y c Tánh thì Pháp không còn ch dùng. Kinh Kim Cang nói : “Ví nh cái bè. Pháp còn nên b hu ng là ch ng ph i pháp”. ây l i l y ví d ngón tay ch m t tr ng, th y c m t tr ng thì b quên ngón tay i v y. Các b c C c d n d ph n nhi u t ng h p v i ch này.

Có câu :

Trong bóng mây màu ng i tiên hi n

Tay c m qu t h ng-la che m t

C n g p a m t xem ng i tiên

Ch nhìn cây qu t trong tay tiên.

L i còn nói :

M t th phi thân ngang l i x a

ng xanh v a th y li n b t s ng

n sau chó s n không linh tính

Ch h ng cây khô ch c tìm.

Ông Tô ông Pha có bài v n : “Có m t ng i mù h i hình th m t tr i ra sao ? Ng i kia l y cái mâm ng mà ch cho, ng i mù gõ lên nghe có ti ng. Ngày khác, nghe ti ng chuông cho ó là m t tr i !”

Có v t ng h i T Pháp Nhãn : “Ngón tay thì ch ng h i, th nào là m t tr ng ?”

T Nhãn nói : “Ngón tay mà ông ch ng h i ó, là cái gì th ?”

L i có v t ng h i : “M t tr ng thì ch ng h i, th nào là ngón tay ?”

T Nhãn áp : “M t tr ng”.

V t ng nói : “K h c nhân h i ngón tay, Hòa Th ng vì sao l i tr l i m t tr ng ?”

T Nhãn nói : “Vì ông h i ngón tay”.

N u r ò c gia phong¹⁵⁰ c a Pháp Nhãn t c thì ngón tay, m t tr ng bày rõ. Ch ng th , thì ngay m t l i l m qua.

Kinh : “N u l y cái phân bi t pháp âm c a Ta mà làm tâm c a ông, thì cái tâm y ph i r i s phân bi t ti ng nói mà t nó có tánh phân bi t. Ví nh ng i khách ng tr quán tr m, t m r i i, ch ng th th ng tr mãi. Còn

ng i ch tr m thì không i âu c , m i g i là ch tr m. ây c ng th ,
n u th t là Tâm c a ông thì ch ng i âu c .

Thông r ng : Pháp âm ang nói là cái s duyên. Ch s duyên y, không th
ch p l y làm Chân. Cái phân bi t pháp âm là cái n ng duyên. Cái n ng
duyên ó há l i có th y vào nó mà cho là Chân? Ngay khi cái Tâm và cái
Ti ng g p nhau, thì có s phân bi t rõ ràng, nh ng Cái Phân Bi t ó c ng
ch t m th i, gi ng nh ng i khách. n khi cái Tâm và cái Ti ng r i nhau
ra, cái phân bi t m t h t, nh ng cái Tánh Phân Bi t không m t. Tánh này
ch ng b i nghe pháp mà có, ch ng b i không nghe pháp mà thành không,
nên g i là ch nhân. N i ch này th y c, m i g i là th y Tánh. N u ch p
l y cái tâm phan duyên nghe pháp làm T Tánh, thì c ng gi ng nh n
khách làm ông ch v y.

Th y i iên¹⁵¹ ban u tham h c v i T Th ch u.

T h i : “Cái gì là Tâm ông ?

Th y i iên nói : “Th y ngôn ng là ó”.

T u bèn hét u i ra.

Qua m t tu n, th y i iên bèn h i : “Cái tr c ã ch ng ph i, tr cái y,
ngoài ra cái gì là Tâm ?”

T u nói : “D p h t nh ng mà y ch p m t, em Tâm l i ây !”

Th y iên nói : “Không có Tâm có th em l i c”.

T u r ng : “X a nay là có Tâm, sao nói không Tâm ? Không Tâm c ng
nh báng pháp !”

Th y i iên nghe xong i ng .

M t hôm, ng h u Ngài Th ch u, T h i : “Ông là t ng tham thi n hay
là t ng tu T nh Nghi p (T nh) c a Châu, Huy n ?”

i iên : “Là t ng tham thi n”.

T u : “Cái gì là thi n ?”

i iên : “Nh ng mà y, ch p m t”.

T u : “D p h t nh ng m à y ch p m t, em cái B n Lai Di n M c c a ông trình ra xem !”

i iên : “Xin Hòa Th ng d p h t nh ng m à y ch p m t ra ngoài soi xét”.

T u : “Ta d p r i”.

i iên : “ em trình ra r i v y”.

T u : “Ông ã em trình, Tâm ta thì sao ?”

i iên : “Ch ng khác Hòa Th ng”.

T u : “Ch ng liên quan vi c ông”.

i iên : “V n không v t”.

T u : “Ông c ng không v t”.

i iên : “ ã không v t t c là ch n v t”.

T u : “Ch n V t là B t Kh c, tâm ông th y nh v y ph i r t h trì”.

Cha con Th ch u m y phen l t qua, l t l i bi n xét c t th m nh Ch n Tâm, v n là vô s c, g i là Ch n Ch Nhân.

Kinh : “T i sao l i a t i ng l i không có tánh phân bi t ? Nói nh th ch ng nh ng i v i tâm phân bi t các t i ng, mà cái phân bi t hình dung c a Ta n u r i các s c t ng c ng không có tánh phân bi t.

“Nh v y cho n m i phân bi t u không có, ch ng ph i S c, ch ng ph i Không, mà nhóm Câu Xá Ly mê l m cho là Minh , thì r i các pháp duyên c ng không có tánh phân bi t. Nh v y, Tâm Tánh c a ông m i m i u có ch tr v , làm sao làm ch ?

Thông r ng : Phân bi t âm thanh, phân bi t S c, H ng, V , Xúc, các Tr n u là bóng dáng phân bi t t i n tr n. T i sao l i a các t i n tr n l i n ch ng có t tánh phân bi t ? Dù cho di t h t t c Th y, Nghe, Hay, Bi t cho n phân bi t c ng không còn, trong gi l y cái Không-Không u nhàn, ch ng ph i S c, ch ng ph i Không mà ngo i o ch p l y làm Minh thì c ng m i ch là r i c nh ch ch a r i pháp, v n còn là bóng dáng phân bi t pháp tr n.

T i sao l i r i pháp duyên thì không có t tánh phân bi t ? Nh ti n tr n mà có thì r i ti n tr n bèn không. Nh pháp tr n mà có, thì r i pháp tr n bèn không có. Cái tánh phân bi t này, m i m i u có ch tr v , làm sao làm ông ch ? M t cái ng (phân bi t ti n tr n), m t cái T nh (phân bi t pháp tr n) u thu c v bóng trong g ng : bóng có ch tr v , g ng thì ch ng có tr v âu h t. M t l n n, m t l n i u thu c v khách. Khách có v , ch không có ch v . Không nh n g ng mà nh n bóng, không nh n ch mà nh n làm khách thì Tâm Tánh c a ông c ng ng v i o n di t, l y gì làm Chân Tâm Th ng Tr ?

T i iên th ng ng d y r ng : “Phàm là ng i h c o, c n ph i bi t cái B n Tâm c a nhà mình. Th ng th y k h c o i nay ch l y nh ng mà, nháy m t, m t nói m t nín r i t n kh mà cho là tâm y u, nh v y th t là ch a rõ. Nay ta vì các ông mà nói ra rõ ràng, m i ng i nên nghe lãnh : ch d p tr h t th y hi n l ng t ng ni m v ng ng, ó t c là Chân Tâm. Cái Tâm này d u v i tr n c nh hay khi gi v ng l ng, tuy t không có giao thi p, dính dáng gì. T c Tâm là Ph t, ch ng i tu hành, s a ch a. T i sao th ? ng c tùy chi u, an nhiên t dùng. Cùng t t ch dùng v n b t kh c. G i ó là Di u D ng, ngay y là B n Tâm, ph i r t h trì, không th d dãi”.

T i iên ch ra rõ ràng ông ch n ch , ti t l quá nhi u ! Do ây có th bi t là Ch n Tâm cách bi t h n v i Minh c a ngo i o.

Phái S Lu n phân tích v tr g m hai m i l m , tr Minh là ch ng ph i S c, ch ng ph i Không, ch ng ph i Tâm, còn l i u ch ng ra ngoài S c, Không và Tâm.

Giác Ngã Tâm, n m Tri C n, n m Tác Nghi p C n, Tâm Bình ng C n cho n Th n Ngã thu c v Tâm. N m Tr n, n m i thu c v S c. Không i thu c v Không.

Cái u tiên h t g i là Minh Tánh, suy ngh cho là th ng t n. Cái th hai m i l m g i là Th n Ngã c ng cho là th ng. Th n Ngã suy ngh v Thánh c nh c a mình thì Minh Tánh bèn bi n i thành hai m i ba còn l i cho Th n Ngã dùng. Ch mà Ngã th d ng, thì b c nh trói bu c, ch ng c gi i thoát. N u Ngã ch ng suy ngh thì Minh ch ng bi n t c không trói bu c, cái Ngã bèn gi i thoát. ây là tông ch c a phái này.

Ông Cáo T d y r ng : “Ch ng c n i l i thì ch c u n i Tâm. Ch ng c n i Tâm, ch c u n i Khí”, rõ là m t l i v i Minh , có ng i nói ó là Thi n, th t l m to !

Kinh : Ông Anan th a : “N u cái Tâm Tánh c a tôi m i m i u có ch tr v , thì cái Di u Minh Nguyên Tâm mà Nh Lai nói ó sao l i không tr v ? Xin Ph t th ng xót ch b o cho tôi i u y”.

Ph t b o Ông Anan : “Hãy l y cái Ki n Tinh Minh Nguyên¹⁵² c a ông th y tôi ây. Tuy cái Th y này không ph i là cái Minh Tâm Di u Tinh¹⁵³, nh ng nó nh m t tr ng th hai, ch ch ng ph i là bóng c a m t tr ng (trên m t n c). Ông nên nghe k , nay Ta ch cho ông cái ngh a không th tr v .

“Này Ông Anan, cái i gi ng ng này m r ng v ph ng ông, khi m t tr i lên thì sáng, n a êm không tr ng, mây mù m m t thì l i t i t m. Ch có các c a thì th y thông su t, ch có t ng nhà thì th y ng n bít. Ch phân bi t c thì th y c nh s c duyên. Ch tr ng r ng t oàn là h không. Khi b i n i lên thì c nh t ng mù m t. M a t nh tr i quang l i th y trong s ch.

“Này Ông Anan, ông u xem rõ các t ng bi n hóa y. Nay ta tr m i th v ch b n nhân c a chúng. Th nào là B n Nhân ? Ông Anan, các th bi n hóa này : cái sáng tr v cho m t tr i. Vì sao th ? Vì không m t tr i thì không sáng, ánh sáng thu c v m t tr i, nên tr v cho m t tr i. Cái t i tr v cho êm không tr ng. Thông su t tr v cho các c a. Ng n bít tr v cho t ng vách. S c duyên tr v cho phân bi t. Tr ng r ng tr v cho h không. Mù m t tr v cho b i b m, trong sáng tr v cho tr i t nh. T t c nh ng s v t gì trong th gian u không ra ngoài nh ng lo i y.

“Còn cái Th y (Ki n Tinh Minh Tánh) c a ông th y tám th kia thì ông nh tr v âu ? T i sao th ? N u tr nó v cho cái sáng, thì lúc không sáng ch ng th th y t i. Tuy là sáng t i các th có sai bi t, còn cái Th y không có sai bi t.

“Các th có th tr v , t nhiên ch ng ph i là ông, còn cái không tr v c, không ph i chính ông thì là ai ? Th m i bi t r ng Tâm ông v n nhi m m u, sáng s ch, ông t mê mu i b m t B n Tánh mà ch u luân h i sanh t , th ng b chìm m. Th nên Nh Lai g i là áng th ng xót !”.

Thông r ng : Cái Th y phân bi t duyên tr n v i cái Ki n Tinh Minh Nguyên khác nhau ch N ng, S . Cái Ki n Tinh Minh Nguyên i v i cái Minh Tâm Di u Tinh phân ra ch Th , D ng. B i th , cái Minh Tâm Di u Tinh

nhóm t tr ng th t, cái Ki n Tinh Minh Nguyên nhóm t tr ng th hai (do ề lên m t mà th y), còn cái Th y phân bi t duyê n Tr n nh bóng m t tr ng trong n c.

Trong h không, nói cho cùng ch có tám th : sáng, t i, thông, bít... t i, lui, nên nói “Không ngoài các th y”. C ng ph ng ph t t ng t nh Bát Quái : trong sáng và mù m t là t ng c a Càn Khôn. Ngày sáng, êm t i là t ng c a Kh m, Ly. Thông, bít là t ng c a C n, oài. S phân bi t thu c ng, t ng c a Ch n. Tánh h không t a gió, nên là t ng c a T n v y.

Còn n i Tâm ng i thì “thông, bít” g m c mê, ng . “Duyên, s c, h không” c H u, Vô. c, trong g m c th tr n và giác ng . Sáng, t i c Thánh, phàm. T t c u là c nh. C nh thì có sai bi t, cái Th y không có sai bi t. Có sai bi t thì có ch tr v , còn không sai bi t thì v n t b t ng. Các th có th tr v là C nh, là V t, ch ng ph i là ông. Cái “T ông” ch ng th tr v cho v t là cái Th y, ch ng ph i V t, ó là cái Ch n Ki n Tinh c a ông v y. Có th tr v g i là Khách, không tr v âu c là Ch . Cái Ki n Tinh Minh Nguyên ã là nh v y, hu ng gì là cái Ch n Tâm v n nhi m m u, sáng s ch không r i vào cái Th y, là Ông Ch trong Ông Ch . Ông Ch trong Ông Ch là cái c n b n ch ng sanh ch ng di t, ng i ng i u s n , ch ng ngoài n. Ch ng t mình làm Ông Ch , l u l c làm Khách là c ng b i không nh n ra m t tr ng th t, mà l i nh n bóng m t tr ng trong n c làm T Tâm, làm sao kh i m chìm sanh t ?

Có v t ng h i T Tào S n : “C c nói “H t c i a c ch có m t ng i này”, ch a bi t là ng i nào ?”

T S n nói : “Ch ng th có m t tr ng th hai”.

H i : “Nh th nào là m t tr ng th hai ?”

T S n nói : “Cái ó c n lão huynh nh l y !”

H i : “Th sao là m t tr ng th nh t ?”

T S n nói : “Nguy !”

M t ch Nguy này th y T Tào S n ch ng dám b m t Tánh B n Nhiên mà ch u luân h i, ch t i thân thi t v y.

Thầy Báo T. Văn Toi thì đang nghiên cứu Thầy Lăng Nghiêm, ra mắt Thầy Pháp Nhãn, kể lịch sinh sống của mình rất phù hợp với ý của kinh. Thầy Nhãn trả lời: “Kinh Lăng Nghiêm há chẳng có cái nghĩa ‘Tám chữ triv’?”

S. Toi đáp: “Đ, có”.

T. h. i: “Cái sáng triv cái gì?”

áp: “Sáng triv m t tr i”.

T. h. i: “M t tr i triv cái gì?”

S. Toi nghe xong, không đáp. T. ó, khám phá T mà chưa hiểu.

Thầy mời biết chuyện Ông Ch trong Ông Ch chẳng phải là ch mà Chú, S n c.

Ngài oan S. T. t. n. g. r. n. g.:

“Giáo pháp Bát Hoàn có ã lâu

T. x. a. Ch. T. m. i. phan. h. ph. u.

D. u. chi. hoàn. c. không. hoàn. c.

y. c. n. g. s. c. tâm. ch. n. g. kh. i. thau”.

(Bát Hoàn chi giáo thùy lai c. u.

T. c. tông. s. các. phân. ph. u.

Tr. c. nhiên. hoàn. c. b. t. hoàn. th. i.

Dã. th. hà. khiên. b. t. xu. t. u).

---o0o---

X. L. A RIÊNG TR. N. C. NH. NÊU RA TÁNH TH. Y.

Kinh: Ông Anan bạch: “Tuy tôi biết Tánh Thầy y không thể triv đâu, nhưng làm sao biết đó là Chân Tánh của tôi?”

Phật bảo Ông Anan: “Nay tôi hỏi ông: hiện ông chưa có o qu Vô L u Thanh T nh, như thế nào lại có Phật mới thấy cõi S Thiên không chỉ nghe ng i. Ông A Na Lu t thì thấy cõi Diêm Phù như xem qu Am Ma La trong bàn tay. Các vị Bồ Tát thấy trăm ngàn cõi. Mới phải nghe Nh Lai thì cùng thấy các quốc thanh tịnh như vì trên, không chỗ nào không thấy. Còn chúng sanh thì thấy rõ ràng không quá gang tấc.

“Anan, nay tôi cùng ông hãy xem cùng hiện tại của T Thiên Vô ng, chỉ nghe gì mà xem khắp các loài Thấy, Lạc, Không, Hành. Tuy có nhiều hình tượng sáng tối khác nhau, nhưng không có cái gì không phải là hiện tượng phân biệt ngay ngay. Ông hãy nói, phân biệt mình, vật. Nay tôi hỏi ông làm sao trong sự thấy nói: cái gì là Ngã Thấy (Tánh) của ông, cái gì là hình tượng của vật?”

“Anan, cùng thấy sự của ông, tất cả mọi vật, mọi vật đều là vật chỉ chung phải ông, cho nên bảy núi Kim Sơn, xem xét cùng khắp tuy có những ánh sáng nhưng cũng là vật chỉ không phải ông. Lại nhìn xem: mây kéo, chim bay, gió thổi, biển, cây cối, núi sông, cỏ rác, người vật đều là vật chỉ không phải ông.

“Anan, các vật xa gần tuy sai khác nhau nhưng do cái Thấy (Kiến Tinh) trong sự của ông trông thấy, thì các vật tuy có sai khác mà Tánh Thấy không sai khác. Cái Kiến Di u Minh này thật là Tánh Thấy của ông”.

Thông r ng : Ban đầu, Ông Anan hỏi cái Nguyên Tâm Di u Minh thì sao không trả lời. Phật thấy cái Chân Tâm này không do vật, khó mà bày nên nên vào cái Kiến Tinh Minh Nguyên mà phải tin cậy. Cái Kiến Tinh rất gần với Chân Tâm, nhưng tất cả hai rất gần với tất cả mọi vật. Nhưng cái Thấy này cũng là Vô ng, cũng cần phải trả lời, chỉ có một trả lời thật ví dụ cho Chân Tánh là không thể trả lời.

Vấn sau có nói “Khi thấy mà có tất cả mọi vật, cái thấy này không phải là cái thấy chân thật”. Thì há không phải cái Thấy này cũng có thể trả lời hay sao? Ông Anan tuy biết cái Kiến Tinh không trả lời, nhưng cái nghĩa mà tất cả trả lời hai, lại hỏi “Làm sao biết rằng đó là Chân Tánh của tôi?”, đó là muốn nghi ngờ xét cái nghĩa mà tất cả trả lời thật, cái Tánh không thể trả lời này hiện phải có phải tin nào khi nhận ra biết, tin vậy. Phật vẫn dùng cái Kiến Tinh mà phân tách, chỉ bày: cái bản Thấy là Vô t, cái Thấy là ông. Vật có sai khác, cái Thấy không sai khác. Không sai khác là Kiến Tinh, cái Thấy.

Nói “Trông th y trong s ch”, là vì tuy nh s c c n trong s ch là con m t th y b n i, nh ng c ng do Tánh Th Trong S ch x a nay phát kh i, không do t o tác nên t m u p (Di u) mà sáng soi (Minh), g i là Tánh Th y. Cái Th y (Ki n Tinh) ã là Chân Ki n c a ông thì cái Tánh Th y ch ng ph i là Chân Tánh c a ông sao ? Cho nên nói “Cái Tinh Di u Minh này th t là Tánh Th y c a ông”.

V n là Tánh thì ch có M t. Nh ng cái m c trong s ch c a s Th y thì ch ng b ng nhau, t c là do th u cùng cái Tánh hay ch ng th u cùng cái Tánh mà có sai khác.

Ph t Nhãn thì cùng t t m i ph ng qu c trong s ch c a Nh Lai nhi u nh vi tr n, không ch nào là không th y. Pháp Nhãn là con m t c a Ch B Tát thì th y tr m ngàn th gi i. Hu Nhãn là nh Ông Tu B th y Pháp Thân Ph t. Thiên Nhãn, nh Ông A Na Lu t th y cõi Diêm Phù nh th y trái Am Ma La trong bàn tay. Nh c Nhãn, là chúng sanh thì th y không quá gang t c. Ông Anan ch a c thanh t nh vô l u, nh ng nh th n l c c a Ph t nên th y cõi S Thi n, ó là Nh c Nhãn mà c Thiên Nhãn. Ch th y c a n m lo i Nhãn ch ng ng, nh ng cái Th y thì không hai, nên m i nói là “Không sai khác”. H n là ph i n Ph t Nhãn m i th u cùng các cõi nh vi tr n, m i tròn cái D ng c a Tánh Th y.

Có nhà s h i T Vân Môn : “Nh th nào là T S Tây lai ý ?”

T áp : “Su t ngày xem núi”.

Ngài u T t ng r ng :

“Th n nhiên t ng h i lão s yên

D ng ng Thi u D ng m t câu truy n

Su t ngày xem núi, tay tiên l .

êm khuya v n hú, nguy t ngoài hiên”.

Hãy nói “Su t ngày xem núi” là ch cái Th y hay ch Tánh Th y, i cùng “T S Tây lai ý” hi u th nào ây ?

Ngài Vân C Trí nói r ng : “Cái Tánh Trong S ch x a nay trong l ng, ch ng có m t chút ng lay, không thu c H u, Vô, lìa ngoài N m, B , Tánh Th

lầu lầu, v n t nh nhiên. Th y rõ ràng nh v y, m i g i là Th y Tánh (Ki n Tánh). Tánh t c Ph t, Ph t t c Tánh nên nói là “Ki n Tánh thành Ph t”.

H i : “Tánh v n trong s ch, ch ng thu c H u, Vô sao l i còn có th y ?”

áp : “Th y không ch th y”.

H i : “ ã không có ch th y, sao l i còn có Tánh?”

áp : “Ki n X (ch th y) c ng không”.

H i : “Nh v y thì khi th y là ai th y ?”

áp : “Không ng i th y”.

H i : “R t cùng thì nh th nào ?”

áp : “Tính toán h v ng mà cho là Có, li n có n ng, s : bèn mang ti ng là mê. Theo cái Th y h v ng ó sanh chuy n hi u bi t, li n a sanh t . Ng i th y bi t rõ ràng thì ch ng có v y. Su t ngày th y mà ch a h th y. Tìm c u danh, x , th , t ng bèn ch ng có c. N ng, s u đ t tuy t, g i là Th y Tánh”.

H i : “Cái Tánh này tr i kh p c th y n i ch ng?”

áp : “Không âu ch ng kh p”.

H i : “Phàm phu ch ng ?”

áp : “ ã nói là không âu ch ng kh p thì phàm phu sao l i ch ng ?”

H i : “C sao Ch Ph t, B Tát ch ng b sanh t ràng bu c, mà ch có phàm phu b trói c t vào cái kh này, thì sao l i tr i kh p ?”

áp : “Phàm phu ngay trong Tánh trong s ch này v ng th y có n ng, có s : bèn sa vào sanh t . Ch Ph t, B Tát khéo bi t trong T Tánh trong s ch nào có h u, vô nên ch ng l p n ng, s ”.

H i : “N u nói nh v y thì có ng i hi u, ng i ch ng hi u hay sao ?”

áp : “Cái hi u còn ch ng th c, há có ng i hi u sao ?”

H i : “T t lý nh th nào ?”

áp : “Ta l y y u lý mà nói, ông ph i bi t r ng trong Tánh trong s ch không có h u, vô, phàm, Thánh; c ng ch ng có ng i hi u, ng i không hi u. Phàm v i Thánh, c hai ch có danh. N u theo danh mà kh i sanh hi u bi t li n a vào sanh t . N u bi t m i s u gi danh, không th t, t c thì không có cái mang danh”.

Ngài l i nói : “ ây là ch t t r t ráo : nh cho r ng ta hi u, kia ch ng hi u, t c là i b nh. Th y có phàm Thánh, đ s ch, c ng là i b nh. Kh i ni m không có phàm Thánh, l i là bác không có nhân qu . Th y có cái Tánh trong s ch có th tr đ ng, c ng là i b nh. Kh i ki n gi i ch ng có tr đ ng c ng là i b nh. Nh v y, trong Tánh trong s ch, ch ng phá ho i ph ng tí n ng đ ng mà h ng v n t bi. Nh th , ch o tràng h ng v n ó, t c toàn Tánh trong s ch, nên nói là Th y Tánh thành Ph t”.

L i d y trên c a T Vân C r t g n v i câu “Th y Tánh do lia t ng Th y” c a kinh, nên trích ra y .

Kinh : “N u cái Th y là v t thì ch c ông c ng có th th y c cái Th y c a Ta. N u ông cho r ng khi chúng ta cùng th y s v t là ông th y cái Th y c a Ta, thì khi ta không th y sao ông không th y c ch không Th y c a Ta ? N u cho là ông th y c cái không Th y c a Ta, thì cái không Th y c a Ta làm gì có t ng cho ông th y ? Còn n u không th y c ch không Th y c a Ta thì cái Th y t nhiên ch ng ph i là v t, sao nó l i ch ng ph i là ông ?”

Thông r ng : Qu là c Ph t nêu lên cái ý c a Ông Anan, th gi i nh cái l ng èn trên cây c t, u có Danh, có T ng thì “Cái Ki n Tinh Minh Nguyên là cái v t gì, xin khi n cho tôi c bi t ?” Ph t bèn g i ý r ng : “Khi ta th y cái ài h ng, thì ông làm sao?”

Anan nói : “Tôi c ng th y ài h ng, t c là th y ch Th y c a Ph t”.

c Ph t nói : “Ta th y cái ài h ng thì ông c ng đ bi t, còn khi ta ch ng th y ài h ng, thì ông th nào ?”

Anan áp : “Tôi c ng không th y cái ài h ng, t c là th y ch ch ng Th y c a Ph t”.

c Ph t nói : “Ông nói r ng khi không Th y thì t ông bi t. V y thì cái ch không Th y c a ng i khác, ông làm sao mà bi t c ?”

Ng i x a n trong cái y, ch khá t mình bi t l y, v i ng i khác nói ch ng c ! Ch nh Th Tôn nói : “Khi Ta không th y, c ng nh con linh đ ng treo s ng, ti ng vang, đ u v t, tin t c u tuy t đ t, ông h ng v âu tìm ki m ?”

Ngài Tuy t u t ng r ng :

“Toàn t ng (voi), nguyên trâu mù h t th y

X a nay gây nghi p, g i chung khuôn

Nh nay mu n g p Hoàng u Lão¹⁵⁴

Cõi Ph t vi tr n t i gi a ng”.

Ngài Tuy t u a ra con m t Giáo Pháp, ch t ng th y Ph t. Ngài Thiên ng thâm c ý kinh, t ng ch ngay cái Chân Ki n.

T ng r ng :

“Bi n c gi t khô, h không y

Th y tu l m i dài, C Ph t u l i c t

àn v a qua chín khúc, th ng c m t phen i

Ngay ó g p nhau, ai bi t h n

M i tin ng i y ch ng b n bè”.

T c này là c duyên c a hai l p công án, h t s c phát huy mà ch nói c m t n a !

Kinh : “L i n a, n u cái Th y là v t thì ang khi ông th y v t, ông ã th y v t r i thì v t c ng ph i th y ông. Th là Th và Tánh xen l n, t c là ông v i Ta cùng v i c th gian không an l p c.

“Ông Anan, n u khi ông th y, ó chính là ông nào có ph i Ta, thì cái Tánh Th y cùng kh p ó ch ng ph i là chính ông thì còn là ai ? T i sao l i t nghi

Chân Tánh của mình. Tánh của ông vậy không Chân hay sao mà bám lấy Ta của u tìm cái thật?”

Thông r ng : B Hi p Lu n nói r ng “Nghĩa của o n kinh này phát sanh từ một câu “Làm sao biết đó là Chân Tánh của tôi ?” Nên các Th Tôn mới khai thị cái tướng của s không Thấy khi nhìn hiểu Chân Tánh mà chúng nên tìm của u n phân biệt”.

Ngài Mã Minh nói “Tức Nh Lai u là Pháp Thân, bởi vì không có cái thấy kia- ấy, sai khác, ng nhau”. Nên nói r ng “Nếu thấy cái chứng thấy thì tự nhiên đó không phải là cái tướng không thấy của ngài kia”. Nói “chứng phải ngài kia” thì chỉ là cái tướng chứng thấy của Anan đó thôi, mà không phải là cái chứng thấy của các Th Tôn. Vậy t là chỉ không thấy của Th Tôn thì Anan không thấy thấy, chỉ có Th Tôn thấy thấy. Nên nói r ng “Nếu không thấy thấy không thấy của Ta, thì cái thấy của ông chứng phải là v t”. Nói “Chứng phải v t” không phải là cái thấy của Th Tôn, mà chỉ là cái tướng của cái chứng thấy của Anan. Nếu các Th Tôn chứng thấy cái thấy của Anan và Anan chứng thấy cái thấy của Th Tôn” thì tức là cái Tánh Thấy trong s ch thành ra cái v t có hình tướng. Nên mới nói “Thấy, Tánh l n x n chứng có an lập”. Cái chứng thấy là chỉ c n b n, quy tắc chứng nào thấy c. Chứng như tr ng cây mà hàng này c moi r lên xem thì cây s ng sao c.

Ngài Phó i S có bài k :

“Có v t tr c tr i t

V n ph ng l ng không hình

Hay làm ch muôn t ng

Ch ng theo b n mùa tàn”.

Bài này chỉ ra rõ ràng cái Chân Tánh, chứng phải là chỉ cái thấy n c. Vậy mới là một chứng thấy thật, chỉ chứng phải riêng cái Kiến Tinh Minh Nguyên mới là không thấy thấy c mà thôi ầu.

o n kinh này ý nghĩa rất vi diệu, không có chỉ nào chứng phát minh cái Kiến Diệu Minh, thật là cái Tánh Thấy của ông. Sao li nói : “Cái thấy này là ông chỉ không phải là v t” ? S đ nói “Cái thấy không phải là v t”, vì nếu cái thấy là v t, thì cái thấy của tôi, ông có thấy thấy. Nhưng cái thấy của

tôi thì hẳn là ông không thể thấy được. Nhưng bao khi ông và tôi cùng thấy là ông thấy cái thấy của tôi, thì khi tôi thấy, ông có thể thấy cái thấy của tôi. Còn khi tôi không thấy, thì ông vẫn thấy được chứ? Nhưng bao giờ khi tôi thấy, thì thấy cái thấy của tôi; khi tôi không thấy thì thấy cái thấy của ông mà cho đó là thấy của ông, thì tất cả mình không thấy sao lại nói là thấy của ông không thấy của tôi? Muốn lý giải cái thấy của ông thì phải là cái thấy của ông không thấy. Cái thấy của ông có hẳn nhiên ông không thể thấy được. Khi chúng ta thấy tất cả không thể thấy, vậy khi cùng thấy chúng ta có thể thấy. Thấy cùng chúng ta thì không thể thấy, thì cái thấy của tôi rõ ràng chúng ta phải là vậy.

Cái thấy của tôi tất cả không phải là vậy thì cái thấy của ông rõ ràng chúng ta không thể là vậy. Cái thấy của ông tất cả chúng ta phải là vậy, tức là không thể thấy vậy, thì sao chúng ta phải là ông? Đây tức là lý giải chúng ta. Thấy tất cả rõ ràng cái thấy của ông phải là vậy. Vì sao có thể thấy được, thì cái thấy của ông là vậy thì làm sao làm chúng ta muôn ngàn mà an lập thế gian? Cho nên, có cái Không Hình mà hiện ra hình tướng, có cái Không Phải Vật mà hiện ra vật.

Cái thấy của tôi, cái thấy của ông, tất cả chúng ta phải là vậy thì chúng ta có ranh giới giáp nhau, vậy khi pháp giới, không thì u huyền, dharma nào. Hữu Tình và Vô Tình đều do cái thấy mà khởi lập, gọi là Chân Tánh. Cái Tánh mà chúng ta thấy là ông, thì cái thấy của ông chúng ta thấy ông mà phải. Nhưng rõ ràng cái thấy là của ông mà chúng ta phải là của tôi, thì sao lại nghĩ nó chúng ta thấy chân tướng, mà phải bám vào Ta mà xin cái Thấy? Vì sao ta có thể thấy ông, thì chúng ta phải là cái Chân Thấy của ông vậy.

Có vị học giả thì nói Thấy Ông Lam Siêu: “Thấy nào là vị bất phân của Thấy Ông Lam?”

Thầy Lam nói: “Chúng ta theo ngàn Thánh nhân. Há há chúng ta thấy?”

Nhà sư nói: “Không phân, không cùng, thì như thế nào?”

Thầy Lam nói: “Chúng ta thấy cảm nhận. Trong tay Xà Lê là gì?”

Thầy Hà nói: “Thầy nói:”

“Mặt phi nhân Linh Minh vẫn đi u huyền

trong không chánh chúng ta không thiên¹⁵⁵

Núi báu, c lảnh không g c r

Ch ng i Chúa Xuân, s c t nhiên”.

(Nh t phi n Linh Minh b n di u viên

Cá trung phi chánh di c phi thiên

B u phong tho i th o vô c n

B t i Xuân Công s c t ti n).

Ng ch này t bi t Chân Tánh v n không v t. Không v t thì không h n t p. Không h n t p nên v t và ta ng ngu n, h n nhiên y . N u h ng theo ng i tìm c u cho c, u là ch ng ph i.

Kinh : Ông Anan b ch Ph t r ng : “Th a Th Tôn, n u cái Tánh Th y y th t là tôi ch không ph i ai khác, thì khi tôi cùng Nh Lai xem cung i n quý báu c a T Thiên V ng, xem m t tr i, m t tr ng, cái Th y y cùng kh p cõi Ta Bà, khi lui v t nh xá thì ch th y c nh v n chùa, n khi thanh tâm n i phòng chái thì ch th y m t chái nhà. Th a Th Tôn, cái Th y nh th , Th c a nó x a nay cùng kh p m t cõi. V y mà nay trong phòng thì ch th y m t phòng, th là cái Th y rút l i t l n thành nh hay t ng nhà chia c t làm cho t o n ? Nay tôi không bi t ngh a ó th nào, xin Th Tôn vì tôi t bi ch rõ”.

Ph t b o Ông Anan : “T t c m i th trong, ngoài, l n, nh c a th gian u thu c v ti n tr n, không nên nói cái Th y có co, có du i. Ví nh trong v t hình vuông thì th y h không vuông. Ta l i h i ông : “Cái h không vuông trong v t vuông y là nh t nh vuông hay không nh t nh vuông ? N u nh t nh vuông, thì khi thay cái v t tròn vào l ra h không không tròn ! N u không nh t nh thì t i trong v t vuông l ra ã không có h không vuông! Ông nói : Không bi t ngh a y do âu; ngh a ó nh th , ch còn do âu n a ?

“Anan, n u mu n vào c cái không vuông, không tròn thì ch c n tr b cái vuông c a c, ch cái Th c a h không thì v n không vuông. Ch ng nên nói r ng : l i ph i tr c cái t ng vuông c a h không n a !

“L i nh l i ông h i : Khi vào phòng, rút cái Th y làm c ho nh l i, v y thì khi ng ng xem m t tr i, há l i kéo cái Th y lên b ng m t tr i? N u xây

tặng nhà mà chia cắt cái Th y làm cho t o n, thì khi xoi m t l nh , sao l i không th y d u n i ? Ngh a y không úng v y!

“T t c chúng sanh t vô th y n nay, mê mình mà làm v t, b m t B n Tâm, b v t xoay chuy n, cho nên trong ó mà th y l n th y nh . N u có th chuy n c v t thì ng v i Nh Lai, thân tâm tròn sáng. ó là o Tràng B t ng, trên u m t m y lông, trùm ch a m i ph ng qu c ”.

Thông r ng : Ông Anan nói “Tánh Th y có kh p chính là tôi ch không ai khác. Thì ch Th y c a tôi c ng ng v i Ph t Nhãn, t i sao khi xem m t tr i, m t tr ng thì kh p cõi Ta Bà, mà nay trong nhà thì ch y m t nhà, v y là cái Th y này có co du i, l n bé ch ng ng, sao l i b o là không sai khác?” ó là không bi t r ng có l n, có bé là do ti n tr n, ch ch ng quan h gì t i cái Tánh Th y. Ví nh vuông, tròn là do v t, nào dính dáng gì n h không. trong v t mà xem h không thì hình nh có t ng vuông, tròn. Ch d p b v t i, thì h không t ch ng có vuông, tròn nào có th ch ra c. Duyên theo tr n mà xét cái Th y thì hình nh có t ng co, du i. Ch là ti n tr n, thì Tánh Th y v n ch ng có co du i nào có th c. Cái Th y mà xoay chuy n theo ti n tr n, c ng nh xét h không mà ch ng trong chính thái h , l i nhìn trong m t món .

Th nên, trong y th y l n th y nh , ó là mê mình là v t v y. Còn n u chuy n c v t, t c thì t t c S c u là Ph t S c, t t c m i cái Th y u là cái Th y c a Ph t. M t phen thân tâm quang ãng, r ng không thì v t không còn ch ng ng i, nên nói là thân tâm tròn sáng. trong cái Viên ó, m t t c là t t c , n i u m t m y lông trùm ch a kh p m i ph ng qu c , l i ch ng ng v i Ph t Nhãn sao ?

Có v t ng h i Ngài Hu nh Bá : “ ã nói Tánh t c là Th y, Th y t c là Tánh. N u nh Tánh v n không ch ng ng i, không gi i h n thì sao cách v t ch ng th y ? L i nh trong h không, g n thì th y, xa thì không th y là th nào ?”

T Hu nh Bá nói : “ ó là ông v ng sanh d ki n. N u cách v t thì nói là không th y, không có v t ng n ng i thì nói là th y, r i cho là Tánh có cách ng i thì qu là ch ng hi u gì c . Tánh ch ng ph i Th y, ch ng ph i không Th y. Pháp c ng ch ng ph i Th y, ch ng ph i không Th y. Nh ng i th y Tánh thì ch nào mà ch ng ph i là B n Tánh c a mình ? Nên chi sáu ng, b n lo i, núi sông, t ai u là cái Tánh trong s ch sáng su t c a ta. Th m i nói : th y S c t c là th y Tâm. S c và Tâm ch ng hai, ch vì gi l y cái

t ếng mà kh i sanh Th y, Nghe, Hay, Bi t. Tr b v t tr c m t m i cho là Th y, t c là sa vào ki n gi i n ếng theo s Th y, Nghe, Hay, Bi t c a hàng Nh Th a. Trong h không mà g n thì th y, xa thì ch ng th y, ó thu c v ngo i o. Rõ ràng là : o ch ng trong c ng ch ng ngoài, ch ng g n c ng ch ng xa. Quá g n mà không th th y, ó là Tánh c a muôn s muôn v t. Quá g n mà còn không th th y, hu ng là nói “Xa nên ch ng th th y”, thì âu có ý ngh a gì ?”

T Kính Thanh h i nhà s : “Ti ếng gì ngoài c a v y ?”

Nhà s r ng : “Ti ếng gì t m a”.

T Thanh r ng : “Chúng sanh iên o, mê mình theo v t”.

Nhà s h i : “Hòa Th ếng nh th nào ?”

T Thanh r ng : “Nhu n nhã ch ng l m l c mình”.

Nhà s h i : “Nhu n nhã ch ng l m l c mình, ý ch th nào ?”

T Thanh r ng : “Lìa thân (xu t thân) còn khá d , thoát th nói khó thay !”

Ngài Tuy t u t ng r ng :

“Nhà im, ti ếng gì t m a

Nhà s khó áp l i

N u b o t ng Nh p L u¹⁵⁶

Nh tr c, sao ch ng hi u !

Hi u, ch ng hi u ?

Non Nam, núi B c chuy n m a rào”.

ây khá g i là kh p pháp gi i ch ng t ng che d u v y.

Có nhà s h i T C c m Thông : “N u hay chuy n v t, t c ếng Nh Lai. Muôn t ếng là v t, làm sao chuy n c ?”

T Thông đáp: “ n c m r i, tuy t không ý trí. Nh có ý trí, t c b v t chuy n v y”.

L i có v s h i Ngài Thi u Qu c s : “Th nào là Chuy n v t t c ng Nh Lai ?”

T Thi u đáp: “Ông g i cái gì là v t ?”

Nhà s nói: “Nh th t c là ng v i Nh Lai ?”

T Thi u nói: “ ng làm con gi can mà tru ! Suy ngh so sánh chuy n ng v i Nh Lai, t c xa ngàn d m, v n d m !”

Có nhà s h i T Tri u Châu: “Trong m i hai th i d ng tâm th nào ?”

T Châu nói: “Ông b m i hai th i sai s , lão t ng sai s c m i hai th i”.

ó là s Chuy n V t chân th t v y.

Ngài Bách Vân oan t ng r ng :

“N u hay chuy n v t t c Nh Lai

Xuân m hoa r ng ch n ch n khai

V n có m t ôi tay khô ét

Ch a t ng r rúng múa ba ài”.

(Nh c n ng chuy n v t t c Nh Lai

Xuân n n s n hoa x x khai

T h u nh t song cùng t ng th

B t t ng dung d v tam ài).

Ngài Ch n Nh Tri t t ng r ng :

“N u hay chuy n v t t c Nh Lai

C a m n i n i, th y Thi n Tài
Trong ngõ li u hoa bày nh y múa
Say theo chín n o, ng lâu ài”.

(Ngh c n ng chuy n v t t c Nh Lai

X x môn khai ki n Thi n Tài

Hoa li u h ng trung trình v h ý

C u cù th a túy ng a lâu ài).

N i u m t m y lông trùm ch a kh p m i ph ng qu c . V i Ph t
Nhãn, th gi i hi n toàn chân ch c c, còn chúng sanh có th nh v y
không?

Ông Th S t Giang Châu là Lý B t h i T Quy Tông : “Trong kinh giáo
có nói : “Núi Tu Di ng m ch a h t c i”, thì B t này ch ng nghi. Nh ng nói :
“H t c i ng m ch a núi Tu Di”, thì ph i ch ng là nói d i ?”

T Tông nói : “Ng i ta n Th S c v n quy n sách, có th t không ?”

áp : “Có v y”.

T Tông nói : “R t u n gót ch nh trái d a l n, v y v n quy n sách
ch nào ?”

Ông Lý B t cúi u mà thôi.

Do ây mà suy, tâm l ng c a chúng sanh cùng v i Nh Lai nào có sai khác
!

---o0o---

M C BA : PH T NÊU RA TÁNH TH Y NGOÀI CÁC NGH A “PH I” VÀ “CH NG PH I”

I. NGHI TÁNH TH Y HI N TR C M T

Kinh : Ông Anan b ch Ph t r ng : “Th a Th Tôn, n u cái Th y ó (Ki n Tinh) th t là Di u Tánh c a tôi, thì cái Chân Tánh ó hi n ang tr c m t tôi. Cái Th y ó th t là tôi, thì thân tâm tôi hi n gi l i là v t gì ? Mà nay thân tâm này th t có phân bi t, còn cái Th y kia l i không phân bi t riêng gì v i thân tôi. N u nó th t là Tâm tôi, khi n cho tôi hi n nay có th y, thì cái Tánh Th y y th t là tôi mà thân này không ph i là tôi. Th thì âu có khác gì tr c kia Nh Lai ã h i v n r ng “V t th y c tôi” . Xin Ph t r lòng i t , m bày cho k ch a ng ”.

Thông r ng : o n tr c nói “Nh n v t l y làm mình”, o n này nói “Mê mình làm v t”. Tr c thì “ n i V ng mà l a ch n cái Chân”, t c là t Thân Mình mà l i g i là v t. ây thì “L y Chân mà hòa v i V n g”, thì muôn v t không có gì ch ng ph i là Minh. “ n i V ng mà ch n l a cái Chân”, mà nói Minh và V t khác nhau, còn có th t bi n ra. Ch n ch “L y Ch n mà hòa v i V ng” nói Ta v i V t u ng thì th t là khó hi u. Vì th Anan nói “N u hay chuy n c v t t c ng Nh Lai”. V y thì cái Th y này có kh p pháp gì i, ch Th y là núi là sông u là Di u Tánh c a ta ó, nh . Nay cái Di u Tánh này bày tr c m t ta. N u cái Th y tr c m t ã là Chân Tánh c a ta, thì cái thân tâm ph thêm này l i là cái gì ? N u nói cái thân tâm ch ng ph i là Tánh thì hi n gi thân tâm v n hay bi t rành r . N u nói cái bày tr c m t u là Tánh thì cái Th y ó ch ng phân bi t c thân ta.

N u nói cái Th y y vô hình, h n nhiên cùng v t ng th , úng là B n Tâm ta, có c m mà ng, khi n cho ta hi n gi có th th y c, v y Tánh Th y chính th t là ta, y kh p tr c m t, mà sao l i có m t cái thân tr tr i ù l i l i ch ng ph i là ta ! Nào khác gì tr c ây Nh Lai ã h i v n “Ông ã th y v t, v t c ng ph i th y ông”. Cái Th y này c ng bèn là ngoài, sao l i nói c ó là Ch n Tánh c a ta ?

C theo ch th y c a Ông Anan t a h tr m th y c cái T ch Di t hi n ti n. Ch vì Ngã Ki n ch a tr , ánh sáng ch a th u thoát, tr c m t còn m h có v t, nên ch a th hòa l n “Ta-V t”, tiêu h t “Ph i-Trái” v y.

T Th ch u nhân xem b Tri u Lu n n ch “H i muôn v t làm mình, thì ch có b c Thánh Nhân mà thôi. Không có Minh nên không có ch nào

ch ng ph i là Minh ! Pháp Thân không hình t ng, ai âu có ta-ng i ?
G ng tròn chi u đi u gi a h không, muôn v t nhi m m u mà t hi n.
G ng Trí còn ch ng ph i m t, nào nói c chuy n n- i ?”

Tuy t làm sao l i nói y !

Sau này có v t ng h i T Tr ng Sa : “Làm sao chuy n c núi sông,
qu c tr v n i mình ?”

T Sa nói : “Làm sao chuy n c t mình thành núi sông, qu c ?”

T ng nói : “Th a, ch ng hi u”.

T Sa nói :

“Đ i thành H Nam thích nuôi dân.

G o r , c i nhi u b n ph ng”.

V t ng không có l i nói. Ngài bèn khai th b ng bài k :

“Ai nói sông núi chuy n ?

Sông núi chuy n v âu ?

Viên thông không hai phía

Pháp Tánh v n không v ”.

(Thùy v n s n hà chuy n

S n hà chuy n h ng thùy

Viên thông vô l ng b n

Pháp Tánh b n vô quy).

c l i c a hai v tôn tức mà có nghi cái nghi c a Ông Anan, thì có th v l
b ng tan v y.

II. CH RA KHÔNG CÓ CÁI GÌ T C LÀ CÁI TH Y

Kinh : Ph t b o Ông Anan : “Nay ông nói r ng “Cái Th y tr c m t ông”, ngh a y không úng. N u th t tr c m t ông và ông th t th y c thì cái Th y y (Ki n Tinh) ã có ch , không ph i không th ch ra c. Nay tôi và ông ng i trong r ng K à, trông kh p r ng, su i và các i n, ng, trên n m t tr i, m t tr ng, tr c i có sông H ng. Nay ông bậy gì tr c tòa s t c a tôi, a tay ch bày trong các th hình t ng kia : ch im mát là r ng, cái sáng là m t tr i, ng n ng i là vách, thông su t là h không, nh th cho n c cây, m y mún, nh l n khác nhau, nh ng ã có hình thì không cái gì là không ch th ng ra c. V y, n u qu cái Th y hi n tr c m t ông, thì ông hãy l y tay ch rõ ích xác cái gì là cái Th y. Anan, ông nên bi t : n u h không là cái Th y thì h không ã thành cái Th y, cái gì m i là h không ? N u v t là cái Th y, thì v t ã thành cái Th y, cái gì m i là v t ? Ông hãy chia ch t m muôn t ng tách ra cái Th y trong s ch, sáng su t mà ch bày cho Ta nh các v t kia, rõ ràng không nh m l n”.

Ông Anan b ch Ph t : “Nay tôi trong gi ng ng này, xa trông n sông H ng, trên n m t tr i, m t tr ng. a tay ch ra, a m t mà xem thì nh ng cái ch ra c u là v t, ch không có cái gì là cái Th y. Th Tôn, nh l i Ph t d y, ch ng nh ng hàng h u l u s h c, Thanh V n nh chúng tôi, mà cho n các v B Tát c ng không th n i hi n t ng muôn v t ch ra cái Th y mà lìa ngoài t t c v t l i có riêng t tánh” .

Ph t nói : “ úng th , úng th !”

---o0o---

III. CH RA KHÔNG CÓ CÁI GÌ RA NGOÀI TÁNH TH Y

Ph t l i b o Ông Anan : “Nh l i ông nói: Không có cái Th y mà lìa ngoài t t c v t l i riêng có t tánh, do ó trong t t c các v t ch ra c, không có cái gì là cái Th y c . Nay ta l i b o ông : Ông cùng Nh Lai ng i trong r ng K à, l i xem v n r ng cho n m t tr i, m t tr ng, th hình t ng khác nhau, ch c không có cái Th y cho ông ch ra c. V y ông hãy phát minh trong các v t ó, cái gì ch ng ph i là cái Th y ?”

Ông Anan b ch : “Qu th t, tôi nhìn kh p r ng K à này ch ng bi t trong ó có cái gì không ph i là cái Th y. T i sao th ? N u cái cây ch ng ph i là cái Th y thì làm sao th y c cây ? Còn n u cái cây là cái Th y thì sao l i là cây ? Nh th cho n n u h không ch ng ph i là cái Th y, thì làm sao

th y h không. N u h không t c là cái Th y, thì sao l i là h không ? Tôi l i suy ngh : trong muôn v t ó, phát minh cho k l ñng, th t không có cái gì ch ng ph i là cái Th y c ”.

Ph t nói : “ úng th , úng th !”

Thông r ng : Ông Anan ã bi t “Cái ch c u là v t, không có cái gì là cái Th y” thì thân tâm ta cho n núi sông bên ngoài, không có Tánh Th y riêng bi t có th ch ra c, mà sao l i nói “Nay cái Di u Tánh y hi n bày tr c m t tôi” ? H n n a, ã bi t “Trong muôn t ñng, không có cái gì ch ng ph i là cái Th y”; t c thân tâm ta cho n núi sông bên ngoài không có cái gì ch ng ph i là Tánh Th y, sao l i còn h i “Tánh Th y th t là tôi, mà thân ch ng ph i là tôi” ?

c Th Tôn bèn khi n ông t phát huy, khi n cái nghi ng t tr c c gi i tan ngay.

X a, th y Th Tòa T Chiêu h i Hòa Th ñng Pháp Nhãn : “Hòa Th ñng khai ñng k pháp ng i nào ?”

T Nhãn r ng : “Ngài a T ñng”.

Th y Chiêu nói : “R t ph phàng Tiên S Tr ñng Khánh !”

T Nhãn : “Tôi ch ng hi u m t l i chuy n ng c a Ngài Tr ñng Khánh”.

Th y Chiêu nói : “Sao không h i ?”

T Nhãn : ““ trong muôn t ñng, l riêng thân¹⁵⁷,” ý là sao ?”

Th y Chiêu bèn d ñng ñng cây ph t t .

T Nhãn : “ ó là cái h c c ch Ngài Tr ñng Khánh, còn riêng Th Tòa thì sao ?”

Th y Chiêu không nói c.

T Nhãn nói : “Ch nh trong muôn t ñng, l riêng thân, ó là bác b muôn t ñng hay không bác b muôn t ñng ?”

Th y Chiêu áp : “Ch ñng bác b ”.

T Nhãn nói : “Hai cái !”

Hình ảnh chung quanh, u nói : “Bác b muôn t ng”.

T Nhãn nói : “ trong muôn t ng, l riêng thân, cái Phù tr qu !”.

V sau, Th ng T a T Ph ng c ng t Tr ng Khánh n.

T Nhãn li a ra câu nói y. Th y T Ph ng c ng đ ng ph t t .

T Nhãn nói : “Nh th này thì li tranh cãi c !”

Th y Ph ng nói : “Tôn ý c a Hòa Th ng nh th nào ?”

T Nhãn áp : “Kêu cái gì làm muôn t ng ?”

Th y Ph ng : “Ng i x a ch ng bác b muôn t ng !”

T Nhãn nói : “ trong muôn t ng, l riêng thân. Nói gì bác, ch ng bác ?”

Th y T Ph ng b ng t ng l i nói tr c c a T Pháp Nhãn.

Cái lo i c duyên này v n t ch Ngài a T ng mà c, làm sao ch ng ph i nói pháp Ngài a T ng !

M i u, T Pháp Nhãn cùng v i th y Thi u Tu, Pháp T n ba ng i i n Ngài a T ng. Ng i s i mà bàn v b Tri u Lu n. n câu “Tr i t cùng ta ng g c”, Ngài a T ng h i : “Núi sông, t ai v i t k c a Th ng T a là ng hay khác ?”

Ngài Pháp Nhãn áp : “Khác”.

T T ng a lên hai ngón tay.

Ngài Nhãn nói : “ ng”.

T T ng l i a lên hai ngón tay, r i ng lên b i.

Tuy t ng ng, ba ng i t giã ra v .

T T ng a ti n ra c a, r i nói : “Bình th ng, Th ng T a hay nói “Tam gi i duy tâm, v n pháp duy th c”. Bèn ch phi n á ngoài sân, h i : “Hãy th nói phi n á kia là trong tâm hay ngoài tâm ?”

Ngài Pháp Nhãn nói : “ trong tâm”.

T T ng nói : “Ng i hành c c vì lý do nào mà l i phi n á trong tâm ?”

Ngài Pháp Nhãn cùng qu n, không sao áp c, bèn ném áo xu ng chi u, l i c u quy t tr ch. H n m t tháng, ngày kia Ngài trình ki n gi i, nói cái lý o.

T T ng nói : “Ph t Pháp ch ng ph i nh th ”.

Ngài Pháp Nhãn nói : “Tôi ã h t l i, tuy t lý r i”.

T T ng nói : “N u lu n Ph t Pháp, thì h t th y hi n thành”.

Ngài Pháp Nhãn, ngay d i câu nói i ng . M i tin r ng ch h c c v i Ngài Tr ng Khánh là ch a t i.

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“Lìa ni m : th y Ph t

D p tr n : ra kinh

Hi n thành gia pháp

Nào l p môn ình ?

Tr ng cùng thuy n l t, sông trong v ng

Xuân theo ng n c ng n t i xanh

Bác, ch ng bác - Nghe cho k !

Ba ng hoang tr ng v li n c

Tùng cúc thu x a h ng v n th m”.

(Ly ni m ki n Ph t

Phá tr n xu t kinh

Hi n thành gia pháp

Thùy l p môn ình

Nguy t tr c chu hành giang luy n t nh

Xuân thùy th o th ng thiên ng n thanh

Bác, b t bác tinh ình ninh

Tam kính t u hoang quy ti n c

C u th i từng cúc th ng ph ng hình).

Hãy l y t c công án này cùng v i o n kinh trên, l t i l t l i cho rõ ràng mùi m , thì ch ng bi t là Ông Quách T ng¹⁵⁸ gi i thích Trang T , hay Trang T gi i thích Quách T ng ?

Kinh : Khi y, trong i chúng nh ng v ch a ch ng qu Vô H c nghe Ph t nói th , m m t ch ng bi t ngh a y u uôi th nào, nên ng th i s hã, m t ch bám nú.

Nh Lai bi t i chúng tâm ni m r i lo n, sanh lòng th ng xót, an i Ông Anan và i chúng r ng : “Này các trai lành, b c Vô Th ng Pháp V ng, th t là Chân Th t Ng : nh tánh Chân Nh mà nói, không d i, không v ng, không ph i là b n th ngh lu n cần d B t T c a nhóm M t Già Lê. Ông hãy suy ngh chín ch n, ch ph lòng th ng m n c a Ta”.

Thông r ng : “M m t ch ng bi t ngh a y tr c sau th nào ?” Tr c là, “Cái Th y ch ng ph i là v t”. Sau là, “Cái Th y ch ng ph i là không ph i v t”. Cái tr c t c là “Chân Tánh hi n ti n”, cái sau t c là “Không th ch ra c”. Cho nên m m t m t ch bám nú v y.

Chân Th t Ng v.v... t c là n m l i nói trong Kim Cang Bát Nhã :

- Ph t Chân Ng thì chung v i Nh Th a;

- Ph t Th t Ng thì chung ng v i hàng B Tát;

- Ph t Nh Ng thì không chung v i B Tát hay Nh Th a;

- Ph t Vô Th t Ng ;

- Ph t Vô H Ng .

Vô H nên không là l i l a d i, Vô Th t nên ch ng có khác l i. Ch th y ch a d t khoát cho nên nói “Ch ng khác”. ây ch nói tóm là không v ng ng .

Trong Lu n Bà Sa : “Ngo i o cho tr i là th ng tr , g i là B t T , cho r ng áp l i mà ch ng r i lo n thì sanh v cõi tr i kia. N u th t ch ng bi t mà v i tr l i, thì s thành Ki u Lo n¹⁵⁹. Nên khi h i thì áp nh ng l i bí m t, không c n ph i nói ra ây. Ho c là áp m t cách b t nh. Ph t qu r ng : ó th t là ki u lo n¹⁶⁰”.

c Th Tôn, nhân có ngo i o h i : “Hôm qua Ngài thuy t pháp gì ?”

Ph t áp : “Thuy t nh pháp”.

Ngo i o l i h i : “Hôm nay thuy t pháp gì ?”

Ngài áp : “B t nh pháp”.

Ngo i o nói : “Hôm qua gi ng nh pháp, hôm nay sao l i gi ng b t nh pháp ?”

c Ph t nói : “Hôm qua nh, hôm nay ch ng nh”.

Hãy nói xem l i nói này c a Th Tôn là nh Tánh Chân Nh mà nói hay là ki u lo n ? Hãy tham !

---o0o---

IV. NGÀI V N THÙ KÍNH XIN PH T PHÁT MINH HAI TH

Kinh : Lúc y, Ngài Pháp V ng T V n Thù S L i th ng xót hàng t chúng, gi a i chúng, li n t ch ng i ng d y, nh l chân Ph t, ch p tay cung kính mà b ch Ph t r ng : “Th a Th Tôn, các i chúng ây không ng c ch Nh Lai phát minh hai ngh a T c Là (Th) và Ch ng Ph i Là (Phi Th) n i hai th Cái Th y và S c Không. Th a Th Tôn, n u nh ng hình t ng ti n tr n s c không tr c m t t c là cái Th y thì ph i có ch ch

ra. Còn n u ch ng ph i là cái Th y thì l ra không th th y c. Nay i chúng không rõ ngh a y v âu, nên m i kinh s , ch không ph i c n lành i tr c kém thi u. Kính mong Nh Lai th ng xót, phát minh cho rõ : các v t t ng này và cái Th y y v n là v t gì mà trong ó không có các ngh a Ph i (Th) cùng Ch ng Ph i (Phi Th) ?”

Ph t b o Ngài V n Thù cùng t t c i chúng r ng : “M i ph ng Nh Lai và các i B Tát trong T Tr Tam Ma a, thì trong y, cái th y và cái c th y cùng các ch T ng T ng u nh hoa m gi a h không, v n không ch có. Cái th y cho n nh ng cái c th y, t t c v n là Th B sáng s ch nhi m m u. Làm sao trong ó l i có Ph i hay Ch ng Ph i ?”

Thông r ng : c V n Thù là th y c a b y v Ph t th i quá kh , quen thuy t Nh Lai Thi n, nên yêu c u Th Tôn phát minh ra các v t t ng và cái Th y v n là v t gì. Tr c, c Th Tôn ã d y “Sao ch ng bi t s c thân cho n núi sông, h không, i a u là v t trong cái Chân Tâm Di u Minh này”. ã m toang rõ ràng ra r i, còn nói gì n a ! V y mà trong ó, bác b v n t ng thì m i có cái Ch ng Ph i, không bác b v n t ng thì bèn có cái Ph i. Hai t ng Ph i, Ch ng Ph i th t cùng c c vi t , ch có cái Th y chân chánh tr c ti p Th B Vô Th ng m i có ng thoát thân. Cái Tâm Tánh Di u T nh sáng su t này t c là T Tr Tam Ma a c a B Tát. trong cái T nh này thì thoát h n c n tr n nên cái Th y cùng cái c Th y u b t kh c.

S c Không là duyên cho cái Th y, cho n T ng T ng là duyên c a cái Ý, thu c v sáu Tr n. Th y, Nghe, Hay, Bi t thu c v sáu Th c. Ch ng B , không ch là S không, mà N ng c ng không. Nên n ói “V n không ch có”, N ng S u không. Cái Th y cùng cái c Th y, hi n là v ng l ng. T c ó là cái Th B sáng s ch nhi m m u, ch ng k p lu n bàn, ch ng dung phân bi t. “Nh t Thi t Trí thanh t nh, không hai, không hai ph n, vì không riêng, không d t”¹⁶¹ là v y. Trong ó, làm sao có c phân bi t mà nói “Cái này ph i th t cái Th y, cái này ch ng ph i cái Th y” ? N u g ng sanh Ph i hay Ch ng Ph i, thì c ng nh m t b nh, v ng th y Không hoa. N i Chân Tánh B , nào âu dính dáng !

Ngài Th ch S ng ban u n vi ng T o Ngô, h i r ng : “Nh th nào là “Ch m m t là B ”?”

T Ngô li n g i : “Sa di !”

Sa di lên ti ng d .

T nói : “Thêm n c vào t nh bình i !”

Ch p lâu r i h i l i Ngài Th ch S ng : “Ông v a m i h i cái gì th ?”

Ngài Th ch S ng v a nh nói, T Ngô bèn quay v ph ng tr ng.

Ngài Th ch S ng bèn t nh ng .

T n Hà t ng r ng :

“Buông tay tr l i, khéo làm C !

Trong ti ng bình th ng trí sủng, c

H i trùng, nh álp, v ph ng tr ng

Câu y, phân minh l i ch ng ng ”.

Mu n bi t cái o lý “Ch ng Ng ”, ph i h i Ngài Th ch S ng m i c !

V sau, có nhà s h i T Th ch S ng : “Trong kho ng gang t c, vì sao ch ng th y m t th y ?”

T S ng, cách c a s , lên ti ng r ng : “ o ta cùng kh p ch ng t ng che !”

Nhà s l i em n h i T Tuy t Phong : “Cùng kh p ch ng che”, ý ch th nào ?”

T Phong áp : “Có ch nào mà ch ng ph i là Th ch S ng ?”

T S ng nghe c r i nói r ng : “Cái lão già y bám vào ch t cho l !”

T Phong nghe c, bèn nói : “T i l i c a lão t ng vì ch đ m t ch “là”, mà đ n ng i vào trong hang Tình gi i, may g p Th ch S ng m x , phanh phui”.

Trong kho ng m y lông, ch ng ph i là b c có m t thì nào có bi n ra n i !

---o0o---

V. TÁNH TH Y KHÔNG CÓ PH I HAY CH NG PH I

Kinh : “V n Thù, nay ta h i ông : “Nh ông chính là V n Thù, v y thì còn có V n Thù nào t c là V n Thù n a hay không ?”

- B ch Th Tôn, úng th ! Tôi chính th t là V n Thù, không có cái gì t c là V n Thù n a. T i sao th ? N u có cái T c Là n a thì thành ra hai V n thù, nh ng gi ây tôi ch ng ph i không là V n Thù. Trong ó, qu th t không có hai t ng T c Là hay Ch ng Ph i.

Thông r ng : Câu “Tôi chính th t là V n Thù” tr l i ngh a th nh t, bày ra cái Tâm Th B sáng s ch, nhi m m u.

Câu “Không có cái gì t c là V n Thù n a” tr l i ngh a th hai, phá cái ch p S c Không là cái Th y.

Câu “Ch ng ph i không là V n Thù” tr l i ngh a th ba, phá cái ch p S c Không ch ng ph i là cái Th y”.

N u b o r ng “S c Không là Ch n Ki n”, th là t V ng mà bi n Ch n, do ó, i v i Cái Ch n c a không V ng thành ra hai ngh a, nên nói : N u có T c là V n Thù thì thành ra hai V n Thù.

N u b o r ng “S c Không ch ng ph i là Chân Ki n”, th mà toàn th v ng c nh là chân, nên m i nói “Gi ây tôi ch ng ph i là không V n Thù”.

T L c Ph b o v i i chúng : “Nay có m t vi c mu n h i các ông : n u nói là Ph i t c là trên u ch ng thêm u, n u nói là Ch ng Ph i, t c là ch t u mà c u s ng”.

Th y Nh t Th Tòa nói : “Núi xanh th ng c t b c, d i m t tr i ch ng kêu èn”.

T Ph nói : “ ó là th i ti t nào mà nói l i y ?”

Khi y, có th y Th ng T a Ng n tr l i r ng : “Lìa hai l i y, xin Hòa Th ng ch h i !”

T Ph nói r ng : “Ch a úng trong ó. Nói l i i !”

Th y Ng n áp : “Ng n này theo thì nói không cùng t n !”

T Ph nói : “Ta ch ng k ông cùng t n hay ch ng cùng t n !”

áp : “Ng n theo hay không theo y, ch i v i Hòa Th ng”.

T Ph bèn thôi.

Ngài Tu S n Ch k r ng :

“T c là c t, ch ng th y c t

Ch ng ph i c t, ch ng th y c t

Th ¹⁶², Phi ¹⁶³ ã b h t

Trong Th Phi, m i dùng”.

(Th tr b t ki n tr

Phi tr b t ki n tr

Th Phi d kh li u

Th Phi lý ti n th).

i v i hai t c trên mà th u thoát, thì Th , Phi có th tiêu tan h t !

X a, Ngài Phong Can mu n i chiêm bái Ng ài S n, h i Ngài Hàn S n và Th p c r ng :

“Các ông cùng ta i th m Ng ài, t c là ng l u c a ta; n u ch ng cùng ta i th m Ng ài thì ch ng ph i là ng l u c a ta !”

Ngài Hàn S n h i : “Ông i Ng ài làm gì ?”

Ngài Phong Can áp : “L bái V n Thù”.

Ngài Hàn S n nói : “Ông ch ng ph i là ng l u c a ta”.

Ngài Phong Can m t mình i vào Ng ài, g p m t ông lão, bèn h i :
“Ch ng ph i là V n Thù ?”

áp : “Há l i có hai V n Thù ?”

Ngài bèn l bái, ch a k p ng lên, b ng nhiên ch ng còn th y.

T Tri u Châu nói thay r ng : “V n Thù, V n Thù, l i V n Thù ! Ba phen b H , Ông Ca Di p mu n b ch chùy u i ra. V a c m dùi lên thì th y có tr m ngàn, v n, c V n Thù. Ông Ca Di p dùng h t th n l c mà chùy không d n i. c Th Tôn bèn h i Ông Ca Di p : “Ông nh u i V n Thù nào ?” Ông Ca Di p không áp c”.

T Thiên ng nêu ra r ng : “Ông u à s c vàng ¹⁶⁴ có tâm mà không có m t. C h t l nh mà làm ! Ch b o tr m, ngàn, v n, c V n Thù. Ngay cái Lão Cù àm m t vàng y c ng ph i u i ra ! N u có th nh v y thì không nh ng d ng th ng Chân Phong mà c ng khi n ng i sau bi t r ng h c trò c a th y tu ta kh i cho r ng ông ng n c n Ph t T ch ng c !”

Khoái thay ! Khoái thay ! Ph i nên nh v y mà th y. t là cái Tâm Th B sáng s ch nhi m m u c ng không có ch bám níu, làm sao mà có c hai t ng Th , Phi ?

Kinh : Ph t d y : “Tánh Th y m u sáng này cùng các th Không, Tr n c ng l i nh th . V n là Chân Tâm B Vô Th ng, tròn sáng, m u s ch mà l m nh n cho là S c, Không cho n các th Th y, Nghe. Nh m t tr ng th hai. Hai m t tr ng y, cái nào là m t tr ng th t, cái nào ch ng ph i là m t tr ng ? V n Thù ! Ch có m t m t tr ng th t, trong ó t không có cái T c Là m t tr ng hay cái Ch ng Ph i là m t tr ng !

Thông r ng : Câu “V n là Chân Tâm B Vô Th ng, tròn sáng m u s ch mà l m nh n là S c, Không cùng v i các th Th y, Nghe” cùng v i câu o n tr c : “Mê mu i thành ra h không, trong cái h không mê mu i y, k t cái t i t m thành ra có S c, S c xen l n v i v ng t ng, t ng t ng làm thân, nhóm các duyên lay ng bên trong, rong ru i theo c nh v t bên ngoài, r i l y cái t ng m m t l ng x ng ó làm Tâm Tánh”, thì ch sanh kh i gi ng nhau, u do l y v ng t ng làm ch sùng m v y. V ng t ng là g c b nh, nh d i m t mà th y v y. V n là m t Chân Tâm M u Sáng mà l y cái th y v ng t ng phân bi t nhìn, bèn có cái th y s c không, nghe-th y. Cái v ng th y và cái v ng - c-th y này há có th lia Chân Tâm mà có t th sao ? ã g i nó là S c, Không, Nghe, Th y thì cách Chân Tâm xa r i v y. Ví nh v n m t m t tr ng ch n th t, mà dùng cái th y phân bi t c a s d i m t mà nói là có m t tr ng th hai. Cái m t tr ng th hai này há có th lia ngoài m t tr ng th t mà có t th sao ? ã g i nói là m t tr ng th hai thì cách xa m t tr ng th t r i ó. Cho nên, n i S c, Không, Nghe, Th y mà

v ng làm chuy n o l ng mò m m r i cho S c, Không, Nghe, Th y t c là Chân Tâm c ng không c, mà cho r ng ch ng ph i Chân Tâm c ng không c ! L y V ng tìm Ch n : Ch n theo V ng mà chuy n! C ng nh n i m t tr ng th hai mà v ng làm chuy n tính toán mò m m, l y ó cho r ng t c là m t tr ng thì không c, mà cho là ch ng ph i m t tr ng c ng không c ! L y cái d i m t tìm tr ng, tr ng tùy theo d i m t mà chuy n !

Cái Tâm này v n Ch n, b i tùy V ng T ng mà i. Nh m t tr ng v n th t, b i do d i m t mà d i. Ch d t tr v ng t ng t ch còn m t Tâm Th tròn sáng nhi m m u, không th y có s c, không, không th y cái th y-nghe, thì Ph i, Ch ng Ph i do âu mà l p ? Ch tr s d i m t, t c m t m t tr ng, x a nay v n th , có âu m t tr ng th hai mà Phi mà Th ?

Ch này t c là o n v n tr c nói “Tôi chính th t V n Thù... Trong ó th t không h có hai t ng ph i cùng ch ng ph i”, nên o n này nói “C ng l i nh th ”.

X a, Ngài Vân Nham ang quét sân.

T o Ng nói : “Vi c nh m n quá”.

Vân Nham nói : “C n bi t có cái ch ng nh m n”.

T o Ng nói : “Nh th t có m t tr ng th hai v y”.

Ngài Vân Nham a ch i lên, nói : “Cái này là m t tr ng th m y ?”

T o Ng bèn thôi mà b i.

T Huy n Sa riêng nói r ng : “ ích th là m t tr ng th hai !”

T Tr ng Khánh r ng : “B ng i ta xây ng c ch i che n m t, còn làm quái gì n a !”

T Sa bèn thôi.

T Vân Môn nói : “Tôi th y t thì ân c n”.

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“Nh nhau nh th r ò môn u

c d ng, tùy nghi c ng ti n thôi

X ng voi tr c hang tay r n múa

Ch làm h i nh , già bi t th n”.

T Tuy t Phong t ng khai th chúng r ng : “Núi Nam có m t con mi t t xà¹⁶⁵, t t c các ông c n ph i xem cho k ”.

T Vân Môn c m cây g y ném ra tr c m t, làm b s hãi.

Ch này há ch ng ph i là “Tôi th y t thì ân c n” sao ? Cùng v i T Vân Nham a cây ch i lên nào có khác ! Cho nên m i nói “Già bi t th n” v y.

Thi n s Tây Viên T ng m t ngày kia t n u n c t m. Có nhà s h i :
“Sao ch ng sai Sa di ?”

T Viên v tay ba l n.

V s k l i v i T Tào S n. T S n nói : “Cái v tay, t u trung là vi c k quái c a Tây Viên. M t-ngón-tay-Thi n c a Câu Chi, c ng vì ch th a ng mà ch ng ch u kham nh n v y”.

V s l i h i : “Ngài Tây Viên v tay, há ch ng ph i là chuy n m t bên mé c a con tôi, cái t ¹⁶⁶ sao ?”

T S n nói : “Ph i”.

H i : “H ng th ng ¹⁶⁷ l i có chuy n hay không?”

T S n r ng : “Có”.

H i : “Nh th nào là chuy n h ng th ng ?”

T S n nói : “Cái con tôi, cái t ”.

Xem cái l i x ng y c a các v lão túc, chính là s cho ng i nh n “T làm ch ng”, sa vào trong ki n gi i m t tr ng th hai.

Kinh : “V y nên, hi n nay các ông phát minh các th Xem Th y và tr n c nh u là v ng t ng, thì không th trong ó mà ch ra Ph i hay Ch ng

Ph i. Nh ng do t t c u là Chân Tâm nhi m m u sáng su t nên có th làm cho các ông ra kh i các ngh a Ch c và Không ch c”.

Thông r ng : N u ch a th y Tánh thì Tánh trong cái Th y, cùng tên là Ki n Tinh, các th v ng t ng phân bi t thì làm sao ra kh i T c là hay Ch ng Ph i c. N u th y Tánh, thì Tánh thoát ngoài cái Th y, nên ch ng g i là Th y, Nghe, Hay, Bi t. T t c phân bi t u không, nên thoát ra ngoài s Ch c hay Không ch c.

Câu “Không th trong ó ch ra các ngh a Ph i và Ch ng Ph i”, thì nh m t tr ng th hai : cái nào T c là m t tr ng ? Cái nào Ch ng Ph i m t tr ng ?

Câu “Nên có th làm cho các ông ra ngoài các s Ch c và Không ch c”, thì nh m t m t tr ng th t, trong ó t nhiên ch ng có th t hay gì .

V t là cái c ch ra, nh o n tr c nói “Nh ng cái ch ra c u là V t”. Cái Th y không có ch nào ch ra, nh o n tr c nói “Ch không ph i là cái Th y”. Ông Anan tuy có th phát minh c hai ngh a “Ti n tr n ch ng ph i là cái Th y” và “Ti n tr n t c là cái Th y”, nh ng còn b Th , Phi trí bu c, ch ng th thoát ra, c ng do b i vì không bi t ch quy v c a cái ngh a này, ch ó là Th y Tánh v y.

N u th y cái Chân Tánh tròn sáng, nhi m m u v n h ng h ng giác ng , thì cái Th y cùng cái c Th y v n không ch có, ch nào có cái “Ch ra” ? Cái Th y này cùng cái c Th y v n là Tâm Th B sáng s ch nhi m m u, thì ch nào mà ch ra ch ng c ? Trong Th B y, không có cái gì g i là Ph i hay Ch ng Ph i, m i là con ng thoát thân (xu t thân). Ch Xu t (thoát ra) chánh v n r t có ý v . S d ra c ph i do ch này, nên kinh nói “Do th”, ch r ng ph i vào trong Ki n Tánh m i có th ra c.

Có nhà s h i T Thi u S n : “Ch th phi không n, còn có câu bi n lu n không ?”

T áp : “Có”

Nhà s h i : “ ó là câu gì ?”

T S n nói : “M t m nh mây tr ng ch ng l bày v x u”.

T Thiên ng nêu ra r ng : “Kh p thân che ch , ch ng ph m tôn nghiêm.
B a v lui v , m t bên nâng . C n nên uy n chuy n. Có th y hình
t ng c a Thi u S n ch n nào ? N u t n l c tìm cha, hãy h ng vào trong
y !”

T ng S n k r ng :

“Núi xanh : cha mây tr ng

Mây tr ng : con núi xanh

Mây tr ng su t ngày d a

Núi xanh v n ch ng hay”.

(Thanh s n b ch vân ph

B ch vân thanh s n nhi

B ch vân chung nh t

Thanh S n t ng b t tri)

T Thi u S n nói : “M t m nh mây tr ng ch ng l bày v x u” v n là ây”.

Có v t ng h i th gi C Phong Ki n : “Nh th nào là n i b ngoài ?”

Ngài Phong nói r ng : “Ch ng nh vi c trong nhà ng i khác”.

H i : “Nh th nào là n i b trong”.

Ngài áp : “N u tìm cha, hãy h ng vào trong y !”

T Thiên ng nói : “T n l c tìm cha, hãy h ng vào trong y, v n là ch
này”.

L i T u T t ng r ng :

“Mây tr ng không h n nh non

M t y khói, ráng, c nh muôn ngàn

M t câu ngâm l nh, ngàn x a i u

Muôn trùng xanh bi c, m c tr ng non”.

Ph i bi t r ng cái Tánh m u sáng v n h ng h ng Giác Ng , v t ngoài Ph i cùng Ch ng Ph i, nh m t tr ng th nh t. Ph i r t ráo c tông ch c a Tông Tào ng m i c ch vi di u.

---o0o---

M C B N : PHÁ NH NG THUY T NHÂN DUYÊN, T NHIÊN

I. NGHI TÂM TÍNH T NHIÊN NH TH N NGÃ

Kinh : Ông Anan b ch Ph t r ng : “Th a Th Tôn, th t nh ch Pháp V ng¹⁶⁸ d y : Cái Giác Duyên¹⁶⁹ cùng kh p m i ph ng th gi i, l ng trong, th ng tr , tánh ch ng có sanh di t. So v i thuy t Minh c a nhóm Ông Ph m Chí Ta T Ca La¹⁷⁰, hay cái thuy t Chân Ngã cùng kh p m i ph ng c a các nhóm ngo i o u Khôi¹⁷¹ có gì là khác ?

“Th Tôn c ng t ng núi L ng Già vì các B Tát i Hu mà gi ng bày ngh a này : Các ngo i o kia th ng nói T Nhiên, còn Ta nói Nhân Duyên, ch ng ph i c nh gi i c a h . Nay tôi xem cái Giác Tánh y, th y là T Nhiên, ch ng ph i sanh, ch ng ph i di t, lìa xa t t c h v ng iên o, hình nh ch ng ph i là Nhân Duyên, c ng không ph i là T Nhiên c a h .

“Xin Ph t khai th th nào chúng tôi kh i l c vào tà ki n, c cái Tâm Tánh chân th t, m u sáng, giác ng ”.

Thông r ng : Ch nói Minh c a ngo i o, Th ch ng sanh di t, nói có Th n Ngã cùng kh p m i ph ng, ch là l y cái Th c Th Tám làm Tông, ch c cái mùi v vui thú m m m t m t, ch ch ng ph i có cái nh i m m u c a i Viên C nh Trí. ã có Th n Ngã, t c là c n b n sanh t , sao c là cái Nhân a Chân Chánh ?

Ph t nói Nhân a Chân Chánh t c là Nh t Ngh a , l y cái ch ng sanh ch ng di t làm cái Nhân a tu hành, ch ng ph i là cái nhân duyên th t c.

Ông Anan v a m i tin c, b ng kh i nghi mà nói “Hình nh ch ng ph i là Nhân Duyên, c ng không ph i là T Nhiên c a ngo i o”, mà còn cho Giác Tánh là T Nhiên, nói r ng Giác Tánh lìa xa hai t ng Th và Phi, l ng

trong, th ờng tr ờn g i là T ờnhi ờn. Tr ờc thì ch ờp cái Th ờy Sông¹⁷² là ch ờng Sanh Di ờt, ờ ờ là ch ờa t ờn c ờ i g ờ c. Nay thì ch ờ ra cái “Tách li ờ kh ờ i cái Th ờ y”, cho ờ ó là T ờnhi ờn, l ờ i c ờng ch ờa si ờu thoát. N ờn ờng c ờ u xin Th ờ Tôn khai th ờ cho kh ờ i l ờ c vào nh ờng tà ki ờn h ờ v ờng i ờn ờ c ờ a các th ờy t ờ T ờnhi ờn và Nh ờn Duy ờn.

T ờ Tr ờng Sa S ờm khi n ờ v ờ t ờng h ờ i Hòa Th ờng H ờ i: “Khi ch ờa th ờ y Nam Tuy ờn thì nh ờ th ờ nào?”

Ng ời H ờ i im l ờng h ờ i l ờu.

V ờ t ờng h ờ i: “Sau khi th ờ y thì th ờ nào?”

Ng ời H ờ i n ời: “Kh ờng th ờ ri ờng có!”

V ờ t ờng v ờ th ờ a l ờ i v ờ i T ờ Tr ờng Sa. T ờ Sa n ời:

“ ờ u s ờo tr ờm th ờ c ờ ờ c ờng i

Tuy ờ r ờng nh ờ p ờ c v ờ n ch ờa Ch ờn

ờ u s ờo tr ờm th ờ c ờ c ờn t ời n b ờ c

M ờ i ph ờng th ờ gi ờ i h ời n to ờn th ờn”.

(Bách x ờch can ờ u t ờ a ờnh n

Tuy ờnhi ờn ờ c nh ờ p b ờ t vi Ch ờn

Bách x ờch can ờ u tu t ờn b

Th ờ p ph ờng th ờ gi ờ i h ời n to ờn th ờn).

V ờ t ờng h ờ i: “ ờ u s ờo tr ờm th ờ c làm sao t ời n b ờ c?”

T ờ Sa ờp: “Núi L ờng Ch ờu, sông L ờ Ch ờu”.

V ờ t ờng th ờ a: “D ờ, ch ờng am hi ờ u”.

T ờ Sa r ờng: “B ờn bi ờn, n m h ờ vua tr ờng”.

Ng ời Thi ờn ờng t ờng:

“M t ti ng gà phá m ng ng c nhân¹⁷³

Nhìn l i cu c i s c s c b ng

Có tin xuân s m d c trùng n

ào lý vô ngôn, t thành ng (l i)

n th i ti t, g ng s c cày

Ai ng i ru ng xuân bùn lút c ng ?”.

C ng nh h p nhau ng i ch s ch s , ch ng th xu ng n c, xu ng bùn, ra tay ngang d c bèn là cùng sanh di t ch ng trái. Nên tuy là có nh p nh ng ch ng ph i chân th t. Ch ngo i o g i là Minh , i khái t a h nh ây.

T Tr ng Sa nói : “M i ph ng th gi i hi n toàn thân. Ngo i o c ng nói có Th n Ngã cùng kh p m i ph ng. Ch nào ch ng ng, th tham coi !”

---o0o---

II. CH RA KHÔNG PH I LÀ T NHIÊN

Kinh : Ph t b o Ông Anan : “Nay Ta ph ng ti n ch bày chân th t b o ông nh th , ông còn ch a ng mà l m cho là T Nhiên !

“Anan, n u ch c là T Nhiên, t ph i ch rõ th tánh c a T Nhiên. Ông hãy xét trong cái Th y Di u Minh ó, l y cái gì làm t th ? Cái Th y ó l y cái sáng làm t th ? L y cái t i làm t th ? L y h không làm t th ? L y cái ng n bít làm t th ?

“Anan, n u cái sáng là t th thì l ra không th y cái t i ! N u l y cái không làm t th thì l ra không th y c ng n bít. Nh v y cho n l y cái t ng t i làm t th thì n khi sáng, thì cái Tánh Th y ph i di t m t, làm sao còn th y cái sáng ?”

Thông r ng : Nói r ng T Nhiên t c là nói t th v n y nhiên th ng tr ch ng bi n i. V y cái Tánh Th y m u sáng này l y cái th y sáng làm T Nhiên ? L y cái th y t i làm T Nhiên ? L y th y h không làm T

Nhiên ? L y ng n bít làm T Nhiên ? N u t nhiên t h y Sáng thì l ra không th y T i ! N u t nhiên th y h không thì l ra không th y ng n bít ! N u tùy Duyên mà bi n i thì cái Th ch ng ph i là T Nhiên v y.

Ho c nói cái Th y y là cái th c a T Nhiên; sáng, t i, h không, ng n bít tùy duyên mà th y, há ch ng ph i T Nhiên ? Nh ng gi s không có sáng, t i, h không và ng n bít thì cái Th y dùng vào âu ? Cái g i là T Nhiên y u thành o n di t y thôi.

ây ch bác b là không th l y T Nhiên làm Tánh Th y, ch ch ng ph i nói r ng cái Tánh Th y do sáng, t i, không, bít mà có. N u lu n v ch sanh kh i t âu thì Tánh Th y tuy ch ng do sáng, t i, không, bít mà có, l i t B n Giác Di u Minh l u xu t ra. Nh ng th thì B n Giác Di u Minh l y gì làm t th , th t m mi ng ch ng nói c !

T Th ch S ng ban u T Quy S n làm ng i giã g o. M t hôm, ang sàng g o, T Quy S n nói : “V t c a th í ch ch làm r i r t”.

Ngài nói : “Ch ng có r i r t”.

T Quy S n nh t c m th t g o trên m t t, r i nói : “Ông nói ch ng r i r t, v y cái này là cái gì?”

Ngài Th ch S ng không áp c.

T Quy S n l i nói : “Ch khinh th ng m th t g o này. Tr m ngàn h t u do m th t này sanh ra”.

Ngài Th ch S ng nói r ng : “Tr m ngàn h t t m th t y sanh ra, ch a r ã m th t y t ch nào sanh ?”

T Quy S n ha h c i l n, quay v ph ng tr ng.

T i n, T Quy th ng ng nói : “Này i chúng, trong h t g o có sâu, các ng i hãy xem cho k !”

Ôi ! Tìm c u t th c a cái sanh ra này ch ng th c ! Ch nào an l p cái tên T Nhiên ây ? Cho nên g i y là T Nhiên thì ch ng ph i !

III. NGHI LÀ NHÂN DUYÊN

Kinh : Ông Anan thưa : “Chắc là cái Tánh Th y m u nhi m này Tánh nó ch ng ph i là T Nhiên, thì nay tôi phát minh là nói do Nhân Duyên sanh, nh ng tâm trí còn ch a rõ, xin h i Nh Lai, ngh a lý th nào cho h p v i Tánh Nhân Duyên ?”

Thông r ng : Ông Anan th ng nghe Th Tôn l y Nhân Duyên phá T Nhiên. Gi ây, cái Tánh Th y này ã ch ng ph i là T Nhiên, t ph i thu c v Nhân Duyên. Bèn nghi cái ngh a Nhân Duyên : vô th ng, sanh di t, ây có, kia không, th ch ng th ng kh p. Th thì há ng v i Giác Tánh l ng trong th ng tr sao ? Hành t ng trái nhau, làm sao h p v i Tánh Nhân Duyên ? Cái nghi này r t vi t . Lu n Trung Quán nói : “Không có v t gì t Duyên mà sanh kh i. Không có v t gì theo Duyên mà di t m t. Kh i ch là các Pháp kh i. Di t ch là các Pháp di t”. C ng nh v trên n c thành ch , ch a t ng sanh ra hay di t m t. Nh th thì làm sao mà h p v i tính nhân duyên ?

Thi n s Báo Ân Minh th ng nêu lên bài Minh tháp c a Ngài Tuy t Phong mà h i các v lão túc : “Phàm t Duyên mà có : tr c sau u thành, ho i. Ch ng t Duyên mà có : tr i ki p v n lâu b n. B n ch c v i h ho i, đ p qua m t bên ! Ngài Tuy t Phong ngày nay t i ch nào ?”

Ngài Pháp Nhãn riêng nói r ng : “Ch nay, y là thành, y là ho i !”

Các b c lão túc ng th i ch ng th i áp.

Ch này há có th l y s nông c n mà dòm ngó sao ?

---o0o---

IV. TÁNH TH Y KHÔNG PH I LÀ NHÂN DUYÊN, R I CÁC DANH, T NG

Kinh : Ph t d y : “Ông nói Nhân Duyên, Ta h i ông : “Nay ông do nhân b i cái Th y, Tánh Th y hi n ti n. V y cái Th y này nhân cái sáng mà có th y ? Nhân cái t i mà có th y ? Nhân h không mà có th y ? Nhân ng n bút mà có th y ?”

“Anan, nếu cái Thấy nhân cái sáng mà có thì lẽ ra không thấy cái tối; còn nhân cái tối mà có thì lẽ ra không thấy cái sáng. Như vậy cho nên nhân không, nhân ngưng nếm thì cũng ngưng nhân cái sáng và cái tối.

“Lina, Anan, cái Thấy y lý là nhân cái sáng mà có thấy? Nếu cái tối mà có thấy? Nếu không mà có thấy hay ngưng nếm mà có thấy? Anan, nếu ngưng không mà có thấy thì lẽ ra không thấy ngưng nếm. Nếu ngưng nếm mà có thấy thì lẽ ra không thấy không. Như vậy cho nên nhân cái sáng, nhân cái tối cũng ngưng nhân ngưng không, ngưng nếm.

“Nên, biệt ngữ cái Tinh Giác Di u Minh như thế cũng phải Nhân, cũng phải Duyên, cùng cũng phải Tánh Nhiên, cũng phải Không Tánh Nhiên. Không có cái Không Phải hay Không Không Phải, không có Tánh Là hay Không Tánh Là, là cái thấy thế, thế là cái thấy pháp. Nay ông làm sao trong ý mà khi tâm, dùng những danh từ ngữ lý luận thế gian mà phân biệt cho cái? Như lấy tay mà nắm bắt không, chỉ thêm thêm làm nhọc mình. Hay không làm sao lấy cho ông nắm bắt?”

Thông ngữ: Nhân vào vật là Nhân; theo vật là Duyên. Nhân thì gần, Duyên thì xa, nên phân làm hai môn. Tánh Thấy hiện tại, nếu nói là Thông Bít mà hiện bày, thì cũng; chỉ nói: tánh Thấy nhân sáng, tối, thông bít mà có, thì không cũng. Nói rằng Tánh Thấy duyên sáng, tối, thông, bít mà phát ra tác dụng, thì cũng, chỉ nói: Tánh Thấy duyên sáng, tối, thông, bít mà khi, thì không cũng.

Cho nên nói Nhân Duyên là sai. Vì sao thế?

Cái Tinh Giác Di u Minh vốn không có hình tướng. Nếu nói là Nhân Duyên, là Tánh Nhiên thì thu nhập tướng Nhân Duyên, tướng Tánh Nhiên rồi. Bởi vậy, bạn tôi nói “Cũng phải Nhân, cũng phải Duyên, cũng phải Tánh Nhiên”, là trả lời Tánh. Nhưng còn cái cũng phải Tánh trong đó. Khi nói “Cũng phải Không Nhân Duyên, cũng phải Không Tánh Nhiên”, là trả lời Phi Tánh. Nhưng mà còn cái Không Phải Phi Tánh trong đó. Cuối cùng thì nói “Không có Không Phải hay Không Không Phải, không có Tánh Là hay Không Tánh Là. Đó là cái cũng phải Phi và Cũng Phải vốn không thấy, cũng phải cho phép luận bàn, cũng phải dung tha suy tính, thế là cái thế tướng Tinh Giác Di u Minh vậy.

Các tướng Phải hay Cũng Phải kia vốn là vọng tình bị phân biệt. Bản Thể Di u Minh vốn không có chuyển đó, nên nói “Là cái thấy Tánh”. Bị phân

k v ng t ng phân bi t ã là thì ó là cái Th Viê n Thành Th t, ch m vào
âu là hi n bày tr c m t. Th nên m i nói “T c c th y Pháp”.

C c nói “Ch ã v ng duyên t c Nh Nh Ph t”, là nói ch này ây v y.

X a, T S S n n ch c a T Quy S n bèn h i : “Th y tôi có nói : “Câu
có, câu không, nh dây leo bám cây. B ng nhiên cây ngã, dây khô, câu v
ch n nào ?”

T Quy S n ha h c i l n.

S S n nói : “Tôi mua v i làm giày, t b n ngàn d m n ây, Hòa Th ng
âu nên ùa c t”.

T Quy S n g i th gi : “L y ti n tr l i cho Ông Th ng T a này”.

R i d n r ng “Sau này s có con r ng m t m t vì th y mà ch phá cho”.

Sau, Ngài S S n n T Minh Chiêu, k chuy n c .

T Minh Chiêu nói : “Ngài Quy S n, có th nói là u chánh, uôi chánh,
ch vì ch ng g p tri âm !”

Ngài S S n bèn h i : “Cây ngã, dây khô, câu v x nào ?”

T Chiêu nói : “L i khi n Quy S n phát ti ng c i m i”.

Ngài S S n ngay d i l i nói có t nh ng , bèn nói : “Thì ra trong cái c i
c a Quy S n v n có ch a ao !”

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“Dây khô, cây ngã, h i Quy S n

Ha h c i to, há ch ng màng ?

Trong c i có dao s c, nhìn ra c

Không ng suy, nói, b t c quan¹⁷⁴”.

(ng khô th o v n Quy S n

i ti u kha kha kh i ng nhàn

Ti u lý h u ao không c phá

Ngôn t vô l tuy t c quan).

T Quy S n trong ch y, tr c sau ch có ha h c i to, nh m t d u n n ra.

Ngài S S n nói “Trong cái c i có ao !”, bèn ch p c h không v y.

T Th ch C ng h i Th y Tây ng : “Ông có n m b t c h không ch ng ?”

Ngài Tây ng áp : “N m b t c”.

T C ng nói : “B t th nào ?”

T ng l y tay ch p n m h không.

T C ng nói : “Ông ch ng bi t ch p !”

T ng h i l i : “S huynh b t nh th nào ?”

T Th ch C ng n m m i Ngài Tây ng kéo i.

Ngài Tây ng nh n au, nói : “Gã i hung th n này kéo l m i ng i !”
Lì n mu n thoát ra.

T Th ch C ng nói : “Ph i nh th m i b t h không c”.

Nên chi, l y danh t ng h y lu n mà n m b t h không : Ôi, khó thay ! Khó thay !

---o0o---

V. BÁC NHÂN DUYÊN, T NHIÊN

Kinh : Ông Anan b ch Ph t r ng : “Th a Th Tôn, n u qu cái Tánh Di u Giác ch ng ph i Nhân, ch ng ph i Duyên th sao Th Tôn th ng ch d y cho chúng T Kheo r ng Tánh Th y có b n th Duyên, ó là : Nhân H

Không, Nhân Ánh Sáng, Nhân Tâm Thức và Nhân Con Mẹ. Nghĩa là gì thì nào ?”

Phật bảo : “Anan, Ta nói như thế, là nói về các tướng nhân duyên của thế gian, chúng phải là Nhân Nghĩa. Anan, Ta lại hỏi ông : Các ngài thế gian nói “Tôi thấy rõ”, thì thế nào gọi là thấy ? Thế nào gọi là không thấy ?”

Anan thưa : “Ngài ơi nhân ánh sáng mặt trời, mặt trăng, đèn mà thấy mọi thứ hình tướng thì gọi là thấy. Nếu không có ba thứ ánh sáng đó thì không thấy rõ”.

- Anan ! Nếu khi không có ánh sáng mà gọi là không thấy, thì lẽ ra không thấy tất cả. Nếu có thấy tất cả, thì đó chỉ vì không có ánh sáng chứ đâu phải là không thấy ? Anan, nếu trong khi tối, vì không thấy sáng mà gọi là không thấy, thì khi sáng, không thấy tất cả, cũng gọi là không thấy. Như thế thì cả hai tướng sáng, tối đều gọi là không thấy cả. Còn nếu như hai cái sáng, cái tối tương tác nhau, chỉ không phải trong đó cái Tánh Thấy của ông có lúc không có. Như thế thì biết : cả hai lúc sáng và tối đều gọi là thấy, chứ sao lại nói là không thấy ?”

Thông rãng : Chẳng này, Thế Tôn trước là phá cái tướng Nhân Duyên của thế gian, sau là hiển bày cái Nhân Nghĩa. Thế gian cho rằng cái Thấy nhân ánh sáng mặt trời, mặt trăng và đèn mà có. Nhưng không có ánh sáng mặt trời, mặt trăng và đèn đâu phải là không có cái Thấy, cũng là thấy Tất cả, thấy Sáng rõ vậy. Sáng, Tối chúng thu nhập tận tột, cái Thấy (Kiến Tính) vẫn không sanh diệt. Do đó mà nói “Cái Thấy của thế gian cũng là chúng phải Nhân, chúng phải Duyên”, huống gì nữa chẳng này ?

Thiền sư Cưu Phong Kiến tâm niệm Phật Thích Sĩ. Có nhà sư hỏi : “Trong kinh có nói : ba duyên ánh sáng mới thành cái Thấy. Ba Duyên chưa có, có thành cái Thấy không ?”

Thiền sư Kiến nói : “Duyên có sai khác, cái Thấy không thiếu hụt”.

Vấn sư hỏi : “Sao không thiếu hụt, trong tối sao chúng thấy vậy ?”

Thiền sư Kiến nói : “Tuy chúng thấy vậy, đâu phải là không thấy tất cả ?”

Nhà sư hỏi : “Liệu hết ba duyên, như thế nào là chơn Kiến ?”

T Kì n nói : “Giáp vòng trái t, m t tr i e n t s n e n”.

Trong bài Tham ng Kh c a Ngài Th ch u có câu : “Ngay trong sáng có t i, ch ùng t i g p nhau ! Ngay trong t i có sáng, ch ùng sáng th y nhau !”

Chính là ng v i cái ý ch này. ây th t là nào có ng b c v i sáng t i, c n ph i có m t m i phân bi t c.

---o0o---

VI. CH TH NG TÁNH TH Y

Kinh : “Cho nên, Anan, bây gi ông nên bi t r ng : Khi th y sáng, cái th y ch ng ph i là sáng. Khi th y t i, cái th y ch ng ph i là t i. Khi th y không, cái Th y ch ng ph i là không. Khi th y ng n bít, cái th y ch ng ph i là ng n bít. B n ngh a ó ã thành r i, ông l i nên bi t: khi Th y mà có t ng Th y, cái Th y ó ch ng ph i là Tánh Th y. Cái Th y mà do lia t ng Th y, ó là Tánh Th y Siêu Vi t (Kì n kì n chi th i, kì n phi th kì n. Kì n do ly kì n, kì n b t n ng c p).

“V y thì làm sao l i nói các t ng Nhân Duyên, T Nhiên hay Hòa H p ?”

Thông r ng : : Ch này c Th Tôn hi n bày Nh t Ngh a , cái g i là Con ng B Nhi m M u. Kì n và Kì n Duyên n m th ngh a : Sáng, T i, H Không, Ng n Bít là b n th ; Kì n Duyên và Kì n Tinh (cái Th y) là m t th V ng Kì n. Th Tôn ch này mà l a ra cái Kì n Tinh ch ng ph i là b n th Sáng, T i, Không, Bít. L y b n ngh a này suy ra rõ c cái Th y lìa duyên tr n mà v n t có. Ngay ây l i l a ra cái Ch n Kì n (Tánh Th y) soi rõ Kì n Tinh, là cái mà cái Th y không th bì k p. ây chính là m t tr ng th nh t, cho nên cái Th y v n còn là v ng. A ha ! Cái Ch n Kì n còn lìa c m i t ng th y thì ch nào có h i th , bóng dáng gì theo ó mà mô ph ng ra nó ? Nói Nhân Duyên, nói T Nhiên, nói Hòa Hi p, há ch ng là h v ng ?

T Bá Tr ng h i v t ng : “Th y không ?”

áp : “D , th y”.

T Tr ng r ng : “Sau khi th y thì nh th nào?”

áp : “Th y ch ng có hai”.

T Tr ng nói : “ ã nói là th y thì không hai, t c là không l y cái Th y mà th y n i Cái V n Th y. N u Cái V n Th y mà tr l i th y, thì cái Th y tr c là úng hay cái Th y sau là úng ? Nh nói, “Khi Th y mà còn có t ng Th y, ó ch ng ph i là Ch n Ki n. Th y mà do lia t t c t ng Th y, cái Th y y là Siêu Vi t¹⁷⁵”. B i th , ch ng hành cái Pháp Th y, ch ng hành cái Pháp Nghe, ch ng hành cái Pháp Giác Ng , thì Ch Ph t li n th ký”.

L i n a, kinh B o Tích nói : “Pháp Thân ch ng có th l y Th y, Nghe, Hay, Bi t mà tìm c u. Ch ng ph i là ch th y c a con m t th t, vì là không có S c. Ch ng ph i là ch th y c a Thiên Nhân vì không H V ng. Ch ng ph i ch th y c a Hu Nhân, vì lia hình t ng. Ch ng ph i ch th y c a Pháp Nhân, vì lia các Hành. Ch ng ph i là ch th y c a Ph t Nhân, vì lia h t th y Th c. N u ch ng t o ra các th Th y nh v y, thì g i ó là cái Th y c a Ph t”.

X a, thi n s Thi u Long ban u ra m t T Tr ng Lô, c ch i l c. Nhân có ng i a n b Ng L c c a Ngài Viên Ng , s c mà than r ng : “Ngh n chua thì ch y n c mi ng. Tuy ch a r a s ch gan ru t, ã khi n ng i c vui s ng. Ch h n là ch a c giáp m t chuy n trò”.

Bèn t gi Ngài Tr ng Lô mà qua ch Ngài Tr m ng. Tr c làm khách c a Ngài Hoàng Long, h i T T Tâm; k ó tham y t Ngài Viên Ng .

M t hôm, ang nh p th t thì Ngài Viên Ng nói: “Khi th y mà có t ng Th y, cái Th y y không ph i là cái Th y Chân Th t. Th y do lia t ng Th y, cái Th y y siêu vi t”.

R i a tay lên mà nói : “Th y không ?”

S Long nói : “Th y”.

T Viên Ng nói : “Trên u thêm cái u !”

S Long nghe thì t c th i kh ng .

T Viên Ng quát n tr ng : “Th y cái gì ?”

Thi u Long áp : “Tre dày ch ng ng i n c ch y qua”.

T Viên Ng ch p nh n, khi n trông coi ch c t kinh.

Có ng i h i Ngài Viên Ng : “Thi u Long y u nh th , sao làm n i ?”

Ngài áp : “Con c p ng ó !”

Thi n s c S n Quyên th ng ng d y r ng: “Khi th y mà có t ng Thi y, ó ch ng ph i là Ch n Ki n. Thi y do lìa t ng Thi y, ó là cái Thi y siêu vi t”.

R i hét lên r ng : “Cá kình u ng h t bi n, l ra nhánh san hô”.

Trong i chúng b ng có ông t ng b c ra, nói : “Tr ng Lão thôi ng nói chiêm bao, m i h a cho y m t con m t l ”.

Ng i x a n i câu này (“Ki n ki n chi th i,...”) u nh ngón tay mà th y m t tr ng. M t h t thu c Tiên bi n i c t phàm, qu ch ng d dàng !

Kinh : “Hàng Thanh V n các ông h p hỏi không bi t, ch ng có th thông t Th t T ng thanh t nh. Nay ta khuyên d y ông hãy khéo t duy, ch nên tr n i trên ng B M u Nhi m”.

Thông r ng : Cái Th t T ng thanh t nh ai ai c ng s n . V y t i sao hàng Thanh V n ch ng có th thông t ? B i vì ch p tr c v y. Cái ý th c ch p tr c, ch n ch n u th duyên theo. Ch có cái là không th duyên v i Bát Nhã. Nên c Th Tôn th ng xót, khuyên hãy khéo t duy. Ph i n i Thi y mà lìa th y, ch ng Di u B . ó t c là ch ch ng ph i cái Thi y n c v y.

T Giáp S n nói : “Tr c m t không có pháp. Tr c m t là ý, ch ng ph i tr c m t là pháp. ó ch ng ph i là ch tai, m t n c. Di u kh ch này”.

T Thiên ng nêu ra r ng : “Cái lão Giáp S n m banh cái bao b , em châu báu th y ra tr c m t các ông. Chính ngay khi ó thì làm sao ây ? Trên ng ch ng l m c a r i, ng i quân t m i khen là t t p”.

Ngay cái tho i u tuy t di u th này mà còn ch ng cho gi l i trong ng c, Th t là n ch c a Ki n do lìa ki n v y.

M C N M :CH RA CÁI V NG TH Y

I. XIN CH D Y TÁNH TH Y CH NG DO TH Y

Kinh : Ông Anan b ch Ph t r ng : “Th a Th Tôn, nh c Th Tôn vì chúng tôi mà ch d y v Nhân Duyên, T Nhiên, các t ng Hòa H p và Ch ng Hòa H p, tâm tôi còn ch a khai ng . Nay l i nghe Ph t d y : Tánh Th y ch ng do th y, thì l i càng thêm mê mu i.

“Cúi mong Ph t th ng xót, b thí cho con m t i Hu , ch bày cho chúng tôi cái Giác Tâm sáng s ch”.

Nói v y xong, khóc lóc cúi l y, vâng nghe l i d y.

Khi y, Th Tôn th ng xót Ông Anan và c i chúng, s p mu n hi n bày pháp i T ng Trì (à La Ni), các Tam Ma là Con ng Vi Di u c a s tu hành, nên m i b o Ông Anan r ng : “Ông tuy có trí nh m nh m , nh ng ch thêm ph n a v n, ch n i pháp Xa Ma Tha quán chi u vi m t, tâm còn ch a rõ. Nay ông hãy nghe k , ta s vì ông phân bi t ch bày, c ng là khi n cho nh ng k h u l u mai sau c qu B ”.

Thông r ng : T ch mà th ng Chi u, cho nên có th soi rõ Ki n Tinh (cái Th y) là h v ng. Chi u mà th ng T ch cho nên bi t : “Tánh Th y ch ng ph i là cái th y (Ki n phi th ki n)”. Ch này mà hàng ngày ch ng viên dung ba Pháp Quán¹⁷⁶ thì ch a d hi u n i.

S Th ch Môn U n Huy làm v n ch T Thanh Lâm.

M t ngày kia ang ng h u, T nói : “Hôm nay ông làm gì ?”

áp : “Tr ng rau”.

T Lâm nói : “Kh p pháp gi i, ó là thân Ph t, ông h ng ch nào tr ng”.

S áp : “Cày vàng ch ng ng t, m m linh t i ch sanh”.

T Lâm hân hoan.

Hôm sau, T Thanh Lâm vào v n, g i : “U n Xà Lê !”

S U n lên ti ng : “D ”.

T Lâm r ng : “Tr ng thêm cây không nh, l i cho ng i sau xem”.

S U n nói : “N u là cây không nh, há ch u tr ng ?”

T Lâm nói : “Không ch u tr ng thì ó ! Ông t ng th y nhánh lá nó không ?”

áp : “Ch ng t ng th y”.

T Lâm : “ ã ch ng t ng th y, sao bi t nó ch ng ch u tr ng ?”

áp : “Ch vì nó ch ng t ng th y, cho nên nó ch ng ch u tr ng”.

T Lâm r ng : “ úng v y, úng v y”.

N u ng c Tánh Th y l i m i T ng Th y, thì t t c Nhân Duyên, T Nhiên, Hòa H p do cái Th y l p ra t âu mà sanh kh i ?

Thi n s Trí C ban u h i T Tiên Tào S n r ng : “Ng i x a nâng gi cho ng i bên ngoài mé, k h c nh ân này làm sao lãnh h i ?”

T S n áp : “Lui b c li n t u thành mình, muôn ngàn ch ng m t m t !”

Thi n s Trí C , ngay d i l i, li n tiêu tan h t ki n gi i, m i t bi t i. Sau ó, tham h c kh p n i.

M t hôm, ang xem kinh thì có v s h i : “Tâm c a Thi n T ng ch ng treo nh n n m t ch cái, âu th h c nhi u ?”

Ngài áp : “V n t thì khác nhau, muôn pháp th v n không. Mê thì câu câu u là gh l . Ng thì l i l i u là Bát Nhã. Ví không l y, b , nào h i V n Tròn kia.

Cho nên nh nhi u, a v n mà c nh Ngài Trí C thì cái gì mà ch ng có th ?

---o0o---

II. CH RA HAI TH V NG TH Y

Kinh : “Anan, t t c chúng sanh luân h i trong th gian u do hai cái V ng Th y iên o phân bi t. Ngay n i Tâm Tánh mà phát sanh, ngay theo

nghi p mà xoay v n. Th nào là hai cái V ng Th y ? M t là, cái V ng Th y Bi t Nghi p c a chúng sanh. Hai là, cái V ng Th y ng Ph n c a chúng sanh.

Thông r ng : S p nói rõ cái Ki n Tinh (cái Th y) là h v ng, nên dùng hai cái V ng Ki n Bi t Nghi p và ng Ph n mà ch bày. ã rõ Bi t Nghi p là h v ng thì cái h v ng c a ng Ph n có th suy ra v y. ã bi t ng Ph n là h v ng, thì có th suy ra cái h v ng c a Ki n Tinh. Bi t Ki n Tinh là h v ng thì rõ ngay Tánh Th y ch ng h v ng. Hi u su t ch này thì Tánh Th y ch ng ph i là cái Th y, có th t su t nhiên không nghi ng ì n a.

Th y, Nghe, Hay, Bi t c ng cùng là h v ng iên o, v y sao ch bi n rõ cái Th y mà thôi ? o n tr c ã nói, “Khi n cho ông b trôi l n là l i tâm và con m t”. Cho nên trôi n i bôn ba theo s c, ch có cái Th y là khó tr nh t.

Ông Anan b Cô Ma ng Già mê ho c, ó ch ng ph i Cô Ma ng Già mê ho c Ông Anan, mà chính là do cái V ng Th y c a Anan làm nên b nh. Hu ng gì cái V ng Th y l u chuy n này l i thu c v sanh di t, mà cái Th y Chân Th t (Ch n Ki n) thì ch ng th tr v âu, l ng trong th ng tr . Cho nên l y cái Th y c a ng i mù mà th y s c, thì s c ch ng áng a ! L y cái Th y c a th y t i mà th y ánh sáng, t c là cái Th y v n ch ng có sáng, có t i. t th ng n cái g c ngu n c a m i cái Th y, thì rõ su t cái Tánh Th y v n không có cái Th y nào n c, th thì còn âu cái l m l i trôi l n ?

X a, T Quy S n h i Ngài Ng ng S n : “Chúng sanh trong i a, cái nghi p th c mang mang, v n không có g c r , c n c . Ông làm sao bi t kia có hay không có ?”

Ng ng S n áp : “Hu T ch này có ch nghi m xét”.

Khi y, có m t v t ng i ngang tr c m t, Ngài Ng ng S n g i : “Th y Xà Lê !”

V t ng quay u l i.

Ng ng S n nói : “Th a Hòa Th ng, cái này chính là nghi p th c mang mang, không có g c r , c n c ”.

T Quy S n nói : “ ây th t là m t gi t s a s t , làm tiêu sáu u s a l a !”

Ngài Thiên ửng t ửng r ửng :

“M t g i, quày u bi t ta không ?

L i tr ng th a th t l i thành cong

(nh móc câu)

Con quý ngàn vàng v a l u l c

M m t ửng cùng ch c th y s u”.

M t t c này ây, g i là V ng Ki n Bi t Nghi p thì c ó !

Ông Th ửng Th Tr n Tháo ửng cùng nh ng b n ửng liêu trên l u thì th y có vài nhà s i t i.

Có m t v quan nói : “Nh ng ng i i t i ó u là t ng hành c c”.

Tr n Tháo nói : “Ch ng ph i âu”.

V quan nói r ng : “Sao bi t ch ng ph i ?”

Tháo nói : “Ch t i r i th m nghi m xem”.

Ch c lát, các v s i t i tr c l u. Ông Tháo t nhiên kêu l n : “Th ửng T a !”

Các nhà s u ng ng u lên.

Ông li n nói v i các v quan r ng : “Ch ng tin ó”.

Các quan ng ngác.

Ngài Thiên ửng nêu lên r ng : “Tr n Th ửng Th ngay m t mà nêu rõ, d i Ngài Tr ửng Lô m t i m ch ng c !”

T c m t t c này, g i là V ng Ki n ng Ph n thì c l m ! Nh ng n u trong các v s , có v khi nghe la mà ch ng quay u, t khi n Ngài Ng ửng S n ph i nh l i ra và Ông Tr n Tháo ph i xin l i y.

Kinh : “Th nào là V ng Ki n Bi t Nghi p?

“Anan, nh ng i th gian con m t b nh m thì ban êm nhìn ng n ền th y có riêng m t bóng tròn n m màu bao ph . Ý ông th nào? Cái bóng sáng tròn hi n ra n i ng n ền ó là s c c a ng n ền hay s c c a cái Th y ?

“Anan, n u nh ó là cái s c c a ng n ền thì sao nh ng ng i không nh m m t l i không có th y, mà ch có ng i nh m m t m i th y cái bóng tròn ? N u ó là s c c a cái Th y thì cái Th y ã thành s c r i, v y ng i nh m m t th y bóng tròn kia g i là cái gì ?

“L i n a, Anan, n u cái bóng tròn y r i ền mà riêng có, thì l ra các b c bình phong, màn, bàn, gh , c ng ph i có bóng tròn. Còn n u r i cái Th y mà riêng có, thì l ra không th th y c, c sao ng i nh m m t l i th y cái bóng tròn y ?

“V y nên bi t r ng : S c th t n i ền, cái Th y b b nh làm ra có bóng tròn. Cái bóng tròn và cái th y có bóng tròn u là b nh nh m. Cái Th y c B nh Nh m thì v n ch ng ph i là b nh.

“R t cu c, không nên nói r ng cái bóng tròn y là ng n ền hay là cái Th y, vì trong ó, cái bóng tròn không ph i t ng n ền, c ng không ph i t cái Th y. C ng nh m t tr ng th hai, ch ng ph i m t tr ng th t, c ng ch ng ph i là cái bóng c a m t tr ng. T i sao th ? B i th y cái m t tr ng th hai là do d i m t mà có. Cho nên nh ng ng i Trí không nên i tìm cái c n nguyên c a m t tr ng do d i m t mà thành là hình t ng hay ch ng ph i hình t ng, là lìa cái Th y hay ch ng ph i cái Th y. Bóng tròn c ng nh th : nó do nh m m t mà thành. Mu n g i cái gì là ng n ền hay cái gì là cái Th y c ng còn ch ng c, hu ng h phân bi t cái bóng tròn là không ph i ng n ền hay không ph i là cái Th y ?

Thông r ng : S p ch r r ng Tánh Th y ch ng ph i là cái Th y, nên l y m t nh m làm ví d . Cái th y-b nh c a m t nh m thì v ng th y có bóng tròn. Ng i không nh m làm sao th y có bóng tròn ? Nh m m t ó là b nh, nh ng cái Th y c B nh Nh m thì ch a t ng b nh v y. ó là so sánh v i cái Th y (K i n Tinh) là h v ng, nên v ng th y có Tâm C nh. Cái Tánh Th y thì không h v ng, nên không th y có Tâm C nh. V y thì cái Th y là h v ng ch Tánh Th y ch a t ng h v ng v y. N u n i ch v ng th y có Tâm C nh l i sanh kh i thêm cái th y v Nhân Duyên, T Nhi ền, Th Phi thì c ng gi ng nh ng i nh m m t th y cái bóng tròn r i truy tìm cái c n nguyên phát sanh c a nó !

Cho cái bóng lòa y là ng n ền, là cái Th y t c nói cái bóng tròn do ng n ền, do cái Th y mà có : ó là ngh a Nhân Duyên.

Cho cái bóng lòa y ch ng ph i ng n ền hay cái Th y, là nói cái bóng tròn lia ng n ền, lia cái Th y mà riêng có : ó là ngh a T Nhiên.

ã ch ng ph i là Nhân Duyên, l i ch ng ph i là T Nhiên, th i ch do m t nh m mà thành có bóng tròn v y.

Cái nh m m t th y có bóng tròn, và cái d i m t th y m t tr ng th hai, ng là m t cái b nh-th y. N u suy xét cái ch phát sinh c a m t tr ng th hai này là hình t ng hay là cái Th y, lia hình t ng hay lia cái Th y thì qu là mê mu i thay ! C ng nh nói cái bóng tròn là ng n ền, là cái Th y, hay ch ng ph i ng n ền, ch ng ph i cái Th y, thì g i là ng i Trí c sao ?

hai tr ng h p này, bi t rõ là h v ng, suy c u cái ngh a Nhân Duyên, T Nhiên còn không th c hu ng gì trong cái B n Giác Minh Tâm ch ng ph i là nh m m t hay d i m t các th , v n không có t ng tròn hay m t tr ng th hai thì ch nào mà v ng l p ba th h ý lu n Nhân Duyên, T Nhiên !

Cho nên, l y Nhân Duyên, T Nhiên, Hòa H p mà lu n v cái Th y, c ng còn trong b nh nh m m t v y thôi, ng i Trí không th , vì ó là Bi t Nghi p V ng Ki n.

T Quy S n th y l a ng¹⁷⁷, h i Ngài o Ngô : “Có th y l a không ?”

o Ngô nói : “D , th y”.

T S n : “T âu kh i ra ?”

o Ngô : “D p h t s i, ng, n m, ng i xin th y riêng a m t câu h i xem ?”

T Quy làm thnh.

T Ph t Giám nêu ra r ng :

R c r c l a ng

Ng i ng i u th y

Ch có o Ngô

Th y ra kh c h n.

T H ng Lâm Vi n ang giã c , có v t ng h i: “Hãy xem nhà ng i i m t l a”.

T Vi n nói r ng : “L a trong ch nào ?”

V t ng nói : “Ch ng có th y sao ?”

T Vi n nói r ng : “Ch ng th y”.

V t ng nói : “Cái lão già mù này”.

Khi y, chúng u nói : “Vi n Th ng T a thua r i !”

Sau Ngài Minh Giáo Khoan nghe chuy n, than r ng : “Ph i là huynh Vi n ta m i c”.

Cái Th y này xa khác l m thay, ch ng r i Chánh V ¹⁷⁸. V i cái Ki n Tinh c a th gian gi ng nh b nh nh m m t, làm sao sánh c ?

L i T Quy S n, h i Ngài o Ngô : “ i âu v ó ?”

Ngài o Ngô áp : “Th m b nh v ”.

T S n : “Bao nhiêu ng i b nh ?”

áp : “Có ng i b nh, có ng i không b nh”.

T S n : “Ng i không b nh có ph i là Trí u à ?”

T Ngô nói : “Nói c c ng ch ng n nh m gì”.

T Thiên ng ch “Ch ng n nh m ¹⁷⁹ gì”, t ng r ng :

“Thu c đi u nào t ng qua mi ng

Th n y không th c m tay

Nh c T n ¹⁸⁰ nó v n ch ng ph i Không

Chí H¹⁸¹ nó v n ch ng ph i Có

Ch ng Di t mà sanh, ch ng m t mà th

Siêu h t tr c Ph t Oai Âm

M t mình b c sau Không Ki p

An bình thì tr i che t ch

V n chuy n thì th ch y qu bay”.

(Di u d c hà t ng quá kh u

Th n y m c n ng tr c th

Nh c T n đã c b n phi vô

Chí H đã c b n phi h u

B t Di t nhi sanh, b t vong nhi th

Toàn siêu Oai Âm chi ti n

c b Ki p Không chi h u

Thành bình dã thiên cái a kình

V n chuy n dã ô phi th t u)

T c này trong Chân Ki n mà nh s ch g c b nh. B nh v i không b nh c ng ch ng có liên quan gì, hu ng là phân bi t nh m v i ch ng nh m !

Kinh : “Th nào là V ng Ki n ng Ph n ?

“Anan, cõi Diêm Phù này, ngoài n c bi n c ra, trong ó t li n có ba ngàn châu. Châu l n chính gi a, bao quát t ông sang Tây có n hai ngàn ba tr m n c l n. Còn các châu nh khác trong các bi n, trong ó có châu n hai tr m, ba tr m n c ho c có m i, hai m i cho n ba m i, b n m i, n m m i n c.

“Anan, n u trong ó có m t châu nh ch có hai n c mà riêng ng i trong m t n c ng c m ác duyên, thì chúng sanh trong n c ó th y t t c nh ng c nh gi i không t t. Ho c th y hai m t tr i, ho c th y hai m t tr ng, cho n th y nhi u ác t ng khác nh V ng, Thích, B i, Quy t, Tu , B t, Phi, L u, Ph Nh , H ng Nghê. Ch n c ó th y, còn chúng sanh n c bên kia thì không th y mà c ng không nghe.

Thông r ng : B Hi p Lu n nói “V ng là khí chung quanh m t tr i. Thích là i u x u m t tr i, m t tr ng. B i, Quy t : khí x u g n m t tr i. Tu là sao ch i. B t : m t lo i sao ch i. Phi là phi tinh, m t lo i sao t d i bay lên. L u là l u tinh, m t lo i sao t trên r i xu ng. Ph là ph khí, khí gi ng nh cõng m t tr i. Nh là nh khí, khí bên c nh m t tr i nh cái tai. H ng Nghê là c u v ng, cái sáng g i là H ng, cái t i g i là Nghê”.

Sách Xuân Thu Truy n chép : n m Th Sáu i vua Ai Công, n c S có i m mây nh con qu ô m l y m t tr i mà bay trong ba ngày. Vua sai h i Châu Thái S , Thái S nói : “ ng vào thân vua”. Ông D bàn thêm : “M t tr i là vua c a con ng i, yêu khí ô m l y thì ng vào vua. Ch có n c S th y, thì vua n c khác không h gì !”

i L Châu Công, n m Th Hai M i Sáu, tháng M t¹⁸² n c T có sao ch i. T H u sai c u o.

Ông Án T th a : “Vô ích, làm v y là mê tín. o tr i ch ng thay i, âu có hai m nh thì c u o làm gì ? o tr i có sao ch i là tr u khí. N u vua không có u c thì c u o làm gì ? Còn n u có u c thì c u o sao c ?” Ông D bàn thêm : “Ch có n c T th y, n c L không th y”.

Hai o n trên nghi m câu trong kinh : “Có m t châu ch có hai n c, mà riêng ng i trong m t n c ng c m ác duyên thì chúng sanh trong n c ó th y nh ng c nh gi i không t t”. Th t rõ ràng v y.

C m ng ác duyên có nh nghi p và b t nh nghi p. nh nghi p thì không th tránh. B t nh nghi p thì có th thay i.

Ví d , nh T i Hai M i Ba, là Ngài H c L c Na¹⁸³ tôn gi , bi t tr c v T i Hai M i B n là S T tôn gi s g p n n. M t hôm, b ng nhiên T ch v h ng ông B c, h i r ng : “ ó là khí t ng gì ?”

T S T th a : “Tôi th y khí nh cái m ng tr ng kh p c tr i t, l i có n m lu ng h c khí ch y ngang trong ó”.

T nói: “ i m ó th nào ?”

Ngài S T th a: “Tôi không bi t c”.

T d y: “Sau khi tôi m t n m m i n m, n c B c Thiên Trúc s có n n n i lên, ch m n thân ông”.

Sau này, Ngài S T tôn gi qu b vua n c K t Tân gi t. Cánh tay ph i c a vua t nhiên r ng xu ng t, b y ngày sau thì ch t. Thái T Quang Th than r ng: “Vua cha ta c sao t mình chiêu l y tai h a”. B y gi có v Ti ên núi B ch T ng rõ sâu nhân qu nên r ng nói cho Thái T nghe vì c i tr c, m thoát l i ng . ây là ch g i là nh nghi p không th tránh c v y.

Vua T ng C nh Công b sao H a Tinh nên lo s , m i Ông T Vi vào h i.

Ông T Vi nói: “B sao H a Tinh là i m tr i ph t, h a ng vào thân b h , nh ng có th d i qua quan T T ng”.

C nh Công b o: “T t ng tr n c, n u d i qua mà ch t th i không nên. Thôi, qu nhân xin t gánh ch u v y”.

Ông T Vi nói: “Có th d i qua nhân dân”.

Vua áp: “Dân ch t r i thì làm vua v i ai. Thôi, tr m ch t m t mình”.

Ông T Vi th a: “Có th d i vào n m”.

Vua áp: “N m ói kém thì dân ch t ói. Làm vua mà mu n gi t dân t mình s ng thì còn ai xem ta là vua n a. Âu c ng là m ng ã h t c a qu nhân v y. Khanh ch ng nên nhi u l i”.

Ông T Vi v i vàng qu xu ng l y mà tâ r ng: “H th n xin chúc m ng b h . Tr i trên cao mà nghe đ i th p. Vua ã có c ba l n l i nói c a ng i nhân, tr i t th ng vua ba l n. êm nay ch c sao s d i ch , vua s ng thêm hai m i m t n m”.

C nh Công nói: “Khanh làm sao bi t ?”

Ông T Vi th a : “Vua có ba i u thi n thì c th ng ba l n, do ó sao d i ba l n. M i l n b y n m, ba l n là hai m i m t n m. Nên tu i th dài thêm hai m i m t n m. N u sai, h th n xin ch u ch t”.

Vua ng ch u.

êm ó, sao d i ba l n nh Ông T Vi ã nói. ây là ch g i là b t nh nghi p có th chuy n d i v y.

Tóm l i, nh nghi p và b t nh nghi p n i T Tánh nào có thêm b t, c ng là Nh Huy n. Ch p Huy n mà cho là th t, thì ch vì v ng th y v y thôi.

---o0o---

M C SÁU : CH RÕ Ý NGH A TÁNH TH Y KHÔNG PH I LÀ CÁI TH Y, VIÊN MÃN B .

Kinh : “Anan, nay Ta em hai vi c y lui t i, k t h p mà ch rō.

“Anan, nh cái V ng Ki n Bi t Nghi p c a chúng sanh kia, th y n i ng n òn hi n ra bóng tròn, tuy gi ng nh ti n c nh mà th t ra là do b nh nh m c a ng i y t o thành. Nh m thì m t lòa, ch ng ph i s c t o ra. Nh ng cái Th y c B nh Lòa v n không có l i l m gì v s th y c .

“So sánh v i hi n gi , ông dùng con m t xem th y núi sông, cội n c và các chúng sanh, u là do cái B nh Th y t vô th y t o thành. Cái Th y và Cái c Th y hình nh hi n ra ti n c nh, th t ra v n ch là cái B nh Lòa, th y có n ng ki n và s ki n trong cái Giác Minh mà thôi.

“Nh ng s Th y, Bi t u là b nh nh m, còn cái B n Giác Minh Tâm th u su t các duyên v n không có b nh nh m. Cái Bi t và Cái c Bi t u là b nh nh m, còn cái B n Giác thì không trong b nh nh m. ó là cái Tánh Th y H ng Th y, làm sao g i c là s Th y, Nghe, Hay, Bi t ?

“V y nên, nay ông nhìn th y Ta, nhìn th y ông, cùng m i lo i chúng sanh trong th gian u là cái Th y Nh m, mà ch ng ph i là cái Th y Chân Th t th y c b nh nh m. Cái Tánh Th y Chân Th t kia v n ch ng h nh m, cho nên không g i là Th y n a.

Thông r ng : L y cái bóng tròn mà so v i T i n C nh, l y m t nh m mà so v i cái B nh Th y, l y cái Th y Lòa mà so v i cái Giác Minh¹⁸⁴, l y cái Th y c B nh Nh m so v i Tánh B n Giác¹⁸⁵ thì không gì mà ch ng rõ. Dù v n ngh a khúc m c, nh ng không có ch nào không phát minh cái Th y là b nh nh m, mà cái Tánh Th y H ng Th y v n ch ng h nh m. Cái Th y và Cái c Th y, ó là C n và C nh hòa h p, mà hi n ra có núi sông, cõi n c và chúng sanh, c ng gi ng nh s hi n ra c a C nh v t tr c m t, th t c ng ch nh cái bóng tròn th y n i ng n èn. Bóng tròn ch ng do s c t o ra, thì các th trên c ng không ph i do C nh t o ra. Nguyên là cái Giác Minh c a ta v ng th y có ch duyên, nh con m t nh m thì thành ra có bóng tròn.

Cái Giác Minh này v ng th y, nhân Minh mà l p ra Cái S , r i l i duyên bám theo ngo i c nh, ó là b nh nh m. Còn cái B n Giác Minh Tâm nào r i vào n i ch n, th ng giác các t ng sanh kh i c a các duyên, ch ng u i theo các duyên mà trôi l n, thì v n ch ng h nh m. V y, nên bi t do cái Giác Minh c a ta duyên n i t i n c nh mà thành cái S Giác (Cái c Bi t). Cái S Giác là b nh nh m, mà cái Tánh B n Giác th t là cái Th ng Bi t. Cái B n Giác Minh Tâm ã th ng t bi t cái nh m, bi t cái nh m là b nh, v n t t i, nào có sa vào chuy n nh m ? Nói là “Cái Bi t và Cái c Bi t u là b nh nh m”, ngh a là cái Giác Minh c a ta th y có ch duyên bèn là b nh nh m, l y cái Bi t và c Bi t y làm duyên mà có. Nói là “Cái B n Giác không trong b nh nh m”, là t ng ng v i Cái B n Giác Minh Tâm th ng rõ các Duyên, mà không có b nh nh m; n i phù tr n ch a kh i, ch ng sa vào cái nh m c a Th c Gi i. ây ch ng ph i là c nh gi i c a Th y, Nghe, Hay, Bi t cho nên nói “ ây th t là Tánh Th y H ng Th y, sao g i c là s th y, nghe, hay, bi t ?”

N u l y cái s th y, nghe, hay, bi t mà cho ó là Tánh, thì ch ng khác nào l y con m t nh m mà cho là con m t trong s ch, sao mà thông cho n i ?

Ngài Tam Bình có bài k :

“Ch Th y, Nghe này ch ng ph i Th y, Nghe

Tuy t không thanh, s c tr ình ông

Trong ây n u r ò, toàn vô s

Th , D ng nào c n phân, ch ng phân”.

(Ch th ki n v n phi ki n v n

Vô d Thanh, S c kh trình quân

Cá trung nh c li u toàn vô s

Th , D ng hà phòng phân, b t phân).

T Vân Môn nêu ra : “Ngay “Ch Th y, Nghe này ch ng ph i Th y, Nghe” :
g i cái gì là Th y, Nghe ? “Tuy t không thanh, s c trình ông” : có thanh,
s c nào n i mi ng ? “Trong ây n u rõ, toàn vô s ” : có chuy n gì âu ?
“Th , D ng nào c n phân, ch ng phân” : l i nói là Th , hay Th là l i nói ?”

Ngài l i a cây tr tr ng lên mà nói : “Tr tr ng là Th , èn l ng là
D ng, th là phân hay ch ng phân ? Ch ng th y nói “Nh t Thi t Trí Thanh
T nh” ?”

Sau, Ngài B ch Vân oan nêu ra r ng : “Vân Môn ch hi u y theo khuôn sáo
mà v chân mày, viên thông thì ch ng th !”

“Ngay “Th y, Nghe này ch ng ph i Th y, Nghe. Tuy t không thanh, s c
trình ông” : m t là m t, tai là tai !

““Trong ây n u rõ, toàn vô s . Th , D ng nào c n phân, ch ng phân” :
B n, n m tr m cành hoa li u (trong) ngõ. Hai ba ngàn ch x ng ca l u”.

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“Th t g p nhau, ch ng giao thi p

Sáu c a m toang, b n ng tuy t d u

Kh p cõi là quang minh, su t thân không sau tr c

S i t ch ng b n chuy n con thoi

Hoa m tung hoành riêng ý khác”.

Ngài Tam Bình riêng có m t bài t ng :

“Th y, Nghe, Hay, Bi t v n ch ng (nguyên) nhân

ng Th r ng m u, tuy t v ng, chân

Th y T ng, ch ng sanh si ái nghi p

R ng nhiên, toàn h t : Thích Ca Thân”.

L i n a, T Hu Siêu th ng ng d y r ng : “Này các Th ng T a, Th y, Nghe, Hay, Bi t thì ch ng ph i là Th y, Nghe, Ha y, Bi t. Th h i ch ng ? Cùng v i các v Th ng T a nói rõ l m r i ó, nh ng ph i ch ch v ngõi m i c !”

H p các o n trên chú gi i o n kinh này.

Kinh : “Anan, cái V ng Ki n ng Ph n c a chúng sanh kia so v i cái V ng Ki n Bi t Nghi p c a m t ng i thì m t ng i au m t c ng ng nh m t n c kia.

“Ng i au m t th y bóng tròn là do m t nh m h v ng sanh ra; còn trong m t n c kia hi n ra các i m x u là do ác duyên ng ph n c a chúng sanh t o nên. C hai u là do cái Th y h v ng t vô th y sanh ra.

“Suy ra, ba ngàn Châu trong cõi Diêm Phù , cùng b n bi n l n, Ta Bà th gi i, cho n các cõi H u L u m i ph ng cùng các chúng sanh ng trong Di u Tâm Vô L u, nh ng do cái b nh duyên h v ng t o thành Th y, Nghe, Hay, Bi t hòa h p mà gi d i sanh ra, hòa h p mà gi d i di t m t. N u xa lìa các b nh duyên hòa h p và ch ng hòa h p này, t c thì di t tr l i c các nguyên nhân sanh t , tròn Th B không sanh không di t, ó là cái B n Tâm X a Nay Trong S ch, cái V n Giác Ng Th ng Tr X a Nay v y.

Thông r ng : L y con m t nh m hi n bày cái V ng thì d , l y cái i m x u mà hi n bày cái V ng thì khó, cho nên l y Bi t Nghi p mà so v i ng Ph n v y. H n n a, cái V ng là các i m x u trong ng Ph n còn d bi t, ch cái B nh Duyên h v ng là các cõi n c H u L u thì qu là khó tin. Cho nên l y d mà suy ra khó v y.

Ch th y có núi sông, cõi n c cùng m i lo i chúng sanh trong th gian tuy thu c h v ng, nh ng ng là cái Di u Tâm Vô L u. Nói Di u, t c là v t mà ch ng ph i v t, t c là C nh mà ch ng ph i C nh. Ch vì quay l ng l i v i Giác mà h p v i Tr n thì thành H u L u. H u L u thì b v t chuy n, cùng v i b nh nh m bèn ng. Còn n u trái v i Tr n, h p v i Giác thì v n

t Vô L u. Vô L u thì chuy n c v t, t c ng v i không nh m. ng m t Giác Minh, mà Vô L u t c là B n Tâm Thanh T nh, B n Giác Th ng Tr ; còn H u L u thì ch ng bi t Ch n mà ch y theo V ng, trôi l n sanh t , hòa h p mà v ng sanh ra, hòa h p mà v ng di t m t. T ng ng v i o n tr c : “Ngay trong ó mà l i phát sanh, do Nghi p bèn ch u xoay v n”. Ch n, V ng v n hòa hi p, mà nói riêng v V ng b i vì Chân Nh ang trong phi n não v y. Các t ng hòa h p, t c là t i trong ba cõi mà l u chuy n. Các t ng b t hòa h p là cái ki n ch p ch ng sanh di t, T Nhiên c a ngo i o. C hai th duyên hòa hi p và ch ng hòa hi p này chính là g c r , nguyên nhân c a sanh t , u là cái v ng ki n iên o. N u cái V ng Th y mà tiêu tan, ch còn m t B n Giác. C ng nh b nh nh m tiêu tan, thì ch còn m t con m t thu n túy sáng s ch. Há ó ch ng ph i là Tánh B tròn , b t sanh b t di t sao ? n trong cái B tròn y y r i m i tin c “Th y do l i Th y, Th y y siêu vi t” v y.

T Huy n Sa th ng ng d y r ng : “Tôi nay h i các ông, các ông ang m ng chuy n gì v y ? th gi i nào mà an thân l p m ng ây ? Có th y ra c không ? N u ch ng nhìn ra c thì khác nào d i m t sanh ra hoa m, th y toàn chuy n h v ng. Có bi t th không ? Nh nay tr c m t th y núi sông, t ai, s c, không, sáng, t i, vô v n s v t u là hoa m iên cu ng nh c m t. Ph i g i t t c nh ng th ó là tri ki n iên o.

“Phàm là ng i xu t gia, ph i rõ Tâm, th u t C i Ngu n m i c g i là Sa Môn. Nay các ông ã c o u, khoác y làm nên hình t ng Sa Môn, t c là ã có ph n t l i, l i ng i mà nay ch th y toàn là t i en nh m c, thì t c u còn ch ng xong hu ng là gi i thoát cho ng i ?

“Này các nhân gi , nhân duyên v i Ph t Pháp là s l n lao, ch có d ng i, xúm nhau mà nói t m phào cho qua ngày qua bu i. Tháng ngày khó c, t i c thay cho b c i tr ng phu ! Sao ch ng t t nh sát, nhìn xem ó là v t gì ? Ch nh ây là Tông Th a t x a, là dòng gi ng Ph t nh. B i vì các ông ch ng kham nh n lãnh, nên tôi m i ph ng ti n khuyên r n : C n theo c a Ca Di p mà n i gót n siêu.

“M t cái c a này v t h n phàm Thánh, nhân qu , siêu vi t th gi i H i Di u Trang Nghiêm c a Ph t T Lô, siêu vi t các pháp môn ph ng ti n c a Ph t Thích Ca. Ngay ây là v nh ki p : ch ng d y cho các ông có c m t v t gì kh i lên nh n ki n, sao ch ng t mìn h g p g p nghi m l y ? kh i c n nói “Ta ph i ch hai, ba ki p góp ch a nghi p lành”.

“Này các nhân giả, Tông Thà là cái vì c gì mà ch ng th do s đ ng công trang nghiêm c a ông m i c, mà dù có tha tâm thông, tức m ng thông c ng không th c ? H i ch ng ?”

“Nh c Thích Ca ra i làm ra bi t bao nhiêu trò bi n hóa gi n ùa, thuy t M i Hai Th i Giáo nh x i n c, làm nên m t tr ng Ph t S . Th mà i v i pháp môn này thì m t i m dùng c ng ch ng c, dùng m t chút ngh nh m y lông c ng ch ng c ! Bi t ch ng ? Nh ng trong vì c m ng, thì có nói c ng là nói m thôi. B c Sa Môn ch ng có ra i, không cùng vì c m ng, b i vì rõ bi t. Các ông có bi t không ? Rõ c t c là ng i i Gi i Thoát, i Tri t Ng . B i th mà siêu phạm v t Thánh, ra kh i sanh, lìa kh i t , r i xa nhân qu , siêu T Lô, v t Thích Ca, ch ng b phạm Thánh, nhân qu d i l a, ch n ch n n i n i không ng i bi t c ông. Hi u th ch ng ?”

“ ng tham luy n hoài cái l i ân ái sanh t , b nghi p thi n, ác móc kéo lôi i, ch ng có ph n nào t do. D u ông có luy n c cái thân, tâm gi ng nh h không ch ng n a, dù cho ông có n c cái ch ch ng lay ng c a Tinh Minh trong tr o i n a, thì c ng ch ng ra kh i Th c m. C nhân g i cái y nh dòng n c ch y xi t, ch y xi t mà ch ng hay, nên l m cho là yên t nh. Tu hành nh ó mà òi ra kh i b côi luân h i thì không th c, v n nh tr c mà b luân h i. B i th , m i nói “Các Hành là vô th ng”, ngay c công qu c a Tam Th a, th y th c ng nên s hã. N u không có o Nhân thì ch ng có gì là r t ráo. âu b ng nh nay k b c a phạm phu, ch ng dùng m t t hào công phu, li n n siêu t c kh c. Bi t rõ ch t h t tâm l c ch ng ? Tr l i c u mu n cái gì ? Xin khuyên các ông ! Ngay ây ang ch các ông ó ! Không d y các ông gia công tu luy n ! Nh nay mà ch ng nh v y còn ch n khi nào ? c không ?”

R i bèn xu ng tòa.

T Huy n Sa nhân c kinh L ng Nghiêm mà phát minh Tâm a. Th t l i, nh khí m i m i u h p v i kinh này. n i y mà tin nh p, li n ngay tròn B B n Giác th ng tr , còn có v ng ki n nào là b nh ?

Kinh : “Anan, ông tuy ã ng cái B n Giác Di u Minh v n ch ng ph i Nhân Duyên, ch ng ph i T Nhiên nh ng còn ch a rõ cái B n Giác nh th không ph i Hòa H p mà sanh, c ng không ph i Không Hòa H p.

“Anan, nay tôi l i l y ti n tr n h i ông, b i vì ông còn l y h t th y nh ng tính Nhân Duyên Hòa H p c a v ng t ng th gian mà t nghi ng r ng

ch ng Tâm B c ng do Hòa H p mà phát kh i. V y thì hi n nay cái Th y M u S ch c a ông là hòa v i cái sáng ? Là hòa v i cái t i ? Hòa v i thông su t ? Hay hòa v i cái ng n bút ? N u hòa v i cái sáng, mà nay ông ang th y sáng, thì cái sáng hi n ó, ch nào xen l n v i cái Th y ? Cái Th y, cái sáng có th nh n rõ, còn hình t ng xen l n thì nh th nào ? N u cái sáng ch ng ph i là cái Th y thì làm sao th y c cái sáng ? N u cái sáng t c là cái Th y thì làm sao th y c cái Th y ? N u cái Th y cùng kh p thì còn ch nào hòa c v i cái sáng ? N u cái sáng cùng kh p thì l ra không Hòa c v i cái Th y. Cái Th y ã khác v i cái sáng thì khi xen l n t t ph i làm m t tính cách c a cái sáng. Cái Th y xen vào làm m t tính ch t c a cái sáng, mà nói hòa v i cái sáng thì không úng ngh a. i v i cái t i, cái thông su t và cái ng n bút thì c ng nh v y.

“L i n a, Anan, hi n nay cái Th y M u S ch c a ông h p cùng cái sáng, h p v i cái t i, h p v i cái thông su t hay h p v i cái ng n bút ? N u h p v i cái sáng thì n khi t i, cái sáng ã m t r i, cái Th y ó không h p v i cái t i thì làm sao th y c cái t i ? N u khi th y t i mà không h p v i cái t i thì l ra khi h p v i cái sáng, không th y c cái sáng ! Mà ã không th y c sáng thì làm sao h p v i cái sáng và rõ bi t cái sáng không ph i là t i. i v i cái t i, cái thông su t, cái ng n bút thì c ng nh v y.

Thông r ng : Cái B n Giác Di u Minh ch ng ph i Nhân Duyên, ch ng ph i T Nhiên, Ông Anan tr c ã t ng s qua là nó hình nh ch ng ph i là Nhân Duyên hay T Nhiên, nh ng l i ch p r ng ba duyên ánh sáng c a th gian h p l i thì thành ra cái Th y. Ông còn nghi r ng ch ng B Tâm h n do Hòa H p mà phát kh i.

Cái Th y c a th gian kia không nh ng th y cái sáng, mà còn th y c cái t i, thì rõ ràng là không ph i nh các duyên v y. Hu ng là cái B B n Giác v n th ng tr , lia ngoài m i cái Th y, há có th g i là Hòa H p sao ?

Nói là Hòa, thì nh n c hòa v i t, tr n l n không phân bi t c. Nay cái Th y và cái sáng, cái t i, cái thông su t và cái ng n bút làm sao hòa c ? Cái Th y thu c v H u Tình, cái C nh thu c v Vô Tình, rõ ràng có th bi n bi t. Nh hai cái ó hòa tr n l n nhau thì làm nên hình tr ng gì ? Cái Th y thì th y c cái sáng, nên hình nh là tr n l n c. Nh ng cái sáng thì không th t th y, mà ch có cái Th y m i có th th y, thì hai cái h n không th tr n l n. N u có th tr n l n, t là ph i có ch ch ng cùng kh p, mà nay cái Th y là Ki n Ph n và cái B Th y là T ng Ph n, m i cái u tròn v n, y kh p pháp gi i, còn ch nào mà hòa ây ? Gi s có th tr n l n, thì

cái Th y ã tr n l n v i cái C nh, v y còn ãu là cái Th y n a ? Và cái C nh T ã tr n l n v i cái Th y, thì không th g i là C nh T ã. Cái Th y cùng v i T ã ng B Th y ph i khác nhau, ch ng th hòa v y.

Nói là H p, thì nh cái n p và cái h p h p v i nhau, n ãng nhau mà ch ng lia. Nay thì cái Th y cùng v i ti n c nh là sáng, t i, thông, bít làm sao h p c? Vì n u cùng cái sáng h p thì không th th y cái t i. ã không h p v i cái t i, mà có th th y c cái t i thì c ng ph i không h p v i cái sáng m i có th th y c cái sáng. Còn n u h p v i cái sáng thì không th y c cái sáng v y ! ã không th th y sáng thì không th g i là h p nhau, làm sao l i cùng v i cái sáng h p c ! Bì t r ng Sáng ch ng ph i t i, thì c hai cái th y sáng và cái th y t i u không h p nhau c. Cái th y h n là khác v i ti n c nh, không th h p c.

ã là cái Ki n Tinh này thì sáng, t i, thông, bít u ch ng ph i là cái Th y, nên m i nói là Trong S ch (T nh). Nh ãng sáng, t i, thông, bít ch ng có cái nào không ph i là cái Th y, nên g i là Di u. Nói Ki n Tinh là Di u T nh vì nó là cái T nh S c C n, ch ng dính dáng v i v ãng tr n, ch ng ph i do Hòa H p mà sanh ra, hu ãng là cái Tánh Th y v n là Giác Ng , trong s ch c c cùng, m u nhi m c c cùng, há l i do c n tr n hòa h p mà hi n h u ?

T Ch ãng Kính th ãng ãng, nói : “T t Lý quên l i, ãng i i ch ãng hi u. G ãng ép tu t p vi c ngoài, cho là công phu. Ch ãng bì t r ng T Tánh v n không dính dáng ãn tr n c nh, ó là cái pháp môn Vi Di u i Gi i Thoát. V n có cái g ãng h ãng giác, không nhi m ô, không ãng ãng i. Cái Quang Minh ó ch a t ãng mai m t, vô th y ãn nay không h i khác. C ãng nh m t tr i, xa g ãn u soi chi u. Tuy ãn các s c t ãng mà ch ãng hòa h p v i t t c , Linh Di u c Sáng, ch ãng nh ãn luy ãn. Ch vì ch ãng bì t ãn eo gi ãn hình t ãng. Ch ãng khác nào d i m t th y Không -hoa, u ãng t ãn c nh ãn, qua nhi u i ki p. N u li n ph ãn chi u thì không có c ãng i th hai ! Làm l ãng bày bì ãn này kia, nào ch ãng kém hao Th t T ãng !”

Ngài Không Th t o Nhân Trí Thông ãn xem cu ãn Pháp Gi i Quán li ãn t ãng , làm hai bài k :

Bài M t :

Mênh mông tr ãn th m t Tánh Nh

D c ãng xen l ãn ãn T Lô

Toàn sóng là n c, sóng ch ng là n c

Toàn n c thành sóng, n c t mình !

(H o h o tr n trung th Nh t Nh

Tung hoành giao h n T Lô

Toàn ba th th y, ba phi th y

Toàn th y thành ba, th y t thù).

ây là ngh a Ch ng Hòa H p.

Bài Hai :

Ta, V t v n không khác

Trùng trùng g ng, bóng ng

Sáng trong, siêu ch b n

T t , tri t Chân Không

M t Th trùn muôn pháp

Trong l i báu nh p nhau

Trùng trùng, không cùng t n

ng, t nh v n viên thông

(V t ngã nguyên vô d

Sum la c nh t ng ng

Minh minh siêu ch b n

Li u li u tri t Ch n Không

Nh t Th hàm a pháp

Giao tham võng trung

Trùng trùng vô tận

ng t nh t t viên thông).

ây l i là ngh a Ch ng ph i Không Hòa H p.

Kinh : Ông Anan b ch Ph t r ng : “Th a Th Tôn, nh ch tôi suy ngh : cái Tâm Tánh này i v i các tr n c nh và các tâm ni m không Hòa H p ch ng ?”

Ph t đ y : “Nay ông l i nói Tánh Giác không Hòa H p, thì ta l i h i ông : Cái Th y M u Nhi m này mà g i là ch ng Hòa H p ó, là không hòa v i cái sáng, là không hòa v i cái t i, là không hòa v i s thông su t, hay là không hòa v i s ng n bút ? N u không hòa v i cái sáng, thì gi a cái Th y và cái sáng ph i có ranh gi i. Ông nay hã xét k : ch nào là cái sáng ? Ch nào là cái Th y ? N i cái Th y, n i cái sáng thì l y t âu làm ranh gi i ? Anan, n u trong ranh gi i c a cái sáng ch c không có cái Th y, hai cái không n v i nhau, cái Th y t ch ng bi t c cái sáng âu, thì ranh gi i làm sao thành l p ? i v i cái t i, cái thông su t, cái ng n bút thì c ng nh th .

“L i cái Th y mà g i là ch ng có hòa h p ó, là không h p v i cái sáng, không h p v i cái t i, không h p v i cái thông su t, hay không h p v i cái ng n bút ? N u không h p v i cái sáng, t c là cái Th y và cái sáng tánh trái ng c nhau, c ng nh l tai v i cái sáng hoàn toàn không liên quan gì nhau. N u v y thì cái Th y không bi t c cái sáng âu, làm sao mà phân bi t ra c cái l H p hay Ch ng H p ? i v i cái t i, cái thông su t và cái ng n bút thì c ng nh th .

Thông r ng : Ch Không Hòa H p mà Ông Anan nghi y là hai pháp Ch n và V ng, hình nh ch ng có t ng nh p, vì ông ch a có th dung thông Ch n, V ng làm m t.

T m nói là Không Hòa, thì cái Th y và cái sáng ph i có ranh gi i. T m nói là Không H p, thì cái Th y và cái sáng, tánh t ng trái ng c nhau. Nay u ch ng ph i v y, nên bi t r ng ch ng ph i Không Hòa H p.

o n tr c, Ông Anan nói “Không th n i hình t ng c a muôn v t tr c m t mà phân tách ra c cái Th y có riêng t tánh, lia ngoài m i v t”, thì c ng t ng t ch này. ã nói Không Hòa H p là t n i s di u

t nh c a cái Th y mà nói, t nh cho nên ch ng dung ch a s xen t p. L i nói Ch ng ph i Không Hòa H p, là t riêng s Di u c a cái Th y mà nói, Di u thì không ch nào mà không có.

Cu n Bách Môn Ngh a H i nói “Th u t Vô Sanh là hi u r ng Tr n C nh là Duyên c a Tâm, và Tâm là Nhân c a Tr n C nh. Nhân Duyên hòa hi p thì các huy n t ng m i sanh ra. Do t Duyên sanh, nên Vô T Tánh. T i sao th ? Vì nay Tr n ch ng th t duyên mà ph i ch có tâm. Tâm ch ng th t mình làm tâm, t t ph i ch có duyên Tr n. Do n ng nhau mà có, nên không th nh. Do ó, Duyên Sanh t c là Vô Sanh, ch ch ng ph i b Duyên Sanh mà nói Vô Sanh”.

T Thi u Tiên th ng ng, nói : “Vo ch ng dnh, p ch ng tan, ph i n ng không khô, ngâm n c không th i. M t m c treo gi a Thái H , m c ng i m t l nh c nh bên nhìn”.

Hòa Th ng Bì Th ang h l a.

Ngài o Ngô h i: “Làm gì th ?”

T Th nói : “Hòa hi p”.

o Ngô : “Nh th t c là ngay ó mà thoát ?”

T Th r ng : “Cách xa bao nhiêu th i gian r i v y ?”

Ngài o Ngô ph t tay áo, b i.

M t hôm, Ngài o Ngô ngoài v , T Bì Th h i: “T âu v ó ?”

Ngài o Ngô áp : “G n ây thôi”.

T Th r ng : “Dùng sàng s y hai mi ng da ó làm gì ?”

Ngài Ngô : “M n”.

T Th r ng : “Kia có thì cho ông m n, còn không thì làm sao ?”

o Ngô : “Ch vì có nên m i m n”.

Xem cách xưng danh tôn túc như thế, thì cái Di u Giác Nguyên đó cùng các duyên trăn và các tâm niệm là Hòa Hạp hay chăng Hòa Hạp? Có một mặt khác!

---o0o---

M C B Y : TÓM THU V NH LAI T NG

I. TÓM THU

Kinh : “Anan, ông còn không biết rằng hết thảy các tướng huyễn hóa của đời này ngay nơi chỗ mà sanh ra, tùy theo chỗ mà đi tìm t. Huyển vì mê vọng nên nói là tướng, chỗ thật tánh chúng là Di u Giác Minh Thế. Như vậy, cho nên niệm niệm, sáu Nhịp, mười hai X và mười tám Gi i u là : - Nhân Duyên hòa hạp : in tu tướng có sanh ra; - Nhân Duyên chia lìa : in tu tướng đi tìm t. Quy tắc chúng biết rằng sanh, đi t, n, i v n là Nh Lai T ng Tánh tướng tr, m u sáng, b t ng, tròn kh p, tánh di u Chân Nh . Trong Tánh Chân Thế tướng mà tìm cứu cho ra tướng n, i, mê, ng, sanh, t r t là không c.

Thông r ng : đây bày tướng n Môn, mà ra con tướng Di u B, t c là ngay trong phù trăn huyễn hóa mà chúng Chân Nh . “Trong Tánh Chân Thế tướng mà tìm cứu cho ra tướng n, i, mê, ng, sanh, t r t là không c”.

Các tướng, Nh p, X, Gi i ch có tướng huyễn vọng. Huyển không tướng, n tướng Chân mà lập nh hoa m khi lên gi a h không, toàn thể hoa m là h không. Như sóng sanh trên nước, toàn sóng là nước. Cho nên kinh nói “Tánh của chúng thật là Di u Giác Minh Thế”, Thế này chính là Pháp Thân. Tướng nó gồm cả vô lượng công nên gọi là Nh Lai T ng. V n chúng n i, nên gọi là Thế tướng Tr. V n chúng a tướng mê muội, nên gọi là Di u Minh. V n không sanh đi t, nên gọi là B t ng. V n t s n nên nói là Tròn Kh p, Châu Viên. M t v Thế tướng Tr nên n i b t kh c. M t v Di u Minh nên mê ng b t kh c. M t v B t ng nên sanh t b t kh c. M t v Tròn Kh p nên Chân Thế tướng.

Cái gọi là Tánh Chân Nh M u Nhi m đây kết thật là cái “X a nay không m t v t” vậy.

Có nhà sư h i T Hoàng Bá : “K h c nhân này chúng hi u, Hòa Thế tướng bày như thế nào?”

T Hoàng Bá nói : “Ta không có m t v t nào h t. T x a n gi ch ng t ng em ra m t món v t cho ng i. Ông t vô th y n nay ch vì b ng i ta ch bày r i tìm ki m chuy n Kh H p, tìm ki m chuy n Hi u Ng . Nh th thì ch ng ph i c th y trò u l t vào n n vua sao ? Ông ch c n bi t r ng, m t ni m ch ng th t c là không có cái Thân Th . M t ni m không t ng n t c là không có cái Thân T ng. Quy t ch ng có trôi theo s t o tác, t c là không có cái Thân Hành. Ch ng có ngh suy, so sánh, phân bi t t c là không có cái Thân Th c. Nay ông v a kh i ra m t ni m t c thì có ngay vòng Th p Nh Nhân Duyên : Vô Minh duyên ra Hành, v a Nhân v a Qu ; cho n Lão, T c ng v a Nhân v a Qu .

“Cho nên ng t Thi n Tài i m t tr m m i n i c u thi n trí th c, ch là h ng vào Th p Nh Nhân Duyên mà c u. Sau r t g p c Di L c. c Di L c l i ch n g p c V n Thù. V n Thù y, chính là cái B n a Vô Minh c a ông. N u tâm tâm riêng khác, h ng ngoài mà tìm c u thi n trí th c, thì m t ni m v a sanh li n di t, v a di t li n sanh. B i th , T Kheo các ông c ng sanh, c ng lão, c ng b nh, c ng t . Tr Nhân n Qu x a nay, t c là s sanh di t c a n m T . N m T là n m m. M t ni m ch ng kh i t c là m i tám Gi i bèn không, ngay thân là hoa trái B , ngay tâm t c là Bát Nhã. N u có ch d ng bám, thì ngay thân là xác ch t, c ng g i là qu gi xác ch t”.

L i nói này c a T Hoàng Bá ch ng ph i làm sáng t câu kinh “H huy n vì mê v ng nên nói là t ng, ch th t tánh c a chúng chính là Di u Giác Minh Th ” ó sao ?

Ông H o Nguy t cúng d ng, h i T Tr ng Sa : “Rõ thì nghi p ch ng v n là không. Ch a rõ, n x a ành trang tr i¹⁸⁶”, v y thì T S T Tôn gi và Nh T Hu Kh vì sao ph i tr n x a ?”

T Sa nói : “ i c ch ng bi t B n Lai Không¹⁸⁷.”

H i : “Nh th nào là B n Lai Không ?”

áp : “Là nghi p ch ng”.

H i : “Nh th nào là nghi p ch ng ?”

áp : “Là B n Lai Không”.

R i T Sa dùng bài k ch bày :

“Gi Có, v n ch ng Có

Gi Di t, c ng ch ng Không

Ngh a Ni t Bàn, tr n

M t Tánh, ch ng khác gì”.

(Gi H u nguyên phi H u

Gi Di t di c phi Vô

Ni t Bàn, th ng trái ngh a

Nh t Tánh, cánh vô thù).

L i d y này c a T Tr ng Sa ch ng ph i làm rõ câu “Sanh di t, n i u v n là Tánh Chân Nh tròn kh p, b t ng, m u sáng, th ng tr c a Nh Lai T ng” ó sao ?

L i T Giáp S n v T nh S n v a i v a nói chuy n.

T nh S n nói : “Trong sanh t mà không có Ph t, thì không có sanh t ”.

T Giáp S n nói : “Trong sanh t mà có Ph t thì ch ng mê sanh t ”.

Hai bên ch ng ch u nhau, bèn có n T i Mai.

Giáp S n bèn thu t l i và h i ch th y, hi u c a ai g n h n.

T Mai nói : “M t g n, m t xa”.

Giáp S n l i h i : “Cái nào g n”.

T Mai r ng : “Thôi v i, ngày mai n”.

Hôm sau, Giáp S n l i t i h i n a.

T Mai nói : “G n thì ch ng h i, h i thì ch ng g n”.

Sau này, Ngài Giáp S n t b o : “Lúc ó m t m t con m t l ”.

ây là m t t c, ch ng ph i làm rõ câu “Trong Tánh Chân Th ng mà c u cho ra nh ng cái n i, mê ng , sanh t r t là không c” ó sao ?

B n chú gi i x a cho r ng : T b y ch tr ng tâm và bi n ra cái Th y cho n ây là r ng phá Ch p Ngã, là pháp Quán Không, Xa Ma Tha. T ây tr xu ng là r ng phá Ch p Pháp, t c là pháp Quán Gi , Tam Ma . i v i ch “Ch th ng Tâm ng i, th y Tánh thành Ph t” còn cách xa m t o n ng.

Nh th là ch a hi u r ng pháp Di u Xa Ma Tha mà Ông Anan h i, thì ây, c áp là Di u Chân Nh Tánh. Ch m t ch Di u, th t khó hình dung, ng i ng t bi t l y.

---o0o---

A. THUS C M

Kinh : “Anan, th nào n m m v n là Nh Lai T ng Di u Chân Nh Tánh ?

Thông r ng : N m m c ng g i là n m U n. U n ngh a là ch a nhóm, tích t . m ngh a là che y. Tích t h u vi, che y Chân Tánh, cho nên cùng g i là ph m vi c a n m m, r t là khó phá. ây nói “V n là Nh Lai T ng Di u Chân Nh Tánh” là nói suy t g c thì n m m duyên kh i t trong Nh Lai T ng mà l u xu t ? Hay là nói n m m u Không, t c hi n bày Tánh Di u Chân Nh ? i u này thu ìc v n Môn, t c là o n tr c g i là “Con ng Di u Tu Hành các Tam Ma i T ng Trì”. Chính là ây ch r ng : Ng m t c là Nh Lai T ng, t c là Tánh Di u Chân Nh , không hai, không khác ! Nh th thì d p tan Ng m, c ng không có th l p. Nh lu n v Lý n Ng , ph i ngay ây th y c n m m u t Vô Sanh, u t T ch T nh, c u t ng n m m r t là không th c. Th thì n m m âu ch ng ph i là Chân Nh , mà Chân Nh nào ch ng h là Ng m ?

Có nhà s h i T Quy S n An r ng : “R i b n m m, th nào là cái thân x a nay ?”

T An nói : “ t, N c, L a, Gió, Th , T ng, Hành, Th c”.

V s nói : “Cái ó là n m m”.

T An nói : “Cái ó ch ng ph i n m m”.

L i h i : “Cái m này ã h t mà cái m kia ch a sanh, thì nh th nào ?”

T An nói : “Cái m này ch a h t, i c là cái gì ?”

áp : “Ch ng hi u c”.

T An nói : “N u hi u cái m này, bèn rõ m kia”.

Nh theo T An, qu là th u su t Ng m v n là Nh Lai T ng Di u Chân Nh Tánh.

Kinh : “Anan, ví nh có ng i dùng con m t trong s ch xem h không trong t nh, ch th y m t h không trong sáng, v ng l ng ch ng có gì. Ng i y khi không ch ng lay ng con m t, nhìn s ng h i lâu nên m i m t, bèn n i h không riêng th y hoa m lo n x , l i th y có t t c nh ng t ng gi d i l ng x ng. Nên bi t r ng S c m c ng là nh th .

“Anan, các hoa m l ng x ng y ch ng ph i t h không mà n, ch ng ph i t con m t mà ra. Th t v y, Anan, n u nói t h không mà n, ã t h không n thì ph i l i tr vào h không. N u có ra, có vào nh th thì ã ch ng ph i là h không. H không mà ch ng ph i tr ng r ng thì t nhiên không th dung ch a hoa m sanh di t trong y, c ng nh thân th Anan không th dung ch a c m t Anan khác.

“Còn cho r ng hoa m t con m t mà ra, ã t con m t ra thì ph i tr vào con m t. L i cái tính hoa m y ã t con m t mà ra thì l ra ph i có Tánh Th y. N u có Tánh Th y thì khi ã ra làm hoa m gi a h không, ph i tr l i th y c con m t. N u không có Tánh Th y, thì khi i ra ph i che l p h không, khi tr vào ph i che l p con m t ! H n n a, khi th y hoa m, áng l con m t ph i không lò, ch sao th y h không trong sáng thì m i g i là con m t trong s ch ?

“V y, nên bi t r ng : S c m h v ng, v n ch ng ph i tánh Nhân Duyên, ch ng ph i tánh T Nhiên.

Thông r ng : Ngài Long Th có bài k :

“Các pháp ch ng t sanh

C ng ch ng do (cái) khác sanh

Ch ng chung, ch ng không nhân

Nên g i là vô sanh”.

(Ch pháp b t t sanh

Di c b t từng tha sanh

B t c ng b t vô nhân

Th c thuy t vô sanh).

Phàm các pháp ch ng t sanh, vì ch có các Duyên v y. Ch ng do cái khác sanh, vì các Duyên u vô t tánh. Ch ng cùng sanh vì th c a trí và tu hành là không; vô t tánh nên không h p, không tán. Ch ng không Nhân, vì ph i ch tu hành giác ng m i hi n l , ch ch ng ph i t nhiên mà thành.

Hãy bi t r ng cái Di u Giác Minh Th này lìa ngoài h t th y m i l i l m, v n T Vô Sanh v y. T n m m, sáu Nh p, m i hai X , m i tám Gi i cho n b y i ch ng có ch nào không làm r ng sáng cái ý này. Ng c Vô Sanh t c là Con m t thanh t nh. X a nay v n t không hoa m, ch vì nhìn s ng mà hoa m t. Trái v i Chân, hi p v i V ng, bèn th y có hoa. Hoa v n không Th , ch ng t âu sanh. Ch h t b nh nh m, hoa cu ng lo n t di t. N u n i hoa m l ng x ng mà cho là có ch sanh ra, t c là tánh Nhân Duyên; nói là không có ch phát sanh, là tánh T Nhiên. Nay xét ch sanh ra, thì ch ng h không mà sanh, c ng ch ng con m t mà sanh, thì rõ là ch ng ph i Nhân Duyên. N u qu là T Nhiên mà có thì khi th y hoa m l ra t mình không có b nh nh m. N u không có b nh nh m mà th y hoa m thì con m t th y hoa m ph i g i là con m t trong s ch ! Và th y h không trong sáng ph i là con m t nh m ! Th , t i sao khi th y h không trong sáng l i g i là con m t trong s ch ? Hoa m này ch c ph i do b nh nh m mà sanh, ch rõ ràng ch ng ph i t nhiên v y !

Ôi ! Hoa m ã th , thì S c m c ng th . V n u h v ng, v n vô t tánh, t c S c t c Không. Cho nên g i ó v n là Nh Lai T ng Di u Chân Nh Tánh v y.

c Mã T d y chúng r ng : “Ba cõi duy ch là Tâm, muôn hình v n t ng u là m t Pháp n. Phàm th y s c là th y tâm. Tâm ch ng t là tâm, nhân s c mà có. Các ông ch tùy th i mà nói n ng, thì s t c là lý, u không ch ng i. o qu B c ng l i nh th . N i tâm sanh ra thì g i là s c. Bi t

s c là không thì sanh t c là ch ng sanh. N u hi u ý này m i khá tùy th i n c m m c áo, nuôi l n Thánh Thai¹⁸⁸, m c tình qua ngày qua bu i, còn chuy n gì âu! Các ông th lnh giáo pháp c a ta, hãy nghe k r ng:

“Tâm a tùy th i nói

B ch là th

S , lý ng không ng i

ang sanh t c ch ng sanh”.

(Tâm a tùy th i thuy t

B di c ch ninh

S , Lý cu vô ng i

ng sanh t c b t sanh).

T Vân Môn d y chúng r ng :

“Chân Không ch ng ho i Có. Chân Không không khác S c”.

Có v s h i : “Cái gì là Chân Không ?”

T Môn nói : “Ông có nghe ti ng chuông không?”

áp : “ ó là ti ng chuông”.

T Môn nói : “N m L a¹⁸⁹ m ng th y c sao ?”

Thi n s Cao An Nhân d y chúng r ng : “Bình th ng ch ng mu n h ng theo l i tr c, câu sau mà c v ùa gi n v i nam n nhà ng i. Vì sao ? Vì thanh ch ng ph i thanh, s c ch ng ph i s c”.

Có v t ng h i : “Nh th nào là thanh ch ng ph i thanh ?”

áp : “G i là s c c không ?”

H i : “Nh th nào là s c ch ng ph i s c ?”

áp : “G i là thanh c ch ng ?”

V t ng làm l t .

T Bền nói : “Hãy th nói xem : vì ông mà nói ? Hay áp l i l i ông ? N u có ng i rõ c thì có ch nh p”.

T n Hà t ng r ng :

“S c t s c, h , thanh t thanh

Oanh non hót li u, khói mong manh

C a c a u thông v kinh qu c

Nghiêng nghiêng ba o, bi n y tr ng

(S c t s c h thanh t thanh

Tân oanh x li u yên kinh

Môn môn h u l thông kinh qu c

Tam o tà hoành h i nguy t minh).

Cho nên, bi t S c m v n là Tánh Di u Chân Nh , li n t Vô Sanh ó.

---o0o---

B. THU TH M

Kinh : “Anan, ví nh có ng i tay chân yên n, n m vóc i u hòa, b ng nh quên mình, không có gì là trái là thu n. Ng i y khi không l y hai bàn tay xoa nhau gi a h không, thì n i hai bàn tay y gi d i sanh ra nh ng C m Xúc tr n rít, l nh nóng. Nên bi t Th m c ng l i nh th .

“Anan, các C m Xúc gi d i kia không ph i t h không mà n, không ph i t bàn tay mà ra. Th t v y, Anan, n u t h không mà n thì ã sanh C m Xúc n i bàn tay, sao l i không sanh C m Xúc n i thân th , không l h không l i bi t l a ch sanh ra C m Xúc ? N u nh t bàn tay mà ra, thì l ra không c n hai tay ph i h p l i. L i ã t bàn tay mà ra thì khi bàn tay h p l i, bi t có C m Xúc, n khi bàn tay r i ra thì C m Xúc ph i ch y vào, và

xung tay cánh tay phải bị t... vào c... C... Xúc. Rồi họ phải có tâm hay bị t, bị t ra, bị t vào và phải có m... t... gì... li trong thân, sao li phải ch... hai tay h... plimigi là C... Xúc?

“V... nên bị t... r... : Th... m... h... v... ng, v... n... ch... ng... ph... tính Nhân Duyên, ch... ng... ph... tính T... Nhiên.

Thông... r... : Trong cái T... ng... Tánh không có các lãnh... th... . Khi ra xúc tình n... i... C... nh, ... em... C... nh vào tâm thì g... i... là Th... . Cho nên l... y hai tay xoa vào nhau thì h... v... ng... sanh ra tr... n... rít, l... nh... nóng... L... nh... nóng... v... n... không có, do t... p... xúc mà có, nên g... i... là huy... n... xúc. N... u... Th... m... do Nhân Duyên hay T... Nhiên mà sanh thì không th... g... i... là h... v... ng. Nay Th... ch... ng... ph... i... t... h... không c... ng... ch... ng... ph... i... t... bàn tay, t... c... là ch... ng... ph... i... Nhân Duyên. Ph... i... ch... h... plimigi... bi... t... t... c... là ch... ng... ph... i... T... Nhiên. Ch... ng... ph... i... Nhân Duyên, ch... ng... ph... i... T... Nhiên, ... ng... th... T... ch... Di... t... V... n... t... ch... ng... sanh thì không ph... i... là Nh... Lai... T... ng... Di... u... Chân... Nh... Tánh sao? G... i... là Nhi... m... M... u... (Di... u), vì Th... mà th... t... ch... ng... Th... .

c... Th... Tôn nhân có v... Ph... m... Chí... Tr... ng... Tr... o... n... ngh... lu... n, và cam oan tr... c... r... ng :

“N... u... cái... ngh... a... c... a... tôi... r... t, tôi... s... t... ch... t... u”.

Th... Tôn nói : “Ngh... a... c... a... ông... l... y... gì... làm... Tông?”

Ông Ph... m... Chí... áp : “Tôi... l... y... “T... t... c... u... ch... ng... lãnh... th... làm... Tông”.

Th... Tôn nói : “Cái... Th... y... ó... có... th... không?”

V... Ph... m... Chí... ph... t... tay... áo... b... i... . n... gi... a... ng, ông... bèn... t... nh... ng... mà... b... o... v... i... t... r... ng : “Ta... ph... i... tr... l... i... dâng... u... cho... Th... Tôn!”

Các... t... nói : “Tr... c... i... chúng... tr... i, ng... i, Ngài... ã... th... ng... cu... c, sao... l... i... chém... u?”

Ông... áp : “Ta... thà... tr... c... ng... i... Trí... mà... chém... u... còn... h... n... gi... a... ng... i... vô... Trí... mà... c... th... ng”.

R... i... than... r... ng : “Ngh... a... c... a... ta... b... r... t... vào... c... hai... ch... : Cái... Th... y... mà... có... th... , là... r... i... vào... ph... n... thô. Cái... Th... y... mà... không... th... , là... r... i... vào... ph... n... t... . T... t... c... tr... i,

ng ỉ và hàng Nh Th a u ch ng bi t ch r i k t c a cái ngh a ta a ra. Ch có Th Tôn và các i B Tát bi t c cái ngh a c a ta b r t”.

Bèn tr l i ch Th Tôn và th a r ng : “Ngh a c a tôi b r t k t hai n i, xin t ch t u dâng Ngài”.

c Th Tôn d y : “Trong pháp c a ta không có vi c nh v y. Ông nên h i tâm mà h ng v o”.

Ông Ph m Chí bèn cùng n m tr m t xu t gia theo Ph t và ch ng A La Hán.

Ôi, Th m vi t n nh v y, âu d gì phá !

---o0o---

C. THU T NG M

Kinh : “Anan, ví nh có ng ỉ khi nghe nói n trái m chua thì trong mi ng ch y n c mi ng. Khi ngh n ng trên v c núi thì lòng bàn chân th y r n r n. Nên bi t T ng m l i c ng nh v y.

“Anan, câu chuy n m chua nh th ch ng t trái m mà sanh ra, ch ng ph i do cái mi ng mà vào. Th t v y, Anan, n u do qu m sanh ra thì trái m t nói l y, nào ph i ch n ng ỉ nói ? N u do cái mi ng mà vào thì cái mi ng t nghe l y, c n gì n l tai ! N u ch có l tai nghe, thì n c mi ng kia sao không t l tai ch y ra ! Chuy n ngh n ang ng trên v c núi l i c ng nh v y.

“V y, nên bi t r ng : T ng m là h v ng, v n ch ng ph i tính Nhân Duyên, ch ng ph i tính T Nhiên.

Thông r ng : T t ng v n không có th t t ng, do tâm mà thành có t ng, nên g i là T ng. Ngh t ng n trái m chua thì ch y n c mi ng. Ngh t ng n v c cao thì c m th y lòng bàn chân r n r n. Trái m nào có mi ng, ch có nói n thôi, thì n c mi ng do âu mà t i ? Nên có là do T ng v y. L i n a, trong m ng mà nói n trái m chua, ng ỉ nói ch ng ph i là ng ỉ th t, cái Nghe l i ch ng ph i l tai, thì n c mi ng do âu mà t i, ó là k t qu c a T ng v y. N u cái T ng này là tánh Nhân Duyên thì ch c là không th ngoài trái m chua và mi ng mà có. Nay vi c nói ch ng ph i là t qu m , vi c nghe ch ng do mi ng, l tai l i ch ng ch y n c

mi ng, mà trong mi ng l i có n c sanh ra, thì rõ ràng không ph i là Nhân Duyên.

N u cái T ng này là tánh T Nhiên, thì khi nói trái m chua l ra lòng bàn chân ph i th y r n r n, nói ng trên v c th m thì l ra n c mi ng ch y ra. Mà nay m i th u tùy theo ch ng t , t p khí, ch ng ph i không lý do mà t nhiên có, nên rõ ràng là không ph i T Nhiên.

Ch ng ph i là Nhân Duyên, ch ng ph i là T Nhiên, ngay ang lúc T ng, t c là Vô T ng, Nh Nh , m t Tánh Nhi m M u v y.

Có m t v o s h i T V n Tùng : “K t này h n ba m i n m tr d p v ng tâm mà không xong !”

T Tùng nói : “Tôi có b n câu h i a ra t cái Toàn Chân :

“Câu h i th nh t : V ng tâm ã có t lâu mau r i ?

“Câu h i th hai : X a nay v n có V ng Tâm không ?

“Câu h i th ba : V ng tâm làm sao mà o n ?

“Câu h i th t : “V ng tâm o n là ph i hay không o n là ph i ?”

V t ng l y t r i i.

Ngài Hoàng S n Tri u V n Nh thân c n Viên Thông qu c s , t ng có bài t ng :

“V ng t ng x a nay v n là Chân

Khi tr l i d y m t l p tr n

Nói, suy, ng, t nh nh gì ó ?

K l ng mà xem, ai khác âu”.

(V ng T ng nguyên lai b n t Ch n

Tr th i h u kh i nh t trùng tr n

Ngôn, t , ng, t nh th a thùy l c

T t khán lai vô bi t nh n).

Thu Ph t còn t i th , có ba ng i anh em nghe n c T Da Ly có ng i dâm n tên là Am La Bà Li. L i nghe n c Xá V có ng i dâm n là Tu M n Na, l i nghe thành V ng Xá có ng i dâm n tên là u Bát La Bàn Na. T t c u tuy t s c. Ngày êm nh ngh , m i m ng th y cùng các nàng ó ân ái. n khi t nh d y, nh l i m i ngh r ng : “Ng i n ch ng t i, ta c ng không i, mà chuy n dâm ã thành y ”.

Nhân ó mà t ng t t c các pháp u nh th c , do ó n ch ng Duy Tâm.

Ôi ! Nh ba ng i y áng g i là t su t c s h v ng c a T ng m. n ch ng Duy Tâm ch ng ph i là ã th y Tánh Di u Chân Nh sao ?

---o0o---

D. THU HÀNH M

Kinh : “Anan, ví nh dòng n c ch y xi t, sóng mòi n i nhau, l p tr c l p sau, không v t kh i nhau. Nên bi t Hành m l i c ng nh th .

“Anan, Tánh Ch y nh v y không nhân h không mà sanh, không nhân n c mà có, c ng không ph i tánh n c, c ng không r i h không và n c. Th t v y, Anan, n u nhân h không mà sanh, thì m i ph ng h không vô t n thành ra dòng n c ch y vô t n, th thì th gi i u b chìm m c . N u nhân n c mà có, thì dòng ch y y b n tánh l ra không ph i là n c n a và hi n nay ã có th ch ra t ng c a dòng ch y và t ng c a n c khác nhau. N u Tánh Ch y t c là Tánh N c, thì khi n c ng l i, l ra không ph i là n c n a. N u Tánh Ch y r i h không và n c mà có, thì không th có cái gì ngoài h không c , và ngoài n c không th có dòng n c.

“V y nên bi t r ng : Hành m h v ng, v n không ph i Tánh Nhân Duyên, không ph i Tánh T Nhiên.

Thông r ng : Th c A à Na¹⁹⁰ vi t , t p khí hi n hành nh dòng n c ch y xi t, t ng ch ng là ng yên, g i là Th c Th Tám. G n dính cái v ng ng vào Tánh trong l ng, ni m ni m i d i, bi n i ch ng h ng ng ngh , g i là Th c Th B y, ó là Hành m. Hành m¹⁹¹ gi ng nh dòng n c ch y xi t, theo C nh mà i d i. Nh ng cái dòng ch y ó, không ph i t C nh mà sanh, không ph i t Tâm mà sanh, ch ng ph i t c là Tâm C nh,

ch ng ph i lĩa ngoài Tâm C nh. T t c b i vì Th c Th B y trong d a vào Th c Th Tám, ngoài thì n ng theo Th c Th Sáu, v n không có t tán h khá c. ã vô t tánh, t c là h v ng v y.

Nói dòng n c ch ng ph i t h không sanh ra thì còn d hi u, nh ng nói “Dòng n c ch ng ph i t n c mà có” thì khó bi n ra. Cái N ng H u¹⁹² là n c, cái S H u¹⁹³ là dòng n c ch y. C ng nh cây sanh ra trái, thì trái ch ng ph i là cây, rõ ràng có th ch ra là cây khác trái. Th mà dòng n c ch y và n c, hai t ng y không th riêng ra mà t có, thì t c là dòng n c không ph i do n c mà riêng có, ã rõ ràng v y. Dòng n c ch y ch ng ph i t c là h không hay n c, ngh a là không ph i Nhân Duyên. Ch ng lĩa ngoài h không và n c, t c ch ng ph i T Nhiên. Ch ng ph i Nhân Duyên, ch ng ph i T Nhiên thì ng nhiên là h v ng. Th u su t c là h v ng, hi n gi v n t Vô Sanh, ó là Tánh Di u Chân Nh .

Kinh L ng Già nói “Có t ng thì sanh ch p ng i, có t ng thì sanh v ng t ng. S trôi ch y (l u chú) sanh thì theo v ng mà trôi l n. N u n c Vô Công D ng a thì v n còn trong t ng l u chú. C n ph i v t ra c cái sanh t ng l u chú th ba, m i là t t i kho ái ho t”.

Có v t ng h i T Tri u Châu : “Tr nh s sanh có sáu Th c hay không ?”

T Châu nói : “Trên dòng n c xi t, ánh c u”.

V t ng l i h i T u T : “Trên dòng n c xi t ánh c u, ý ch th nào ?”

T u T áp : “Ni m ni m ch ng d ng”.

Ngài Tuy t u t ng r ng :

“Sáu Th c vô công, h i m t câu

Tác gia¹⁹⁴ chung s c bi n m i u

Mênh mông ch y xi t : c u v n ánh

Ch y ch ng ng ng, ai bi t xem ?”.

(L c Th c vô công thân nh t v n

Tác gia t ng v ng bi n lai oan

Mang mang c p xu t c u t

L c x b t ình thùy gi i khán).

ây là ho t cú c a Ngài Tuy t u. Th nói bài t ng n vào ch nào ? N u nhìn th y c m i tin n i Hành m t c là Nh Lai T ng Di u Chân Nh Tánh.

---o0o---

E. THU TH C M

Kinh : “Anan, ví nh có ng i l y bình t n gia¹⁹⁵ b t c hai l , r i vác cái bình y h không i xa ngàn d m em cho n c khác. Nên bi t r ng Th c m c ng l i nh th .

“Anan, cái h không y không ph i n t ph ng kia, c ng không ph i nh p vào ph ng này. Th t v y, Anan, n u n t ph ng kia, thì trong cái bình ã ng h không em i, ph ng kia l ra ph i thi u m t bình h không! N u a vào ph ng này thì khi m mi ng bình trút ra, l ra ph i th y h không ra !

“V y, nên bi t r ng : Th c m h v ng, v n không ph i tánh Nhân Duyên, không ph i tánh T Nhiên.

Thông r ng : B Tông C nh L c nói “N u ch p là có Th c, theo thân mà qua l i, n i này Th c m di t, qua n i kia Th c m sanh thì c ng gi ng nh em h không c a x này qua cho x khác xa. N u n i này Th c m th t di t m t, thì ch này ph i thi u h không. N u n i kia Th c m l i sanh ra, thì khi m n p bình, ph i th y h không ch y ra. B i th nên bi t r ng : h không b t ng, Th c không n- i, Th c m là h v ng v y.

T Ôn L ng nói : “Cái Tánh Không Ch n Giác cùng kh p pháp gi i m t khi ã mê thì là Th c, Th c c ng nh h không trong bình. Trong ngoài u là m t h không : ví d cho Tánh và Th c v n là m t Th . B t c hai u : ví d cho h v ng phân ra là ng, là Khác. H không không có s n- i : ví d cho Tánh không có sanh, không có di t. Cái bình : ví d cho cái nghi p h v ng. H không trong bình : ví d cho Th c h v ng. Nghi p mang Th c

i, nh cái bình mang h không. i qua n c khác : ví d cho s luân chuy n h v ng trong sáu n o luân h i”.

Kinh Pháp Cú nói : “Cái tinh th n trong hình hài nh con chim s nh t trong bình. Bình v thì chim bay m t”.

Cái bình t n già này c ng gi ng nh hình hài, hai ý gi ng nhau.

Quan i Phu L c Tuyên h i T Nam Tuy n : “Ng i x a có nuôi trong bình m t con chim, d n d n l n lên, không ra kh i bình c. Nay n u không c h y bình, không c làm h hao chim, làm sao ra c ?”

T Nam Tuy n kêu l n : “ i Phu !”

Ông L c Tuyên ng ti ng d .

T Tuy n nói : “Ra r i v y”.

Ông L c Tuyên do ch ó m t , bèn l y t .

M t hôm, l i h i T Nam Tuy n : “ t theo L c H p mà n, trong y l i còn có thân ch ng ?”

T Tuy n nói : “Phân minh nh gi , c ng t a ch nhân”.

Ông L c Tuyên nói : “Hòa Th ng th t không th ngh bàn, n ch nào th gi i thành t u ch ó”.

T Tuy n nói : “Th t ra, u là chuy n c a ph n ông ó !”

Hòa Th ng Báo Ân Minh h i hai v thi n khách : “Th Tòa v a r i ch nào ?”

áp : “Kinh ô”.

T Minh nói : “Th ng T a r i kinh ô n núi này, thì kinh ô thi u Th ng T a mà núi này d Th ng T a ! D t c là ngoài tâm có pháp; thi u thì tâm, pháp ch ng cùng kh p ! Nói c lý o thì nên , ch ng hi u thì nên i”.

Hai v này không áp c.

Như thế này Thiên Y Hoài, chớ thảy từ rành r. T. Thiên Y n ng n núi Sam, c m i vào chùa, th ng ng nói : “S u t hai m i n m m n m núi này, hôm nay m ng ã n c, qu là y nhân duyên. S n t ng ch a n núi này mà thân ã n tr c. K p t i khi n ây, thì núi Sam ã trong thân c a s n t ng”.

ch này mà m i m i u th u tri t, m i tin Th c m là h v ng, v n ch ng h có n, có i. Nh b t n c sanh ra, di t m t, không lìa ngoài bi n c . B t n c là bi n c , thì Th c l i ch ng ph i là Tánh Di u Chân Nh ó

---o0o---

QUY N III

F. THU SÁU NH P

Kinh : “L i n a, Anan, nh sao là L c Nh p v n là Nh Lai T ng Di u Chân Nh Tánh ?

Thông r ng : L c Nh p c ng g i là L c X , là cái ch cho C nh do ó mà Nh p vào v y. ây ch l y C n làm Nh p. L c C n sao l i là Di u Chân Nh Tánh ? Ch ng ph i là “M t C n ã tr v ngu n thì sáu C n u thành Gi i Thoát” sao ? B i th , sáu C n t c ó là Ph t Tánh v y.

Vua D Ki n h i tôn gi Ba La : “Cái gì là Ph t ?”

T áp : “Th y Tánh là Ph t”.

Vua h i : “Th y th y Tánh ch ng ?”

T áp : “Tôi th y Ph t Tánh”.

Vua h i : “Cái Tánh ch nào ?”

T nói : “Tánh trong tác d ng”.

Vua h i : “ y là tác d ng nào mà tôi không th y ?”

T nói : “Nay hi n là tác d ng mà vua t ch ng th y”.

Vua h i : “Hi n n i tôi có ch ng ?”

T nói : “Vua mà tác d ộng thì không có gì ch ờng ph ỉ là ó; vua mà ch ờng dùng, Th ỹ khó th ỹ”.

Vua h ỏi : “Nh ờ khi ờng dùng thì xu ỹ t ỹ hi ỹ n m ỹ ch ỹ ?”

T ỏ ỏp : “Nh ờ khi xu ỹ t ỹ hi ỹ n thì hi ỹ n có tám ch ỹ”.

Vua nói : “Xin vì tôi nói ra tám ch ỹ xu ỹ t ỹ hi ỹ n ỹ”.

T Ba La nói bài k ỏ :

“ ỏ thai làm Thân

ỏ i làm Ng ỏ i

m t là Th ỹ

tai là Nghe

m i Ng ỏ i mùi

mi ng ỏ ỏm Lu n

tay C m N m

chân ỏ i Ch ỹ

Hi ỹ n kh ỏ p ỏ ng ỏ u pháp gi ỏ i

Thâu l ỏ i trong m t vi tr n

T hi ỹ u, bi t ó là Ph t Tánh

Không hi ỹ u, l ỏ i g ỏ i là tinh h n”.

Vua nghe xong bài k ỏ , tâm li ỹ n khai ng ỏ .

Ông Trình Minh ỏ o ỏ c Trung Dung có câu th ỏ “Di ỹ u bay t n tr ỏ i. Cá nh ỹ y trong v c”, nói r ỏ ng “Trên đ ỏ i ỏ u rõ ràng v ỹ”. ỏ ỏ y là Ông T T qu ỏ là vì ng ỏ i mà g ng s c. Bi t ỏ c thì ỏ i s ng quá ỏ i t do. Ch ng bi t, thì ch ỏ là “ ỏ ỏ a gi n v ỏ i tinh h n”. Nh ng l ỏ i nói ỏ y, ng ỏ i h c v n th ỏ ng nghe. Vì sao vua D Ki n l ỏ i t ng , nh ?

Thi n s Ph t Nh t Tài th ng ng : “Gió m a tiêu i u l p kín Tai ông ! Lá r ng l i qua l p kín M t ông ! H ng mùi lo n x l p kín M i ông ! L nh nóng, ng t bùi l p kín L i ông ! Áo g m m mát l p kín Thân ông ! V ng t ng iên o l p kíp ý ông ! Này ch v thi n c, cho dù các ông có l t l i c ch ng n a thì c ng là ng x ng t b ng ! Tham!”

Ch này ch ng tham thì không c !

Kinh : “Anan, t c n i tròng m t kia, ngó s ng sanh ra m i lò. C hai cái : con m t và s m i lò u là cái t ng sinh m i lò do nhìn ch m ch m c a B .

“Nhân n i hai th v ng tr n sáng và t i phát ra cái Th y bên trong, thu n p các tr n t ng mà g i là cái Th y. Cái Th y này r i ngoài hai Tr n sáng và t i, r t ráo không có t th .

“Th t v y, Anan, ph i bi t tr ng cái Th y ó ch ng ph i t n i sáng, n i t i mà n, ch ng ph i t c n m t mà ra, ch ng ph i t h không mà sanh. Vì sao th ? N u t cái sáng mà n, thì khi t i ã theo cái sáng mà di t, l ra không th y c cái t i ! N u t cái t i mà n thì khi sáng ph i theo cái t i mà di t, l ra không th y c cái sáng ! N u do c n m t mà sanh, h n không có sáng, có t i thì cái Th y nh v y v n không t tánh. N u do h không mà ra thì ngó t i tr c ph i th y các tr n t ng, quay v ph i th y con m t ! L i n a, h không mà t th y nào có liên quan gì n ch thâu nh p c a ông.

“Th nên, ph i bi t Nhãn Nh p là h v ng, v n ch ng ph i tính Nhân Duyên, ch ng ph i tính T Nhiên.

Thông r ng : Ngó s ng ch p lâu thì m t m i mà phát lò, nên th y hoa m lo n x , cái c n m t phân bi t c ng là cái t ng lò trong Giác Tánh B , nên nói “C con m t và cái lò u là cái t ng m i sanh ra lò c a B ”. M n con m t lò t o thành s c m ví d là Nhãn Nh p h v ng v y. N u m t ch ng m i, t ng lò t là không, nguyên m t Tinh Minh l y âu mà v ng ? Cái Th y này lìa ngoài hai tr n sáng, t i r t ráo không t th . Rõ ràng hi n bày cái Chân Ki ân Vô Sanh, ch ng vì th y sáng, th y t i mà có, ch ng vì lìa sáng, t i mà không. Chân Ki n là Chân Th t, còn cái Th y này là h v ng, có th th y rõ ràng v y.

o n tr c nói “Hoa m ch ng ph i t h không sanh, ch ng t con m t sanh ra” ch th ng s c m v n không. o n này, nói “Tánh Th y ch ng t

h không sanh c ng ch ng do con m t sanh ra” ch bày Nhãn Nh p là h v ng. V ng v n không t tánh, ng Th t c Chân. Nên nói “T c là Nh Lai T ng Di u Chân Nh Tánh” v y.

T Tri u Châu nói : “C m ch c Càn Khôn Nhãn, lâu lâu ch ng l t m y lông. Mong ông hi u th u, ông l i làm gì n a ?”

Ngài Thiên ng nêu ra r ng : “Tr l i u m i c ch a ? Dù cho ông trong y hi u c b y l , tám hang i n a, ta c ng bi t ông ch ng ra kh i cái nôi mây k t tròi c a T Tri u Châu âu !”

L i có nhà s h i T C u Phong Ki n : “Nh th nào là con M t Càn Khôn ?”

T Phong nói : “Càn Khôn trong y !”

Nhà s h i : “Con M t Càn Khôn âu ?”

T Phong nói : “Chánh ó là con M t Càn Khôn”.

S h i : “L i có chi u sáng không ?”

T Phong nói : “Ch ng nh n th l c c a ba lo i ánh sáng”.

S h i : “ ã ch ng nh s c c a ba lo i ánh sáng thì nh vào âu mà chi u sáng, mà g i là con M t Càn Khôn ?”

T Phong nói : “N u ch ng nh th thì tr c s khô th y qu ma vô s !”

H p hai t c này l i mà xem xét, n u mà có n ng nh thì ó chính là ch r gi t¹⁹⁶, cho dù có hi u c c ng là tr c m t th y qu . Ch n i m t câu “Con M t Càn Khôn t i ch nào ?” mà tr m th y su t c thì m i n m ch c. T ng m i sanh lò a t ch nào mà kh i ra th ?

Kinh : “Anan, ví nh có ng i l y hai ngón tay b t ch t l tai, do c n tai m i, trong u hóa ra có ti ng. C hai cái : l tai và cái m i m t, u là t ng lâu mà sanh ù m i c a B .

“Nhân n i hai th v ng tr n ng và t nh phát ra cái Nghe trong, thu n p cái tr n t ng ó mà g i là cái Nghe. Cái Nghe ó r i hai tr n ng t nh r t ráo không có t th .

“Th t v y, Anan, ông nên bi t cái Nghe ó không ph i t n i ng, n i t nh mà n, không ph i t l tai mà ra, không ph i n i h không mà sanh. T i sao th ? N u cái Nghe y t n i t nh mà n thì khi ng ph i the o cái t nh mà di t, l ra không nghe c cái ng. N u t n i ng mà n thì khi t nh s theo cái ng mà di t, l ra không nghe th y cái t nh. N u do l tai mà sanh, h n là không có ng, không có t nh, thì cái Nghe nh v y v n không có t tánh. N u do h không mà ra, thì ã có tánh nghe, ch c không ph i là h không n a. L i n a, h không mà t nghe nào có liên quan gì n ch thâu nh p c a ông ?

“V y, nên bi t r ng Nh Nh p là h v ng, v n ch ng ph i tánh T Nhiên, ch ng ph i tánh Nhân Duyên.

Thông r ng : T Nhãn Nh p n Ý Nh p u nh hoa không, nên nói “ u là cái t ng m i m t sanh ra c a B ”. C n Tai m i ù, thì trong u có ra ti ng. Giác Tánh B phát sanh m i, t trong tai thành có cái Nghe. Cái Nghe này h v ng mà sanh ra, c ng nh hoa không v y. Cái Nghe này r i hai v ng tr n ng và t nh thì r t ráo không có t th . Tr n n thì có, tr n i thì không. Cái Nghe y v n không g c gác nên g i là h v ng. Cái Nghe hay phân bi t c ng, t nh nên ch ng t c nh mà sanh. Cái Nghe th t linh m n, còn h không thì tr tr , nên ch ng ph i t h không mà ra. Nh cái Th Nghe c a Nh C n, m i m i u có m t, sao l i nói là không t tánh ? Vì lìa ngoài ti n tr n t là vô phân bi t. N u có phân bi t, áng l ph i ch ra c. Nay không th ch ra, thì bi t là không t tánh. Nghi m xét cái Nghe n i c nh, n i c n, n i h không u không có cái Th nh t nh tìm ra c, t c là cái Nghe h huy n này v n ch ng ph i tính Nhân Duyên, ch ng ph i tính T Nhiên, bèn là t c huy n t c ch n v y. N u mà có Nhân Duyên hay T Nhiên khá c thì cái Nghe y bèn là pháp sanh di t, sao có th g i ó là Di u Chân Nh Tánh ?

Có v t ng h i Ngài Huy n Sa : “Nh Hòa Th ng d y “Cái Tánh Nghe cùng kh p pháp gi i”. Ngài Tuy t Phong ánh tr ng trong y vì sao ch ng nghe ?”

T Sa nói : “Ai bi t ch ng nghe ?”

L i có v t ng h i T Tào S n : “G n b n o nào c h ng nghe ch ch a nghe ?”

T S n nói : “Cùng chung nhau m t cái trùn che kh p h t”.

H i : “Cái này c ng nh là Hòa Th ng c nghe. Nh sao là h ng nghe ch ch a nghe ?”

T S n nói : “Ch ng ng v i g á”.

H i : “Cái nào là tr c, cái nào là sau ?”

T S n nói : “Ch ng th y nói “H ng nghe ch ch a nghe” sao ?”

Th m i bi t, h ng nghe ch ch a nghe thì cái Nghe này cùng kh p v y.

Kinh : “Anan, ví nh có ng i b t g p hai l m i. B t lâu thành ra m i m t, thì trong m i nghe có c m giác l nh. Nhân nh ng c m xúc nh v y mà phân bi t c là thông, là bít, là r ng, là c cho n các mùi th m, th i. C hai cái : Ng i và cái m i m t, u là cái t ng b t lâu phát m i c a B

“Nhân n i hai th v ng tr n thông và bít phát ra cái Ng i trong, thu n p các tr n t ng mà g i là cái Ng i. Cái Ng i ó r i ngoài hai tr n thông và bít r t ráo không có t th . Th nên, ph i bi t cái Ng i y ch ng ph i t thông, bít mà n, ch ng ph i n i c n mà ra, ch ng t h không mà phát sanh. T i sao th ? N u t cái thông mà n thì khi bít, cái Ng i ã m t r i làm sao mà bi t c cái bít ? N u nhân cái bít mà có thì khi thông, không còn cái Ng i làm sao bi t c các mùi th m, th i ? N u t l m i sanh ra h n không có cái thông, cái bít thì cái Ng i nh v y v n không t tánh. N u do h không mà ra thì cái Ng i ó ph i xoay l i ng i c l m i c a ông ! L i n a, h không mà t ng i c nào có liên quan gì n ch thâu nh p c a ông ?

“V y, nên bi t r ng T Nh p là h v ng, v n ch ng ph i là tánh Nhân Duyên, ch ng ph i là tánh T Nhiên.

Thông r ng : B t m i là b t ng ng h i th , khí không ra vào. Cái l nh nhân nín th mà có, không nín thì không có. Nhân nín th mà bi t có thông, bít, r ng, c. Nhân thông, bít mà phân bi t các mùi th m, th i. Cái Ng i ó, rõ ràng nhân h v ng mà có v y. Nh ch ng có cái thông, bít, cái Ng i th y ó hi n ang ch nào ? t ai thì g i là cái Nghe th y, m i thì g i là cái Ng i th y. Công n ng l n nh có th th y c. Cái Nghe thì âu c ng kh p, cái Ng i thì phát ra do ti p xúc v i ti n tr n. Tuy nhiên, c n m i là h v ng, v n không có ch ch ra c, hu ng là cái vi c h ng th ng n m ngay trên m i mình, l i càng khó s n m !

Có v t ng h i thi n s H i Y n chùa Ch ng Mê r ng : “Nh th nào là chùa x a m t l h ng ?”

T nói : “Qua nhi u i không có ng i ng i”.

H i : “Ng i ng i nh th nào ?”

T nói : “Sáu C n u ch ng n”.

Ngài Ba L ng Giám¹⁹⁷ ban u ra m t T Vân Môn.

T Vân Môn nói : “Hòa Th ng Tuy t Phong nói “M c a ra thì t Ma n”, tôi h i ông làm sao ây ?”

Ngài Giám nói : “ trên l m i Hòa Th ng !”

T Môn nói : “ a Th n n i d , c m núi Tu Di p m t cái, nh y tốt lên tr i Ph m Thiên, b t phá l m i c a Thích. Ông vì sao mà h ng v trong n c Nh t B n n mình ?”

Ngài Giám nói : “Hòa Th ng không l a d i ng i thì t t”.

T Môn nói : “ trên l m i c a lão t ng, l i làm sao ?”

Ngài Giám không có l i áp. T Môn nói : “Hãy bi t ông ch là ph ng “H c nói”.

N u tham su t c l i nói c a T Vân Môn thì th t nh n a êm r trúng l m i, x a nay ch trên m t !

Kinh : “Anan, ví nh có ng i dùng l i li m mép, li m mãi sanh ra m i. N u ng i ó ang b nh thì th y có v ng, còn ng i không b nh thì có chút v ng t. Do c m xúc ng t, ng mà hi n ra có c n l i, khi không ng thì v n có tánh nh t. C cái N m cùng cái M i u là cái t ng lâu mà sanh m i c a B .

“Nhân hai th v ng tr n nh t và ng t ng phát ra cái N m bên trong, thu n p các tr n t ng ó mà g i là cái N m Bi t. Cái N m Bi t này ngoài hai v ng tr n nh t và ng t ng kia, r t ráo không có t th .

“Th t v y, Anan, ph i bi t r ng cái N m Bi t c ng, nh t nh v y không ph i t ng t ng mà n, không ph i nhân tánh nh t mà có, c ng không t c n l i mà ra, c ng không t h không mà sanh. Vì sao th ?

“N u t các v ng t, ng mà n thì khi nh t, cái N m Bi t ã di t m t làm sao bi t c v nh t? N u t cái nh t mà ra, thì khi ng t, cái N m Bi t ã m tr i làm sao bi t c v ng t ng? N u do cái L i sanh ra, h n không có nh ng v ng t, ng và nh t, thì cái C n Bi t Mùi V ó rõ là v n không t tánh. N u do h không mà ra thì h không t n m bi t, ch ng ph i l i ông bi t c v. H n n a, h không mà t bi t thì có liên qua n gì n ch đầu nh p c a ông âu?

“V y, nên bi t r ng, Thi t Nh p là h v ng, v n ch ng ph i là tánh Nhân Duyên, ch ng ph i là tánh T Nhiên.

Thông r ng : Cái C n bi t Mùi ây, bi t ng t, bi t ng, bi t nh t. V ng t, ng, nh t không th ng còn nên cái C n N m Bi t c ng tùy theo mà thay i. Cái Bi t V này không ph i t ng t, ng, nh t mà n, không ph i t h không mà ra thì còn d bi t, nh ng t i sao không t l i mà sanh? Cái l i v n không mùi v, nên không có t tánh khá c. Ch do ti p xú c v i mùi v mà n m bi t sanh ra, mùi v h t thì ph i di t, v n u là h v ng. Bám ch p mà cho là có thì không bi t nó âu ra! Bám ch p mà cho là không thì l i rõ ràng ra ó! Cho nên m i nói là Di u. ây mà ch ng bi t mùi v là cái gì thì không có s c bàn lu n v y.

Ngài Sam S n ang l a rau quy t, T Nam Tuy n nh t lên m t c ng, nói :
“Cái này dùng r t t”.

Ngài S n nói : “Không nh ng cái này mà món ngon tr m v h n ta c ng ch ng thềm oái t i”.

T Tuy n nói : “Tuy là nh th, m i cái ph i nên n m qua m i c”.

Ngài Huy n Giác nói r ng : “ ó là l i t ng ki n hay không ph i là l i t ng ki n?”.

Ngài Thiên ng nói : “H i l y Nam Tuy n V ng Lão S, ai ai c ng ch n m t c ng rau”.

Có th nói là bi t mùi v v y.

Kinh : “Anan, ví nh ́ có ng ́ i dùng bàn tay l ́ nh r ́ bàn tay nóng. N u bên l ́ nh nhi ́ u h ́ n thì bên nóng l ́ nh theo. N u bên nóng nhi ́ u h ́ n thì bên l ́ nh thành nóng lên. Nh ́ v y, do c ́ m xúc nh ́ n bi t trong lúc h ́ p l ́ i mà r ́ s nh ́ n bi t lúc r ́ i ra. Cái th ́ ch ́ ênh l ́ ch gi ́ a nóng và l ́ nh này thành là do m ́ i m t mà có ra c ́ m xúc. C ́ hai th ́ : Thân bi t c ́ m xúc và cái M ́ i ́ u là cái t ́ ng sanh m ́ i do ch ́ m chú c ́ a B ́ .

“Nhân n ́ i hai th ́ v ́ ng tr ́ n l ́ i và h ́ p phát ra cái Hay Bi t ́ bên trong, thu n ́ p các tr ́ n t ́ ng ó mà gi ́ là cái Bi t C ́ m Xúc. Cái Bi t nh ́ v y l ́ i ngoài hai tr ́ n l ́ i và h ́ p, trái và thu n ́ kia, r ́ t ráo không có t ́ th ́ .

“Th t v y, Anan, ph ́ i bi t r ́ ng cái C ́ m Xúc ó không ph ́ i t ́ cái l ́ i, cái h ́ p mà t ́ i, không ph ́ i t ́ ngh ch thu n ́ mà có, ch ́ ng ph ́ i do n ́ i thân c ́ n mà ra, c ́ ng không ph ́ i do h ́ không mà sanh ra. Vì sao th ́ ?

“N u t ́ h ́ p mà ́ n, thì khi l ́ i, cái bi t ́ ã m t r ́ i, làm sao bi t ́ c cái l ́ i. ́ i v ́ i hai t ́ ng ngh ch thu n ́ thì c ́ ng nh ́ th ́ . N u t ́ thân c ́ n mà có ra, h ́ n không có nh ́ ng t ́ ng l ́ i, h ́ p, ngh ch, thu n ́ thì cái Bi t C ́ m Xúc c ́ a thân v ́ n không có t ́ tánh. N u t ́ h ́ không mà sanh ra thì h ́ không t ́ bi t l ́ y, nào có liên quan gì ́ n ch ́ th ́ u nh ́ p c ́ a ông ?

“Th ́ nên, ph ́ i bi t Thân Nh ́ p là h ́ v ́ ng, v ́ n ch ́ ng ph ́ i tánh Nhân Duyên, ch ́ ng ph ́ i tánh T ́ Nhiên.

Thông r ́ ng : Cái Bi t do h ́ p l ́ i mà có thì khi l ́ i ra bên không có. Nh ́ ng l ́ i ra r ́ i m ́ i bi t C ́ m Xúc là Thu n ́ hay Ngh ch. Cái Bi t do ́ ng ch ́ m v ́ i thân này, h ́ i khác v ́ i cái Bi t ́ l ́ i. Tùy theo cái th ́ t ́ ng quan mà có h ́ n thua. Ví nh ́ cái nóng ch ́ m cái l ́ nh, mà nóng m ́ nh h ́ n, thì cái l ́ nh nóng lên và ng ́ c l ́ i. L ́ nh và nóng can thi ́ p nhau, hai t ́ ng thành ra, ch ́ ng có cái c ́ m xúc m ́ i nh ́ c thì ch ́ ng có v ́ i c ́ nóng l ́ nh y. C ́ m xúc d ́ ch u thì nói là thu n ́, c ́ m xúc ngh ch v ́ i thân thì gi ́ là trái ngh ch. N u không có b ́ n t ́ ng : l ́ i, h ́ p, thu n ́, ngh ch, ch ́ còn m ́ i cái thân thì cái Bi t C ́ m Xúc này ́ t ́ i n ́ i nào ? Cho nên m ́ i nói v ́ n là không t ́ tánh. T ́ c là cái Bi t c ́ a thân này không do tr ́ n mà sanh, không do c ́ n thân mà có ra, h ́ n ch ́ ng ph ́ i phân bi t mà bi t. Không ph ́ i t ́ h ́ không mà sanh ra, h ́ n ch ́ ng ph ́ i là T ́ Nhiên. Ch ́ ng ph ́ i Nhân Duyên, ch ́ ng ph ́ i T ́ Nhiên, gi ́ ó là Di ́ u Chân Nh ́ Tánh. Cái chuy ́ n Th ́ y, Nghe, Hay, Bi t ́ trên là n ́ m cái Th ́ c bên ngoài, do ́ i v ́ i C ́ nh mà bi t, ch ́ ng ph ́ i là cái Bi t c ́ a ý th ́ c phân bi t. T ́ t c ́ u là ch ́ bày bi ́ n c ́ a Nh ́ Lai T ́ ng Tánh v y.

Có nhà s ́ h ́ i T ́ ng S ́ n : “L ́ nh, nóng ́ n làm sao mà tr ́ n tránh ?”

T ụng S n nói : “Sao ch ng trong ch không nóng l nh ?”

H i : “Nh th nào là ch không h nóng l nh ?”

T S n nói : “L nh thì l nh ch t Xà Lê, nóng thì nóng ch t Xà Lê !”

L i T Tào S n h i m t nhà s : “Nóng nh th này, h ng v ch nào tr n tránh ?”

S áp : “Tr n vào trong v c n c sôi, lò l a !”

T h i : “Trong v c n c sôi, lò l a làm sao tr n tránh ?”

S áp : “Các kh không th n !”

ây là nh ng l i trong nhà, nh ra t m t mi ng.

Ngài Tuy t u t ng r ng :

“Buông tay l i ng vách núi muôn t m

Chánh, Thiên nào c n n vi c an bài

C i n l u ly tr ng chi u sáng

N c c i binh m nh b c thang lên không !”.

(Thùy th hoàn ng v n nh n nhai

Chánh Thiên hà t t t i an bài

L u ly c i n chi u minh nguy t

Nh n tu n hàn l không th ng giai).

Rõ c ý này thì Thông tay vào ch c ng ng là Núi cô riêng ng m t mình¹⁹⁸. V ngu n rõ Tánh và Sai Bi t Trí u ch ng khác nhau. Ch ng kh h p sâu xa v i Tông Tào ng, ch a d nói c ch này.

Kinh : “Vĩ nh có ng i m i m t thì ng . Ng chán thì th c d y. Xem tr n c nh thì nh , h t nh thì quên. Các th Sanh, Tr , D , Di t iên o này h p thu nh ng k t t p thói quen a vào bên trong, m i m i liên t c, g i ó là Ý

C n. C hai cái : Ý và M i M t, u là t ng phát m i do ch m chú c a B

“Nhân hai th v ng tr n sanh và di t k t t p cái Bi t bên trong, thu nhóm n i tr n, dùng th y, nghe ch y ng c vào trong, ch y không ch n, mà g i là cái Ý Hay Bi t. Cái Ý Hay Bi t này r i ngoài hai tr n th c và ng , sanh và di t r t ráo là không có t th .

“Th t v y, Anan, nên bi t r ng cái C n Hay Bi t ó ch ng t th c hay ng mà n, ch ng ph i t sanh di t mà có, ch ng ph i n i c n ý mà có ra, c ng ch ng ph i h không sanh. T i sao th ?

“N u t n i th c mà n, thì khi ng ã theo cái th c di t m t, l y gì thành ra cái ng mê ? N u qu là lúc sanh m i có, thì lúc di t ã không còn, l y ai mà th cái di t ? N u t cái di t mà có, thì khi có cái sanh : cái di t không có, có ai bi t cái sanh ? N u t c n mà ra thì hai t ng th c và ng theo thân mà có m , có khép. N u r i ngoài hai t ng th c, ng này thì cái Ý Hay Bi t ó c ng gi ng nh hoa m trên không, r t ráo là vô t tánh. N u t h không mà sanh ra, thì h không t bi t l y, dích dáng gì n ch thâu nh p c a ông ?

“V y, nên bi t r ng : Ý Nh p là h v ng, v n ch ng ph i tánh Nhân Duyên, ch ng ph i tánh T Nhiên.

Thông r ng : Trong m ng hi n c nh, b i ng nên có ra, cái thân th th i mà là h gi . ã t nh th c, ch ng rõ là gi , r i nh n mà t ng nh n, cho là chân th t, chuy n y là iên o v y. Các hình t ng h u vi c ng th . ng tâm thì sanh ra c nh, ã là h v ng l i do cái th c phân bi â t nh gi mà cho là th t có, thì u là iên o. Nh n thì sanh ra, quên i thì di t m t, nên b n t ng sanh, tr , d , di t rõ ràng, r i r c trôi ra ch ng ng ng, sát na sát na liên t c n i ti p, ó là Ý C n.

Khi ý ch ng duyên ra, th c ng là m t. C u l y cái t ng th c ng còn ch ng th có, hu ng là có các t ng Sanh, Tr , D , Di t sao ? Ngay khi cái ý cùng theo pháp t ng duyên ra, thu n p các t p khí vào trong ã thành ngay cái t ng m i m t. Th nên cái B mà b t giác kh i ng thành ra cái ý, th là l t vào ch m i nh c c a th tr n.

B Tông C nh L c¹⁹⁹ nói r ng : “Các giác quan nứ gi l y C nh bên ngoài, ni m ni m ch y vào cõi ý”.

T ngoài vào trong nên g i là ch y ng c dòng. Cái ý ã có ch duyên, t c “Th c xem tr n c nh thì nh ”, g i làm cái sanh. Còn câu “Ch y không ch n” là nói trong khi ng mê, các c n không duyên v i tr n thì không có ngo i tr n ch y vào trong t ý, ý c ng không có ch duyên g p, nên kinh nói “Khi ng thì h t nh mà quên”, ó là s di t v y.

Phân ra nh th hình nh là g ng ép, b i vì trong ng c ng có m ng, trong th c c ng có quên, ngh a là th c hay ng u có hai t ng sanh và di t, làm sao mà cho là khi th c ch thu c v sanh, còn ng ch thu c v di t ? Theo ngu ý c a tôi : cái Th y, Nghe c a tai, m t thì thu n chi u ra n bên ngoài; còn cái Th y, Nghe c a ý c n thì ng c chi u ch y vào trong. Khi ý c n h p thu n i tr n, m t nh có th y, tai nh có nghe, n hi n d ng nh không d u v t, ch y vào ch mà th y, nghe không n c, ch có ý c n bi t c mà thôi, ch ng ph i là ch tai m t n c v y. B i th , n m c n m i cái u có v trí c a nó, mà ý c n thì vô hình, ch n ng g i vào các t ng th c, ng , sanh, di t mà thôi. Lìa ngoài th c ng , sanh di t không l y gì th y cái ý c. Do ó, kinh không nói “N u t c n sanh thì h n không có th c, ng , sanh, di t”, mà l i nói “N u t c n sanh thì hai t ng th c, ng tùy theo cái ý mà có m , khép”. Cái ý mà ã lìa ngoài hai t ng này thì cái Ý Hay Bi t này tuy có sanh, có di t c ng gì ng nh không hoa, có ch nào n ng vào mà t bày cái ý ! Ý ã lìa hình t ng, hình t ng c ng r i ý, r t ch ng có t ng th c, ng , sanh, di t làm sao có t tánh ? Nên m i nói do c n sanh ra là ch ng úng v y. M Khép, hai ch này hình dung hai t ng th c, ng r t k di âu. Th c thì Hình m ra, ng thì Hình khép l i. Cái th c, ng , sanh, di t này là cái ch c a ý. Cho nên kinh m i nói là “L y gì làm ra cái ng mê?”, “L y ai mà th cái di t?”, th t ch ng ph i là Trí v y. Th là cái Ý Hay Bi t này ch ng ph i t Nhân Duyên sanh, ch ng ph i t T Nhiên mà sanh, t c ó là cái B n Th c a Vô Tr , mà không g i y là Di u Chân Nh Tánh thì g i là cái gì ?

Ban u, T Ng ng S n h i T Quy S n : “Nh sao là Tr X Chân Th t c a Ph t?”

T Quy S n nói : “Hãy suy ngh ch nhi m m u c a cái V n Không Suy Ngh , tr l i suy ngh ch Vô Cùng Linh Di u, ni m h t bèn ó là Ngu n, Tánh T ng u th ng tr , S Lý không hai là Chân Ph t Nh Nh ”.

Ngài Ng ng S n ngay d i l i mà n ng .

Sau này, có v s tên T Ích h i T Ng ng S n : “Thi n tông n ng , r t ráo cái ý vào c a là nh th nào ?”

T Ng ng nói : “Ý y r t khó. N u th t là môn h c a T Tông, th ng c n th ng trí, m t nghe ngàn ng , c i T ng Trì. Còn c n nh , trí hèn n u ch ng trong thi n nh thì n vào trong y t ph i hoang mang !”

H i : “Ngoài m t ng y ra, l i còn có ch khác vào không ?”

T Ng ng áp : “Có”.

H i : “Nh sao là ph i ?”

T nói : “Ông là ng i x nào ?”

áp : “Ng i x U Châu”.

H i : “Ông còn ngh n x y ch ng ?”

áp : “Th ng v n nh ng”.

T Ng ng nói : “Cái suy ngh y là tâm, cái ch suy ngh là c nh. X y nào nhà c a, v n r ng, ng a xe... y d y. Ông hãy xoay s suy ngh tr l i suy ngh cái tâm y, th t có bao nhiêu th ó ch ng ?”

áp : “Tôi n trong y toàn ch ng th y có gì !”

T Ng ng nói : “Tín v thì ph i, nh ng nhân v thì ch a ph i”.

H i : “Ngoài cái y ra, riêng còn có ý hay không?”

T nói : “Riêng có, riêng không thì ch ng kham c v y”.

H i : “ n trong ó, làm gì là ph i ?”

T Ng ng nói : “C theo ch ông hi u, ch c m t cái huy n, c an nhiên m c áo, v sau t xem”.

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“Không có ngoài, nên dung ch a

Không có ng ị, nên an hòa

T ờng vách ch ột ng ột

C ả khóa trùng trùng

R ầu th ờng vui mà d ẹp khác h

C ơm tuy no mà ch ờng cày

ât nhiên ra kh ởi h ờng, h ờng, cánh m ười cu ờn gió

p ết t ết l ết b ết n ết c ết, h ết, s ết m ết n ết r ết ng ết ch ết”.

Bài t ờng này là ầu sào tr ờng m ột th ết c ết n ết t ết n ết b ết c. Không th ết ch ết p ết b ết m ết c ết nh ết
g ết ết c ết a ết ng ết, t ết cho là ết. N ết u ết ch ết tuy t ết không th ết y ết có m ết t ết l ết ết, ch ết làm r ết ng ết
không ý ết c ết n ết, thì ết ết v ết ết cái ch ết Chân Ph ết t ết Nh ết Nh ết còn r ết t ết xa ết l ết m ết l ết m ết.

---o0o---

G. THU M ỜNG I HAI X

Kinh : “L ết n ết a, Anan, nh ết sao là m ết ết hai X ết ù v ết n ết là Nh ết Lai T ết ng ết Di ết u
Chân Nh ết Tánh ?

Thông r ết ng ết : M ết ết ết u, ết trong n ết m ết m ết thì dùng phép t ết d ết phá t ết ình
ch ết p, vì ng ết m ết v ết n ết không, n ết u ết không so sánh thì khó h ết ìn b ết ày. T ết p ết n,
ết trong sáu Nh ết p ết ch ết ra cái s ết v ết c ết g ết ết h ết ìn b ết ày cái v ết ng ết t ết ng ết c ết a
chúng. Sáu Nh ết p ết v ết n ết v ết ng ết, nên dùng v ết ng ết d ết n ết n ết v ết ng ết, có th ết suy ra
mà thông h ết ì u. ết o ết n ết này nói ết n ết M ết ết Hai X ết cho ết n ết o ết n ết sau là B ết y ết ì
thì l ết y ết ngay cái c ết nh ết th ết y, nghe tr ết c ết m ết t ết mà ch ết b ết ày cái Nh ết Lai T ết ng ết
Tánh c ết a ết chúng. Th ết t ết là m ết ết c ết ì Ph ết t ết, m ết ết ì h ết t ết tr ết n ết r ết ình r ết ình không h ết
s ết t ết v ết y.

ết c ết Tam T ết T ết ng ết Xán nói : “Ch ết ng ết ghét sáu tr ết n ết. L ết n ết ìng Chánh Giác”,
là ết ã th ết y ết sâu xa ch ết này v ết y.

Thi ết n ết s ết Kim S ết n ết Thi ết n ết Minh th ết ng ết ng ết nói v ết ì ết chúng r ết ng ết :
“Ng ết ì x ết a nói : m ết t ết là th ết y, tai là nghe, m ết ì là ng ết ì h ết ng ết, l ết ì là
bàn lu ết n, thân là c ết m ết xúc, ý là b ết m ết nút. Tuy nhiên nh ết th ết là ch ết th ết y
u ết ình ình n, ch ết ng ết th ết y ết u ết c ết vu ết ìng !

“N u là Kim S n tôi t ch ng ph i th : Có m t mà nhìn ch ng th y, có tai mà l ng ch ng nghe, có m i mà ch ng bi t mùi, có l i mà ch ng h àm lu n, có thân mà ch ng bi t c m xúc, có ý mà ch ng bám núu. M t ni m t ng ng, sáu c n li n gi i thoát. Dám h i các v thi n c : Th nói xem là i v i l i tr c là ng hay khác ? N u có b c c nhĩn thì xin b c ra làm cho rõ thông tin t c. Còn n u không có, xin vì các ông mà gi i ngh a trùng trùng. Buông m ra thì riêng thông xe, ng a. N m tóm l i thì m y lông c ng ch ng còn. N u là b c thi n gia c phách thì kham h t m i trái ph i, phân chia”.

M t o n ch bày này qu là cùng o n kinh trên trùng trùng gi i thích.

Kinh : “Anan, ông hãy xem r ng cây K à và các su i ao ó. Ý ông th nào ? Nh th là s c tr n sanh ra cái Th y hay là cái Th y sanh ra s c t ng ?

“Anan, n u Nhĩn C n sanh ra s c t ng, thì khi th y h không không có s c t ng l ra cái tánh c a s c ã tiêu m tr i. Mà ã tiêu m t t hì t rõ h t th y u không. S c t ng ã không thì l y gì rõ c t ng h không ? i v i h không thì c ng nh v y.

“L i n u s c tr n sanh ra cái Th y, thì khi th y h không bèn không có s c, cái Th y h n tiêu m t. Tiêu m t thì t c u không, l y gì mà rõ c h không và s c t ng ?

“Th nên, ph i bi t cái Th y cùng v i s c, không u không có x s . T c S c Tr n và cái Th y, c hai X ó u h v ng, v n ch ng ph i tánh Nhân Duyên, ch ng ph i tánh T Nhiên.

Thông r ng : o n tr c d a trên sáu Nh p phá sáu c n thì tuy dùng sáu tr n i bi n mà ý chánh v n t i c n. H i n ây là nói v M i Hai X , thì tuy là phá c c n l n tr n, mà chánh là phá cái tr n. Sau này, nói v M i Tám Gi i, thì ch chuyên phá cái Th c. o n tr c v sáu Nh p thì luôn luôn có câu “ u là t ng phát m i do ch m chú c a B ”, ó là t trên C n mà nói. o n này nói “Hãy xem r ng K à và các su i ao” là t trên S c mà kh i nói.

N u nói là s c sanh ra cái Th y, thì ch c h không ch ng sanh ra cái Th y. V y l y cái gì giúp th y s c, l i rõ th y h không ? N u nói là con m t sanh ra s c t ng, thì ch c là nó không th sanh ra t ng h không, thì cái gì giúp h i n bày s c, l i h i n bày h không ? Do ây mà nói : Con m t không th

sanh ra s c, con m t v n t t ch di t, nào cùng v i s c ? S c không th
sanh ra con m t, s c v n t t ch di t, âu cùng v i m t ? Ch l y h không
mà hình dung ra s c thì s c tr n t phá. Cái Th y cùng v i s c, không u
không có x s . S c là Không mà cái Th y c ng Không ó v y. S c và cái
Th y u Không, l y gì làm Nhân Duyên, l y gì làm T Nhiên, thì ch ng
g i ó là Tánh Chân Nh sao ?

X a, T Ng ng S n ch con s t ngoài tuy t nói : “Có v t qua c
cái s c này không, nh ?”

T Vân Môn nói : “Hi n gi nên cùng nhau y ngã cho xon g”.

Ngài Tuy t u nói : “Ch bi t y ngã, ch ng bi t d y”.

Ngài Ph t Giác t ng r ng :

“M t s c không qua ch bày ng i

Trong cõi b c tr ng lu ng than van

V t ngoài “xô ngã” và “ d y”

C ng t a gió ông ón sáng Xuân”.

(Nh t S c vô quá ch th nhân

B ch ngân th gi i lý t n thân

Siêu nhiên thôi o hoàn phù kh i

Tranh t ông phong hú nh t tân).

Ngài Thiên ng t ng r ng : “M t ngã m t d y, s t sân tuy t. Khéo
không ph m n nh ng ch a lòng nhân. M nh m ch làm mà th y ngh a.
Ánh sáng trong su t soi m t mà t a ng i mê. Rõ ràng i thân sa vào a
v . Là k th y tu, rõ không n ng g i, cùng t cùng sanh, nào ây, nào ó ?
Tin m n t cây mai, h , Xuân n l nh cành. Gió m a lay r ng lá, h , Thu
l ng m a y”.

T V n Tùng nói : “ ã kêu là S c t cùng v i con m t mà i nhau. Cái S c
v t qua màu tr ng, ch là m t Vô S c, nên không có v i m t i ngh ch”.

T Vân Môn nói : “S d nói “Hi n nên cùng y ngã”, vì n u h ng v ch tr ng, ch không tr ng mà nh n l y thì th t ã r i vào trong c õi Vô S c. Ngài Tuy t u s d riêng ch ra m t con ng s ng l i, y là h ng v ch xô ngã mà d y d y”.

T Ph t Nhãn nói : “N u trong y mà giúp nâng cho ng d y thì li n sanh có th l p”.

Nh các v tôn túc i v i m t s c t ng nh nh t mà còn c n phá s ch h t ráo, hu ng gì là tr c m t th y có th sao ?

Kinh : “Anan, ông l i nghe trong v n K à này, khi th c n d n r i thì ánh tr ng, khi chúng nhóm l i thì ánh chuông. Ti ng chuông, ti ng tr ng tr c sau n i ti p nhau. Ý ông th nào ? Nh v y là cái Ti ng n bên cái Nghe hay cái Nghe n ch cái Ti ng ?

“Anan, n u nh cái ti ng ó n bên cái Nghe, thì c ng nh ta kh t th c trong thành Th t La Phi t, r ng K à không có ta n a. Cái ti ng ó ã riêng n bên cái Nghe c a Ông Anan, thì l ra Ông M c Liên, Ông Ca Di p không cùng nghe c m t l n. Hu ng gì trong này có m t ngàn hai tr m n m m i v Sa môn, m t khi nghe ti ng chuông thì ng n ch n c m c .

“L i nh cái Nghe c a ông n ch cái ti ng, thì c ng nh ta ã v r ng K à r i, trong thành Th t La Phi t không còn ta n a. V y, khi ông nghe ti ng tr ng, cái Nghe c a ông ã n n i ti ng tr ng r i, thì khi có lúc ti ng chuông phát ra, áng lý ông không th cùng nghe, hu ng n a, ông còn nghe c c ti ng voi, ng a, bò, dê và nhi u ti ng khác. Còn n u chúng không i n v i nhau thì l i là không có nghe gì c .

“Th nên, ph i bi t r ng cái Nghe và cái Ti ng u không có x s . T c cái Nghe và Thanh Tr n, hai X u h v ng, v n ch ng ph i tánh Nhân Duyên, ch ng ph i tánh T Nhiên.

Thông r ng : Câu “C ng nh Ta kh t th c trong thành Th t La Phi t, t i r ng K à không có Ta n a” thí d cho cái Ti ng n bên cái Nghe, thì các ch khác không còn có cái ti ng, v y sao m t ngàn hai tr m n m m i v Sa môn l i còn cùng nghe? Câu “C ng nh ta ã v r ng K à r i, trong thành Th t La Phi t không còn có ta n a” thí d cho cái Nghe n ch cái ti ng thì các ch khác ph i không còn cái Nghe, v y thì t i sao l i nghe ti ng voi, ng a, bò, dê và nhi u ti ng khác n a ? Câu “N u không i n v i

nhau” t c là r i vào ngoan không. Ngh a Nghe không thành l p c, thì cái Ti ng và cái Nghe u không có đ u tích. Uy n chuy n mà cùng kh p, g p ch u thông su t, có x s nào âu? Cho là Nhân Duyên, thì không có ch Duyên. Cho là T Nhiên, thì c ng ch ng có ch nào mà T . Ngay y là h v ng, bèn là không có gì ch ng ph i là Chân Th , nên g i ó là Tánh Chân Nh Nhi m M u v y.

T Huy n Sa nhân có ng i ang tham h c, nghe th y ti ng chim én, bèn nói : “Bàn sâu Th t T ng, khéo thuy t Pháp Y u !”

Li n xu ng tòa gi ng.

Khi y, có m t v s h i thêm : “Th a, tôi ch ng hi u”.

T Sa nói : “ i i, ai tin c ông !”

L i có T Báo T lên tòa gi ng, nghe chim tu hú kêu, bèn h i nhà s :
“Ti ng gì th ?”

S áp : “Ti ng chim tu hú”.

T T nói : “N u mu n không chiêu vô gián nghi p, ch bánq Nh Lai Chánh Pháp Luân”.

R i xu ng tòa.

T t c âm thanh là Ph t Thanh. Th còn hi u c.

Còn, T Huy n Sa nói : “Trong chuông không có ti ng tr ng, trong tr ng không có ti ng chuông, chuông tr ng ch ng có xen l n nhau, m i m i không sau tr c”.

Hi u th nào ? ây là ý ch Vô Sanh Duyên Kh i. Ng ó thì cái ch nói là Th t T ng, là Pháp Y u, có th th y r i.

Kinh : “Anan, ông hãy ng i mùi h ng chiên àn trong l này. H ng y, n u t n m t thù thì c thành Th t La Phi t, trong b n m i d m u ng th i ng i c mùi th m. Ý ông th nào ? Mùi th m y sanh ra do cây chiên àn, do n i m i ông, hay sanh t h không ?

“Anan, n u mùi th m y sanh ra do m i ông, ã nói là t m i sanh ra, t t ph i t l m i mà ra, l m i không ph i chiên àn, làm sao trong l m i l i có c mùi th m chiên àn ? L i ã g i r ng ông ng i mùi th m, thì mùi th m ph i vào trong l m i; còn nói là trong l m i phát ra mùi th m, nói th là không úng ngh a. N u sanh ra do n i h không, thì tánh h không là th ng còn, mùi th m l ra c ng ph i th ng có, c n gì ph i t cây chiên àn khô trong l r i m i có ? N u mùi th m sanh ra t cây chiên àn, thì cái ch t th m y nhân t mà thành khói, n u m i ng i c là do khói xông n m i. T i sao khói ó xông lên kho ng không ch a c bao xa mà trong vòng b n m i d m u ã ng i th y ?

“Th nên, ph i bi t H ng Tr n và cái Ng i u không x s . T c cái Ng i và H ng Th m, c hai X y u h v ng, v n ch ng ph i tánh Nhân Duyên, ch ng ph i tánh T Nhiên.

Thông r ng : Cái Ng i này cùng v i H ng Th m, ch ng ph i m i, ch ng ph i h không, ch ng ph i g chiên àn, t c là cái H ng X không có th t v y. Th nào mà trong vòng b n m i d m ng th i ng i th y, thì cái s c c bi t c a mùi th m c ng là không th ngh bàn.

Táo Bách Lu n : “Cây chiên àn Ô L c Ca : Ô L c Ca là tên con r n. Chiên àn là cây th m. R n này r t c, nó hay s nóng c, th ng qu n quanh cây th m này thì c khí h t. Ý nói r ng n u có chúng sanh nghe nói cái H ng mà Tâm C nh u không, v n không th t ng, không x s , không m t pháp khá c, tin mà ng nh p thì t t c phi n não, c khí t nhiên u thanh t nh”.

Thi n s H ng Nghiêm Trí Nhàn²⁰⁰ có bài k :

“Có m t l i, toàn quy c

nh suy l ng, theo b n x u

p lên mà ch ng l m, bèn t nh ngay x s

M t i tham h c, s không thành

Ân c n ôm c g c chiên àn”.

Bài k này t ây mà ra v y.

T Chí Công²⁰¹ nói : “Tr n ngày l y h ng ch n l a. Không hay thân t c o Tràng”.

Ngài Thiên ng nêu ra : “K gi n tinh h n nào có gi i h n ?”

Ngài Huy n Sa nói : “Su t ngày l y h ng ch n l a. Ch ng hay Ch n Th t o Tràng”.

Ngài Thiên ng nêu ra : “Th t k quái : tám m i ông vào tr ng c, ch ng ph i là tr nh gi n ch i ? Th nói cái l i cái h i ch nào ? Có Trí hay ch ng có Trí, so ra trong ba m i d m u ng m t tác d ng Vô Sanh, m i là có chút hào ly bi n bi t ây”.

Ng i có trí hã y bi n bi t.

Kinh : “Anan, ông th ng hai th i trong chúng c m bình bát kh t th c. Trong ó, ho c g p nh ng món tô l c h , g i là v quý. Ý ông th nào ? V y sanh ra trong h không, do n i cái l i hay do n i n ?

“Anan, n u cái V y sanh ra do n i cái l i c a ông, thì trong mi ng ông ch có m t cái l i. Cái l i lúc y ã thành v tô r i, n u g p c c ng phèn, l ra cái V không thay i. N u ch ng thay i thì không g i c là bi t V . Còn n u thay i thì cái l i không có nhi u t th , thì làm sao m t cái l i l i bi t c nhi u V Th th ?

“N u V y sanh ra do n i n, thì n không có s Bi t, làm sao t nó bi t V ? L i nh n t bi t, thì c ng gi ng nh ng i khác n, nào có dích đáng gì n ông, mà nói là ông bi t V ?

“N u V y sanh ra t h không, thì ông hã y n m h không xem là V gì. N u h không ó mà có V m n, làm m n l i ông, ch c c ng làm m n cái m t ông và m i ng i trong cõi này : c ng gi ng nh cá bi n, ã th ng th nh n cái m n thì không còn bi t cái v nh t là gì n a. Nh ng n u không bi t nh t thì l i c ng không bi t m n. T c là không có ch Bi t, sao g i là bi t V ?

“Th nên, ph i bi t : các V và L i Bi t N m u không x s . T c cái Bi t N m và các V , c hai X u h v ng, v n ch ng ph i tánh Nhân Duyên, ch ng ph i tánh T Nhiên.

Thông r ng : ó n này ch ng minh cái tánh c a V , ch ng sanh ra do n i h không, ch ng sanh ra do n i L i, thì còn đ bi t. Nh ng sao l i nói ch ng do món n sanh ra ? Vì, món n ch ng có Th c, nó ch ng t nói : V c a tôi ngon, V tôi d . Phân bi t ngon, d là thuộc v c n l i. Mà c n l i thì không có nh th , theo V mà d i i. bi t r ng: V t là v, l i t là l i. C hai u l ng nhiên. Bi t l i cùng v u v ng l ng, thì th t tin là chúng ch ng ph i là Nhân Duyên, ch ng ph i là T Nhiên mà chính là Nh Lai T ng Di u Chân Nh Tánh.

Thi n s Th n nh Nhân có l n cùng v i chúng T ng n mi n T ng Mi n. Có m t v s kh i bàn v Thi n r t trôi ch y. Trong quán Dã Ph n S n ã bày xong th c n, mà nhà s lu n nói v n ch a xong.

T nh nói : “Ba cõi duy ch m t Tâm, muôn pháp duy ch là Th c. Duy Th c, duy Tâm, m t thanh, tai s c là l i c a ai th ?”

Nhà s nói : “L i c a T Pháp Nhãn”.

T nh h i : “Ngh a y nh th nào ?”

S áp : “Duy Tâm nên C n và C nh không n nhau. Duy Th c nên Thanh, S c khoa ánh”.

T nh nói : “Cái L i, cái V có ph i là C n và C nh không ?”

Nhà s áp : “Ph i”.

T nh l y a g p rau b vào mi ng, gi n c t nói r ng : “Nào g i là t ng nh p sao ?”

Ng i ng i chung quanh u kinh hãi. Nhà s ch ng th áp l i.

T nh nói : “Cái vui d c ng r t cu c ch a n nhà. Ki ng i d u v i di u c ng ch ng g i là th y o. Tham, c n th t tham. Ng , c n th t ng . Diêm V ng ch ng s chuy n nói nhi u”.

V s làm l mà cáo t .

T Huy n Sa có l n n trái v i, h i i chúng : “Trái v i này cho là màu h ng ? Cho là màu ? Các ông làm sao ây ? N u nói là m t màu l i là

mông lung; nói là nhi u màu thì ch thành cái o n-th ng²⁰². Các ông làm sao ây ?”

S Ng n Thao nói : “ ó ch vì Hòa Th ng phân bi t”.

T Sa nói : “Ngu si m h nh th có giao thi p gì âu ?”

S Xung C nói : “H t th y x a nay ch là m t màu”.

T Sa nói : “ u là m h h t, có khi nào mà hi u c ?”

Bèn quay qua h i s Ki u Nhiên : “Ông nói th nào ?”

S Ki u Nhiên nói : “Không th không bi t ó là trái v i”.

T Sa nói : “Th t ch là trái v i”.

L i nói : “Các ông nh lâu nay trong Giá Lý (Tâm Pháp) c a tôi, cùng nói gì mà ch ng bi n n i tr ng en, không bi t lành d . Tôi luôn nói v i các ông là : D ng x ch ng hoán²⁰³ c . Nhân sao ch lo i áp, có giao thi p gì âu !”

Ng i x a n i m t mi ng n, m t th c u ng u c t phát minh chuy n h ng th ng. M i m i u nh th , há ph i ch i áp l u loạt. C n ph i th c ng m i cùng ng i sáng m t t ng ki n v y.

Kinh : “Anan, bu i s m mai ông th ng l y tay xoa u, ý ông th nào ? Trong vi c bi t xoa ó, l y cái gì làm cái Bi t C m Xúc ? Cái Bi t y n i tay hay n i u ?

“N u nó n i tay, mà cái u không bi t, làm sao thành ra C m Xúc ? N u nói n i u, mà cái tay l i vô d ng thì làm sao g i là C m Xúc ? N u u l n tay m i cái u có cái Bi t, thì m t mình Anan l i có hai cái thân hay sao ? N u u và tay u do m t C m Xúc sanh ra thì tay và u ph i là m t t th . Mà n u ch có m t t th thì C m Xúc không thành c. Còn n u là hai th thì C m Xúc phía nào ? bên N ng thì không bên S , bên S thì không có bên N ng. Ch ng có l là h không t o thành C m Xúc cho ông ?

“Thiền nên, phải biết: Cấm Xúc và Thân Cận đều không xúc. Tức cái Thân biết Cấm Xúc và cái Cấm Xúc, cả hai đều hư vọng, vốn chẳng phải tánh Nhân Duyên, chẳng phải tánh Tánh Nhiên.

Thông rãng : Đây, chẳng rõ tánh Xúc là hư vọng, nên chẳng cần xúc, xúc thì chẳng nên xúc. Nên xúc đều chẳng phải, thì Xúc tức là Tánh Chân Như.

Kinh Hoa Nghiêm nói : “Như thế, tất cả tánh như huyễn, như mộng, như bóng, đáng rời bỏ thành tựu. Trong Tánh Chân Như các pháp tùy duyên. Tuy là tùy duyên, các pháp quy tánh. Khi tùy duyên thì hình như có hiển ra. Như xem làm huyễn như : không có mà có. Như nhìn cảnh như : không thấy mà thấy. Như xem như trong giấc : chẳng phải sanh ra, chẳng phải nhập vào. Như nhìn bóng trong gương: chẳng trong, chẳng ngoài. Vì Vô Tánh mà tùy duyên, nên Lý chẳng thành tựu. Vì tùy duyên mà vô tánh, nên Sự chẳng thành tựu. Lý Sự không thành tựu thì tất cả các pháp đều không thành. Chẳng trong chiêm bao mộng thấy ánh vỡ vỡ : chẳng có cảnh như xúc chạm, như ngửi thấy ai là người ánh, ai cảm thấy bóng ánh ? Thiền nên, tất cả các pháp đều như thế”.

T B u Ph c thấy có v t ng i l i, l y cây g y ánh vào cây c t l tr , r i ánh vào u ông t ng.

V này buông tiếng kêu au.

T Ph c nói : “Cái y vì sao chẳng kêu ?”

V t ng không đáp c.

T Huy n Giác nói thay rãng : “Ham mê thì chẳng g y”.

L i còn T B u Giác có l n h i Ông Chuy n V n Phán Quan là H r ng : “Ông nói H u Tình vì Vô Tình đều cùng một thể phải không ?”

Khi y, có con chó nằm dưới bàn hàng án, bên l y cây th c p xu ng bàn hàng án r i l i p con chó, nói : “Con chó H u Tình thì ch y i, bàn hàng án Vô Tình thì vốn còn ó. Như thế nào là một thể c ?”

Ông H không thể đáp.

T B u Giác nói : “V a m i t duy lý nên thành đ pháp !”

Cái hi u bi t c a ch v Thánh i tr c trao truy n cho nhau u là ý ch này.

Kinh : “Anan, ông th ng trong Ý duyên v i ba tánh thi n, ác và vô ký sanh ra có các pháp tr n. Nh ng pháp tr n ó t c n i tâm mà sanh ra, hay là r i ngoài tâm mà có riêng n i ch n ?

“Anan, n u t c n i tâm thì các pháp không ph i là tr n c nh, nh th thì chúng không ph i là cái s duyên c a tâm, làm sao thành m t X c ?

“N u r i ngoài cái tâm có riêng n i ch n, thì b n tánh c a pháp tr n là có bi t hay không có bi t ? N u có bi t thì g i là tâm, nh ng n u nó khác v i ông và không ph i là tr n c nh, thì c ng nh là cái tâm c a ng i khác. Còn n u nó t c là ông và c ng t c là tâm, thì làm sao mà cái tâm ông l i tr thành hai n i ông ?

“N u không có bi t thì cái pháp tr n ó ã không ph i là s c, thanh, h ng, v , ly, h p, l nh, nóng và t ng h không, thì nó hi n ch nào ? Hi n nay, n i S c Không, không th ch ra nó c, ch ng l trong nhân gian l i có cái ngoài h không ? Không có c nh s duyên thì ý c n do âu mà l p thành m t X c ?

“Th nên, ph i bi t : Pháp tr n cùng ý c n u không x s . T c ý c n và pháp tr n c hai x u h v ng, v n ch ng ph i tánh Nhân Duyên, c ng ph i tánh T Nhiên.

Thông r ng : Ba s thi n, ác, vô ký ngay khi i ãi v i c n thì các s y u th t, nên g i là Th t C nh. Còn khi không i ãi v i c nh, ch có m t mình ý th c duyên mà thôi, bèn là bóng dáng c a Th t C nh, nên g i là N i Tr n. N i tr n không ra ngoài ba tánh thi n, ác, vô ký duyên ra S c Không, h t th y pháp, nên c ng g i là Pháp Tr n. T vô th y n nay, trong và ngoài huân t p l n nhau, nên nói là “Sanh thành”.

N u nói “Pháp t c n i tâm”, thì tâm là n ng duyên, pháp là s duyên làm sao mà t c c. i u này đ bi n rõ. N u nói “Pháp l i ngoài tâm”, thì cái pháp này th t âu ? Cho pháp là có bi t, thì ng v i tâm, mà ã ng v i tâm bèn ch ng ph i là tr n c nh v y. Ch ng ph i tr n mà l i khác v i ông, mà v n ph i g i là tâm, t c là c ng nh tâm c a ng i khác. Ch ng ph i tr n mà không khác v i ông, thì sao tâm ông l i thành hai n i ông, mà g i ó là pháp tr n v y sao ? Do ó, l y s Có Bi t mà làm n i ch n thì không

thực. Còn cho là Không Biết thì pháp trăn y lý cái gì mà bày tỏ ra
c?

Pháp trăn ã chng ph i là các t ng S c Không, l i chng ph i r i ngoài
S c Không mà có riêng ch ch a l p. Ngoài s c có h không, h không thì
chng có gì ngoài. N u pháp tr n có cái X cho tâm duyên c thì
ch c là h không ã có cái ngoài nó. Nh ng h không làm gì có cá i
ngoài nó, thì tâm duyên vào âu ?

S d tâm mà duyên v i pháp, ngh a là S c Không thì vô tri, do tri mà hi n
bày. Tri thì có phân bi t, bèn g i ó là pháp. Nay pháp ã vô tri, l i không
n i ch n, thì tâm tuy là có bi t, mà bi t cái gì ? Do ó, l y vô tri làm n i
ch n cho pháp tr n thì c ng không c. Chng ph i có bi t, chng ph i
không có bi t, thì X do âu mà l p c ? T c n i tâm chng có pháp, lia
ngoài tâm c ng chng có pháp, nên pháp tr n không có t tánh v y. Th thì
chng ph i h v ng sao ? Pháp không x s thì ý c n là không. Nên g i ó
là Di u Chân Nh Tánh v y.

Thi n s Thanh Châu Pháp B n th ng ng, nói : “Kh i lên âm thanh mà
mu n b t ti ng vang, âu bi t âm thanh là g c c a ti ng vang. Gi n bóng mà
mu n tr n hình, âu bi t hình là g c c a bóng. L y pháp h i pháp, chng
hay pháp v n chng ph i pháp. L y tâm truy n tâm, nào hay tâm v n vô
tâm. Tâm v n vô tâm, bi t tâm nh huy n. Ng pháp chng ph i pháp, bi t
pháp toàn nh m ng. Tâm, pháp không th c, ch g i d i truy c u. M ng
huy n, Không hoa nh c gì n m b t ! n vào trong y thì ba i Ch Ph t,
m t i T ng Giáo, l i l T S , Tôn Túc trong thiên h u l bày là ám
dây leo, chùm g i, tr n chng còn bám ch p. T i sao th ? “Thái bình v n
ch t ng quân mong. Không t ng quân th y thái bình””.

Bài k trong kinh T p Hoa nói :

“Nhãn, Nh , T , Thi t, Thân

Tâm, Ý các Tình C n

B i ó th ng l u chuy n

Mà th t không ng i chuy n

Pháp Tánh v n không sanh

Th h i ân mà có sanh
Trong y không N ng hi n
C ng không v t S h i n
Nhãn, Nh , T , Thi t, Thân
Tâm, Ý các Tình C n
C th y : Không, Vô Tánh
V ng tâm phân bi t : Có
Nh th mà quan sát
T t c u Vô Tánh”.

i ý o n này th t cùng v i kinh mà hi n phát.

---o0o---

H. THUM I TÁM GI I

Kinh : “L i n a, Anan, nh sao là M i Tám Gi i v n là Nh Lai T ng
Di u Chân Nh Tánh?

Thông r ng : i v i Tr n thì g i là C n, C n trong v y. i v i C n thì
g i là Tr n, Tr n ngoài v y. kho ng gì a, m i m i phân bi t là cái
Th c. Ba cái C n, Tr n, Th c n ng nhau mà thành l p, nh cây lau gác lên
nhau, nên có tên là M i Tám Gi i. Ba cái y, có thì cùng có, không thì
cùng không, v n không t tánh. ã không t tánh, bèn v n là Nh Lai T ng
Di u Chân Nh Tánh v y.

Thi n s Thùy L c B n Tiên th ng ng, nói : “Ch các Pháp sanh ra là
ch h i n bày c a tâm”. L i nói y th t là c a n o vào. Th h i các ông :
m t th y h t th y s c; tai nghe h t th y thanh; m i ng i h t th y mùi; l i
n m h t th y v ; thân ch m h t th y các th m m, tr n; ý phân bi t h t th y
các pháp. V y thì cái v t i v i m t, tai, m i, l i, thân, ý ch duy là tâm
các ông hay ch ng ph i là tâm các ông ? N u nói là duy ch tâm các ông, sao
ch ng cùng thân các ông làm thành m t kh i cho r i ? Vì sao các v t i ã
y l i ngoài các C n c a các ông ? Các ông n u nói v t i v i m t, tai,

m i, l i... ch ng ph i là tâm các ông thì t i sao có câu “Ch các pháp sanh ra là ch hi n bày c a tâm” l u truy n t i th gian, ai c ng nêu bày ? Các ông nghe l i y u lý y, có hi u không ? N u không hi u, hãy đ ng tâm th ng l ng c d y cho mà hi u, trong y ch có l i bi ng h c h i. Vô s , hãy lui”.

Có v t ng h i T Vân C : “Khi sáu c a ch ng rõ thì nh th nào?”

T C nói : “Ch ng giao thi p v i duyên”.

V t ng h i : “Th nào là chuy n h ng th ng?”.

T C nói : “Ng i c n th n thì không gi gìn”.

Ngài u T t ng r ng :

“Xuân n, ng i á nhìn núi xa

Oanh kê, hoa g sóng xanh nhàn

Nên bi t, ngoài mây, từng, núi p

Nghìn x a ón gió m c n m hàn”.

Hai câu u t ng v Ch ng giao thi p v i duyên. Hai câu sau t ng v Chuy n h ng th ng. C n rõ c s h ng th ng m i tin M i Tám Gi i v n là Tánh Chân Nh v y.

Kinh : “Anan, nh ch ông bày t : Nhãn c n và s c tr n làm duyên, sanh ra Nhãn Th c. Cái Th c này là nhân nhãn c n sanh ra, l y nhãn c n làm Gi i; hay nhân s c tr n sanh ra, l y s c tr n làm Gi i ?

“Anan, n u nhân nhãn c n sanh ra, mà không có S c, có Không, thì không th phân bi t, d u cho có cái Th c c a ông c ng ch ng làm gì. Cái Th y c a ông mà không có xanh, vàng, tr ng, thì không th bi u hi n ra c, v y do âu mà l p ra Gi i ?

“N u nhân s c tr n sanh ra, thì khi h không, ch ng có s c, l ra cái Th c c a ông ph i di t m t, làm sao mà bi t ó là h không ? N u khi s c tr n bi n i, ông c ng bi t s c t ng bi n i, mà cái Th c c a ông ch ng bi n i, th thì do âu mà l p s c tr n làm Gi i ? N u theo s c mà bi n i thì

cái Gi i không thành. N u không bi n i, t c là th ng h ng, cái Th c ã t s c sanh ra, l ra không bi t h không ch nào.

“N u do c hai th nhĩn c n và s c tr n chung nhau sanh ra, thì h p l i t gi a ph i có ch lia; còn nh lia, t hai cái có th h p l i. Nh th , th tánh xen l n, làm sao thành c Gi i ?

“Th nên, ph i bi t : Nhĩn c n, s c tr n làm duyên sanh ra Nhĩn Th c Gi i, c ba ch u không. T c là c ba th Nhĩn Gi i, S c Gi i và Nhĩn Th c Gi i v n ch ng ph i tánh Nhân Duyên, ch ng ph i tánh T Nhiên.

Thông r ng : Cái M i Tám Gi i này, ch phá sáu Th c. Nói cái Th c này ch ng ph i t m t sanh ra mà l y m t làm Gi i, vì Th c thì phân bi t, nh ng n u không có S c, Không thì phân bi t dùng vào ầu?

Cái Th c này ch ng ph i t s c sanh ra mà l y s c làm Gi i, vì s c thì có bi n di t, Th c thì không i thay, n u ch t s c mà ra thì làm sao bi n không ?

Th c y c ng không nhĩn nhĩn và s c h p l i mà làm ra Gi i. Vì m t bên có Bi t (nhĩn c n) h p v i m t bên không Bi t (s c tr n) t ch ng nhau, làm sao mà t ng nh p ? Nên nói “ gi a ph i có ch lia”.

B o r ng lia ngoài nhĩn và s c mà sanh ? Lia c n t c là h p v i c nh, lia c nh t c ph i h p v i c n, v y Th c thu c bên nào ? Th nên m i nói “Xen l n”.

Ba ch ng ch ng ph i, thì Gi i ầu mà có ?

T Pháp Nhĩn ch cây tre, h i v t ng : “Th y không ?”

V t ng áp : “D , th y”.

T Nhĩn nói : “Tre n trong m t hay m t n bên tre ?”

V t ng nói : “ u ch ng ph i nh th ”.

Sau này, T Pháp ng riêng nói : “Khi y, ch nên b a m t ra mà ngó th y”.

T Quy Tông Nhu riêng nói rằng : “Hòa Thôn ch là ch ng tin hai chuy n ng c a tôi l i có h i th c a thì n t ng”.

L i có v t ng h i T Thiên ng Kh i : “Nh th nào là con m t ng d ng không thì u h t ?”

T ng nói : “V n gi ng nh mù m t th !”

Ngài n Hà t ng r ng :

“Mù, ng ng, i c, cām xa Thiên Chân

M t t lông mày : o m i g n

ông Quân êm tr c ng m ban l nh

Ch n hoàng oanh hót li u xanh xuân”.

ch này mà tin c th u áo thì m c tình ng d ng không thì u h t.

Kinh : “Anan, l i nh ch ông bày t : Nh c n và thanh tr n làm duyên, sanh ra Nh Th c. Th c y nhân nh c n sanh ra, l y nh c n làm Gi i, hay nhân thanh tr n mà sanh ra, l y thanh tr n làm Gi i ?

“Anan, n u nhân nh c n sanh ra mà không có m t hai t ng ng, t nh thì cái bi t c a c n ch ng thành. Mà ã không bi t gì thì cái Bi t còn không thành hu ng là cái Th c phân bi t còn có hình d ng gì ?

“N u nhân l tai nghe, mà không có ng, t nh cái Nghe c ng không thành, làm sao l y hình t ng l tai tr n l n s c tr n, mà g i c là Nh Th c Gi i. Cái Nh Th c Gi i y do âu mà thành l p ?

“N u nhân thanh tr n mà sanh ra, thì cái Nh Th c nhân thanh tr n mà có, bèn ch ng liên quan gì n cái Nghe, mà ã không nghe, thì c ng không bi t các t ng thanh tr n âu. Nh Th c mà do thanh tr n sanh ra, d u cho r ng thanh tr n do cái Nghe mà có t ng, thì cái Nghe l ra ph i nghe c Nh Th c. N u không nghe c Nh Th c thì thanh tr n ch ng ph i là Gi i c a Nh Th c. Còn n u nghe c, thì Nh Th c c ng ng v i thanh tr n. Nh Th c ã b nghe, thì cái gì bi t s nghe c cái Nh Th c ó ? Còn n u không ai bi t thì r t cu c gi ng nh c cây.

“Chẳng lẽ thanh trản và cái Nghe trản liền thành ra cái Giỏi gì à? Giỏi không có gì à thì các tướng nịch n, ngoi trản do đâu mà thành?”

“Thế nên, phải biết: Nhân, thanh trản làm duyên sanh ra Nhị Thức Giới, cả ba chướng u không. Tức là ba thức Nhị Giới, Thanh Giới và Nhị Thức Giới vốn chẳng phải là tánh Nhân Duyên, chẳng phải tánh Tánh Nhiên.

Thông rởng: Tỉu thà cho rởng “Nhân Duyên sanh ra pháp”, lý ó làm thối có, chẳng hiểu c “Tức Không” nên Phất c n c vào ch Nghe, Th y th ng ngày y mà phá b .

Nếu nhân nhân mà sanh ra, thì nhân có Thanh Nghĩa C n và Phù Trản C n. Thanh Nghĩa C n bị phân biệt, nhưng nếu không có thanh trản thì cái Bị còn không có, huống là có hình tướng gì? Phù trản c n thì dù có xen tạp với sắc trản, mà nếu không có hai tướng ng, tnh thì cái Nghe còn không có, huống là có Thức Giới! Cho nên, nếu nói “Nhân Nhân C n sanh ra”, là sai lầm.

Nếu nhân thanh trản mà sanh ra, thì thanh trản đã có Nhị Thức, c n gì n tai nghe? Đã không có tướng nghe, thì ai phân biệt các thanh trản? Nếu nói nương nhau mà sanh, cho là thanh trản nhân cái Nghe mà có tướng, thì chẳng phải cho rởng cái Nghe nhân thanh trản mà nghe c Nhị Thức. Nhị Thức đã b nghe, thì chẳng phải là thanh trản, thì còn cái gì làm nương tựa biệt rởng đã nghe Nhị Thức? Nếu cùng cái Bị, thì thành ra có hai cái Thức! Còn nếu không có cái Bị, thì chẳng có gì cây. Nên nói “Thức sanh ra nhị Thanh Trản” là sai lầm vậy.

Nếu nói rởng “Thanh Trản và cái Nghe hòa hợp mà sanh ra Nhị Thức”, thì mặt bên là có Bị, mặt bên là không có Bị, gì à kho ng Bị và Không Bị ó, làm sao mà trản liền thành ra cái Giỏi? Cái Giỏi gì à đã không có, thì Thức chẳng rởng, thì thì nịch n, ngoi trản do đâu mà thành lập? Nên nói “Thanh Trản và cái Nghe hòa hợp mà sanh” là sai lầm vậy.

Ba chướng u không, thì Nhị Thức chẳng sanh, nên biết cái Nhị Thức vô sanh y t c là Tánh Chân Nhị vậy.

Có lần, c Th Tôn ang ngi đi cây Ni Câu Lu t, có ngi đi buồn hi : “Ngài có thấy xe đi qua không?”

Ngài nói : “Chẳng thấy”.

L i h i : “L i có nghe ch ng ?”

áp : “Ch ng nghe”.

Hai ng i i buôn h i : “Không thi n nh sao ?”

áp : “Không thi n nh”.

H i : “Không ph i ng sao ?”

áp : “Không ng ”.

Ng i i buôn tán thán : “Lành thay ! Lành thay ! Th Tôn th ng bi t mà ch ng th y !” Bèn cúng d ng lên hai cây v i tr ng.

Có v s h i thi n s Hà Tr ch Th n H i : “Khi cái th y, nghe chi u thanh, s c thì ng th i hay có tr c sau ?”

T H i nói : “ ng th i hay tr c sau hãy ó. R t ráo, ông l y cái gì làm thanh, s c ?”

V s nói : “Nh ch ch bày c a th y, thì không có thanh, s c nào khá c”.

R i qu l y mà i ngay hôm ó. Sau s n t i núi Mông.

Có v Tam T ng x Thiên Trúc tên là Thanh Minh n x Mân. Vua x Mân m i Ngài Huy n Sa n nghi m lu n.

T Sa l y chi c a s t g p l a gõ vào cái l ng, r i h i : “ ó là ti ng gì ?”

V Tam T ng áp : “Ti ng ng-s t”.

T Sa nói : “ i V ng ch ng i ngo i qu c l a d i !”

V Tam T ng không áp c.

Ngài Thiên ng nêu ra r ng : “H p v i Lý thì ó là Th n : gã nghèo c viên ng c trong tay áo. B Tình gói kín thì ó là V t : ng i l c s m t viên ng c trên trán ! V Tam T ng ch bi t nhìn t i tr c. Ngài Huy n Sa l i

ch ng th ngó lui. Hi u c ch ng? t bày i u t i cho ng i thì t i càng l n”.

Cái t c công án này, các v tôn tức nói r t nhi u.

V Tam T ng nói “Ti ng ng-s t” thì rõ ràng u i theo thanh tr n r i v y.

T Pháp Nhãn riêng nói : “Th nh i S làm i V ng”.

T Pháp ng riêng nói : “Hãy nghe Hòa Th ng h i !”

T Tuy t u nói : “Ch l a d i ng i ngo i qu c thì t t”.

ch v Tam T ng không tr l i c, Ngài Pháp Nhãn thay th mà nói r ng : “ i S ã h ng th lâu r i s cúng d ng c a i V ng”.

T Pháp ng nói thay : “ y là Hòa Th ng l a d i i V ng !” Câu nói này r t có ý v , ó là ch Ngài Thiên ng nói “ t bày i u t i cho ng i thì t i l i càng l n” ó v y.

C theo ý T Huy n Sa thì g i cái gì là ti ng ng-s t? Còn theo ý v Tam T ng thì g i cái gì ch ng ph i là ti ng ng-s t? Hai l i này r t đ l a ng i. Ph i m i m i u nhìn th u m i ch ng b ng i l a.

Kinh : “Anan, l i nh ch ông bày t : T c n và h ng tr n làm duyên, sanh ra T Th c. Th c y nhân t c n sanh ra, l y t c n làm Gi i, hay nhân h ng tr n sanh ra, l y h ng tr n làm Gi i ?

“Anan, n u nhân t c n sanh ra, thì trong tâm ông, l y cái gì làm t c n ? L y cái hình t ng m i th t nh hai móng tay, hay l y s ng i bi t lay ng làm t c n ?

“N u l y cái hình t ng m i th t, thì ch t th t là thân và cái bi t c a thân là cái c m xúc. ã g i là thân thì không ph i là l m i, g i là c m xúc thì thu c v tr n. V y còn không có gì g i là t c n, làm sao mà Gi i c thành l p ?

“N u l y cái Ng i Bi t làm t c n, thì trong tâm ông l y cái gì làm cái bi t ? N u l y l m i th t, thì cái bi t c a ch t th t là xúc tr n, ch không ph i là t c n. N u l y h không làm cái Bi t, thì h không t t bi t, còn xác th t l ra

ch ng bi t. Nh th , l ra h không ph i là ông! Thân ông mà ch ng bi t, thì Ông Anan hi n gi ch ng còn âu n a.

“N u l y cái h ng làm cái bi t, thì cái bi t thu c v h ng tr n, nào dính dáng gì n ông?”

“N u mùi th m, mùi th i sanh ra do t c n c a ông, thì hai mùi th m, th i kia không sanh ra do cây y lan và cây chiên àn, hai v t ó không n, thì ông t ng i l m i là th m hay th i ! Th i thì ch ng ph i th m; th m thì không ph i th i. N u c hai mùi th m, th i ng ng i c c , thì m t ng i ông ph i có hai t c n, ng tr c Ta h i o l i có hai Anan, th thì ai m i là cái th c a ông ? N u t c n là m t, thì th m, th i không hai. Th i ã thành th m, th m ã thành th i, hai tánh ó ã không có, thì Gi i do âu mà thành l p ?

“L i n u nhân h ng tr n mà sanh, thì T Th c ã nhân h ng tr n mà có, c ng nh nh nhân con m t mà có Th y, thì không th th y con m t : T Th c nhân h ng mà có, l ra không bi t c h ng tr n. N u bi t c h ng tr n thì không ph i do h ng tr n sanh ra, còn n u không bi t c h ng tr n thì không ph i là T Th c. H ng tr n mà không bi t là có, thì cái Gi i c a h ng không thành. T Th c mà không bi t h ng tr n, thì cái Gi i c a nó không ph i do h ng tr n mà l p. ã không có cái Th c kho ng gi a thì n i c n, ngo i tr n c ng không thành, thì các th Ng i Bi t kia r t ráo là h v ng.

“Th nên, ph i bi t t c n và h ng tr n làm duyên, sanh ra T Th c Gi i, c ba ch u không. T c là ba th T Gi i, H ng Gi i và T Th c Gi i v n ch ng ph i tánh Nhân Duyên, ch ng ph i tánh T Nhiên.

Thông r ng : Cái M i là Cn. H ng là C nh. gi a hai cái y là Th c. Phàm nói Gi i là chuyên ch Th c. Cái Th c này không n i C n mà sanh, không n i H ng mà sanh, i ý t ng t , nh ng v n ngh a có h i ph c t p.

M n c nh phá c n, thì Th c ch ng ph i do h không sanh, mà là gi a. Ngay n i c nh mà phá c n, thì Th c ch ng do hòa h p mà sanh ra, c ng là đ th y. Ban u phá phù tr n c n, cái m i th t ch ng ph i là cái Bi t. R i phá th ng ngh a c n, l i không ph i h không là cái Bi t. N u cái Bi t h ng, thì can đ gì n l m i ? Mà ã sanh l m i thì c n gì n v t ? N u ng ng i c c th m th i, thì ph i có hai m i, v y thì cái c n âu có

c n c . ã ch m t cái m i, sao l i có hai m i, v y cái c nh c ng không làm b ng c . Do ó, nói “T Th c do n i C n sanh”, là sai v y.

N u nói “T Th c do h ng tr n sanh ra”, thì áng l không bi t c h ng, c ng nh cái th y do con m t mà có ra thì không th tr l i th y con m t. N u nói là Bi t, thì h ng tr n t có Th c, nào c n ph i nói là sanh ra ? N u nói là không Bi t, thì không th g i là Th c, thì Gi i do âu mà l p ? Do ó, nói r ng “Th c do H ng Tr n sanh”, là sai l m v y.

H ng tr n ã không th t bi t mùi c a nó, thì c n v i tr n lia nhau, ch không th h p c. Mà Th c n u t h ng tr n sanh ra, thì ch ng th bi t h ng tr n. Còn bi t c h ng tr n, thì h n là ch ng ph i t h ng sanh ra. ó là c n, c nh lia nhau, v n ch ng n ng nhau v y. Nên nói r ng “T Th c do C n và C nh h p nhau mà sanh”, là sai l m v y.

Cái Gi i c a h ng không thành, thì không th gi a. ã không có cái gi a, l y âu có trong, có ngoài ! Rõ là T Th c h v ng, v n không x s , bèn hi u tánh Ng i Bi t là Không, ch ng có tánh Nhân Duyên hay T Nhiên nào khá c.

Ph m Pháp Gi i c a kinh Hoa Nghiêm : Tr ng gi Chúc H ng u Bát La Hoa khéo phân bi t mà bi t t t c mùi h ng, c ng bi t i u hòa t t c H ng Pháp, cho n n i ch n bay ra c a H ng V ng. L i khéo bi t tr các b nh c a h ng, o n tr các h ng x u, mà sanh ra Hoan H H ng, t ng Trí Hu H ng, di t Phi n Nảo H ng. Khi n Vô Vi mà sanh a Luy n H ng, n i H u Vi mà sanh Chán Là H ng, x b các Kiêu D t H ng, phát tâm Ni m Ph t H ng, ch ng Gi i Thoát Pháp Môn H ng, Thánh S Th D ng H ng, Nh t Thi t B Tát Sai Bi t H ng, Nh t Thi t B Tát a V H ng.

Ngài d y : “Ta ch bi t môn i u Hòa H ng Pháp này, c ng nh các B Tát lia xa h t th y các ác t p khí, ch ng nhi m th đ c, c u c t là l i phi n não c a b n ma, v t kh i các n o luân h i. L y Trí Hu H ng mà t trang nghiêm, n i m i th gian u không nhi m tr c, thành t u y Gi i “Không Ch Bám”, làm trong s ch Trí “Không Bám”, Hành cái “Không Bám C nh”, n i h t th y ch n u không ch bám níu, tâm u bình ng, không bám, không n ng”.

X a, có m t tôn gi i qua h sen. V Th n sen trách r ng : “Không c tr m h ng th m c a tôi”.

V tôn gi bèn h i : “Ng i i qua l i, ai ch ng ng i mùi th m, âu ch m t mình ta ng i tr m sao ?”

V Th n nói : “Ng i i tán lo n tâm, nên ch ng g i là tr m. Tôn gi ây tâm trong s ch, nên có chút bám dính thì ch ng c !”

T Th c ch a d hàng ph c v y ! Th nên, h trì cái Tâm Vô Tr c mà ngao du cõi i, ó là “Khéo phân bi t mà bi t t t c mùi h ng”, thì không gì mà ch ng có th .

Kinh : “Anan, l i nh ch ông bày t : Thi t c n và v tr n làm duyên, sanh ra Thi t Th c. Th c y nhân thi t c n sanh ra, l y thi t c n làm Gi i, hay nhân v tr n sanh ra, l y v tr n làm Gi i ?

“Anan, n u nhân thi t c n sanh ra, thì trong th gian mía ng t; m chua; hoàng liên ng; mu i m n; t tân, g ng, qu h t th y u không có V . Ông t n m cái l i, là ng t hay ng ? N u cái l i là ng, t hì l y cái gì n m cái l i ? L i ch ng th t n m, thì l y gì mà có hay bi t ? N u l i không ng, v t ch ng sanh ra, làm sao l p thành Gi i ?

“N u nhân v tr n mà sanh ra, thì Thi t Th c ã là v r i, ng nh thi t c n, không th t n m, làm sao mà bi t là v hay ch ng ph i v ? L i t t c các v ch ng ph i do m t v t sanh ra. Các v ã do nhi u v t sanh ra, thì cái Thi t Th c n u do v tr n sanh, c ng ph i có nhi u t th . N u Thi t Th c là m t th và th ó do v sanh ra, thì các v m n, nh t, chua, cay, các t ng khác nhau này ph i ch là m t v, không th phân bi t. Không có phân bi t, thì không có Th c, làm sao còn g i là Thi t Th c Gi i ? Ch ng l h không sanh ra cái Th c Phân Bi t c a ông ?

“Th thì cái Th c gi a do thi t c n và v tr n hòa h p mà sanh, v n không t tánh, làm sao mà cái Gi i có c ?

“V y nên ph i bi t : Thi t c n, v tr n làm duyên, sanh ra Thi t Th c, c ba X u Không. T c là Thi t Gi i, V Gi i và Thi t Th c Gi i v n ch ng ph i Tánh Nhân Duyên, ch ng ph i tánh T Nhiên.

Thông r ng : Ban u, bác b “Nhân thi t c n sanh”, là phá cái lý T Sanh. Th hai là bác b “Nhân v tr n sanh”, là phá cái lý Cái khác sanh. Th ba là bác b “H không sanh”, là phá cái lý Không nguyên nhân mà sanh. Th T bác b “L i và v hòa h p mà sanh”, là phá cái lý Chung nhau sanh. T c trong ó, v n không t tánh, thi t c n ch ng th t n m mùi, mùi v c ng

chẳng t n m bi t, thì Th c do ầu mà sanh ? Chính là hi n bày ý ch Vô Sanh. Bi t Thi t Th c v n Vô Sanh, thì t c n v n t trong s ch, t c là Di u Chân Nh Tánh v y.

X a, có v thi n s n u ng h n t p, không ch n l a, nhi u t b t ch c theo. M t b a n , bày m t b a cúng ch thiêu xác ng i ch t, r i l y th t thiêu còn sót, g m chung vào r i n. t u ói m a, ch y m t.

S bèn nói : “Ta nhi u i thanh t nh, nên m i không ch n l a. Các ông có th cùng v i ta n món này, m i nên duy trì vi c n u ng”.

T ó, c chúng s hã mà lo vâng gi Gi i Lu t.

T Tào S n c ng a r u.

Có v t ng h i : “Áo linh không khoác thì nh th nào ?”

áp : “Tào S n này tr n hi u²⁰⁴ !”

H i : “Tr n hi u r i thì nh th nào ?”

T áp : “Tào S n khoái r u t Tôn nh”.

Có t tên là Thu Thanh, b ch h i : “ t cô b n, xin th y c u giúp”.

T S ng i l n : “Thu Xà Lê !”

S Thu ng ti ng : “D !”

T S n nói : “R u Thanh Nguyên²⁰⁵ tr ng trong, u ng r i ba chén sao còn b o ch a th m môi !”

T Huy n Giác nói : “ ch nào mà cho là có u ng !”

Ba t c này là : Tánh c a V v n Không, Thi t Th c c ng v n Không. Li u t m i g i r ng “Bi t mùi v”.

Kinh : “Anan, l i nh ch ông bày t : Thân c n và xúc tr n làm duyên sanh ra Thân Th c. Thân Th c này do thân c n sanh ra, l y thân c n làm Gi i, hay nhân xúc tr n sanh ra, l y xúc tr n làm Gi i ?

“Anan, n u nhân thân c n sanh ra, mà không có hai c m xúc h p và lìa, thì thân c n còn bi t gì? N u nhân xúc tr n sanh ra, mà không có thân c n c a ông, thì có ai ch ng có thân mà l i bi t chuy n h p, lìa c ?

“Anan, v t thì không bi t c m xúc, thân c n có bi t m i có c m xúc. T c n i c m xúc, bi t có thân. T c n i thân c n, mà bi t c m xúc. Nh ng n i Xúc, thì không ph i là thân, n i thân thì không ph i là Xúc. Hai t ng thân và xúc, v n không x s . N u Xúc h p v i thân, thì làm th tánh c a thân. Lìa thân thì ch ng có th tánh nào, bèn nh t ng h không. N i c n, ngo i tr n ã không thành, cái Th c gi a làm sao mà l p ? Gi a ch ng l p c, trong ngoài u là Tánh Không, thì cái Thân Th c c a ông do âu mà l p thành Gi i ?

“Th nên, ph i bi t : Thân c n và xúc tr n làm duyên, sanh ra Thân Th c, c ba ch u Không. T c là c ba th Thân Gi i, Xúc Gi i và Thân Th c Gi i v n ch ng ph i Tánh Nhân Duyên, ch ng ph i tánh T Nhiên.

Thông r ng : Câu “V t thì không bi t c m xúc”, ngh a là v t có th ch m bi t. V t thì th t, cái Bi t thì h . Cái th t v i cái h ch ng có ti p xúc v i nhau. Cho nên, v t thì ch ti p xúc v i v t, không th ti p xúc v i cái Bi t. M t ch Bi t này bày rõ ràng ra cái Pháp Thân trong s ch, ch ng ph i là ch mà s ch m xúc có th t i c.

Cái Thân bi t có c m xúc là do s c thân phân bi t mà Bi t, l y hai ch h p, lìa làm duyên. C m xúc không lìa thân c n, thân c n c ng không lìa c m xúc. Nh ng nói c m xúc thì ch ng ph i là thân c n, nói thân c n thì ch ng ph i là c m xúc, hai cái y th t là không th xác nh. Do ó, n u h p l i thì ch có m t thân th , mà cái C m Xúc t i âu ? N u lìa nhau, thì Xúc không còn, ng nh h không v y. C hai u không có âu, trong ngoài u không thành t u. Thân và Xúc u không n i ch n, thì Thân Th c do âu mà thành l p ? ã không có cái Th c gi a, thì c n và c nh r t ráo là không. Th nên bi t cái Thân Th c Gi i ch là h v ng.

Thi n s Nam Nh c Hu T ã c túc m ng thông, b ng nhiên l i b nghi p ch ng kh i lên, tay chân r li t, không th i ng. Ngài t ngh r ng : “B nh t nghi p sanh, nghi p t tâm kh i. Ngu n tâm v n ch ng kh i, ngo i c nh âu có hình tr ng gì? B nh, nghi p và thân u nh bóng mây !” Quán nh th , t ng iên o di t, nh nhàng yên n nh x a. Nh Ngài m i có th nói là rõ th u Thân Th c là h v ng v y.

Thi n s H ng D ng Ph u n m b nh.

Ngài i D ng n th m, h i : “Thân này nh b t huy n, mà có trong b t huy n m i thành bi n xét. N u không có cái b t huy n này, thì chuy n i s ch ng do âu mà nghi m xét. N u mu n xét chuy n i s , thì Th c l i gi l y cái b t huy n này, làm sao ây ?”

T Ph u nói : “V n còn là chuy n bên này”.

i D ng h i : “Th chuy n bên kia thì làm sao?”

T Ph u nói : “Quanh t v ng h ng p, áy bi n ch ng tr ng bông”²⁰⁶.

i D ng c i nói : “Ông còn t nh táo không ?;

T Ph u quát : “S p nói ta quên m t à !”

R i l i n t ch.

Nh T H ng D ng Ph u có th nói là th u r ã cái Pháp Thân H ng Th ng S v y.

Có v s h i Ngài i Long : “S c thân thì h ho i, nh th nào là cái Pháp Thân kiên c ?”

T Long nói : “Hoa núi n d ng g m. N c khe trong nh lam”.

Ngài Tuy t u t ng r ng :

“H i, t ng ch ng bi t

áp, l i ch ng hi u

Tr ng l nh gió cao, nh x a thông l nh

C i vui thay

Gi a ng g p c ng i c o

Ch ng l y nói, im i ãi cùng

Tay c m roi b ch ng c ánh v n ng c Ly Châu

ánh ch ng nát, thêm d u v t !

N ếu có hi ện ch ỉ ng, thêm ba ngàn i ếu t ử !”.

Theo bài t ụng này thì cái Kiên C ố Pháp Thân còn ph ải p cho nát, hu ệ ng là cái S ố Thân ó ?

Kinh : “L ị nh ệ ch ỉ ông bày t : Ý ếu n và pháp tr ị n làm duyên, sanh ra Ý Th ệ c. Th ệ c ó là nhân ý ếu n sanh ra, l ị y ý ếu n làm Gi ị i, hay nhân pháp tr ị n sanh ra, l ị y pháp tr ị n làm Gi ị i?

“Anan, n ếu nhân ý ếu n sanh ra, thì trong ý ếu ông ch ỉ c ố ph ải có ch ỉ suy ngh ị mà phát rõ ra cái ý ếu a ông; n ếu không có các pháp tr ị n thì ý ếu không có ch ỉ sanh ra. L ị a các duyên tr ị n, ý ếu n còn không có hình t ượng, thì cái Th ệ c em dùng vào ch ỉ nào ?

“L ị cái Th ệ c Tâm c ố ông cùng các s ố ngh ị suy, các s ố rõ bi ết là ệ ng nhau hay khác nhau. N ếu ệ ng v ị ý ếu n, t ệ c là ý ếu n r ị i, làm sao l ị i do ý ếu n sanh ra ? N ếu khác mà không ệ ng v ị ý ếu n, thì l ị ra không có bi ết gì. N ếu không có ch ỉ Bi ết, thì làm sao l ị i do ý ếu n sanh ra ? Còn n ếu có ch ỉ Bi ết, làm sao bi ết ệ c ý ếu n ? Khi hai tánh ệ ng nhau và khác nhau ệ u không thành, Gi ị i do ệ u mà l ị p ?

“N ếu Ý Th ệ c do pháp tr ị n sanh ra, thì các pháp trong th ệ gian không ngoài n ệm Tr ị n. Ông hãy xem các pháp s ố, thanh, h ệ ng, v ị, xúc ị i v ị n m ệ c n ếu có hình t ượng rõ ràng, ch ỉ ng ph ải ch ỉ thu nhi ệ p c ố a ý ếu n. N ếu Ý Th ệ c c ố a ông quy t ịnh n ệ ng n ị pháp tr ị n mà sanh ra, thì ông hãy xem xét k ệ , m ị pháp có hình tr ị ng gì ? N ếu l ị a ngoài s ố không, ệ ng t ịnh, thông b ị t, l ị a h ệ p, sanh di ệ t, v ị t ngoài các t ệ ng này, r ị t r ị áo là không ch ỉ c ố. Sanh thì các pháp S ố Không ệ u sanh ra, di ệ t thì các pháp S ố Không ệ u di ệ t. Các nguyên nhân ệ ã không, thì cái th ệ c có là do chúng sanh ra, nào có hình t ượng gì ệ u ? T ệ ng tr ị ng không th ệ c có, Gi ị i do ệ u mà sanh ?

“Th ệ nên, ph ải bi ết : Ý ếu n, pháp tr ị n làm duyên, sanh ra Ý Th ệ c, ba ch ỉ này ệ u không. T ệ c là ba th ệ Ý Gi ị i, Pháp Gi ị i và Ý Th ệ c Gi ị i v ị n ch ỉ ng ph ải tánh Nhân Duyên, ch ỉ ng ph ải tánh T ệ Nhiên.

Thông r ệ ng : Cái Ý Th ệ c Gi ị i này là Tánh Hi ệ u Bi ết, Phân Bi ết c ố a Th ệ c Th ệ Sáu. ệ ã l ị y s ố Bi ết do Phân Bi ết làm tánh, thì l ị a ngoài pháp h ệ n không có duyên, ý ếu bèn ch ỉ ng sanh. L ị a Duyên thì vô hình, v ị y Ý Th ệ c dùng vào ệ u ? Th ệ thì cái Th ệ c duyên theo pháp này, rõ ràng không sanh ra n ị y ếu n. N ếu nói ý ếu n hay phân bi ết mà sanh ra Ý Th ệ c, v ị y thì Th ệ c Th ệ B ị y làm ch ỉ n ệ ng cho s ố nhi ệ m, t ịnh và Th ệ c Th ệ Tám là Th ệ c Tâm làm ch ỉ

n người đ a c n b n c a m i Th c, i cùng Th c Th Sáu có tánh hi u bi t do phân bi t là ng hay là khác ?

Kinh L ng Già nói : Tâm (Th c Th Tám) hay tích nhóm Nghi p Ý (Th c Th B y), hay m r ng s tích nhóm, hi u bi t do phân bi t g i là Th c, i ã v i hi n c nh thì có n m Th c.

Lu n Duy Th c nói : T p Kh i g i là Tâm, suy l ng g i là Ý, hi u bi t c nh g i là Th c. Ch là m t pháp mà khác tên.

ã duy ch m t pháp, u có th g i là Tâm, u có th g i là Ý, u có th g i ó là Th c.

Nh ng s tinh vi y có th bi n bi t, có nhi u th y mà t tên v y.

trong Th c Th Tám, Ý và Th c u không còn, nên ch có th g i là Tâm.

Th c Th B y, ch ng ph i Tâm, ch ng ph i Th c, ch có th g i là Ý.

Th c Th Sáu, thì Tâm và Ý u i ã v i C nh, nên g i là Th c Phân Bi t s v t.

K th t ch là m t. Nh bi n kh i sóng : không khác c ng không không khác. Th c Th Sáu u i theo Tr n sanh ra Gió C nh Gi i, li n kh i ng các sóng Suy L ng c a Th c Th B y, mà th t ch ng r i cái bi n l ng ch a c a Th c Th Tám. Ba Th c này ch ng ph i ng, ch ng ph i khác, c hã t m ó.

Bây gi , nói v chuy n Ý sanh ra Th c. N u nói Th c ng v i Ý thì Th c là Ý, làm sao g i Ý là cái N ng Sanh và Th c là cái c Sanh ? Nói là ng thì không c v y. N u nói Th c khác v i Ý, hoàn toàn ch ng ng thì m t cái thu c h u tình, m t cái thu c vô tình, l ra không có ch Bi t, v y b o khác nhau thì không th c. N u không có ch Bi t, thì ch c ch ng ph i do Ý sanh. Ý phân bi t c cái ch S Sanh thì ph i có cái Th c trong y. N u có ch bi t, thì khi Ý sanh mà không có pháp nào duyên, thì ch có cái Ý làm sao mà t bi t cái Ý ? N u cho là Bi t cái Ý, thì cái Ý tr l i thành c nh, không còn là c n c. N u không bi t cái Ý, l i gi ng nh không có Th c, thì sao nói là Ý sanh Th c?

Ri ngoài pháp mà tìm cái Th c, r t khó hình dung : n u nói là ng, thì không còn có th g i là Sanh ra; n u g i là khác thì không th g i c là Th c. Th là hai tánh ng nhau, khác nhau u không thành t u. Th c không có ch nh, Gi i làm sao l p thành ? Do ó mà nói Th c do c n sanh là h v ng v y.

N u nói Th c duyên v i pháp tr n mà hi n, nhân pháp mà có sanh ra, th thì ph i có pháp khá hình dung ra c r i m i có th làm Nhân. Nay các pháp c a th gian ch ng th ngoài n m tr n, i ãi n m c n, và làm cái s nhân c a n m Th c. Ý có th lia ngoài n m Tr n này mà riêng có t ng tr ng c a các pháp làm s nhân không ? Cái n i c nh mà Ý t duyên, tuy không nh n m c n bên ngoài nh ng r t cu c không th ra kh i bóng dáng c a S c Không, sanh di t... các pháp. D u có duyên các pháp xu t th gian là Phi S c, Phi Không, B t Sanh B t Di t nh ng cái phi s c phi không c ng do S c Không mà hi n, cái b t sanh b t di t c ng do sanh di t mà bày. R t là ch ng có th r i ngoài S c Không, sanh di t mà có riêng c cái pháp tr n làm nhân sanh Th c. n i n m Tr n mà tìm pháp thì Tr n là nhân c a ng c n, ch ng ph i là nhân c a Ý. Mà r i n m Tr n c u pháp, thì không có pháp nào c. ã không th c, thì không có Nhân v y. Nhân mà không có, l y gì sanh ra ? N u không có Nhân mà nói là có Th c sanh ra, thì Th c này ch ng th nào phân bi t các pháp. Còn n u phân bi t c các pháp thì t o ra c t ng tr ng gì ? T ng tr ng không có, Th c th t ch ng sanh. Nên nói là nhân pháp mà Th c sanh là sai l m v y. ã ch ng ph i Ý sanh, l i ch ng ph i Pháp sanh, thì Ý Th c t i ch n nào ? Không có n i ch n, t c là ch n Chân Th t v y.

X a, Th ng T a Qu c Thanh T nh h i T Tr ng Sa : “Nh trong kinh d y : không th l y cái tâm có ch bi t mà o l ng n i cái Tri Ki n Vô Th ng c a Nh Lai, th thì làm sao ?”

T Sa nói : “Ông hãy nói xem : c u xét cho cùng cái tâm có ch bi t này, l i có o l ng nào c n i ch ng ? Theo ó mà tin nh p”.

Sau này, có v t ng h i : “ t m i êm ng i thi n, tâm ni m tán lo n, ch a bi t cách nào nhi p ph c. Xin th y ch b o”.

Ngài Qu c Thanh T nh tr l i : “N u ban êm ng i t nh mà ni m ni m l ng x ng, thì l y cái tâm l ng x ng ó c u xét cái ch l ng x ng. Th y là nó không có x s , thì cái tâm ni m l ng x ng ó âu còn ! C xét ng c l i cái tâm, thì cái tâm c u xét ó âu có t i ch nào. Trí chi u soi v n không,

cái c nh duyên c ng t nh l ng v y. Chi u mà ch ng chi u, tuy t không có c nh chi u soi v y. C nh, Trí u t ch di t, tâm l ng an nhiên. Ngoài ch ng tìm c u l y s tán lo n, trong ch ng tr n i nh t nh. Hai ng d t b t, m t Tánh su t nhiên. ây là y u o v ngu n v y”.

T D c S n ang ng i, có v t ng h i: “ cái ch b ng ph ng, suy ngh cái gì ?”

T S n nói: “Suy ngh cái th t ch ng có suy ngh”.

H i: “Cái ch ng suy ngh ó, làm th nào suy ngh ?”

T D c S n nói: “Tuy t ch ng suy ngh !”

Có v t ng h i thi n s Th c Châu Tây: “Th nào là ch Phi T L ng ?”

Ngài áp: “Ai th y m t ch m trong êm t i gi a h không ?”

Ngài n Hà t ng r ng:

“M t i m linh minh, sáu ch ng thâu

Rõ thay, nào ph i s ng m t vào

Tin t c trong kia, ng i khó rõ

Ch có h không m t i m mù”.

(Nh t i m linh minh l c b t thâu

Chiêu nhiên hà d ng cánh ng ng mâu

Cái trung tiên t c nhân nan y

c h u h không ám i m u).

Cho nên, rõ c ch Tâm Th c ch ng th n c, bèn th u su t ngu n c i c a Th c v y.

---o0o---

I. THUB Y I

Kinh : Ông Anan b ch Ph t : “Th a Th Tôn, Nh Lai th ng nói v Nhân Duyên Hòa H p r ng : T t c các th bi n hóa trong th gian u do b i b n i hòa h p mà phát hi n ra. Th sao Nh Lai u bài bác c hai ngh a Nhân Duyên và T Nhiên ? Nay tôi không bi t ngh a y th nào, xin Ph t r lòng th ng xót khai th cho chúng sanh ngh a r t ráo c a Trung o, không còn các pháp hý lu n”.

Lúc b y gi , Th Tôn b o Ông Anan r ng : “Tr c ông ã chán lìa các pháp Ti u Th a Thanh V n, Duyên Giác mà phát tâm quy t c u B Vô Th ng, nên ta nay vì ông mà khai th cái Nh t Ngh a , sao ông l i còn em nh ng th v ng t ng Nhân Duyên, hý lu n c a th gian mà t trói bu c ? Ông tuy là nghe nhi u mà nh ng i nói tên v thu c, n khi thu c th t tr c m t l i ch ng h phân bi t c. Nh Lai b o th th t là áng th ng xót ! Nay ông hãy nghe k , ta s vì ông phân bi t khai th . C ng cho nh ng ng i tu i Th a mai sau thông t cái Th t T ng”.

Ông Anan l ng yên, kính vâng Thánh Ch c a Ph t.

Thông r ng : Ông Anan mong Th Tôn khai th Trung o. N u cho th t t i là Nhân Duyên Hòa H p c a th gian, thì m c vào Có (H u). N u bài bác c hai th Nhân Duyên và T Nhiên thì l i chìm m vào Không. Cái ch ng ph i Có, ch ng ph i Không m i là Trung o. Ông không bi t cái B Vô Th ng là cái Trung o không ch bám n m, m i là Nh t Ngh a v y. Cái Nh t Ngh a này siêu kh i m i m, Nh p, X , Gi i ch ng ph i ph i tánh Nhân Duyên, ch ng ph i tánh T Nhiên. Th y các T ng ch ng ph i T ng, t c ó là i Th a Th t T ng.

Ông Anan mu n r i b Ti àu Th a mà c u cái B Vô Th ng. Nay ch cho ó là Tánh Di u Chân Nh , thì hoang mang ng ngác, ch ng hi u ra sao, nh ng i nói ra tên thu c, mà cái ch n d c ngay tr c m t l i ch ng có hay. Th t áng th ng xót ! Than ôi, thu c nào có d bi t !

B Tát V n Thù m t ngày n b o ng t Thi n Tài i hái thu c.

Ngài nói : “Cái gì là thu c hãy hái mang v ”.

Thi n Tài xem kh p i a không có gì ch ng ph i là thu c, tr v b ch r ng : “Không có cái gì mà ch ng ph i là thu c”.

Ngài Văn Thù nói : “Cái gì là thu c hái mang về đây”.

Thiền Tỳ bèn ngay trên mặt đất đứng lên mặt đất ngay c , đưa cho Ngài Văn Thù. Ngài Văn Thù cầm lấy, đưa lên cho mọi người chúng xem, rồi nói : “Thu c này c ng hay gì không, c ng hay c u ng gì”.

Tôn Vân Môn nói : “Thu c và b nh hi n h u vì nhau, kh p cõi t là thu c, cái gì là t k ?”

Ngài Tuy t u t ng r ng :

“Kh p cõi t là thu c

X a nay sao quá l m

óng c a ch ng làm xe (dùng)

ng thông t tr ng r ng

L m, l m !

L m i xa tr i c ng xuyên su t !”.

Theo ý bài tụng ngày thì chân đ c hi n ti n y c ng c n m a ra h t, hu ng là cái chuy n ch ng th phân bi t c a Anan !

Kinh : “Anan, nh ch ông nói : T i hòa h p phát hi n ra các th bi n hóa trong th gian. Anan, n u các i y tánh ch ng ph i hòa h p thì không th tr n l n v i các i khác, c ng nh h không không th hòa h p c v i các s c. N u tánh c a các i là Hòa H p, thì c ng ng nh các th bi n hoá, tr c sau hóa thành l n nhau, sanh di t n i nhau, sanh r i di t, di t r i sanh, sanh sanh di t di t nh vòng l a quay tròn, ch a h ng ng ngh . Anan, nh n c thành b ng, b ng tr l i thành n c.

Thông r ng : N u nói t i ch ng ph i hòa h p, thì ch ng ph i ngh a Chân Nh tùy duyên, ng nh ngoan không mà thôi. N u nói t i nh t nh ph i hòa h p, thì ch ng ph i là ngh a Chân Nh b t bi n, gi ng nh bi n hóa mà thôi. Nh n c thành b ng, b ng tr l i thành n c, t i v n là Nh Lai T ng Tánh, ch ng ph i ngoài n c mà có b ng. N c hòa v i cái gì mà thành b ng ? B ng hòa v i cái gì mà thành n c ?

Vấn đề là một vật, không có cái gì khác hòa lẫn vào. Tìm đâu mà hòa hợp rõ là chúng ta có, do đó, tất cả chúng ta hòa hợp mà chúng ta không hòa hợp. Chỉ vì mê thì Chân Như là bản thể: như nước chảy thành sông. Nếu, thì tất cả là Chân Như: như sông chảy là nước. Nếu nước chảy là một mà thôi vậy.

Có một người tên Lâm T : “Thế nào là bản thể vô tướng?”

T Lâm T nói : “Ông khỉ mồm thì mê tâm Nghi, bèn bắt đầu nghĩ. Ông khỉ mồm thì mê tâm Ái, bèn bắt đầu chìm. Ông khỉ mồm thì mê tâm Sân, liền bắt đầu cháy thiêu. Ông có mồm thì mê tâm H , liền bắt đầu gió thổi bay. Nếu hay rõ ràng về chúng ta, Chúng ta nào trời bu chúng ta? Chúng ta đâu dùng chúng ta? Ông mê tâm Tây l , Nam mê tâm Tây chìm, gần bên chìm, bên ngoài gần chìm. Tất cả trên chúng ta trên đất, vào tất cả chúng ta. Do sao mà vậy? Vì thế sự bắt đầu như những huyễn vậy. Nay các ông! Nay đây cái nghe pháp là ông, chúng ta là tất cả ông, mà hay dùng tất cả ông. Thế về chúng ta, thì bắt đầu hay bắt đầu do”.

Xem như là Lâm T thì điều chúng ta cần, làm gì có bản thể?

T Đức Sơn nhân có thí chủ cúng dường một vật phẩm. Ông ra trước chúng, nói rằng : “Pháp Thân có bản thể hay không? Nói chúng ta, thì cho một áo lá”.

Ngài Đạo Ngô nói : “Tánh tất cả chúng ta là Không. Không chúng ta là tánh tất cả. Đó là điều của Ba vị kia chúng ta”.

T Sơn nói : “Cho ông một cái áo lá”.

Chúng ta về Đạo Ngô sao lại trái ngược với kinh này? Thế tham xem!

Kinh : “Ông hãy xét cái tánh của chúng ta : thô lỗ thì làm tất cả, như như thì làm vị trí, cho chúng ta làm tất cả, do chia chẻ cái sắc sắc vì như như làm tất cả mà thành. Nếu chúng ta làm tất cả, thì tất cả là tánh không”.

“Anan, nếu cái làm tất cả đó chỉ ra thì thành tánh không, vậy thì bị tất cả không sanh ra sắc tướng. Nay ông hỏi : Do hòa hợp mà sanh ra các tướng bị hóa trong thế gian, thì ông hãy xét một cái làm tất cả dùng bao nhiêu tánh không hòa hợp lại mà có? Không làm tất cả làm tất cả thành làm tất cả? Mà làm tất cả đã chỉ ra sắc tướng thành tánh không, thì dùng bao nhiêu

s c t ng h p thành h không ? N u s c h p l i thì h p s c không th
thành h không. N u h không h p l i, thì h p h không làm sao ra thành
s c ? S c có th ch ra c, ch h không làm sao mà h p l i c?

“Ông v n ch ng bi t, trong Nh Lai T ng : Tánh S c là Chân Không, Tánh
Không là Chân S c, b n nhiên thanh t nh, tròn kh p pháp gi i, tùy tâm
chúng sanh ng ra ch hay bi t, theo nghi p mà hi n bày. Th gian không
bi t, l m cho là Nhân Duyên hay T Nhiên. ó u là th c tâm phân bi t,
o l ng : ch có l i nói, danh t , toàn không có th t ngh a.

Thông r ng : Bài t ng Pháp Gi i r ng :

“Có ai mu n bi t lý Chân Không

Chân Nh trong tánh hi n kh p ngoài

Tình v i vô tình chung m t th

Ch n ch n u ng Pháp Gi i Ch n !”.

ây là y u ch c a b y i.

Chân Không là cái Th Nh t Nh v y. B y i là cái D ng duyên theo
nghi p v y. Th , D ng không hai, n ng nhau mà hi n, ch ng lia Di u
Tánh, nên m i m i u là Tánh. Duy ch m t Tánh. Không là Tánh Không,
S c là Tánh S c, bèn T c Không, T c S c, ó là Di u H u, ó là Di u Chân
Nh Tánh v y. Không sa vào H u, Vô nên nói là thanh t nh, mà ch a t ng
ch ng H u, Vô nên g i là B n Nhiên. Là trong s ch, t c nhân duyên ch ng
th ô nhi m. Là B n Nhiên, t c ch ng ph i hòa h p mà thành. Cái gì mà t
nhân duyên hay hòa h p sanh, ó ch là hình t ng, có n i ch n làm sao mà
y kh p pháp gi i ? Duy ch ch ng t nhân duyên hay hòa h p mà sanh thì
không hình t ng, không x s nên toàn kh p pháp gi i. Toàn kh p pháp
gi i là Tánh, thì có gì ch ng ph i là Th t i ? Toàn kh p pháp gi i là Th t
i thì có gì ch ng ph i là Tánh ?

Tâm Nh Lai ch m t v Thanh T nh, ch m t v B n Nhiên, ch m t v Toàn
Kh p nên không th bi t, không th l ng. Tâm c a chúng sanh thì n i cái
Thanh T nh y l i có th i gian mà ô nhi m. trong cái B n Nhiên y l i có
th i gian mà ch ng nh nhiên. trong cái Toàn Kh p y, l i có th i gian mà
h n h p. Tùy cái tâm n ng tri, x ng v a v i cái l ng s tri. Bi t cho l m thì
tích t thành nghi p, nghi p tích t thành qu , có thi n, có ác mà bi n t o ra

cái Y Báo, Chánh Báo m i cỡi. Tâm c a chúng sanh tán lo n không b n nên nghi p c a chúng sanh c ng y d y không b . Tâm y n u không có cái Tánh Toàn Kh p pháp gi i làm Th thì làm sao tùy nghi p mà phát hi n, càng phát ra thì càng vô cùng ?

Nghi p l c c a chúng sanh m i m i ch ng ng. Nh ng ng trong cái Thanh T nh B n Nhiên, m t m y lông c ng ch ng h thêm b t, nên nói r ng xu n ng hàm linh u có Ph t Tánh. Th gian mê l m ch ng ng Tam Gi i Duy Tâm, V n Pháp Duy Th c. Th nên, n i nh ng s vi c phát hi n ra theo nghi p, th y ra là có nhân duyên sanh, mà làm cho là tánh nhân duyên; còn th y ra là không có nhân duyên sanh thì l m cho là tánh T Nhiên. Ch ng rõ cái Thanh T nh B n Nhiên thì s Có Không u lìa, c Nhân Duyên hay T Nhiên u không có n i nào bám nứ.

Nói là Nhân Duyên sanh ? Th thì lân h duyên v i cái gì sanh ra h không, h không duyên v i gì mà sanh ra lân h ? Ch có h không duyên v i h không, ch có s c m i duyên v i s c. Dù cho lân h ch ra thành h không, thì ph i bao nhiêu h không hi n thành lân h . Lân h ch ng ph i do h không mà có, thì h không c ng ch ng ph i nhân lân h ch thành. S c, Không ã ch ng th sanh l n nhau, thì s sanh ra c a i a là vô t tánh.

Th nên, nói Nhân Duyên hòa h p sanh là sai l m v y.

Nói là T Nhiên sanh ? H không nào có vô c mà có h không, s c nào có vô c mà có s c. Ch ng có nhân ch lân h , thì nào có th y c h không ? Ch ng nhân gom t lân h , làm sao thành i a ? Th thì s sanh ra c a i a nào ph i không có nguyên nhân mà t nhiên b ng có âu ?

Do ó, nói T Nhiên sanh là sai l m.

C hai thuy t u là do Th c Tâm phân bi t suy l ng, không ph i Nhân Duyên mà g ng nói Nhân Duyên; không ph i T Nhiên mà g ng cho là T Nhiên, ch là l i nói, toàn là hý lu n không có c n c . Nào có bi t r ng Nh Lai T ng Tánh ch ng có kh i lên i v i cái th y, ch ng bám vào cái t ng. Không kh i n i cái th y, cho nên suy tính không th t i n i. Không bám n i cái t ng nên l i nói không th th u n. ó là cái ch mà tâm hành x di t²⁰⁷, ngôn ng h t ng”, y m i là Th t T ng, m i là Nh t Ngh a v y.

Thi n s T n B t à h i pháp s Sanh : “Th y gi ng kinh lu n gì ?”

Th y Sanh áp : “Kinh i Bát Nhã”.

S à nói : “Làm th nào nói ngh a S c Không ?”

Th y Sanh áp : “Các vi tr n t l i là S c, các vi tr n vô t tánh là Không”.

S à nói : “Vi tr n ch a t , g i là gì ?”

Th y Sanh không giải bày c.

Thi n s à l i h i : “Còn gi ng kinh nào khác n a ?”

Th y Sanh áp : “Kinh i Ni t Bàn”.

S à nói : “Nói ngh a Ni t Bàn nh th nào ?”

Th y Sanh áp : “Ni t mà ch ng sanh, Bàn mà ch ng di t, nên g i ó là Ni t Bàn”.

S à nói : “Cái y là Ni t Bàn c a Nh Lai, cái gì là Ni t Bàn c a pháp s ?”

Th y Sanh áp : “Ngh a c a Ni t Bàn há có hai sao ? Tôi ch nh th này, ch a hi u thi n s nói Ni t Bàn nh th nào ?”

S à a câ y h t nh ý lên, r i nói : “Th y ch ng ?”

áp : “Th y”.

S à nói : “Th y cái gì ?”

áp : “Th y cái h t nh ý trong tay thi n s ”.

S à ném cái h t nh ý xu ng t, r i h i : “Th y không ?”

áp : “Th y”.

S à nói : “Th y cái gì ?”

áp : “Th y cái h t trong tay thi n s r t xu ng t”.

Thi n s ch e r ng : “Xem qua ch th y hi u c a ông, ch a ra kh i ám th ng tình, sao g i c là làm n não v tr ²⁰⁸”.

R i ph t tay áo b i.

Các t c a pháp s nghi ng ch a d t, bèn ch y theo níu thi n s à l i, h i : “Th y tôi nói S c Không, Ni t Bàn ch ng kh h p, ch a rõ thi n s nói ngh a S c Không nh th nào ?”

Thi n s à nói : “Ta ch ng nói th y các con thuy t không c úng, nh ng th y các con ch nói S c Không trên qu v , mà ch ng bi t nói cái S c Không ngay ch nguyên nhân”.

t th a : “Nh th nào là S c Không ngay ch nguyên nhân ?”

Thi n s à nói : “M t vi tr n Không nên chúng vi tr n Không, chúng vi tr n Không nên m t vi tr n Không. Trong chúng vi tr n Không, không có m t vi tr n”.

ây không ph i là l i thi n s à t ra, vì kinh nói : M t c n thanh t nh nên các c n thanh t nh. Các c n thanh t nh nên m t c n thanh t nh. Trong m t c n thanh t nh không có các c n. Trong các c n thanh t nh không có m t c n.

L y ch này phát minh thì ch ng ph i khó hi u. Bèn cùng v i “Tánh S c Chân Không, Tánh Không Chân S c” ch ngay ng vào.

Kinh : “Anan, tánh L a vô ngã, nh các duyên mà hi ân. Ông hãy xem các nhà ch a n u n trong thành, khi mu n n u b p thì tay c m kính đ ng to i a ra ngoài m t tr i mà c u l a.

“Anan, phàm g i là Hòa H p thì nh Ta, ông và m t ngàn hai tr m n m m i v T kheo nay h p thành m t chúng. Chúng tuy là m t, nh ng g n xét v c n b n, thì m i ng i u có tánh, u có ch sanh, tên hi u, h hàng c a mình. Nh Ông Xá L i Ph t thu c dòng Bà La Môn, Ông u Lâu T n Loa thì thuộc dòng Ca Di p Ba, cho n Ông Anan thì thu c dòng Cù àm.

“Anan, n u tánh L a nhân Hòa H p mà có ra, thì khi ng i kia c m kính l y l a n i ánh sáng m t tr i, l a ó t trong kính mà ra, do t bụi nhùi mà có hay là t m t tr i mà n ?

“Anan, n u t m t tr i mà n, l a y ã t c bụi nhùi trong tay ông, thì nh ng r ng cây mà ánh sáng m t tr i i qua ph i b t cháy c . N u t trong kính mà ra, thì l a y ã có th t n i kính ra mà t cháy bụi nhùi, làm sao kính l i không b ch y. Cho n c tay c m kính c ng không th y nóng, thì làm sao kính ch y ra c. N u do bụi nhùi sanh ra, thì c n gì ánh sáng m t tr i và kính ti p xúc v i nhau, r i l a m i sinh. Ông hãy xét cho k : kính thì do tay c m, ánh sáng m t tr i thì t trên xu ng, còn bụi nhùi thì t t sanh, v y l a t ph ng nào n ây ? M t tr i và kính xa nhau, ch ng có hòa, ch ng có h p không l l a kia không do âu mà t có ?

“Ông còn không bi t r ng : Trong Nh Lai T ng, tánh H a là Chân Không, tánh Không là Ch n H a, thanh t nh b n nhiên, toàn kh p pháp gi i tùy theo tâm chúng sanh mà ng v a v i ch hay bi t.

“Anan, ông ph i bi t : Ng i i c m kính m t ch thì m t ch l a sanh, kh p pháp gi i c m kính thì kh p pháp gi i có l a. L a kh p th gian mà nào có n i ch n, ch theo Nghi p phát hi n. Th gian không bi t, l m cho là tánh Nhân Duyên và tánh T Nhiên. H t th y u là s phân bi t, o l ng c a th c tâm : ch có l i nói, danh t , toàn không có th t ngh a.

Thông r ng : Ngài Long Th ng nói : “N u các pháp là th t có, thì ch ng c n dùng tâm th c m i bi t là có t ng. N u dùng tâm th c m i bi t là có, y là ch ng ph i có. Nh t ng c ng c a t, ph i dùng thân c n, thân th c m i bi t là có. Còn n u không có thân c n, thân th c thì không th y có t ng c ng”.

H i r ng : “Thân c n, thân th c thì có khi c m bi t, có khi không c m bi t, còn t thì v n luôn luôn có t ng c ng ch ?”

áp r ng : “Ho c tr c ã t nhi m bi t cái t ng c ng, ho c nghe ng i nói m i bi t là có t ng c ng. N u tr c ch ng nhi m bi t, ch ng nghe nói thì làm gì có cái t ng c ng ? L i n a, n u t luôn luôn th t là t ng c ng, thì không th b t ng c ng y. Nh ng nh tô l c, m t ong, nh a cây khi n u thì ph i b cái t ng c ng mà bi n thành th l ng. Vàng, b c, ng, s t h t th y u nh th . Còn n c ang th l ng, l nh thì chuy n thành t ng c ng là b ng. Nh v y, t t c m i th m i lo i u có th bi n i t ng tr ng”.

Ngài l i nói : “N u l a th t có tánh nóng, thì sao có ng i vào l a ch ng cháy. Trong thân c ng có l a nóng, sao ch ng thiêu thân ? L a trong mây mà n c không di t c. B i th , l a không có tánh nóng nh t nh. Vì

thần thông lực, lực không thể cháy thân. Vì nghiệp nhân duyên, nghiệp không nóng. Vì lực nằm trong mây, nước không đi tít. Nếu tánh nóng và lực khác nhau, thì lực chắc chắn nóng. Nếu tánh nóng và lực là một, thì sao còn gọi là nóng? Tánh lực như thế, các việc khác cũng vậy”.

Như thế, tánh chung và tánh riêng đều Không, nên gọi là Tánh Không. Lý theo Lý vậy mà suy ra tánh cái tít, Nước, Lực thì cũng như theo dòng mà thuộc cùng nguồn: tất cả đều Không.

Chức năng của Phật Tôn là: Tất cả Tánh mà phát ra Tánh, gọi là theo Nghiệp mà phát hiện, nghiệp vì cái lực của Samsara. Còn chức năng của Ngài Long Thọ là: Tất cả Nghiệp mà thuộc cùng nguồn cái Tánh, chức năng bày cái Samsara thành hai vậy.

Cái kính Đức Thích Tôn gọi là Ngũ Phẩm Chín. Sách Luận Hành chép: “Tháng Năm, ngày Bính Ngọ, ngài Thích Tôn làm pháp Ngũ Phẩm tròn như cái gương, ngài giảng. Soi vật thì như gương, hình vật mờ thì có lại”.

Thiền gian chức năng của Phật Thích Tôn: ba cái nhân duyên hòa hợp lại thì lực sanh. Chức năng của Phật Thích Tôn, Phật Thích Tôn cùng với Phật Thích Tôn xa nhau, chức năng của Phật Thích Tôn nên chức năng của Phật Thích Tôn là Nhân Duyên. Nếu nó tự nhiên có ra, thì ánh sáng của Phật Thích Tôn chiếu vào mắt Phật Thích Tôn, thì nên chức năng của Phật Thích Tôn. Nếu nói về ba cái, mỗi cái đều có tánh lực, thì lực của Phật Thích Tôn chiếu, Phật Thích Tôn chiếu và chiếu sáng mắt Phật Thích Tôn, như rừng cây Phật Thích Tôn chiếu chiếu! Cả ba cái đều không có tánh lực, chức năng là Hòa Tánh và Không. Như vậy vì cái sự nghiệp của ba cái mà lực tùy theo nghiệp hiện ra. Thế mỗi việc, lực có khả năng thiền là Tánh Không, nào có nơi chốn. Nên xét cây thì có lại, pháp là có lại. Tất cả đều theo nghiệp mà phát hiện, chức năng riêng mắt cái kính Đức Thích Tôn, đều trong cái Tánh Thanh Tịnh phát hiện ra. Ngay Tánh tít là lực, nào môn Nhân Duyên? Ngay lực là Tánh, sao nói là Tánh Tự Nhiên? Thế nên, Hòa Tánh và Nhân Duyên, chức năng của Phật Thích Tôn. Tánh lực yếu bèn chính là Phật Thích Tôn vậy.

Tuy Phật Thích Tôn nhóm lực xong, bèn chỉ ngay nghiệp lực mà khai thị cho chúng: “Ba việc Phật Thích Tôn trong nghiệp lực chuyên về Pháp Luân”.

Tôn Vô Môn nói rằng: “Ng nghiệp lực là ba việc Phật Thích Tôn thuyết pháp. Ba việc Phật Thích Tôn thuyết pháp”.

Tôn Huyền Sa nói: “Gần đây làm vua khá nghiêm ngặt!”

T Tuy t Phong nói : “Là làm sao ?”

T Sa nói : “Ch ng cho trà tr n c p ngoài ch !”

T Tuy t Phong bèn le l i.

Ngày n , T Tào S n vào t ng ng h l a.

Có v s nói : “Hôm nay l nh th t”.

T S n nói : “Nên bi t có cái ch ng l nh !”

V s h i : “Ai là k ch ng l nh ?”

T S n g p l a mà ch ó.

Nhà s nói : “Ch nói là không có ng i”.

T S n ném b l a xu ng.

Nhà s nói : “Con trong ch y ch ng hi u c”.

T S n nói : “M t tr i soi m l nh, sáng ng i l i sáng ng i”.

C nhân g p c nh thì phát minh M t ng h ng th ng. ó là Tánh l a Chân Không, Tánh Không th t l a, n i y là ch th u thoát chân th t.

Kinh : “Anan, tánh N c ch ng nh : khi ch y, khi ng ng không có ch ng. Nh trong thành Th t La Phi t, các ông Tiên Ca T La, Ch c Ca La và các nhà i huy n thu t Bát u Ma, Ha Tát a... mu n c u tinh Thái Âm hòa v i các thu c huy n thu t, thì các ông y trong lúc m t tr ng tròn sáng, tay c m h t châu Ph ng Ch , h ng n c trong ánh m t tr ng. V y, n c y t trong h t châu mà ra hay trong h không t có hay t m t tr ng n ?

“Anan, n u t m t tr ng n, thì ph ng xa còn có th làm h t châu có ra n c, thì ánh sáng qua nh ng r ng cây l ra u ph i có ch y n c. Có ch y n c thì c n gì ph i i h t châu Ph ng Ch ? Còn n u không ch y n c thì bi t là n c ch ng ph i t m t tr ng xu ng. N u t h t châu mà ra, thì trong h t châu th ng ph i ch y n c, sao l i ph i i n a êm có m t tr ng sáng ? N u do h không mà sanh, thì h không vô b b n, thì n c c ng không có gi i h n, v y thì cõi ng i n cõi tr i u ph i chìm ng p, làm sao còn các loài ? Ông hãy xét k : m t tr ng t tr i chi u xu ng, h t châu

do tay c m, còn cái mâm h ng n c thì do ng i x p t, v y n c kia t ph ng nào mà ch y n ây ?

M t tr ng và h t châu thì cách xa nhau, không ph i hòa, không ph i h p, ch ng l n c kia không t âu mà t có ?

“Ông còn không bi t r ng trong Nh Lai T ng, Tánh Th y là Chân Không, Tánh Không là Chân Th y, thanh t nh b n nhiên, toàn kh p pháp gi i tùy theo tâm chúng sanh mà ng v a v i ch hay bi t.

“M t ch n c m châu thì m t ch n có n c ch y ra. Kh p pháp gi i c m h t châu thì kh p pháp gi i n c sanh ra. N c có kh p th gian mà nào có n i ch n, ch theo nghi p mà phát hi n. Th gian không bi t, l m cho là tánh Nhân Duyên hay tánh T Nhiên. H t th y u là s phân bi t, o l ng c a th c tâm, ch là l i nói, danh t toàn không có th t ngh a.

Thông r ng : Châu Ph ng Ch còn g i là Âm To i, hình gi ng con sò. Chà cho nóng, d i ánh tr ng s sinh ra n c. Ph ng là á, Ch là ng c. Luy n n u á mà thành, làm vào tháng M t (M i M t), ngày Nhâm Tý, gi Tý.

N c sinh ra h t Ph ng Ch v n ch ng ph i do Hòa H p, ch ng ph i là T Nhiên thì c ng gi ng nh kính D ng To i. Nh ng ch nói “N u do h không mà sanh, thì h không vô biên, n c c ng không gi i h n... làm sao còn các loài ?” Ch ng ph i là mâu thu n v i ch Tánh Không Chân Th y sao ? B i vì, l y T ng mà lu n thì có hình, nên n c y h không mà làm m chìm c . Nh ng l y Tánh mà lu n thì vô hình, nên h không vô t n thì n c hi n ra c ng vô t n. Câu “Tánh Th y Chân Không” này là ch v tánh c a t i thanh t nh mà nói. Tánh v n là Không, Không Không t ng dung, Không Không b t nh làm gì th y có l n o t l n nhau ?

o n sau, ch nghi c a Ông Phú Lâu Na là n i Tánh mà nghi có s l n o t, ch ch ng ph i nghi n i T ng. T ng thì ch ng t ng dung, Th Tôn ã nói tr c r i còn nghi gì n a !

T D c S nh i v s : “T âu t i ?”

áp : “ H Nam l i ”.

T S nh i : “N ch ng ình y ch a ?”

áp : “D , ch a”.

T S n nói : “M a ã lâu, sao ch a y ?”

V s không áp c.

T o Ngô nói thay r ng : “ y r i mà !”

T Vân Nham nói : “Ch sâu xa !”

T ng S n nói : “Trong ki p nào mà t ng có t ng, gi m ?”

T Vân Môn nói : “Ch trong y !”

T Tuy t Phong nói : “Ng i bên rá c m mà ói ch t vô s ng i. Ng i bên bi n n c, khát ch t vô s ng i !”

T Huy n Sa r ng : “Ng i trong rá c m, ói ch t vô s ng i. Ng p u trong bi n n c, khát ch t vô s ng i !”

T Vân Môn : “Su t thân là c m, su t thân là n c”.

T Thiên ng nêu ra : “Ta thì ch ng v y, ng i trong rá c m, cái no làm ch t vô s ng i. Ng p u trong bi n n c, cái nê làm ch t vô s ng i !”

Tr c là cái h a vì ch ng nu t vào. Sau là cái h a vì ch ng m a ra. Ch nh Ngài Vân Môn nói : Su t thân là c m, su t thân là n c. trong y thì không còn ch nu t vào, m a ra. C nhân c x ng cái tánh bi n th t nh sóng n c trùng trùng vô t n, n T Vân Môn : “Su t thân là n c”, l i nói m i tr n thành. Cùng v i “Tánh n c Chân Không, Tánh Không th t n c, b n nhiên thanh t nh, toàn kh p pháp gi i”, th t là kh h p. Do ó mà bi t r ng l y Ý Th c mà o l ng Tánh Không, Tánh Th y thì bi t kêu gào m y cho v a.

Kinh : “Anan, tánh Gió không có t th , khi ng khi t nh b t th ng. Ông th ng s a áo, vào trong i chúng, g u áo T ng Già Lê ng n ng i g n bên thì có chút gió ph t qua m t ng i kia. Gió ó là do g u áo cà sa mà ra, t h không mà phát kh i hay do m t ng i kia mà sanh ?

“Anan, n u gió y phát ra do g u áo cà sa, thì ông ã m c c gió, cái áo ph i bay tung r i kh i thân ông. Nay ta thuy t pháp, r áo trong h i này, ông

hãy xem cái áo của Ta, gió ở đâu? Không lẽ trong áo lại có chỗ chứa gió?

“Nếu gió có do họ không sanh ra, thì khi áo ông không nên sao gió chẳng bay phất. Tánh của họ không thì thế nào còn, gió phải thế nào sanh ra. Còn khi không có gió, họ không phải diệt mất! Gió diệt có thể thế này, họ không diệt thì có nghĩa gì? Bởi vì có sanh diệt, thì đâu có gì là họ không? Còn chẳng gì là họ không, thì gió ở đâu mà ra được?”

“Nếu gió tự sanh ra do cái diệt nên bị phất, thì chẳng do diệt nên tự sanh ra, lẽ phải phất vào ông, sao thế ông sờ áo mà lại phất nên vào người kia?”

“Ông hãy xét kỹ: sờ áo là do nên ông, diệt trừ chúng người kia, họ không lẽ yên chẳng lay động, thì gió từ phương nào phát nên này? Tánh của gió và của họ không cách biệt, chẳng có hòa, chẳng có hợp, không lẽ gió kia không do đâu mà có?”

“Ông thì không rõ ràng: Trong Như Lai Thế Tôn, Tánh Gió là Chân Không, Tánh Không là Thế Tôn Gió, thanh tịnh bản nhiên, toàn khắp pháp giới tùy theo chúng sanh mà động và vì chhay biệt.”

“Anan, nếu mình ông hỏi về cái áo thì có chút gió bay ra. Khi pháp pháp giới tu phất, thì khắp các quốc gia có gió. Phong giới có cùng khắp thế gian mà không có nên chăng, chẳng theo Nghiệp mà phát hiện. Thế gian không biệt, lẽ cho là tánh Nhân Duyên hay tánh Thế Tôn Nhiên. Hết thế này là nhơn phân biệt, lẽ nên của thế tâm, chẳng có lẽ nói, danh từ toàn không có thể thế này.”

Thông rỗng: “Ông sờ áo mà áo không bay mất. Cái diệt trừ chúng người kia mà gió chẳng phất nên lẽ. Họ không lẽ yên, chẳng theo gió mà có sanh có diệt”. Ba cái thế này cần gì tánh lẽ nên của gió, thì cái gì mà cho là hòa hợp? Chẳng lẽ gió không ở đâu mà có ra, sao gì là Thế Tôn Nhiên? Bởi vì Gió thế là Tánh, Tánh thế là Gió thế. Chẳng theo nghiệp mà phát hiện ra, nên áo động thì có gió sinh. Tánh cùng khắp pháp pháp giới, thì gió cũng cùng khắp pháp pháp giới, nên cùng gì là lẽ (lẽ).

Như gia nói Khôn là lẽ, Khôn là N, Ly là L. Thế Tôn là Gió. Thế Tôn không ra ngoài Âm Động. Âm Động thế đâu sanh ra? Thế Tôn trong thế Thế Tôn của Thái Cực sanh ra thế. Mọi thế tu thế Thế Tôn. Vạn thế tu thế Thế Tôn thế Thế Tôn. Chẳng thế chẳng thế thế Thế Tôn là S, thế S là Lý.

Nhưng mà người Tâm là Thái Cực thì ít có thay ! Thế người Tâm là Thái Cực, dĩ nhiên đâu có cái vật ngoài Tâm ?

Thầy Ma Cực đang quật, có nhà sư hỏi : “Tánh của gió thổi ngang trời, không biết ở đâu chôn cất, Hòa Thượng còn muốn quật làm gì ?”

Thầy Cực nói : “Ông chỉ biết ‘Tánh gió thổi ngang trời’, mà không biết chuyện không đâu chôn cất”.

Nhà sư nói : “Sao là không đâu chôn cất ?”

Thầy Cực lập tức quật.

Nhà sư làm lễ.

Thầy Cực nói : “Cái ông sư không có chôn cất, dù có ngàn ông thì có ích gì !”

Liệt Nam Tuy nhiên hỏi nhà sư : “Thầy qua gió mạnh, như thế ?”

Nhà sư đáp : “Thầy qua gió mạnh”.

Thầy Tuy nhiên nói : “Thầy gãy một cành tùng trên cây kia !”

Sư nói : “Thầy gãy một cành tùng trên cây kia”.

Thầy Nam Tuy nhiên lại hỏi nhà sư khác : “Thầy qua gió mạnh, như thế ?”

Nhà sư nói : “Là gió nào ?”

Thầy Tuy nhiên nói : “Thầy gãy một cành tùng trên cây kia !”

Nhà sư nói : “Là cây tùng nào ?”

Thầy Tuy nhiên nói : “Một cây, một cây”.

Còn về vào chỗ đáp của hai vị này thì có hai thứ thì không. Sao Ngài Nam Tuy nhiên lại nói một cây, một cây ? Nếu như ngay ra một cây, một cây cho là một mình thì y Nam Tuy nhiên.

Kính : “Anan, hãy không không có hình, nhân sắc mà hiện ra. Như trong thành Thất La Phiệt là chôn xa sông, như người người dòng Sát Lỵ, dòng Bà La

Môn, dòng T Xá, dòng Th à hay dòng Ph La a, dòng Chiên à La... Khi d ng nhà m i thì ào gi ng l y n c. ào lên m t th c t, thì trong ó có m t th c h không, nh v y cho n ào lên c m t tr ng, thì trong ó l i c m t tr ng h không. H không sâu hay c n tùy theo ào lên nhi u hay ít. H không ó, do t mà ra, nhân ào mà có hay không nhân gì mà t sanh ?

“Anan, h không ó không do gì mà t sanh, thì tr c khi ch a ào t, sao ch y l i không tr ng r ng, mà ch th y là t, ch ng có gì thông su t. N u nhân t mà ra, thì khi t c moi ra ph i th y có h không vào. N u t ra tr c mà không th y h không vào, làm sao nói là h không nhân t mà ra ? Còn n u không ra, không vào thì h không v i t v n không khác nguyên nhân. Không khác t c là ng, thì khi t ra, h không sao ch ng có ra ? N u nhân ào mà ra, thì ào ph i có ra h không ch ch ng ph i ra t. N u ch ng nhân ào mà có ra, khi t ào thì ra t, sao l i th y h không ?

“Ông hãy xét xem, xét k , xem k : s ào do t tay ng i chuy n v n theo ph ng h ng, t thì t n i m t t mà d i i, nh th h không nhân âu mà có ra ? S ào và h không: m t cái th t, m t cái h , không tác d ng gì v i nhau, ch ng ph i hòa, ch ng ph i h p, ch ng l h không không do âu mà t có ra ?

“N u h không ó b n tánh tròn y toàn kh p, v n ch ng h lay ng thì ph i bi t r ng hi n gi ngay tr c m t ây : H Không và a, Th y, H a, Phong u g i là n m i, b n tánh v n chân th t, viên dung, u là Nh Lai T ng, v n không sanh di t.

“Anan, tâm ông mê mu i, ch ng ng b n i v n là Nh Lai T ng. Ph i nhìn ngay h không là ra, là vào hay ch ng ph i ra, vào. Ông hoàn toàn không bi t trong Nh Lai T ng : Tánh Giác là Chân Không, Tánh Không là Chân Giác, thanh t nh b n nhiên, toàn kh p pháp gi i tùy theo tâm chúng sanh mà ng v i l ng hay bi t.

“Anan, nh m t cái gì ng tr ng không thì h không có trong m t cái gì ng, m i ph ng h không thì c ng nh v y. Không i tròn y kh p m i ph ng, th t không n i ch n, theo nghi p mà phát hi n. Th gian không bi t, l m cho ó là tánh Nhân Duyên hay tánh T Nhiên. H t th y u là nh ng phân bi t, o l ng c a tâm th c, ch có l i nói, danh t toàn không có th t ngh a.

Thông r ng : H không ch ng có hình, sao có ra, vào ? Ch b i s c hi n bày mà bi t có h không : có s c thì ch ng ph i là h không, không có s c t c là h không. S c có n, i; h không ch ng h kh i, di t. Khi t i di t, h không ch ng ph i lúc y m i có. B n i có n- i, h không v n ch ng h ra-vào. Tánh h không tròn kh p c ng d hi u, b n i Chân Không c ng gi ng nh v y. Khi ch a tùy theo nghi p thì thanh t nh b n nhiên, toàn kh p pháp gi i, v n ch a h không có. Khi ã theo nghi p phát hi n r i, tùy c m tùy ng mà y kh p th gian thì c ng không ph i lúc y m i có. T ng có sanh di t, Tánh không sanh di t. Có sanh di t, thì ch ng có Toàn Kh p. Còn cái Toàn Kh p thì t nó không có sanh di t, g i ó là Nh Lai T ng, không t âu n, không i v âu, há l i có sanh t trong y ?

Nói v cái ngoan không²⁰⁹ thì tuy không có ra vào, nh ng c ng là sanh di t. Nh sau này có nói “H Không sanh trong cái i Giác nh m t cái b t sinh ra trong bi n c ... M i ph ng h không c ng u tiêu m t, ch duy cái Chân Không là Chân Giác v n không sanh di t”.

b n i tr c thì nói Chân S c, Chân H a, Chân Th y, Chân Phong u dùng ch Chân. Sau thì nói “B n i thanh t nh” là u nói trong Tánh. Không gi l y T ng, bèn là “Tánh Chân Th t, viên dung u là Nh Lai T ng, v n không sanh di t”. Th t rành rành t tánh Chân Th t mà nói. N u các t ng h u tình, làm sao mà viên dung vô ng i ? Nói là Dung, thì “t c S c t c Không, t c Không t c S c”, ch ng h th y có d u v t c a ng i, duy ch thu n nh t m t cái Không. Nói là Viên, thì “Không ch ng ng i S c, S c ch ng ng i Không”, ng i p i l n nhau, hi n xu t vô cùng mà ch ng r i Nh t Chân v y.

Tr c thì l y t i mà dung h i Chân Không. ây thì l y Chân Không tan v Chân Giác. Rõ ràng cái g i là Chân Không t c là Chân Giác, cái ngoan không làm sao so sánh c.

Thi n s Hoàng Long T Tâm th ng ng r ng : “Tâm ng H Không gi i, bình ng v i Tánh Không. Ch ng c Tánh Không bèn không có pháp nào ph i, trái. C nh th mà ng i ngh. D ng chèo, th neo v b n u thuy n. C theo nh môn c a lão t ng thì tr i t cách riêng không dính. Nói th môn c a lão t ng có ch nào k c :

“Vác ngang ng n l c ch ng oái ng i

Th ng vào ngàn muôn nh núi i”.

L i có Ông H inh Giao tham l T B u Th .

T h i : “Ch ng ph i là H inh Giao²¹⁰ ?”

Ông H tr l i : “Không dám”.

T Tho nói : “Có óng c h không ch ng ?”

Ông H nói : “Xin Hòa Th ng phá cho !”

T Th bèn ánh.

Ông H ch ng kham c ý ch y.

T Th nói : “V sau s có ông th y l m l i vì ông mà ch cho ch này”.

Sau, Ông H n tham Ngài Tri u Châu.

T h i : “Ch ng ph i là H inh Giao ?”

Ông H nói : “Không dám”.

T Châu h i : “Có óng c h không ch ng ?”

Ông H áp : “Xin Hòa Th ng phá cho !”

T Châu nói : “Hãy óng vào m t ng giáp n i y !”

Ông H bèn k chuy n b g y c a T B u Th .

R i h i : “Không rõ l i ch nào ?”

T Châu nói : “Ch m t ng giáp n i y còn ch ng bi t làm sao, l i còn b o ng i phá h không !”

Nhân ó, T nói thay : “Hãy óng vào m t ng giáp n i y !”

T Châu l i nói : “Ta nói nh th thì i cùng v i Ông B u Th kia th t là ngàn d m muôn d m”.

Ông H bèn có ch th c t nh.

H p hai t c mà xét, thì ch ng c h không c ng ch ng úng, mà phá h không c ng ch ng úng. V y, th nào mà thoát thân ? Tham i !

Kinh : “Anan, cái bi t c a Ki n i nhân S c Không mà có, ngoài ra là ch ng bi t. Nh hi n nay ông trong r ng K à, s m mai thì sáng, chi u thì th y t i. n lúc n a êm có tr ng thì sáng, không tr ng thì t i. Nh ng t ng sáng, t i y do cái Th y phân tích ra. Cái Th y y v i cái t ng sáng, t i và c h không là ng m t th hay ch ng ng m t th ? Hay v a ng v a ch ng ng, v a khác v a ch ng khác?

“Anan, n u cái Th y ó cùng v i sáng, t i và h không v n là m t th , thì sáng và t i tiêu di t l n nhau. Khi t i thì không sáng, khi sáng thì không t i. N u cái Th y cùng m t th v i cái t i, thì khi sáng cái Th y ph i tiêu m t. N u cùng m t th v i cái sáng, thì n khi t i cái Th y ph i di t. Làm sao còn th y c sáng, th y c t i. Còn nh sáng và t i khác nhau, cái Th y thì không sanh di t, thì làm sao ng m t th c ?

“N u cái Th y ó không ng m t th v i cái sáng và cái t i thì lìa ngoài cái sáng, cái t i và h không ông hãy phân tích cái Th y có hình t ng gì ? Lìa ngoài cái sáng, t i và h không, cái Th y ó c ng ng là lông rùa, s ng th . N u c ba cái sáng, t i và h không hoàn toàn khác nhau, thì o âu mà l p thành cái Th y ?

“Sáng và t i trái ng c l n nhau làm sao ng c ! Lìa ngoài ba cái sáng, t i và h không, cái Th y v n ch ng có gì, thì làm sao khác c ? Cái ph n c a h không hay cái ph n c a cái Th y v n không b mé, sao l i ch ng ng ! Th y cái t i, th y cái sáng, tánh không d i i làm sao l i ch ng khác !

“Ông hãy xét k , suy xét tinh vi, xem cho k , th y cho cùng : Sáng do m t tr i, t i t êm en, thông thu c v h không, bí thu c v i a, thì cái Th y nh th nhân âu mà có ? Cái Th y thì có bi t, h không thì vô tri, không ph i hòa không ph i h p, ch ng l cái Th y không do âu mà có ?

“Nh s Th y, Nghe, Hay, Bi t tánh nó y toàn kh p, v n ch ng ng lay. Nên ph i bi t : Ki n i cùng v i h không vô biên, b t ng cùng v n b n i a, Th y, H a, Phong có lay ng u g i là sáu i, b n Tánh Chân Th t Viên Dung, u là Nh Lai T ng, v n không sanh di t.

“Anan, tánh ông trôi chìm, không ng cái Th y, Nghe, Hay, Bi t c a ông v n là Nh Lai T ng. Ông hãy nhìn xem cái Th y, Nghe, Hay, Bi t này là sanh là di t, là ng là khác, là ch ng sanh di t, là ch ng ng, khác ?

“Ông nào có bi t, trong Nh Lai T ng cái Th y là Tánh Minh Giác, Tánh Minh Giác hi n l ra thành cái Th y, thanh t nh b n nhiên, toàn kh p pháp gi i tùy theo tâm chúng sanh mà ng v i l ng hay bi t.

“Nh m t cái C n Th y th y kh p Pháp Gi i, thì cái Bi t Nghe, Bi t Ng i, Bi t N m, Bi t C m Xúc, Bi t các pháp u là cái Di u c sáng r toàn kh p pháp gi i, tròn y c m i ph ng h không, nào có riêng n i ch n. Ch tùy nghi p hi n bày, th gian l i không bi t l m cho là tánh Nhân Duyên hay tánh T Nhiên. H t th y u ch là s phân bi t, o l ng c a th c tâm : ch có danh t , l i nói, toàn không có th t ngh a.

Thông r ng : N m i a, Th y, H a, Phong và Không tr c thì c sáu tr n : S c, Thanh, H ng, V , Xúc và Pháp, g i là T ng Ph n. Nay là sáu c n Th y, Nghe, Hay và Bi t c ng u do b n i trong s ch h p thành. Phạm nhân có S c Không tr c m t, i c nh t c bi t, ch a nh p vào s phân bi t c a n m Th c tr c, ó g i là Ki n Ph n. Do ó, l y Ki n i mà g m chung.

Nh m t cái C n Th y th y kh p pháp gi i, thì cái Bi t Nghe, Bi t Ng i, Bi t N m, Bi t Xúc, Bi t Pháp c ng toàn kh p pháp gi i, Di u c r ràng v y. Sao u g i là Di u ? Có Hình bèn là Th y, có Ti ng là Nghe, ch ng g p mà l , ch ng i mà n, không do ngh toan, ch ng b i x p t nên g i là Di u.

Cái Ki n i này không có t th , ch nhân c nh mà có. C nh tr c m t n u không có, cái Th y c ng ch ng sanh. Há có m t th hay nhi u th cùng c nh mà lìa mà h p, có th lu n là ng, là khác theo t cú ? S l p lu n c a t cú²¹¹ u là hý lu n v y.

Th nên, sáng, t i, thông, bít thay nhau tr c m t c ng nh a, Th y, H a, Phong thay nhau gi a h không. C nh có sanh di t, cái Th y không sanh di t. C nh có ng lay, cái Th y không h lay ng. Nó toàn kh p pháp gi i, cùng h không ch ng hai. Nh ng cái Th y thì có hay bi t, ngoan không thì vô tri ch ng th hòa h p. Cái Giác t c là Không, g i là Chân Không. Cái ngoan không thì sanh di t, Chân Không nào có sanh di t. Cái ngoan không sanh di t trong Tánh Chân Giác c ng nh b n i sanh di t trong h không. H không cùng b n i không th l y s sanh di t, ng khác mà

lu n. Th thì Ki n i i v i S c Không sao có th l y s sanh di t, ng khác mà xem th y c ?

Phàm nói là sanh di t, ng khác u là thu c v V ng Tr n. Phàm nói ch ng ph i sanh, ch ng ph i di t, ch ng ph i ng, ch ng ph i khác u thu c v V ng K . Ch n i C nh mà phân bi n, ch ng n i Tánh mà phân minh : ó là hý lu n. N u n i Tánh mà phân bi n, thì cái Th y này duyên v i Tánh C nh, nh m t tr ng th hai, không lìa m t tr ng th t.

Tánh phát ra mà thành cái Th y, t c là cái Chân Giác phát ra mà làm cái Sáng. Giác là cái Th h ng sáng c a cái Th y. Cái Sáng là D ng c a cái Th y. Nh èn có ánh sáng : èn là cái Th c a s chi u sáng, ánh sáng là cái D ng c a s chi u sáng. T c Th y là Giác, t c Giác là Không. V n không nhi m ô, nên nói là Thanh T nh. V n không t o tác, nên nói là B n Nhiên. V n không n i ch n, nên nói là Toàn Kh p.

Theo Tam Thân mà lu n, thì Thanh T nh là Pháp Thân. B n Nhiên là Báo Thân, Toàn Kh p là Hóa Thân. Theo Ba c mà lu n, Thanh T nh là Lý, B n Nhiên là Trí, Toàn Kh p là H nh. H p c ba mà dung nhi p thì a lên m t t c c ba, a lên ba t c là m t. Khi ch a c m ng thì thanh t nh b n nhiên, toàn kh p pháp gi i, cái Th y này không th nói c là không. Khi có c m ng, Di u c sáng r , toàn kh p pháp gi i, cái Th y này ch ng v ng n i có. Sáu C n thanh t nh, tròn y m i ph ng h không, nên th y tr m cõi Ph t, th y ngàn cõi Ph t, th y toàn kh p pháp gi i, m i là tròn v n cái l ng thanh t nh. Còn ch ng nh th , c ng ng v i cái ch th y ti t h n h p, ch theo nghi p có hi n ra mà thôi.

Sau có nói “Ông phát minh ra theo cái Không, thì có cái h không hi n. a, Th y, H a, Phong m i m i u phát minh ra, thì m i m i u hi n. Các cái y là các th ng ra theo S Tri L ng v y”. B Giác mà h p v i Tr n, thì phát sanh tr n lao. Ng c Tr n h p Giác, thì th y rõ Chân Nh . Th c ng là s theo nghi p phát hi n v y. Cái Tánh Giác Minh không có s làm, không có s t o, không có ng i nh n lãnh, nghi p thi n nghi p ác c ng u d t b t. Cái y, ó là Nh Lai T ng.

Ông Quan Cung Ph ng là H o Nguy t h i T Tr ng Sa C m r ng : “Con trùn t làm hai o n, hai u u c ng, ch a rõ Ph t Tánh u nào ?”

T Sa nói : “ ng và B t ng, ó là c nh gi i nào ?”

Ông Ngụy t nói : “L i nói không liên quan n kinh i n, ch ng ph i là ch àm lu n c a ng i Trí. Nh l i Hòa Th ng nói : ng cùng B t ng, ó là c nh gi i nào ? T kinh nào mà em ra v y ?”

T Sa nói : “H n nhiên, nói mà không có kinh i n ch ng ph i là ch àm lu n c a ng i Trí. Ông không th y kinh Th L ng Nghiêm nói r ng “Ph i bi t m i ph ng vô biên b t ng h không, cùng v i b n i t, N c, L a, Gió ng lay kia u g i là sáu i, Tánh v n Chân Th t, Viên Dung u là Nh Lai T ng, v n không sanh di t” ó sao ?”

Bèn khai th m t bài k :

“R t sâu xa, r t sâu xa

Pháp gi i, thân này y t c Tâm

Mê y, mê tâm làm các s c

Ng thì c nh c nh chính Chân Tâm

Thân, c nh hai tr n không th c t ng

Th u rõ ch này g i tri âm”.

T Tr ng Sa khéo thuy t L ng Nghiêm, n ch nói là c n thân và th gi i hai tr n không th c t ng thì trong không th y có C n N ng Ki n, ngoài không có C nh S Ki n. N ng, S u Không, ùm cái Th y r t là không th c, còn ch nào nói sanh di t, ng d ?

Kinh : “Anan, tánh c a Th c không có ngu n g c, nhân n i sáu th C n và Tr n mà h v ng hi n ra. Nay ông hãy xem kh p Thánh chúng trong h i này, l y con m t l t qua. M t ông trông kh p, ch nh cái g ng, không phân tích riêng bi t. Cái Th c c a ông trong ó, l n l t ch ra ây là V n Thù, ây là Phú Lô Na, ây là M c Ki n Liên, ây là Tu B , ây là Xá L i Ph t. Cái Th c Nh n Bi t y sanh ra do cái th y, sanh ra do các t ng, do n i h không hay không nhân cái gì, b ng nhiên mà hi n ?

“Anan, n u cái Th c c a ông sanh ra do cái Th y, thì nh không có các t ng sáng, t i và S c Không thì không có cái Th y c a ông. Cái Th y còn không có, do âu mà có ra cái Th c ? N u cái Th c c a ông sanh ra do các t ng, ch không do cái Th y, thì không th y c cái sáng c ng ch ng

th y c cái t i. Sáng t i ã không th y thì c ng không có S c Không. Các t ng kia còn không có thì cái Th c do âu mà phát sanh ? N u cái Th c y sanh do n i h không, không ph i do t ng hay do cái Th y, ngoài cái Th y, thì không th phân bi t, ch ng có th t bi t c các t ng sáng, t i, s c, không. Ngoài các t ng thì không còn các duyên, thì cái Th y, Nghe, Hay, Bi t do âu mà thành l p. C hai th : cái Th y và s c tr n u ch ng ph i, n u là Không thì ng v i không có gì h t, còn n u là Có thì c ng ch ng ph i ng v i v t, d u cho có phát ra cái Th c c a ông, thì phân bi t cái gì ?

“N u cái Th c không nhân gì mà b ng nhiên phát ra, thì t i sao gi a tr a l i không riêng bi t có ra m t tr ng sáng ?

“Ông hãy k càng, suy xét chín ch n : cái Th y gá vào m t c a ông, các t ng tr v cho tr n c nh, cái gì có th hình tr ng ra c thì m i thành Có, cái gì không hình t ng thì thành ra Không, còn cái Th c nh th do âu mà ra ? Cái Th c ng, cái Th y l ng yên, ch ng ph i Hòa ch ng ph i H p. Cho n v i các s Nghe, Ng i, Hay, Bi t c ng u nh v y. Không l cái Th c không do âu mà t có ra ?

“N u cái Th c ó v n không do âu, thì nên bi t r ng : cái Th c i và cái Kì n i Th y, Nghe, Hay, Bi t tròn y, v ng l ng, b n tánh không do âu mà có, cùng v i h không và a, Th y, H a, Phong u g i là b y i, Tánh Chân Th t, Viên Dung u là Nh Lai T ng, v n không sanh di t.

“Anan, tâm ông thô phù, không ng c cái Th c hay bi t các i u th y, nghe v n là Nh Lai T ng. Ông hãy nhìn xem sáu cái Th c là do ng hay Khác, là Không hay Có, là không ph i ng, Khác, hay không ph i Không Có. Ông v n không bi t trong Nh Lai T ng, cái Th c là Tánh Giác Minh. Tánh Giác Minh là Chân Th c, là cái Bi t nhi m m u v ng l ng toàn kh p pháp gi i, ng m ch a và nh ra m i ph ng h không, nào có n i ch n. Ch tùy theo nghi p mà hi n bày ra, th gian không bi t l m cho là tánh Nhân Duyên hay tánh T Nhiên, u là s phân bi t, so l ng c a th c tâm : ch có l i nói, danh t , toàn không có th t ng h a.

Thông r ng : Nói t, N c, L a, Gió n ng n i h không, là tánh n m i c a th gi i, g i là T ng Ph n. Nói Th y, Nghe, Hay, Bi t n ng vào n i Th c, là tánh n m i c a C n Thân, g i là Kì n Ph n. Kì n Ph n và T ng Ph n u t Th c Th Tám sanh kh i, cho nên Th c Th Tám v ng l ng nh nhiên, thì g i ó là Di u Giác, là Nh Lai T ng.

Nay l y n m Th c tr c làm Ki n i, ó là ch g i Tánh C nh thu c Hi n L ng. L y Th c Th Sáu làm Th c i, ó là ch g i Phân Bi t S Th c, thu c v T L ng hay Phi L ng. Hàng Nh Th a vì không bi t có Th c Th B y và Th c Th Tám, l y cái này cho là ch nhân ông, cho là gây ra nghi p lãnh nghi p d và nghi p vô l u. Th nên, n m Th c tr c thì không có phân bi t, n Th c Th Sáu m i có th phân bi t. V y nên o n kinh này có nói “Cái Th c thì ng, cái Th y thì l ng yên”. ó ch là cái Th c này, ch ng sanh do cái Th y, ch ng sanh t các t ng, ch ng sanh do n i h không, ch ng ph i Nhân Duyên sanh, ch ng ph i không nguyên nhân mà b ng nhiên t có, ch ng ph i T Nhiên sanh ! Cái Th c Th Sáu này c ba tánh thi n, ác và vô ký v i cái Ki n i c a sáu c n tr c m i cái u có ch ng t và hi n hành, v n ch ng ph i Hòa, ch ng ph i H p, c ba cái y ng là ch ng ph i, r t ráo là không ch n ng. Th c này do t âu mà n ? N u sanh t n i cái Th y, sanh t các T ng, sanh n i H Không thì ã có ch t ó mà n. ã có ch t ó mà n, bèn có n i ch n, thì ch ng toàn kh p. Ch là không t âu, không t Không n, không t Có n, t c là Tánh không có ch t âu : v n không có b cõi, v n t tròn y, toàn kh p. Cho nên cái Phân Bi t S Th c này cùng v i hai cái Ki n Ph n và T ng Ph n u g i là Th t i. Th c này r t là v ng l ng, t c là h p v i Th c Th Tám, g i là Nh Lai T ng.

N u Th c Th Sáu h p v i Tr n, t c là ng, là Có. Lìa kh i Tr n, t c là Khác, là Không. Ch ng ph i H p, ch ng ph i Lìa, không còn m y d u v t có th tìm c, m i c g i là v ng l ng, nh nhiên. Cái Th c v ng l ng nh nhiên này sao l i g i là Tánh c a Th c, là Th c Chân Th t ? Vì t cái Minh mà bi t, ch ng ph i t Tình kh i ra. Cái Th c này t trong Chân Tánh , Chân Giác mà l u xu t, Th c bèn là Tánh v y, Th c bèn là Giác v y. ó g i là chuy n Th c Th Tám thành i Viên C nh Trí.

Cái Minh Tri c a Tánh Th c này là Chân Th c c a Tánh Giác Minh. Nh sau có nói Di u Minh, Minh Di u, c ng g i là Di u Giác v ng l ng nh nhiên, toàn kh p pháp gi i. Sáu i tr c thì g i là thanh t nh b n nhiên, ch có i này g i là Di u Giác Tr m Nhiên, xét v i ng Giác, Di u Giác có ch phân bi t vi t . Sáu i tr c thì nói “Tròn y kh p m i ph ng”, nh là ngh a X ng Tánh. Còn Th c i này thì nói “Ng m ch a và nh ra m i ph ng h không”, nh là ngh a Phát Kh i”. Th c Tánh không có ngu n mà hay làm ngu n cho muôn pháp. Phàm tr c nói là Nh Lai T ng u quy v ây v y.

Không thì nói “Tâm ông hôn mê”, vì mê b n i và H Không khác nhau, v n không bi t Tánh c a H Không là Giác.

Ki n i thì nói “Tánh ông chìm m”, vì theo tr n trôi ch y không quay tr l i, không bi t Ki n i là Giác mà b t ng.

Th c i thì nói “Tâm ông thô phù”, t c là Th c ti m tàng trong , phù là ch nh n phù c n, thô vì không t n ngu n g c c a Th c.

N m m là thu c v M i Tám Gi i, ây ch nói v Th c, vì trong Nh Lai T ng v n ch ng sanh ch ng di t, cùng hòa h p v i cái sanh di t mà thành Th c A L i Da. N u r t ráo quay v cái B t Sanh B t Di t, thì g i là Th c Th Chín, t c Th c là Tánh v y. Ch ng th r t ráo mà còn chút ít sanh di t, thì tuy là l ng trong không sống c ng ch là Th c mà ch ng ph i Tánh. Ng i th y Tánh thì ch ng mê n i Th c, nên an tr nhi m m u n i cái Tâm Ng v y.

T B u Th th ng ng nói : “Tam gi i Duy Tâm, v n pháp Duy Th c. Ngoài hiên mây sanh, tr c rêm m a gi t, khe su i trong nh lam, hoa ng n nh g m. Gi ây mà ch ng xét c n nguyên. Tr n i mai kia h i Di L c. Hi u ch ng ? ng có ng lâu cho m t”.

T n Hà t ng r ng :

“Linh nhiên ch ng dính c hay kim

Tam gi i u trong m t i m Tâm

Ngoài hiên hoa ào, xuân b m múa

Tr c c a d ng li u r c, oanh ca”.

Sách Duy Tâm Quy t nói r ng : Cây s n núi tr c sân m i m i u tr i bày cái t ng nhi m m u c a Vô Biên. V n hú, chim kêu u cùng nhau phát lên ti ng v n tròn c a B t Nh ”.

Có ng c ch này m i tin c là kh p i a không có ch nào ch ng ph i là thu c, âu ch trong Th t i mà thôi âu ? Ch ng c nh th , có nh p Lý, lu n àm sâu xa thì c ng i ra thành thu c c ! âu ph i ch có Nhân Duyên, T Nhiên m i là hý lu n !

Có nhà s h i T D c S n : “Chuy n mình ch a rõ, xin Hòa Th ng ch bày”.

T S n nói : “Ta nay vì ông mà nói m t câu thì c ng không khó. Ch nh ông nay d i l i nói mà th y c thì còn có ôi chút rõ ràng. Còn n u r i vào suy l ng, thì thành ra t i l i c a ta. Chi b ng ai n y ng m mi ng, kh i làm l y n nhau”.

Th , m i bi t cái th c tâm o l ng mò m m thì v i o ngày càng i xa. Ch dùng l i nói thì ch ng ph i là Th t Ngh a.

---o0o---

II. N NG PHÁP THÂN VÀ PHÁT NGUY N

Kinh : Lúc b y gi , Ông Anan và c i chúng nh Ph t Nh Lai vi di u ch bày, thân tâm r ng rang, không gì ch ng ng i. C i chúng y, m i ng i u t bi t Tâm y kh p m i ph ng. Th y m i ph ng Không nh xem chi c lá trong bàn tay, t t c th gian, h t th y v t gì c ng u là B Di u Minh Nguyên Tâm. Tâm Tánh tròn kh p, trùm ch a c m i ph ng cõi n c. Nhìn tr l i cái thân cha m sanh ra, nh m t h t b i trong h không m i ph ng, nh còn nh m t. Nh bi n l n l ng trong, n i trôi m t b t n c, kh i di t ch ng màng. Rõ ràng t bi t, vào c cái Tâm nhi m m u x a nay, th ng tr b t di t.

c cái ch a t ng có, bèn ch p tay l Ph t, i tr c Nh Lai, nói lên bài k x ng tán b c Giác Ng .

Thông r ng : Tâm Tánh tròn kh p, h t th y m i ph ng u bao trùm trong ó, Tâm L ng r ng l n vô biên, nên t nó nh th . Cho n th y m i ph ng Không nh v t trong bàn tay, trong ó có c Thân Chánh Báo và h t th y vi tr n, ó c ng m i là H i V ng V Chân, d ng còn cái Nh Ki n. So v i cái Th y “Thân tâm nh t nh , ngoài thân không v t” v n còn cách m t s x b ²¹² v y.

Quan i phu h L c h i T Nam Tuy n r ng : “Ngài pháp s T ng Tri u th t là k c, Ngài nói : Tr i t v i ta ng ngu n, v n v t cùng ta m t th ”.

T Nam Tuy n ch cây m u n tr c sân mà nói : “Này i phu ! V y mà ng i i th y cây hoa này nh m ng o !”

Ông L c h t h ng.

Ngài Tuy t u t ng r ng :

“Th y Nghe Hay Bi t u ch ng ph i

Núi sông sao l i th y trong g ng

Tr i s ng tr ng x , êm g n n a

Ai soi bóng l nh v i m trong”.

(V n ki n giác tri phi nh t nh t

S n hà b t t i c nh trung quan

S ng thiên nguy t l c d t ng bán

Thùy c ng tr ng àm chi u nh hàn).

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“Soi th u, ngoài vi y c i ngu n

Xôn xao kh i di t, th y Di u Môn

Th n ch i ngoài ki p, gì là Có ?

m t nhìn ra, bi t Di u T n

C p r ng ào ào hang núi v ng

R ng ngâm muôn v ng mù mây

Nam Tuy n i m phá ng i i m ng

Bi t y ng ng B X Tôn (B X Ph t)”.

C c nói “X x u là T Th ²¹³. C a c a u có Thi n Tài”. ây t c là : t t c th gian, m i m i s v t u là B Di u Minh Nguyên Tâm. ó mà bi t c thì t bi t cái Th ng Tr B t Di t, mà tin hi u m i m i b t

n c là toàn th i d ng. Không th y âu có t ng kh i di t, nên nói “Kh i di t ch ng màng”.

Vua Thu n Tông nhà ng h i T Ph t Quang Mãn : “Ph t t âu mà n, t ch di t h ng v âu mà lui ? ã nói th ng tr th , thì nay Ph t t i ch n nào ?”

T Mãn áp : “Ph t t cái Vô Vi i l i, t ch di t h ng v cái Vô Vi lui v . Pháp Thân ng h không, th ng tr n i Vô Tâm. Có ni m c ng là Vô Ni m, có tr c ng là Vô Tr . n, vì chúng sanh mà n; i vì chúng sanh mà i. Bi n Chân Nh thanh t nh, th th ng tr v ng l ng nh nhiên. K trí khéo t duy, ch sanh lòng lo ngh”.

Vua l i h i : “Ph t h ng v cung vua mà sanh, di t h ng v Song Lâm mà t ch, tr th b n m i chín n m, l i nói ch ng có pháp nào thuy t. Núi, sông cùng bi n l n, tr i t cho n tr i tr ng, n th i u di t t n, ai nói c là không s ng ch t ? Lòng nghi d ng y, xin trí gi khéo phân bi t cho”.

Ngài áp : “Th Ph t v n Vô Vi, mê tình v ng phân bi t. Pháp Thân ng h không, ch a t ng có sanh di t. Có duyên, y là Ph t xu t th . Không duyên, y là Ph t nh p di t. Ch n ch n giáo hóa chúng sanh, c ng nh tr ng d i n c. Ch ng ph i Th ng c ng ch ng ph i o n, ch ng ph i Sanh c ng ch ng ph i Di t. Sanh c ng ch ng t ng sanh, di t c ng ch a t ng di t. Rõ th y ch Vô Tâm, t nhiên không có pháp nào nói”.

Vua r t p lòng.

T ng qu c Bùi H u ngày n vào chùa Khai Nguyên, th y b c tranh trên vách, h i v ch chùa : “Cái y v cái gì ?”

Ch chùa nói : “V cao t ng”.

T ng Bùi nói : “Hình nh ó, cao t ng t i ch nào ?”

V ch chùa không áp c.

Bùi H u nói : “ ây không có thi n s sao ?”

Ch chùa nói : “Có m t ng i”.

Bèn th nh Ngài Hoàng Bá n g p, và k l i chuy n tr c mà h i Ngài.

T Bá g i l n : “Bùi H u !”

Ông Bùi ng ti ng : “D ”.

T Bá nói : “ t i ch nào ?”

Bùi H u nghe xong có ch t nh ng .

Ch này ây có th làm ch ng c cho cái Th ng Tr B t Di t, nên chép vào.

Kinh :

Di u Tr m T ng Trì B t ng Tôn

Th L ng Nghiêm V ng i ít có.

Thông r ng : Ngài nh Lâm nói : “Cái Th c Tinh là N c. N c ch ng dao ng thì g i là Tr m, l ng trong. Nói là Viên Tr m²¹⁴, y là thanh t nh b n nhiên, toàn kh p pháp gi i ch ng chia làm sáu (sáu Th c), t c là Toàn L ng v y. G i là Di u Tr m, vì ó là cái Di u L c B t ng t ng trì t t c , t c là cái L ng Trong Nhi m M u v y”.

Nói Tánh Giác Tr m Minh, là Giác h p v i Th c Tinh, nh m t tr i h p v i N c mà có tánh trong sáng. Nói “Tr m Tinh Viên Th ng” t c là Th c Tinh Toàn L ng v y.

ã d t h t sanh di t, nói là Th ng. Nh ng cái Tr m này không ph i là không còn ch y, ch vì ch y nhanh quá mà nhìn th y đ ng nh ng yên y thôi. Kinh nói “Cái Th c ng, cái Th y l ng yên”, ngh a là Th c có tánh ng, g i là ngu n g c các T ng. Th c t nó ch ng ph i là Di u Tr m T ng Trì nên ni m ni m ch u huân t p, t o ra dòng t p khí ch y m nh, thành ra các Hành. Trong kinh nói các Hành ví d nh dòng n c, là theo nh ây v y. Nh ng Th c mà so v i các Hành thì gi ng nh ng l ng, nên sau có nói “L ng yên nh p vào l ng yên”, nh sóng di t thì thành n c l ng yên, mà g i là Hành m h t t n. trong xa, l ng trong mà sáng t , nh p mà không có ch nh p, là lãnh v c c a Th c m. V y thì nói Tr m Nh p, cái Trong L ng nh p vào y, là Th c m. Tr m Nh p là Th c m, thì Tr m là cái Minh Tri c a Tánh Th c. Cái Minh Tri là Trí. Th c n m trong gi i h n

c a Trí. Nên nói n n m m thì nói là “L ng yên nh p vào L ng yên”,
nghĩa là a v trong gì i h n c a Th c. Tánh Th c thì không gì là Tr m
Nh p, mà toàn kh p pháp gì i, không có xu t, không có nh p.

Ch g i là “N i N i Tr m Minh, Nh p Vô S Nh p” là cái Tr m (l ng
trong) xu t ra thì làm Hành m, cái Hành nh n c ch y. Tr m Nh p là
Th c, cái Th c đi t h t Hành m, th là “sâu l i càng sâu, l ng yên trong
sáng” cho n ngu n c n c a các T ng r t không có ch Nh p (Vô S
Nh p).

Cái g i là Th c Tinh t c là A à Na Th c. Còn ch g i là làm dính che cái
Tr m²¹⁵, t c là làm dính che cái Th c Tinh này. Th c Tinh này nh n c
trong s ch, v n không có tính dính, ch vì v ng kh i phân bi t, nên cùng v i
S c hi p, c ng nh n c hòa v i t thành ra s dính. N u bi t cái Th c
Tinh y nh n c trong s ch, v n không có tính dính, thì không h p v i
S c, thoát ra kh i s dán dính.

Tr m có Viên Tr m, Di u Tr m, Giác Tr m và Tinh Tr m; có Tr m Nh p,
có Niêm Tr m nh các nghĩa nói tr c, khác bi t r t ít, toàn là nh ng cách
ví d .

Ngài Mã Minh nói : “Vì y theo cái B t Giác nên tâm ng mà thành nghi p.
Tánh Giác thì b t ng”. Phạm Tánh Giác là ch ng ng, t c là cái “Di u
Tr m T ng Trì” v y. ng là nghi p, trôi l n mà thành các hành v y. G i là
Th L ng Nghiêm V ng vì cái nh Th L ng Nghiêm thì hàng Th p a
th ng tr trong ó, nên c Ph t là vua v y.

Ngài Phó i S m t hôm ang gì ng kinh thì nhà vua n. i chúng u
ng d y, ch có Ngài là ng i yên ch ng ng.

C n th n báo r ng “Thánh Giá n ây sao ch ng ng lên ?”

Ngài nói : “Pháp a n u ng, t t c ch ng an!”

Nh i S , qu là th t c nh Th L ng Nghiêm v y.

Có nhà s h i thi n s Kh ng S n Ph ng : “Th nào là B t ng Tôn ?”

T Ph ng nói : “Ch m c m t áo v i lót i qua ch ”.

Nhà s nói : “K h c nh n ch a hi u”.

T Ph ng nói : “C i l a p phá ng ình h ”.

Nhà s nói : “Th u qua ba l p sóng, ròng nghe m t ti ng s m”.

T Ph ng nói : “Du i tay ch ng th y bàn tay”.

Nhà s : “Có cho phép k h c nh n này ti n n hay không ?”

T Ph ng nói : “ p trên t mà rao b o h không”.

Nhà s nói : “D i c a s m, ánh tr ng kêu gì ?”

T Ph ng nói : “Vào trong trái c u thêu, ch ng dùng c ng s c”.

Nhà s nói : “Ba m i n m sau, l i này s th nh hành”.

T Ph ng bèn ánh.

T Kh ng S n t là ng i trong y, ch ng ng i theo dòng mà c Di u.

Nhà s y nh n l m ph ng h ng nên khó nói cùng nhau.

Kinh :

Tiêu iên o t ng trong c ki p,

Ch ng tr i t ng k c Pháp Thân.

Thông r ng : c ki p thì còn có s ch , còn a t ng k là ba vô s ki p. T vô th y n nay mê cái Chân mà nh n l y V ng, u là cái th y iên o. Nay em V ng v Chân, c cái B n Tâm nhi m m u, th ng tr , b t đi t. Nh tr c nói Nh Lai T ng, t c là Pháp Thân v y.

Có v t ng h i Ngài Hoàng Bá : “Kinh d y r ng : “Tiêu iên o t ng trong c ki p. Ch ng tr i t ng k c Pháp Thân”, là nh th nào ?”

T Bá nói : “N u l y s tu hành trong ba vô s ki p có ch ch ng c, thì h t h ng hà sa s ki p c ng ch ng c. Còn n u trong m t sát na mà c Pháp Thân, li n ngay th y Tánh v y. ó c ng là ch nói r t ráo c a Tam Th a. Vì sao th ? Vì, th y có Pháp Thân c, t c thu c v giáo pháp b t li u ngh a”.

T Hoàng Bá xu t l i, nh khí th t là c n khí i Th a.

Ông Anan đã hỏi Pháp Thân sao lại còn nói “Mong ngài xét tra lại mọi việc?” Vì ông còn thấy có Pháp Thân ở đây.

Thầy Tạ Thái Nguyên Phu ban đầu giảng kinh Niết Bàn chùa Quang Hiếu tại Đông Châu. Có một thí nghiệm vì thí nghiệm thuyết nhân quả nghe kinh. Ông nói “Ba cái Nhân quả Phật tánh, ba cái nghiệp của Pháp Thân”, và Thầy Tạ đang giảng rồi đi u lý của Pháp Thân, thí nghiệm bắt đầu.

Giảng xong, Thầy Tạ mời thí nghiệm xuống trà, rồi nói: “Chỉ tôi học này, nên ý theo văn mà giảng nghĩa, bằng như giảng thí nghiệm này, xin ngài nghe chớ?”.

Thí nghiệm nói: “Quả là tôi chỉ vì Tòa Chưởng không biết Pháp Thân”.

Thầy Phu nói: “Giảng thuyết như thế, chớ nào chớ ngài đúng?”

Đáp: “Xin Tòa Chưởng nói lại mọi việc!”

Thầy Phu nói: “Cái Lý của Pháp Thân là giảng như Thái Hòa, đức sư của ba đời, ngang khắp mọi phương, từ u hòa Bát Cực, bao gồm Âm Dương, tùy duyên cảm ứng, không đâu chớ giảng”.

Thí nghiệm nói: “Tôi không nói Tòa Chưởng giảng không đúng. Nhưng ý là chỉ mời ngài nói một chút ít cái lý của Pháp Thân, mà quả thật chớ biết Pháp Thân đâu”.

Thầy Phu nói: “Đã như thế, xin thí nghiệm chỉ vì tôi mà nói”.

Thí nghiệm: “Tòa Chưởng có tin không?”

Thầy Phu nói: “Đâu dám chớ tin”.

Thí nghiệm nói: “Như thế thì Tòa Chưởng tin giảng vài ngày, trong tình trạng an nhiên đĩnh đạc, thâm tâm nhiếp niệm, thì chắc các duyên mệnh phen buông bỏ hết”.

Thầy Phu theo đúng lời dạy, từ hôm nay canh năm, nghe tiếng mõ, hết nhiên khứng. Bên chớ giảng xong.

Thí nghiệm hỏi: “Ai đó?”

Thầy Phu đáp: “Đúng, tôi”.

Thi n gi la r ng : “D y ông gìn gi i giáo, thay Ph t thuy t pháp sao n a
êm l i say r u n m ng !”

Th y Phu nói : “Thi n c t n gi ng kinh, em cái l m i cha sanh m
c a tôi ra mà v n. T nay tr i, ch ng dám l m l i nh v y n a”.

Thi n gi nói : “ i i, ngày sau g p nhau”.

Nh th y Phu th t là “Ch ng tr i t ng k c Pháp Thân”.

Có nhà s h i Hòa Th ng L i S n : “Ch ng tr i t ng k c Pháp Thân,
xin th y ch th ng”.

T S n nói : “Con n i nghi p cha”.

H i : “Làm sao lãnh h i ?”

T S n nói : “Chê b thì ch ng có lành (t)”.

H i : “Nh th thì i chúng ã nh c r i ?”

T S n nói : “ i chúng hãy ó, th nào là Pháp Thân ?”

Nhà s không áp c.

T S n nói : “Ông h i, ta nói cho”.

Nhà s nói : “Th nào là Pháp Thân ?”

T S n nói : “Hoa không, bóng n ng²¹⁶”.

Th nói xem ch nói Pháp Thân c a Ngài L i S n so v i Ông Anan xa g n
th nào ?

Kinh :

Nguy n nay c qu , thành B o V ng,

V nh th , h ng sa chúng,

Thông r ng : “Ch ng tr i t ng k c Pháp Thân”, thì Tín V là úng mà
Nhân V thì ch a ph i. Cho nên , H nh tròn Qu măn, th t ch ng Chân Trí,

những cuộn ly thanh tịnh, ngậm chầu am t trợ ng báu trong, mĩ c thành Bồ Vĩng. Lúc ấy, nhìn khắp tất cả chúng sanh đều có một đấng Trí Huệ Như Lai, ta đều mĩ mĩ hĩ; chúng sanh vô tĩn, nguyĩn này vô tĩn, tĩn bị tròn y, trong y chĩng còn cái ta nĩ. Thĩ mĩ là Phĩ, Phĩp, Tĩng, ba Thĩ quý báu, là cĩu bĩn cĩa chúng sanh vĩy.

Ngài đĩng Sĩn Sĩn ban đĩu ra mĩ tĩ Tĩn Vĩn Mĩn.

Tĩ hĩ: “Mĩ rĩ chĩn nĩ?”

áp: “Tra đĩ.”

Tĩ Mĩn nĩi: “Nhĩ pĩ hĩ đĩu?”

áp: “Chũa Bĩo Tĩ Hĩ Nam”.

Tĩ Mĩn nĩi: “Rĩ chĩ ó khi nĩ?”

áp: “Ngày Hai Mĩ Lĩ m, thĩng Tĩm”.

Tĩ Mĩn nĩi: “Thĩ cho ông bĩ mĩ gĩy”.

Sĩng hĩm sau, Ngài đĩng Sĩn Lĩĩn, hĩ: “Hĩm qua nhĩ Hĩa Thĩng thĩ cho bĩ mĩ gĩy, khĩng rĩ cĩ lĩ gĩ?”

Tĩ Mĩn nĩi: “Đĩ tĩ cĩ mĩ! Giang Tĩy, Hĩ Nam bĩn thĩ y!”

Ngài đĩng Sĩn ngay nĩ lĩĩ nĩi đĩng đĩ, bĩn nĩi: “Tĩ nay vĩ sau hĩ đĩng vĩ chĩn bĩ tĩ khĩng đĩng đĩ, khĩng khĩi, khĩng gĩ mĩ tĩ hĩ tĩ cĩ mĩ, khĩng trĩng mĩ tĩ cĩng rĩu, mĩ tĩ pĩ đĩ hĩ tĩ rĩo mĩ đĩ phĩng quĩ lĩ. Vĩ hĩ mĩ nhĩ đĩnh thĩo chĩ tĩ, lĩ tĩ bĩ cĩ mĩ thĩo đĩu, cĩ rĩ cĩi ỏ lĩt hĩi thĩi, đĩ y y vĩ nhĩ vĩ nĩ làm ông thĩ y tĩ vĩ sĩ, hĩ chĩng khĩoĩ sĩ?”

Tĩ Mĩn nĩi: “Thĩn ông chĩ lĩn bĩng trĩi đĩ, sĩ hĩ mĩ đĩng lĩn thĩ!”

Ngài đĩng Sĩn bĩn lĩ bĩi.

Kĩnh:

Nguyĩn đĩm toĩn thĩ thĩm tĩm nĩy,

Phĩng sĩ cĩi nĩ cĩ nhĩ đĩ nhĩ bĩi,

Th m i g i là báo Ph t Ân,

Thông r ng : Hai ch “thâm tâm” này có cái mùi v mà h ng thi n c n không th o l ng n i. Cõi n c nhi u nh b i, không có b n b , Trí Bi vô l ng, cùng v i Ph t ng Tâm T , m i g i là báo n v y.

Ngài Lâm T t giã T Hoàng Bá.

T h i : “ i n ch n nào ?”

Ngài Lâm T áp : “Không ph i là Hà Nam, thì là Hà B c !”

T Bá li n ánh. Ngài ch p l i r i thoi m t thoi.

T Bá c i l n, g i th gi : “ em cây thi n b n trên bàn th c a Tiên S Bá Tr ngl i ây”.

Ngài Lâm T nói : “Th gi , em l a l i ây !”

T Bá nói : “Tuy nhiên nh th , ông hãy em i, v sau r i ng i trên u l i c a thiên h ”.

Sau này, T Quy S n h i Ngài Ng ng S n : “Lâm T há ch ng cô ph Hoàng Bá y ?”

Ngài Ng ng S n nói : “Không âu”.

T Quy nói : “Con l i còn cho làm sao ?”

Ngài Ng ng S n nói : “Bi t n m i bi t tr n”.

T Quy nói : “X a kia c nh n có chuy n t ng t nh th không ?”

Ngài Ng ng nói : “Có ch , nh ng lâu xa quá nên không mu n nêu ra”.

T nói : “D u nh th , ta không bi t, con hãy nêu ra i”.

Ngài nói : “Nh h i L ng Nghiêm, Anan tán thán Ph t r ng : “Nguy n em toàn th thâm tâm này, ph ng s cõi n c nhi u nh b i. Th m i g i là báo Ph t Ân”. ó ch ng ph i là vi c báo n sao ?”

T Quy nói : “Thầy, thầy! Chỗ Thầy ngang Thầy, thì gì mà mình a
c c a Thầy. Chỗ Thầy h n Thầy m i nên truy n th ”.

L i T Quy S n h i Ngài Ng ng S n : “Sau này Lâm T nh th nào ?”

Ngài Ng ng S n áp : “Kho ng gì a t Ngô, t Vi t có m t ng i, g p
gió l n thì ng ng l i”.

T Quy nói : “V y là th nào ?”

Ngài Ng ng nói : “ em thâm tâm này hi n tr n sát. ó m i g i là báo Ph t
Ân !”

V sau, Ngài Phong Huy t Chi u c pháp v i Ngài Th S n Ni m. Ng i
ta cho ó là Ng ng S n tr l i.

Nh T Ng ng S n qu là có thâm tâm, th nào l ng c ? Th nào
l ng c ?

Kinh :

Cúi xin Th Tôn ch ng minh cho,

Ng tr c ác th , th vào tr c,

Thông r ng : N m m ch a Không, thì N m Tr c khó phá, làm sao h t
th y kh ách ? Ch có b c c qu , ã ch ng pháp xu t th gian nên ch ng
ng i “Thõng tay vào ch ”, l y Giác mà giác ng cho ng i. Ch nói “ em
thâm tâm này hi n tr n sát”, t t tr c dâng cho i ác N m Tr c v y. Cái
Nghĩ p c a Ông Anan là cái Nguy n này. qu c này, có Ngài Phó i
S s c m ng vi c ó.

i S tên là H p, n m m i sáu tu i c i cô gái Di u Quang nhà L u Th ,
sinh hai con tên là Ph Ki n và Ph Thành. N m hai m i b n tu i bán v
con mà làm h i cúng thí các loài d i n c, trên c n. R nh r i thì cùng
ng i trong làng ng n b b t cá. B t c, nh n gi cá xu ng sông, r i chú
nguy n cho: “ i thì th , thì gi ”. Ai c ng cho là khùng d i.

G p v u à ng i n là T ng Tung. V này nói : “Ta cùng ông ã phát
nguy n ch Ph t T Bà Thi. Nay y bát v n còn cùng tr i âu Su t, ngày

nào ông tr v ?”. R i b o Ngài ra n i n c nhìn bóng, thì th y hào quang và l ng báu.

Ngài c i mà nói : “N i lò rèn còn nhi u s t v n, n i c a th y thu c có l m b nh nhân. C u i là c n g p, sao mà ng h n cái vui kia ?”

V u à ch lên ng n Tùng S n mà nói : “Ch y d ng c”.

i S t mình cày ru ng ó. Có ng i tr m u, lúa, d a, trái Ngài cho luôn gi ng.

N m th hai i Thiên Gia th t ch, c m ng có b y v Ph t cùng theo a, c Thích Ca d n u, cu i là Ngài Duy Ma C t. c Thích Ca nói m y l i : “Làm B X cho Ta”.

Ch th ng Tâm ng i, th y Tánh thành Ph t, Chánh Pháp Nhãn T ng t c Ca Di p, c Anan truy n n T t Ma là hai m i tám i. Cõi này tuy có kinh i n, nh ng ch a c nghe cái Tông Phong t i th ng. Th mà T t Ma ch a t i, Ngài i S ã sanh, th không ph i là cái minh ch ng cho vi c Vào tr c hay sao ?

Kinh :

Còn m t chúng sanh ch a thành Ph t,

R t ch ng n i kia nh n Ni t Bàn,

Thông r ng : Vô l ng Ch Ph t i quá kh thoát vô l ng chúng sanh. âu ph i ai ai c ng thành Ph t r i, mà ã nh p Ni t Bàn ? Kinh Kim Cang nói: “Ta u khi n nh p Ni t Bàn Vô D mà đi t , k th t không có chúng sanh c đi t ”. n c nh gi i này thì không th y có Ph t thành, có chúng sanh , c ng không có Ni t Bàn nh p, m i là Chánh Ki n.

Có v t ng h i Ngài Trung qu c s : “Cái gì là Ph t Tâm ?”

Qu c s nói : “T ng vách g ch ngói chính là ó”.

T ng h i : “R t trái v i kinh v y. Kinh Ni t Bàn nói “Lìa ngoài v t vô tình t ng vách, nên g i là

Ph t Tánh”. Nay nói ó là Ph t Tâm, ch a rõ Tâm và Tánh là khác hay ch ng khác ?”

Ngài áp : “Mê thì khác, ng t c ch ng khác”.

T ng nói : “Kinh nói : Ph t Tánh là th ng, tâm là vô th ng, nay nói ch ng khác nhau, là sao v y ?”

Ngài áp : “Ông ch y vào l i nói, mà ch ng y vào ngh a. Ví nh thág l nh, n c k t thành b ng. n khi tr i m, b ng tan thành n c. Khi chúng sanh mê, thì k t Tánh thành cái tâm. Khi chúng sanh ng , rã tan cái tâm thành Tánh. N u ch p r ng vô tình không có Ph t Tánh, thì r t ráo ch ng nói c Tam Gi i Duy Tâm. Rõ ràng ông t trái v i kinh, ta nào có trái”.

T ng nói : “Trong kinh giáo ch th y nói h u tình thành Ph t, ch ng th y có vô tình c th ký. V l i, ngàn Ph t i Hi n Ki p có ai là Ph t vô tình âu ?”

Ngài nói : “Nh Hoàng Thái T khi ch a lên ngôi thì ch có m t thân. Lên ngôi r i, toàn qu c u thu c v vua, há có qu c riêng nh n ngôi v ? Nay khi ch có h u tình c th ký làm Ph t, thì m i ph ng qu c u là thân Ph t T Lô Giá Na, há l i có vô tình c th ký ?”

T ng nói : “T t c chúng sanh u trên thân Ph t, a ái d l m thân Ph t, xoi c dày p thân Ph t, há ch ng có t i sao ?”

Ngài nói : “Toàn th chúng sanh là Ph t thì còn ai làm t i ?”

T ng h i : “Kinh nói : Thân Ph t không quái ng i, nay l y v t h u vi ch ng ng i mà làm thân Ph t, th ch ng trái v i Thánh ch ?”

Ngài nói : “Kinh i Ph m nói : Không th l i h u vi mà nói vô vi. Ông có tin S c là Không ch ng?”

T ng nói : “L i chân th t c a Ph t sao dám ch ng tin”.

Ngài nói : “S c ã là Không, sao còn quái ng i ?”

T ng nói : “Chúng sanh v n ng Ph t Tánh, thì ch c n m t v Ph t tu hành, khi y h t th y chúng sanh u gi i thoát. Nay ã không th , thì ngh a ng âu ?”

Ngài nói : “Ông ch ng th y L c T ng ngh a Hoa Nghiêm nói r ng : trong cái ng có cái Khác, trong cái Khác có cái ng. T ng Thành, T ng Ho i, t ng T ng, t ng Bi t m i m i u nh th . Chúng sanh cùng Ph t, tuy ng m t Tánh mà ch ng tr ng i m i m i t tu t c. Ch a t ng th y ng i n mà mình no. L y b t n c và bi n làm thí d . M t b t n c ã tan m t thì toàn th v n v n là bi n c . Ch a h th y m t b t n c tan mà t t c b t u tan. Nên trong cái Tánh y âu có ng i gì m i ng i t tu, m i ng i t c”.

ã ng kh p h t th y u là n c, thì có b t nào mà không là n c ? Chúng sanh ch ng ph i là Ph t y sao ? N u th y t t c chúng sanh là Ph t, thì bèn trong Ni t Bàn.

Kinh :

i Hùng, i L c, i T Bi,

Mong xét tr cho l m vi t ,

Thông r ng : : i Hùng²¹⁷, vì b c Th p a bên d i là Th , con mái. i L c vì v t quá Ng L c. Cho s vui là T . C u kh i kh g i là Bi. Mu n khi n cho cái tâm kia thông su t m i g i c là T Tánh hi n bày, nên Anan hy v ng Th Tôn xét tr cho mê l m vi t . ã c Pháp Thân, sao l i còn i u l m ?

T Vân Môn nói : “ c ngay s ch m m t không v ng ng i, th u c Danh Thân, Cú Thân t t c các pháp u Không, núi sông t ai là Danh Thân, c ng là b t kh c. G i ó là Bi n Tánh Tam Mu i s n , nh bi n không sóng gió. c ngay s quên th y bi t n i cái Giác, Giác là Ph t Tánh ó v y. G i là ng i Vô S , nh ng c ng c n bi t có m t khi u (l) h ng th ng !”

T Thiên ng nêu ra : “Khách, ch không hòa, c hai u có l i. M i bên u cho hai m i g y. Còn m t khi u h ng th ng thì làm sao ? Tê giác nhân xem tr ng mà s ng sanh v n. Voi b s m ho ng kinh mà hoa in vào ngà”.

Ngày khác, T Vân Môn l i nói : “Ánh sáng không th u thoát do có hai lo i b nh. M t là t t c ch không sáng, tr c m t có v t. Hai là th u su t c t t c pháp là Không, mà còn có cái m h t ng t nh v t, ó c ng là ánh sáng không th u thoát. Pháp Thân c ng có hai lo i b nh. M t là n c

Pháp Thân, nhưng vì pháp chấp chấp a h t, cái Thấy của mình đang như còn, mà ngài im lặng bên Pháp Thân. Hai là tuy đã thấy được Pháp Thân mà b i ch ng c, ki m i m k càng tr l i, có chút khí tức gì cũng là b nh”.

Ngài Thiên hoàng t ng r ng :

“Um tùm muôn t ng khá chênh vênh

Th u thoát không âu ng i m t mình

Quét sạch môn ình ai s c ?

Núp trong lòng ng c : t thành Tình

Thuy n ngang b l c, màu thu bi c

Vào ấm bông lau, tuy t sáng soi

Xâu s i ông chài ôm n ch

Êm êm thuy n lá m c bông trôi”.

T Càn Phong nói : “Pháp Thân có ba thể b nh, hai thể ánh sáng, sao Vân Môn li thi u i m t th ?” Các n i u nói : “Ch a n thì ch y quàng. n r i thì bám ri t. Th u thoát không ch n ng. ó là ba. Thể là tr c thi u m t th ”. Ph t Nhãn nói : “C i l a tìm l a, là m t. C i l a r i ch ng ch u xu ng, ó là hai”. Thể là sau còn thi u m t th ”.

Các tôn túc bàn luận ba thể b nh của Pháp Thân, vì t n nh th . âu có liên quan gì n kinh giáo ?

Kinh :

Khi n tôi s m lên Vô Th ng Giác,

N i m i ph ng cõi ng i o Tràng,

Thông r ng : Vô Th ng Giác y t c là m t khi u h ng th ng v y. So v i tr c “ c Pháp Thân và c qu ”, thì có sai khác ? Không sai khác ? Ch có thể nói là Ph t Qu thì có b y; B , Ni t Bàn, Ch n Nh , Ph t Tánh, A Ma La Th c, Không Nh Lai T ng và i Viên C nh Trí.

Ng B , th y Ph t Tánh có th nói là c Pháp Thân. Sau khi th y Tánh, xét tr mê l m vì t khi n sanh di t, di t sanh u v ng l ng, cùng h p v i Ni t Bàn, Chân Nh . Trong tr ng thu n s ch, h p cùng A Ma La Th c. R ng su t tròn soi, h p cùng Không Nh Lai T ng, i Viên C nh Trí. Nh th m i có th g i là c qu , nh ng ch a có th g i là lên Vô Th ng Giác.

Xem m t ch S m (T o²¹⁸ là pháp môn n Ng , m t hi u c thì tr m thành ra ngay, không nh tu hành th b c, ch ng k phàm phu hay Th p a, ai ai c ng có th lên.

c Ph t nói r ng : “Ta có Chánh Pháp Nhãn T ng, Ni t Bàn Di u Tâm m t phó cho Ông Ca Di p”. Nào có d u v t t m h i gì khá c ? ây t c là Vô Th ng Giác v y. M t l n lên cái Giác này là n a v Ph t, bèn m i ph ng cõi ng i tòa sen báu, vì chúng sanh thuy t pháp. Long N còn nh v y, hu ng là b c t Thanh V n ?

Ngài D c S n v i c Mã T ba n m.

c Mã T h i : “G n ây ch th y c a ông ra sao ?”

Ngài S n nói : “Đa d r i r ng s ch, ch còn m t cái Ch n Th t”.

c Mã T nói : “Ch c c a ông khá g i là h p v i Tâm Th , tr i kh p tay chân. ã nh th thì em ba mi ng c t tre bó gi da b ng, tùy ch mà tr s n²¹⁹ i”.

Ngài th a : “Tôi là ng i nào mà dám nói chuy n tr s n ?”

c Mã T nói : “Ch ng ph i th âu. Ch a h có i mãi mà không ng l i. Ch a h có đ ng mãi mà không i. Mu n ích mà không có ch ích, mu n làm mà không có ch làm, nên làm thuy n bè, không nên đ ng lâu ây”.

Ngài c S n n T Quy S n, k p m t cái áo lót lên nhà gi ng, t Tây sang ông, t ông sang Tây quay nhìn T Quy S n mà nói : “Có ch ng ?”

T Quy S n c ng i, không ý n.

Ngài c S n nói : “Không, không !”

R i b i ra.

(Ngài Tuy t u chú r ng : “Khám phá xong r i !”)

Ngài c S n ra n c a, bèn nói : “Tuy là nh th , c ng ch ng c buồng tu ng”.

R i y oai nghi, tr vào t ng ki n. V a qua kh i c a, a lên cái t a c , nói : “Hòa Th ng !”

T Quy S n nh l y cây ph t t . Ngài bèn hét, ph t tay áo mà i ra.

(Ngài Tuy t u chú thêm : “Khám phá xong r i !”)

T Quy S n n t i h i Th T a : “Cái ông m i n ngày hôm nay có ây không ?”

Th T a nói : “Ngay khi ra kh i nhà gi ng thì mang dép c i luôn r i”.

T Quy S n nói : “Ông y v sau lên nh núi n c chót vót k t th o am, la Ph t m ng T ó”.

Ngài Tuy t u chú r ng : “Trên tuy t l i thêm s ng !”

R i t ng r ng :

“M t khám phá, hai khám phá !

Trên tuy t thêm s ng, thêm hi m h a

T ng quân bay ng a vào tri u gi c

V c hoàn toàn có m y ai ?

Mau ch y qua, ch ng b qua !

Trên nh cô phong, ng i am c

i !”.

Thêm m t ch “ i” này là ngón ngh k c c a Ngài Tuy t u. Ch ng lên Vô Th ng Giác khó mà hi u n i.

Kinh :

Tánh h không còn có th tiêu,

Tâm Kim Cang không h ng chuy n,

Thông r ng : Thu n Nhã a²²⁰ (S nyata) là H Không; Th c Ca Ra²²¹ (Cakravāda) là kiên c nh Kim Cang. Câu này x a nói “Tánh H Không vô th còn có th tiêu vong. Tâm kiên c c a tôi r t ráo không ng chuy n”. T a nh Ông Anan phát nguy n nh v y. ã nguy n “ c qu thành B o V ng”, sao l i có nguy n này ? ã “Lên Vô Th ng Giác t a o Tràng”, sao l i kh ng kh ng “Không ng chuy n” ?

Câu này v n ch ng có l m, ph i c n bi t cái y u ch quy v . ó là “Di u Tr m T ng Trì B t ng Tôn. Th L ng Nghiêm V ng i ít có”, nói tr c.

Sao nói là Di u Tr m ? Vì, tuy L ng Trong B t ng, mà ch ng bám gi h không, nên m i g i là Di u. N u tr bám H Không mà cho là b t ng, thì r t cu c ch ng ph i “C th y r t ráo kiên c”. Ý Ông Anan là : dù m i ph ng ng i o Tràng, c ng không tr bám Pháp Thân H Không, nên Chánh Pháp Nhãn T ng r t ráo kiên c . C ng nh nói “Th L ng Nghiêm V ng, Di u Tr m B t ng” v y. u uôi ng nhau, lý thú còn lâu dài mãi.

C c nói : “Dài là Pháp Thân dài, ng n là Pháp Thân ng n”.

Ngài Thiên ng nêu ra r ng : “Th nói xem : Thu n Nhã a sao l i g i ó là Pháp Thân ?”

Ngài im l ng m t lúc r i nói : “Có hi u không ? Không th n i dài con le le mà c t chân con h c, phá hòn núi l p cái l hang !”

L i nói này chính là vì s ng i ta h ng v trong h không mà óng ch t trong ó.

T S S n th ng ng, nói : “B nh t ng rõ h t tr c n m (niên ti n), thì hi u c chuy n bên phía Pháp Thân. Rõ h t sau n m (niên h u) thì hi u c chuy n h ng th ng c a Pháp Thân”.

Ngài Vân Môn b c ra, h i : “Th nào là chuy n bên phía Pháp Thân ?”

T S n nói : “Cây Xuân²²² khô”.

H i : “Th nào là chuy n h ng th ng c a Pháp Thân ?”

T S n nói : “Ch ng ph i cây Xuân khô !”

H i : “Có cho phép tôi nói o lý không ?”

T S n nói : “Cho”.

Ngài Vân Môn nói : “Cây Xuân khô há ch ng ph i t rõ cái chuy n bên phía Pháp Thân sao ?”

T S n nói : “ úng v y”.

Ngài Vân Môn nói : “Ch ng ph i cây Xuân khô” há ch ng ph i t rõ ch h ng th ng c a Pháp Thân sao ?”

T S n nói : “ úng v y”.

Ngài Vân Môn nói : “Nh th Pháp Thân bao trùm t t c ph i không ?”

T S n nói : “Pháp Thân toàn kh p, sao ch ng trùm h t ?”

Ngài Vân Môn ch cái t nh bình, nói : “Nh th cái t nh bình có bao trùm Pháp Thân không ?”

T S n nói : “Xà Lê ch h ng v m t bên t nh bình tìm ki m !”

Ngài Vân Môn bèn l bái.

Rõ ràng ch ra “Ch ng ph i cây Xuân khô” là m t con ng s ng. Ch là cái “Ch ng ph i cây Xuân khô” này, chánh th t h p v i ý ch “Tánh h không còn có th tiêu” v y.

Ngài Tào S n ban u ra m t T ng S n.

T ng S n nói : “Th y Xà Lê tên gì ?”

Ngài áp : “B n T ch”.

T ng S n nói : “Hình d ng gì ?”

Ngài đáp: “Chẳng gì là Bần Tịch”.

Tông Sơn nói: “Rất là pháp khí vậy”.

Tông Sơn nói: “Tôi qua đây, tôi xin hỏi. Tông Sơn muốn truy vấn cho “Bồ Đề Tam Muội”, lời hỏi: “Ông học pháp nào?”

Ngài Tào Sơn đáp: “Tôi vào đây chẳng thay gì”.

Tông Sơn nói: “Chẳng thay gì là có gì?”

Ngài nói: “Tôi chẳng thay gì!”

Ngài Trần Hà tung rặng:

“Nhà nhà cửa cửa, ánh sáng soi

Chẳng còn oán kêu dưng liêu rung

Nếu bỏ tung hoành không khác

Chẳng còn quỳ gối mướm không”.

Tông Sơn, Chánh Thiên kiêm ²²³, có thể nói là một con mắt kim cương. Nhìn nhìn nhìn nhìn chẳng thay gì, đứng vững còn cây kim. Ôi, vị trí, nh!

---o0o---

QUY N IV

M C TÁM : CH RÕ C N NGUYÊN H V NG VÀ TÁNH GIÁC TOÀN V N

I. ÔNG MÃN T TRÌNH BÀY CH NGHI

Kính: Lúc bấy giờ, Ông Phú Lô Na Di La Ni T trong chúng tôi, đứng dậy, trút vai áo phôi, gập gối, chắp tay cung kính mà bạch Phật rằng: “Thưa Tôn oai đức lớn, khéo vì chúng sanh đời này. Như Phật Thích Ca Như Lai. Đức Phật Thích Ca cho rằng trong những pháp thuyết pháp, tôi là thiện nhất. Nay tôi nghe pháp âm vì đi u c a Như Lai, chẳng còn gì khác, cách ngoài trăm thế, nghe tiếng muôi mòng v n

ã không th y, hu ng là c nghe. Ph t tuy tuyên b rõ ràng, mu n khi n
tôi tr mê l m, nh ng tôi còn ch a rõ ngh a r t ráo, vào ch không còn nghi
ho c.

“B ch Th Tôn, nh các Ông Anan, tuy nghe mà ng , nh ng t p khí h u l u
ch a tr h t, còn b n chúng tôi, là nh ng ng i lên b c Vô L u, tuy s ch h t
các l u, nay nghe pháp âm c a Nh Lai đi n nói, v n còn m c nh ng i u
nghì h i.

“B ch Th Tôn, n u nh t t c C n, Tr n, X , Gi i... c a th gian, u là
Nh Lai T ng, thanh t nh b n nhiên sao b ng đ ng sanh ra có núi sông, t
ai, các t ng h u vi theo nhau đ i i, h tr i l i có ?

“L i c Nh Lai còn nói r ng t n c, l a gió, tánh v n viên dung, toàn
kh p pháp gi i, l ng trong th ng tr . B ch Th Tôn, nh tánh c a a i
là kh p c , làm sao mà dung c Th y i ? Tánh n c là toàn kh p, thì
H a i ch c ch ng sanh, làm sao l i phát minh hai tánh Th y i và H a
i u kh p c H Không, không xâm l n tiêu di t l n nhau? B ch Th
Tôn, tánh c a a i là ng n ng i, tánh c a H Không là r ng su t, làm
sao c hai i y u toàn kh p pháp gi i ?

“Nay tôi không bi t ngh a y do âu, xin c Nh Lai ban b lòng i t ,
vén mây mê l m cho tôi cùng h t th y trong i chúng”.

Ông Mãn T nói th xong, n m vóc gieo xu ng t, kính mong l i đ y t bi
vô th ng c a Nh Lai.

Thông r ng : Nh Lai T ng Di u Chân Nh Tánh là Nh t Ngh a , viên
dung vi di u, c t y u ch Tâm Ng . Ng i ng r i, a ra không gì là
ch ng ph i, ch ch dùng ch ng có nghi nan, m t phen v t lên li n ng
vào, nào m n công lao huân t p ? Nh nhóm các Ông Anan, t p khí h u
l u ch a tr h t, ã phá các i u mê l m thô, mà mê l m vi t hã y còn. Các
v ã lên hàng Vô L u trong h i chúng, thì tuy o n h t Phi n Nã
Ch ng, mà S Tri Ch ng v n còn, m c trong a v có tu t p, làm sao
lãnh ng cái Nh t Ngh a T i Th ng ?

Các t ng kia là h v ng, v n t ch ng sanh mà nay nghi là có sanh. B n
i trong s ch nh ng c Ma Ni, tùy ph ng mà hi n s c, t a h có xanh
vàng tr ng mà v n là không có. Th mà nay nghi r ng chúng xâm l n
nhau ! Ch ng ph i là Ông Phú L u Na ch p l y t ng v n n n cái Tánh,
mà th t ra, ông trong B n Tánh viên dung l ng trong th ng tr mà sanh
nghì. Cái “Nghì p” c a ông là ã lên b c vô l u, trong vô l u y m i ch
th y cái L ng Trong (Tr m) mà ch a th y cái L ng Trong Nhi m M u (Di u
Tr m) c a nó, m i ch th y cái Tr , mà ch a th y c cái Vô Tr c a nó.

T Tri u Châu nói : “Ng i ta thì khó th y mà đ bi t, ta trong y thì đ
th y mà khó bi t”. ây là ch kinh nói “C ng nh ng i i c, cách ngoài
tr m th c, nghe ti ng mu i mòng”, âu ph i là l i h đ i ?

Pháp Sư Trạng Sư Tuy nhĩ Hòa Thượng Lang Nha Giác : “Thanh tịnh
bản nhiên sao bỗng sanh núi sông ỉa?”

T Giác nói : “Thanh tịnh bản nhiên sao bỗng sanh núi sông ỉa
?”

Thầy Tuy nhĩ ỉa ót nhĩ .

Hãy nói, nhĩ thĩ là có trĩ li câu y hay không trĩ li câu y? N ub o là có
trĩ li, thĩ hi u o lý y làm sao? N ub o không trĩ li, thĩ sao lĩ t nhĩ
?

Ngài Thiên ỉa t ỉa r ỉa :

“Thĩ y có, ch ỉa ng có

Ng ỉa tay, úp tay

Cái ng ỉa trong núi Lang Nha y

Ch ỉa ng có r t sau c Cù ỉa m”.

L ỉa có nhà s h ỉa T Thi u Qu c S : “H t th y núi sông ỉa t ỉa u mà
d y ra ?

T Thi u nói : “Câu h ỉa này t ỉa u mà t ỉa ?”

Th t là m b ỉa ng khoét tim !

---oOo---

II. VÔ MINH U TIÊN

Kính : B y gi , c Th Tôn b o Ông Phú Lô Na và các v A La Hán Vô
H c h t l u trong h ỉa này r ỉa : “Ngày nay Nh Lai vì kh p h ỉa này, trong
th ỉa ng ngh a, hi n bày cái Tánh Chân Th ỉa ng Ngh a. Khi n cho trong h ỉa,
nh ỉa ng hàng nh tánh Thanh V n cùng h t th y các v A La Hán, ch a c
hai pháp Ngã Không và Pháp Không, phát tâm h ỉa ng v Th ỉa ng Th a u
c ch tu hành chân th t là Nh t Th a T ch Di t, m t v thu n chân. Ông
nay nghe k , Ta hi n vì ông mà nói”.

Các Ông Phú Lô Na kính vâng pháp âm Ph t, yên l ỉa ng l ỉa nghe.

Ph t d y : “Phú L u Na ! Theo nh ông nói, thanh tịnh bản nhiên sao bỗng
d ỉa ng sanh núi sông, ỉa ỉa ? Ông ch ỉa ng th ỉa ng nghe Nh Lai tuyên thuy t
“Tánh Giác đi u minh, B n Giác minh đi u” sao ?”

Ông Phú L u Na th a : “B ch Th Tôn, th y, tôi th ỉa ng nghe Ph t tuyên
thuy t ngh a y.”

Thông r ỉa : Nh Lai T ỉa ng là Th ỉa ng Nh t Ngh a, ỉa y nói là Tánh
Chân Th ỉa ng Ngh a. T c là ch th ỉa ng cái ngu n g c sanh kh ỉa ra núi sông,
t ỉa ai, khi n cho ng ỉa ngay n ỉa nguyên u mà th u su t, l p t c li n t
th y Tánh.

Hàng nghìn tách Thanh Văn tuy không còn rớt, nhưng nó là cái tích đi t ch a chân th t, vì ch a ch ng các pháp v n t t ch đi t. B c A La Hán, tuy c Ngã Không mà ch a c Pháp Không, mê m vào Không T ch, ch a th h ng v Th ng Th a. Th nên, n ây u c Nh t Th a, ch ng còn Th a nào khác, nh p Ph t Tri Ki n, m i là ch chánh tu hành v y.

N i Tách Giác thì nói Di u Minh, vì cái Th y v n t nhi m m u (Di u) mà h ng sáng (Minh), ch ng do cái nào khác mà sáng. N i B n Giác thì nói là Minh Di u, vì do l c huân tu b t t nghi mà rõ bi t Tách Giác nhi m m u v y. T c là Di u mà Minh, ch ng có chút Vô Minh nào. T c là Minh mà Di u, thì ch ng ng ng tr n i cái Minh. Chính ó là ch Tâm V ng bày l rõ ràng. Còn nh cái Giác Minh (A L i Da) bèn r i vào Tình Th c, l i Giác li n là Vô Minh, làm sao nói r ng Di u ? Nên sau, kinh nói : “Cái Giác Minh là l m l i”.

T Tri u Châu th ng ng nói : “ o l n không khó. Ch l i a ch n l a. V a có l i nói là r i vào ch n l a, là minh b ch ! Lão t ng ch ng trong minh b ch, v y các ông có che ch , th ng ti c cho không ?”

Khi y có nhà s h i : “ ã ch ng trong minh b ch, thì che ch th ng ti c cái gì ?”

T Châu nói : “Ta c ng không bi t”.

Nhà s nói : “Hòa Th ng ã không bi t, sao l i nói ch ng trong minh b ch ?”

T Châu nói : “Ch h i c ó, l bái mà lui i !”

Ngài Tuy t u t ng r ng :

“T t o không khó, m i u ngôn ng

M t : có nhi u th ; hai : không riêng khác

Gi a không, m t tr i lên m t tr ng l n

Tr c vách, n c l nh, núi sâu.

S khô Th c t n, vui âu l p ?

Cây khô r ng ngâm, ch a h t khô

Khó, khó !

Ch n l a minh b ch ông t xem !”.

Ngài Tri u Châu nói “Ch ng trong minh b ch”, ó là cái c nh gi i thu n túy Di u Minh c a Ngài. L i d y ng i che ch th ng xót là thông cho bi t chút ít tin t c c a cái Minh Di u ó.

Nhà s tr m th y l i ng c a Ngài Tri u Châu, mu n cùng Ngài trùng trùng m rõ, bèn h i “ ã không trong minh b ch, thì che ch th ng ti c cái gì ?” T Châu nói “Ta c ng không bi t”, l bày cái Minh Di u r ràng !

L i h i, “Hòa th ng ã không bi t, sao l i nói ch ng có trong minh b ch ?”, th t là cái Di u Minh rành rành v y.

T Tri u Châu r t ng ý v t ng có ít nhi u th y bi t, ch h i u thông su t, nên d y “L bái r i lui”.

Tr c sau, v t ng u không trong minh b ch, thì còn nói ch n l a gì !

Ngài Tuy t u mu n cùng Ngài Tri u Châu i v n , t c là c n ch n l a, c n minh b ch !

Tín Tâm Minh c a Tam T T ng Xán có nói “Chí o vô nan, duy hi m gi n tr ch”.

T Tri u Châu bèn nói : “V a có ng ngôn, ã là ch n l a, ã là minh b ch, chính là s ng i ta r i vào ngôn thuy t mà thành ngh a th hai”.

N u là ng i th y rõ su t thì l i nói c ng không tr ng i, nên Ngài Tuy t u nói “ u m i c a ngôn, u m i c a ng ”. Còn n u lìa ngôn ng , mà v m t n i, thì th t là “Cây khô tr c hang núi có nhi u l i l c, nên có nhi u th ”. Nh th y c m i m i u là o, thì tuy ngôn ng chỉ ly c ng không có hai th . Nên nói “Trên tr i m t tr i, m t tr ng, tr c hiên n c l nh”, u là m t Cái y, dao búa ch không ra. n ch này thì phân bi t, trò vui c a Ýu Th c u h t s ch, ó là r ng ngâm trong cây khô, h n nhiên là m t cái Di u Minh Chân T . Há d n c , nên nói “Khó, khó !”. N u còn chút vui m ng, còn chút Ý Th c, thì g i là “Ch a khô ráo h t”, ó còn là cái d ng s c a Giác Minh. B i th m i nói : “Ánh sáng chi u m t t ng i mê. Minh b ch chuy n thân a v th i a”. Nh th thì không có ch n l a, không minh b ch sao ? Nói “Ông t xem”, chính là mu n xét nh cái ch n l a này, cái minh b ch này có cùng v i cái Chí o t ng ng hay không ?

c Tam T nói : “Ch không th ng ghét, su t nhiên minh b ch !”

T Tri u Châu nói : “Ch ng trong minh b ch”.

Ngài Tuy t u nói : “Ch n l a, minh b ch, ông t xem !”

L i nói m i ng i m i khác, mà th t là ng. Tham !

Kinh : Ph t b o : “Ông g i là Giác Minh, vì B n Tánh c a nó là Minh, nên g i là Giác. Hay vì cái Giác y ch ng Minh, mà g i là Minh Giác?”

Phú Lâu Na th a : “N u cái y mà ch ng có Minh, mà g i là Giác, thì không Minh ch nào c (Vô S Minh)”.

Ph t d y : “N u không có ch nào Minh, thì c ng không có cái Minh Giác. Có ch thì không ph i là cái Giác, không có ch thì c ng không có cái Minh. Không có Minh l i ch ng ph i là cái Tánh Giác trong l ng sáng su t. V y Tánh Giác v n là Minh, v ng t ng mà cho là cái Minh Giác.

Thông r ng : M t ch Di u là ch t bí nhi m c a Ph t. Ng t b ra ch Di u, mà ch lu n cái Giác Minh, thì dù cho có m i n m phân gi i c ng ch ng xong ! Vì Tánh Th v n là Minh, t c là r r ràng ràng th , mà g i là Giác, thì l t vào gi i h n c a Minh, hóa ra Giác Th có m t i, có ch ch ng Minh! Còn n u thêm vào m t ch Minh, g i ó là Minh Giác, thì l t vào

gi i h n c a ch ng Minh ! Hai bên u là chông gai, v y th nào là con ng thoát thân?

Ông Phú Lâu Na dù có gi i thuy t pháp i ch ng n a c ng âu có th l y cái không có ch Minh (Vô S Minh) mà gi i là Giác c. Th nên ông m i nói cái th ch ng Minh y mà gi i là Giác, thì ã không có cái N ng Minh, t c c ng không có cái S Minh. Rõ ràng là Tánh Th v n là Minh m i có th gi i là Giác. Cái Minh mà ã có ch (S), bèn là b Giác mà hi p tr n, thì quá cách xa v i cái Di u c a Tánh Giác v n lìa thoát kh i tr n r i v y. N u th y c cái Di u c a nó, thì hi u rõ Nh Lai nói “Tánh Giác Di u Minh”, t c là Di u mà Minh, ch ch ng ph i ch ng Minh ! Còn B n Giác Minh Di u, t c là Minh mà Di u, thì âu c n ph i có Minh n a ! Ch ng ph i Minh ch ng ph i b t Minh, lìa hai l i ph i và ch ng ph i y, m i gi i là Tánh Giác.

c Th Tôn vì th y Ông Phú Lâu Na ch a hi u th u ch này, nên d y : “N u theo l i ông, thì có ch Minh (S Minh), m i gi i là Minh Giác, n u không có ch nào Minh (Vô S Minh) thì không có Minh Giác, thì hóa ra Tánh Giác do Minh hay ch ng Minh mà còn hay m t ? Ông há không bi t Chân Giác là c l p, lìa xa N ng, S ó sao ?” N u cái Minh mà có ch , thì ã lìa ngoài a v Giác, không th gi i là Giác n a. N u cho cái Giác không có ch , r i bày ra èn u c mà soi, thì không th gi i là Minh c n a. N u t t c ch ng Minh, thì ó là vô ký, ch ng ph i là Tánh Chân Giác Tr m Minh. Tánh Giác Tr m Minh không c n có Minh mà không âu ch ng là Minh. Cái ngoan không kia làm sao sánh c ! Cái Tánh Giác nh m v n bi t kh p, t t nhiên là Minh. Nh ng n u ch p ch t ph i là Minh, li n v ng sanh phân bi t, tính toán bám níu không d t, bèn tr thành cái Minh Giác. Cái Giác mà còn ph i Minh, thì ch ng ph i là Di u Minh v y. Có s hay không có s , r t v n ch a lìa s . Không có Minh hay ph i có Minh, toàn ch ng có lìa n ng. Cái Di u c a Tánh Giác, há có th nh v y sao ?

Ngài Tri u Châu h i T Nam Tuy n : “Th nào là o ?”

T Nam Tuy n nói : “Bình th ng tâm, ó là o”

Ngài Tri u Châu h i : “L i có th noi theo ch ng?”

T Tuy n nói : “ nh h ng v là ã sai !”

H i : “Không ngh suy c thì sao bi t ó là o?”

áp : “ o ch ng ph i bi t, ch ng ph i không bi t. Bi t là v ng giác, không bi t là vô ký. N u t su t cái o v n ch ng có s nghi ng , thì tròn kh p nh thái h , r ng nhiên tr ng tr i, sao còn có chuy n ph i trái ?”

Ngài Tri u Châu ngay d i l i nói mà kh ng .

Nh hai Ngài Nam Tuy n, Tri u Châu m i có di u gi i c nh v y. Ti c cho Ngài Phú Lâu Na, còn n m trong lý ch ng, ch a kh i chuy n h ng v u th hai (ngh a th hai) mà phân gi i !

III. NGUYÊN NHÂN VÀ NGUYÊN NHÂN CÓ THỂ GIẢI

Kính : “Cái Giác không có gì là S minh, thì mà nhân Minh lập nên cái S . Cái S ã và lập nên, thì sanh khởi ra cái Vô ngã²²⁴ của ông. Trong cái vô ngã không có, không khác bằng khởi đi thành có cái khác. Khác với cái khác ã có, nhân cái khác y mà lập nên cái vô ngã. Cái vô ngã, cái Khác ã phát minh ra, thì nhân đó mà lập ra cái không có khác !

“Như thế mà rời loạn, thì ãi và nhau mà sanh lao nhọc. Lao lã kéo dài sanh ra trăn trở mà làm vô ích nhau, do đó mà dấn khởi ra những trăn lao, phiến não. Khởi lên thì có ra thế giới, yên lặng thì thành hư không. Hư không là vô ngã, thế giới là Khác. Dù là không có, không khác cũng vậy là pháp hữu vi.

Thông rỗng : Tánh Giác Trăm Minh, bất luận toàn khắp, nào có chỗ nào ãi. ãi chớ ngã vào nơi, chỗ trống là không có - Khác. Cái không có - Khác này, chính là Pháp Vô Vi Chân Thể vậy.

Cả Mã Minh nói : “Nếu nói Tâm có vô ngã, thì chớ phải là hữu bất trãi rảo”.

Vô ngã còn không có, hữu ngã là có cái S minh ? Vô ngã thì minh vậy, li nhân lập cái Minh mà lập nên cái S . S lập thì Chân Giác không mất. Cái S và lập nên, là do phân biệt mà gì là S . Cái phân biệt đó là Vô ngã. Cái phân biệt là S , thì cái hay phân biệt là Vô ngã. Vô ngã, S ã lập nên, thì cái vô ngã, cái Khác bèn hiển hình, vì Vô ngã trống là khác S , S trống là khác Vô ngã. Vô ngã là một Chân Giác, vô ngã không có - Khác, mà hiển nhiên thành Khác. Như thế đó, chớ vì nhân cái Minh mà lập cái S vậy. Mà ãu chớ có thành ra cái Khác mà thôi ãu ! Muốn khác với thế khác y, lập nên cái tên vô ngã. trong vô ngã, thì có cái Khác, còn thế thì chớ cho là vô ngã.

Khác y, là Khác với cái Giác không có, không khác. vô ngã y, là vô ngã với cái Giác không có, không khác. trong đó mà phát minh ra, thì cho là Khác mà li có vô ngã, cho là vô ngã mà li có Khác. Bèn nhân đó mà lập thêm cái không có, không Khác. Do cái Chớ sanh, Chớ diệt hòa hiệp cùng cái Sanh Diệt, mà thành Thế CẢ L I DA.

Vô ngã chớ phải là một, chớ phải khác. Thế mà cho là vô ngã, thì một Thế CẢ L I N N M QUY N I C NH, Thế CẢ TH SÁU hay phân biệt, Thế CẢ TH B Y NHI M Ô. Cho là Khác, thì một Thế CẢ BÈN LÀ T NG PH N, Thế CẢ TH SÁU không có Thế CẢ PH N nên chớ lập c, Thế CẢ TH B Y không có phân biệt nên chớ có. Cái không có không Khác này cũng toàn là Thế CẢ, so với cái không có - Khác trước kia không do lập mà có, đó là Chân Tánh chớ sanh chớ diệt. Cái không có, không Khác sau này là do lập ra,

bền là ch ng t sanh di t. Trong y c ch có cái bóng dáng c a N ng-S ,
ng-Khác, mà thành cái phôi thai c a nghi p qu th gi i và chúng sanh.
Th nên có t ng ng, có t ng Khác, có t ng không ng, không Khác.
R i lo n lên nh v y, N ng S i nhau, ng và Khác cùng thành hình,
ch ng c thanh t nh, mà có ra t ng Lao Nh c. T ng lao nh c là Vô
Minh. Lao nh c kéo dài phát ra Tr n T ng, t làm v n c nhau.
Tr n l n l m l n Chân Tánh, g i là “v n”, làm nhi m cái th thanh t nh, g i
là “ c”. T ó mà d n kh i ra phi n não, tr n lao, hai cái Ki n Ho c và T
Ho c.

Do phi n não bi n ra hai th Y Báo, Chánh Báo. ng là th gi i, t nh thành
h không. H Không là ch , tr c ã nói “Nhân cái Khác l p nên cái
ng”, tuy không có N ng và S , c ng là ngoan không. Th gi i là ch trên
nói “Kh i lên mà thành cái Khác”. ng là Th c a “Th ”, Khác là Th c a
“Gi i”, có N ng có S thu n là c nh ng. Cái có ng có Khác là ch th
gi i Y Báo, là d u v t thô phù h u vi. Còn chúng sinh Chánh Báo, vì có
Tâm Tánh nên ch ng ph i nh cái “Khác” c a th gi i, và vì có S c T ng,
nên ch ng ph i nh cái “ ng” c a h không. Nh ng cái S thì có Sanh
Di t, cái N ng thì không Sanh Di t. R t ráo thì cái N ng c ng là Sanh Di t.
Dù lia c N ng và S n ch không Sanh Di t, không ng, không
Khác, thì c ng u là pháp h u vi.

Cái Th c, vì có phân bi t nên là h u vi. Cái Trí, không phân bi t nên là vô
vi. H u vi, nên có các t ng h u vi là nghi p qu . Vô vi, t c là không có các
t ng h u vi nên không có nghi p qu . Núi sông, t ai v n ch ng t sanh,
ch nhân Minh l p nên S , theo V ng mà th y có v y.

Có nhà s h i thi n s Vân C ng : “Núi sông i a do âu mà có ?”

T ng nói : “Do v ng t ng có”.

Nhà s nói : “Th y t ng ra cho tôi m t nén vàng c không ?”

T ng bèn im l ng b i. Nhà s không ch u.

Sau này, T Vân Môn nói r ng : “ ã là dây leo chùm g i, ch ng có th ch t
t n i l i c. Hãy i y nói “T ng ra m t nén vàng c không ?”, thì
c m g y mà ánh !”

ây là c tác d ng nào ?

Nên T Vân Môn l y cây tr tr ng d y chúng r ng : “Cây g y hóa thành
con r ng, nu t h t càn khôn. Núi sông t ai còn ch nào c n a ?”

Ngài Tuy t u t ng r ng :

“Cây tr tr ng, nu t càn khôn

Nói gì chuy n bốn ba lãng ào Hoa²²⁵

Thành r ng (t uôi²²⁶ âu ph i kéo mây,
làm mù !

Thi r t nào ph i v m t kinh h n

Nêu ra r i, nghe ch ng nghe !
Ngay ây s ng s ng l i l c
Thôi i tr m m i phân vân
B y m i hai g y nh tha cho
Tr m n m m i g y khó tha ông
S v i ch p cây g y xu ng tòa
i chúng ng nhau ch y t tán !”.

ch này mà th u tri t thì không ch là núi sông v n nh x a, mà cái Giác Minh c ng ch ng có ch ló u ra !

Kinh : “Cái Giác Minh và cái H Không vô tri i ãi nhau thành ra có lay ng, cho nên hóa ra phong luân n m gi th gi i. Do cái H Không mà sanh lay ng, phát minh ra tánh c ng thì thành s ng n ng i, các th Kim quý u t Minh Giác l p nên tính c ng, cho nên có Kim luân mang gi cõi n c. Giác Minh thành tính c ng, thì thành có Kim quý, r i lay ng mà thành ra Gió. Gió và Kim c xát nhau, nên có H a i làm tánh bi n hoá. L a b c lên, Kim quý sanh ra tánh t, mà có Th y luân trùm kh p m i ph ng cõi. L a b c lên, N c sa xu ng, giao nhau phát nên tính c n g, ch t là bi n l n, ch khô là gòn i. Do ngh a y, trong bi n l n kia, h i nóng th ng b c lên, trong gòn i kia, sông ngòi th ng ch y xu ng. Th N c kém th L a, thì k t thành núi cao, b i th á núi, p vào thì x t L a, nung thì ch y ra N c. Th t kém th N c, n y ra làm c cây, cho nên r ng rú t thì thành t, v t ra thành N c.

“Các th h v ng òu giao nhau mà phát sanh, thay i làm ch ng t cho nhau. Do nhân duyên y, th gi i ti p t c l n nhau.

Thông r ng : Thanh t nh b n nhiên, sao b ng d ng sanh núi sông i a ? Tr c kia, n m i : t, N c, L a, Gió và Không u là Nh Lai T ng, thanh t nh b n nhiên, toàn kh p pháp gi i, theo nghi p mà phát hi n, nào có n i ch n ? S có ra c a chúng là do nghi p l c c a chúng sanh. Nghi p l c c a chúng sanh là do Vô Minh t lúc ban u, m t i cái Tánh Giác Di u Tr m T ng Trì, m t ni m b ng kh i ng. Cái Giác ãi là cái Không mà sanh ra Minh, thì Không c ng là Giác mà sanh Mu i²²⁷. Cái Giác Minh phát sanh ra Th c. Th c Tinh cái ch trong l ng ch ng ng lay là N c. Cái Không Mu i k t thành S c, là t v y. i ãi nhau thành ra lay ng, thành Gió, thành N c, do t kh c N c mà sanh ra M c. Do Th c a Không Mu i lay ng mà sanh ra M c, thì cái Giác Minh không lay ng bèn thành c ng ng i, t c là M c kh c Th mà sanh Kim. Kim cùng M c h p sanh H a, nên nói : “Phong và Kim chà xát nhau mà có ra H a”. H a cùng Kim h p sanh Th y, nên nói : “Ng n l a b c lên, nên có ra Th y luân”. Th y và H a h p sanh Th , H a b c lên, Th y ch y xu ng mà sanh ra bi n c , t li n. Th cùng Th y h p, l i sanh ra M c; Th y u Th y m nh, nên

th o m c t i t t. T n là Gió, là M c; Phong là tánh c a M c. Tr c ã nói là i ãi thành ra lay ng nên có Phong Luân, thì m i có tánh c a M c.

n khi “n y ra làm cây c ” thì M c m i rõ ràng có hình t ng.

Ng hành l y s sinh kh c làm v ch ng, l y t ng sanh làm cha con. Con do m sanh, y là cha y u; sau ó âm d ng hòa, sinh ra con. Con sanh mà khí c a cha m v n còn, nên á núi có th x t r a l a, có th ch y ra n c. y là do Th y kh c H a mà thành. Cây c có th thành t, có th thành N c, là do Th kh c Th y mà thành v y. Suy theo ó thì v n v t u là nh v y c . Tôi th ng l y Kinh D ch so sánh : nh h p v i các chi tí t. M i tin r ng Thánh i tr c v i i sau, cái o là m t thôi v y.

Cái Giác Minh phát sinh ra cái Th c, là ngu ng c l ng l t i s , ó là ngh a Tr i sanh Th y tr c h t v y. Th y sanh ra M c c a Ch n, T n ph ng ông. M c sanh ra Ly H a ph ng Nam. H a sanh Khôn Th Tây Nam. Th sanh oài Kim ph ng Tây. Mà Càn Kim Tây B c l i sanh Kh m Th y ph ng B c. Nh chí c vòng không u m i, tí p n i làm ch ng t cho nhau, nên Kinh D ch nói : xu t r a Ch n, t T n. Ch n là ng, T n là Gió, ch ng ph i là cái ý ch i ãi nhau mà sanh ng lay ? Ch n là M c, oài là Kim, ông Tây i nhau mà làm v ch ng, H a n i ó mà sanh ra, th ch ng ph i là ý ch Phong Kim c xát nhau ? Ly là H a, Kh m là Th y, Nam B c i nhau mà làm v ch ng, Th n i ó sanh ra, ch ng ph i là ý ch “L a n c giao nhau mà thành tính c ng” ? Khôn là t, C n là Núi, u thu c Th , ây là ch b t u và ch m d t c a v n v t v y. Th nên, mùa Xuân, mùa H v n v t phát sanh, trên m t t, nên d th y. Thu ông v n v t thâu góp l i, d i m t t, nên không th th y.

B c Hà , s d thành bi n hóa ng hành và qu th n, không ch h p v i cái d ng l u hành, mà c ng h p v i ngu ng c sanh kh i. Ch t t áy c a th gi i này, y Phong luân mà tr , t t áy c a i a, thì y Kim luân mà tr . Th và Kim ng là tính c ng, u thu c a i. H a thì không nói ch luân vì tánh nó là bi n hoá, hay ch y tan và làm chín thành muôn v t.

Câu Xá Lu n nói “Cái nghi p l c c a chúng sanh, tr c h t d i cùng n i h không, mà có Phong luân sanh. Trên Phong luân là Th y luân. Trên Th y luân m i có Kim luân”. i v i ây có khác chút ít. Lu n Câu Xá nói v s an l p, t d i lên trên theo th t . ây nói v s sanh kh i. Ch ng s l n l n tr ng i nhau.

T Ng ng S n D ng d y chúng r ng : “M t l i nói tr n h t non sông !”

Có v t ng h i : “Nh th nào là m t l i y ?”

T S n l y a g p l a c m vào phía bên lò, r i l i ch c .

T u T t ng r ng :

“M t câu nêu ra trùm muôn t ng

Ma Ki t thành²²⁸ không, t óng c a

ng s thi n t ng m hé m t
C m a b p bên lò l a ”.

N u là ng i i tri t ng , thì xem ba cõi kh i di t trong bi n i Giác c ng
ng nh b t sanh di t trong bi n c v y. Hu ng là v n t vô sanh, tìm
t ng c a ba cõi, có ch nào c !

Kinh : “L i n a, Phú Lô Na, cái Minh V ng ó, ch ng ph i là cái gì khác,
l i là cái Giác Minh. Cái S Minh h v ng ã l p, thì ph m vi c a cái N ng
Minh không v t qua c. Do nhân duyên ó, mà nghe không ra ngoài
tì ng, th y ch ng v t ngoài s c. Sáu cái v ng : S c, H ng, V , Xúc...
thành l p, do ó mà phân ra có Th y, Nghe, Hay, Bi t.

“ ng nghi p ràng bu c l n nhau mà có hi p, có lia, có thành, có hóa. Cái
Th y mà làm n ng minh thì S c phát ra, r i cái n ng minh cho cái Th y thì
thành ra có T T ng. Th y khác thì thành ra ghét, cùng cái T T ng thì
thành th ng. Ch y tràn cái th ng yêu làm h t gi ng, thu vào T ng Ni m
làm ra thai. Giao c u phát sanh, h p d n cái cùng m t nghi p, nên có nhân
duyên sanh ra Y t La Lam²²⁹, Át B àm... Thai sinh, n n sinh, th p sinh
hay hóa sinh tùy theo ch mà ng : n n ch do T ng Ni m mà sanh, thai thì
do Ái Tình mà có, th p sanh thì do C m mà h p, hóa sanh thì do Phân Lìa
mà ng ra. Tình và T ng, H p và Lìa thay i l n nhau, do ó mà ch u l y
Nghì p, theo u i s n i chìm. Do nhân duyên y, chúng sanh n i ti p nhau.
Thông r ng : Th gi i l y cái H Không mê mu i làm th , nên có câu “Cái
T ng l ng xu ng thành qu c ”. Chúng sanh l y cái Giác Minh làm tánh,
nên có câu “Tri giác là chúng sanh”.

H Không mê mu i nhân Giác Minh mà hi n bày, cho nên th gi i do
nghi p l c c a chúng sanh mà thành. Hai cái n i ti p nhau, u là l i l m h
v ng nhân Minh mà l p cái S v y. Ch ng ph i t i kia có sanh ra. Ch vì
nhân nh n cái Giác làm cái Minh, m i có cái S Minh. S thì thu c T ng
Ph n, N ng thì thu c Ki n Ph n. T i ngoài th gi i là S T ng Ph n,
t i thân th là Thân T ng Ph n. Cái S ã v ng l p nên, bèn khi n
cho sáu C n cách ng i, nên trong Ki n Ph n, ph m vi c a cái Sáng không
th v t qua kh i sáu C n.

V n ch là cái Giác Vô Th ng, viên dung, nay l i chia thành Th y, Nghe,
Hay, Bi t thành ra ba th C n, Tr n, Th c d n kh i lên cái Nghi p h v ng.
T ó cùng m t Nghi p ràng bu c nhau, có cha, m và mình là ba th cùng
Nghì p, mà thành thai, n n là v t h u tình. Còn th p sanh và hóa sanh,
không do cha m , ch do Nghi p c a mình mà thành v t. Lý do h p d n
ng nghi p, u là do Th y có mình mà ra.

L y v ng tâm mà th y v ng c nh, thì s c do cái th y mà phát sanh, không có
cái th y t c là không có s c v y. L y cái v ng th y mà u i theo ám v ng
s c, thì cái T ng Ni m bèn do cái th y mà thành, không có cái th y thì

không có Tạng v y. Cái th y k t nhóm thành cái Tạng, bi t có mình thì t thành Tinh. ó là s k t h p c a ng nghi p, h p d n nhau. Th y khác thì thành th ng, nên m là ch mà mình th ng. Con gái tr ong thai thì ng c l i. Tạng ch y tràn thì thành s th ng, th ng thì ch ng r i, m m m ng ch ng t sinh ra ó v y. Nên th ng yêu là g c r c a luân h i. M ã thu n p cái Tạng, Tạng k t l i thành khí huy t, thai thành ó v y. Cho nên, cái Tạng là môi gi i c a s n i truy n sinh m ng, t giao c u mà phát sanh hình th . Tinh huy t hòa h p, m t tu n ch t l ng ông l i, hai tu n là cái b c, ba tu n là th t m m, b n tu n là th t ch c, n m tu n có hình th , thai hay tr ng u nh th . Th p sanh, hóa sanh thì c ng ch ng qua ti n trình ông c và bao b c.

N n sanh vì sao tr c tiên ? Vì Tạng Ni m kh i ng tr c, sau m i có Tinh Ái. H n n a, n n l i g m c thai, th p hóa v y. Loài ng i c ng có b n th sanh. Nh bà T Xá Khê Nh La có ba m i ha i ng i con d u là n n sanh (Lu n Câu Xá). Bà Y m Th c La Bà L i nh sanh m t v Chuy n Luân Thánh V ng²³⁰, g i là th p sanh. i c Ph t, trong t chúng có m t T kheo ni tên A La Bà, t trong t hóa sanh ra. Do ó mà bi t r ng Tình bi n ra Tạng, h p bi n ra l i, v n ch ng có Nghi p nh t nh. N n i thành thai, th p i ra hóa, c ng không có nh ch t. Ch theo nghi p mà lên xu ng, tùy theo ch mà ng hi n ra, không có n o ng nh t d nh. Ch do Tạng Ái làm nhân, cha m làm duyên, mà chúng sanh ti p n i, nh v y n vô cùng.

Ngài i ng T n th m Bàng c s .

Bàng C s nói : “Nh lúc trong thai m , có m t t c ng , xin a ra v i th y, c t ch ng c làm o lý”.

Ngài T nói : “Gi ng nh cách i v y”.

C s nói : “ ã nói ch ng c làm ra o lý.

Ngài T nói : “Câu nói kinh ng i, há ch ng s sao ?”

C s nói : “Nh ki n gi i c a th y, có th nói là kinh ng i !”

Ngài T nói : “Ch ng làm ra o lý, l i làm ra o lý !”

C s nói : “Không ch cách m t i, hai i !”

Ngài T nói : “Ông th y c m cháo này, c vi c tra xét l i l m !”

C s búng tay ba tí ng.

L i có thi n s Quy Tông Kh Tuyên, nhân ông Qu n Thú t c gi n ch ng úng theo l c a quan, b c bách Ngài quá l m. Ngài bèn vi t th cho Ông Quách Công Ph r ng : “Duyên i c a tôi còn sáu n m, nay Ông Qu n Thú b c bách ph i ch t, s p phó thác cái sanh ra s b c t c còn d l i y, mà thác sanh nhà ông, xin ông ng l y làm ng i.”.

Ông Ph xem th v a s v a m ng. N a êm, bà v n m m ng th y s vào ch ng , la lên r ng : “ ây ch ng ph i là ch Hòa Th ng n !” Ông

Ph lay bà v h i, bà li n thu t l i rõ ràng. G i l y èn c th , cùng nhau vui m ng không d t. Bèn mang thai, n khi sanh ra, t tên là Tuyên Lão. úng n m nh ã báo tr c.

N m ba tu i, có Ông B ch Vân oan n nhà, Tuyên Lão m i th y thì b o : “Cháu tôi n v y”.

Ông oan h i : “Xa Hòa Th ng m y n m r i ?”

Tuyên Lão m ngón tay nói : “B n n m r i.”

Ông oan h i : “Xa nhau ch nào ?”

áp : “ tr i B ch Liên.”

Ông oan nói : “L y gì nghi m.”

áp : “Ba má ngày mai m i Hòa Th ng trai.”

B ng nghe ti ng xe y t i.

Ông oan h i : “Ngoài c a ó là ti ng gì ?”

Tuyên Lão dùng tay làm b y xe. Ông oan h i : “V sau nh th nào ?”

áp : “Bình a l ng u câu²³¹”.

Qu nhiên, sáu n m sau không b nh mà m t. ó là do Tuyên Lão th ng ngày ch ng có c t làm o lý, nên tuy cách d i, mà v n t nh th c nh v y. N u còn chút t hào tình t ng Giác Minh treo trong ng c, thì ã b Ông B ch Vân oan khám phá ra r i !

Kinh : “Ông Phú Lôu Na, các T ng Ái cùng n i k t, lòng th ng ch ng th r i, thì cha m , con cháu trong th gian sanh nhau không d t, h l y D c, Tham làm g c. Tham và Ái cùng nuôi nhau, tham mu n ch ng ng ng thì các loài thai sanh, n n sanh, th p sanh, hóa sanh trong th gian, tùy theo s c m nh y u, l n l t n nu t l n nhau, chúng l y Sát, Tham làm g c. Ng i n dê, dê ch t làm ng i, ng i ch t làm dê, nh v y cho n m i loài chúng sanh ch t s ng, s ng ch t, n nu t l n nhau, Nghi p d cùng sanh, n h t i v lai, lo i này thì l y o Tham làm g c.

“Ng i này m c n m ng ng i kia, ng i kia tr n c cho ng i này, do nhân duyên y, tr i qua tr m ngàn ki p, th ng trong sanh t . Ng i này yêu cái Tâm c a ng i kia, ng i kia thích cái S c c a ng i này, do nhân duyên y, tr i qua tr m nghìn ki p, th ng trong trói bu c. Ch ba th Sát, o, Dâm làm g c r , mà do nhân duyên ó, nghi p qu c ti p t c.

“Phú Lôu Na, ba th ti p n i nhau iên o y, u là cái th y bi t c a Giác Minh. Nhân bi t mà phát ra có hình t ng, t cái v ng th y sanh ra có núi sông t ai, các t ng h u vi, th l p i d i, u nhân cái h v ng ó mà h tr i l i b t u.

Thông r ng : Th gi i thu c v Y Báo, Y Báo thì vô tình, do ó ch ng k t Nghi p. Chúng sanh thu ic Chánh Báo, Chánh Báo thì h u tình, t c là có Nghi p. Nghi p không gì l n h n Sát, o, Dâm, mà g c b t u t Dâm.

Cùng t t ng thì th ng, th y khác thì ghét, ch là cái th ng ghét này, ngay ó là c n nguyên gây Nghi p. T ng, Ái không k t h p thì còn có th lia, ch c hai bên ã k t n i, thì i i, ki p ki p, ch ng th t r i nhau. Cha m , con cháu sanh nhau ra ch ng d t, u do Dâm làm g c.

Tham và Ái cùng nuôi d ng nhau, nên c m th y vui thích mùi v mà Sát t ó sanh ra. Tham mùi v không ng ng, thì c u cho c, o (tr m c p) t ó sanh ra. K th t, ch b t u t m t cái a thích : Ái. Yêu thích ch ng c thì ép u ng mà sát h i. Âm th m l y là o (tr m c p), u thành t u s Ái c . C nên, trong cái Dâm, có Sát, o hai Nghi p. Ghét mà k t t thì n n , n m ng, th ng trong sa nh t . Th ng mà k t t , thì thích tâm, thích s c, th ng trong trời bu c. ó là th ng ghét là nguyên nhân c a Nghi p, mà sa nh t trời bu c là qu c a Nghi p. H t th y ba lo i iên o c a chúng sa nh trong th gi i u là do trái v i Chân mà h p v i V ng, u là do Giác Minh sa nh ra. Cái Giác Minh h v ng, v ng l p nên có N ng, có S , nên có ra núi sông, t ai, th gi i ti p n i, nghi p qu u chúng sa nh, các t ng h u vi, sa nh r i di t, di t r i sa nh, ti p t c ch ng ng ng. N u li n ng V ng v n không t tánh, hi n t i t c là Vô Sa nh, thì còn cái gì th l p i d i, cái gì h t r i l i b t u sa nh ? Th là C n, Tr n, X , Gi i rõ ràng là m t cái Thanh T nh b n nhiên, Nh Lai T ng Tánh v y. T V nh Gia nói : “Ng t c nghi p ch ng b n lai Không. Ch a ng ành tr hoàn n c ”. L i nói có ý v bi t bao !

Ngài Vân C ng, tham h c t i T ng S n, khi làm vi c vô ý cu c ch t con tròn.

T ng S n nói : “ qu y.”

Ngài ng nói : “Nó ch ng ch t”.

T S n nói : “Nh T i qua Nghi p ô, l i làm sao ?”

Ngài ng ch ng tr l i.

Sau có v t ng h i Ngài : “Lúc Hòa Th ng T ng S n, v nhân duyên gi t ch t con tròn, ph i ch ng Hòa Th ng không có l i áp ?”

Ngài ng nói : “Lúc y có l i ch , ch là không có ng i ch ùng minh !”

Xem Ngài Vân C ng, th t là ng i ngoài ba cõi. Nên cái ch Tình và T ng không t i c, thì nói gì n t ng nghi p qu , chúng sa nh !

---o0o---

IV. CH RÕ GIÁC CH NG SANH MÊ

Kinh : Ông Phú Lôu Na th a : “N u cái Di u Giác ó, b n tánh là Di u Minh, cùng v i Tâm Nh Lai, không t ng không gi m, mà không c gì b ng sa nh các t ng h u vi núi, sông, t ai. V y nay Nh Lai ã c Di u Giác

Minh Không ó, thì lúc nào l i sanh ra núi, sông, t ai và các t p l u h u vi ?”

Ph t b o Ông Phú Lô Na : “Ví nh ng i mê, n i m t xóm làng, l m ph ng Nam làm ph ng B c, thì cái mê y nhân do Mê mà có hay nhân Ng mà sinh ra ?”

Ông Phú Lô Na th a : “Ng i mê nh v y, c ng ch ng nhân Mê, c ng ch ng nhân Ng . Vì sao th ? Cái Mê v n không có g c gác, làm sao mà nhân Mê ? Ng ch ng sanh ra Mê, làm sao mà nhân Ng ?”

c Ph t nói : “Cái ng i mê kia, ngay trong lúc mê, b ng có ng i ng ch bày cho khi n t ng . Này Phú Lô Na, ý ông th nào ? Ng i y ã th cái Mê ra r i, thì i n i xóm làng ó, có còn sanh mê l i không ?”

- B ch Th Tôn, không”.

- Phú Lô Na, m i ph ng Nh Lai l i c ng nh th . Cái Mê y không có g c gác, tánh nó r t ráo không. X a v n ch ng có Mê, ch hình nh có Mê, có Giác. Giác c cái Mê, thì Mê di t mà cái Giác v n ch ng sanh Mê. C ng nh ng i lòam t, th y hoa m gi a h không. B nh lòan u h t, thì hoa m h không di t m t. B ng có ng i ngu, ch h không mà hoa m kia ã di t, i ch hoa m sanh ra tr l i. Ông xét ng i ó là ngu hay là trí hu ?”

Ông Phú Lô Na th a : “H không v n không có hoa m, mà v ng th y có sanh có di t. Th y có hoa di t m t gi a h không ã là iên o r i. L i còn mu n b o nó sanh ra l i thì th t là iên d i, làm sao mà g i ng i iên nh v y là ngu hay là trí.”

Ph t d y : “Ông hi u nh th , sao l i còn h i : “Tánh Di u Giác Minh Không c a Ch Ph t Nh Lai khi nào l i sanh ra núi, sông, t ai ?” C ng nh qu ng vàng l n l n v i vàng ròng, m t khi vàng ã thành ròng, ch ng tr l i thành d t p. Nh cây ã t thành tro, không tr l i thành cây n a. B , Ni t Bàn c a ch Ph t Nh Lai c ng l i nh th .

Thông r ng : Kinh Viên Giác, B Tát Kim Cang T ng h i c Th Tôn r ng : “N u chúng sanh x a nay thành Ph t, thì t i sao có h t th y Vô Minh ? N u chúng sanh v n có Vô Minh, thì vì nhân duyên gì Nh Lai l i nói b n lai thành Ph t ? Các loài d sanh trong m i ph ng, v n thành Ph t o, sau l i kh i Vô Minh, thì t t c Nh Lai khi nào l i sanh ra t t c phi n nào ?”

Th Tôn áp r ng : “Này trai lành ! H t th y th gi i th y chung sanh di t, tr c sau Có, Không, T , Tán, Kh i, D ng ni m ni m n i nhau, xoay vòng i l i, th n m b , u là luân h i. Ch a ra kh i luân h i mà tìm hi u Viên Giác thì tánh Viên Giác kia c ng ng trôi chuy n. N u thoát kh i luân h i, thì làm gì có chuy n ó !”

Nay ch nghi c a Ông Phú Lô Na không khác v i B Tát Kim Cang T ng mà Th Tôn ch tùy theo cái th y sanh di t c a ông mà phá. a ti p nhau b n thí d : Th nh t là Giác ch ng tr l i Mê; hai là Di tr i ch ng sanh tr l i; ba là vàng ròng ch ng tr l i qu ng ; b n là tro ch ng thành l i cây. Hai ý sau di n l i hai ý chánh tr c. Giác ch ng tr l i Mê, t c là B . Di t ch ng tr l i sanh, t ùc là Ni t Bàn. ây là ã ra kh i luân h i mà bi n hi u Viên Giác. Tánh Viên Giác y t c ch ng có luân h i, nên nói B , Ni t Bàn c a Ch Ph t Nh Lai c ng l i nh th .

Chúng sanh trong Mê, ch c n y u là ph i Giác. Nh ng t x a v n không có s Mê, cái Mê t vô th y, ch t ng t nh Mê. B i vì ngay khi Mê c ng ch a t ng b m t, nên nói ch t a h nh Mê. Nay c ng không ph i là không có Giác. T Mê mà Giác, thì c ng t a h có Giác, vì ngay khi Giác, thì có c gì âu, nên g i là t h nh Giác. Giác cái Mê, thì Mê di t, ó là Th y Giác. Giác cho n ch Th y Giác và B n Giác không khác, thì ch là m t Di u Giác. Th là ch ng tr l i sanh Mê, ch t ch ng Mê, Giác c ng thành vô d ng.

Qu c S Hu Trung h i quan Cung Ph ng T Lân r ng : “Ph t là ngh a gì ?”

Lân áp : “Là ngh a Giác.”

Ngài nói : “Ph t có t ng mê không ?”

Lân áp : “Ch ng t ng mê.”

Ngài nói : “Th dùng Giác làm gì ?”

Ông Lân không áp c.

L i Hòa Th ng M H , khi n nhà s n h i T Ng ng S n : “Ng i i nay có m n s Ng không ?”

T Ng ng nói : “Ng thì ch ng ph i là không, ng t vì s l c vào nh u !”

Th y M H r t ch u ó.

T u T nêu ra r ng : “Ng ng S n nói v i ng i thì c, nh ng t mình có kh i l c ch ng ? N u kh i c, l i có ng i nh t nh ch ng ch u y. N u không kh i c, thì c ng l c vào nh u. M H tuy là ch p nh n ó, nh ng t mình l i có ng xu t thân hay không ? Các ông th xét xem coi ! N u xét ra c, thì c hai ng i ngói v , b ng tan ! N u xét không c, hãy ch g p gáp !”

R i t ng r ng :

“Chót núi cao xanh m n h i ng i

Ch n i t t núi ch a yên thân

Tuy là kh i c (ti t) Trùng D ng khi n

C ng t linh miêu ch ng ph m xuân”.

V sau, Ngài Thiên ng t ng r ng :

“nh : phân Ng phá Mê
 Mau hãy buông tay b l i, nôm
 Công ch a xong h t, thành trói bu c
 Tr ng già m t tuy t s ng thu khóc
 Chim hàn cây ng c, gió thê l ng
 em n Ng ng S n phân chân gi
 T v t tuy t không, ng c tr ng trong”.
 Tóm l i, ch ng có c gió Xuân thì hoa không n , n khi hoa n l i th i
 r ng ! D u có Di u Ng , c ng c n m a b !

---o0o---

V. CH CÁC I CÓ TH T NG DUNG

Kinh : “Phú Lô Na, l i ch ông h i : “ a, Th y, H a, Phong, b n tánh viên
 dung, toàn kh p th gi i mà nghi sao tánh N c, tánh L a l i không đi t l i
 nhau. Ông l i nêu ra H Không và t ai u cùng kh p pháp gi i, l ra
 ch ng t ng dung.

“Phú Lô Na, ví nh H Không, b n th ch ng ph i là các t ng, nh ng
 không ch ng l i các t ng phát huy. T i sao nh th ? Phú Lô Na, trong h
 không kia, m t tr i soi thì sáng, mây t thì t i, gió lay thì ng, t nh ráo thì
 trong, mù ãng thì c, b i n i thì m t mùø, n c l ng thì óng ánh. Ý ông
 th nào ? Các th t ng h u vi khác nhau nh v y, là nhân các th kia mà
 sanh, hay nhân H Không mà có ? Phú Lô Na, n u nhân các th kia sanh,
 thì khi m t tr i chi u soi, ã là m t tr i sáng, m i ph ng th gi i d u
 thành s c c a m t tr i, làm sao gi a H Không, l i còn th y m t tr i tròn ?
 N u là H Không sáng, thì H Không ph i t chi u soi l y; th sao gi a
 êm hay lúc mây mù, l i ch ng có sáng chi u ? V y, nên bi t r ng cái sáng
 ó, ch ng ph i là m t tr i, ch ng ph i là H Không mà c ng ch ng khác m t
 tr i và H Không. Xét k các t ng, v n là h v ng, không th ch bày,
 c ng nh mong hoa m gi a H Không k t thành qu c a H Không ! Sao
 l i còn h i ngh a l n đi t l n nhau ? Xét k cái tánh, v n là chân th t, ch là
 Tánh Giác Di u Minh, Tâm Tánh Di u Minh ó v n ch ng ph i là l a hay
 n c, th sao l i còn h i ch ng có t ng dung ?

“Tánh Giác Di u Minh chân th t thì c ng nh v y. Ông phát minh cái H
 Không, thì có H Không hi n; phát minh ra m i m i t, N c, L a, Gió
 thì m i m i th hi n. N u cùng phát minh thì cùng có hi n.

“Th nào là cùng có hi n ra ? Phú Lô Na, nh trong m t ch có n c hi n
 ra bóng m t tr i, hai ng i cùng xem m t tr i trong n c. R i m t ng i i
 v ph ng ông, m t ng i i v ph ng Tây, thì m i bên u có m t tr i

đi theo, mặt cái v ph ng ông, mặt cái v ph ng Tây, không có mặt
m c nh t nh. Ch ng nên h i r ng : M t tr i ch có m t, t i sao m i cái i
theo m i ng i ? M t tr i ã thành hai, vì sao hi n ra ch có m t ? Quanh
qu nh v ng nh v y, không có gì có th làm b ng c .

Thông r ng : tr c, áp câu h i “Thanh t nh b n nhiên sao b ng d ng
sanh núi sông, i a?” L y T ng mà lu n, thì có sanh là t v ng th y mà
sanh. Trong Tánh mà lu n, thì t c là Vô Sanh, Giác ch ng tr l i Mê v y.
T ng nguyên là V ng, có gì mà l n di t ? Tánh v n Vô Sanh, cái gì mà
ch ng t ng dung ? Cho nên b y i là Nh Lai T ng Di u Chân Nh
Tánh. Nh Lai T ng v n ch ng ph i là b y i, nh ng ch ng ng n b y i
kia phát hi n. Ví nh H Không, b n th c a nó ch ng ph i là các t ng mà
ch ng ng n ng i các t ng kia phát huy. Ch m t H Không mà t tích t
thì T ng c a t hi n ra, N c l ng thì T ng N c hi n ra, m t tr i chi u
thì T ng L a hi n ra, Gió th i thì T ng Gió hi n ra, trong t nh thì T ng
H Không hi n ra. Sáng, T i là thu c v cái Th y, khí c nên thu c v cái
Th c. B y ví d trên ví d i cho b y i v y.

B y i không t sanh, c ng ch ng ph i do cái khác sanh. Ch ng ph i cái
khác sanh, nên ch ng ph i là không hay là có. Ch ng do m t tr i, ch ng do
H Không, nên ch ng ph i là c ng sanh. Ch ng khác m t tr i và H Không,
nên ch ng ph i là không nguyên nhân mà sanh. Do ó, nói : v n Vô Sanh
v y. ã v n Vô Sanh, thì tùy theo nghi p mà có hi n, c ng là hoa m.
Hoa-không nào k t thành trái-không, thì làm sao có chuy n l n di t cho n
s ch ng t ng dung ? T ng tuy là h v ng mà Tánh v n là Chân, thanh
t nh toàn kh p, v n ch ng ph i là hình t ng n c, l a gì âu. Không hình
thì có gì mà ng n ng i nhau, há l i có s ch ng t ng dung cho n s h i
di t l n nhau sao ? T ng c a b y i ã nh hoa không, tánh c a b y i
c ng nh H Không, thì Nh Lai T ng, Di u Giác Minh Tâm c ng gì ng
nh th v y.

Nh phát minh ra H Không, thì có H Không hi n. L y S mà nói, thì nh
ào gi ng. L y Nghi p mà nói, thì ó là v ng kh i lên cái th y có H
Không. Do cái Th y mà có H Không, t, N c, L a, Gió c ng là nh th .
M i m i phát minh, thì m i m i hi n ra. N u cùng phát minh, thì cùng có
hi n. Ch ng k núi Nam n i mây mà núi B c m a xu ng, u là trong H
Không vô ng i. Bèn nh m t tr i trong n c, m i ng i i v m i h ng
ông, Tây, u có m t tr i cùng theo. Ch ng tin vào m t tr i trên không, mà
l i nghi ng m t tr i trong n c, c ng nh mây bay mà t ng m t tr ng
ch y; thuy n i mà c t ng là b trời ! ã t v ng th y mà có sanh ra, thì
há có th n i ch th y h v ng ó mà bi n lu n là m t hay ch ng ph i
m t, th ch ng ph i là cái l m quá c sao ?

Ho c h i r ng : “ t, n c, l a, gió hi n có th t tr c m t, sao g i là h v ng ?”

áp r ng : “Ng i vô trí g i là th t có. Ng i có con m t Trí Hu xem thì ch ng ph i th ! Ví nh a tr con xem th y bóng trong g ng vui m ng mu n ch p l y. Ng i l n hi u bi t, âu có b l m theo. Phàm phu th y vì tr n hòa h p g i là t th c, b c có thiên nhĩn có th th y ra s phân tán c a t này, n i ch b t u, v n b t kh c, nên bi t hình t ng nguyên là h v ng”.

T Pháp Nhãn h i Tr ng Lão B o T r ng : “Ng i x a nói : Núi sông không cách tr , quang minh ch n ch n th u su t. V y làm sao là cái quang minh ch n ch n th u su t ?”

Ngài B o T nói : “B ông ti ng ánh l i !”

T Quy Tông Nhu riêng nói r ng : “Hòa Th ng nh cách tr !”

Nh ch h i áp c a hai v tôn túc, ch ng có r gi t, mà còn b Quy Tông xét ra !

Th y Tam T ng i Nh n n kinh ô, t nói là có tha tâm thông. Vua Túc Tông m i Qu c S Hu Trung xét th .

Qu c S nói : “Ông hãy nói lão t ng bây gi t i âu ?”

V kia áp : “Hòa Th ng là th y c a m t n c, sao l i i Tây Xuyên xem ua thuy n !”

Ch p lâu, l i h i : “Ông hãy nói lão t ng bây gi t i n i âu ?”

V Tam T ng áp : “Hòa Th ng là th y c a m t n c, sao có th n c u Thiên Tân xem hát kh !”

Ch p lâu, l i h i : “Ông nói lão t ng ngay bây gi t i n i âu ?”

Th y Tam T ng ch u, không bi t c.

T s quát r ng : “Con cáo ng, tha tâm thông t i ch n nào ?”

V kia không áp c.

Có nhà s h i T Ng ng S n : “Th y i Nh Tam T ng vì sao trong l n th ba ch ng th y c Qu c S ?”

T Ng ng nói : “Hai l n tr c là cái tâm giao thi p v i c nh, còn l n sau thì vào Tam mu i T th đ ng, nên ch ng th y !”

V t ng thu t l i, và h i T Huy n Sa.

T Huy n Sa nói : “Ông nói hai l n tr c th y cái gì ?”

L i có v t ng h i T Tri u Châu : “Trong l n th ba, v Tam T ng ch ng th y Qu c S , ch a rõ Qu c S t i ch nào ?”

T châu nói : “ trên l m i Tam T ng !”

V t ng sau l i h i T Huy n Sa : “ ã trên l m i, t i sao mà ch ng th y ?”

T Huy n Sa nói : “Ch vì quá g n !”

T Thiên ông nêu ra rằng : “Tam T ng không th y Qu c S hã ó. Ông hã nói xem Qu c S có t bi t ch không ? N u nói là t bi t, thì tr m chim ng m hoa, Ch Thiên cúng đ ng, ch a có ngày thôi ! Hã nói chính ngay lúc y, t i ch n nào ?”

Th , có th bi t Qu c S hai l n tâm giao thì p v i c nh, ch ng ng n ng ì m i m i phát minh thì m i m i hi n ra. Hu ng nh Di u Giác Minh Tâm là cái Tam Mu i T th đ ng thì ch làm sao mà bi t, sao còn g n h i chuy n l n di t hay ch ng t ng dung ?

--o0o---

VI. CH TÁNH DI U MINH LÀ NH LAI T NG, R I C HAI NGH A “PHI” VÀ “T C”

Kinh : “Phú Lô Na, ông l y cái S c, cái Không mà l n c p l n nhau n i Nh Lai T ng, thì Nh Lai T ng theo ông làm S c làm Không, toàn kh p pháp gi i. V y nên trong ó, Gió thì ng, H Không thì yên l ng, m t tr i thì sáng, mây thì t i. Chúng sanh mê mu i, trái v i Giác, h p v i Tr n, nên phát ra tr n lao mà có các t ng th gian.

“Ta thì l y Tánh Di u Minh, b t sanh b t di t, h p v i Nh Lai T ng. Nh Lai T ng ó chính là Tánh Giác Di u Minh, tròn v n chi u soi pháp gi i. Th nên, trong y, m t là vô l ng, vô l ng là m t, trong nh hi n l n, trong l n hi n nh , o tràng b t ng, cùng kh p m i ph ng th gi i. Thân trùm c m i ph ng h không vô t n, n i u m t m y lông, hi n ra cõi Ph t, ng i trong vi tr n, chuy n bánh xe pháp l n. Di t tr n h p Giác, nên Chân Nh Di u Giác Minh Tánh hi n bày.

Thông r ng : “Ch a ra kh i luân h i mà bàn lu n Viên Giác, thì Tánh Viên Giác c ng cùng trôi l n. N u h t kh i luân h i thì làm gì có chuy n ó.” T c

o n này nói : “L y cái t ng c a S c, c a Không, mà l n c p l n nhau lu n Nh Lai T ng thì Tánh Nh Lai T ng c ng theo S c Không mà thành tam gi i l u chuy n; nh v y mà mu n kh i th gian nh c m t thì không th có. Chúng sanh mê mu i, không th u su t c r ng S ùc Không cùng v i ta v n là m t Th . Vì hình t ng trói bu c nên ng âu c ng thành ra tr ng i, chính là vì trái v i Tánh Giác, nên v n là Minh mà ch ng c Di u, bèn g i ó là Mê. Tr n t ng thu c v sanh di t, nguyên ch ng ph i v n có. Tánh Giác tuy t không sanh di t, ch ng nh ngoài n. Ch ng ph i v n có, thì có th di t; ch ng ngoài n, nên có th h p cùng. ó là Chân Nh Di u Giác, tròn chi u soi pháp gi i, m t t c t t c , t t c t c m t, ngang đ c t do, s s vô ng i. ây là di u đ ng không th ngh bàn, ch ng ph i do tu mà thành, nên t m nói là hi n bày ra mà thôi v y.

Lu n An Tâm Pháp Môn c a S T t Ma nói : Khi mê thì ng i u i theo pháp, khi ng thì pháp u i theo ng i. Ng thì th c thu nhi p s c, mê thì s c thu nhi p th c. H có tâm phân bi t so o trong hi n l ng c a T Tâm, bèn u là m ng. N u th c tâm t ch di t, không có m t ch nào cho ng ni m, ó g i là Chánh Giác.

Ngài Th n Tú làm bài k :

“Thân là cây B

Tâm nh ài g ng sáng

Luôn luôn siêng chùi lau

Ch bám b i tr n”.

Ch m t cái “Siêng chùi lau” ó, bèn là l y Tâm Sanh Di t mà h p v i Nh Lai T ng, nên m i ngoài c a.

Bài k c a c L c T là :

“B v n không cây

G ng sáng ch ng ph i ài

X a nay không m t v t

Ch nào dính b i i?”.

Ch cái “Không m t v t” này, bèn là l y Ch ng Sanh Ch ng Di t h p cùng Nh Lai T ng, h p n i a v T v y.

T Tri u Châu th ng ng nói : “Nh ng c sáng trong tay, ng i H n thì ng i H hi n, k Hán n thì k Hán hi n. Lão t ng c m m t c ng c dùng làm thân vàng tr ng sáu²³². L y thân vàng tr ng sáu dùng làm m t c ng c . Ph t là phi n não, phi n não là Ph t”.

Có nhà s h i : “Ph t là phi n não c a nhà nào?”

T áp : “Là phi n não i v i t t c m i ng i.”

H i : “Làm sao c kh i?”

T Tri u Châu nói : “Dùng cái kh i làm gì?”

ây, T Tri u Châu không dùng cái Di t Tr n, không dùng s Hi p Giác, l i hay trong nh hi n l n, trong l n hi n nh , cùng L c T n m tay cùng i !

T Viên Chi u th ng ng nói : “N i u m t m y lông, hi n qu c Ph t, ng i trong vi tr n, chuy n bánh xe pháp l n”.

C m ng cây g y lên mà nói : “Cái này ây là Tr n, làm sao nói là cái o lý chuy n pháp luân ? Hôm nay s n t ng ch ng ti c lông mày, mà nói rõ v i các ông : a lên thì n c bi n n i sóng, núi Tu Di ch p chúng ! B xu ng thì b n bi n l ng trong, t tr i nghiêm t nh. Xin h i các ông : a lên là ph i ? B xu ng là ph i ? Nên o n hay ch ng o n, l ng trùng công án !”

R i gõ thi n sàng mà xu ng toà.

L i n a, Ni S Di u T ng th ng ng nói : “Tông th a m t phen x ng lên, thì Ba T ng h t ng d n gi i. T l nh thi hành ra, m i ph ng yên

d t. Hàng Nh Th a nghe n ho ng h n ch y m t, Th p a n ch này v n còn nh nghi. N u là b c tu n ki t, thì ch a nói ã rõ. Gi s có th o n d i sao, i B c u, bày b tr ng c giòùng tr ng thì c ng b công, nào có th t ngh a ! M t ng h ng th ng, ngàn Thánh ch ng truy n, ng i h c nh c công, nh v n b t bóng ! Linh S n phó chúc, r lòng thu n v i th i c mà di n nói ba Th a, m i tùy theo c n khí. B t u v n L c Uy n, chuy n pháp luân T , tr m ngàn v n chúng.

“Ngày nay, s n t ng cùng v i a ph ng n i này, c ng Ph t c ng T , sông núi, t ai, c cây r ng b i, b n chúng ngay ây, m i m i u chuy n i pháp luân, ánh sáng giao nhau thành l i báu. N u m i m t c ng c , m i m t c i cây không chuy n i pháp luân thì ch ng g i c là chuy n pháp luân l n. B i th mà nói n i u m t m y lông hi n ra côi n c Ch Ph t, ng i n i m t vi tr n, chuy n bánh xe pháp l n. trong th i gian không gian y mà làm ra vô l ng vô biên Ph t s r ng l n, kh p cùng pháp gi i, m t là vô l ng, vô l ng là m t, trong nh hi n l n, trong l n hi n nh . Ch ng ng b c mà d o ch i l u các Di L c. Ch ng xoay l i cái Nghe mà nh p vào c a m kh p c a Quan Âm. Tình v i vô tình, Tánh T ng bình ng, ch ng ph i là Th n thông di u đ ng, c ng ch ng ph i Pháp v n nh th ”.

ch này mà t do rành r thì n vua, n Ph t t c th i tr h t ! Hãy nói nh th nào là m t câu tr n ?

Tr i cao muôn tr ng ,

Bì n r ng tr m sông v .

Các v tôn túc kh h p sâu xa v i c nh gi i Di u Minh, c c l c tuyên đ ng, l i l i u có o v .

Kinh : “Nh ng Nh Lai T ng B n Di u Viên Tâm không ph i là Tâm, không ph i là a, Th y, Phong, H a; không ph i là Nhãn, Nh , T , Thi t, Thân, Ý; không ph i S c, Thanh, H ng, V , Xúc, Pháp; không ph i Nhãn Th c Gi i cho n không ph i là Ý Th c Gi ùi; không ph i là M inh hay Vô Minh, không ph i h t Minh hay h t Vô Minh, nh v y cho n không ph i là Lão, không ph i T , không ph i h t Lão, T ; không ph i là Kh , T p, Di t, o; không ph i Trí, không ph i c; không ph i là b thí, trì gi i, tinh t n, nh n nh c, thi n nh, trí hu ; không ph i là Ba La M t a, nh v y cho n c ng không ph i là Nh Lai, ng Cúng, Chánh Bì n Tri, không ph i i Ni t Bàn, không ph i Th ng, không ph i L c, không ph i Ngã, không ph i T nh; t t c u ch ng ph i, ch ng ph i là pháp th gian hay xu t th gian.

“T c Nh Lai T ng Di u Minh Tâm Nguyên, t c là Tâm, t c là Không, t c là a, Th y, Phong, H a t c là Nhãn, Nh , T , Thi t, Thân, Ý; t c là S c, Thanh, H ng, V , Xúc, Pháp; t c là Nhãn Th c Gi i cho n t c là Ý Th c Gi i; t c là Minh, t c là Vô Minh, t c là Minh và Vô Minh t n, nh

th cho n t c là Lão, t c là T , t c Lão T t n; t c là Kh , T p, Di t, o; t c là Trí, t c là c; t c là b thí, trì gi i, tinh t n, nh n nh c, thi n nh, trí hu , t c là Ba La M t a. Nh th cho n t c là Nh Lai, ng Cúng, Chánh Bi n Tri; t c là i Ni t Bàn, t c là Th ng, L c, Ngã, T nh, t t c u t c là, t c là pháp th gian và xu t th gian v y.

“T c cái Nh Lai T ng Di u Minh Tâm Nguyên, lia T c là, lia Ch ng ph i, c ng T c là c ng Ch ng ph i. Làm sao chúng sanh trong ba cõi và các hàng Thanh V n, Duyên Giác xu t th gian, l y cái tâm có ch bi t mà o l ng B Vô Th ng c a Nh Lai, hay dùng ngôn ng th gian mà vào Tri Ki n Ph t.

Thông r ng : o n kinh này ch có Ngài Tr ng Th y là x p l i có th t .

Nói r ng : B n Di u Viên Tâm không ph i là Tâm, không ph i là Không, h t th y ó, là tóm v Ch ng ph i T ng hi n bày Chân .

Nói r ng : Nguyên Minh Di u Tâm t c là Tâm, t c là Không, h t th y ó, là tóm v T c là T ng hi n rõ T c .

Nói r ng : Di u Minh Tâm Nguyên lia T c Là, lia Ch ng Ph i c ng T c Là c ng Ch ng Ph i, là tóm v ph che và soi chi u hi n bày Trung o. Ph che c chân l n t c, nên nói lia T c là, lia Ch ng ph i. Chi u soi c chân và t c, nên nói c ng T c là c ng Ch ng ph i.

Ba là m t Th , nên u nói t c là Nh Lai T ng.

Ban u, l y cái ch ng ph i d p t ng, k ó l y ch T c là d p cái Ch ng ph i, cu i cùng nói r ng còn mang vắc danh t , l i nói thì ch a cùng t t ý ch c a Nh t Chân. Là T c là lia Ch ng ph i, không c Ch ng ph i và Không ch ng ph i, ngôn ng h t ng, tâm hành tuy t d u, m i hi n l Nh t Chân pháp gi i Nh Lai T ng Tâm. Cho nên, trong kinh Duy Ma C t, ba m i m t v B Tát thuy t pháp môn B t Nh u dùng l i nói d p hình t ng, còn Ngài V n Thù l y l i nói d p l i nói. c Duy Ma C t l y không l i nói mà d p l i nói, m i là r t ráo.

T t c pháp th gian không ra ngoài n m m, b y i, C n, Tr n, X ù, Gi i. Pháp xu t th gian không ra ngoài Thanh V n, Duyên Giác nh th a. Ch có B Tát v i Ph t, n i th mà xu t th , ch ng có chuyên v xu t th v y. Tâm thu ìc v Th c, nên thu nhi p n m m, Nhãn Th c Gi i v.v... thì thu nhi p m i hai X . ó là sáu cõi phàm phu v y. Hàng Duyên Giác quán m i hai nhân duyên, có t ng sanh kh i, có t ng tu tr , ó là c nh gi i Duyên Giác. Bi t cái Kh , o n cái T p, ch ng Di t, tu o, là c nh gi i Thanh V n. Có Trí, có c, cho n sáu Ba La M t, là c nh gi i c a B Tát. Ba hi u Nh Lai, ng Cúng, Chánh Bi n Tri và b n c Ni t Bàn, Th ng, L c, Ngã, T nh u là Ph t Gi i. Th gian và xu t th gian không ngoài nh ng c nh gi i trên. N u n i m i Gi i mà ch p tr c vào cái T c là thì ch ng có tròn v n, nên ph i n i Ch ng ph i mà th y tròn v n. M t khi

ch p tr c l y cái Ch ng ph i, thì ch ng di u, nên ph i n i T c là th y cái Di u. Di u mà Minh, Minh mà Di u, ch ng ph i T c, ch ng ph i Phi, c ng là T c, c ng là Phi, N ng S u lĩa, không còn chút bóng dáng vang v ng nào khá c, ó là B Vô th ng chân th t v y.

Ngài Mã Minh nói : “Cái Chân-Th t-Không y là t x a n nay không t ng ng v i t t c nhi m pháp, lia t t c pháp và t ng sai bi t, không có m t chút tâm phân bi t h v ng v y. Nên bi t Chân Nh ch ng ph i là có t ng, ch ng ph i là không có t ng, ch ng ph i là H u-Vô-T ng, ch ng không ph i H u-Vô-T ng, ch ng ph i t ng khác, ch ng t ng M t hay Khác, ch ng ph i không t ng M t, Khác. Nói tóm l i, vì h t th y chúng sanh có phân bi t h v ng, nên không th ti p xúc c Chân Nh . Th nên, chúng sanh ba cõi thì th y cái Gi c a Chân Nh ; Thanh V n, Duyên Giác thì th y cái Không c a Chân Nh , nên i v i Trung o c a B Tát còn không th o l ng n i, hu ng là Nh t Ngh a . Ch có Ph t cùng v i Ph t m i có th th u su t r t ráo. Ngay hàng ng a B Tát, còn có ch ch ng th y, thì há ngôn ng th gian mà có th suy oán t m h i ? Vô Th ng B không th l y tâm trí mà bi t, không th l y l i l nói n ng mà nh p, càng thâm nh p thì càng th y ch nhi m m u c a nó v y”.

Có nhà s h i T Mã T ²³³ : “Hòa Th ng vì sao nói “T c Tâm t c Ph t” ?”
áp : “ d tr con nín khóc”.

H i : “Nín r i thì nh th nào ?”

áp : “Ch ng ph i Tâm, ch ng Ph t”.

H i : “Ng i ngoài hai lo i y n ch d y làm sao ?”

áp : “V i y mà nói ch ng ph i v t”.

H i : “B ng g p ng i trong y n thì nh th nào ?”

áp : “Li n d y y th h i o l n”.

Ngài Mã T ã trong Ni t Bàn Di u Tâm nên xu t l i, hà h i u h p v i Tâm ó.

L i n a, c Mã T nghe Ngài i Mai tr s n, m i b o nhà s n h i :
“Hòa Th ng ra m t Mã i s , c cái gì mà tr núi này ?”

Ngài i Mai nói : “ i s nói v i tôi “T c Tâm, t c Ph t”. Tôi bèn trong y mà tr ”.

Nhà s nói : “G n ây, Ph t Pháp c a i s l i khác”.

Ngài Mai nói : “Ra sao ?”

áp : “ i s l i nói “Ch ng ph i Tâm, ch ng ph i Ph t””.

Ngài i Mai nói : “Cái ông già y làm mê lo n ng i ch a có ngày thôi ! M c k ông ta ch ng ph i Tâm, ch ng ph i Ph t. Tôi v n t c Tâm, t c Ph t !”

Nhà s y v th a l i v i c Mã T , Ngài nói : “Trái m (i Mai) chín r i v y”.

Thi n s ông T H i th ng s t l y câu “T c Tâm, t c Ph t” mà à m lu n, ghi nh , c t ng không ng ng. Ngài b o : “Ph t tr ch nào mà nói t c Tâm ? Tâm nh ông th y v , sao nói t c Ph t ?” Bèn khai th cho chúng r ng : “Tâm ch ng ph i Ph t, Trí ch ng ph i o. G m m t ã xa r i, m i kh c d u vào ghe !”

T Nam Tuy n có l n nói : “Giang Tây Mã T d y t c Tâm t c Ph t, V ng Lão s (là Nam Tuy n) ch ng nói th ! Ch ng ph i Tâm, ch ng ph i Ph t, ch ng ph i V t, nói nh th thì có l i gì ch ng ?”

Ngài Tri u Châu l bái r i b i ra.

Khi y có nhà s h i T Tri u Châu : “Th ng T a l bái r i b i ra, là ý gì th ?”

Ngài nói : “Ông hãy tr l i h i l y Hòa Th ng”.

Nhà s bèn h i T Nam Tuy n : “V a r i ý c a Tri u Th ng T a là th nào ?”

T Truy n nói : “Ông y lãnh h i c ý ch Lão t ng”.

n i ch d ng x c a các v lão túc mà ch ng có nghi, m i có th nh p Ph t Tri Ki n.

Kinh : “Ví nh àn c m, s t, không h u, t bà tuy là có di u âm, mà không có ngón tay di u thì r t cu c ch ng phát ra c. Ông và chúng sanh c ng nh th ó. Cái Chân Tâm h ng giác quý báu, m i m i u tròn . Nh ta n ngón tay thì H i n phát ra ánh sáng. Còn các ông v a t m kh i tâm, thì tr n lao ã n i d y. Do ch ng siêng n ng c u o Vô Th ng Giác, a nh Ti u Th a c chút ít ã cho là ”.

Thông r ng : Di u Minh, Minh Di u chính là Di u Âm này, v i cái di u c a ngón tay u ch ng ph i là ch ngh bàn có th n c. T c là nh ta n ngón tay, ti ng nhi m m u theo ó phát ra, nh H i n phát sáng, s c s c tròn y, có gì t o tác âu ?

Kinh i T p nói : “Toàn th s c t ng c a côi Diêm Phù u là n v n c a i h i, nên g i là H i n”.

Các ông thì v a m i móng tâm, c ng nh àn v i tay ch ng có r p nhau, ã ch ng nghe c nhi m m u, mà tr n lao n i lên lo n x . Ch vì dùng cái tâm sanh di t t ng ng v i Nh Lai T ng, không tùy thu n nh Hu chi u soi, mà tùy v i vô minh phi n não, nên có tr n lao. Tr n lao che khu t thì tuy có Chân Tâm B o Giác, m i m i tròn y, c ng không th phát ra c. Thi n s ông Minh Thiên, m t hôm ang c kinh L ng Nghiêm, có v o gi tên Trung h i : ““Nh Ta n ngón tay thì H i n phát quang”, ý Ph t nh th nào ?”

Ngài nói : “Cái lão Thích Ca, áng cho hai m i g y !”

H i : “Vì sao nh th ?”

áp : “Dùng n ngón tay làm gì ?”

H i : “ “Ông v a móng tâm, tr n lao ã n i”, l i là sao ?”

áp : “ ó c ng là H i n phát quang !”

K đi u thay, k đi u thay ! Ph i th y c nh th m i g i là chuy n L ng Nghiêm.

Thi n s Ti n Phúc Ng B n th ng ng nói : “Vua Càn Thát Bà v a t u nh c, thì núi sông, t ai u nh y múa. Có âu nh lão què Vân Môn, thoát o Hai M i L m tháng Ch p ! Bác S n này ngày nay, có i u thì ch p i u, không có i u thì ch p l y L , ch c n ng v i th i ti t”.

B ng c m lên cây g y, gác ngang u g i, làm th gẫy àn, r i nói : “Có nghe th ng th c ti ng àn ch ng ?”

Ch p lâu nói r ng : “D u cho làm ti ng ph ng hoàng kêu. R t cu c có ai hay Ch Pháp²³⁴ !”. ánh vào bàn m t cái, r i xu ng tòa.

Than ôi, Ch Pháp há th t ch ng truy n sao ? Siêng n ng c u o Vô Th ng Giác, t mình hi n c ó.

---o0o---

CH MÊ V NG KHÔNG CÓ NHÂN, H T MÊ LÀ B

Kinh : Ông Phú Lâu Na th a : “Chân Tâm tròn sáng, trong s ch nhi m m u c a tôi và c a Nh Lai, u tròn y không hai, th mà tôi t x a m c l y V ng T ng, lâu trong luân h i nay c Thánh Th a, còn ch a r t ráo. Th Tôn thì các V ng u di t s ch, c ch m t Chân Th ng m u nhi m. Xin h i Nh Lai, t t c chúng sanh nhân gì mà có V ng, t mình che l p tánh Di u Minh, ph i ch u s trôi chìm này?”

Ph t b o ông Phú Lâu Na : “Ông tuy tr c nghi ng , mà các i u l m còn sót l i ch a d t h t. Nay ta l i l y nh ng vi c th gian tr c m t mà h i ông. Ông há ch ng có nghe trong thành Th t La Phi t, có anh Di n Nhã t a vào bu i sáng l y cái g ng soi m t, b ng a cái u trong g ng và mày m t có th th y c, r i n i gi n trách cái u c a mình sao không th y m t mày, cho là loài yêu quái, r i không vì c gì phát iên lên b ch y. Ý ông th nào ? Ng i y vì nguyên nhân nào mà khi không phát iên b ch y ?”.

Ông Phú Lâu Na th a : “Tâm ng i y iên cu ng, ch không có lý do nào khác”.

c Ph t nói : “Tánh Di u Giác tròn y v n sáng su t, nhi m m u tròn kh p. ã g i là V ng thì làm sao có nhân, n u có nguyên nhân thì sao g i là V ng ? Ch t các V ng T ng xoay v n làm nhân cho nhau, t cái Mê mà tích ch a thêm Mê, tr i qua vô s ki p nhi u nh b i. Tuy Ph t ch rõ ra, còn ch a th tr l i. Nh th , nguyên nhân c a Mê ch là nhân Mê mà t có.

T nh ng cái Mê y v n không có nguyên nhân, V ng nào còn có ch n ng d a ? Còn không có ch sanh ra, mu n di t cái gì ?

“Ng i c B nh ng i t nh gi c, k l i chuy n trong chiêm bao, tâm dù rõ ràng nh ng âu còn nhân duyên nào n a c m c v t trong m ng ? Hu ng là cái Mê th y m i s h i n gi ch ng có nguyên nhân âu c , v n không ch có ! Nh anh chàng Di n Nhã t a²³⁵ trong thành kia nào có nhân duyên gì, b ng t s cái u mình r i b ch y. T nhiên h t iên, thì cái u âu ph i t ngoài mà có c. D u ch a h t cu ng, cái u kia c ng có khi nào m t.

“Phú Lô Na, b n tánh c a V ng là nh v y ó, âu có nguyên nhân gì mà có ?

“Ông ch không tùy theo phân bi t các th gian, nghi p qu và chúng sanh, ba th t ng t c ó. Ba Duyên y ã o n, thì ba nhân c ng ch ng sanh, li n trong tâm ông cái iên cu ng c a chàng Di n Nhã t a t h t. H t ó t c là B , cái Tâm tuy t v i trong s ch sáng su t, v n kh p cùng pháp gi i, không do âu mà c, nào ph i nh c nh n kh n thi t tu ch ng gì âu”.

Thông r ng : Ông Phú Lô Na ã ch ng H t L u, ã c Thánh Qu , sao l i còn các i u mê l m còn sót ch a h t d t ? Ch vì tr c kia có d ng công di t tr v ng t ng, ngh a là cái Tâm di t tr v ng t ng này chính là cái Giác Minh Phân Bi t s cái u c a mình mà phát iên b ch y ! Di t V ng c u Chân, có cái Chân c thì c ng nh nhìn cái u trong g ng, mày m t th y c. Chân nào có m t bao gi , nh ng khó n i o l ng, c ng nh cái u v n ch ng h m t mà m t mày khó th y. M t khi sanh phân bi t ây là chúng sanh, ây là nghi p qu r i cho là khác v i Chân Nh c a ta. Th d u có c Chân Nh , do o n tr V ng mà ch ng c, c ng ch ng ph i là T Tánh Thiên Chân Ph t x a nay v y. Ông Phú Lô Na ch a th u rõ ch này, nên cho r ng V ng ã có th di t, thì v ng sanh t ph i có nguyên nhân, c n bi t cái nguyên nhân c a nó, m i o n tr c.

o n tr c ã nói : nhân Minh mà l p S , chính b i vì th mà V ng sanh ra. Th y c ng là phân bi t, chính th t là V ng !

c Th Tôn ch th ng n Môn, ch ng c n di t V ng, ch ng ng i phân bi t, thì B t s n . Ch thôi ch y iên, thì cái u x a v n y nguyên ra ó !

S d v ng phân bi t, V ng ch y iên, là vì tích ch a mê l m mà có. Cái Mê v n ch ng nhân âu mà có, không t Mê mà sanh ra, không t Ng n. Mê ã không g c gác gì, thì V ng n ng âu mà có ? V ng th t không ch n ng, V ng v n ch ng sanh v y. V ng nguyên là ch ng sanh, không âu mà có th di t. Di t mà không âu có th di t, ó là T ch Di t H i n T i n.

Tánh Di u Giác tròn sáng, v n sáng su t nhi m m u tròn kh p, nguyên là không có chuy n sanh di t, tuy t không có m y mún v ng nào c . Trong B , tìm cái Chân còn không th c, thì t ch nào ki m c cái v ng ? Cho nên, không tùy thu n theo phân bi t n i ch sanh ra c a ba th t ng t c cùng cái nhân duyên o n tr cho kh i sanh ra, t c thì m t tâm ni m ch ng sanh, v n pháp nào có l i? ó là cái B tuy t tr n trong s ch, nào m n s c ng i tu ch ng c ? Ba Duyên t ch di t, ba Nhân ch ng sanh, ngay trong ó mà t thành Di t T n nh.

Ông Phú Lô Na u th ng kh i ra các s phân bi t, cho là B do tu ch ng mà c. Ch c n ng phân bi t r i r m nh v y, thì không có V ng nào khá di t, không có Chân nào khá c, bèn là thanh t nh b n nhiên, toàn kh p pháp gi i. N u nói Nh Lai c Di u Chân Th ng, là do c th y u tr n d t di t mà ch ng c, thì ch a th y ch di u k c a Nh Lai v y.

Có nhà s h i T Hoàng Bá : “Nh nay hi n có th v ng ni m, vì sao l i nói không ?”

T Hoàng Bá nói : “V ng v n không có t th , ch là n i Tâm c a ông kh i lên. Nh ông bi t Tâm nguyên là Ph t, Tâm v n ch ng có v ng, thì Tâm nào có kh i, lu ng l i i nh n v ng ?”

Nh ông ch ng sanh tâm ng ni m, thì t nhiên ch ng có v ng nào c . Do ó m i nói : Tâm sanh thì th y th y pháp sanh, tâm di t thì th y th y pháp di t.”

Nhà s h i : “Nay ngay lúc v ng ni m kh i, thì Ph t t i ch nào ?”

T Bá nói : “Nay ngay khi ông t ra bi t v ng ni m kh i lên, thì cái t bi t ó chính là Ph t. Còn trong y mà không có v ng ni m, thì Ph t c ng không. Vì sao nh th ? Vì ông kh i tâm làm nên cái th y Ph t, bèn là có Ph t thành. Làm nên cái th y có chúng sanh, bèn là có chúng sanh . Kh i tâm ng ni m u là ch th y c a ông. N u không có t t c m i cái th y thì Ph t có ch n nào ? Nh Ngài V n Thù v a kh i lên cái Ph t Ki n, li n b hai ng n núi Thi t Vi è !

Nhà s h i : “Nay chính lúc t ng , Ph t t i ch n nào ?”

T Bá áp : “Cái h i ó t âu mà l i ? Cái Giác ó t âu mà kh i lên ? Nói, nín, ng, t nh, c th y thanh s c, toàn là Ph t s , ch nào tìm Ph t ? Ch ng th trên u l i ch ng thêm cái u, trên mi ng thêm cái m i ng ! Ch ng sanh đ ki n, thì núi là núi, n c là n c, t ng là t ng, t c là t c. Núi sông i a, nh t nguy t tinh tú u ch ng ra ngoài Tâm ông. Tam thiên th gi i u là t k c a ông. Ch nào mà có l m th ? Ngoài Tâm không pháp, ng p m t núi xanh, th gi i, h không, x x sáng r , không m t m y t ông chen vào ki n gi i. Th nên, t t c thanh s c là con m t hu c a Ph t. Pháp ch ng kh i lên m t mình, n ng c nh m i có sanh, vì có v t mà

có nên nghi u trí. Su t ngày nói mà nào t ng nói. Su t ngày nghe mà nào t ng nghe. Nh th nên c Thích Ca b n m i chín n m thuy t pháp mà ch a h nói ra m t ch ”.

Nhà s h i : “N u nh th , ch nào là B ?”

T Bá nói : “B không là ch nào h t. Ph t c ng ch ng c B , chúng sanh ch ng m t B . Không th l y thân mà c ó, không th l y Tâm mà c u ó. T t c chúng sanh t c là t ng B ”.

Nhà s h i : “Nh th nào phát B Tâm ?”

T Bá nói : “B là không ch c. Nay ông ch phát tâm Vô S c, quy t nh không có m t pháp nào c, t c là B Tâm. B không có ch sanh ra, cho nên không có chuy n c. Th nên nói r ng : “Ta ch Ph t Nhiên ng, không có chút pháp nào có th c, Ph t bèn th ký cho Ta”. Ph i rõ r ng, t t c chúng sanh v n là B , không l tr l i c ?

Gi ây ông h i phát B Tâm, mu n em m t cái tâm mà h c l y Ph t o. Ch ngh nh làm Ph t o thôi, thì m c cho ông tu ba a t ng t ki p c ng ch nh c cái Báo Thân, Hóa Thân Ph t. Th thì i v i cái Chân Tánh Ph t b n nguyên c a ông có giao thi p gì ? Nên nói : C u bên ngoài ông Ph t có hình t ng, thì có gì ng gì ông âu ?”

L i T Lâm T nói r ng : “Ch v h c o các n i nói có o tu, có Pháp ch ng. Các ông th nói xem ch ng Pháp gì, tu o gì ? Hi n gi ây ch dùng c a các ông có thi u h t cái gì âu ? S a sang thêm th t ch nào ? Các ông th y tr tu i h u sinh không hi u, li n tin ngay ám cáo ch n tinh m ó, cho h bày chuy n trói bu c ng i khác.

“H nói : Hình t ng o lý là do gi gìn, m n ti c ba nghi p m i c thành Ph t.

“Nói nh v y thì ch nh m a b i mùa Xuân.

“C nhân nói : “Trên ng g p ng i t o, th nh t là ch ng h ng v o” !

“Do ó mà nói :

“N u ng i tu o, o ch ng hành

Muôn ngàn tà c nh l i ua sanh

G m Trí a ra không m t v t

Cái sáng ch a bày, t i ã minh !”.

“B i th , c nhân nói “Bình th ng tâm là o”. i c tìm ki m cái gì ? Ngay bây gi ây, cái tr c m t nghe Pháp là o nhân không ch n ng²³⁶, kh p ch n rõ ràng phân minh, ch a t ng thi u h t. Các ông nh mu n cùng Ph t, T ch ng khác, ch nh th mà th y, ch ng kh i nghi l m. Nh các ông tâm tâm ch ng khác, thì g i là T . Tâm mà có chút sai khác i: Tánh, T ng li n khác nhau. Tâm nh nh ch ng khác, thì Tâm và T ng không hai”.

L i có nhà s h i thi n s Ti n Phúc T r ng : “ i n x a không có Ph t thì nh th nào ?”

T T nói : “Ph m âm âu t i ?”

L i h i : “Ch ng m n tu ch ng, làm sao c thành ?”

T T nói : “Tu ch ng t c ch ng thành”.

Ch Th y c a các v tôn túc, m i m i u su t h p v i ý ch “Nào ph i nh c nh n, ráo ri t tu ch ng gì âu ?” ây t c là Ni t Bàn Di u Tâm, Chánh Pháp Nhãn T ng, nào ph i ch n chuy n Linh S n a lên cành hoa, Ngài Ca Di p m m c i, r i sau m i g i là “Bi t truy n Tâm n” ?

Kinh : “Vĩ nh có ng i trong áo mình bu c m t h t Châu Nh Ý mà không hay bi t; nên ph i xin n l u l c ph ng xa, nghèo nàn g y m. Tuy b n cùng h t s c nh ng h t châu không h m t. B ng đ ng có ng i Trí ch bày cho h t châu, li n mu n gì có n y, thành giàu có l n, m i hay h t Th n Châu ch ng ph i do ngoài mà c.

Thông r ng : Kinh Pháp Hoa, kinh L ng Nghiêm ch th ng tâm ng i, th y Tánh thành Ph t u l y h t châu trong áo làm ví d . Nh Lai T ng Tánh, b n m m che y, nh h t châu bu c trong áo, nên không d th y c. H ng ra ngoài ch y ki m thì m i ngà y u th y ch ng , nghèo m ph ng xa, ch y cu ng chín côi. C u cái vui c a tr i, ng i, gi riêng cái l i ích nh nhen, thì c ng còn là rong ru i n xin. Còn nh c B n Tâm, thì y d d t. H t châu tên Nh Ý, mu n gì c n y. Nào ng t tánh v n t s n ! Nào ng t tánh hay sanh muôn pháp (L c T khi ng o) ! Nên đi u đ ng ch ng h thi u h t, thành giàu có vô biên. M t h t Th n Châu này, mê c ng ch a t ng m t, ng c ng ch ng t ng c. Ch c ng i Trí ch cho, bèn t th đ ng không cùng, nào m n ch tu ch ng ? M t hôm, c Th Tôn a ra m t viên ng c ma ni tùy s c, r i h i các v Thiên V ng c a n m ph ng r ng : “Viên ng c này màu gì ?”

Các v Thiên V ng m i ng i nói m i màu khác nhau. Th Tôn c t viên ng c vào tay áo, r i a tay lên h i : “Viên ng c này có màu gì ?”

Các v Thiên V ng th a : “Trong tay Ph t không có châu, l y ch nào có màu ?”

c Th Tôn than r ng : “Các ông sao mê m iên o l m th ! Ta l y h t châu c a th gian a ra thì m i ông u tranh nhau nói màu xanh, vàng, tr ng, ... Còn ta a h t châu th t ra ch cho, l i r t cu c ch ng hay bi t !”

Khi y, các v Thiên V ng n m ph ng u ng o.

Ngài i Châu, ban u ra m t c Mã T .

T h i : “T âu n ?”

áp r ng : “ chùa i Vân t i Vi t Châu n”.

T nói : “ n ây nh có chuy n gì ?”

áp : “Th a, n c u Ph t Pháp”.

Táp: “Kho báu nhà mình thì chng oái hoài, b nhà ch y rông làm chi? Ta, trong y m t v t c ng không, ông c u Ph t Pháp nào?”

Ngài bèn làm l r i h i: “Cái gì là kho báu nhà mình c a Hu H i (i Châu)?”

c Mã T nói: “T c nay ang h i ta là cái ó. Kho báu c a ông, h t th y hi n thành, tuy t không thi u h t, li n dùng t t i, nào ph i h ng ngoài tìm ki m”.

Ngài i Châu ngay d i l i nói t r ò B n Tâm, ch ng do hi u bi t, vui m ng l t , h u T trong sáu n m. V sau, vi t cu n “ n Ng Nh p o Y u Môn Lu n”. T xem r i b o v i i chúng:

“ Vi t Châu có viên ng c l n (i Châu), tròn sáng trong su t, t t i không gì ng n ng i”.

Ngài Ng ng S n tham l thi n s ông T H i.

Thi n s h i: “Ông là ng i x nào?”

Ngài Ng ng áp: “Ng i Qu ng Nam”.

Thi n s H i nói: “Tôi nghe Qu ng Nam có viên minh châu tr n bi n, có úng không?”

Ngài Ng ng áp: “Th a, ph i”.

T H i nói: “Châu y nh th nào?”

Ngài Ng ng nói: “Không tr ng thì n, có tr ng thì hi n”.

T H i: “Có em n c không?”

Ngài Ng ng: “ em n c”.

T H i: “Sao ch ng trình ra v i lão t ng?”

Ngài Ng ng S n khoanh tay b c t i, nói: “Hôm qua n Qui S n c ng b òi h t châu y! Ngay y không có l i i áp, ch ng có lý l nào a ra!”

T H i nói: “Th t là s t con khéo hay g m r ng!”

Tr m, ngàn n m v sau, nh có các v tôn túc h trì c h t th n châu, ch ng do ngoài mà c, thì càng tin l i Ph t ch ng có sai l m.

---o0o---

VII. L I PHÁ XÍCH NHÂN DUYÊN, T NHIÊN

A. X A NAY KHÔNG V NG

Kinh: Khi y Ông Anan trong i chúng, nh l chân Ph t r i ng d y th a r ng: “ c Th Tôn hi n nói v các nghi p Sát, o, Dâm. Ba Duyên ã o n, nên ba Nhân ch ng sanh. Tánh iên trong tâm chàng Nhã a t h t, h t t c là B , ch ng t ai mà c. ây là nhân duyên r i, th t là r ò

ràng, thì sao Nhân Lai lại bị nghi ngờ Nhân Duyên? Chính tôi thì Nhân Duyên mà tâm thức khai ngộ.

“Bach Thôn Tôn! Nghi ngờ đâu chứ vì hàng Thanh Văn Hộ Pháp chúng tôi, mà nay trong hội này, Ông Thích Minh Liên, cùng Xá Lợi Phất, Tu Bồ Đề Ông lão Phạm Chí nghe lý nhân duyên của Phất mà phát tâm khai ngộ, thành Vô Lậu. Nay nhờ Phất dạy rằng Bạch Ngộ do Nhân Duyên, thì các thuyết Tỳ Nhiếp của nhóm Câu Xá Ly thành Văn Xá Lợi thành Nhất Nghi! Xin Phất lòng từ bi, khai mở cho sự mê lầm”.

Thông rưng: Thích Tôn dạy: “Ba Duyên dứt lìa, nên ba Nhân chứng sanh”, chính là dạy nhóm Ông Phú Lô Na chứng tùy theo phân biệt các pháp ba nhân duyên nương tựa nhau, thì tánh cụ thể hiện tại, Bạch hiện tại. Đó là pháp chứng môn này cái Tâm Sanh Diệt mà hành vi Nhân Lai Thế, riêng môn pháp môn này. Nghi ngờ là lý sự nương tựa Nhân Duyên mà pháp bất sanh diệt còn chứng cho phép thay, huống là lại có Nhân Duyên sao?

Ông Anan, mặt trước, quên theo cái biệt Nhân Duyên và Tỳ Nhiếp phá hoại lẫn nhau, rồi hiểu lầm rằng ba Duyên nương tựa, ba Nhân chứng sanh, nghi ngờ là theo trong Tiểu Thừa, ba nghi ngờ Sát, Vô, Dâm chứng có duyên theo thì ba nhân Tham, Sân, Si chứng sanh ra. Nếu có nhân duyên thì có cái gì, rõ ràng thế kia, sao có thể nói là không có Nhân Duyên? Ngay như Ông Thích Minh Liên, Xá Lợi Phất giảng pháp Tỳ Kheo Mã Thế dạy cho “Các Pháp theo nhân duyên mà sanh, các pháp theo nhân duyên mà diệt”, ngay đời này nói chứng Sự Quả, thế là do Nhân Duyên mà khai ngộ. Các Trưởng Lão chúng ta như thế. Nay Phất bày lý Nhân Duyên, thì hóa ra nhóm Mật Già Lê, Câu Xá Ly nói rằng “Chúng sanh tuy có sự sống, nhưng không có Nhân Duyên, chỉ Tỳ Nhiếp như vậy thôi”, thì có gì khác nhau? Há chứng biệt rằng nghe lý Nhân Duyên của Phất, thành Vô Lậu, thì chỉ nói “Theo duyên mà sanh, theo duyên mà diệt” là chẳng thấy cái ý của Vô Sanh. Cái sanh diệt kia, đều là Duyên có vậy, cho nên, pháp Vô Lậu, há lại vì sao Nhân Duyên?

Thầy Hộ Thế Tông của Tỳ Sào mặt ngày kia mặt trời mà đi.

Tỳ Sào nói: “Nay ông hiểu sao?”

Đáp: “Hộ Thế Tông này vì Pháp mà xuất gia, Hòa Thế Tông chứng rằng lý đạo, nên dạy các đệ tử pháp”.

Tỳ Sào nói: “Nếu là Pháp Pháp thì đây ta chứng có chút ít”.

Hộ Thế Tông: “Như thế nào là Pháp Pháp của Hòa Thế Tông?”

Tỳ Sào liền rút ra mắt si lông, đưa lên mà thề.

Thầy Hộ Thế Tông bèn lãnh ngộ.

Ngài Phạm Đức giảng rằng:

“S tâm th gì m th ng duyên
Bi t th y nh tr i h c tham thi n
Ô Sào bi t y, c duyên n
Th i lông, ngay ó c tâm an”.

Nh cái c duyên này, há c ng nói là Nhân Duyên !

Kinh : Ph t b o Ông Anan : “Nh Anh Di n Nhã t a trong thành, cái nhân duyên tánh cu ng mà di t tr c, thì cái tánh không cu ng t nhiên hi n ra. Các lý l Nhân Duyên, T Nhiên r t cu c ch là nh v y.

“Anan, Anh Di n Nhã t a cái u v n là t nhiên, v n t nh th , có khi nào mà không t nhiên âu, thì vì nhân duyên gì mà s cái u phát iên cu ng b ch y ? N u cái u là t nhiên, vì nhân duyên mà iên thì sao không c t nhiên, vì nhân duyên mà m t ? Cái u v n không m t, mà s iên cu ng s hã v ng có ra, ch nào có bao gi thay i gì, thì nào ph i c n n nhân duyên. N u tính iên v n là t nhiên, v n có s n s iên r s hã nh v y, thì khi ch a iên, cái iên y núp tr n ch nào ? N u tính không iên là t nhiên, thì cái u c ng v n t nhiên, sao l i iên cu ng b ch y ? N u ng cái u v n s n nh th , bi t s phát iên b ch y c a mình, thì Nhân Duyên và T Nhiên u là hý lu n.

Thông r ng : N u nói Nhân Duyên o n di t r i sau ó Chân Tánh B t nhiên hi n ra, thì ch ng ph i là chánh lu n. Chuy n Anh Di n Nhã t a s u b ch y mà xét cho cùng, thì ch ng ph i Nhân Duyên, ch ng ph i T Nhiên, d t khoát rõ ràng v y. Tr c tiên, l y cái u mà lu n, thì cái u v n t nhiên, ch c không th vì nhân duyên mà b o t m t. Th sao vì nhân duyên soi g ng mà phát cu ng ? ã cho Nhân Duyên là úng, thì T Nhiên không còn ng v ng, th thì t i sao không do nhân duyên mà th t m t cái u ? Nh ng cái u v n ch ng m t, anh chàng kia t cu ng mà ch y, thì cái cu ng này v n h v ng có ra, thì rõ ràng ch ng có liên quan gì n chuy n Nhân Duyên v y. ã ch ng t nhân duyên mà sanh, c ng ch ng theo nhân duyên mà di t, mà nói nhân duyên tánh cu ng có th di t tr c, là hoàn toàn sai l m v y.

L y tánh cu ng mà lu n, n u tánh cu ng v n là t nhiên thì nó núp tr n âu ? Còn tánh không cu ng là t nhiên thì t i sao iên ch y ? Cu ng ho c không cu ng u không có t tánh, ch ng có liên quan gì n lý T Nhiên, th t là rõ ràng nh v y. ã ch ng ph i là t nhiên núp n, c ng ch ng ph i t nhiên có ra, nên nói tánh không cu ng t nhiên hi n ra là sai l m v y. Th nên bi t r ng, nói Nhân Duyên, nói T Nhiên nào có dính dáng gì v i cái u ? Nói v n là cu ng, nói v n là không cu ng, thì nào có xong h t chuy n tánh cu ng ? Nh ng th y u thu c v hý lu n, ch ng có gì chân th t.

Ch c n ng c cái u x a nay v n có s n, v n không h m t. Bi t rõ s phát iên b ch y, thì iên v n h v ng mà có ra. Ch m t ch Ng này, ch

m t ch Bi t này, t c là s th đ ng chân th t c a nhà mình, ch ng có l i l nói n ng nào n c n i. Ng cái u, t c là ng B n Lai Di n M c, nào có chút gì i khác. Bi t cu ng, t c là bi t s v ng sanh ra phân bi t mà ch y iên trong chín cõi. Cái Ng y, cái Bi t y, nh tia ch p, nh l a x t ra t á, trong kho ng sát na, há là cái ch ng c c a các th Nhân Duyên, T Nhiên sao ? Th nên, nói r ng “H t t c B , không do ai mà c, xa lìa các th Nhân Duyên và T Nhiên” là th .

Thi n s Trí Nham núi Ng u u, i i Nghi p nhà Tùy làm ch c Lang t ng, l p nhi u chi n công. n i V c nhà ng, b n m i tu i bèn xin xu t gia, theo h c thi n s B o Nguy t. Có hai ng i b n tr c trong quân i nghe Ngài n tu, m i vào núi tìm Ngài. G p g , m i h i r ng : “Lang t ng quân iên sao, ch n này làm gì ?”

Ngài áp : “Cái iên c a tôi thì s p t nh, cái iên c a các ông thì ang phát ! Than ôi ! Ham s c mê thanh, tham danh mu n l i, trôi l n sanh t , t âu mà có !”

Hai ng i c m ng , than th mà i.

Sau, Ngài tham y t thi n s L i Dung, phát minh c i s . T L i Dung b o r ng : “Ta lãnh nh n y u quy t chân chánh c a i s o Tín, ch s c u m t s ch. N u nh có m t pháp v t h n Ni t Bàn, ta c ng nói nh là m ng huy n. Ôi ! M t m y b i bay mà che tr i ! M t h t c i r i mà trùm t ! Ông nay ã tr i qua cái Th y y, ta l i còn gì nói n a”.

B i th , h t iên thì nh Ngài Trí Nham, có th nói là Chân Ng v y.

---o0o---

B. A VÀO B

Kinh : “Th , nên Ta nói : “Ba Duyên lìa đ t, t c là Tâm B . Tâm B sanh, tâm sanh-di t di t, ó c ng ch là sanh di t. Di t và sanh u h t ráo, là vô công đ ng o. N u có T Nhiên, nh v y là nói tâm t nhiên sanh, tâm-sanh-di t di t, th c ng là sanh di t, và cái không sanh di t thì g i là T Nhiên. C ng nh th gian, nh ng t ng hòa l n thành m t th g i là tính hòa hi p, còn cái ch ng hòa hi p thì g i là tính b n nhiên. B n nhiên ch ng ph i b n nhiên, hòa h p ch ng ph i hòa h p, hòa h p và b n nhiên u lìa. Lìa và không lìa u ch ng ph i. Câu nói y m i g i là pháp không hý lu n. “B Ni t Bàn còn xa l m, n u ông không tr i qua nhi u ki p siêng n ng tu ch ng thì tuy có ghi nh thanh t nh di u lý m i hai b kinh c a m i ph ng Nh Lai nh cát sông H ng c ng ch t ng thêm hý lu n. Thông r ng : o n này giải bày rõ cái ý “Nào nh siêng n ng c n kh tu ch ng”. B ng nhiên cu ng h t ch ng ph i khó nh c o n tr duyên, nên

không phải là Nhân Duyên. Nếu nói: “Vì ba Duyên do n d t, thì ba Nhân ch ng có sanh ra, nh nhân duyên ó mà c Tâm B ”, th là Tâm B sanh là do tâm sanh-di t di t. Di t V ng ch ng Chân thì Chân c ng thành V ng, ó c ng ch là pháp sanh di t thôi, ch ng ph i là B . Cái nhân duyên nh v y thu c v sanh di t, nên c ng d h t.

n ch di t và sanh u h t ráo, thì không nh ng tâm sanh di t h t mà cái di t sanh di t c ng h t t n. ã không có s sanh ra di t, t c là không có công phu nào dùng. trong ó n u có cái b t sanh b t di t mà g i là T Nhiên, thì cái tâm t nhiên này do n i di t và sanh u h t mà hi n ra, ó là cái tâm t nhiên sanh. Nh ng nh tâm sanh-di t di t m t mà có thì c ng là pháp sanh di t, ch ng ph i là B . Ch “c ng” th t có ý v ! Cái không sanh di t kia g i là T Nhiên, sao c ng g i là sanh di t? Vì i v i cái sanh di t mà hi n bày cái không sanh di t, th là có i ãi v y. C ng nh i v i hòa h p mà hi n bày cái không hòa h p. Có cái b n nh iên thì có cái không b n nh iên, có cái hòa h p thì có cái không hòa h p, rõ ràng toàn là i ãi. C ng nh i v i s ng trâu có, r i nói s ng th không, nên c ng thu c v sanh di t. Cái kia ch làm không cái sanh di t, ch ng có th làm không cái T Nhiên. C ng nh nói “Nhà kia không có ng i”, thì m i ch làm “không” ng i trong ó, ch ch a “không” c cái nhà. ó không ph i là cái th y chân th t. Nên nói là h y lu n.

N u gi ây mà h p v i không h p, b n nh iên v i không b n nh iên, các pháp i ãi, h t th y u xa lia mà c ng không có cái tâm xa lia, nên lia hay h p u m t h t. ã lia S , l i lia N ng; N ng S u lia, ch là m t Chân Th t, câu này m i g i là pháp không h y lu n.

Nh ng n u y theo câu này mà gi B Ni t Bàn Vô Th ng, thì c ng còn xa l m ! Vì sao th ? Vì còn t i h u vi, có công phu, có huân t p v y. B

Chánh Giác, Ni t Bàn Di u Tâm ch có th t i sát na mà ng nh p, ch ng ph i là ch ông tr i qua nhi u ki p c n kh tu ch ng c. Cái ch ng do tr i qua nhi u ki p c n kh tu ch ng mà c, cái y không n ng nh Nhân Duyên, T Nhiên gì ráo c. Cái mà ph i nh tr i qua nhi u ki p c n kh tu ch ng, thì t t ph i do Nhân Duyên, T Nhiên mà c. C th , thì tuy ghi nh di u lý thanh t nh c a m i ph ng Ch Ph t là Pháp không h y lu n, c ng ch t ng thêm các th h y lu n Nhân Duyên, T Nhiên mà thôi, nào có th t c c gì. Nên chi, nghe nói “Ba Duyên do n d t, ba Nhân ch ng sanh”, r i theo ó phân bi t mà c Tâm B , thì ch ng ph i là th c c, ó là ch nói “L y Tâm Sanh Di t h p v i Nh Lai T ng” v y. Ch không theo ó mà phân bi t, thì tánh cu ng t h t. H t là B , không do ai mà c, bèn là th t c, vì là l y cái Ch ng Sanh Ch ng Di t h p v i Nh Lai T ng v y. Cái c duyên t i th ng này, há ng v i l i nói T Nhiên c a nhóm Câu Xá Lê c ?

c L c T d y : “Cái B t Sanh B t Di t mà ngo i o nói, là l y Di t d ng Sanh, l y Sanh mà bày ra cái Di t, th là có Di t mà xem nh không Di t, có Sanh mà nói là ch ng Sanh. Ta nói ch ng Sanh ch ng Di t là v n T Vô Sanh, nay c ng không có Di t. B i th , ch ng ng v i ngo i o”.

Ngài Ti n S n Ch h i Ngài Tu S n Ch r ng : “Bi t rõ Tánh sanh mà ch ng sanh, thì vì sao còn l u l i cái sanh ?”

Tu S n nói : “M ng r t cu c thành tre ch , nh nay làm c t tre, khi n tr l i âu c !”

Ti n S n nói : “Sau này ông s t ng ch y”.

Tu S n nói : “Tôi ch nh th , ý ch c a Th ng T a nh th nào ?”

Ngài Ti n S n nói : “Cái này là Giám Vi n Phòng, cái kia là i n Tòa Phòng”.

Ngài Tu S n bèn l bái.

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“Hoát nhiên m t ch n ng

T do nào ch ng qu n

N c nhà bình n th y ai âu

L c l ng m ng sanh phân giai c p

Thân tâm r ng rang tuy t th phi

Th phi tuy t !

L p c i ph ng : không d u v t !”.

Th ó, ch ng B Vô Th ng v n âu có sa vào th m b c (giai c p). L i có d u v t gì th y c !

Kinh : “Ông tuy nói lý Nhân Duyên, T Nhiên, ch c ch n rõ ràng, ng i i x ng ông là a v n b c nh t. V y mà l y cái a v n huân t p nhi u i ó c ng ch ng kh i n n Cô Ma ng Già, ph i i th n chú Ph t nh c a Ta khi n cho l a dâm trong lòng cô Ma ng Già h t t c th i mà c A Na Hàm, hi n trong Pháp c a Ta, tinh t n nh r ng, sông ái c n khô, khi n ông gi i thoát.

“B i th nên, Anan, ông tuy nhi u ki p ghi nh nh ng bí m t m u nhi m trang nghiêm c a Nh Lai, không b ng ch m t ngày tu Nghi p vô l u, lìa xa th gian hai th kh ghét-th ng. Nh Cô Ma ng Già, tr c là dâm n , do s c th n chú, tiêu tan lòng ái d c, nay trong Ph t Pháp tên là Tánh T Kheo Ni. Cùng v i Da Du à La là m c a La H u La, ng ng c nhân i tr c, bi t nhân khi n tr i qua nhi u i, tham ái là kh , m t ni m huân tu pháp thi n vô l u; m t ng i c ra kh i trói bu c, còn m t ng i c th ký. Sao ông còn t coi th ng mình, mãi trong vòng nghe, th y !”

Thông r ng : Rõ ràng là Ông Anan nhi u ki p a v n mà không tránh kh i n n Cô Ma ng Già, th thì ghi nh di u lý thanh t nh c a Nh Lai không th ch ng qu c. C ng rõ ràng là th n chú Ph t nh có th khi n cho

lòng dâm c a Cô Ma ng Già t c th i tiêu h t, ngh a là s huân tu không th ngh bàn khi n t ra kh i ràng bu c v y. Nh gi pháp bí m t nhi m m u trang nghiêm, t c là h u l u. B V ng theo Chân, t c là hai cái kh th ng, ghét. Kh còn không kh i, hu ng là c qu ? Tu t p pháp môn Viên n t c là vô l u. Ng bi t nhân i tr c, tham ái ch ng sanh, bèn c th ký, nào ch c qu thôi sao ? Cô Ma ng Già ch ng qu th Ba, A Na Hàm, g i là ra kh i trói bu c. Bà Da Du à La c ng là nhân duyên nhi u ki p v i c Th Tôn, h i Pháp Hoa c th ký thành Ph t. ây ch là n gi i mà m t ni m xoay lòng còn nên b c tinh t n. Hu ng gì hàng Thanh V n các ông, sao t khinh th ng mình, không li n n ng ? ã th l i n ng nh nhân duyên tr V ng mà bám l y hý lu n c a ngo i o mãi trong vòng th y nghe sao ?

Thi n s S Nam th ng ng nói : “Này các ông, dù có hi u giáo pháp c a Ch Ph t ba i nh rót n c vào bình, ch ng b ng m t ni m tu Vô L u o, kh i b nhân qu tr i ng i trói bu c !”

Khi y có nhà s h i : “Vô L u o nh th nào tu ?”

T S Nam nói : “Ch a t ng có Xà Lê n m b t !”

H i : “Ch a t ng có tôi ây, thì d y ai n m b t ?”

áp : “Cái n m c ng không !”

c m t hai l i chuy n ng này, thì ý ch ch a nói h t c a Nh Lai ã l r i !

---o0o---

M C CHÍN : CH NGH A QUY T NH

I. CÁC PHÉP TU HÀNH SAU KHI N NG , PHÁT B TÂM

Kinh : Ông Anan và c i chúng nghe l i Ph t d y, nghi l m tiêu tan, ng c Th t T ng, thân ý nh nhàng an n, c cái ch a t ng có. R i l i r i n c m t, nh l chân Ph t, qu th ng, ch p tay mà b ch Ph t r ng : “ ng Vô Th ng i Bi, Thanh T nh B o V ng, khéo m tâm chúng tôi, dùng th nhân duyên nh th , ph ng ti n điều d t nh ng k chìm m trong t i t m ra kh i b kh .

“B ch Th Tôn, nay tôi c vâng nghe Pháp Âm nh v y, bi t Nh Lai T ng, Di u Giác Minh Tâm cùng kh p m i ph ng th gi i, trùm ch a các cõi n c c a Nh Lai trong m i ph ng, các cõi Ph t Di u Giác V ng trong s ch, quý báu trang nghiêm. Nh Lai l i trách tôi a v n mà không có công d ng, không k p th i tu t p. Nay tôi gi ng nh ng i long ong phiêu b t, b ng nhiên g p v Thiên V ng cho cái nhà t t; m c d u c cái nhà l n, nh ng c n y u ph i do c a mà vào. Xin nguy n Nh Lai, không b lòng

Đi bi, ch bày cho chúng tôi, nh ng k m t i trong h i này, r i b T i u Th a, u c con ng Phát Tâm c n b n n Vô D Ni t Bàn c a Nh Lai, khi n cho hàng H u H c bi t theo âu nhi p ph c các s bám níu (phan duyên) lâu i, c T ng Trì à La Ni, nh p Ph t Tri Ki n”.

Ông Anan nói l i y r i, n m vóc m p sát t, trong h i m t lòng mong i ý ch t bi c a Ph t.

Thông r ng : T lúc b t u, phân l a Chân V ng phát minh Tánh Giác, cho n ch nói lên cái Tánh Chân Th ng Ngh a trong th ng ngh a, thông su t các nghi ng , v ng m c khi n cho tin hi u Chân Tánh là Tâm Nhân a. Cái Tâm Nhân a ã chân th t, m i có th viên thành qu a tu ch ng. Th nên, o n tr c là ph n Ki n o. T ây v sau, riêng nói ph n Tu o.

Ông Anan ã c Pháp Thân, nh ng v n còn Vô Minh vi t . Nay ã tr các i u mê l m, ng Th t T ng, nh ng l i có l i than là không k p th i tu t p. R t cu c là v n còn là ngoài c a. Tuy bi t có cái nhà p c a Thiên V ng nh ng ch a th vào. S d không c cái c a vào, th nh t là, do còn a m n T i u Th a, ch ng rõ con ng Phát Tâm c n b n; th hai là, do s bám níu, ó chính là cái kh mà không th nh p Tri Ki n Ph t. Tuy là do thói quen a v n khi n nh th , nh ng c ng là vì hàng H u H c trong h i mà h i.

T M c Châu nói v i i chúng r ng : “T t c các ông có c ch u m i vào ch a ? N u ch a c cái ch u m i vào, thì c n ph i tìm cho ra ch u m i vào, sau này kh i cô ph lão t ng”.

Thi n s Nghiêu Phong Xiêm th ng ng d y: “ ông qua Thu l i, c a lâu ài m hoác. N u vào c, ch có ch n ch . Các Th ng T a ! H ng vào trong y b c vào c ch a ? Nh b c vào c thì úng nh c nhân nói “N i ây là Di L c. C a nào ch ng Thi n Tài”. N u b c vào ch a c, y là các Th ng T a t mình ch y iên. Ch có au áu ng hoài nh v y ! Trân tr ng !”

Có v quan h i T M c Châu : “Ba c a u m , theo c a nào nh p ?”

T châu g i l n : “Th ng Th !”

Quan ng ti ng : “D !”

T Châu nói : “Theo c a Tín mà vào”.

V quan l i th y b c h a trên vách, h i r ng : “Hai v tôn gi i m t nhau bàn lu n chuy n gì ?”

T Châu ánh cây l tr , nói : “Trong Ba Thân, Thân nào ch ng nói pháp !”

Ngài M c Châu môn phong cao ng t, n ch này u bày tr n h t rõ ràng, nh tin n n i, bèn ch ng tr i qua th b c.

Kinh : Khi y, c Th Tôn th ng xót các hàng Thanh V n, Duyên Giác trong h i ch a c t t i n i Tâm B , cùng nh ng chúng sanh v sau

phát Bồ Đề Tâm trong thí m tu pháp, khi Phật đi từ r i, khai th cho con
ng tu hành nhi m m u Vô Th ng Th a, mà tuyên gi ng cho Anan và
các i chúng r ng : “Các ông quy t nh phát Tâm B , i v i Pháp
Tam Ma nhi m m u c a Nh Lai ch ng sanh lòng m t m i, thì tr c h t
nên rõ hai ngh a quy t nh c a S Tâm Giác Ng ”.

Thông r ng : Ch Ông Anan h i, có hai ngh a : M t là, con ng c n b n
phát tâm n Vô D Ni t Bàn c a Nh Lai. Hai là, nhi p ph c tâm bám
nú, nh p Ph t Tri Ki n. B i th , c Th Tôn nói lên hai ngh a quy t nh.
Mu n bi t con ng Phát Tâm c n b n, ph i ch n l a g c r Sanh T ,
c cái Tánh Không Sanh Di t, l y ó làm cái Tâm Nhân a, r i m i viên
thành Di u c Ni t Bàn ch ng sanh ch ng di t. ây là ngh a th nh t c a
S Tâm.

Mu n nhi p ph c Tâm Phan Duyên bám nú, ph i xét rõ g c r phi n não,
bi t sáu C n làm môi gi i cho gi c, t làm t ch u. Ch c n ch n l a m t
C n viên thông, m t c a mà thâm nh p, thì sáu C n hay bi t kia, ng th i
trong s ch, ây là ngh a th hai c a S Tâm.

Mu n c Vô Sanh, ph i di t s ch phi n não. H t s ch phi n não, thì ch ng
Vô Sanh. Hai cái này ch a t ng r i nhau c. ây nói Di u Tam Ma ,
l i nói Di u Tu Hành L , là luôn luôn t nh th c n i m t ch Di u, c n y u
t ng ng v i Di u Minh, Minh Di u, mà ch ng ch p l y t ng c u B
v y.

Các hàng Thanh V n, Duyên Giác ch a kh i c s ch p n m l y t ng,
nên trong B ch a c t t i. Duy ch ng m t cái Di u này, ch ng
m n khó nh c, c n cù tu ch ng, m i g i là Vô Th ng Th a v y.

S T t Ma n Kim L ng, L ng Võ h i : “Tr m lên ngôi n nay,
xây chùa, chép kinh, t ng nhi u không k xi t, v y công c th nào ?”

T áp : “ u không có công c”.

Vua h i : “Vì sao không ?”

T nói : “ ó ch là qu nh c a tr i, ng i, là cái nhân h u l u, nh bóng
theo hình, tuy là có mà không th t”.

Vua h i : “Th nào là công c chân th t ?”

T nói : “Trí trong s ch, tròn y, m u nhi m, th t không t ch, công c
nh th không th l y th gian c u c”.

Vua l i h i : “Nh th nào là Thánh Nh t Ngh a”.

T nói : “R ng rang nh nhiên, tuy t không có Thánh”.

Vua nói : “V y tr c m t tr m ây là ai ?”

T nói : “Không phân bi t”.

Vua không lãnh h i c. T bi t c n c ch ng kh h p, bèn n qua Giang
B c.

Ngài Tuy t u t ng r ng :

“Thánh r ng nhiên,
 Có âu nói trúng !
 i Tr m là ai ?
 L i nói : Không bi t²³⁷
 B i th l ng l qua sông
 Há âu kh i sanh gai gốc ?
 C n c u i theo, không tr l i
 Nghìn thu , muôn x a, ch ng nh nhau
 H t nh nhau !
 Gió mát kh p cùng, âu ch t t ?
 Ngài nhìn qua trái, qua ph i r i nói : “Trong y l i có T S ch ng ?”
 T nói : “Có, thì kêu l i ây r a chân cho lão t ng !”
 Ngài Thiên ng t ng r ng :
 “R ng nhiên không Thánh
 C n c xa tí
 c, ch ng trúng nh m m i mà qu búa
 Th t, ch ng quày u mà r t vào ng b lò
 L ng l ng i yên t i Thi u Lâm
 Nín thình toàn nêu lên chánh l nh
 Thu trong, tr ng chuy n, s ng v n
 Ban êm sao B c u soi cán
 Y bát truy n con cháu không ng ng
 T ó tr i ng i thành thu c, b nh”.
 N u lu n v con ng Vô Th ng Th a tu hành m u nhi m, thì Thánh
 Nh t Ngh a còn ch ng ch u cho, hu ng là r i vào ngh a th hai, th ba !

---o0o---

II. TÂM NHÂN A

Kinh : “Th nào là hai ngh a quy t nh c a S Tâm ? Anan, ngh a th nh t
 là : N u các ông mu n r i b Thanh V n, mà tu B Tát Th a vào Tri
 Kì n c a Ph t, thì nên xét k cái Nhân a Phát Tâm và cái Qu a Giác
 Ng là ng nhau hay khác nhau. Anan ! N u n i nhân a mà l y cái Tâm
 Sanh Di t làm g c, nhân ó mà tu c u qu B t Sanh B t Di t c a Ph t
 Th a, thì không th có chuy n y c.

Thông r ng : ây là ch bày Th y Tánh Nh t Ngh a v y. N u lu n v
 Th y Tánh, thì ch ng m n công phu huân t p, mà ch quán xét Ch Nhân
 a Phát Tâm cùng v i Qu a Giác Ng là ng hay khác. B i th , Thánh
 nhân không ngh suy mà c, không g ng s c mà v n trúng. H ng Xích

T²³⁸ c ng ch ng lo ngh mà bi t, ch ng h c hành mà nên. Ch ng h c t p, ch ng lo toan, là cái Nhân; ch ng ngh suy, ch ng c g ng, là cái Qu v y. Nên nói : “B c i nhân ch ng h m t cái tâm xích t . Nhân và Qu v n kh h p, tuy t không có t ng, gi m”. Không th y Tánh, âu s c nói l i y! Ngài Mã T khi còn t i núi Nam Nh c, riêng m t phòng n i Vi n Truy n Pháp, ch t p ng i thi n, ai n th m h i u không màng n. i s Hoài Nh ng n c ng ch ng ý. i s th y Mã T c t cách khác th ng, bèn nh l i l i tiên tri c a c L c T , m i dùng nh ng ph ng ti n d n d y cho.

M t hôm, i s l y m t viên g ch ra tr c am mà mài. Mã T c ng không ý n.

Lâu l m, Ngài Mã T m i h i : “Làm cái gì th ?”

i s áp : “Mài làm cái g ng soi !”

Mã T h i : “Mài g ch mà thành g ng c sao?”

i s nói : “Mài g ch ã không thành g ng, thì ng i thi n hóa l i thành Ph t ?”

Mã T bèn r i ch ng i thi n, nói : “Nh th nào là ph i ?”

i s áp : “Ví nh ng i xe, xe ch ng i, thì ánh xe là úng hay ánh bò là úng ?”

Mã T không áp c.

i s l i nói : “Ông h c t a thi n, hay h c t a Ph t ? N u h c t a thi n thì thi n ch ng ph i là chuy n ng i, n m. N u h c t a Ph t thì Ph t ch ng ph i là cái t ng ng i, nên trong pháp vô tr , ch ng có n m b . N u ông t a Ph t t c là gi t Ph t. N u ch p vào t ng ng i thì ch ng t su t c lý”.

Mã T bèn l bái, và h i : “D ng tâm nh th nào, li n h p v i Vô T ng Tam Mu i ?”

i s nói : “Ông h c pháp môn Tâm a, nh gieo gi ng xu ng. Tôi nói pháp y u, nh tr i m a th m. Duyên ông thích h p nên s th y o”.

Mã T nói : “ o ch ng ph i là s c t ng, làm sao có th th y ?”

i s nói : “Pháp nhãn Tâm a thì th y o. Vô T ng Tam Mu i c ng th ”.

Ngài Mã T h i : “Có thành ho i không ?”

i s nói : “N u l y s thành ho i, t tán mà th y o, thì ch ng ph i là th y o. Nghe k ta ây:

“Tâm a ng m muôn gi ng

G p m a m m u sanh

Hoa Tam Mu i, vô t ng

Nào ho i v i nào thành”.

Mã T nghe qua l i d y, hoát nhiên khai ng . H u i s m i n m, ngày càng m t nhi m, v sau ho ng hóa Giang Tây.

i s Hoài Nh ng h i chúng : “Mã T o Nh t có vì chúng nói pháp không ?”

Chúng áp : “ã nói pháp cho chúng r i”.

i s nói : “Ch a th y có ai mang tin t c c a ông ta n”.

Bền sai m t nhà s i, d n r ng : “ i lúc ông ta th ng ng nói pháp, thì ch h i : “Làm sao ?” Ông y nói th nào hãy nh l y em v ây”.

V s n ch Mã T , làm y theo l i i s d n.

Khi tr v , nói v i i s r ng : “ o Nh t nói : “T sau lo n r H , ba m i n m nay ch a h thi u t ng mu i””.

i s b ng lòng.

T Tuy t Phong g i l i cho T Nham u r ng : “T khi Ngao S n thành o v sau, cho n bậy gi no hoài ch ng ói”.

Th thì, c ng t ng t v i câu trên c a Ngài Mã T , u là Nhân a Phát Tâm v i Qu a Giác Ng không có ng, khác v y. Kia h c ng i thi n, có tu có ch ng, bền thu ĩc v Pháp Sanh Di t, i trong ch Vô Th ng Th a, xa bao ngàn d m !

Kinh : “Do ngh a ó, ông ph i th y rõ các v t c a th gian u là pháp có th làm ra, t t c u ph i theo s bi n di t.

“Anan, ông xem các pháp có th làm ra trong th gian, có cái nào là không h ho i ? Nh ng không h nghe h không tan rã. Vì sao th ? Vì h không ch ng có th làm ra, do ó tr c sau không có ho i di t. V y trong thân ông t ng c ng là a i, th m t là Th y i, h i m là H a i, ng lay là Phong i. Do b n cái ràng bu c này mà chia cái Di u Giác Minh Tâm trong l ng tròn kh p c a ông thành ra cái Th y, cái Nghe, cái Bi t, cái Xét Ngh . T u n cu i t o thành n m l p b n tr c.

“Th nào là Tr c ? Anan, ví nh n c trong, thanh khi t b n nhiên, còn b i t, tro cát kia b n ch t là ng n ng i. Hai bên t th nh v y thì không h p nhau c. Có ng i th gian, l y b i t kia, ném vào n c s ch, thì t m t i ng n ng i, n c m t i trong s ch, hình tr ng c v n, g i ó là Tr c. N m l p b n tr c c a ông c ng gi ng nh v y.

“Anan, ông th y h không kh p m i ph ng th gi i. H không và cái th y ch ng phân r i nhau. Có cái không mà không có hình th , có cái th y mà không hay bi t, an nhau gi d i mà thành. ó là l p th nh t, g i là Ki p Tr c.

“Thân ông hi n n m gi b n i làm cái th , Th y, Nghe, Hay, Bi t b che bít thành ra ng n ng i. Còn các th a, Th y, H a, Phong l i thành ra hay bi t. an nhau h v ng mà thành. ây là l p th hai, g i là Ki n Tr c.

“L i trong tâm ông, nh ng s Nh , Bi t, H c T p, phát ra tri ki n, dung ch a hi n ra sáu tr n. R i tr n thì không có t ng; r i hay -bi t thì không có

tánh. an nhau h v ng mà thành. ây là l p th ba, g i là Phi n Nã Tr c.

“L i tâm ông ngày êm sanh di t không ng ng, cái tri ki n th ng mu n l i th gian, nh ng nghi p xoay chuy n thì l i th ng d i i các cõi. an nhau h v ng mà thành. ây là l p th t , g i là Chúng Sanh Tr c.

“Cái th y, cái nghe c a ông v n tánh không khác nhau, mà do các tr n cách tr , không do âu l i sanh ra khác nhau. Trong tánh thì bi t nhau, mà trong ch dùng l i trái ng c nhau. Cái ng và cái khác m t chu n ích. Xen nhau h v ng mà thành l p. ây là l p th n m, g i là M nh Tr c.

Thông r ng : Ngh a th nh t là c n rõ con ng phát tâm c n b n, ph i xét xem Nhân a Phát Tâm v i Qu a Giác Ng là ng hay khác. G i là xét xem thì h n ph i xét k : Cái gì là c n b n sanh t , khác v i Qu a Giác Ng ; cái gì là c n b n B t Sanh B t Di t, ng v i Qu a Giác Ng ?

V n là m t cái Di u Giác Minh Tâm l ng trong tròn kh p, v n không có s ch ng ng, l y âu có khác ? Ch vì dán kín tánh trong l ng mà phát kh i b n i, k t thành sáu C n. C n và Tr n làm nhi m ô nhau, t o thành n m l p Tr c, còn cái Di u Giác Minh Tâm r i cái b n v c a nó mà chia ra thành Th y, Nghe, Hay, Bi t l u chuy n trong vò ng sanh t . Cái Th y Nghe Hay Bi t ó, t u cho n cu i, t S c n Th c, ch ng r i kh i ph m vi c a n m m, chính là c n b n c a sanh t v y. L y cái này làm Nhân c u Ph t Th a thì không th nào c. Vì sao ? Các Pháp có -th -làm-ra c a th gian u theo bi n di t, nh ng H Không ch ng th làm ra nên không h ho i. c ch Ph t không có làm, nên ch ng sa vào các s , ó là Chân Không. Tuy cái h không c a th gian c ng c n tiêu m t, hu ng là b n i trong thân u có ch tr v ! Cái Th y Nghe Hay Bi t lìa ngoài tr n không có t th , thì cái hay bi t sanh di t c a n m l p Tr c ó l i có th l y làm Nhân tu hành sao ?

Nói n m Tr c là sao ? S c thu c T ng Ph n, Th c thu c Ki n Ph n; n c ví d cho Th c, t ví d cho S c. Cái th y và h không an k t v i nhau, nh n c và th pl i nên g i là Tr c.

Khi cái Th y m i v a ng, ch th y m t h không. Có h không mà không hình th , t c là ngoan không. Có cái Th y mà không hay bi t, ó là Vô Minh. ã có H Không kh p m i ph ng cõi, thì Thành, Tr , Ho i, Không do y mà b t u, nên g i là Ki p. H Không và cái Th y ch ng phân chia, ngh a là Ki n Ph n và T ng Ph n xen l n làm thành Tr c, nên g i là Ki p Tr c, thu c v S c m.

Cái Th y, Nghe, Hay, Bi t v n không ng n ng i, do b n i l p bít nên có ng n ng i. t, N c, Gió, L a v n không có hay bi t, do s xoay l i c a sáu C n mà có hay bi t. ó là Ki n Ph n v i T ng Ph n trong thân xen l n mà thành cái Tr c, nên g i là Ki n Tr c, thu c v Th m.

tr c, thu nhi p sáu C n làm Ki n i, ây c ng tóm g m sáu C n làm cái Th y. Cái Tr c th y c nh thì nh n l y, thu vào, thu c v n m Th c tr c. Ghi Nh , H c T p thu c v Th c Th Sáu. Cái Th y Bi t chính là do Chân Tánh phát kh i, Tánh phát ra mà Bi t, cho nên cái Th y Bi t là Th c, không th g i là Tánh. Chính là trong cái Ý T ng, ch a nh n sáu Tr n, hi n hi n bóng dáng g i là N i Tr n, c ng có th g i là t ng. N i Tr n lìa ngoài sáu Tr n, t nó không có th t t ng, lìa ngoài cái Hay Bi t, t nó không có chân tánh. ó là phi n não, tr n lao làm lo n nhi u cái Tánh Giác trong l ng. Th nên, cái Hay Bi t và Pháp Tr n (N i Tr n) xen l n mà làm thành Tr c, nên g i là Phi n Não Tr c, thu c v T ng m.

Cái Ý T ng hi u bi t thì mu n mãi th gian, luy n nít tam gi i, i u này c ng d bi t. Luân h i, nghi p l c xoay chuy n th ng khi n i d i các cõ n c, bi n hóa chuy n d i kín nhi m, không th d bi t. H t th y ch ng r i ngoài Nhân và Qu c a chúng sanh. Cái Hi u Bi t c a Ý và hình t ng c a chúng sanh l u chuy n mà thành ra cái Tr c, nên g i là Chúng Sanh Tr c, thu c v Hành m.

Hành m thu c v Th c Th B y, cái Tr c c a nó d phân bi n ra. Còn Th c m thu c v Th c Th Tám, cái Tr c c a nó khó bi t. Cái Th y, Nghe, Hay, Bi t là t cái ngu n v n trong l ng mà phân ra, nên v n là không khác b n tánh. Sáu Tr n thì ch ng ng, d n d t mà sanh ra sáu Th c; m t ch ng phân bi t c Ti ng, tai ch ng phân bi t c S c, ch ng dùng l n cho nhau c, nên sanh ra khác nhau. B n tánh thì ch ng khác nhau, nên trong Tánh v n là bi t nhau. Ch có các Tr n cách tr , nên trong D ng thì trái ngh ch nhau. Tánh v n ch ng sanh ch ng di t nên ng. Ch dùng thì hòa h p v i sanh di t, nên có khác. Ch a chuy n c Th c Th Tám thì ch a có H u c Trí, nên i v i n m Th c tr c ch ng c viên di u. Th nên, trong Tánh thì v n rõ ràng bi t nhau, mà n khi dùng ra, l i ng c trái v i cái dùng c a Nh Lai. B i vì chuy n ch ng t n nên m t chu n ích mà g i là Th c. Chuy n t n thì không m t chu n ích, nên bình ng mà g i là Tánh. Nh Lai T ng v n M t Tánh, không có hai, c Ph t y vào chu n ích ó mà di t cái Tâm Sanh Di t. Còn hàng Nh Th a th y có T T ng và C ng T ng, nên trong cái ng mà m t chu n ích. Nh Lai T ng tùy duyên mà hi n S c, Không; c Nh Lai y theo ó mà nói c hai lo i u Không. Còn hàng Nh Th a gi l y cái Chân mà ch ng cái Di t, nên n i cái Khác mà m t i chu n ích.

Còn m t m y t ch a chuy n hoá, thì m nh c n v n còn, th sanh thì n tr c, ch t thì d t i sau cùng, làm ch nhân ông. ây là Tánh và Th c, an l n nhau mà thành cái Tr c, g i là M nh Tr c, thu c v Th c m.

N m l p Tr c này u ch ng ph i th t có, nên g i là h v ng mà thành. Nh n c trong s ch, nguyên không có t b i; hay nh t ng n ng i,

nguyên không có n. Hai tánh ch ng có h p theo nhau, vì tâm, c nh ch ng có n nhau. N u bi t Tánh trong l ng v n không có tính dán kín kia, thì bi t V ng t c là Lìa, Lìa V ng t c là Giác. Ch là m t Di u Giác Minh Tâm v ng l ng tròn kh p, ch ng sa vào Th y, Nghe, Hay, Bi t nh n c v n t sáng trong, Tr c nào có c? t ph i rõ su t cái x a nay v n không có Tr c, m i có th làm cái c n nhân ch ng sanh ch ng di t v sau v y. Có nhà s h i T L ng S n: “Th nào là chuy n tr c Không Ki p?”

T S n áp:

“ ánh vang tr ng Tr i t
Ng i i l ng ch ng nghe”.

Ngài n Hà t ng r ng:

“H Không làm tr ng kh p c n ánh

Ng i ánh tuy nhi u, ít k nghe

N a êm s khô kinh tan m ng

y u tr ng sáng ch ng lo v”.

c T T o Tín, n m m i b n tu i n l c Tam T T ng Xán, h i r ng: “Xin Hòa Th ng t bi, ban cho pháp môn Gi i Thoát”.

Tam T nói: “Ai trói bu c ông?”

áp: “Không ai trói bu c”.

Tam T nói: “V y c u gi i thoát làm gì?”

T T ngay d i l i nói i ng. ây là ch g i là i c n, i khí v y.

Thi n s T Không S n B n T nh làm bài k:

“Th y Nghe Hay Bi t không ch ng ng i

S c H ng V Xúc, th ng Tam Mu i

Nh chim trong không, ch th bay

Không n m, không b, không th ng ghét

N u rõ ng x ch ng ph i tâm

M i c g i là Quán T T i”.

Nh Thi n s B n T nh y thì tuy n i ng tr c ác th mà nào t ng ch ng s ch?

Kinh: “Anan, nay ông mu n cho cái Th y, Nghe, Hay, Bi t v nh vi n kh h p v i Th ng L c Ngã T nh c a Nh Lai, thì tr c h t ph i l a b g c r sanh t, y theo cái Không Sanh Di t, thì Tánh trong l ng toàn kh p thành t u. Dùng cái trong l ng này, mà xoay các th Sanh Di t h v ng tr v B n Giác. c Tánh không sanh di t c a B n Giác thu n sáng làm cái Tâm Nhân a, nh th mà sau viên thành Qu a Tu Ch ng. Nh lóng n c c, ng trong m t món yên l ng, yên l ng thâm sâu b t ng, thì t cát t chìm l ng xu ng. N c trong hi n ra ngay tr c m t, g i là b t u d p ph c phi n não khách tr n. B h t bùn ch còn n c trong, g i là

v nh vi n d t l i a c n b n v o m i n h . S á n g s u t t i n h t h u n , t t c c á c b i n h i n k h o n g c o n l à p h i n n á o , u h p v i d i u c t r o n g s c h N i t B à n .

T h o n g r n g : S á c h i H c c ó c á u : “ B i t C h r i s a u m i c ó n h ” , m y c h n à y l à b í q u y t c a n g à n T á n h . o n k i n h n à y h p v i c á u n ó i y . Ô n g L c T n g S n n ó i : “ T â m n à y L ý n à y n g v y ” , c h o n ê n c h n g p h i l à l i n ó i h d i .

C á u “ T r c h t p h i c h n r a c n b n s a n h t , y t h e o c á i k h o n g s a n h d i t , t h i T á n h t r o n g l n g t o à n k h p t h à n h t u . N h l ó n g n c c , n g t r o n g m ó n y ê n ” , l à c h n ó i “ B i t c h r i s a u m i n h ” v y .

C á u “ D ù n g c á i t r o n g l n g n à y m à x o a y c á c t h S a n h D i t h v n g t r v B n G i á c , n h n c y ê n l n g t h à m s â u k h o n g n g t h i t c á t t c h i m , n c t r o n g h i n r a n g a y t r c m t ” , l à c h n ó i “ n h r i s a u m i t n h ” .

C á u “ N c t r o n g h i n t i n , g i l à b t u d p p h c p h i n n á o k h á c t r n , b h t b ù n c h c o n n c t r o n g , g i l à v n h v i n d t l i a c n b n v o m i n h ” , l à c h n ó i “ T n h r i s a u m i a n ” .

C á u “ S á n g s u t t i n h t h u n , t t c c á c b i n h i n k h o n g c o n l à p h i n n á o ” , l à c h n ó i “ A n r i s a u m i g p v i c ”

C á u “ u h p v i D i u c t r o n g s c h N i t B à n ” , l à c h n ó i “ n g i v i v i c r i s a u m i c ” .

T h n g , L c , N g ã , T n h l à b n D i u c c a N i t B à n , c h c ó P h t v i P h t m i c ó t h r t r á o , n a y l y t h y , n g h e , h a y , b i t m à k h h p n ê n g i l à “ v i n ” , l â u d à i .

T r c h t , c h n r a c n b n s a n h t , t u y c h c á i n g h i p d n g c a n m T r c , n h n g T h c m c h í n h l à g c r s a n h t . T h c y n n g t h e o c á i C h n g S a n h D i t h o à h p v i c á i S a n h D i t m à c ó t ê n . N ê n p h i l a b c h n g t S a n h D i t m à y t h e o t á n h t r o n g l n g t r o n k h p C h n g S a n h D i t . T h c m l n g t r o n g k h o n g l a y n g , t a n h c h n g c ó S a n h D i t , n h n g t r o n g l n g m à t h c r a l à c n b n S a n h D i t . C o n T á n h t r o n g l n g t r o n y , v n t v i ê n t h à n h , c h n g p h i d o t o á c , t c l à T h t T L ý a C h à n N h v y . Y t h e o c á i t r o n g l n g t r o n y n à y , t h i v n t l à v o s , b ê n n i c á i T á n h t r o n l n g n à y m à x o a y l i c á c t h S a n h D i t h v n g . T t r c k i a b a o n h i ê u c o n g p h u S a n h D i t u l à h v n g , t u y n c h S a n h D i t u h t , c n g l à d o c o n g p h u h u à n t p m à c , t h i c h n g p h i l à B n G i á c . T h c m x o a y v , t h i B n G i á c h i n t i n . C á i B n G i á c s á n g s u t n à y , v n l à k h o n g c ó S a n h D i t , c h d o p h à n r a l à m T h y , N g h e , H a y , B i t m à l t v à o t r o n g p h m v i c a T h c m , b T h c m c h e l p , c h n g h i n l r a c .

N a y T h c d i t , T á n h h i n , b à y l i c á i B n L a i D i n M c c a t a . C á i B n G i á c s á n g s u t n à y t c l à T h y , N g h e , H a y , B i t m à c h n g p h i l à T h y , N g h e , H a y , B i t . C á i T h y , N g h e , H a y , B i t c ó k h i , c ó d i t , t á n h B n G i á c s á n g s u t k h o n g c ó k h i d i t . B i t h , c h n g l y T h y , N g h e , H a y , B i t l à m

Tâm Nhân a, mà l y B n Giác sáng su t làm Tâm Nhân a, sau m i viên thành qu v B t Sanh B t Di t Nh Lai. B n c Ni t Bàn t c là cái qu ch ng sanh ch ng di t nên nói r ng hay o n khách tr n phi n não và c n b n Vô Minh. Nên nói “Tánh sáng thu n”, là nh vàng ròng, ch ng tr l i thành qu ng, tro ch ng l i thành g , ch ng làm ra phi n não n a. B i th mà m t ni m Vô Sanh, t c là ch ng Ni t Bàn, t c Nhân t c Qu , t c ngay m t l n mà y . Có s “Lý tuy là n ng , S thì d n d n tr d t” y, là Nhân g m Th p Tín, cho n Qu a su t thông, các ph n tròn ; tóm l i là m t tánh Giác Nguyên Minh tr n thành mà thôi v y.

T Tào S n, th y ông o gi Ch Y²³⁹ bèn h i : “Có ph i là o gi Ch Y không ?”

Th y Ch Y r ng : “Không dám”.

T S n nói : “Nh th nào là công chuy n c a Ch Y (áo gi y) ?”

Th y Y áp : “M t cái áo lông v a khoác lên thân, v n pháp th y u Nh ”.

T S n nói : “Nh th nào là cái D ng c a Ch Y ?”

Th y Y ti n lên, ng : “D ”. Bèn ng mà i thoát (ch t).

T Tào S n nói : “Ông ã bi t nh th mà i, sao l i ch ng nh th mà n ?”

Th y Y b ng m m t h i : “M t Chân Tánh nhi m m u, khi không m n bào thai thì nh th nào ?”

T S n nói : “V n ch a là Di u”.

Th y Y nói : “Th nào là Di u ?”.

T Tào S n nói : “Ch ng m n l y cái m n !”

Th y Y bèn cung kính xu ng t ng ng mà ng i t ch.

Ngài Tào S n có bài t ng :

“Giác Tánh sáng y, không t ng thân

Ch em Th y Bi t v ng s , quen

Ni m khác, ngay trong huy n ch , t i

Tâm sai, v i o ch ng chung g n

Tình phân v n pháp, chìm ti n c nh

Th c soi nhi u m i, m t g c Chân

Nh th , trong câu mà hi u c

Nh nhiên vô s , b n lai nhân”.

L i nh Ngài C u Phong Ki n, ch T Th ch S ng làm th gi . Sau khi

T Th ch S ng t ch, i chúng mu n m i Ông Th T a n i ti p làm tr

trì.

Ngài C u Phong không ch u, nói : “ i tôi h i qua ã ! N u hi u ý Tiên S , thì xin h u h nh Tiên S v y”.

Bèn h i : “Tiên s nói “Thôi i ! H t i ! M t ni m muôn n m i ! Tro l nh cây khô i ! L h ng c mi u i ! M t vóc l a tr ng i !” Nh ng th khác thì ch ng h i, nh th nào là “M t vóc l a tr ng i!”?”

Th T a nói : “ ó ch là nói rõ m t chuy n v bên S c”.

Ngài C u Phong nói : “V n ch a hi u ý c a Tiên S ”.

Th T a nói : “Ông ch ng ch p nh n tôi ?”

Th T a bèn th p h ng mà nói : “Tôi n u ch ng hi u ý c a Tiên S , thì khó h ng bay lên r i v n không thoát i c !”

Nói xong li n ng i mà t ch.

Ngài C u Phong bèn v vào l ng v Th T a mà nói : “Ng i t ch, ng ch t thì ch ng ph i là không có, nh ng ý c a Tiên S v n còn n m m ng mà th y!”

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“M t tông Th ch S ng

T trao C u Phong

Th p h ng i thoát

Chánh m ch khó thông !

(H c) L y tr ng làm : ngàn n m m ng !

Nhà tuy t ng i mê, m t s c công (trình) !

T a o n m i ph ng còn b l

Im d i m t b c : ng m r ng bay”.

Thu n M c Hòa Th ng t ng r ng :

“Ng i chi u ng m t m t cây h ng

C u Phong nào có b c cao hi n

N u em m t s c th a ngôi v

Cô ph Tiên S ch ng c y duyên”.

T Th ch S ng d y chúng có nói r ng : “Ch a t ng m t cái chi u soi, v n còn là ngo i thi u²⁴⁰, ch là lo i b y tôi, c ng g i là m n. N u sanh ra mà m y lông ch ng h , nh Thái T m i sanh ra thì có th n i ngôi báu, g i là n i thi u²⁴¹, g i là dòng dõi nhà vua, ch ng c n m n danh cú v y”.

M n t c là chuy n m t bên c a m t s c. Kia nguyên ch a c cái Tánh ch ng sanh đi t làm Tâm Nhân a, th mà mu n viên thành Qu a, cùng h p v i Di u c trong s ch c a Ni t Bàn, thì khó v y.

---o0o---

A. XÉT RÕ G C R PHI N NÃO

Kinh : “Cái ngh a Th Hai là, các ông mu n quy t phát tâm B , n i B Tát Th a sinh đống mãnh quy t nh qu ng b các t ng h u vi, thì ph i xét

rõ g c r phi n não : nh ng th y t vô th y n nay, phát sanh nghi p và n y n ra, là ai làm ai ch u ?

“Anan, ông tu o B mà không xét k cái C n B n Phi n Não thì không th bi t C n Tr n h v ng iên o ch nào ? Ch iên o còn ch ng bi t thì làm sao hàng ph c c chúng mà gi Nh Lai V ?

Thông r ng : Xét xem cái Nhân a Phát Tâm th h i cái Chân. Xét xem c n b n phi n não, d t h t cái V ng. Trong cái V ng l i ch ng có V ng, t c là V ng t c là Chân v y.

C n b n phi n não có hai th : M t là, phát sanh Nghi p Vô Minh, là phi n não i quá kh . Hai là, n y sanh Vô Minh, là khi u thai, i v i cha m mà kh i Th c Tình²⁴² th ng ghét. C hai th phi n não v n không có t tánh. Nh bi t là vô t tánh, tr n không có ng i làm ra, c ng không có ng i lãnh ch u. ng th không t ch, cái gì là phi n não ? Ng i Ti u Th a kia, ch a r i công d ng h u vi, cho là có th t phi n não, c n nên phá tr . Th là vì ch a rõ C n Tr n là h v ng. Nh B Tát Th a thì khác, b c i ngay trong cái Vô Th ng B , ch gi a C n và Tr n, xét bi t rõ cái gì làm ra, cái gì lãnh ch u, b ng nhiên phá tan Vô Minh t vô th y, l p t c d ng ngay.

Ngài La S n Nhàn, tr c h i T Th ch S ng : “Khi kh i di t ch ng ng ng thì nh th nào ?”

T S ng nói : “Ngay gi tro l nh, c i khô i ! M t ni m muôn n m i ! N p, r ng h p nhau i ! S ch rông không v t i !”

Ngài La S n không hi u, qua h i T Nham u. T Nham quát r ng : “Th cái gì kh i di t ?”

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“Ch t t dây leo già

Hang b ng ch n p phá

Báo g p s ng mù mà i v n

R ng n ng s m sét mà thay c t

Á ! Kh i di t l ng x ng ó v t gì ?”.

ây mà t nh th c, thì ch ng h ng v c a sáu C n mà n m gi , phân chia quen l v y.

Bàng C S k r ng :

“M t b y sáu tên gi c

i i l a gi t ng i

Ta nay rõ bay r i

Ch ng cùng bay g n g i

N u bay ch ng ph c ta

n âu ta c ng nói

D y ng i bi t h t bay

N u bay ch u ph c ta
Ta bèn ch ng phân bi t
Cùng bay m t ch
ng ch ng Vô Sanh Di t”.

ây là cái bi t chân th t ch nào iên o, nên hay hàng ph c c mà gi
Nh Lai v v y.

Kinh : “Anan, ông hãy xem ng i trong th gian m nút. H không th y ch
th t nút, thì làm sao bi t m ? Nh ng không h nghe nói h không b phá
tan. Vì sao th ? Vì h không không có hình t ng, không có th t hay c i
v y. Thì nh ông hi n gi , sáu th : Nhãn, Nh , T , Thi t cho n Thân Ý
ang làm mai m i cho gi c, t c p c a báu trong nhà. Do th mà t vô
th y, th gi i chúng sanh sanh ra ràng bu c n i s v t th gian, không th
siêu v t kh i.

Thông r ng : tr c, l y ví d h không ch ng h ho i, nên ch ng sanh
di t. ây, d h không không có th t nút nên không có phi n não. H
không còn th , thì T Tánh Chân Không sao l i có phi n não sanh di t ?
Nh b sanh di t, gi l y cái Chân Th ng, thì cái ánh sáng th ng h ng
hi n bày tr c m t, khi y C n, Tr n, Th c tiêu m t, thì th gi i chúng sanh
còn th nào sanh trói bu c ? Bên trong ánh sáng phát ra thì các tr n t ng
bi n hóa c a th gian tiêu tan nh b ng g p n c sôi; t c th i hóa thành Tri
Giác Vô Th ng. Th là n i s v t th gian mà siêu v t kh i v y. C a báu
nhà mình là nh v y, sao ch ng t gi gìn th ng ti c.

Sáu Th c trong, sáu Tr n ngoài, u do sáu C n d n d t t phát sanh
ràng bu c, nên gi là mai m i cho gi c.

Có nhà s h i T Tào S n : “B c Sa môn há ch ng ph i là ng i y i
t , i bi sao ?”

T Tào S n nói : “Ph i”.

H i : “B ng g p sáu tên gi c c p n thì sao ?”

T S n nói : “C ng c n y it , i bi”.

H i : “Th nào là y it , i bi ?”

T s nói : “M t g m chém s ch !”

H i : “Sau khi h t s ch r i thì sao ?”

T S n nói : “M i c hòa ng”.

L i có nhà s h i T B u Ph c : “Nhà nghèo nàn mà g p n c p thì làm
sao ?”

T Ph c nói : “Không th h t s ch âu”.

H i : “Vì sao mà không th h t s ch ?”

T Ph c nói : “ n c p chính là ng i nhà”.

H i : “ ã là ng i nhà, t i sao l i i thành n c p c a nhà ?”

T Ph c nói : “Trong ã không có n i ng, thì ngoài làm gì c ?”

H i : “B ng nhiên b t c n c p thì công v ầu ?”

T Ph c nói : “Th ng c ng ch a t ng nghe”.

H i : “Nh th thì nh c nh n mà không có công ?”

T Ph c nói : “Công ch ng ph i là không có, nh ng thành mà không có ch ”.

H i : “ ả thành công vì sao không có ch ?”

T Ph c nói : “Ch ng có nghe nói : “Thái bình v n ch t ng quân mong. Ch ng t ng quân th y thái bình” sao ?”

ch này có th bi t r ng, m n công phu t r a v thì Tông Môn ch ng ph b , ch nào t ng m t m c nói thì n là vô s không tu gì c sao ? Kinh : “Anan, th nào g i là th gi i chúng sanh ? Th là th i gian d i i; gi i là không gian ph ng ch n. Nay ông nên bi t r ng nh ng ph ng ông, Tây, Nam, B c, ông Nam, Tây Nam, ông B c, Tây B c, ph ng trên, ph ng d i là gi i. Quá kh , v lai, hi n t i là th . Ph ng ch n có m i, s trời chuy n có ba. T t c chúng sanh d t cái h v ng mà h t ng thành ra nh v y. S d i là trong thân, th i gian và không gian g n bó v i nhau. Nh ng tính c a gi i ó tuy thi t l p ra m i ph ng, mà rõ ràng có th xác nh n i ch n c a nó. Th gian ch nh n các ph ng ông, Tây, Nam, B c; ph ng trên, ph ng d i thì không có v trí rõ ràng; còn ph ng gi a c ng không có v trí nh t nh. S b n c a gi i ả r r i, h p cùng v i s ba c a th , thì ba nhân b n, b n l n ba, xoay chuy n thành s m i hai. Bi n i ba l p, t m t ch c thành tr m, thành ngàn. trong sáu C n tr c sau bao g m, m i th có th có n m t ngàn hai tr m công c.

“Anan, ông l i xét trong sáu C n ó, h n kém th nào ?

“Nh Nhãn C n xem th y, phía sau thì t i, phía tr c thì sáng, ph ng tr c toàn sáng, ph ng sau toàn t i, trái ph i hai bên, ba ph n ch c có hai. Tóm l i, công c c a Nhãn C n không toàn v n, trong ba ph n thì m t ph n không có, v y nên bi t Nhãn C n ch có tám tr m công c.

“Nh Nh C n nghe kh p, m i ph ng không sót, ng thì nh có xa, có g n, t nh thì không có b b n. Nên bi t Nh C n y m t ngàn hai tr m công c.

“Thân C n bi t ch m xúc, bi t các c m xúc d ch u và khó ch u. Khi h p thì bi t, khi r i thì không bi t. R i ch có m t ph n, h p thì có hai ph n nên nghi m n i Thân C n ba ph n thì u m t. Nên bi t r ng Thân C n ch có tám tr m công c.

“Ý C n l ng ch a h t th y các pháp th gian, xu t th gian trong m i ph ng, ba i. Dù Thánh hay phàm, không có cái gì ch ng bao dung cùng t t b b n. Nên bi t r ng Ý C n y m t ngàn hai tr m công c.

Thông r ng : “H t th y chúng sanh d t cái h v ng mà h t ng thành ra nh v y. S d i là trong thân, th và gi i g n bó v i nhau”, câu y

nghe là thi gì là sắc thành ca nghiếp lục chúng sanh. Thân là Chánh Báo, thế gian là Y Báo, ch do nghiếp qu mà nên đ ng hình, làm khách tr i đ i, trôi n i không cùng. Giao thi p v i tr n th , u do sáu C n làm môi gi i. Trong sáu C n, m i cái u có m t ngàn hai tr m công c, c n c trên tánh hi u bi t thì ng, còn i v i cái đ ng c a sáu C n phân bi t thì có khác, b i th mà có y và thi u kém khác nhau.

tr c có nói “Khi n ông l u chuy n thì l i l m là Tâm và M t”, th nên b y l n h i Tâm, tám ch tr v , t rõ cái th y h v ng. ây l i t rõ sáu C n là môi gi i cho gi c, nên lu n bàn rõ ràng s h n kém c a sáu C n y. Khi n ch n l y Nh C n Viên Thông làm g c tu ch ng. Nhãn C n, T C n, Thân C n thì ba ph n thi u i m t, không y dung l ng c a cái Tánh. Thi t C n, Ý C n, tuy y công c nh Nh C n, nh ng Thi t C n thì r i vào l i nói, Ý C n thì r i vào s suy ngh . Ch ng b ng c Nh C n, không hình t ng, không mùi, r t g n v i Tánh Th , b i v y ph i nên theo nó v y.

L y không gian giao thi p v i th i gian, g i là nhân thành ba l p. Th nh t là, b n ph ng h ng v i ba i, thành ra m i hai. Th hai là, m t ph ng v i ba i, bi n thành m i, các ph ng khác c ng th , c ng thành m t tr m hai m i. Th ba là, m t ph ng t m i bi n thành m t tr m, các ph ng khác c ng nh v y, c ng thành m t ngàn hai tr m. S c a th i gian là s ba, nên nhân ba l n. Không gian ph ng h ng có m i, nên m t bi n thành m i. ó là con s c a t nhiên. Trong Kinh D ch, s i di n là n m m i, l y n m nhân m i, l y m i nhân n m, c ng gi ng nh phép này. Ch dùng c a Thánh nhân tr c sau ng m t ng l i.

M i ph ng có hai tr m công c, m i ph ng ph có m t tr m công c. Tóm l i, m i ph ng có ba tr m công c. Nay Nhãn C n th y ba ph ng chính phía tr c và hai bên thì có sáu tr m công c, c ng v i hai ph ng ph phía tr c là hai tr m, thành có sáu tr m công c. Còn phía sau thi u m t ph ng chính (hai tr m) và hai ph ng ph (m t tr m nhân hai) không th y c. Th t ra, thì sáu C n mà trong s ch, có th dùng thay cho nhau. Nh trong kinh Hoa Nghiêm, y theo kinh mà tu hành, n u ã phát ra c cái gi i t ng t , thì tuy nhãn C n ch có tám tr m công c, c ng y bao nhiêu công c nh n m C n kia. Còn n u sáu C n làm m i cho gi c, t c p c a báu trong nhà, thì an đ t h v ng mà i đ i, không còn b b n. Cho nên, tu thì công c v n vô cùng, không tu thì nghiếp qu c ng vô cùng v y.

T Pháp Nhãn th ng ng nói : “Ng i x a nói : “Th nào là Thi n ? Ba cõi ng ng²⁴³ ! Th nào là o ? M i ph ng mênh mông !” Vì sao nói ba cõi ng ng ? âu là m i ph ng mênh mông ? Cái o lý y th h i c ch ng ? L p m t i, l p tai i, l p h t l i, thân, ý ! Ch nào thi u h t

? Ch nào ng lay ? Các Th ng T a hi u làm sao ? Ngang c ng ch ng c, d c c ng ch ng c, b c ng ch ng c, n m c ng ch ng c, không có ch d ng tâm, c ng không có ch bày v ! N u hi u c nh th , m i th u hi u pháp môn tuy th t ch n l a, c th y ng ngôn d tr ch y !” “T ng có nhà s h i : “Th nào là l i tuy th t tr ch y ?” Tr l i cho nhà s r ng : “Mì ng gi ng nh l m i thì r t ph i”. Các Th ng T a nh hi u c ch này, thì t nhiên r ng su t. Nh t su t c, thì h t m i ph ng th gi i là tròng m t Kim Cang. Hãy vô s ! Trân tr ng”.

L i còn thi n s Hoàng Long Ch n th ng ng nói : “Nêu ra cái nhân duyên c a ng i x a h i th y Xà Lê, th y ch ng c l y theo x a mà hi u. N u l y theo x a mà hi u thì m t i con m t hi n gi . Nêu ra cái nhân duyên hi n gi h i th y Xà Lê, th y không c l y theo hi n gi mà hi u. N u l y theo hi n gi mà hi u, thì ng n che con m t x a nay c a th y. Dù cho ch ng m t i, ch ng ng n che, ch ng ph i x a, ch ng ph i nay, thì c ng còn là thu c v i b nh tr l n nhau, là l i nói d cho h t khóc ! Còn nh m t câu th u thoát, th y Xà Lê nói c ch ng ? N u không nói c, hãy i nói chuy n Th c T ng v i La Hán Phong, r i s nói cho m y th y”.

Các l i nói trên, tuy ch riêng t rõ vi c h ng th ng, mà l i cùng kinh này khai phát. Li n c Mì ng gi ng nh l m i, M t t a lông mày, sáu C n không ch n ng g i, bèn ch ng cái nhi m m u c a Vô Sanh. n khi H t c i a là m t con m t l c a Sa Môn, thì l i không còn ch nào nu t hay nh . Cái công c này há có th l y chuy n th gian mà c u c ?

Kinh : “Anan, nay ông mu n ng c dòng Ái D c sanh t tr l i cùng t t c a s l u chuy n, n ch Không Sanh Di t, thì ph i nghi m xét sáu C n ang th d ng ây : cái nào là h p, cái nào là lia , cái nào sâu, cái nào c n, cái nào viên thông, cái nào ch ng viên mãn. N u ch ó ng c C n viên thông, ng c dòng nghi p t vô th y d t an h v ng, theo c Tánh viên thông, thì so v i cái C n không viên thông, th t là g p b i, nh m t ngày so v i m t ki p. Nay Ta ã hi n bày y nh ng công c v n có c a sáu C n trong l ng, tròn sáng, s l ng là nh v y. Tùy ông ch n cho k , cái nào có th vào, ta s phát minh khi n ông t ng ti n.

“M i ph ng Nh Lai, n i m i tám gi i, m i m i u tu hành mà c Vô Th ng B tròn , trong các gi i ó, không có ch nào h n kém. Ch vì ông có th p kém, mà trong y ch a tròn cái Hu T T i c. Th nên, ta nêu lên khi n ông ch c n n i m t C n mà thâm nh p. Nh p M t thì không có v ng, c sáu C n kia cùng lúc thanh t nh.

Thông r ng : Cái g c c a s l u chuy n t c là cái Di u Tr m B t ng v y. Tách ra kh i cái y, thì trôi l n theo c nh, g i là dòng sanh t . Ngh ch l i mà nh p vào, ng c dòng v n tròn cái M t, g i là Ch ng Sanh Di t. Sanh di t là

v ng, ch ng sanh di t thì không v ng. Sáu C n th đ ng, tuy là liên quan v i v ng mà bày t công c, th t v n là m t Tinh Minh phân ra, ng m t Tánh trong l ng tròn sáng v y. Ch c n thâm nh p m t c a, t th ng n ch b n nguyên, theo tánh viên thông, ch ng sanh ràng bu c, nhi p ph c c tâm bám nú tr c kia, nh p Ph t Tri Ki n, thì sáu C n th đ ng u thành di u đ ng.

c L c T đ y : “N u kh i cái chân chánh Bát Nhã quán chi u, trong kho ng sát na v ng ni m u tan h t. Nh bi t t tánh, m t ng li n n Ph t a. Thi n Tri Th c ! Trí Hu quán chi u, trong ngoài sáng su t, th u su t t B n Tâm. N u th u su t B n Tâm t c là gi i thoát. Gi i thoát, ó là Bát Nhã Tam Mu i. Bát Nhã Tam Mu i, t c là Vô Ni m. Sao g i là Vô Ni m ? Nh th y t t c pháp, tâm ch ng nhi m tr c, ó là Vô Ni m. Dùng bèn kh p t t c ch , mà c ng ch ng bám luy n ch nào. Trong s ch l y B n Tâm, khi n sáu Th c ra sáu c a, trong sáu Tr n mà không nhi m, không l n l n; n i t do, su t dùng không m c v ng, t c là Bát Nhã Tam Mu i, t t i gi i thoát, g i là H nh Vô Ni m”.

L i nói này c a c L c T , theo Ý C n mà vào, n i ti p th ng t môn phong c a c Ca Di p.

T Ng ng S n T Quy S n, ang ch n trâu tr c s n núi, th y m t nhà s lên núi, không bao lâu l i xu ng.

T Ng ng S n h i : “Th ng T a sao không l i trong núi ?”

Nhà s áp : “Ch vì nhân duyên ch ng kh h p”.

T Ng ng nói : “Có nhân duyên nào, ông th nêu ra i !”

áp : “Hòa Th ng h i tôi tên gì. Tôi nói “Quy Ch n”. Hòa Th ng nói “Quy Ch n ch nào ?” Tôi không áp c”.

T Ng ng nói : “Th ng T a hãy tr l i th a v i Hòa Th ng : “Tôi nói c”. Hòa Th ng h i “Nói làm sao ?” Thì ch tr l i “Trong m t, trong tai, trong m i !””

Nhà s tr l i, làm nh l i ch d n.

T Quy S n nói : “Gã nói láo buông tu ng ! ây là l i nói thi n tri th c c a n m tr m ng i”.

Thi n s Bàn Am Thành th ng ng nói :

“Trong m i là ti ng, trong tai h ng

Trong m t m n l t, l i en vàng

Ý thì c m giác, thân phân bi t

Nhà tuy t nh xuân, h mát trong”.

Th y c nh v y, m i bi t r ng trong thân nam nh p nh thì trong thân n xu t nh. Hoa qu theo m t tr i mà xoay chuy n, v n con tê giác do ng m tr ng mà sanh ! Cây H ng Phong thành ông lão; con sâu thành trái

qu -l a. N u mà ch ng bi t, kh thay cho Ph t ! Cho phép các ông y
“M t con m t l u !”

Qu nh ch th y c a các v tôn túc, m i c cái tin t c c a sáu C n thanh
t nh.

Kinh : Ông Anan b ch Ph t : “Th a Th Tôn ! Làm sao ng c dòng vào sâu
m t C n l i có th khi n cho sáu C n cùng m t lúc u thanh t nh?”

Ph t b o Ông Anan : “Ông nay ã c qu Tu à Hoàn, ã đi t c Ki n
Ho c c a chúng sanh th gian ba cõi, nh ng còn ch a bi t nh ng t p khí h
v ng ch a nhóm trong C n t vô th y. Các t p khí kia c n ph i nh tu m i
o n tr c. Hu ng chi, nh ng phân lo i, s m c “Sanh, Tr , D , Di t”
trong ó.

Thông r ng : Ki n o o n tám m i tám Ki t S ; Tu o o n tám m i
m t cái T Ho c. S qu Tu à Hoàn tuy o n ho c phân bi t ch thô, v n
còn t ho c câu sanh ch a o n, nên ch a ch ng n biên gi i c a Kh .
Ch ng c Kh Biên t cho n a v Vô H c, thì không nh ng bi t các
phân lo i, s m c Sanh, Tr , D , Di t c a m t h u tình, mà còn hành t ng
vi t c a h t th y h u tình và vô tình trong tam thiên i thiên th gi i. S t
su t cùng c c này, h n là do s o n tr do tu hành mà c v y.

Có nhà s h i T Quy S n : “Ng i n ng l i còn tu n a không ?”

T Quy S n nói : “N u th t ng c c i g c, thì ng i y t bi t, khi y tu
và không tu ch là l i nói hai u. Nh nay tuy nh duyên mà c S T m,
m t ni m n ng cái Lý n i mình, nh ng còn t p khí t vô th y ki p,
ch a th nhanh chóng thanh t nh. C n d y ng i y t nh tr các hi n nghi p
l u ch a n i Th c, t c là tu v y. Không có riêng pháp nào d y ng i y
h ng theo tu hành n a.

“T ch Nghe nh p vào Lý, c cái Nghe l n cái Lý u bày hi n nhi m m u,
tâm t tròn sáng, ch ng trong ch mê l m. Dù có tr m ngàn di u ngh a,
ch ph c ng th i, c ng ch m i c ng i mà m c áo, ph i t hi u làm
ra k s ng m i c. Nói tóm l i, n i Th t T ch ng th nh n m t m y
tr n, nh ng trong c a muôn H nh không b m t pháp. Nh m t ao xông
su t vào, thì tình phạm ý Thánh u h t ráo, th l Chân Th ng, Lý S
không hai, t c Nh Nh Ph t”.

Phạm Lý S ch ng hai, ch ng ph i tu, ch ng có ch ng. T Quy S n h t l i
bày t m t ng t i th ng. Nào có quét đ p h t t m tu, mà l i ch ng c n
ph ng ti n tr giúp.

Kinh : “Nay ông hãy xem sáu C n hi n gi là M t hay là Sáu ?

“Anan, n u nói là M t thì sao Tai ch ng th y, M t ch ng nghe, u sao
ch ng i, Chân sao ch ng nói ?

“N u sáu C n nh t nh là Sáu, thì nh nay trong h i này, ta ang tuyên d ng pháp môn vi di u cho ông, trong sáu C n c a ông cái nào ang lãnh nh n ?”

Anan th a : “Tôi dùng Tai nghe !”

Ph t d y : “Tai ông t nghe, thì liên quan gì n Mi ng và Thân, mà Mi ng l i h i ngh a, còn Thân thì l i ng d y kính vâng ! Th nên ph i bi t, ch ng ph i M t mà cu i cùng thành Sáu, ch ng ph i Sáu mà cu i cùng thành M t. R t cu c cái C n c a ông, v n ch ng ph i là M t, hay là Sáu. Ch vì do t vô th y n nay, iên o k t nhóm, nên n i Tánh trong l ng tròn kh p mà sanh ra cái ngh a M t và Sáu. Ông là Tu à Hoàn, tuy c cái Sáu ã tiêu, mà ch a m t h t cái M t.

“Nh h không bao la, tham h p v i các v t d ng, do v t d ng có hình dáng khác nhau, mà g i là h không có khác nhau ! N u tr b các v t d ng mà xem h không, thì nói là h không là m t. H không bao la kia âu có vì ông mà thành ng hay ch ng ng, hu ng gì l i g i ó là m t hay ch ng ph i m t. Th thì sáu C n th d ng hay bi t c a ông, c ng l i nh th .”

Thông r ng : Ch này chính là gi i ngh a ch nghi v “Vào sáu m t C n, thì sáu C n ng th i thanh t nh”. N u sáu C n nguyên là m t, v n t thanh t nh, thì sao l i là sáu tên gi c ? N u sáu C n nguyên là sáu, ch ng có th dùng thay cho nhau, thì làm sao có th thanh t nh cùng m t lúc ? Nay nh h không v n là m t, mà tham h p v i nh ng v t d ng thì thành sáu. Do các v t d ng hình dáng khác nhau mà g i là có nh ng h không khác nhau, r i g i ó là sáu ch không ph i là m t. N u d p h t v t d ng, nhìn xem h không, thì nói h không là m t, cho là cái sáu tiêu r i, ch còn l i cái m t.

ây là ví d v ngh a phát sanh c a m t và sáu. H không bao la kia nào có hòa h p gì v i hình th c a v t d ng, v n ch ng ph i là ng, là khác. ã không có chuy n ng hay khác thì ch nào mà l p ra cái tên sáu v i m t ?

ây là ví d v n ch ng có gì là m t hay sáu. Khi th y ra v n ch ng ph i là m t hay sáu, trong l ng tròn y, x a nay t ch di t, thì có ch nào mà ch ng thanh t nh âu ?

Tu à Hoàn, g i là Nh p L u, vào dòng, mà không có ch nh p. Ch ng nh p vào S c, Thanh, H ng, V , Xúc, Pháp t c là cái sáu tiêu tan. Nh ng còn ch p là có Ni t Bàn âu ó, nên ch a m t i cái M t. Cái M t t ch nào t i ? H không t ch nào kh i ra ? Th m i bi t ã “H ng th ng” mà l i còn có chuy n !

T D c S n h i Ngài Vân Nham : “Ngoài ch Bá Tr ng ra, ông còn n ch nào ?”

áp : “Có t ng n Qu ng Nam”.

T S n nói : “Nghe nói ngoài c a ông thành Qu ng Châu có m t t ng á b Quan Châu d i i, có th t không ?”

Ngài Nham nói : “Không nh ng Quan Châu, mà h t th y ng i trong n c d i c ng ch ng ng”.

T D c S n l i h i : “Nghe nói ông bi t gi n ùa làm trò v i s t , có ph i không ?”

áp : “Ph i”.

H i : “Làm trò c m y xu t ?”

áp : “Làm trò c sáu xu t”

T S n nói : “Ta c ng làm trò c”.

H i : “Hòa Th ng làm trò c m y xu t ?”

T S n nói : “Ta làm trò c m t xu t”.

Ngài Nham nói : “M t t c sáu, sáu t c m t”.

Sau Vân Nham n T Quy S n, T h i : “Có nghe Tr ng Lão ch D c S n làm trò gi n s t , có th t không ?”

áp : “Th t”.

H i : “Gi n hoài hay có lúc d p b ?”

Ngài Nham nói : “Mu n gi n thì gi n, mu n d p thì d p”.

H i : “Khi d p thì s t ch nào ?”

Ngài Nham nói : “D p h t, d p h t v y”.

C n bi t Ngài Vân Nham gi n s t , ch không ph i gi n v i tinh h n, vì Ngài có t ng á mà ng i c n c y xô ch ng ng.

Kinh : “Do hai th Sáng và T i bày t l n nhau trong Tánh tròn y nhi m m u, mà dính che tánh trong l ng, phát ra cái Th y. Cái K i n Tinh d i ra cái S c, k t S c thành C n. G c C n g i là b n i thanh t nh. Nhân g i là hình th con m t, nh trái b ào. Phù c n b n tr n, rong ru i ch y theo S c.

“Do hai th ng và T nh i ch i l n nhau trong Tánh tròn y nhi m m u, mà làm dính che Tánh trong l ng, phát ra cái Nghe. Cái Thính Tinh phóng d i cái Ti ng, cu n x p cái ti ng l i thành C n. G c C n g i là b n i thanh t nh, nhân g i hình th cái tai, nh lá m i cu n. Phù c n b n tr n, rong ru i ch y theo Ti ng.

“Do hai th Thông và Bít phát hi n l n nhau trong Tánh tròn y nhi m m u, mà làm dính che Tánh trong l ng, phát ra cái Ng i. Cái Ng i phóng d i ra H ng, thu n p cái H ng thành C n. G c C n g i là b n i thanh t nh, nhân g i hình th cái m i nh hai móng tay r xu ng. Phù c n b n tr n, rong ru i ch y theo H ng.

“Do hai th Nh t và Có V xen phát l n nhau trong Tánh tròn y nhi m m u, mà làm dính che Tánh trong l ng, phát ra cái N m. Cái N m phóng d i ra Mùi V , th t cái V thành C n. G c c a C n g i là b n i thanh t nh, nhân g i hình th cái l i nh và nh tr ng non. Phù c n b n Tr n, rong ru i ch y theo V .

“Do hai th Lìa và H p so sánh l n nhau trong Tánh tròn y nhi m m u, mà làm dính che Tánh trong l ng, phát ra cái Bi t Xúc Ch m. Cái Bi t Xúc Ch m phóng d i ra thành Xúc, ôm n m cái Xúc l i thành C n. G c C n g i là b n i thanh t nh, nhân g i là hình th cái thân nh cái tr ng c m. Phù c n b n tr n, rong ru i ch y theo Xúc.

“Do hai th Sanh và Di t, n i ti p l n nhau trong Tánh tròn y nhi m m u, mà làm dính che Tánh trong l ng, phát ra cái Bi t. Cái Bi t phóng d i ra thành các pháp, tóm thu các pháp thành C n. G c C n g i là b n i thanh t nh, nhân g i cái Ý nh cái th y trong phòng t i. Phù c n b n tr n, rong ru i ch y theo pháp.

Thông r ng : Nguyên n ng y m t Tinh Minh, chia thành sáu cái hòa h p, ây mà th y rõ. T nguyên do k t t o ra sáu C n cho n cách th rong ru i ch y theo Tr n, u y chi ti t. ây c ng nh ch ví d tr c v h không bao la tham h p v i các v t d ng. Cái Th Tinh Minh, S c g p thì thành cái Th y, Ti ng g p thì thành cái Nghe. Th sao là Tánh tròn y m u nhi m ?

Th t c ng nh n c l ng trong mà b i có b i r t vào mà thành dính che v y. B n i thanh t nh t r o cái C n th ng ngh a, hay soi chi u C nh mà phát ra cái Th c, là S c C n trong s ch. Phù c n b n tr n t r o cái C n phù tr n, hay rong ru i ch y theo tr n t ng, th nghi p. Tánh c a t, N c, L a, Gió t t c v n là Không, nên g i là b n i trong s ch. T ng c a t, N c, L a, Gió v n là lay ng, nên nói b n tr n nh cái th y trong phòng t i. Sao có c phù c n b n tr n ? B i mê mu i thành ra h không, trong cái h không mê mu i ó, k t cái T i làm hình S c. Cái S c t i t m này xen l n v i V ng T ng, nhóm các duyên mà lay ng bên trong. Vì có cái T i th y nên g i là Phù C n. Vì có lay ng nên g i là Tr n. Nh trong n m lo i S c, cái S c vô hình là do ch th nh n mà d n phát ra, r i c ng cái Th nh gi . C n chìm vào bên trong, Tr n n i ra bên ngoài. Tr n là cái ch n ng sao l i nói là rong ru i ? Vì, nêu lên cái S Y hi n cái N ng Y v y.

Thi n s Ph An có bài k :

“Vê ch ng thành viên, p ch ng r i

Nào c n Nam Nh c v i Thiên Thai

u c a sáu c n không ng i d ng

Có chuy n H T ng²⁴⁴ n t Tây ?”.

Có nhà s T B u Ph c n T La Hán Sâm.

T Sâm h i : “Ph t Pháp y ch d y ng i ta nh th nào ?”

Nhà s áp : “Ngài B u Ph c có l n d y chúng r ng : B t i m t ông, d y ông nhìn mà ch ng th y ! L y i tai ông, d y ông l ng mà ch ng nghe ! Gi ch t ý ông, d y ông phân bi t ch ng c !”

T Sâm nói : “Ta h i ông : Không b t m t ông, ông th y cái gì ? Không l p tai ông, ông nghe c cái gì ? Không gi ch t ý ông, ông làm th nào có s phân bi t ?”

Nhà s nghe xong t nh ng .

ó là chính n i u c a sáu C n th y c l i vào, bèn th y ngay m t o n chân phong là Tánh tròn nhi m m u.

L i có nhà s , nghe m t khúc trong cu n Tây S ng Ký, “Nào ng n c lúc i. Khóe m t âu chuy n ng”, bèn i kh ng .

Há ph i i H T ng t Tây n sao ?

Kinh : “Anan, sáu C n nh v y do tánh Giác Minh kia, có cái Minh mà thành Minh Giác, m t i tánh thu n túy t bi t, dính v i cái V ng mà có ra cái Hay Bi t. Do ó mà nay ông r i T i r i Sáng thì ch ng có cái Th y âu c . R i ng, r i T nh thì không có cái Nghe âu c . Không có Thông, không có Bít, thì cái Ng i ch ng sanh. Ch ng Mùi, ch ng Nh t, thì cái N m ch ng âu mà có. Không R i, không H p thì C m Giác v n không. Không Di t không Sanh, thì cái Hay Bi t có ch nào ?

“Ông ch không theo m i hai T ng h u vi ng t nh, lia h p, nh t v , thông bít, sanh di t, sáng t i kia, mà tùy ó nh r t m t C n ra kh i cái dính, ph c v bên trong, tr l i ngu n chân, phát ra c i ngu n sáng su t chói r c. Cái B n Tánh chói r c ã hi n ra rõ ràng thì n m cái dính kia c ng b t ra, gi i thoát hoàn toàn. Khi ó, cái hay bi t có mà ch ng do ti n tr n, v n sáng su t mà ch ng theo c n, cái sáng su t ch g i n i C n mà chi u sáng. B i th sáu C n có th dùng thay l n nhau.

Thông r ng : o n tr c nói : “Bi t rõ cái V ng ch ng ph i cái gì khác, mà l i là cái Giác Minh. Cái S Minh ã v ng l p ra, thì cái Minh ch ng th u thoát, mà h n cu c n i C n”.

o n này nói : “Do tánh Giác Minh kia, có cái Minh mà thành Minh Giác, m t i tánh thu n túy t bi t, dính v i cái V ng mà có ra cái Hay Bi t, ch y theo Tr n T ng”.

C hai o n bày rõ sáu cái C n h v ng thành t u là do phân chia Tánh trong l ng tròn y kia, cái Hay Bi t thu n túy ban u phóng d i ra mà có ! Th nên, v n là tánh Minh Di u chân th t, mà trong ch ng lia kh i C n, bên ngoài ch ng th r i Tr n, bèn b C n Tr n che l p, không còn ch nào hi n l .

Ph i bi t sáu Tr n là h v ng, v n không có t tánh. Sáu C n là h v ng vì lia ngoài Tr n thì không có t th . Tr n không có t tánh, nên c ng có th dính kín, mà c ng có th ra thoát v y. C n thì không t th , nên có C nh thì bèn có, không có C nh thì bèn không.

Lu n Bát Th c Quy C nói : B c Nh a ch tr ba th : Nhãn, Nh , Thân g i là S Thi n c a S c Gi i. Không n b ng cách nhai, nên Thi t Th c

ch ng kh i. Không có các th t p u , nên T Th c ch ng sanh. c ch tr trong ba cái Th c c a M t, Tai và Thân. n Tam a, vì do nh sanh nên ba cái Th c M t, Tai và Thân c ng không kh i lên.

Ch này t c là tr b v t d ng mà th y h không, thì h không c ng làm gì có ? Th nên, bi t m t hay sáu u là h v ng ráo, còn ch ng ph i m t, ch ng ph i sáu m i là có chút chân th t. Cái V ng nép ph c t c là cái Chân hi n. Chân hi n thì V ng không còn dính. ã thoát kh i s dính, thì cái sáng chói r c r phát ra mà ch ng do Tr n t ng kh i. ã ch ng do Tr n thì ó là cái Chân Th t, x a nay v n sáng su t ch ng ph i t C n ra, là Tánh sáng l ng, tròn y v y.

Tuy ch ng theo C n mà có, nh ng n ng g i C n mà phát ra ánh sáng ó thôi. C n g i là n ng g i, vì nguyên là không có v trí nh t nh. Th nên, Nghe ch ng ph i nh t nh Tai, Th y không nh t nh M t, mà sáu C n có th dùng thay l n cho nhau, ch không nh tr c kia : s Nghe ch ng ra ngoài Ti ng, Th y ch ng v t kh i S c, t sanh ràng bu c, ch ng th siêu vi t c.

c Ph t T Xá Phù có k :

“Gi m n b n i làm thân
Tâm v n vô sanh, nhân c nh có
Ti n c nh là không, tâm c ng không
T i ph c nh huy n, kh i c ng đi t”.

o n kinh trên là chú gi i c a bài k này v y.

Có nhà s h i Thi u Qu c S : “Theo trong giáo pháp có l i d y : M t ch ng th y s c tr n. Ý ch ng bi t các pháp. Nh th nào là m t ch ng th y s c tr n ?”

Qu c S nói : “ ó là l tai th y !”

H i : “Nh th nào là ý ch ng bi t các pháp ?”

Qu c S nói : “Con m t bi t”.

H i : “Nh v y thì th y nghe b t ng, mà thanh, s c v n náo ng ?”

Qu c S nói : “Ai nói v i ông ?”

R i nói : “Phàm t t c v n áp nh m i kim i nhau, không m y t sai khác. S không gì ch ng thông su t, Lý không âu ch ng . B i vì t t c ngôn ng , t t c tam mu i, ngang d c, c n sâu, n hi n, n i, chính là Th c T ng c a Ch Ph t. Ch c nh gi ây t c th i nghi m l y”.

Hòa Th ng nh Hu Tín h i m t nhà s : “Qu c S Hu Trung nói vô tình thuy t pháp. Các v tôn túc ph ng Nam bàn lu n nh th nào ?”

Nhà s nói : “Kh p c u là sáu c n dùng thay nhau”.

Ngài Hu Tín nói : “Trong kinh nói : Vô Nhãn, T , Thi t, Thân, Ý. L y cái gì dùng l n cho nhau ?”

Nhà s nh suy ngh , Ngài bèn ánh.

Nh Ngài Hu Tín m i là h d ng hi n ti n, còn v t Thi u Qu c S b y b c !

Kinh : “Anan, ông há ch ng bi t ngay trong h i này, Ông A Na Lu t à không có M t mà th y; r ng B t Nan à không có Tai mà nghe; th n n C ng Già không có L i mà bi t mùi v ; th n Thu n Nhã a không có Thân mà bi t c m giác, trong hào quang Nh Lai chi u ra, làm cho t m hi n ra có thân, ch b n ch t c a ông là gió làm gì có thân th ? Các v Thanh V n c t ch di t trong Di t T n nh, nh Ông Ma Ha Ca Di p trong h i này, di t m t Ý C n t lâu mà v n hi u bi t tròn v n sáng su t, không do tâm ni m”.

Thông r ng : Kinh nói, “V n sáng su t mà ch ng theo C n”, cho n vi c “Sáu C n dùng thay nhau”, ch nào mà nghi m ? Ông Lu t à c n a cái Thiên Nhãn nên không c n nh con M t. R ng l y s ng nghe nên ch ng c n n Tai. Th n sông C ng Già ng i H ng v n ch ng dùng M i. Ông B t l i trâu mà v n phân bi t các V . Th n Thu n Nhã không thân mà v n có xúc giác. Các v Thanh V n ã ch ng Di t T n nh, nh i Ca Di p, ã di t m t Ý C n t lâu.

Do ó mà bi t sáu C n có th không có, thì v n ch ng ph i là sáu. Sáu C n có th dùng thay cho nhau, thì v n ch ng ph i là m t. Ch ng ph i m t, ch ng ph i sáu, mà cái Th trong l ng tròn y kia, ai ai c ng s n , há ch ng n i ây mà càng t tin l y sao ?

Ngài Ph Dung Trí T ng n ch Ng T Pháp Di n ang nh p th t, T em chuy n Th nh N ²⁴⁵ lìa h n mà h i. Ngài li n kh ng , làm bài k :

“Hai cô h p thành m t cô dâu

Cu c i ng n t, khó g p nhau

T ây qua l i không tung tích

Lúc n, ng i i ch h i ng !”.

Ông Tr ng T Thi u n T Kính S n, cùng v i ông giúp vi c trong chùa àm lu n v “Cách V t”.

T Kính S n Hu nói : “Ông ch bi t có Cách V t mà không bi t có V t Cách”.

Ông Thi u ng ngác. T Hu c i l n.

T Thi u h i : “Th y có th em ra thí d c ch ng ?”

T Hu nói : “Không th y trong ti u thuy t có chép : i ng, có ng i làm quan Lang Th cùng An L c S n m u ph n. Khi vua ng Minh Hoàng n t Th c, th y hình t ng c a ng i này, n i gi n ra l nh c n th n chém u b c t ng. Khi y Lang Th ang Thi m Tây mà u b ng r t xu ng t”.

Ông T Thi u nghe xong li n ng ý ch sâu m u.

Ngài Ph n D ng có bài t ng L c T ng :

“Th y là A Na Lu t
 Rõ ràng không m t v t
 Núi sông cùng t ai
 Di n bày Ba La M t.
 Nghe là B t Nan à
 Ti ng thông, không gì quá
 Xa g n ng u r ò
 Ch ng c n ni m Ma Ha.
 Ng i là C ng Già n
 Tâm t bi cùng kh p
 S ch d u r ò h t
 T c ó, không ta ng i.
 N m là Ki u Ph m Ba
 Ng t ng c ng bình th ng
 Vào mi ng r ò cay chua
 Gi ng nh tr ng gi a tr i.
 Xúc là Thu n Nhã a
 Thi n ác, h t th y hòa
 C t x không vui gi n
 Ch th t A Di à.
 Ý là i Ca Di p
 T Lô²⁴⁶ là M t Pháp
 Nhà t i rõ ràng phân
 Chi phái ngàn hoa lá”.

Ch Th y c a Ngài Ph n D ng xa th m l th ng, m n sáu C n này mà
 m i m i ch ra c a h ng th ng. Trái l i, không r i chuy n “Ph c v
 ngu n Chân, phát ra c i ngu n sáng su t chói r c” mà thôi v y.

Kinh : “Anan, gi ây các C n c a ông mà nh s ch ra c, thì cái sáng
 chói bên trong phát ra. Nh th , các phù tr n và các t ng bi n hóa c a th
 gian v t ch t u tiêu m t nh b ng g p n c sôi, l p t c hóa thành Tri Giác
 Vô Th ng.

Thông r ng : Tùy theo nh d t m t C n, thoát kh i s dnh, ph c v bên
 trong, tr l i cùng t t dòng C n n ch ch ng sanh ch ng di t. ó là
 chuy n phía bên công phu, cái c duyên là do ta.

Các C n nh s ch, cái sáng chói bên trong phát ra, sanh di t d t h t, T ch
 Di t hi n ti n. ây là chuy n phía bên n Ng , c duyên ch ng t i ta. Do
 ó, không ng thì c n thân phù tr n, các t ng bi n hóa c a th gian s v t
 u quy v Pháp Sanh Di t, nh n c óng thành b ng. Còn m t phen n
 Ng , li n chuy n cái Sanh Di t làm Tánh Ch ng Sanh Ch ng Di t, nh n c
 sôi tiêu tan b ng giá, mà tr l i thành n c v y. N c là cái B n Lai v y.

Vô Th ng Tri Giác là cái v n có c a ta v y. ã thành ra cái Tri Giác Vô Th ng, thì còn có sáu tên gì c nào lo n a ?

Ngài Long àm Tín h i T Thiên Hoàng Ng r ng : “T khi n ây, con ch ng c Hòa Th ng ch bày cho tâm y u”.

T Hoàng nói : “T khi ông n ây, ta ch a t ng có lúc nào mà không ch bày tâm y u”.

Ngài Long àm nói : “Ch bày ch nào âu ?”

T Hoàng nói : “Ông em trà t i, ta vì ông r c l y. Ông em c m t i, ta vì ông lãnh l y. Khi ông cung kính, ta bèn cúi u. Có ch nào là ch ng ch bày cái tâm y u cho ông âu ?”

Th y Long àm ng trên, suy ngh .

T Hoàng nói : “Th y thì th y ngay. Ngh suy li n tr t.”

Long àm ngay khi y khai ng . Bèn th a : “B o nhi m(24) th nào ?”

T Hoàng nói :

“Theo Tánh rong ch i

Tùy duyên phóng khoáng

Ch h t phàm tâm

Không riêng Thánh gi i”.

T Giáp S n có th y Ti u S theo làm th gi ã lâu. T b o i hành c c, i các n i h c thi n. Sau nghe T Giáp S n nhóm chúng, ti ng o vang xa. Th y Ti u S bèn v th m và h i : “Hòa Th ng có chuy n k c nh th , sao ch ng s m nói cho con ?”

T S n nói : “Ông vo g o thì ta ch m l a, ông d n c m thì ta bày bát. Ch nào là ta ph r y ông âu ?”

Ti u S nghe ó, li n ng nh p.

u có th nói là “L p t c hóa thành Tri Giác Vô Th ng” ó v y.

Kinh : “Anan, nh ng i th gian kia gom cái Th y n i con m t. N u b o nh m kín thì t ng T i hi n ra tr c m t, c sáu C n u t i, u và chân c ng th . Ng i kia l y tay r quanh ngoài thân th , thì tuy ch ng th y, mà v n phân bi t c u và tay, cái tri giác v n ng nh c .

“Cái Th y nhân n i Sáng, khi T i thành ra không th y. Còn cái Th y mà không nhân n i cái Sáng mà v n t phát ra, thì các t ng T i ch ng bao gi làm m t i i c. C n và Tr n ã tiêu tan r i, thì sao tánh Giác Minh không tr thành nhi m m u cùng kh p ?

Thông r ng : o n tr c ch bày Tánh Tr m Viên ch ng theo C n, ây ch ra Tánh Tr m Viên ch ng n ng n i duyên. Ng i nh m m t kia, l y tay r theo thân th ng i khác thì phân bi t c u và chân. Cái tri giác trong t i v i cái tri giác khi Sáng không khác nhau. Ng i i còn ch ng c n m n cái duyên ánh sáng mà v n phân bi t c, hu ng gì Chân Giác c a Thánh Nhân há l i m n duyên ? “Cái Th y nhân n i Sáng, khi T i thành

ra không th y”. ó là nói theo th . Nh v y là cho r ng cái th Giác Minh, nh có ánh sáng mà sáng, do b i t i mà thành t i. Nay hãy xem ng i nh m kín m t, ch ng có nh Duyên ánh sáng mà v n hay bi t, trong bóng t i c ng v n phân bi t rõ u và chân. Cái Th y này, Sáng không làm cho nó Sáng, T i không làm cho nó T i, không ng n cách nó c. C n và Tr n ã tiêu m t, bèn tay có th làm m t, m t có th làm tai. M t C n v g c, sáu C n thanh t nh, làm sao tánh Giác Minh ch ng thành nhi m m u tròn kh p? Cái Giác Minh t sáu C n mà phát ra y, ph m vi c a cái Sáng gi i h n b i C n, nên ch ng th nhi m m u tròn kh p. Duy cái Giác Minh ch ng n ng c y C n và Tr n, mà t phát ra, ó là th n thông di u d ng, c m ng kh p n i, ó th t là sáu C n dùng thay nhau, t c là cái g c cho ba m i hai ng Thân do Viên Thông c a c Quán Th Âm v y.

Ngài Vân Nham h i T o Ngô : “ c i Bi Quán Th Âm B Tát dùng bao nhiêu tay m t y nh th nào ?”

T Ngô nói : “Nh ng i n a êm tr tay r cái g i”.

Ngài Nham nói : “Tôi hi u”.

T Ngô nói : “Ông hi u làm sao ?”

Ngài Nham nói : “Kh p Thân²⁴⁷ là tay, m t”.

T Ngô nói : “Nói thì quá l m, mà ch nói c tám t ng thành o”.

Ngài Vân Nham nói : “S huynh nói th nào ?”

T Ngô nói : “Su t Thân²⁴⁸ là tay, m t”.

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“M t khi u r ng thông

Tám m t c a song

Không t ng, không thân, xuân vào lu t

Ch ng ng n, ch ng ng i, nguy t tr i không

M t quý s ch trong, tay công c

Kh p Thân nào gi ng c Su t Thân !

Hi n ti n tay, m t toàn c hi n

i d ng tung hoành, m c c kiêng”.

Ngài Tuy t u t ng r ng :

“Kh p Thân ph i, Su t Thân ph i

So ra còn cách m i muôn d m !

Cánh b ng che kh p mây l c h p

Cu n gió r n vang b n bi n xanh

Cái y b ng sao, h , b i sanh ?

Trong y, m y t , h , ch a d t !

Anh th y ch ng,

L i châu buông xu ng, nh trùng trùng

u g y, tay m t t âu kh i ?”.

Ôi chào ! Sao Kh p Thân l i cách Su t Thân m i v n d m ? Vì Kh p Thân là ch a l i a c Thân Ki n. Su t Thân là g m h t th y mà quên i. Chút t hào sai khác này, không y con m t thì nào có bi n c. Ngài Tuy t u thì tay, m t u quên. Còn Ngài Thiên ng ch ng ng i c duyên cùng đi u d ng, nên huy n l i càng huy n v y.

---o0o---

B. ÁNH CHUÔNG TH HI N TÍNH TH NG

1. NGHI C N TÁNH KHÔNG CÓ T TH

Kinh : Anan b ch Ph t r ng : “Th a Th Tôn, nh l i Ph t d y, mu n c u c th ng tr , thì ph i t Nhân a là Giác Tâm, và nh ng danh m c tu ch ng ph i c n t ng ng v i qu v . Th a Th Tôn, nh trong qu v ó, thì b y danh hi u là B , Ni t Bàn, Chân Nh , Ph t Tánh, Am Ma La Th c, Không Nh Lai T ng, i Viên C nh Trí, tuy tên g i khác nhau, nh ng Th Tánh là trong s ch tròn y, v ng ch c nh Kim C ng V ng, th ng tr ch ng ho i.

“N u cái Th y Nghe này l i a ngoài cái sáng, cái t i, cái ng, cái t nh, cái thông bít thì r t ráo không có t th ; c ng nh cái tâm ni m r i ngoài Ti n Tr n v n không ch có, th thì t i sao l i l y cái r t ráo là o n di t này mà làm Nhân a tu cho c b y qu c Th ng Tr c a Nh Lai ? Th a Th Tôn, n u l i a ngoài sáng và t i, thì cái th y c a tâm ni m di t m t. T i lui qua l i, suy xét chín ch n, thì v n không có Tâm tôi và cái Tâm S c a tôi, v y l y gì làm Nhân a c u Vô Th ng Giác ? c Nh Lai tr c kia có nói cái Tánh trong l ng tròn y th ng tr , nay l i nói khác nhau, hóa thành hý lu n. âu là l i chân th c c a Nh Lai. Xin Th Tôn r lòng i t , m ch mê ch p cho tôi.

Thông r ng : Ông Anan cho cái Nhân là Nhân Th c, cái Qu là Qu Th c, nên cho là l i a ngoài Tr n không có t th , l i a ngoài Ni m không có Tâm : nghi là o n di t. ó là vì ông ch a t ng bi t r ng cái Tâm i v i C nh nguyên thu c v sanh di t, là sanh di t thì có th o n, còn cái Tâm l i a C nh, không thu c sanh di t, nên ch a t ng o n c. Cái Tánh trong l ng tròn y th ng tr r t ráo là vô s c, xem xét nh t nhi m thì v n không có Tâm ta, cùng v i Tâm S c a ta. L y cái y làm Nhân, thì ó là Chánh Nhân; l y cái y ch ng qu , thì ó là Chân Qu . Cái Tánh trong l ng tròn y th ng tr v n là nh th , sao l i nghi ng là mâu thu n ? V n là m t Tánh mà có b y th tên g i.

Kinh Bồ Tát nói : Không Như Lai Thế Tôn là tất cả phi nhân nào cả tâm thức không gì thoát. Bất Không Như Lai Thế Tôn ý nghĩa sa Pháp không thể nghĩ bàn cả Phật Trí gì thoát. Không Bất Không Như Lai Thế Tôn tùy hiên sắc không, ngũ hành tất cả .

Không Như Lai Thế Tôn là Quán Thế Âm Trú Trì Viên Cảnh Trí thấy rõ tất cả mà không phân biệt. Am Ma La Thế Tôn phân biệt tất cả mà không nhiễm trừ c. Vì rõ ràng thế tục nên gọi là Phật Tánh. Rõ ràng thế tục là c u cánh Giác, nên gọi là Bồ . C u cánh Giác, Thế Văn Thế Diệt, nên gọi là Niết Bàn. Thế Diệt nên hết thế duyên tâm không chấp niệm c, nên gọi là Chân Như . Bởi quy c văn là một Thế Văn .

S T t Ma ch dùng tám chữ bao quát ý nghĩa . Đó là : “Thế Trí Di u Viên, Thế T Không Thế”. Thế là Bồ Thế Thế Thế . Trí là Viên Cảnh Trí. Không là Không Như Lai Thế Tôn. Thế là Niết Bàn. Còn Chân Như , Bồ , Phật Tánh, không ngoài hai chữ Di u Viên. Hai chữ Di u Viên thế là phân biệt mà chung phân biệt, sanh diệt mà chung sanh diệt, đó là Tánh Giác Như Như tròn khắp vậy .

Có nhà sư hỏi Thế Hoàng Bá : “Thế nào là pháp ? Thế nào là tu hành ?”

Thế Bá đáp : “ Pháp là vượt gì mà ông muốn tu hành ?”

Hỏi : “Tông sư các nơi truyền nhau tham thiền học pháp thế nào ?”

Thế Bá nói : “Lời giảng dạy nói về pháp, chớ nói về pháp”.

Hỏi : “ Pháp là lời giảng dạy nói về pháp, còn chớ nói về pháp thế nào thì nói pháp gì ?”

Thế Bá nói : “N u là người thế gian, thì chớ nào mà nói pháp, tìm pháp ? Cái Thế Minh còn bất khả c, huống là có riêng pháp tìm c u ? Chớ nghĩ thế trong kinh nói, “Các pháp có hình tướng gì ?”, sao ?”

Hỏi : “N u như thế kia, thế gian tìm kiếm gì thế ?”

Thế Bá nói : “Như thế thì chớ hao tâm lực”.

Hỏi : “N u như thế thì thành công diệt, chớ pháp là không có ?”

Thế Bá nói : “Ai bỏ cái pháp không có. Như cái đó là gì mà ông muốn tìm kiếm nó ?”

Hỏi : “ Pháp chớ cho tìm kiếm, c sao lời còn nói chớ nói pháp ?”

Thế Bá nói : “Chớ tìm kiếm, thế c bèn thôi nghĩ . Ai bỏ ông nói pháp ? Ông thế học không trừ niệm c, làm sao nói pháp ?”

Hỏi : “Có pháp pháp pháp pháp pháp pháp pháp pháp pháp ?”

Thế Bá nói : “H không có bao giờ nói về ông là pháp hay khác gì đâu. Tâm niệm nói thế, ông liền ngay liền trong pháp mà sanh trí gì”.

Hỏi : “V y nên chớ cho pháp sanh trí gì ?”

Thế Bá nói : “Ta không học pháp ông. Như pháp trí gì là thu c Tình, Tình sanh thì Trí cách”.

Hỏi : “H vào trong pháp mà chớ sanh tình, thế có pháp ông ?”

T Bà nói : “Nh ch ng sanh tình, thì ai nói là úng ?”
Th mà h n ngàn n m r i, v n còn có cái nghi nh c a Ông Anan, n u c
vài l i c a Ngài Hoàng Bá, bèn cùng trùng tuyên cái ch thú sâu xa !

---o0o---

2. CH BÀY TẢNH NGHE LÀ TH NG TR

Kinh : Ph t b o Ông Anan : “Ông h c a v n, ch a đ t h t s ch các l u.
Trong tâm ch bi t suông cái nhân iên o, mà cái iên o th t s tr c
m t, l i ch a bi t c. Er ng ông th t s còn ch a tin ph c, nay ta th em
các chuy n tr n t c gi i tr cái nghi c a ông”.

Li n ó, Nh Lai ra l nh cho La H u La ánh m t ti ng chuông, r i h i Ông
Anan : “Nay ông có nghe không ?”

Ông Anan và i chúng u nói : “Có nghe”.

Chuông h t kêu, không còn ti ng. Ph t l i h i : “Nay ông có nghe không ?”

Ông Anan và i chúng u nói : “Không nghe”.

Khi y La H u La l i ánh m t ti ng chuông.

Ph t l i h i : “Nay ông có nghe không ?”

Ông Anan và i chúng l i u nói : “Có nghe”.

Ph t h i Ông Anan : “Theo ông, th nào là nghe, th nào là không nghe ?”

Ông Anan cùng i chúng u b ch Ph t r ng : “Ti ng chuông n u có ánh
thì chúng tôi c nghe. ánh lâu h t ti ng, âm vang u không còn, thì g i
là không nghe”.

Nh Lai l i b o Ông La H u La ánh chuông, r i h i Ông Anan : “Theo
ông, hi n gi có ti ng không ?”

Ông Anan và i chúng u nói : “Có ti ng”.

Ít lâu ti ng h t, Ph t l i h i r ng : “Theo ông, hi n gi có ti ng không ?”

Ông Anan và i chúng u áp : “Không có ti ng”.

Lát sau, Ông La H u La l i ánh ti ng chuông; Ph t l i h i : “Theo ông nay
có ti ng không ?”

Anan và i chúng u nói : “Có ti ng”.

Ph t h i Ông Anan : “Theo ông, th nào là có ti ng, th nào là không ti ng
?”

Ông Anan và i chúng u b ch Ph t r ng : “Chuông n u có ánh thì có
ti ng chuông. ánh lâu ti ng h t, âm vang u không còn, thì g i là không
ti ng”.

Ph t b o Ông Anan và i chúng r ng : “Nay c sao các ông nói trái ng c,
l n x n th ?”

i chúng và Ông Anan cùng b ch Ph t : “C sao gi ây chúng tôi b g i là trái ng c, l n x n ?”

Ph t d y : “Ta h i ông s Nghe, thì ông b o là Nghe. H i ông cái Ti ng, thì ông nói là Ti ng. Ch có s Nghe và cái Ti ng mà tr l i không nh t nh, nh th không g i là trái ng c l n x n sao c ?

“Anan ! Ti ng kêu không còn vang, thì ông nói là không Nghe. N u th t không Nghe, ngh a là Tánh Nghe ã di t, gi ng nh cây ch t khô, v y khi ti ng chuông l i ánh lên, làm sao ông còn bi t c ? Bi t r ng có, bi t r ng không, ó là cái Ti ng c a Tr n ho c có ho c không, ch Tánh Nghe ó, há vì ông mà có ho c không ? Tánh Nghe n u th t là khôn g có, thì còn cái gì bi t là không có ?

“Th nên, Anan, cái Ti ng trong cái Nghe t có sanh có di t, không ph i vì ông nghe cái Ti ng Sanh cái ti ng di t, mà khi n cho Tánh Nghe ông ông thành có, thành không. Ông còn iên o, l m cái Ti ng là cái Nghe, l gi ch ng mê m mà l y cái th ng làm cái o n. Tr n ch ng nên nói r ng, lìa ngoài các th ng t nh, óng bít, m thông thì cái Nghe không có t tánh.

“Nh ng i ng mê trên gi ng g i, khi y trong nhà có ng i giã g o. Ng i y trong m ng, nghe ti ng giã g o, l m cho là v t gì khác, ho c cho là ánh tr ng, ho c cho là ánh chuông. Ngay trong khi m ng, ng i y c ng l y làm l sao ti ng chuông l i vang lên nh ti ng vang c a cây, c a á. Khi ch t t nh d y, li n bi t là ti ng chày, bèn nói v i ng i nh à : “Khi tôi ang n m m ng, l m ti ng chày này là ti ng tr ng”. Nay Anan, ng i y trong m ng nào còn nh các th ng t nh, m óng, thông bít. Th thì thân th tuy ng mà tánh Nghe ch ng m . D u thân ông có tiêu tan m t, thân m ng i d i, Tánh y làm sao vì ông mà tiêu di t c ?

“B i vì chúng sanh t vô th y n nay, eo u i theo hình theo ti ng, ch y theo ni m mà l u chuy n, không t ng khai ng B n Tánh trong s ch, nhi m m u, v nh c u. Không theo cái th ng còn y, mà ch y tìm các th sanh di t, b i th i này sang i khác c d tr n mà l u chuy n. Ch b i chuy n sanh di t, gi l y Tánh Chân Th ng, thì cái ánh sáng th ng tr hi n ngay tr c m t, m i th c n, tr n, tâm th c t c thì tiêu m t.

“T ng v ng t ng là tr n, th c tình là c u. Hai th y m t lúc xa lìa, thì con m t Pháp c a ông ngay li n trong sáng. Th thì sao không thành Tri Giác Vô Th ng ?”

Thông r ng : c Ph t d y, “Thoát kh i s dính, ph c vào bên trong”, t c là Tánh l ng trong tròn y, th ng tr v y. Ông Anan nghi r ng lìa ngoài ti n tr n thì không có t tánh, s là ng v i o n di t, b i v y, ngay n i ti ng chuông mà hi n Tánh Nghe. Cái Ti ng tan m t không còn âm vang, thì ch là không có Ti ng ch th t không ph i là không có cái Nghe. Cái Ti ng thì có sanh di t, cái Nghe thì không có sanh di t. N u nói cái Nghe do cái Ti ng

mà sanh, do cái Ti ng mà di t, thì ang khi không nghe, ai bi t là không nghe ? Do ó, cái ho c có ho c không thì có th đi t, còn cái Bi t Có Bi t Không y ch a t ng di t v y. Ch ng nh ng khi t nh th c i c nh thì ch ng di t, mà ngay khi ng n m m ng, lìa ti n c nh c ng ch ng có sanh di t. Ch ng nh ng khi ng n m m ng c n v n còn thì ch ng di t, mà khi thân th m t r i, c n tiêu tan h t c ng ch ng có di t. Ch này so v i “Cái th y sông²⁴⁹” o n tr c c ng t ng t . tr c, hi n bày cái Th y, là ý ngh a v ch ch ng sanh ch ng di t. Còn ây hi n bày cái Nghe, ý ch cái Nh C n viên thông v y.

Xoay ng c l i cái Nghe nghe t tánh, t c là khai ng B n Tánh trong s ch, nhi m m u, th ng h ng. Ánh sáng th ng tr hi n ngay tr c m t, t c ó là cái T ch Di t hi n ti n. Da th t l t thoát h t, ch có m t cái Chân Th c. Nh th m i có th g i là con m t Pháp sáng trong, thành Vô Th ng Giác.

Ông H ng Ti m h i thi n s Vô Tr chùa B o ng r ng : “ t nghe Hòa Th ng Kim nói : Không nh , không ni m, ch v ng. Pháp môn ba câu, có ph i không ?”

S áp : “Ph i”.

Ông h i : “Ba câu y là m t hay ba ?”

S nói : “Không nh là gi i, không ni m (vô ni m) là nh, ch v ng là Hu . M t Tâm ch ng sanh, ó là Gi i nh Hu , ch ng ph i m t, ch ng ph i ba”.

Ông l i h i : “Th y có dùng ba câu y ti p ng i không ?”

S nói : “Ng i h c nhân s tâm, thì còn khi n h d t ni m, d ng làn sóng th c, n c trong thì c nh hi n, ng cái Th Vô Ni m, T ch Di t hi n ti n, lúc y vô ni m c ng ch còn l p”.

Khi y, trên cây tr c sân có ti ng qu kêu.

Ông h i : “Th y có nghe không ?”

S nói : “Nghe”.

Qu bay i m t, l i h i : “Th y có nghe không ?”

S nói : “Nghe”.

Ông nói : “Qu bay i r i, âu còn ti ng, sao nói là nghe ?”

Thi n s bèn d y c i chúng r ng : “ i Ph t khó g p, Chánh Pháp khó nghe ! M i ng i hãy lóng nghe k ! Có nghe, không nghe, u ch ng liên quan gì n Tánh Nghe. X a nay ch ng sanh, sao t ng có di t ? Khi có Ti ng, ó là cái Ti ng c a Tr n t sinh, khi không có ti ng, ó là cái Ti ng c a Tr n t di t, nh ng cái Tánh Nghe này, ch ng theo Ti ng mà sanh, ch ng theo Ti ng mà di t. Ng Tánh Nghe này thì kh i ti ng t m c a Tr n ràng bu c. Ph i bi t cái Nghe không có sanh không có di t, cái Nghe không có chuy n n, i”.

Ông và i chúng cúi u vâng lãnh.

Ông l i h i : “Sao là ch ng sanh, sao là ch ng di t, nh th nào c gi i thoát ?”

Thi n s nói : “Th y C nh, tâm ch ng kh i là ch ng sanh. Ch ng sanh t c là ch ng di t ! ã không sanh di t thì nào có b ti n tr n trối bu c ? Ngay ây là Gi i Thoát. Ch ng sanh là vô ni m, vô ni m thì không sanh di t. Vô ni m là không bu c, vô ni m là không thoát. R t ráo là : Bi t Tâm là lìa Ni m, Th y Tánh là gi i thoát. Ngoài Bi t Tâm, Th y Tánh mà l i có pháp môn ch ng B Vô Th ng, th t không th có”.

Ông h i : “Sao g i là Bi t Tâm, Th y Tánh ?”

Thi n s nói : “H t th y ng i tu h c, theo ni m mà trôi d t, u vì ch ng bi t Chân Tâm. Cái Chân Tâm y, ni m sanh c ng ch ng thu n theo mà sanh, ni m di t c ng ch ng n ng theo mà m t. Ch ng i ch ng n, ch ng nh ch ng lo n, ch ng n m ch ng b , ch ng n i ch ng chìm. Vô vi, vô t ng, s ng ng l u thông, bình th ng, t t i. Tâm Th y r t ráo b t kh c, không th l y tri th c mà bi t, ch m m t u là Nh , không có gì là ch ng ph i th y Tánh”.

Ông và i chúng làm l , x ng tán, vui m ng h nh mà i.

Ngài B o ng, di n l i L ng Nghiêm, xét xem l i nói nh cùng m t mi ng thuy t ra.

Ch có T Vân Môn, ch th y l i khác. T th ng ng, nghe ti ng chuông, li n nói : “Th gi i r ng rãi th kia, c sao nghe ti ng chuông l i m c áo th t i u ?”

i v i ch này mà ch ng có chút nghi, m i g i là Pháp Nhãn²⁵⁰ thanh t nh.

---o0o---

QUY N V

CH NG II - N NG CH NG MÀ TU

M C M T : NÊU RA CÁI C N CH CH MÊ

I. XIN KHAI TH CÁCH C I NÚT

Kinh : Ông Anan b ch Ph t r ng : “Th a Th Tôn, tuy Nh Lai ã d y Ngh a Quy t nh Th Hai, nh ng nay tôi xem nh ng ng i m nút trong th gian, n u không bi t u m i c a nút âu, thì tôi tin là ng i y r t cu c không th m c. Th a Th Tôn, tôi và hàng Thanh V n H u H c trong h i c ng gi ng nh v y. T vô th y n nay, chúng tôi c ng v i các th Vô Minh cùng sanh cùng di t. Tuy c c n lãnh a v n nh th này,

mang ti ng là xu t gia nh ng c ng nh ng i s t rét cách nh t ! Xin nguy n c i T th ng xót k chìm m mà ch bày cho, gi ây chính n i thân tâm th nào là nút, do âu mà m ? C ng khi n cho chúng sanh kh n n i v lai c kh i luân h i, không r t vào ba cõi”.

Nói l i y r i, Ông Anan và c i chúng n m vóc gieo xu ng t, khóc lóc thành kh n, mong ch l i khai th vô th ng c a Nh Lai.

Thông r ng : o n tr c, Ông Phú Lô Na ã h i : “H t th y chúng sanh, do âu mà có v ng khi n t mình che khu t tánh Di u Minh, mà ch u s chìm m ?” ây Ông Anan h i : “Gi ây, chính n i thân tâm, th nào là nút, th nào là m ?” ó là u mu n i n cùng c c cái v ng c n, nghiên c u nh nhi m cái vô minh câu sanh, m i bi t u g c th t nút mà phá tr i v y.

o n tr c, áp r ng : “Bi t rõ cái Mê là không có nguyên nhân, thì cái V ng c ng không có ch nào n ng d a. Còn không có ch sanh ra, mu n đi t d t ch nào ?” ây thì áp : “T ng Ph n và Ki n Ph n không có t tánh, c ng nh các nhánh lau gác lên nhau. Xét cái tánh giao nhau ó, thì không và có u là ch ng ph i”.

Tr c nói, “Tánh iên t h t, h t t c B ”. ây nói, “Th y bi t mà không có th y bi t, ó chính là Ni t Bàn”. Tr c sau su t thông nh m t. Ch là tr c thu c v Ki n o, bi t V ng t c là Giác, Giác t c B . Còn ây là ph n Tu o, lìa cái Th y t c là Không, Không t c là Ni t Bàn.

Nút là s trói bu c n i C n Tr n do mê, nên chìm sâu sanh t . M là s thoát kh i C n Tr n do ng , nên th y bi t cái Di u Th ng. ây là theo c n Tai mà nghe ng c tr l i, thoát kh i s dính k t mà quay v bên trong, nhi p ph c tâm bám n m, nh p Tri Ki n Ph t, thu c v công phu tu t p, nên g i là Ngh a Th Hai.

Có nhà s h i T Th ch u : “Nh th nào là Gi i Thoát ?”

T u nói : “Ai trói bu c ông ?”

H i : “Nh th nào là T nh ?”

T u nói : “Ai làm d ông ?”

H i : “Nh th nào là Ni t Bàn ?”

T u nói : “Ai em sanh t l i cho ông ?”

N u n i ây mà c li n cái ch an l c, thì còn h ng chi n cái nh u mà làm k sanh nhai !

---o0o---

II. M I PH NG NH LAI NG M T L I CH TH : SÁU C N LÀ U NÚT SANH T VÀ NI T BÀN

Kinh : B y gi , Th Tôn th ng xót Ông Anan và hàng H u H c trong h i, và c ng vì t t c chúng sanh i v lai mà t o cái nhân xu t th , làm cái o nhân t ng lai. Ngài l y tay sáng ng i xoa nh u Ông Anan. T c th i, trong kh p các th gian c a Ch Ph t m i ph ng rung ng sáu cách. Các c Nh Lai nhi u nh vi tr n tr các th gi i, m i Ngài u có ánh sáng báu t nh u phóng ra. Các hào quang ó cùng lúc t các cõi kia n r ng K à, chi u soi nh u Nh Lai. T t c i chúng li n c cái ch a t ng có.

Trong lúc ó, Ông Anan và c i chúng u nghe các c Nh Lai nhi u nh vi tr n trong m i ph ng, vô s mi ng khác nhau u dùng m t l i, d y Ông Anan : “Lành thay, Anan! Ông mu n bi t cái câu sanh vô minh, khi n ông l u chuy n, cái c n m i nút sanh t . ó chính là sáu C n c a ông, ch ch ng ph i v t gì khác! Ông l i mu n bi t B Vô Th ng, khi n chóng ch ng Tánh Di u Th ng an l c, gi i thoát, t ch t nh thì c ng chính là sáu C n c a ông, ch ch ng ph i v t gì khác”.

Ông Anan tuy nghe pháp âm nh th , tâm còn ch a rõ, cúi u b ch Ph t : “Làm sao cái khi n cho tôi luân h i sanh t ho c an l c di u th ng c ng chính là sáu C n, ch không ph i v t nào khác ?”

Thông r ng : Tr c kia, Ông Anan có nói “Tâm tôi nào ch cúng d ng Nh Lai, mà cho n ng kh p h ng sa qu c , ph ng s Ch Ph t và các thi n tri th c, phát tâm i d ng mãnh làm t t c nh ng s vi c khó làm, là u dùng tâm này. Cho dù h y báng pháp mà v nh vi n lui s t thi n c n, c ng là do cái tâm này”.

Tâm ã không hai nh th , thì sáu C n c ng không hai, c sao l i sáng n i kia mà t i ây ? Ch là sáu C n này y thôi. Thu n theo ó mà xu t ra, th là trái v i Giác h p v i Tr n : li n vào ngay dòng sanh t . Ngh ch l i mà nh p vào, trái v i Tr n h p v i Giác : t c là trong cái ch ng sanh di t. Gi ng nh s p tay, ng a tay ! X a nay Nh Lai không h nói khác !

Thi n s Bàn Am Thành th ng ng nói :

“M t ni m tâm thanh t nh

Ph t Ma V ng i n

M t ni m tâm ác sanh

Ma V ng vào Ph t i n”.

Thi n s Hoài nói r ng : “Ch nh th mà tin l y. ó g i là chân d m lên Th t a mà i, r t là không có pháp nào khác, c ng không có o lý nào khác. Lão t ng bày th ng ra nh th , ch s r ng các ông th y th th ng, kh c thuy n tìm ki m ! Sao v y ? Th n lành, qu ác thì ch nhân có trí u không lãnh th ”.

Nh ng thi n s i Mai Th ng nghe ti ng kêu c a con sóc cánh, bèn nói : “T c là v t y, ch ng ph i v t nào khác. T t c các ông hãy khéo t h trì”.

Nói xong, th t ch.

Thi n s V nh Minh Th ca ng i r ng :

“S khi m i c o

Thì, t c Tâm là Ph t

Sau r t d y chúng

V t y, không v t khác

Cùng t t ngu n v n pháp

Th u n x ng ngàn Thánh

Chân v n ch ng i d i

Ng i gì chuy n còn, m t”.

Ti c r ng Ngài i Mai cùng ti ng kêu c a con sóc cánh không khác, thì còn có sanh t Ni t Bàn nào khác nhau ?

---o0o---

III. TH Y RÕ TÁNH C A M I NÚT T C TH I GI I THOÁT

Kinh : Ph t b o Ông Anan : “C n, Tr n cùng ngu n. Tróit m không hai. Tánh c a Th c là h v ng, c ng nh hoa m gi a h không. Anan, do cái Tr n mà phát ra cái bi t, nhân cái C n mà có cái T ng. C T ng Ph n và Ki n Ph n u không có t tánh, gi ng nh các nhánh lau gác lên nhau.

Thông r ng : C n thu c v Ki n Ph n, Tr n thu c T ng Ph n. Ch u do m t ni m vô minh làm dính kín tánh trong l ng mà phát kh i, nên g i là ng ngu n. Ch n i u ngu n mà xem th y, thì Ki n Ph n và T ng Ph n ch a thành hình, lúc y C n, Tr n âu mà có ?

T lúc C n h p v i Tr n mà trôi xuôi thì g i là bu c. T lúc C n ng c v i Tr n mà tr v ngu n, thì g i là m . Cái tróit chính là sáu C n, ch không ph i v t gì khác. Cái m c ng là sáu C n, ch không còn v t gì khác. Th v n không hai v y. Trong cái Th không hai này mà soi xét, thì tróit bu c ch ng là đ , c i m ch ng là s ch. Ni Th không hai ó, ch a t ng có thêm b t, ó là C n, Tr n v n ng ngu n v y, ai th y là khác c ? Tróit, m v n không hai, ai th y c là hai ?

S đ phân bi t chia tách, là do cái Th c v y. Th c này h v ng mà phân bi t, c ng nh d i m t mà v ng th y có không-hoa. V n nào có C n, Tr n l i v ng th y C n, Tr n. V n nào có tróit, m mà v ng th y tróit, m . Bi t rõ cái Th c này, có c ng nh do d i m t, bèn chuy n Th c v ngu n, thì con m t trong sáng, nên chóng ch ng an l c gi i thoát, T ch T nh Di u Th ng. Ch ng ph i n i C n mà quay l i, nh ng n i Th c mà chuy n. Sao g i là Th c h v ng gi ng nh hoa m ? Ch ng ph i b o là lia cái Th c tánh h v ng mà riêng có cái g i là T ch T nh Di u Th ng âu. Ch c n tin cái

Th c là h v ng, thì Di u Th ng ngay n i Th c. Ch c n tin hoa m không t tánh, thì con m t sáng trong ngay t i không-hoa.

B i th , do Tr n mà phát ra Th c, ch Th c ch ng t sanh. Nhân C n mà có T ng, ch T ng không t có. Ba cái C n, Tr n, Th c giao nhau mà l p, mà h p, nh lau gác lên nhau, v n không t tánh. Cho tánh giao nhau là có th t, thì khi ch a giao nhau sao l i không có ?

Cho tánh giao nhau là không có, thì khi ã gác lên nhau, làm sao l i có ? ã ch ng ph i là tánh Không, l i ch ng ph i là tánh Có, nên nói là không có tánh. T ng Ph n và Ki n Ph n, c hai u không có t tánh, hi n th bèn là vô sanh. Cho nên, bi t r ng trong cái C n m i nút sanh t t s n T ch T nh Di u Th ng v y. Th , ch ng tin r ng trời bu c hay c i m là không hai sao ?

T Th ch u d y chúng r ng : “Pháp môn c a ta, Ph t tr c truy n th , ch ng lu n thi n nh, tinh t n, c ch th u t Tri Ki n c a Ph t. T c Tâm là Ph t. Tâm, Ph t, chúng sanh, B , phi n não : tên khác mà m t th . Các ông ph i bi t, cái T K tâm linh, th lìa th ng o n, tánh nó ch ng d s ch, l ng tròn nh nhiên. Phàm Thánh ng u, ng d ng kh p c , lìa tâm, ý, th c. Ba cõi, sáu ng, duy t tâm hi n. Tr ng d i n c, bóng trong g ng, nào có sanh, di t ? Các ông mà bi t c nó thì có ch nào mà ch ng y ?”

ây là Nh t Ngh a T i Th ng v y.

Ch nói, “B , phi n não, khác tên mà m t th ”, ch ng ph i là “C n, Tr n ng ngu n” ? Ch nói, “Th lìa o n th ng, tánh nó ch ng d s ch”, ch ng ph i là ch nói “Trời m không hai” y sao ? Ch nói, “Ba cõi sáu ng, duy t tâm hi n; tr ng trong n c, bóng trong g ng, nào có sanh di t”, ch ng ph i là ch “T ng Ph n, Ki n Ph n không có tánh, c ng nh hình cây lau gác nhau” y sao ? Hình lau gác nhau, hoa m gì a h không, c ng không có sanh di t. Th nên bi t r ng Th c tánh là h v ng, bèn An L c Gi i Thoát ó.

Kinh : “Th nên, gi ây chính n i Th y Bi t mà l p ra T ng có Th y Bi t, ó là c i g c Vô Minh. Chính n i Th y Bi t mà ch ng có T ng Th y Bi t, ó là Ni t Bàn chân t nh, vô l u. Làm sao trong y l i còn có v t gì khác !”

Khi y, Th Tôn mu n l p l i ngh a này mà nói bài k :

Thông r ng : “Trong th y bi t mà l p ra t ng th y bi t”, ngh a là “Nhân cái Minh mà l p ra cái S ”. Do ó, bi t r ng cái c n b n Vô Minh, cái g c c a s th t nút, cái c n m i nút sanh t chính là cái Th c v y, mà ch ng ph i ch là C n. Th y bi t mà không có t ng th y bi t, t c là “Th y do lìa cái th y, Th y y là siêu vi t”. Th nên, ph i bi t r ng gi i thoát kh i cái th y bi t ó là cái qu vô l u, ó là T ch T nh Di u Th ng, là chuy n Th c thành Trí

v y, ch c ng ch ng ph i ch là C n. B i th , trong bài k sau t ng r ng
“Th c A à Na vi t ” hi n bày y C n và Th c không hai.

Thi n s Thùy L c An th ng c k càng ch này : “Tri Ki n l p Tri, t c
Vô Minh b n. Tri Ki n Vô Ki n, y t c là Ni t Bàn”. R ng nhiên khai ng ,
th ng c t ng luôn.

H c trò b o r ng : “Nên l y b n ch làm câu !”

Ngài nói : “ ây là ch ng c a ta, không th chuy n i !”

Th i y g i Ngài là An L ng Nghiêm.

Khi th t ch, c k r ng :

“Ch ng th u non mang l i c

Há t Kê Túc²⁵¹ truy n mai sau

T x a Hi n Thánh u nh th

Há nay t chuy n v i ông âu ?”.

Phó chúc xong, t mình b c vào trong hòm, n m nghiêng bên h u.

Tr i qua ba ngày, t m quan tài khóc lóc, bèn tr i d y lên tòa thuy t
pháp, qu trách r n d y : “Còn m n p hòm c a ta thì không ph i là t
c a ta”.

R i b c vào trong hòm i luôn.

N u ch ng c vô l u chân t nh, làm sao n i t do nh th ?

---o0o---

IV. K T NG

Kinh :

(Trong) Chân Tánh, h u vi (là) không

Duyên sanh nên Nh Huy n

Vô vi, không kh i di t

Ch ng th t, nh Không-hoa

Thông r ng : H u vi tùy theo duyên mà kh i di t, ó là Pháp Sanh Di t. Vô
Vi không có chuy n kh i di t, ó là Pháp Ni t Bàn. Trong Chân Tánh v n
không có T ng Sanh T hay Ni t Bàn. Nút bu c do âu mà kh i ? C i m
t âu mà có tên ? Th nên, H u Vi là Nh Huy n, Vô Vi c ng là d i m t
mà sanh, c hai u h v ng. ây, là t ng C n và Tr n ng ngu n, trói và
m không hai. trong ch ng ngu n, không hai, thì th y c h u vô u
là h v ng.

T Bách Tr ng nói : “Ph t là ng i không c u, tìm c u t c là trái. Lý là Lý
không c u, h c u là m t. N u bám l y s không c u, th c ng l i gi ng v i
có c u. N u bám l y Vô Vi, thì ó c ng l i là H u Vi. Nên kinh Kim Cang

nói : “Ch ng n m gi n i pháp, ch ng n m gi cái ch ng ph i là pháp, ch ng n m gi cái không ph i là ch ng ph i pháp”.

Ngài l i nói : “Ch c pháp c a Nh Lai, Pháp y không th t, c ng không h . Ch su t m t i tâm nh g á, ch ng b m, Gi i, Nh p, Ng D c, Bát Phong chìm m, thì cái nhân sanh t o n tr , i hay u t do, không b t t c nhân qu h u l u móc nứ. Lúc y m i l y s không tróit bu c làm nhân mà ng s l i ích cho ng i. L y tâm không tr tr c mà ng v i h t th y v t. Dùng cái Hu Vô Ng i mà c i m t t c tróit bu c, nên c ng nói là theo b nh cho thu c”.

ây, T Bách Tr ng ch th ng cái Chân Tánh ch ng sa vào h u vi, u ch bày ph ng ti n gi i thoát, ó là ch nói “Phát minh t c thành gi i thoát v y”.

Kinh :

Nói V ng hi n Ch n

V ng, Ch n u là v ng

Còn không (ph i) Ch n, Phi Ch n

L y âu Ki n, S Ki n ?

Thông r ng : Các pháp H u Vi duyên theo C n Tr n mà sanh, nên g i là h v ng. Còn pháp Vô Vi thoát kh i C n và Tr n, là t ng kh i và di t, c sao l i g i là ch ng th t nh hoa m ? Nói sanh di t là V ng là hi n cái Chân c a Ni t Bàn, mà ã nói có Chân i v i V ng, thì Chân c ng thành V ng, nên nói c hai th u V ng. Vì sao th ? Vì có cái Chân c v y. Nh trong Chân Tánh, thì Chân v i ch ng ph i Chân u b t kh c. T c là Chân mà ch ng ph i Chân, t c là Tánh mà không Tánh, còn làm sao có c cái C n n ng ki n và cái C nh s ki n ?

Th y là Có, là cái th y huy n. Th y là Không, c ng là d i m t sanh ra. Phàm là có th y, li n r i vào n i ch n, cho nên th y có Ni t Bàn thành, t c là h v ng ó v y. Cái g i là Chân, v n nào có h v ng, hu ng là cái ch ng ph i Chân hay ch ng Chân, trong y Chân còn không th có, thì V ng t âu mà sanh ?

Có nhà s h i T Hoàng Bá : “V ng hay ch ng ng i t tâm, ch a r ã nay l y gì b V ng ?”

T nói : “Kh i lên cái V ng b V ng c ng thành ra V ng. V ng v n không g c, ch nhân phân bi t mà có. Ông ch n i hai u phàm Thánh ch kh i suy l ng, nh ngh , thì t nhiên không có V ng. L i toan tính u i b nó là th nào ? Tuy t ch ng có c m t m y t n ng bám, thì g i là buông b c hai tay, t hi n thành Ph t”.

Nhà s h i r ng : “ ã không có ch n ng bám, thì l y gì trao truy n ?”

T nói : “L y tâm truy n tâm”.

Nhà s h i : “N u l y tâm trao truy n, sao l i nói tâm c ng là không ?”

T Bá nói : “Không c m t pháp g i là truy n Tâm. N u ng Tâm này, li n th t không th y Tâm, không th y Pháp”.

Nhà s h i : “N u không có Tâm, không có Pháp, làm sao g i là truy n ?”

T Bá nói : “Ông nghe nói truy n Tâm, bèn cho là có th c. B i th , T S d y :

“Khi nh n c Tâm Tánh

M i là ch ng ngh bàn

Rõ ràng không ch c

Khi c ch ng nói tri”.

Ch này mà mu n d y t hi u, làm sao c ! M t ch Tri còn ch ng t mang l y, m i có th nói là Chân.

Kinh :

gi a, không th t tánh

Nên gi ng lau gác nhau

Bu c, m ng m t nhân

Thánh phàm không hai l i

Hãy xem tánh giao nhau

Có, Không u ch ng ph i

Mê l m là Vô Minh

Phát minh li n Gi i Thoát

Thông r ng : gi a là gi a N ng Ki n và S Ki n. Do Tr n mà phát ra cái Bi t, thì cái Bi t y là Th c, thu c v N ng Ki n. Nhân C n mà có T ng, T ng là Tr n, thu c v S Ki n. Ba cái C n, Tr n, Th c này n ng nhau mà có, v n không có th t tánh, c ng nh cây lau gác nhau, n ng nhau mà ng, nguyên không có t tánh. Th xem cái tánh c a lau gác nhau, n u cho là không thì khi n ng nhau l i t a h nh có. N u cho là có, thì khi n ng nhau l i v n là không. Ch ng ph i là có ch ng ph i là không, ó là không có tánh. Bu c ó, c ng là sáu C n này mà ch ng ph i có ch b t i; m ó, c ng là sáu C n này mà c ng ch ng có ch t ng thêm, l y âu mà g i m ra là Thánh, bu c l i là phàm ?

Vì ch ng th u cái ý ch vô sanh, m t ni m t mình không bi t, trong thì th y có N ng Ki n, ngoài thì th y có S Ki n, nên b C n Tr n ràng bu c, không còn cái v n li ng t do. Cái mê m ó t c là c i g c Vô Minh, cái ch c t bu c do ó mà kh i sanh v y. N u nh th t th y c ch không có tánh, mà thoát kh i s dính kín, phát ra cái sáng chói v n có c a mình, khi y thì ánh sáng không theo C n và th y ch ng c n m n Duyên. Sáu C n dùng thay nhau, siêu vi t các hình t ng th gian. ó là cái nhân c a “Phát minh li n gi i thoát”, là cái do ó mà có tên là c i m v y.

C t nút là câu sanh Vô Minh, cái C n m i nút sanh t , nên là phàm phu, ó là do sáu C n này ch không ph i v t gì khác. C i m chóng ch ng an l c,

t ch t nh di u th ng, g i là Thánh Nhân, ó c ng do sáu C n này, nào có v t gì khác ! ng sáu C n này, âu có hai ng. Kia thì ràng bu c n i h u vi, gi ng nh tánh Có c a cây lau gác nhau, mà tánh th t ra ch a t ng có. N thì ràng bu c n i vô vi, gi ng nh tánh Không c a cây lau gác nhau, mà tánh th c ra ch a t ng không. Th u t cái ch ng ph i có, ch ng ph i không này, cái th y không phàm không Thánh, m i có th nói n Chân Tánh v y. Có nhà s h i T Hoàng Bá : “V n ã là Ph t, sao có b n lo i sanh, sáu ng, th hình t ng ch ng ng ?”

T Hoàng Bá nói : “Ch Ph t th v n tròn , nào có t ng gi m. Trôi vào sáu ng, ch n ch n u tròn . Trong muôn loài y, m i m i u là Ph t. Thí nh m t c c th y ngân, phân tán các n i, m i h t u tròn . Nh khi ch ng chia, ch là m t kh i. ó là m t t c t t c , t t c là m t. th hình t ng ví nh nhà c a. B “nhà” c a l a, vào “nhà” c a ng i; b thân ng i n thân c a Ch Thiên; cho n “nhà” c a Thanh V n, Duyên Giác, B Tát và Ph t, u là do ch n m, b c a ông mà có ra khác bi t. Tánh v n x a nay nào có khác bi t ?”

R t ráo thay l i nói này ! ngay ây mà phát sáng c, thì có th khi n h ng b c a phàm phu b c vào Thánh v .

Kinh :

M nút theo th l p

Sáu m , m t c ng m t

N i C n, ch n Viên Thông

Vào dòng, thành Chánh Giác !

Thông r ng : “Phát minh li n gi i thoát”, ây là n Môn, sao còn có l i nói “M nút theo th l p” ?

n mà ch ng b Ti m nên m i là pháp môn Viên n v y. N u là ng i i c n, i khí, m t ng li n n Ph t a, còn m n gì n tu ch ng. K ó là h ng mà không gì b ng là ch n Nh C n Viên Thông, m t C n tr v ngu n thì sáu C n li n gi i thoát. Tr c là tiêu m t sáu C n, k ó m t luôn cái M t. ó là Pháp Môn c a c Quán Th Âm, nh p vào Dòng, m t cái S , r t ráo t ch di t hi n ti n mà thành Chánh Giác. Ngay trong n Môn, có i ng ti u ng , k không xi t, âu ph i không t ng có th l p ?

X a, thi n s Quán Khê Nhàn ban u tham v n T Lâm T .

T Lâm T n m ng Ngài h i lâu.

Ngài nói : “Lãnh h i v y”.

T Lâm T buông ra nói : “Tha cho ông m t g y ó”.

Sau, thi n s Quán Khê tr núi, m i đ y chúng r ng : “Ta g p T Lâm T , không có ngôn ng gì, mà cho n nay no mãi ch ng ói !”

Sau, Ngài n T M t S n, tr c t giao c r ng : “T ng ng thì , còn không thì l t ng c thi n sàng”.

Khi vào nhà giêng, T sai th gi h i : “Th ng T a n th m núi, hay vì Ph t Pháp mà n ?”

Ngài áp : “Vì Ph t Pháp mà n”.

T S n bèn lên tòa giêng, Ngài Quán Khê v n ch ng làm l .

T S n h i : “Hôm nay r i ch nào ?”

Ngài áp : “L Kh u²⁵²”.

T S n nói : “Sao ch ng che l i i !”

Ngài Khê không có l i áp.

T M t S n thay th nói r ng : “Sao n trong y c !”

Ngài Quán Khê m i l bá, r i h i : “Nh sao là M t S n ?”

T S n nói : “Ch ng l nh”.

Ngài Khê h i : “Nh sao là ch c a M t S n ?”

T S n nói : “Ch ng ph i t ng nam n”.

Ngài Khê h i : “Sao ch ng bi n hóa i ?”

T S n nói : “Ch ng là Th n, ch ng là Qu , bi n cái gì ?”

Ngài Quán Khê ch u ph c, làm ng i gi v n ba n m.

T Lâm T tha cho Ngài m t g y, n ây m i liên t c.

Sau, Ngài nói : “Tôi ch Lâm T , c m t l n thoát, tôi ch M t S n c m t l n thoát”. Ngài l i nói : “M i ph ng không t ng vách, b n m t c ng không c a. Bày tr n tr i, sáng r c r , không th n m !”

Ngài Thiên ng nêu ra r ng : “Ngài Quán Khê nói nh th , thì th nói ch Lâm T c hay ch M t S n c ? M c d u m t m i tên mà hai con chim. Nh ng có lúc ch y i, có lúc ng i l i. Làm sao cho h p ? Tóm l i, m ra u ta, c m n, ném i nào do ai khác ?”

ch này mà th u su t c, m i m t cái M t, lúc y m i g i là Chân Gi i Thoát !

Kinh :

Th c à Na vi t

T p khí thành dòng xi t

S l m Chân, Phi Chân

Ta th ng ch ng khai di n

Thông r ng : Sáu C n ch ng có th làm phàm, làm Thánh, mà cái làm ch là Th c v y. Sáu Th c ã tiêu m t, mà cái Ngã Ki n v n còn, ó là c nh gi i c a Th c Th B y. Sáu m , M t m t, là tr v bi n Nh Lai T ng, ó là c nh gi i c a Th c Th Tám.

Ngài Mã Minh d y : “Y vào Nh Lai T ng, có cái tâm sanh di t hòa h p v i cái ch ng sanh di t, ch ng ph i là m t, ch ng ph i khác, g i là Th c A L i Da”. Th c này r t là vi t , ng m ch a ch ng t làm t p khí, ch ng bi t c ch n núp c a nó. Tích ch a sanh ra sóng Th c thành dòng ch y xi t, mà ch ng bi t c ch sanh c a nó. Th nên g i là vi t . Vì y vào cái ch ng

sanh di t, nên g i là Nh Lai T ng xu t tri n²⁵³, t h nh là Chân v y. Vì y vào tâm sanh di t, nên g i là Nh Lai T ng t i tri n²⁵⁴, hình nh ch ng ph i Chân v y. Nh ng Chân và ch ng ph i Chân, u là cái Th c y, cho nên khó mà phân bi t. G i ó là Chân, thì s r ng nh n gi c làm con ! Mà g i ó ch ng ph i Chân, thì e r ng nh n con cho là gi c. Do v y, c Th Tôn ch ng khinh xu t mà bàn n v y”.

N u có th chuy n Th c Th Tám thành i Viên C nh Trí, ch ng ph i Chân, ch ng ph i không Chân, m i có th nói n Chân Nh , Ph t Tánh, Vô Th ng B v y. Sau này không rõ c Tánh Tông, ó ch vì không th u áo T ng Tông, l y cái Ngã Ki n trong Th c Th B y mà cho là Ph t Tánh, l y cái t ng sanh di t trong t ng sát-na c a Th c Th Tám làm Chân Nh , nên g i là “M p m Ph t Tánh, l m l c Chân Nh ”. Nh n nh ch ng yên không chao ng cho là c u cánh, th là m t ch a tiêu m t v y.

Có nhà s h i T Tr ng Sa S m : “Th c Th Sáu, Th B y và Th Tám, r t ráo không có t th , thì sao l i nói là chuy n Th c Th Tám thành i Viên C nh Trí ?”

T Sa ch d y b ng bài k :

“B y “sanh” y m t “di t”

M t “di t” gi b y “sanh”

M t di t, di t c ng di t

Sáu, b y r t không ng”.

(Th t sanh y nh t di t

Nh t di t trì th t sanh

Nh t di t, di t di c di t

Th t l c v nh vô thiên).

Do ây mà xem, thì không nh ng “Sáu m , M t m t”, mà l i còn “B y m , M t m t”. Vi di u thay, vi di u thay !

Kinh :

T tâm n m²⁵⁵ t tâm

Ch ng huy n, thành pháp huy n

Không gi : không “ch ng huy n”

“Ch ng huy n” còn không sanh

Pháp huy n làm sao l p ?

Thông r ng : “Trong Chân Tánh, h u vi là không. Do Duyên sanh nên nh Huy n”. Chân Tánh v n là Không, sao l i có Huy n sanh ra ? Do vì Th c Th Tám, trong thì duyên v i Chân Nh , ngoài sanh ra các pháp h u vi, nên là nh Huy n v y. Kinh Gi i Thâm M t nói “A L i Da Th c r t vi t . H t th y ch ng t nh dòng xi t. Ta ch ng khai di n v i phàm ngu. E h phân bi t ch p làm Ngã”.

Đây là tâm chấp luyến tâm, chính là tâm phân biệt mà chấp làm cái Ngã. Một khi đã chấp làm Ngã, thì trong cái chấp này sinh khởi pháp huy n. Tánh trong lòng do đó mà phân, nút buộc do đó mà bắt buộc. Thế đó sáu Căn u i theo sáu Tr n mà thành luân chuyển. Chấp chấp luyến làm Ngã, thì cái chấp-ph i-huy n còn không có, huy n là cái huy n do đâu mà lập? Lòng trong hợp vào lòng trong, ngũ ngũ không hai, do đó mà sáu Căn thanh tịnh cùng một cái M t v y. Sáu Căn thu摄 huy n, cái M t thu摄 chấp-ph i-huy n. M t và Sáu Căn tiêu diệt, nên nói “Chấp huy n còn không sanh, Pháp huy n làm sao lập?” Đây là sự chuyển Thế thành Trí, gì a khoa ng n m l y và chấp ng n m l y v y.

Kinh Lăng Già nói “Phân biệt là Thế, vô phân biệt là Trí. Sanh diệt là Thế, Chấp sanh diệt là Trí”. Chấp không phân biệt thì đó là Chân Tánh bất sanh diệt. Do thế mà không bị Thế che lấp”.

Nhà sư h i T Hoàng Bá : “Ngài Văn Thù có kim tr c c Cù àm là thế nào?”

T Hoàng Bá nói : “N m tr m v B Tát c Túc M ng Trí, thế nghi p chấp ng i quá kh .

N m tr m y là Ng m c a ông sanh ra đó. Bị thế cái nghi p chấp túc m ng này, nên c u Ph t, c u Ni t Bàn B Tát. Do đó, Ngài Văn Thù dùng Kim Trí Gi i gi t cái tâm có thế Ph t này v y. Nên m i nói, “Ông khéo gi t”.

Nhà sư h i : “Cái gì là kim?”

T Bá nói : “Tâm Gi i Thoát là kim”.

Nhà sư h i : “Tâm Gi i Thoát đã là kim, dứt lìa cái tâm có thế Ph t, thì thế cái hay dứt lìa cái tâm có thế, làm sao tr nó c?”

T Bá nói : “L i dùng cái Trí vô phân biệt c a ông mà dứt lìa cái tâm có thế phân biệt này”.

Nhà sư h i : “Nh kh i ra cái tâm có thế, có c u Ph t thì l y kim Vô Phân Biệt Trí mà o n d t; thế còn cái kim Trí y thì sao?”

T Bá nói : “N u thế là Trí vô phân biệt gi t c cái thế có, thế không, thì Trí vô phân biệt y c ng b t kh c”.

Nhà sư h i : “Không thế l y Trí l i o n Trí, không thế dùng g m o n kim sao?”

T bá nói : “Kim thế h i kim, kim kim h i nhau, thế là kim c ng b t kh c. Trí l i thế h i Trí, Trí Trí h i nhau, thế là Trí c ng b t kh c. M con chôn nhau, c ng là thế”.

Các luận bàn vi di u này, không nh ng ch N m l y không c phép ló u, mà ngay ch Chấp ng n m l y c ng không có d u v t. Nh nhi m càng nh nhi m thay? Căn th u rõ thế, m i có thế nói t i vi c chuyển Thế thành Thế Tám thành i Viên C nh Trí.

Kinh :

ó là Di u Liên Hoa
B o Giác Kim C ng V ng
Nh huy n Tam Ma
G y móng (tay) v t Vô H c
ây là pháp Vô Th ng
M t ng n Ni t Bàn
C a m i ph ng Ch Ph t

Thông r ng : Ban u, Ông Anan nói r ng t vô th y n nay cùng v i các th Vô Minh cùng sanh cùng di t, không th hàng ph c c s c n n c a Cô Ma ng Già, m i ân c n c u xin cái ph ng ti n u tiên là Xa Ma Tha, Tam Ma và Thi n Na c thành B c a m i ph ng Nh Lai. Nay, m i ph ng Nh Lai khác mi ng ng m t l i r ng : “Ông mu n bi t cái câu sanh Vô Minh khi n ông l u chuy n, cái c n m i nút sanh t ó, chính là sáu C n c a ông, không ph i v t gì khác. Ông l i mu n bi t cái B Vô Th ng khi n ông chóng ch ng an l c gi i thoát, t ch t nh di u th ng, thì c ng là sáu C n c a ông ch không ph i v t gì khác”. Nh thí d tr c v b ng và n c. N c ông l i thành b ng, âu có v t gì khác làm thành b ng ? B ng tan thành n c, âu có v t gì khác làm ra n c ?

Sáu cái làm môi gi i cho gi c, t c p c a báu nhà mình, ó là sáu C n này v y. Sáu m M t m t, li n thành Chánh Giác, c ng là sáu C n này v y. T c V ng t c Chân, t c Chân t c V ng, trong y có di u ng . M t ch Di u r t khó dùng ngôn ng hình dung, ph i chuy n Th c thành Trí. T ng ng v i Tánh Giác Di u Minh, B n Giác Minh Di u m i có th nói n B Vô Th ng. Ví nh hoa sen, m c ra t bùn mà ch ng d nhi m. Hoa sen th ng còn v y, hu ng là hoa u àm, khác h n t ng th gi an, g i là hoa ng i m lãnh, ch cho s phát minh m t con ng t i th ng. Nh p ch th y bi t c a Ph t m i lãnh nh n n i.

B o Giác Kim C ng V ng, t c là S Càn Tu a trong Tâm Kim C ng v y. Kim C ng có th phá h y t t c . Hàng Th p a u g i là Tâm Kim C ng, c ng vì là phá h y cái “ a” tr c, t c cái g i là g m Hu v y. M t khi cái Giác này hi n ra, thì không nh ng Vô Minh t vô th y di t ngay, mà cái Ph t Ki n, B Tát Ki n c ng không có ch nào ló u ra n a. Tam Ma là Chánh nh. Nói là nh huy n vì nh ng i huy n ang làm mà v n không có ch nào làm. T c là T ch mà Chi u, t c là Chi u mà T ch, quên Tình b t Th c, không th ngh bàn, t c là ch g i là Kim C ng Tam Mu i, v n, huân, tu v y. Các pháp Xa Ma Tha, Tam Ma, Thi n Na nhi m m u này, c ch b i m t phen ng . M t khi ng li n n Ph t a, nên trong kho ng kh y móng tay mà v t hàng Vô H c Nh Th a. Hàng Vô H c còn r i vào công phu tu t p, còn ch p n i Vô Ki n. Cái Chân Tánh này hi n ti n,

thì h u, vô u l i a h t, v t l ê n m t l n là vào th ng, ch ng còn m n công phu th b c, là n Môn v y. Nh Thái T còn trong thai, ã quý hi n h n hàng quan, hay nh chim T n à trong tr ng, ti ng ã v t h n các loài chim. Há các lo i thi n nh, quán h nh t m th ng có th so sánh sao ? N ê n nói “Pháp không gì sánh này chóng ch ng T ch Th ng v y”.

Nhà s h i T Càn Phong : “M t ng vào Ni t Bàn c a m i ph ng Ch Ph t, ch a r ò u ng ch nào ?”

T Phong l y cây g y v ch m t nét, b o : “ trong y”.

Nhà s xin T Vân Môn ch thêm.

T Môn c m cây qu t a lên nói : “Cây qu t nh y tót lên t ng Tr i Th Ba M i Ba, xây p các l m i c a Thích. ánh con cá Lý Ng bi n ông m t g y, m a nh c m ch u ! Hi u ch ng ? Hi u ch ng ?”

T Hoàng Nam nói : “Càn Phong m t phen ch ng, giúp k s c . Vân Môn thông su t ch bi n hoá, nên khi n ng i sau không m i m t !”

Ngài Trúc Am t ng r ng : “Càn Phong kh i dùng s ch bày. Vân Môn thôi ánh v t v ãnh. T nhiên con Lý Ng bi n ông xây p l m i c a Thích”.

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“Vào tay ph ng thu c c u i

“H ng hoàn h n” mu n c u nguy ngay

M t mai toát m hôi kh p h t

M i tin ai ch ng ti c lông mày”.

ây là vi c gì mà há nên nói lý gi i thoát khi n ng i vào c ? C n ph i t mình khai ng th u su t m i c cái k di u.

---o0o---

M C H A I : C T K H N C H M I N Ú T V À C Á C H M N Ú T

I. C T N Ú T

Kinh : Khi y, Ông Anan và c i chúng nghe l i d y t bi vô th ng c a Ph t, k t ng c t t y, di u lý trong su t, m t tâm m t , tán thán là Pháp ch a t ng có.

Ông Anan ch p tay nh l , b ch Ph t : “Nay tôi nghe Ph t m lòng i bi d y cho nh ng câu Pháp v tánh chân th t thanh t nh di u th ng, nh ng tâm còn ch a r ò th l p m nút c a vi c “Sáu m m t m t”. Xin Ph t r lòng i bi th ng xót h i này cùng v i i sau, b thí cho pháp âm, r a s ch nh ng c u nhi m n ng n c a chúng tôi”.

Li n khi y, c Nh Lai n i s t t oà, s a áo Ni t Bàn T ng, vén áo T ng Già Lê, d a gh th t b o, a tay lên gh , l y cái kh n hoa do Tr i D Ma d a ng cúng, r i tr c i chúng, c t thành m t nút, a cho Ông Anan xem và b o r ng : “Cái này g i là gì ?”

Ông Anan và i chúng u b ch Ph t r ng : “Cái y g i là nút”.

Lúc y, Nh Lai l i c t kh n hoa thành m t nút n a và h i Ông Anan : “Cái này g i là gì ?”

Ông Anan và i chúng l i b ch Ph t r ng : “Cái y c ng g i là nút”.

Ph t tu n t c t kh n hoa nh v y, t t c sáu nút. M i khi c t xong m t nút, u l y cái nút v a c t xong trong tay, a h i Ông Anan : “Cái này g i là cái gì ?” Ông Anan và i chúng c ng tu n t áp l i Ph t : “Cái y g i là nút”.

Ph t b o Ông Anan : “Khi Ta m i c t kh n thì ông g i là nút. Cái kh n hoa này tr c ây ch có m t cái, c sao l n th hai, l n th ba, các ông c ng g i là nút ?”

Ông Anan b ch Ph t r ng : “Th a Th Tôn, cái kh n hoa thêu d t quý báu này v n ch m t th . Nh ng theo ý tôi ngh , Nh Lai c t m t l n, thì c g i là m t nút, n u c t tr m l n, thì r t ph i g i là tr m nút; hu ng gì cái kh n này ch có sáu nút, ch ng lên n b y, c ng không d ng n m. Sao c Nh Lai ch cho cái u tiên là nút, còn cái th hai, th ba thì không g i là nút ?”

Ph t b o Ông Anan : “Cái kh n hoa báu này, ông bi t nó v n ch có m t cái, n khi Ta c t sáu l n thì ông g i là có sáu nút. Ông xét k xem, th c a kh n là ng, nhân vì c t mà có ra khác. Ý ông th nào ? C t nút u tiên thì g i là nút th nh t, nh v y cho n c t l n th sáu thì g i là nút th sáu. Nay Ta mu n g i nút th sáu là nút th nh t, c không ?”

- B ch Th Tôn, không. C sáu nút mà còn, thì cái g i là th sáu nh t nh không ph i là cái th nh t. Cho dù tôi có bi n gi i su t i c ng không làm sao cho sáu nút i tên c”.

Ph t b o : “Th y, sáu nút không ng nhau. Xét theo b n nhân thì do m t cái kh n t o ra, nh ng r t cu c không th làm cho sáu nút l n l n v i nhau. Sáu C n c a ông c ng là nh th . Trong ch r t ráo ng nhau, sanh ra r t ráo khác nhau”.

Ph t b o Ông Anan : “Ch c là ông không mu n thành ra sáu nút, và trông mong ch thành m t th , thì ph i làm sao ?”

Ông Anan th a : “N u còn nh ng nút này thì s ph i trái n i lên, trong ó t sanh ra nào là nút này không ph i nút kia, nút kia không ph i là nút này. N u gi ây, Nh Lai c i b t t c , thì nút ch ng sanh ra, t là không có ây, kia. Nh th còn không có cái g i là m t, thì l y âu có sáu ?”

Ph t d y : “Sáu m , m t m t c ng nh v y ó. Do t vô th y, tâm ông cu ng lo n, mà cái th y-bi t v ng phát ra. V ng phát ch ng ng ng, nên cái th y m t m i phát sanh tr n t ng. Ví nh m t m i thì có hoa m. Trong Tánh trong l ng sáng su t, không âu mà l ng x ng sanh kh i t t c th gian, núi sông, t ai, sanh t , Ni t Bàn... h t th y u là nh ng t ng hoa m iên o mê d i c ”.

Thông r ng : V n y n i m t Tinh Minh mà chia ra thành sáu cái hòa h p, tr c ã nói rõ r i, sao l i có ví d này ?

o n tr c thì do các Tr n sáng, t i, ng, t nh... làm dính che Tánh trong l ng mà phát kh i ra sáu c n, t ngoài vào trong, cho nên ch c n ch ng theo các t ng sáng, t i, ng, t nh... thì thoát kh i s che dính, n ph c vào trong, li n phát ra cái sáng chói v n có, thì c sáu C n dùng thay nhau. ó là ng c dòng mà toàn nh t, ch ph c cái bên ngoài v y.

Nay ây thì do tâm cu ng lo n, cái th y m t m i phát ra tr n t ng, là t trong ra ngoài. Nên tr c cái C n c t bu c thì tr n t ng t di t m t. Ban u c Nhân Không, cho n c Vô Sanh Nh n. ây là m tan tâm b c t trói, viên dung cái bên trong v y. Trong Tánh l ng trong sáng su t, không do âu mà sanh kh i l ng x ng. Cái Mê v n ch ng có nguyên nhân, g c gác gì; nhân n i cái Minh l p nên cái S . Cái Th y Bi t v ng phát ra này, là nguyên do c a s phát sanh m i nút. Cái trong l ng b ng xoay ra có h v ng sanh di t. Sanh di t y mà ã di t, ó là t ch di t hi n ti n. Sáu cái dùng này ch ng hi n hành, ó là ngh a m tan v y.

Còn b c t, thì nghe ch ng ngoài ti ng; th y ch ng v t s c. Nút này ch ng ph i nút kia, nút kia ch ng ph i nút này. Nh m t m t m i th y riêng hoa m. n khi c i m c, thì cái Sáu ã tiêu, cái M t c ng m t. Cái M t còn không có tên gì g i, hu ng là thành sáu sao ? Nh m t trong sáng, v n t không có hoa m. Nên c t ó, thì g i là sanh t , mà ch ng h t n gi m. M ó, g i là Ni t Bàn, mà ch ng h thêm lên. Nh hoa m khi không mà kh i, di t ; h không có ch nào thêm b t ? Th nên, bi t sanh t là iên o thì sáu li n c m . Bi t Ni t Bàn là hoa m, thì cái M t li n tiêu vong. Ng c dòng toàn v n M t, cái M t d ng ch a m t, n khi M t c ng m t thì tâm trói bu c li n m thoát.

Nhà s h i thi n s Phong Huy t Chi u : “M t t c Sáu, Sáu t c M t. M t và Sáu u m t thì nh th nào ?”

T Duy t nói : “M t m i tên b n hai chim”.

H i : “Ý ch th nào ?”

T Duy t nói : “Thân m t, d u tiêu”.

Ông Tú Tài Tr ng Chuy t ra m t T Th ch S ng.

T S ng h i : “Tên gì ?”

Ông Chuy t áp : “H Tr ng, tên Chuy t²⁵⁶.”

T S ng nói : “Tìm cái khéo còn ch ng c thay, cái v ng t âu mà l i ?”

Ông Tr ng Chuy t ngay d i l i nói kh ng , bèn trình k :

“Sáng tr ng l ng chi u kh p hà sa

Phàm Thánh sinh linh chung m t nhà

M t ni m ch ng sanh : toàn th hi n

Sáu c n v a ng b mây m

o n tr v ng t ng, càng thêm b nh

H ng t i Chân Nh , y c ng tà

Tùy thu n duyên i, không ch ng ng i

Ni t Bàn, sanh t th y không hoa”.

(Quang minh t ch chi u bi n hà sa

Phàm thánh hàm linh c ng nh t gia

Nh t ni m b t sanh toàn th hi n

L c C n tài ng b vân già

o n tr v ng t ng trùng t ng b nh

Thú h ng Chân Nh di c th tà

Tùy thu n th duyên vô quái ng i

Ni t Bàn, sanh t ng không hoa).

Nh Ông Chuy t, qu là thâm c ý ch “Sáu m M t tiêu”. Nào do th l p mà n ó sao ?

---o0o---

II. CÁCH M NÚT

Kinh : Ông Anan th a : “Cái b nh m t m i kia gi ng nh cái nút, làm sao c i b ?”

c Nh Lai dùng tay c m cái kh n có c t nút, kéo riêng m i bên trái r i h i Ông Anan : “Nh th này m c không ?”

Th a Th Tôn, không th .

c Th Tôn l i dùng tay kéo m i bên ph i r i h i Ông Anan : “Nh th này m c không ?”

-Th a Th Tôn, không th .

Ph t b o Ông Anan : “Nay Ta l y tay kéo m i bên ph i, bên trái mà r t cu c ch ng m c, v y ông dùng cách nào mà m ra ?”

Ông Anan th a v i Ph t r ng : “Th a Th Tôn, ph i ngay n i trung tâm c a nút, thì m ra ngay”.

Ph t b o Ông Anan : “ úng th , úng th ! N u mu n h t cái nút, thì ph i ngay n i tâm c a m i nút.

Thông r ng : Các nhà chú gi i x a nói : kéo m i bên trái, bên ph i là d cho s n ng y vào hai bên không, có, nên không th m nút. Nên c n ph i trong Viên Quán, n i C n không sanh phân bi t, n i C nh không sanh bám n m, thì nút m ra. Phàm i Quán r i m i m ra c, th v n ch là kéo m i ph i, m i trái mà thôi, n i ch tâm c a m i nút có n nh m gì ? Ch ng nh l i l c a nhà Thi n r t kín áo nhi m m u v y.

T Th Thánh nói : “N a tháng tr c dùng móc, n a tháng sau dùng chùy”.

Nhà s bèn h i : “Hi n ngay ang gi a tháng thì th nào ?”

T Thánh nói : “Trâu t p v tr ng trên m trong”.

Ngài Thiên ng nêu ra : “Hai u u có ch dùng, y là Th Thánh ! Li n quên công s c, có ai c ? Tha i y : i làm khách quý. N m ng l i : Ch ng còn d u v t. Còn có c gì ch ng ? êm khuya ng c n v t b g m d t n i nhà Tây !

L i T Vân Môn d y chúng r ng : “Ngày M i L m v tr c thì ch ng h i, ngày M i L m v sau, th nói m t câu xem ?”

R i Ngài t nói : “Ngày nào c ng là ngày t t”.

Ngài Thiên ng nêu ra r ng : “Ng i tu i D n b n m ng. Ng i tu i Thân t ng xung !”

T Th ch Môn Thông nói : “Ngày M i L m v tr c, Ch Ph t sanh. Ngày M i L m tr v sau, Ch Ph t di t. Ngày M i L m v tr c Ch Ph t sanh, ông không c lia cái Trong y c a ta. N u lia cái Trong y, ta l y móc móc ông. Ngày M i L m v sau ch Ph t di t, ông không c tr cái Trong y c a ta. N u tr cái Trong y c a ta, ta l y dùi dùi ông. Th nói hi n nay ngày M i L m, dùng móc là ph i hay dùng dùi là ph i ?”

R i t ng r ng :

“Hi n ngay ngày M i L m

Móc dùi ng th i d t

V a nh h i th nào

Quay u (m t) tr i l i m c”.

T Vân Môn thì ch ng th : “Ngày M i L m v tr c, Ch Ph t v n ch ng t ng sanh. Ngày M i L m v sau, Ch Ph t v n ch a t ng di t. Ngày M i L m v tr c, n u ông lia cái Trong y c a ta, ta c ng ch ng dùng móc móc ông. C th vác ngang cây tr tr ng, d m nát ôi giày c . Ngày M i L m v sau, n u ông tr n i Trong y c a ta, ta c ng ch ng l y dùi dùi ông. C vi c b gãy cây tr tr ng, treo cao ãy bát. Th h i ngay ngày M i L m, ph i làm sao ?”

Bèn nói : “Tr c, sau ngày M i L m. Móc dùi dùng làm gì ? Sáng nay ngày M i L m. úng lúc dùng dùi, móc ! Nh ng dùng làm sao ây ?”

R n ch t gi a ng, ng p ánh

Gi không áy y, ng mang v .

N u n i cái t c này mà c ra manh m i, thì cái tâm bu c trói b y lâu t c th i m thoát.

Kinh : “Anan, Ta thuy t Ph t Pháp, t nhân duyên sanh, ch ng ph i gi l y các t ng hòa h p thô phù c a th gian. Nh Lai phát minh các pháp th gian và xu t th gian, u bi t rõ cái B n Nhân c a chúng, theo duyên gì mà có ra. Nh v y cho n m t gi t m a ngoài h ng sa th gi i c ng bi t s m c. Hi n tr c m t th : cây tùng th ng, con h c tr ng, con qu en u rõ nguyên do.

Thông r ng : Ph t bi t pháp th gian và xu t th gian u do n i tâm. Tùy theo nhi m duyên thì có ra chín cõi. Tùy theo t nh duyên thì có c Ph t Gi i. Cái nhân duyên này mà hi u c thì cho n h ng sa gi t m a cùng các th hi n ti n Nhân gì, Duyên gì u bi t nguyên do. Ph t có hai Trí : Quy n Trí và Th t Trí. Th t Trí thì rõ Lý; Quy n trí thì soi chi u S V t. Th nên, bi t c các th nguyên do là do Quy n Trí soi chi u s v t v y. Pháp Thân Nh Lai tròn y toàn kh p, không có m t v t nào ngoài Pháp Thân, v y có gì mà Nh Lai không bi t ?

T ng S n th ng ng nói : “B o s n t ng này nói gì thì c ? C t c kim, kim t c c . Vì th kinh L ng Nghiêm nói “Cây tùng th ng, cây gai cong, con h c tr ng, con qu en”. Có bi t không ? Tuy nhiên nh th , ch a ch c là cây tùng c m t m c th ng, cây gai m t m c cong, con h c thì c tr ng, con qu thì c en. ng S n này nói : “Trong y c ng có cây tùng cong, c ng có cây gai th ng, c ng có con h c en, c ng có con qu tr ng”. ng lâu r i, trân tr ng !”

Hãy nói xem, ng S n chuy n L ng Nghiêm hay b L ng Nghiêm chuy n ? R t cu c làm sao hi u l i nói ó ?

Kinh : “Th nên, Anan, tùy n i tâm ông mà ch n l a trong sáu C n. N u tr c cái nút c a C n, thì Tr n T ng t di t, các V ng tiêu m t, còn i cái Chân nào n a ?

“Anan, nay Ta l i h i ông : Cái kh n hoa này hi n có sáu nút, có th c ng m t lúc m ra t t c tr h t c không ?”

- Th a Th Tôn, không. Nh ng nút y v n theo th l p c t l i mà sanh, thì nay c ng ph i theo th l p mà m . Sáu nút y tuy là ng th , nh ng c t l i không ng th i, thì khi c i nút, làm sao cùng m t lúc mà tr h t c ?

Ph t đ y : “C i tr sáu C n c ng nh v y. C n y khi m i m , thì tr c h t c Nhân Không, n khi Tánh Không tròn sáng thì gi i thoát c Pháp Ch p. Gi i thoát kh i Pháp Ch p r i, thì c hai Nhân Không và Pháp Không u ch ng sanh. ó g i là B Tát do Tam Ma a mà c Vô Sanh Pháp Nh n”.

Thông r ng : “M t C n ã tr l i ngu n, sáu C n thành gi i thoát”, th t rõ ràng nh thí d này. Mê thì sáu C n cùng c t nút, ng thì sáu C n dùng thay

nhau, có thể là gì đâu? Vì mê li càng tích chạp thêm mê, mà có tinh thần thô phù; ngược thì càng ngược, mà tinh thần phù. Chẳng phải là không có thể là gì, nhưng chẳng phải như thoát mạt C n r i các C n kia theo thể như thoát theo. Liệt Ph t viên dung, vậy nào có vậy mà. Nhưng gì là nút th nh t, thì nút th hai, th ba c ng ng là nút mà không th g i là nút th nh t c. Tên thì khác nhau mà ng là nút, thì cái th nh t là cái th sáu, cái th sáu là cái th nh t.

Ng i ta sanh ra, t trong thai cho n khi y hình th , sáu C n ch ng ph i không có tr c sau. n khi m i tám gi i ã thành, thì C n có cái viên thông, cái ch ng viên thông. Theo cái viên thông, d s c ch ng o m t ngày. Ch ng theo cái viên thông, tr m ki p tu o ch ng . Ngày và ki p khác xa nhau, thì sáu C n có cái nhanh, ch m ch ng ng. Thế nên, C n có cái d nh d t, có cái khó nh d t.

Kh ng T nói “Sáu m i tu i thì l tai tùy thu n”, ó là nh c n ã chuy n hóa r i v y. Liệt nói, “B y m i tu i tùy theo tâm, mà ch mu n không ra ngoài khuôn phép”, ó là ý c n ã chuy n hóa r i, c ng có ít nhi u th l p. Cái c t nút này ch ng tích chạp trong m t ngày, thì c i m c ng không ph i trong kho ng kh c mà tr c. Ban u, c Nhân Không, cho n c Vô Sanh Nh n, t c là th l p Vào dòng m t cái S , ám ch Xoay li cái nghe là Viên Thông Nh t, ch Ông Anan t ch n ó. Nhân Không là pháp cái gi danh c a n m m, ngh a là o n c Ki n Ho c v y. Pháp Không là pháp cái th t pháp c a n m m, ngh a là o n c T Ho c. Cho n pháp cái pháp trong s ch là Ni t Bàn, thì v nh vi n o n d t c n b n Vô Minh. C hai cái không y ch ng sanh, t c là Tánh Không bình ng. Cái S Không ã d t thì cái N ng Không c ng di t, C nh và Trí u tiêu m t, N ng và S u t ch di t, ó t c là cái nh Th L ng Nghiêm, “Di u Tr m T ng Trì B t ng Tôn” v y. Thế nên nói là c Vô Sanh Nh n.

Nhà s h i T Bách Tr ng : “Nh th nào là pháp y u n Ng c a i Th a?”

T Bá Tr ng nói : “Các ông tr c d t h t các duyên, ng ng thôi muôn s . Thi n cùng ch ng thi n, th gian cùng xu t th gian, h t th y các pháp u không nh ngh , u không dính líu. Buông b thân tâm, bèn c t t i. Tâm nh g á, không có ch bi n bi t. Tâm không ch ng. Tâm a n u Không, m t tr i Trí Hu t hi n. C ng nh mây tan thì m t tr i hi n ra v y. Ch h t t t c bám níu, Tham, Sân, Yêu, Gi , thì các V ng Tình s ch d u d t, tr c n m D c, Bát Phong ch ng ng, ch ng b Th y, Nghe, Hay, Bi t bu c ràng, th là t nhiên y th n thông di u d ng, ó là ng i Gi i Thoát. Tr c h t th y c nh, tâm không t nh hay lo n, ch ng thu nhi p, ch ng tán lo n, su t qua t t c thanh s c, không có ch v ng ng n, g i là o Nh n. Thi n ác, ph i trái u ch ng v n d ng. Ch ng l y mà c ng

ch ng b t t c pháp, g i là ng i i Th a. Ch ng b t t c thi n ác, có không, d s ch, h u vi vô vi, th và xu t th , ph c c trí hu bu c ràng, th g i là Ph t Hu . Ph i trái, t t x u, i u úng i u sai, h t th y th c tình th y bi t d t s ch, không gì trói bu c c, ch n ch n u t t i an nhiên, g i là B Tát S Phát Tâm, ti n b ch ng Ph t a”.

T Bách Tr ng l i l nói ra th m h p v i ý ch c a kinh. Ch ng ph i là ng i i gi i thoát làm sao có c l i gi i thoát này ?

---o0o---

M C BA : H I I CHÚNG V VIÊN THÔNG

Kinh : Ông Anan và c i chúng nh Ph t ch d y, Trí Hu viên thông, c không nghi l m, cùng lúc ch p tay nh l chân Ph t, th a: “Ngày nay chúng tôi thân tâm sáng su t, vui thích mà c không ng n ng i. M c d u t ng c ngh a M t và Sáu m t h t, mà còn ch a rõ c i g c viên thông. Th a Th Tôn, chúng tôi phiêu linh b v nhi u ki p, may âu l i c d vào dòng gi ng c a Ph t, nh a con m t s a, b ng nhiên g p c m hi n. N u nhân n i ây mà c thành o, thì ch c m t ngôn ng v i ngu n t ng , mà cùng v i lúc ch a nghe không có sai khác. Xin Ph t r lòng i Bi ban cho chúng tôi Pháp bí m t trang nghiêm, thành t u s ch bày t i h u c a Nh Lai”.

Nói xong l i y, n m vóc gieo xu ng t, lui n vào trong tâm c sâu nhi m, mong Ph t tâm truy n.

Khi y, c Th Tôn b o kh p các v i B Tát và các v l u t n i A La Hán trong h i r ng : “Các ông là nh ng v B Tát và A La Hán sanh trong Ph t Pháp mà c thành Vô H c. Nay Ta h i các ông : Trong lúc ban u phát tâm, trong m i tám gi i, ng c viên thông gi i nào, và do ph ng ti n gì mà vào Tam Ma a ?”

Thông r ng : Ch bày cái Hu Giác Viên Thông, t c tr c là Sáu m M t tiêu cho n c Vô Sanh Nh n. Do Sáu m mà thân su t thông vô ng i. Do M t tiêu mà tâm vô ng i. Tuy ch a n ch sáu c n thanh t nh, nh ng Nh M t Sáu tiêu, Sáu tiêu M t m t nên ã sáng su t không còn nghi l m. Có i u ch a rõ g c C n Viên Thông âu. C n nào là Viên Thông nh t ?

Theo C n nào mà nh p ch ng Viên Thông ?

Theo C n Viên Thông mà ch ng Qu Viên Thông, v i Anan thì nhân ch này mà thành o, v i Nh Lai thì ó là s khai th t i h u, nên Ông Anan m i xin Ph t m t trao cho pháp sâu nhi m trang nghiêm.

N u lu n v C n Viên Thông, thì tr c ã bày rõ r ng m i ph ng Nh Lai n i m i tám gi i m i m i tu hành u c viên mãn B Vô

Th ng, trong ó không có h n kém. Nay l i b o kh p các v B Tát và A La Hán lúc m i u phát tâm ng Viên Thông gi i nào, do ph ng ti n gì mà vào Tam Ma a ? So sánh C n Viên Thông, còn t có th nói c.

n ph ng ti n ng nh p thì m i ng i t bi t, t ch ng, há l i nói có th n c ? L i nói không th n, thì ch có th tâm truy n.

C n c vào s c u xin c a Ông Anan, là mong Ph t tâm truy n, ch không l y l i mà nói, còn Ông Anan c ng l y tâm mà nh n lãnh, ch không ph i l y s nghe mà nghe. Không l y l i nói mà truy n, ó là m t ngôn. Không l y s nghe mà nghe, ó là c i ngu n t ng . Cho nên c m t ngôn c a Ph t, thì ng v i c i ngu n t ng , nên tuy có nghe mà c ng nh ch a nghe. Nghe mà ch ng nghe, ó là th c nghe. B i th m i “Lui n vào trong tâm c sâu nhi m, mà mong c v y”.

Gi s , Ph t có th ban cho, Ông Anan có th c, th ch ng ph i là M t. L y ó mà ch ng Viên Thông, thì ch ng ph i là Viên Thông v y. Ng là do t ng , há ai có th a cho mình ?

Thi n s Bàn S n Tích th ng ng nói : “M t ng h ng th ng, ngàn Thánh ch ng truy n. Ng i h c m t nh c hình hài, nh v n b t bóng !”

Bóng mà b t c, thì cái Bí M t Trang Nghiêm m i truy n c !

Ti t S Kinh Nam là Thành Nhu , vào cúng đ ng Ngài Vân C , h i r ng : “ c Th Tôn có M t Ng , Ngài Ca Di p ch ng che gi u là th nào ?”

T ng g i : “Th ng Th !”

Ông Nhu ng ti ng : “D !”

T ng nói : “H i ch ng ?”

Ông Nhu nói : “Không hi u”.

T ng nói : “N u ông không hi u, thì Th Tôn có M t Ng . N u ông mà hi u, thì Ngài Ca Di p ch ng che gi u !”

Th nên bi t chuy n này, ch ng t ng su t thì không th c.

---o0o---

I. VIÊN THÔNG V THANH TR N

Kinh : Nhóm Ông Ki u Tr n Na n m v T Kheo, li n t ch ng i ng d y, nh l đ i chân Ph t, th a r ng : “ L c Uy n và K Viên, chúng tôi c nhìn th y Nh Lai khi m i thành o. Chúng tôi do Âm Thanh c a Ph t mà t ng T . Ph t h i trong hàng T Kheo, thì tr c tiên tôi th a là hi u. Th Tôn n ch ng cho tôi tên A Nhã a (Hi u), là Âm Thanh nhi m m u toàn v n. Tôi n i Âm Thanh, c A La Hán.

“Phật thì Viên Thông, như chú tu chúng ta thôi, thì Âm Thanh là trên hết”.

Thông rưng : Ông Kiêu Trăn Na ban đầu hai ch Khách Trăn, đã có tên là Giỏi. Rồi Âm Thanh có Phật pháp T. Phật ban đầu vẫn Lạc Uyển chuyển ba pháp luân T. Một là, Tạng Chuyền. Hai là, Khuyển Tu Chuyền. Ba là, Chấn Chuyền.

Một là, Tạng Chuyền : ch bày cái tưng trưng, đây là Kh, đây là Kh T p, đây là Kh Di t, đây là o Kh Di t.

Hai là, Khuyển Tu : khi n nê tu, nê bi t cái Kh, nê bi t Kh T p... nê bi t o.

Ba là, Chấn Minh : là mình ra chúng mình cho chân lý y. Khi ta đã bi t, chúng ta n tr li bi t, cho n o ta đã tu, không c n tu li n a.

Tạng T thì ch m i c i b c cái pháp sanh di t, đó là tưng n i hai ch Khách Trăn, nhân đó c A La Hán. Há b o r nê Âm Thanh u là sanh di t, mà ta chúng sanh di t theo sao ? Âm Thanh u là Khách Trăn, mà ta chúng ph i là Khách Trăn sao ? Nghe nói cái Âm Thanh nhi m m u, n m t tròn v n, thì cái n m t tròn v n y l i n i Âm Thanh v y. Há cho Âm Thanh là sanh di t, mà nó là chúng ph i sanh di t y ch ! Cho Âm Thanh là Khách Trăn, mà nó th t là chúng ph i Khách Trăn y ch ! Cái nê này là ch có Ông Kiêu Trăn Na t bi t, âu nói v i ai c, nê m i g i là M t. Ch Ch chúng ta ông là Âm Thanh, nê l y Âm Thanh làm Viên Thông v y.

Thi n s H nê Nghiêm Trí Nhân lúc v i T Bách Tr nê, tâm trí thông minh, mà tham thi n ch nê c.

n khi T Bách Tr nê t ch, bèn n tham h c v i T Quy S n.

T Quy S n nói : “Ta nghe ông ch Tiên S Bách Tr nê, h h i m t thì áp m i, h i m i áp tr m. Cái thông minh lanh l i đó là cái ý th c v nê t nê c a c n b n sanh t . Giây, khi cha m ch a sanh ra, hãy nói m t câu xem !”

Trí Nhân b h i, l p t c nê n nê .

Bèn tr v liêu phòng, l y h t sách v t nê c qua, tìm t u chí cu i m t câu tr li mà không th nào có. Bèn t than r nê “Bánh v ch nê làm cho h t ói !” M y l n c u xin T Quy S n nói v ra cho.

T S n nói : “N u ta nói cho ông, ngày sau ông s c h i ta. Cái ta nói ra đó là cái c a ta, nào có n nh m gi n ông !”

Trí Nhân bèn em h t sách v đã c ra t s ch, nói : “ i này chúng có h c Phật Pháp ! C làm hoài m t ông t nê c m cháo kh i nh c m t tâm th n ?”

R i khóc mà t giã T Quy S n.

n Nam D nê, th y di tích c a Hu Trung Qu c S bèn d nê ó.

M t hôm ang giã c , tình c m t mi ng ngói v ng ch m cây tre thành
ti ng, b ng nhiên t nh ng . V i vàng tr vào t m g i, h ng v núi Quy S n
nh l , ng i ca r ng : “Hòa Th ng t bi, n h n cha m . Lúc y vì tôi nói
ra, thì làm sao có c chuy n ngày nay”.

R i làm bài t ng :

“M t ch m, m t s tri

Nào còn m n tu trì

ng thân, bày l i c

Ch ng r i (vào) c l ng im

N i n i không d u v t

Oai nghi ngoài s c thanh

M i ph ng ng i t o

u nói : “Th ng Th ng c n”.

T Quy S n nghe c, b o v i Ngài Ng ng S n: “Tay y th u su t r i”.

Ng ng S n nói : “ ây là cái tâm c ý th c sách v mà thành, con ích
thân t khám nghi m ã !”

R i Ngài Ng ng S n g p Ngài Trí Nhân, h i : “Hòa Th ng khen ng i s
phát minh c i s , ông hãy nói ra xem !”

Ngài Trí Nhân l i c bài t ng tr c kia.

Ng ng S n nói : “ ây là s k t t ghi nh mà thành. N u là chánh ng , th
nói ra cái khác i !”

Ngài Trí Nhân bèn t ng :

“N m x a nghèo, ch a th t nghèo

N m nay nghèo, m i th t nghèo

N m x a nghèo không t c m dù

N m nay nghèo dù c ng không có !”.

Ng ng S n nói : “Nh Lai Thi n thì cho là ông hi u, còn T S Thi n²⁵⁷
thì ch a m màng th y !”

Ngài Trí Nhân l i t ng :

“Tôi có m t C

Ch p m t th y Nó

V y b ng ch ng hi u

Hãy g i Sa Di !”.

Ngài Ng ng S n báo l i cho T Quy S n : “M ng cho Nhân s ã h i
T S Thi n”.

T Huy n Giác nói : “Hãy nói xem Nh Lai Thi n và T S Thi n phân hay
ch ng phân ?”

T Tr ng Khánh L ng nói : “Cùng lúc thông dong”.

Có nhà s h i Hòa Th ng Di p Huy n T nh v công án “Cây Bách tr c
sân” c a T Tri u Châu.

Hòa Thợng nói : “Ta không tợnan mà nói v i ông, nhợng li u ông có tin không ?”

Nhà sợ nói : “L i c a Hòa Thợng áng kính trợng, â u dám không tin !”

Hòa Thợng nói : “Ông có nghe tiợng gì tợm a trợc mái nhà chợng ?”

Nhà sợ hoát nhiên mợt , bợt giác la lên : “Chao ôi !”

Ngài bợ : “Ông thợ yợ lý gì ?”

Nhà sợ dùng kợ áp :

“Giợ tợm aợ u mái

Rợ rợng rợnh rợ !

Phá nát Cờn Khờn

Ngayợ ó tâm đợ tợ”.

Nhợ chợ chợng c a Ngài Trí Nhờn và nhà sợ trờn ây, cợng lợ y Âm Thanh là hợnh tợ vợ y.

---o0o---

II. VIÊN THÔNG VỢ SỢ CỢ TRỢ NỢ

Kinh : Ôngợ u Ba Ni Saợ à liợ nợ tợ chợng iợ ngợ đợ y, nhợ lợ đợ i chờn Phợ t, thợ aợ rợng : “Tời cợngợ cợ thợ y Phợ t trong lúc mợi thànhợ o. Tời quán Tợng Bợ t Tợnh, sanh lòng nhờm chờn liờ bợ rợ t rợo, ngợ tợnh cợ a các Sợ c, tợ Tợng Bợ t Tợnh nợ Tợng Xợng Trợng và viợ trợ n, chung cợ cợ vợ hợ không, cợ hai, Không và Sợ c,ợ u Không, thànhợ o Vô Hợ c.ợ c Nhợ Laiợ nợ chợng cho tời cái tên Ni Saợ à (Trợ nợ Tợnh Không). Cái Sợ c Tợng cợ a Trợ nợ ã hợ t, thợi Sợ c nhiợ mợ mợ u toờnợ vợ n. Tời đợ Sợ c Tợng màợ c Aợ La Hợn.

“Phợ tợ hợ iợ vợ Viên Thông, nhợ chợ chợng cợ a tời, thợi Sợ c Trợ nợ hợ nợ cợ”.

Thôngợ rợng : Ôngợ u Ba Ni Saợ à ham Sợ c Trợ nợ nên Phợ t đợ y dùng Quán Bợ t Tợnhợ iợ trợ. Cái Sợ c tuy là đợ aợ nhợng vì bợ tợ tợnh mà có thợ sanh nhờm chờn tợ tợ bợ c, huợng gì là các Tợng Xợng Trợng, viợ trợ nợ sau khi chợ tợ i.

Mợ tợ là sinh chợng; hai là máu mợ hợi thợ i; ba làợ iợ sợ c; bợ nợ là bợ mợ xanh ; nợ mợ là giời bợợ cợ khoét, rợ rợ i; bợ yợ là trợ xợng; tám là thiờuợ tợ; chín là tợ tợ cợ thợ gian không gìợ cợ.ợ ó là chín Pháp Quán Tợng. Khi chín Pháp Quán này thànhợ tợ u, Sợ cợ Tợnhợ rợ tợ rợo quyợ vợ Không. Không mà không có chợ Không, thợ là Sợ cợ và Khôngợ uợ Không,ợ cợ Trí Huợ Giợ iợ Thoát, thànhợ oợ Vô Hợ cợ. Cái Sợ cợ Trợ nợ ã hợ tợ sợ chợ, thợi cái Sợ cợ mợ u nhiợ mợ nợ mợ tợ vợ nợ toờnợ. Hợ liờ ngoà i Sợ cợ Trợ nợ mà riờng có cái gìợ là Diợ uợ Sợ cợ sao ? Hợ không cái Sợ cợ Tợng mà cho cái nợng khôngợ yợ là Diợ uợ Sợ cợ ? Hợ Sợ cợ Tợng có

sanh di t, còn S c Tánh không sanh di t mà cho là Di u S c ? Ph i ch ng tâm không tham tr c, thì t t c S c u là Di u S c ?

Ch Ng này c a Ông Ni Sa à th t khó l y l i l mà thu t bày, ch có th g i là Di u, là M t, là Viên thôi v y.

X a, có b y hi n n i ch i trong r ng, n i b thây ma.

M t cô ch xác ch t nói : “Thây thì ó, ng i ch n nào ?”

M t cô nói : “Sao ? Sao ?”

Các cô quán k , m i ng i u kh ng .

C m n Tr i Thích rãi hoa và nói : “Nguy n các ch Th n N c n dùng cái chi, tôi s su t i cung c p”.

Các cô nói : “Chúng tôi thì t s²⁵⁸ và b y báu²⁵⁹ u có , ch c n ba v t. Th nh t là c n m t cây không r . Th hai là m t m nh t không có âm d ng. Th ba là m t hang núi kêu không d i ti ng”.

Thích nói : “H t th y món c n dùng, tôi u có. Còn ba v t y tôi th t không th có”.

Các cô nói : “N u Ngài không có các th y, thì làm sao giúp ng i ?”

Thích ng ngàng, bèn cùng các cô n th a v i Ph t.

Ph t nói : “Này Ki n Thi Ca, các t i A La Hán c a ta ch ng hi u c ngh a y. Ch có các i B Tát m i hi u ngh a y”.

ây c ng là Quán T ng B t T nh mà ch ng v y.

L i nh Ngài Linh Vân nhân th y hoa ào mà ng o, bèn có bài t ng :

“Ba ch c n m nay tìm ki m-khách

Bao l n lá r ng l i âm cành

T l n th y c ào hoa ó

n mãi ngày nay ch ng mu n nghi”.

Trình ch ng v i T Quy S n.

T d y : “Theo duyên mà nh p, v nh vi n ch ng lui s t m t mát, ông hãy khéo h trì”.

Ngài Huy n Sa nói : “ ích áng thì th t ích áng, nh ng dám ch c Lão Huynh ch a th u su t trong ó !”

Ngài Linh Vân nói : “S Huynh su t c ch a ?”

Ngài Giác Ph m t ng r ng :

“Ng i²⁶⁰ th y m t l n không th y l i

Cành cành tr ng , th y âu hoa

Ch ng ch u khách trên thuy n câu cá

Hóa ra trên t c u ng , sò”.

Ngài u T t ng r ng :

“Tr c núi ào sanh, v n c xuân

Hoa ng p cành h ng, t nh l i thân

Ch ch ng, thôi ông ng ph l c

V c i tuy m , ý sanh sân
Khói t a li u xanh, oanh th gi ng
M a xoi nham th ch, d a xóm không
M t tr i l d ng, không tin t c
Ng a g hý vang quá Hán, T n”.
Theo ch th y c a Ngài Linh Vân, c ng l y S c làm t t b c.

---o0o---

III. VIÊN THÔNG V H NG TR N

Kinh : Ông H ng Nghiêm ng t li n t ch ng i ng d y, nh l d i chân Ph t, b ch r ng : “Tôi nghe Nh Lai d y tôi quán sát chân chánh các t ng h u vi. Khi y tôi t giã Ph t, u hôm v t nh t a trong nhà thanh trai, th y các v T Kheo t h ng tr m th y, h i h ng v ng l ng bay vào trong m i tôi. Tôi quán h i h ng y, ch ng ph i là cây, ch ng ph i là không, ch ng ph i khói, ch ng ph i l a, bay i không dính vào âu, bay n không t n i âu. Do ó mà cái ý tiêu tan, phát minh Vô L u. Nh Lai n ch ng cho tôi cái hi u là H ng Nghiêm. Cái H ng Tr n v a di t, thì cái Di u H ng bí nhi m toàn v n. Tôi do cái h ng trang nghiêm y c A La Hán.

“Ph t h i v Viên Thông, nh ch ch ng c a tôi, thì H ng Tr n là h n c”.
Thông r ng : “Phàm là có T ng, th y u h v ng. Th y các T ng ch ng ph i T ng, ó là th y Nh Lai. Nh Lai y, là ngh a Nh c a t t c các pháp. n không t âu, i không v âu, thì g i là Nh Lai”. ó là ý ch c a Kinh Kim Cang Bát Nhã.

Ông H ng Nghiêm c nghe l i d y này, h ng t quán. Tình c g p mùi h ng, bèn y phát minh, “H ng này là v ng l ng, vào trong m i tôi, ch ng ph i khói, ch ng ph i l a, ch ng ph i cây, ch ng ph i không, ch ng ph i t t ng, ch ng ph i tha t ng, ch ng ph i c ng t ng, ch ng ph i vô nhân t ng, bay i không dính vào âu, bay n không t n i âu, v n t vô sanh”. Cái th y này chính là cái th y “Các T ng ch ng ph i T ng, li n th y Nh Lai”. Th nên c Vô L u.

Phàm phu ch ng c Vô L u vì Ý C n ch a tiêu v y. Ý C n mà ch a tiêu nên bám l y H u Vi. M t khi bám l y H u Vi, li n l t vào sanh di t. Ý C n tiêu li n ch ng Vô Vi. Vô Vi là không sanh di t. Th nên H ng Tr n thì ch t sanh ch t di t, mà cái Di u H ng kia thì nào có chuy n di t sanh. Ch t ng c a Ông H ng Nghiêm thì c th y phân gi i u ch ng c. Th nên nói là M t, là Viên, ch có t ch ng bi t thôi v y.

X a, Thái S Hoàng S n C c nhân b i Ngài Viên Thông Tú ph n khích nên
n ch T H i ng xin ch ch “Nh m l ”.

T H i ng²⁶¹ nói : “Nh c Kh ng T nói, “Các ng i cho ta là che
gi u ? Ta không có ch nào gi u gi m !” Th thì Thái S lý lu n làm sao
?”

Thái S nh áp, T ng li n nói : “Ch ng ph i, ch ng ph i”.

Thái S m m t ch ng cùng.

M t hôm, cùng T H i ng ang i d o núi, khi y cây nham qu n
th m y.

T nói : “Có nghe th y h ng hoa nham qu không ?”

Ông áp : “D , có”.

T nói : “Ta không có ch nào gi u gi m v y”.

Thái S tiêu tan nghi ng , làm l mà th a : “Hòa Th ng, tâm lão bà t bi
quá tha thi t !”

T c i áp : “Ch mong ông n c nhà thôi”.

L i có v ni s ng o làm bài k :

“Su t bu i tìm Xuân ch ng th y Xuân

Giày r m d m kh p m y non mây

V ây c i n m hoa mai ng i

Xuân u cãnh ã tr n ph n”.

Ch ch ng c a v ni s này và Ông S n C c c ng l y Di u H ng là h n
c .

---o0o---

IV. VIÊN THÔNG V V TR N

Kinh : Hai v Pháp V ng T D c V ng, D c Th ng cùng v i n m
tr m v Ph m Thiên trong h i, li n t ch ng i ng d y, nh l d i chân
Ph t, th a r ng : “T vô th y lâu xa, chúng tôi làm th y thu c cho i, trong
mi ng th ng n m c cây, kim th ch c a th gi i Ta Bà này, s m c lên n
m i v n tám ngàn, nh th bi t t t c các v ng, chua, m n, l t, ng t,
cay... cùng các v bi n i do các v kia hòa h p mà sanh ra, nào l nh, nào
nóng, có c hay không c u bi t kh p c . c th a s các c Nh
Lai, rõ bi t tánh c a V Tr n, ch ng ph i không, ch ng ph i có, ch ng ph i
t c là thân tâm, ch ng ph i l i a thân tâm. Do phân bi t c tánh c a mùi v ,
do ó mà khai ng . c Ph t Nh Lai n ch ng cho anh em chúng tôi danh
hi u là D c V ng, D c Th ng B Tát, nay trong h i này làm Pháp
V ng T . Chúng tôi nhân V Tr n mà giác t , lên b c B Tát.

“Phật Thích Ca Viên Thông, như chúng ta chúng tôi, thì do Vô Thường là nhân”.

Thông rằng: Tôi vô thường kỳ phần này làm thầy thuốc cho tôi, chỉ có thể biết các Vô Thường, trừ bệnh mà thôi. Khi phụng sự Như Lai mới biết Tánh của mùi vị, không hay có, chúng sinh phi, không phi Tánh, không phi Là. Phạm chúng sinh phi không hay có, chúng sinh Tánh chúng sinh Là, đó là cái thế vận như thế của Tâm Mu Ni m tròn sáng trong Như Lai Thế vận. Do Vô Thường mà khai ngộ, giác ngộ Tánh, nên vào đạo Bồ Tát. Chứng là Giác ngộ, nghĩa là trong Như Lai Thế vận, Tánh của vô là Chân Không, Tánh Không là Chân Vô, thanh tịnh bản nhiên, toàn khắp pháp giới. Tánh Vô là Giác, tánh Giác là Vô, cái ngộ này thật khó nói cho người vô ý.

Ngài Thích Ngu²⁶² thuật lại Quy Tông.

Thích nói: “Thầy nhân nào?”

Đáp: “Thầy nhân của Ngài Vô Thường²⁶³”.

Thích Quy Tông nói: “Các thầy có Ngài Vô Thường, ta trong pháp có một Vô”.

Hỏi: “Thầy nhân nào là Một Vô Thường²⁶⁴?”

Thích bèn đáp.

Ngài Thích Ngu nói: “Hiểu vô ý, hiểu vô ý!”

Thích nói: “Nói thầy, nói thầy!”

Ngài Thích Ngu như một lời, Thích lời đáp.

Sau, có nhà sư ở Thiền Hoàng Bá kể lại chuyện trên.

Thiền sư nói: “Thầy Mã Thế có một tám mươi bốn Vô Thường Trí Thế, vô ý mà hiểu ai nên ý cái chứng thì chứng Quy Tông là một chút ít”.

Chỉ có Thiền Hoàng Bá hiểu biết sâu xa cái Thế Một Vô Thường nên cùng Thích Quy Tông thầy môn nhau. Sau này, Thiền Hoàng Bá dùng cái Thế này để làm Thầy. Ngài Thích không khinh, bèn sang Thiền Thích Ngu. Gặp Thiền Thích Ngu, Lâm Tế kể lại nhân duyên ba lần bèn đáp.

Thiền Thích nói: “Hoàng Bá giúp ông trở nên khó khăn, lời trong pháp mà hiểu có lợi vô ích không lợi”.

Ngài Lâm Tế ngay nơi nói chuyện, bèn nói: “Té ra Phật Pháp của Hoàng Bá chứng ngộ có gì!”

Thiền Thích nói: “Nói mau, nói mau!”

Ngài Lâm Tế thối ba thối vào Thiền Thích Ngu.

Thiền sư nói: “Thầy ông là Hoàng Bá, chứng ngộ gì nên ta”.

Thiền Thích vừa muốn thi triển cái gia phong của Quy Tông, thì bỗng Lâm Tế ngắt lời, thối ba thối về thầy Lâm Tế về thầy chứng ngộ.

Thiền sư Long Huệ Pháp Cảnh nói: “Thiền sư Hoàng Long và chứng ngộ”.

Ngài th ng ng nói : “Vi c này c ng nh th y thu c xem b nh, hi n th i v ch ng t p c y b ng ch a đ ch a tr . V y ph i cho thu c ch a s chóng m t t i t m do b nh gây ra, r i sau m i h t c. Còn c theo ý mình mà u ng thu c, thì ch thêm cu ng lo n, t ng thêm n ng mà thôi. Th mà mong h t b nh ch ng ph i là l m ? C tr c pháp ng ã m c dày, mà trong lòng không h th n !”

n i các t c trên mà thông h i c, thì ch ng nh ng bi t c m ùi v y, mà còn có th tr b nh cho ng i.

---o0o---

V. VIÊN THÔNG V XÚC TR N

Kinh : Ông B t à Bà La cùng m i sáu v Khai S ng b n li n t ch ng i ng d y, nh l d i chân Ph t, b ch r ng : “X a kia, chúng tôi n i c Ph t Oai Âm V ng, nghe pháp mà xu t gia. Vào gi t m c a các t ng, tôi theo th l p vào phòng t m, b ng ng c Tánh N c : ã ch ng r a b i, c ng ch ng r a thân, kho ng gi a an nhiên, c Vô S H u. Ch h c x a không quên, cho n ngày nay theo Ph t xu t gia, c qu Vô H c.

c Ph t x a y g i tôi tên là B t à Bà La. Cái Di u Xúc khai m rõ ràng, thành b c Ph t T Tr .

“Ph t h i v Viên Thông, theo nh ch ch ng c a tôi, thì do Xúc Tr n là h n c ”.

Thông r ng : Ngài Tuy t u nêu ra vi c x a r ng : “Có m i sáu v Khai S ²⁶⁵ g p gi các t ng t m, theo th t vào phòng t m, b ng ng tánh n c. Các v Thi n c hi u làm sao ?” Các v y nói : “Cái Di u Xúc khai m rõ ràng, thành b c Ph t T Tr ²⁶⁶. C ng c n xuyên th ng b y l tám hang²⁶⁷ m i c”.

T ng r ng :

“Xong vi c ông t ng th t r nh rang
Trên gi ng th ng c ng du i chân n m
Trong m ng t ng thuy t Viên Thông Ng
R a n c th m xong, nhè m t kh c”.

Cái này ã thành công án, v sau các v Lão Túc cùng nó phát minh r t nhi u.

Thi u Qu c S ban u ra m t T Long Nha, h i r ng : “Tr i không che, t không ch , lý y th nào?”

áp : “ o thì h p nh th ”.

Phàm tr i qua m i b y l n th a h i, T ch áp nh v y. Ngài l i xin d y b o, T nói : “ o y v sau ông t hi u”.

V sau, núi Thông Huy n, Ngài Thi u ang t m, b ng t nh ng chuy n tr c, bèn y oai nghi, h ng v ch T Long Nha làm l , r i nói : “Lúc y mà nói cho tôi, thì hôm nay nh t nh ph i b m ng”.

Sau, Ngài n tham h c T Pháp Nhãn.

Có nhà s h i T Pháp Nhãn : “Nh th nào là m t gi t n c Tào Khê ?”

T Nhãn nói : “Là Tào Khê m t gi t n c”.

Nhà s ng ng n lui ra.

Ngài ang ng i m t bên hoát nhiên khai ng , cái nghi v ng b y lâu nh b ng tan rã. n ây m i c su t b y l , tám hang.

Ngài làm bài k :

“Thông Huy n chót nh

Ch ng ph i nhân gian

Ngoài Tâm không Pháp

Ng p m t núi xanh”.

T Pháp Nhãn nghe qua, nói r ng : “M t bài k này, khá kh i lên Tông c a ta”.

Hòa Th ng Th ch Thê nhân có th gi m i i t m, bèn h i : “ ã ch ng r a b i, c ng ch ng r a thân, ông làm th nào ?”

Th gi áp : “Hòa Th ng i tr c, r i tôi em thu c t o -giác²⁶⁸ l i sau”.

Hòa Th ng c i ha h , c h b th gi m t phen nh n c mi ng qua m t !

Có nhà s h i thi n s Thiên U Cái : “Có m t cái Vi n tên là Vô C u T nh Quang Thi n Vi n, s a thành nhà t m. Có ng i h i : “ ã là Vô C u T nh Quang, vì sao l i làm nhà t m ?” Tôi không áp c”.

Ngài Thiên Cái áp thay r ng :

“Ba Thu êm tr ng sáng

Vi c gì l i h p nhau”.

Ngài n Hà l i t ng r ng :

“Tuy là áp t n ý sâu xa

Kh n i em ra ch ng c g n

Mu n hi u “x a nay vô c u” y

Ph i vào trong n c g p tr ng nhân”.

Con gái c a Ông Long Ph m Tuân, t ng c T T Tâm n kh Kim

L ng, l p ra m t nhà t m, n i c a y t t m b ng r ng : “M t v t c ng không,

t y r a cái gì ? M y b i n u có, kh i t âu l i ? Nói c m t câu cho ra ngh a lý, m i c vào nhà này mà t m.

“C Linh ch m i bi t lau l ng ! Khai S nào t ng rõ Tánh ! Mu n ch ng Ly

C u a, thì ph i su t thân ch ng nhi m. H t th y u b o n c r a s ch

cái d , nào hay n c c ng là tr n (b i). D u cho c n c và d chóng tr ,

n ây c ng c n r a s ch h t !”

Sau này cô xu t gia làm ni cô tên là Duy C u.

Các vị tôn túc trong chúng tôi nói chúng tôi mời ra cái “Diệu Xúc rõ bày”, có thể cùng mời sáu vị Khai Sĩ cùng tham.

---o0o---

VI. VIÊN THÔNG VÀ PHÁP TRẦN

Kính : Ông Ma Ha Ca Diếp và Tỳ Kheo Ni Tỳ Kim Quang v.v... liên tục chúng tôi nghe dạy, như là đi chân Phật, thưa rằng : “Trong kiếp xưa cõi này có Phật ra đời, tên là Như Lai Như Lai, tôi cũng thân cận, nghe pháp, tu học. Sau khi Phật diệt, chúng tôi cúng dường Xá Lợi, thắp đèn sáng mãi; lấy vàng bạc châu báu đúc tượng Phật. Từ đó nay, tôi đi kiếp đi kiếp, thân thể không toàn vẹn sáng ngời như vàng thau. Nhóm Tỳ Kheo Ni Tỳ Kim Quang này trước là quy y chúng tôi lúc đó, cũng nghe pháp thì phát tâm như tôi. Tôi quán sát sáu Trần cảnh gian thay vì bị nghiệp, chướng pháp Không Thành, tu như Diệt Thế, thân tâm mới có thể qua trăm nghìn kiếp như thế gian khuy móng tay. Tôi do cái Pháp Không mà thành A La Hán. Cũng Thế Tôn bảo tôi tu học như là bậc nhất. Pháp nhiệm mầu sáng, các lậu tiêu diệt.

“Phật thì Viên Thông, như chúng tôi, thì do Pháp Trần là hoàn cảnh”.

Thông rằng : Trước có nói các bậc Diệt Thế như bậc Thanh Văn Thành Diệt, duy Ngài Như Lai Ca Diếp, ý thức diệt lâu, mà hiện bị nghiệp tròn vẹn, chướng nghiệp tâm niệm. Ngài nghe các pháp là Không Thành mà thành A La Hán. Sáu Trần như sanh, là trong Không mà sanh; sáu Trần như diệt, vì trong Không mà diệt. Trần có sanh diệt, Tính Không chướng nghiệp. Trần sạch Pháp Trần, đó là Pháp Không. Cái Ý chướng nghiệp duyên ra pháp, cũng không sanh diệt. Nên có thể vượt qua trăm nghìn kiếp như khuy móng tay. Cho nay, Ngài Ca Diếp vì nghiệp áo cà sa vàng của Phật, như pháp trong núi Kê Túc, chướng Diệt Thế sanh mà trao lại, đó là sự linh nghiệm vậy.

Tỳ Kheo Ni Tỳ Kim Quang kiếp xưa là một cô gái nghèo. Thấy, Ngài Ca Diếp làm nghề đúc. Cô lấy vàng như nghề đúc thau vàng của Phật, nguyện tôi đi kiếp đi kiếp làm nghề không tình ân ái. Cũng nghe pháp chín mươi kiếp sanh cõi trời, thân thể không toàn vẹn vàng chói. Nay gặp Phật xuất gia, tự nhiên thau cũng nguyện xưa.

Thị Nạn Văn Gia Huy nhập Giác tỉnh thâm hốt ba tạng kinh điển, rành Thiên Thai Chư Quán, pháp môn viên diệu. Trong cõi này oai nghi thế gian sáng rõ pháp thị n quán. Sau, nhân thị nạn Khê Lăng khuy n khích, cùng thị nạn ông Đặng Sách nhập Tào Khê. Mời vào, đi quanh Tỳ ba vòng, rồi chướng nghiệp nghiệp yên.

T nói : “Phàm là Sa Môn, y ba ngàn oai nghi, tám v n t h nh. i c t ph ng nào l i, mà t ra quá nhi u ngã m n ?”

Huy n Giác nói : “Vi c sanh t là l n lao, cái vô th ng r t nhanh chóng !”

T nói : “Sao ch ng h i cái Vô Sanh, t su t cái không chóng ?”

Huy n Giác nói : “Th t c Vô Sanh, rõ v n không chóng.”

T nói : “Y v y”.

Khi y i chúng u kinh ng c. Ngài Huy n Giác m i y oai nghi làm l T , ch c lát t giã.

T nói : “V g p th sao ?”

Huy n Giác nói : “V n t ch ng ng, nào có s g p ?”

T nói : “Ai bi t là ch ng ng ?”

Huy n Giác nói : “ ó là Ngài t sanh phân bi t”.

T nói : “Ông th t là c cái ý ch Vô Sanh”.

Huy n Giác nói : “Vô Sanh mà có ý ?”

T nói : “Không có ý thì ai phân bi t ?”

Huy n Giác nói : “Phân bi t c ng ch ng ph i ý”.

T khen ng i : “Hay l m, hay l m, ít ra hãy l i m t êm”.

Th i y g i Ngài là “M t êm Giác”.

Ch này, n u ch ng di t Ý C n t lâu, c Vô Sanh Nh n, thì âu có th ng áp nh âm vang d i theo ti ng v y c. T Ngài Ki u Tr n Na n ây là sáu v Thánh. Nói là Di u Âm, Di u S c, Di u H ng, Di u Xúc, u g i là Di u, vì không ràng bu c n i Tr n v y. ây chính là do sáu Tr n mà ch ng viên thông.

---o0o---

VII. VIÊN THÔNG V NHÃN C N

Kinh : Ông A Na Lu t à li n t ch ng i ng d y, nh l d i chân Ph t, th a r ng : “Tôi lúc m i xu t gia, th ng thích ng nên Ph t la tôi là loài súc sanh. Tôi nghe Ph t m ng, khóc lóc t trách, su t b y ngày không ng , h c hai con m t.

“ c Th Tôn d y tôi tu pháp L c Kính Chi u Minh Kim C ng Tam Mu i. Tôi ch ng do con m t, xem th y m i ph ng r ng su t rõ ràng nh xem trái cây trong bàn tay. Nh Lai n ch ng cho tôi, thành A La Hán.

“Ph t h i Viên Thông, nh ch ch ng c a tôi, thì xoay cái Th y tr v B n Tánh, ó là Th Nh t”.

Thông r ng : Ông A Na Lu t à là con Vua B ch Ph n(19), v i Ph t là anh em chú bác. Trong i quá kh dăng cho m t v Bích Chi Ph t m t b a c m, c m ng c chín m i m t ki p có cái Vui Nh Ý. Ph t th ng la

r ng “Ôi, ôi, sao l i ng . Nh loài c, loài sò ng m t gi c c ngàn n m, ch ng nghe tên hi u c a Ph t”. T ó, ông c g ng n mù c m t, bèn c m t n a ph n Thiên Nhãn.

i Trí Lu n nói “Thiên Nhãn c a Ông A Na Lu t do t i t o s c, thanh t nh c m t n a. Thiên Nhãn c a Ph t c ng là t i t o s c mà thanh t nh kh p c ”.

Cái Tam Mu i L c Ki n Chi u Minh Kim Cang là pháp môn xoay cái Th y tr v ngu n Tánh. Minh thu c S , Chi u thu c N ng. Trong ch Minh, cái Chi u th ng soi t . Trong ch Chi u, cái Th y th y su t. Chi u t âu mà l i ? Th y t âu kh i ra ? Cho n ch th y mà không có ch th y, chi u soi mà không có ch chi u soi, li n c Kim C ng Tam Mu i. ó là Th c a cái Chi u, Ngu n c a cái Th y v y. Kim C ng phá nát t t c , Th y và Chi u u tiêu vong, y là Tam Mu i Chánh nh, t c là cái B n Th T ch Chi u v y. Vui theo cái quán chi u này, ngh a là xoay cái Th y tr v ngu n Tánh. Cho n c Thiên Nhãn, thì c ng ch ng ph i ch lu n bàn n c.

Ngài c S n khi m i n T Long àm, tu t vào pháp ng, nói : “Lâu nay vang ti ng m R ng (Long àm), nay n n i, m l i ch ng th y, mà r ng c ng ch ng hi n”.

T àm ti n lên, nói : “Ông ã ích thân n Long àm (m R ng). C n c vào c duyên lúc m i n này thì áng nh n y bát c a Long àm”.

M t bu i t i, ang ng h u T .

T Long àm nói : “Khuya r i sao ch ng v ngh ?”

c S n ch nh t b c r a r i tr lui, nói : “Ngoài t i l m”.

T àm t cây u c gi y a cho Ngài c S n, Ngài nh c m l y, T àm li n th i t t. c S n hoát nhiên i ng , bèn l bái.

T h i : “Ông th y cái gì ?”

Ngài S n nói : “T nay tr i, không còn nghi cái u l i c a Lão Hòa Th ng trong thiên h n a”.

Hôm sau, T Long àm lên tòa gi ng, nói v i i chúng : “Trong ây có m t gã r ng nh ao ki m, mi ng nh ch u máu, m t g y ánh cho ch ng quay u, mai kia h ng lên nh núi cô cao, l p o ta ó”.

c S n em b S Sao kinh Kim C ng, Ngài ã vi t t tr c, ch t tr c pháp ng, c m cây u c mà nói r ng : “Cố cùng t t các lý l di u huy n c ng nh m t m y lông gi a thái h ! Th u su t h t các m u ch t c a i c ng nh ng m t gi t n c r i vào bi n c !”

R i t s ch, làm l t giã T mà ra i.

Nh cái pháp nhãn mà Ngài c S n c, so v i Ông A Na Lu t à nhi u ít gi ng nhau.

T Lâm T lúc s p t ch, nói bài k :

“Theo dòng không d t, h i âu h i t i sao
 Chân chi u vô biên, l y chi nói ta-ng i
 Cái lia t ng, lia danh kia, ng i ch ng nh n
 Ki m bén t lông, dùng r i ph i g p mài”.
 T l i nói v i i chúng : “Sau khi ta đi t , không c đi t m t Chánh
 Pháp Nhân T ng c a ta”.
 Ngài Tam Thánh b c ra, th a : “Sao dám đi t m t Chánh Pháp Nhân T ng
 c a Hòa Th ng !”
 T T nói : “V sau, có ng i h i, ông nói th nào v i h ?”
 Ngài Thánh li n hét.
 T nói : “Ai bi t Chánh Pháp Nhân T ng c a ta, h ng v con l a mù y mà
 đi t m t”.
 Ngài Thiên ng t ng r ng :
 “N a êm y bát truy n Hu N ng
 R i lo n Hoàng Mai, b y tr m t ng
 M t chi Lâm T , Chánh Pháp Nhân
 L a mù đi t m t, ng i c âu ?
 Tâm Tâm n nhau
 T T truy n ng
 Kh a b ng núi, bi n
 Bi n hóa i bàng
 Ch danh ngôn y khó suy l ng
 u là th o n thoát bay lên !”.
 n ch này thì Chánh Pháp Nhân T ng còn l i đi t m t, hu ng gì là Thiên
 Nhân kia ?

---o0o---

VIII. VIÊN THÔNG V T C N

Kinh : Ông Châu L i Bàn c Ca li n t ch ng i ng d y, nh l d i
 chân Ph t, th a r ng : “Tôi thi u t ng trì, không có tánh a v n. Ban u g p
 Ph t, nghe pháp xu t gia, ghi nh m t câu k c a Nh Lai trong m t tr m
 ngày, thì nh tr c quên sau, nh sau quên tr c. Ph t th ng tôi ngu mu i,
 d y tôi an c , u hòa h i th ra vào. Tôi quán h i th , cùng t t s nh
 nhi m c a các t ng sanh, tr , d , đi t, các hành trong t ng sát na, thì tâm
 hoạt nhiên c i Vô Ng i, cho n các l u u s ch h t, thành A La
 Hán. Tr c pháp t a c a Ph t, c n ch ng thành qu Vô H c.
 “Ph t h i tôi v Viên Thông, nh ch ch ng c a tôi, thì xoay h i th theo v
 Không, ó là Th Nh t”.

Thông r ng : ây là v T Kheo c thu c lòng ch “Ch u” là cái ch i v y.
i quá kh là pháp s mà b n s n Pháp, nên b qu báo ngu n. Tuy ít a
v n, nh ng ít b tán lo n, nên có th i u t c mà th u nh p. S thôt c a h i
th là do tâm sanh di t. Tâm d n d n ng ng nên h i th t t vi t . Tâm và
h i th n ng l n nhau, mà n cùng t t các t ng sanh, tr , d , di t, các
t ng r t vi t c a các hành trong kho ng sát na, thì h i th t c là không h i
th , tâm là vô tâm. Trong kho ng sát na, th u nh p Kim Cang Càn Hu a,
nên c hoát nhiên Vô Ng i. C nh gi i Ng này, thì ngôn ng , ngh suy
không th n c.

X a, Th ng Th M c T ng khi làm quan x Tây Th c, ra m t thi n s
Nam ng T nh, h i ch tâm y u. T b o hã h ng v ch t t mà t nh
th c. V a b c vào c u tiêu, b ng nghe mùi hôi, v i l y tay b t m i, bèn
ch t t nh ng . Li n trình bài k :

“X a ngay c t cách thích phong l u
C i cho ai ó h ng ngoài c u
Muôn sai ngàn khác, không âu ki m
c cái x a nay m i u”.

T Nam ng áp r ng :
“M t pháp v a thông, pháp pháp Nh
D c ngang di u d ng còn tìm âu
R n xanh kh i h p, quân ma nếp
Bích nhãn H T ng c i g t u”.

ây c ng là xoay h i th theo v Không, mà b ng nhiên ch ng nh p. Có th
cùng th y T Kheo t ng ch “Ch i” th y m t nhau !

---o0o---

IX. VIÊN THÔNG V THI T C N

Kinh : Ông Ki u Ph m Bát li n t ch ng i ng d y, nh l d i chân
Ph t, th a r ng : “Tôi m c kh u nghi p, trong ki p quá kh coi th ng, gi n
c t Sa Môn nên i i ki p ki p m c t t nhai l i nh trâu. Nh Lai ch d y
tôi pháp môn “Nh t V Thanh T nh Tâm a”, tôi di t c tâm th c, vào
Tam Ma a. Quán bi t cái V không ph i thân th , không ph i món v t, li n
ó c v t thoát các l u c a th gian, trong thoát h t thân tâm, ngoài m t
tan th gi i, xa lìa ba cõi nh chim x l ng, r i h t d nhi m, tiêu m t tr n
t ng, Pháp Nhãn thanh t nh, thành A La Hán. Nh Lai n ch ng cho tôi
thành o Vô H c.

“Ph t h i v Viên Thông, nh ch ch ng c a tôi thì tr cái V , xoay cái Bi t
v g c Tánh, ó là Th Nh t”.

Thông r ng : Ông Ki u Ph m Bát l i khác ng i mà bi t Mùi V . Do có t t nhai l i nh trầu, mà trầu là loài v t, ch bi t cây c mà thôi, nay hình dáng cái l i nh trầu, mà phân bi t rõ c các v , là do n i cái g c c a l i. Quán xét mùi v , xoay l i cái Bi t, thì V có nhi u th mà cái Bi t này không hai. Cái Bi t này lúc ch a xoay l i, thì tâm th c ch a di t, ó là h u l u. Xoay cái Bi t v Không, bi t mà không có ch bi t, nên là vô l u. Cái Bi t này ch ng do C n sanh nên không ph i Thân, không do C nh mà có, nên không ph i V t. Không ph i Thân nên trong thoát h t thân tâm; không ph i V t, nên ngoài m t tan th gi i. Do v y, lìa tâm d nh i m, tiêu m t ngo i tr n, c Ý Sanh Thân, th ng cõ i tr i, c ng i, tr i cúng d ng. Ph t vì mu n xóa i nghi p nh o báng nên cho Ngài xâu chu i ng c, d y ni m Ph t, g i là pháp môn “Nh t V Thanh T nh Tâm a”. T vô th y n nay, các nghi p do c n l i t o ra, l p t c thanh t nh, do ó c Tâm t ch di t, vào nh bình ng, bèn n m mùi o v y.

Ngài Ng ng S n em trái cây cho T Quy S n.

T nh n l y, h i : “ ầu mà có v y ?”

Ngài Ng ng S n nói : “Trong v n nhà”.

T Quy S n nói : “ ả n ch a ?”

áp : “Ch a dám n m, tr c dâng lên Hòa Th ng”.

T nói : “Là ai ó ?”

Ngài Ng ng S n nói : “Là Hu T ch”.

T nói : “ ả là ông ó, sao l i b o ta n m tr c ?”

Ngài Ng ng nói : “Hòa Th ng thì n m ngàn n m v n”.

T Quy S n bèn n mà nói : “Còn chua chát”.

Ngài Ng ng nói : “Chua chát v n là t bi t”.

T Quy S n không nói gì.

L i T Huy n Sa cùng Ông Vi Giám Quân ang n trái cây.

Ông Vi h i : “Nh th nào là dùng hàng ngày mà ch ng bi t ?”

T Sa c m trái cây a lên, nói : “ n i”.

Ông Vi n trái cây xong, l i h i n a.

T Sa nói : “Ch cái y là dùng hàng ngày mà ch ng bi t !”

Ngài Ng ng S n nói T bi t. Ngài Huy n Sa nói Ch ng bi t. ó là, Bi t mà ch ng Bi t, ch ng Bi t mà Bi t. “Tr Mùi V , xoay cái Bi t v g c Tánh”, là ph i th y nh th , bi t nh th , m i g i là Pháp Nhãn Thanh T nh.

---o0o---

X. VIÊN THÔNG V THÂN C N

Kinh : Ông T t L ng Già Bà Ta li n t ch ng i ng d y, nh l chân Ph t r i th a r ng: “Lúc ban u m i phát tâm theo Ph t vào o, th ng nghe Nh Lai d y v nh ng vi c không th vui c trong th gian. ang khi kh t th c trong thành, gi a ng, tâm suy ngh v pháp môn Ph t d y; thành linh b gai c âm chân, toàn thân au n. Tâm ni m tôi có bi t s au n y; tuy bi t au n mà c ng bi t cái tâm thanh t nh không có cái au và cái bi t au. Tôi l i suy ngh , v y thì ch m t thân l i có hai cái bi t. Nhi p tâm ch ng bao lâu thân tâm b ng nhiên r ng không, trong kho ng hai m i m t ngày, các l u u tiêu h t, thành qu A La Hán, c Ph t n ch ng là b c Vô H c.

“Ph t h i v Viên Thông, nh ch ch ng c a tôi thì thu n m t Giác Tánh, tan m t cái thân, ó là Th Nh t”.

Thông r ng : Ông T t L ng Già Bà Ta g i th n sông là “con Tì²⁶⁹”. Vì trong các i tr c có thói quen quý t c, hi n t i không th b quên thân th . Nên khi gai c âm vào chân, toàn thân au n bèn t nh nh p.

Tuy có cái Bi t bi t cái au, nh ng cái Bi t là Tâm Thanh T nh, lia ngoài N ng và S , s au n không th n c. au là cái b bi t, thì cái Bi t có th bi t nó. Còn cái Bi t là cái Hay Bi t, thì cái au không th làm nó au. M t cái có s au, m t cái không au. ã bi t có au l i bi t không au, th thì m t thân l i có hai cái Bi t sao ?

Cái Bi t duy ch M t cái Chân, bi t au t c là V ng. Do ó, nhi p tâm ni m : ngoài quên m t thân th , ch bi t u bi n m t; trong quên m t tâm, cái Hay Bi t c ng tan. Thân và tâm b ng nhiên r ng không, li n ch ng Vô H c. Ch còn m t cái Giác Thanh T nh, nên g i là thu n m t Giác Tánh. trong cái Thu n Giác, thì N ng và S u xa lia. Th m i tan m t cái thân, thân ã tan bi n, thì thoát kh i l p t c các vi c không th vui thích c a th gian.

X a, c T T u Bà Cúc a có g p m t ng i bám tr c Thân Ki n xin c u .

T nói : “C u pháp c u thì ph i tin l i ta, ch ng trái l i ta d y”.

Ng i y nói : “ ã n c u Th y, thì ph i nghe l i r n d y”.

T bèn bi n ra m t b núi hi m tr , trên chót có nhô ra m t cây cao. T d y ng i y trèo lên cây. L i d i cây, hóa ra m t cái h l n, sâu r ng ngàn t m. T d y buông chân, ng i y tuân l i, buông hai chân ra. D y buông m t tay, ng i y th m t tay. L i d y th tay kia, ng i y áp r ng : “N u th luôn tay kia thì r t xu ng h ch t m t”.

T nói : “Tr c ã cam k t là tuân l i d y, nay sao trái v i ta !”

Khi y, ng i kia s th ng thân li n đi t, th tay r i xu ng, thì ch ng th y cây, th y h âu c . Li n ch ng o qu .

Ngài Huy n Sa ban u mu n i kh p n i tìm h i thi n tri th c. Qu y gói ra kh i núi, ngón chân b v p ch y máu, au nh c.

Ngài than : “Thân này ch ng ph i có, au t âu n ?”

Bèn tr v T Tuy t Phong.

T Tuy t Phong h i : “Cái gì là Huy n Sa S B u à ?”

Ngài nói : “Tr n i ch ng dám d i g t ng i”.

L i m t ngày n , T kê u l i h i : “B u à sao ch ng i kh p n i mà h c h i ?”

Ngài nói : “ t Ma ch ng n ông , Nh T ch ng qua Tây Thiên”.

T ng nh n.

Ngài Vân Môn m i u ra m t T M c Châu. T Châu v a th y, li n óng c a. Ngài Vân Môn bèn gõ c a.

T Châu h i : “Ai ?”

Ngài áp : “Tôi ây”.

T nói : “Làm gì th ?”

M c Châu nói : “Vi c mình ch a rõ, xin th y ch bày”.

T Châu m c a, nhìn m t cái, li n óng l i. C v y, liên ti p gõ c a ba ngày. n ngày th ba, T Châu m c a, Vân Môn bèn s n vào. T Châu n m ng l i, hét : “Nói, nói !”

Vân Môn suy ngh , thì T Châu bèn xô ra, nói : “Cái vô d ng h t xài !”

R i óng s p c a, làm k t m t chân c a Vân Môn. Vân Môn li n tri t ng .

T ch qua tham v n Tuy t Phong.

Nh hai ngài Huy n Sa, Vân Môn c ng là s tr l i c a T t L ng Già Bà Ta v y ! Còn mình ây c ng b au chân mà t p khí ch ng ch u tr .

---o0o---

XI. VIÊN THÔNG V Ý C N

Kinh : Ông Tu B li n t ch ng i ng d y, nh l d i chân Ph t, th a r ng : “Tôi t mênh mông ki p n nay, tâm c vô ng i, t nh th sanh, ki p s nhi u nh cát sông H ng. Lúc còn trong thai m ã bi t Tánh Không T ch, nh th cho n c m i ph ng u r ng không và c ng khi n chúng sanh ch ng c Tánh Không. Nh Nh Lai phát minh Tánh Giác là Chân Không, Tánh Không tròn sáng, c A La Hán, t c th i nh p vào Bi n Không quý báu sáng ng i c a Nh Lai, ng Ph t Tri Ki n, c n ch ng thành Vô H c. Tánh Không Gi i Thoát, tôi là u h t.

“Ph t h i v Viên Thông, nh ch ch ng c a tôi, các T ng nh p vào Phi T ng, Phi và S Phi u h t, xoay các pháp v Không, ó là Th Nh t”.

Thông r ng : Ông Tu B t mênh mông s ki p n nay rõ c Tánh Không, nh ng ch bi t ng theo cái Không mà thôi. Nh Ph t phát minh Tánh Giác là Chân Không, m i bi t cái Không sanh trong i Giác c ng

nhóm bất biến của sanh trong biến luận, thì nên nói là cái Biến Không quý báu sáng ngời. Ng qua cái Không thì ch ng toàn vẹn. Chân Không là toàn vẹn. Ng v cái Không thì ch a gì thoát. Chân Không t c Gì i Thoát. Ch ng n nh p Chân Không, thì còn trong cái Th y c a Nh Th a, ch a ng v i cái Th y Bi t c a Ph t v y.

Các T ng nh p vào Phi T ng, ban u ch là cái Không n thu n, ngh a là làm Không các T ng. Cái Phi và S Phi ã m t h t, k ó dùng cái không Không, t c là không luôn cái Không T ng. Ban u là xoay các T ng v Không, r i xoay các Pháp v Không. T ng Nhân, T ng Pháp u Không, nên tr vào trong Biến Không quý báu sáng ngời, nh ng i yên trong núi mà th y Pháp Thân Nh Lai. Ph t c ng nói “Ông Tu B th y tr c Pháp Thân c a Ta”. ây là m t ch nghi m ra là ng v i cái th y bi t c a Ph t.

Nhà s tên Trí Th ng ra m t c L c T .

T h i r ng : “Ông t âu n ây, mu n c u chuy n gì ?”

áp r ng : “Th a, g n ây tôi n H ng Châu, núi B ch Phong, l y ra m t Hòa Th ng i Thông, c ch d y cái ngh a th y Tánh thành Ph t, mà ch a gì quy t n i nghi ng . T xa n ây làm l , mong Hòa Th ng ch bày”.

T nói r ng : “V kia nói gì, ông th thu t l i xem”.

áp r ng : “Trí Th ng này i n ó, tr i qua ba tháng mà ch a c d y b o. Vì thi t tha v i pháp, nên m t êm m t mình vào ph ng tr ng c u h i :

“Nh sao là B n Tâm, B n Tánh c a tôi ?”

“Ngài i Thông bèn nói : “Ông có th y h không ch ng ?”

“áp : “D , th y”.

“H i : “Ông th y h không có t ng d ng gì không ?”

“áp : “H không vô hình, nào có t ng m o gì”.

“Ngài i Thông nói : “Ông hãy th y B n Tánh c ng nh h không, r t ráo không có m t v t th y, g i là Chánh Ki n. Không m t v t bi t, g i là th t bi t. Không có xanh, vàng, dài, ng n. Ch th y cái B n Nguyên Thanh T nh, cái Giác Th tròn y sáng su t, thì g i là th y Tánh thành Ph t, c ng g i là cái Th y Bi t c a Nh Lai”. K h c o này tuy nghe d y nh v y mà ch a rõ hi u ch c ch n, xin Hòa Th ng ch d y”.

T nói : “Ch d y c a v y v n còn n m trong tri ki n, nên khi n ông ch a rõ, nay ta ch cho ông bài k :

“Ch ng th y m t pháp, là còn cái không th y

Th t nh mây n i che m t tr i

Ch ng bi t m t pháp, là gi cái không bi t

L i nh thái h sanh i n ch p

Cái th y bi t y v a kh i lên
 Nh n l m, bao gi hi u ph ng ti n
 Ông trong nh t ni m t bi t l y Ch ng Ph i²⁷⁰
 Thì cái linh quang chính mình th ng rõ hi n”.
 Trí Th ng nghe k xong, tâm ý r ng nhiên, bèn trình bài k :
 “Không âu, kh i th y bi t
 Bát t ng, tìm B
 Tình còn m t ni m “Ng ”
 Sao thoát kh i x a mê
 T Tánh Giác nguyên th
 Theo chi u u ng trôi l n
 Ch ng vào T S th t
 M m t ch y hai u”.

Th có th nói là “Nh t ni m bi t Ch ng Ph i” thì Cái Ch ng Ph i (Phi) v à cái Ch Ch ng Ph i (S Phi) u d th t. T Ông A Na Lu t à n ây là n m v Thánh, nói là xoay cái Th y, quay h i th tr v , em cái mùi v tr l i, xoay cái pháp v ngu n, u là ng c dòng v M t. ó là do sáu C n mà ch ng viên thông v y. Cái xoay ng c cái Nghe c a c Quan Âm k riêng ra v i ch này, vì là c c qu c a Viên Thông, g n v i a v Ph t, nên sau chót.

---o0o---

XII. VIÊN THÔNG V NHÃN TH C

Kinh : Ông Xá L i Ph t li n t ch ng i ng d y, nh l d i chân Ph t, th a r ng : “Tôi nhi u ki p n nay, cái Th y t Tâm c trong s ch. Nh th mà th sanh, ki p s nhi u nh cát sông H ng. Các pháp th gian và xu t th gian, th y th y bi n hóa, trong m t cái Th y u thông su t, c không ch ng ng i. Tôi gi a ng g p Ca Di p Ba, a nh em h p ý nhau, nói Pháp Nhân Duyên, ng c cái Tâm không b côi, theo Ph t xu t gia. Tánh Giác h ng th y tròn y sáng ng i, c i Vô Úy, thành A La Hán, làm Tr ng T c a Ph t, t mi ng Ph t mà sanh, do pháp mà hóa sanh.

“Ph t h i v Viên Thông, nh ch ch ng c a tôi, thì cái Th y c a Tâm phát sáng, sáng t t cái Th y Bi t, ó là Th Nh t”.

Thông r ng : Ông Xá L i Ph t lúc còn trong b ng m , thì bà m bi n lu n sáng láng h n ng i c u. Ông C u b o : “Th ng bé này sanh ra, trí hu không ai ch n i”. R i sang Nam n h c pháp, không rãnh th i gi c t móng tay, ó là T Kheo Tr ng Tr o²⁷¹.

Lúc chín tu i, Ngài Xá L i Ph t ã bi n lu n khu t ph c m i ng i, vua trong n c r t quý tr ng. Ngài làm b n v i Ông M c Ki n Liên, k t c v i nhau, h c mùi v cam l c a chánh pháp thì c ng h ng v i nhau.

M c Ki n Liên gi a ng g p T Kheo Mã Th ng, h i : “Th y c a ông thuy t pháp gì ?”

Mã Th ng áp : “Các pháp theo duyên sanh, các pháp theo duyên di t; Th y ta, i Sa Môn, th ng y nh th thuy t”.

Ông M c Ki n Liên t sáng, ch ng S Qu ; v i qua báo cho Xá L i Ph t, nghe xong Xá L i Ph t c ng ch ng S Qu .

C hai ông cùng n ra m t Ph t. T xa trông th y hai ng i, Ph t b o v i i chúng : “ ó là hai i t c a Ta, m t ng i Trí Hu Nh t, m t ng i Th n Thông Nh t”.

Ngài Xá L i Ph t, cái Th y c a Tâm r t sáng l , theo Ph t xu t gia, b y ngày thông su t h t Ph t Pháp, trong m i l m ngày c A La Hán, nên g i là Trí Hu Nh t, làm Tr ng T c a Ph t. Cái Th y c a Tâm không thu c v C n hay Th c, nên có th bên trong phát ra sáng ng i, sáng kh p cái Th y Bi t, Tánh Giác c a cái Th y tròn y sáng r , c i Vô Úy. Cái Th y ch a sáng su t thì có nghi, có s , còn Ngài Xá L i Ph t chín tu i ngh lu n ã c Vô Úy, n ây l i thông t h t Ph t Pháp, m i g i là i Vô Úy.

Thi n s Tr ng Khánh L ng ban u ra m t T Tuy t Phong, h i : “M t con ng t x a các Thánh truy n th , xin th y ch bày cho”. T Phong im l ng h i lâu. Ngài bèn l mà lui ra. T Phong bèn m m c i.

Ngài i qua l i T Tuy t Phong và Huy n Sa nh v y trong su t hai m i n m, ng i thi n rách h t b y cái b oàn, mà ch ng rõ c chuy n y. M t ngày kia, cu n b c sáo lên, h t nhiên i ng , bèn làm bài t ng :

“ ã l m to, ã l m to !

Cu n b c sáo lên th y thiên h

Có ng i nào h i, y Tông gì

C m cây ph t t nh m mi ng ánh”.

T Tuy t Phong nói v i T Huy n Sa : “Ông y t su tr i v y”.

Huy n Sa nói : “Ch a ch c. ây là do ý th c thu t l i thôi, ph i c n xét l i m i c”.

n t i, các s n làm l , T nói v i Ngài Khánh L ng : “ u à B ch a ch u ông, n u th t ng , tr c chúng hãy nói ra i !”

Ngài L ng l i làm bài t ng :

“ trong muôn t ng l riêng thân

Ch ng i t nh n y m i g n

Ngày x a l m l c tìm ng n

Ngày nay trong l a th y ra b ng”.

T Phong quay sang nói với T Huyền Sa : “Không thể là sự thực của ý thức đâu !”

Ồi, thế này ra bản trong lòng, là một cái nhìn thông suốt, chắc không chỉ nghĩ nghĩ. Thì nên lòng khác gì là có một vậy.

---o0o---

XIII. VIÊN THÔNG VÀ NH TH C

Kinh : Ngài Phật Hiên Bất Tất t ch ng i ng d y, như là d i chân Phật, th a r ng : “Tôi đã từng làm Pháp Vương T cho các c Nh Lai nh s cát sông Hằng. Mọi ph ng Nh Lai d y các t có c n c Bất Tất tu H nh Phật Hiên, là do tôi mà t tên.

“Th a Th Tôn, tôi dùng cái Nghe c a Tâm mà phân biệt t t c th y bi t c a chúng sanh. Nếu ph ng nào khác, cách ngoài h ng sa th gi i, có một chúng sanh trong tâm phát kh i H nh Phật Hiên, thì liền ngay khi y, tôi c i voi sáu ngà, phân thân thành tr m, ngàn n ch ng i y. Dù cho ng i y nghi p ch ng còn sâu dày, ch a th y tôi c, tôi c ng âm th m xoa u, ng h an i khi n cho ng i y c thành t u.

“Ph th i v Viên Thông, tôi nói ch B n Nhân c a tôi là phát sáng cái Nghe c a Tâm, t t i mà phân biệt, ó là Th Nh t”.

Thông r ng : H nh kh p pháp gi i là Ph , a v g n v i Ph t g i là Hiên.

c Phật Hiên ã ch ng qu v , nói l i cái B n Nhân c a mình là t cái Nghe c a Tâm phát sáng, m i phân biệt u t t i. T n kh p pháp gi i r ng rang nh h không, không âu mà Tâm ch ng nghe n. Bị t rành ng i tu H nh Phật Hiên mà ng h cho, y là trong s bi t rành ó; có m t lo i Tam Mu i T T i, ch ng có m t m y t t o tác, là do ã ch ng Pháp Thân, nên y kh p pháp gi i, n i nào v a kh i n i m, n i ó có ngay h nh nguy n. ó là c và D ng vô ng i : Th là D ng, D ng là Th , nên g i là T T i.

c Quán Âm theo C n Tai mà xoay l i cái Nghe, nên c T ch Di t Hiên Ti n. c Phật Hiên theo Nh Th c mà phát sáng, nên c T T i trong phân biệt. Nói là Hiên Ti n thì ch a t ng ch ng phân biệt. Nói là T T i, thì ch a t ng không t ch di t. Ch ch ng c a hai v Thánh th t không có ch h n kém.

Ngài àm D c ban u vào L S n theo h c Ngài Vi n Công. Sau tr v H i Kê, núi T n V ng, t ng kinh Pháp Hoa. Tr i qua m i hai n m, c m c Bất Tất Phật Hiên hóa thân ng i n , m c áo qu n màu, xách l ng tre, m t con heo tr ng và hai c t i, n tr c Ngài, nói : “Thi p vào núi hái rau quy t, m t tr i ã x , sói c p tung hoành, tr v thì khó s ng, xin nh m t êm”. Ngài h t s c t ch i, mà ng i con gái kêu khóc không thôi, bèn b o

nghe giọng cười. Nàng ôm cô kêu la đau buốt, xin Ngài xoa bóp giùm. Ngài thở vì giọng cười, không cầm tay. Cô gái càng kêu la quá lăm. Ngài mỉm cười cây tích trượng quơ vào rìa xa mà xoa cho.

Sáng hôm sau, cô gái hóa áo quần thành mây lành, heo biển thành voi trắng, hai cột biển thành hai bông sen, bay lên không mà báo: “Ta là Bát Phấn, nữ thân ông”.

Quan Thái Thú này là Mạnh Nghi, tâu lên vua, vua ra lệnh xây chùa Pháp Hoa. Chuyện này cũng giống chuyện của Quan Âm thì Ngài Ngô Thọ. Vì c phân thân thì hiện, xoa dịu an ủi thì không kìm. Trung Hoa như thế, thì ngoài hàng sa thế giới cũng có thể biết là như vậy.

Có nhà sư hỏi Thiền Sư: “Vì sao ông thiền thì tài giỏi do thế giới trong thân Bát Phấn nữ thân ông kiêu mà không kìm?”

Thiền Sư nói: “Ông thiền kiêu nay do chi cũng kìm thế giới?”

Hỏi: “Như sao là Thân Phấn?”

Thiền Sư nói: “Trong Hàm Nguyên tử, lịch sử kim Thiền An!”

Là có nhà sư già Thiền Tùy.

Thiền Sư: “Đi đâu thế?”

Nhà sư đáp: “Đến núi Nga Mi, làm lễ Phật Phấn”.

Thiền Tùy đứng ngắm cây phật, nói: “Vạn Thù, Phật Phấn chi thế này!”

Nhà sư vẽ vòng tròn, ném xuống sau lưng.

Thiền Tùy nói: “Thế giới! thêm trà cho vị này!”

Ngài Thiền sư trả lời:

“Biết pháp thì”

Khinh chê thì”

Trong nước phân sả

Phấn là ngọc chúa!”.

---o0o---

XIV. VIÊN THÔNG VẬT THỰC

Kính: Ông Tôn là La Nan là linh thể chúng tôi ngày, như là dĩ chân Phật, thản nhiên: “Lúc tôi mới xuất gia, theo Phật vào chùa, tuy gọi là Giới Luật, mà trong Tam Ma thì tâm thì tán loạn, chớ có Vô Lậu. Thiền sư dạy tôi và Ông Câu Hy La quán niệm. Lúc bắt đầu tu quán niệm thì qua ba lần bảy ngày, thấy hiện trong mắt ra vào như khói. Thân tâm bên trong sáng rỡ, rực rỡ suốt cả ngày không ngừng, khập khễnh thành rừng không, sáng sủa, như ngọc lục lưu ly. Thấy khói lặn nhốt mắt, hiện thì hóa thành trắng. Tâm khai ngộ, các lậu hết sạch thì các hiện tượng ra vào hóa thành

hào quang, soi kh p m i ph ng th gi i, c A La Hán. Th Tôn th ký cho tôi s c B .

“Ph t h i v Viên Thông, tôi dùng s tiêu m t h i th , yên l ng lâu thì phát ra sáng su t, sáng su t tròn kh p thì di t h t các l u, ó là Th Nh t”.

Thông r ng : Ông Nan à là em ru t c a Ph t, r t th ng v nên tâm th ng tán ng. Ph t dùng nhi u ph ng ti n i u ph c cho mà c qu . Tr c i u khi n h i th là y n i C n, t thô vào t , t t vào Không, ó là xoay l i các C n. Cách quán l m i tr ng này là y n i Th c. H i th ban u nh khói, k hóa thành tr ng, sau cùng thành quang minh, ó là phát t Th c. H i th trong m i, sao l i thành khói ? H i th do gió và l a kh i ra, làm ng cái phi n não tr c, nên hình d ng nh khói. n k hi t nh quán phát sáng, thân tâm r ng su t, phi n não tr c d n d n tiêu, nên h i th n i m i hóa thành tr ng. Tâm khai ng , h t s ch các L u, không còn phi n não, cái sáng su t bên trong phát chi u ra, thì th y th gi i nh ng c l u ly, th h i th ch ng hóa thành quang minh ? Hai th này, các o Gia đ ng sanh cho là bí truy n; còn n u n i C n Viên Thông mà ch ng c, thì há ch ng ph i là h t gi ng Ph t ?

X a, Ngài Bách Tr ng ang i cùng T Mã T , thì th y m t b y v t tr i bay qua.

T nói : “Cái gì th ?”

Ngài Tr ng nói : “V t tr i”.

T nói : “ i âu r i?”

Ngài Tr ng nói : “Bay qua r i”.

T bèn n m m i Bách Tr ng kéo m nh, Ngài au quá la lên.

T nói : “Còn nói bay qua n a thôi ?”

Ngài Bách Tr ng li n t nh ng , v liêu th gi , t m t c khóc l n.

V th gi khác h i : “Ông nh cha m ?”

áp : “Không”.

H i : “B ng i m ng ch ng ?”

áp : “Không”.

H i : “Th chuy n gì khóc ?”

áp : “L m i tôi b i s v n au quá mà ch ng th u tri t”.

H i : “Có nhân duyên gì ch ng kh h p c ?”

áp : “Ông i h i l y i s i !”

V th gi y i h i Mã T : “Th gi Hoài H i Bách Tr ng có nhân duyên gì không kh h p, ang kêu khóc trong phòng, xin Hòa Th ng nói cho con!”

i s nói : “ ó là h n hi u v y, ông hãy t mình h i l y h n ta xem”.

V y v phòng nói v i Bách Tr ng : “Hòa Th ng nói ông hi u r i, b o tôi v t h i ông ?”

Bách Tr ng ha h c i l n.

V th gi nói : “V a m i khóc, sao gi l i c i ?”

Bách Tr ng nói : “H i n ỹ khóc, b ỹ gi c i !”

V th gi ch ng hi u sao c .

Hôm sau, Mã T lên tòa gi ng, i chúng v a nhóm h p, thì Bách Tr ng b c ra cu n chi u. T bèn xu ng tòa. Bách Tr ng i theo n ph ng tr ng. T nói : “H i n ỹ ta ch a h m l i, t i sao ông l i cu n chi u ?”

Bách Tr ng nói : “Hôm qua b Hòa Th ng v n l m i au quá !”

T nói : “Hôm qua ông l u tâm ch nào ?”

Bách Tr ng nói : “L m i hôm nay l i không au”.

T nói : “Ông th t bi t r chuy n hôm qua”.

Ngài Bách Tr ng làm l r i lui ra.

Ngài Tuy t u t ng r ng :

“Con v t tr i, bi t sao ây ?

Mã T v a th y, nói cùng nhau

Nói h t núi mây, tr ng bi n, tình

Nh x a, ch ng h i, li n bay m t

Mu n bay ch ng ?

N m ng l i

Nói, nói !”

L i có ng i nói c, thì ph i nh Bách Tr ng l m i au mà ch ng th u tri t, m i c quang minh chi u m i ph ng th gi i, n ch ng Viên Thông.

---o0o---

XV. VIÊN THÔNG V THI T TH C

Kinh : Ông Phú Lâu Na Di a La Ni T li n t ch ng i ng d y, nh l d i chân Ph t, th a r ng : “Tôi t bao ki p n nay, bi n tài vô ng i, tuyên thuy t Kh , Không, th u su t Th t T ng. Nh th cho n các Pháp Môn Bí M t c a h ng sa Nh Lai, tôi u trong chúng khai th m t cách vi di u, c Vô S Úy. c Th Tôn bi t tôi có i bi n tài, nên d y tôi tuyên d ng b ng Pháp Luân Âm Thanh. Tôi tr c Ph t, giúp Ph t chuy n Pháp Luân, nhân phát lên ti ng r ng S T , thành A La Hán. Th Tôn n ch ng cho tôi thuy t pháp h n h t th y.

“Ph t h i v Viên Thông, tôi dùng Pháp Âm hàng ph c tà ma ngo i o, tiêu di t các L u, ó là Th Nh t”.

Thông r ng : ây là l y Thi t C n tuyên d ng ch toàn v n m t ngàn hai tr m công c, nên ch ng dùng s n m V hi n bày Thi t Th c. Rõ bi t cái Kh không có Kh T ng, cái Không không có Không T ng, g i là hi u th u sâu xa Th t T ng. Ngay n i Kh , Không mà thuy t Th t T ng, ó là pháp môn bí m t. Khai th m t cách vi di u, r ng su t n ngu n Pháp, nên c Vô Úy. Ph t dùng ba Pháp Luân “Thân, Kh u, Ý” mà ng v t không v ng m c. Ông Phú Lô Na ch dùng Pháp Luân Âm Thanh mà thành A La Hán. Trong thì tiêu di t các l u, m t ch ng Th t T ng; ngoài thì r ng nói Pháp bí m t, hàng ph c tà ma ngo i o. Bi n tài vô ng i, là ng i Thuy t Pháp S M t, u do Thi t Th c mà c Viên Thông v y.

T a ch L ng ra m t Ngài Mã T . T nói : “Nghe nói t a ch gi ng Kinh, Lu n thông su t l m, có ph i không ?”

Th y L ng nói : “D , không dám”.

T nói : “L y cái gì gi ng ?”

Th y L ng nói : “L y tâm gi ng”.

T nói : “Tâm nh tay th àn gi i, Ý nh con hát hòa theo, làm sao gi ng c kinh ?”

Th y L ng cãi l i r ng : “Tâm ã ch ng gi ng c, ch ng l h không gi ng c sao ?”

T nói : “V y mà h không gi ng c !”

Th y L ng không ch u, bèn b i ra.

V a xu ng th m, Ngài Mã T g i l n : “T a Ch !”

Th y L ng quay u l i, hoát nhiên i ng . Bèn l bái.

T nói : “Cái ông th y n c n này, l bái làm gì !”

Th y L ng v chùa, nói v i thính chúng r ng : “Tôi gi ng kinh không ai bì k p, th mà hôm nay b i s Mã T h i cho m t câu, t t c công phu tr c gi u nh b ng rã tiêu tan”.

Bèn vào núi Tây S n, không còn d u v t.

Há ch ng tiêu di t các l u hay sao ?

Thi n s Bàn Am Thành nói tr c i chúng : “Này các nhân gi ! Hãy bi t nay tôi hét lên m t ti ng, có th th u áo c ng giáo”.

Im l ng m t lúc, r i hét l n m t ti ng mà h i : “Có nghe không ?”

i chúng áp : “Có nghe”.

Thi n s nói : “Nay các ông có nghe m t ti ng hét này, th là Có, t c là vào Ti u Th a Giáo”.

R i h i ti p : “Gi các ông có nghe không ?”

áp : “Không nghe”.

Thi n s nói : “Gi các ông không nghe, thì m t ti ng hét này là Không, ó là vào i Th a Th y Giáo. Khi tôi m i hét, các ông ã b o r ng Có; hét xong âm thanh tiêu m t, các ông l i nói r ng Không. Nh ng nói không,

nghĩa là trược kia là có; nói rằng có, thì bây giờ là không. Thế là Chặng Có, Chặng Không, đó là vào đời Phật Chung Giáo. Khi tôi có hết, có chăng phải là có, nhân nên không mà có. Khi không hết, không chăng phải là không, nhân nên có mà không. Đây là Thế Có Thế Không, là vào đời Giáo. Tôi nên niệm niệm hết, chăng khi ra cái Duyên của niệm hết, thì Có và Không chẳng lập, ngừng và giờ niệm niệm. Khi nói Có, niệm lòng chẳng lập. Khi nói Không, rằng không phải không. Thế niệm niệm hết này, thế là trăm ngàn vạn niệm niệm hết. Trăm ngàn vạn niệm niệm hết thế là niệm niệm hết này. Đó là vào Viên Giáo”.

Các lời bí ẩn luận ghê gớm này, ngừng nghe hiểu khu vực, há chẳng hàng phật giáo ma oán ?

---o0o---

XVI. VIÊN THÔNG VÀ THÂN THỰC

Kính : Ông sư Bà Ly liên tục giảng dạy, nhắc đi nhắc lại chân Phật, thar rằng : “Chính tôi được theo Phật vượt thành xuất gia, được chính mình thấy Phật sáu năm khổ hạnh chuyên cần. Ích thân thấy Như Lai hàng phật các ma, chẳng ngoi, giờ thoát các lậu tham dục cá thể gian. Như Phật dạy cho Giới Luật, như thế cho nên ba ngàn oai nghi, tám muôn Thế Hạnh, các Tánh Nghi và Giá Nghi đều thanh tịnh, thân tâm tịch nhiên, thành A La Hán. Tôi là cái mầm cỏ trong chúng cỏ của Như Lai. Phật nên chẳng cho tôi gọi Giới thân tâm hạnh cỏ trong chúng.

“Phật hiện Viên Thông, tôi do lý vì cớ gìn cái Thân, mà Thân được tịnh; nên gìn cái Tâm, mà Tâm được thông suốt; rồi sau chứng thấy Thân Tâm đều thông suốt, như ý muốn, đó là Thế Như thế”.

Thông rằng : Cỏ của Như Lai sáu năm khổ hạnh, như thế cái gì ngoi không làm nên, Ngài sư làm hết. Thế nên có thể chấp phật các ngoi, rồi giờ thoát các lậu tham dục cá thể gian, mà tà ma không thể quấy phá. Thế là các thể bình khí của chúng sư hóa thành hoa sen, nên các ma chấp phật.

Đây là do Thân gọi Giới Hạnh, ba ngàn tám vạn không đâu chẳng tròn, bị thể tà ma ngoi chấp tay tán phật. Vì, ngừng, niệm, niệm, niệm thì có hai trăm niệm niệm cỏ, vì vậy ba thể Thế Giới thành ra ba ngàn, rồi lập ba ngàn phải lập vì ba cái cỏ của Thân²⁷², bốn cái cỏ của Miền²⁷³ là bảy chi thành ra hai vạn niệm niệm ngàn. Lập phải lập vì bốn phần phần não, thành tám vạn bốn ngàn. Phật chứng Như Luật này là Giới Hạnh của Sa Môn, khi nên cho Thân Tâm đều thanh tịnh. Bốn lập lập đức như Sát, Thọ, Dâm, Vô thì tánh cỏ của chúng sư là tịnh, không lập lập niệm niệm, phẩm lập thành nghi, nên gọi là Tánh Nghi. Còn lập thì nhân có phẩm niệm niệm. Trược khi chứng

nh mà ph m thì không t i, nên g i là Giá Nghi p. Hai nghi p u tr s ch li n c Không T ch.

Ban u dùng s gi gìn Thân, thì Thân c t t i, y g i là Tánh Nghi p thanh t nh. L n n gi gìn Tâm, thì Tâm c thông su t, y g i là Giá Nghi p thanh t nh. Gi gìn Thân r i n Tâm, Tâm là cái Thân c a Th c, cái Th c v Thân ã di t, nên Chân Trí hi n bày tr c m t. Gi i trong s ch là Trí Hu , bèn c o Nh t. ó là Ông u Bà Ly gi Gi i s m t, làm m u m c trong chúng v y. Cho n khi c th y Thân Tâm u thông su t, nh y bén là vào ch Ng v y, há i gi gìn riêng Thân ?

Tôn gi Bà Tu Bàn u²⁷⁴ th ng ngày n ch m t b a, không n m, sáu th i l Ph t, trong s ch không d c, làm ch n ng v c a chúng.

T Th Hai M i là Ngài Tôn Gi Xà D a mu n cho Ngài, tr c h t h i chúng kia r ng : “V u à Bi n Hành này hay tu Ph m H nh, có th c Ph t o không ?”

i chúng nói : “Th y chúng tôi tinh t n, sao l i không th ?”

T nói : “Th y các c a cùng v i o cách xa v y. Gi s có kh h nh tr i qua nhi u ki p nh b i c ng là cái g c h v ng ó”.

i chúng nói : “Tôn gi ch a nhóm c c h nh gì mà xét bàn th y chúng tôi ?”

T nói : “Ta ch ng c u o, c ng ch ng iên o. Ta ch ng l Ph t, c ng ch ng khinh m n. Ta ch ng ng i hoài, c ng ch ng gi i ãi. Ta ch ng n m t b a, c ng ch ng n l n x n. Ta ch ng tri túc, mà c ng ch ng tham d c. Tâm không có ch mong c u, g i ó là o”.

Khi y. Ngài Bi n Hành nghe xong, Trí Vô L u li n phát, hoan h ca ng i.

T l i nói v i i chúng y r ng : “Hi u l i ta ch ng ? Ta s d làm th , vì tâm c u o c a ng i y tha thi t. Phàm là dây àn c ng thì t nên ta ch ng tán th ng mà khi n giúp ng i tr n i ch An L c, vào Trí Hu Ch Ph t”.

T l i nói v i Ngài Bi n Hành : “Ta v a r i tr c chúng mà c hi p ông, trong lòng ông không bu n ch ?”

Ngài Bi n Hành nói : “Tôi nh l i b y ki p tr c, sanh n c Th ng An L c, th y là Trí Gi Nguy t T nh th ký cho tôi ch ng bao lâu s ch ng qu T à Hàm. Lúc y có B Tát i Quang Minh ra i. Tôi vì ã già nên ch ng g y l y ra m t.

“Th y la r ng : “Tr ng con khinh cha, sao l i thô l u th ?”

“Khi y, tôi t cho là không có l i, xin th y d y cho”.

“Th y nói : “Ông làm l B Tát i Quang Minh, l i cây g y d a vào m t Ph t v trên vách. Vì l i coi th ng này mà m t qu th hai”.

“Tôi t n n n là t x a n nay, nghe l i d thì nh gió nh vang, hu ng h nay c u ng n c cam l vô th ng mà l i sanh bu n phi n ? Xin Ngài r lòng i t , ch d y Di u o cho”.

T nói : “Ông tr ng các c ã lâu, s k v Tông ta”.

Bèn phó chúc bài pháp k :

“D i l i h p Vô Sanh
ng v i pháp gi i tánh

N u t hi u nh th

Thông su t h t S , Lý”.

ây là T Th Hai M i M t.

Ôi, ch ng tu Ph m H nh mà mong c Vô Th ng B , thì x a gi ch a h nghe v y.

---o0o---

XVII. VIÊN THÔNG V Ý TH C

Kinh : Ông i M c Ki n Liên li n t ch ng i ng d y, nh l d i chân Ph t, th a r ng : “Ban u tôi gi a ng kh t th c thì g p ba anh em h Ca Di p Ba là các Ông u Lâu T n Loa, Già Gia và Na , tuyên nói thâ m ngh a Nhân Duyên c a Nh Lai, tôi li n phát tâm, c r t thông su t. Nh Lai ban cho tôi áo cà sa p thân, râu tóc t r ng. Tôi ngao du m i ph ng, c không ch ng ng i, Th n Thông hi n phát, c chúng cho là h n c , thành A La Hán. Không ch Th Tôn, mà m i ph ng Nh Lai u khen s c Th n Thông c a tôi là tròn sáng trong s ch, T T i Vô Úy.

“Ph t h i v Viên Thông, tôi do xoay v B n Tánh Trong L ng, ánh sáng c a Tâm m phát, nh l ng n c c lâu thành trong sáng, ó là Th Nh t”.

Thông r ng : Con ng i không th tròn sáng, trong s ch là do ý th c trôi l c theo tr n, do ó tâm b cái hình s d ng, ch ng ph i là cái th n s d ng. N u th c không trôi l n mà quay v B n Tánh Di u Tr m, thì nh l ng n c c, lâu ngày trong sáng, ánh sáng c a Tâm m phát, th n thông t t i, cái ý th c c không-ng n ng i. Trong L c Thông, ch có L u T n Thông là n i ch ng, còn n m cái kia u thu c v s dùng bên ngoài. Kinh Viên Giác nói : “Nh Huy n Tam Mu i, nh m m d n t ng tr ng”. Th nên tích t p lâu ngày, m i th t trong sáng.

Nhà s B o Chí, ban u ch t p nh, nh lâu ngày b ng nhiên c th n thông.

Thi n s ng n Phong, mùa ông núi Hành Nh c, mùa H núi Thanh L ng. Trong n m Nguyên Hòa, Ngô Nguyên T kh i binh, ch ng l i tri u ình. Quân tri u ình cùng gi c giao tranh không phân th ng b i. Thi n s

nói : “Ta ph i i gi i b ho n n n này”. Bèn ném cây g y lên không, bay thân qua n. T ng s hai bên ng c lên xem, s vi c h p v i gi c m ng báo tr c, tâm tranh u m t ngay.

S ã hi n th n thông l l ùng, e làm mê l m i chúng, bèn vào núi Ng ài, tr c ng Kim C ng, tr c khi th t ch, d y chúng r ng : “Ng i các n i khi th t ch, ng i mà ch t, n m mà ch t, ta u th y c , còn có ai ng mà ch t ch a ?”

i chúng áp : “D , có”.

Ngài nói : “Còn có ai ng ng c u ch a ?”

i chúng nói : “D , ch a t ng th y”.

Thi n s Phong bèn ng ng c u mà hóa, áo qu n v n xuôi theo thân mình. Khi chúng khiêng i làm l h a táng, v n s ng s ng ch ng ng. Ng i xem xa g n th y v y, l l ùng khen ng i không d t.

Ngài có m t ng i em gái làm ni cô, khi y c ng y, bèn tát tai mà la r ng : “Lão huynh khi s ng thì ch ng theo pháp lu t, lúc ch t l i hoa m t l a ng i !”

R i l y tay xô ngã m xu ng.

Cho nên th n thông là qu v , mà ng i sán g m t c ng ch ng màng.

T Ng ng S n lên tòa gi ng, có nhà s n t trên không bay n. T

Ng ng S n nói : “M i v a r i ch nào ?”

áp : “ n ”.

T nói : “R i ó khi nào ?”

áp : “H i sáng nay”.

T nói : “Sao ch m quá v y !”

áp : “Còn vui ch i non n c”.

T nói : “Du hý th n thông thì ch ng ph i không có. Nh ng i v i Ph t Pháp, Xà Lê ph i c n lão t ng m i c”.

áp r ng : “ nh qua ông làm l c V n Thù, l i g p Ti u Thích Ca”.

R i l y ra kinh i n Ph n b ng lá b i a cho T Ng ng S n, r i n ng không trung mà i.

T Ng ng S n d y chúng r ng : “Ta nay h ng v các ông mà nói chuy n phía Thánh. Hãy ch em tâm mà níu, u. Ch h ng vào cái Bi n Tánh chính mình, nh Ph t mà tu. Ch ng c n n Tam Minh và L c Thông. Vì sao th ? Vì ó là chuy n ng n ngành r t chót c a Thánh. Nh nay ch c t r ò Tâm, t g c, h t g c thì lo gì cái ng n, mai kia s t y h t trong y. N u ch a t cái g c, d u cho em v ng tình mà h c cái vi c y c ng không c. Các ông há ch ng th y Hòa Th ng Quy S n nói : Tinh phàm Thánh h t, th l Chân Th ng, S Lý không hai, t c Nh Nh Ph t”.

ây là con ng Chánh Pháp tròn sáng, trong s ch v y. T Ngài Xá L i Ph t n ây, nói r ng : “Cái Th y c a Tâm, cái nghe c a Tâm, ánh sáng c a Tâm, ó là ch ng do c n, ch ng do c nh, thoát h t c n tr n, r t ráo không t p khí mê l m. ây là do sáu Th c mà ch ng Viên Thông v y.

---o0o---

XVIII. VIÊN THÔNG V H A I

Kinh : Ông Ô Sô S t Ma tr c c Ph t, ch p tay nh l d i chân Ph t, th a r ng : “Tôi th ng nh , tr c kia trong ki p xa xôi, tánh khí nhi u tham d c. Có Ph t ra i, hi u là Không V ng d y r ng : “Ng i a dâm thành ng l a h ng”. Ngài d y tôi quán kh p các khí nóng, l nh n i tr m vóc t chí. Tôi quán nh th mà th n quang l ng ng trong, hóa cái tâm th c a dâm thành l a Trí Hu . T y, các c Ph t u g i tôi tên là H a u. Tôi dùng s c H a Quang Tam Mu i mà thành A La Hán. Tâm phát i nguy n khi các c Ph t thành o, tôi làm l c s bên Ph t mà d p ph c tà ma qu y phá.

“Ph t h i v Viên Thông, tôi quán sát các h i m n i thân tâm, l u thông không ng i, các l u ã tiêu, sanh ra ng n l a i Trí quý báu, ch ng Vô Th ng Giác, ó là Th Nh t”.

Thông r ng : Trong o n tr c, v b y i, nói Tánh l a là Chân Không, Tánh Không là Chân L a, b n nhiên thanh t nh, toàn kh p Pháp Gi i. Vì H a Quang Tam Mu i v n s n cái l c không th ngh bàn, nên Ông H a à Kim Cang m i dùng cái Th n Quang l ng ng, hóa cái tâm a dâm thành ra ng n l a Trí Hu . Chánh n i ch b t u ng c a Chân H a mà ph n b n hoàn nguyên, quay v thanh t nh, thành ra Trí Hu . Ng i a dâm thì h i nóng b c bách phát ra, s ng thì làm l a d c, ch t thì làm l a nghi p. Nghi p l c l ng m nh, thành ng l a l n.

B Tát Di L c nói : “Trai gái qua l i v i nhau, ôi bên giao h p, cái b t t nh ch y ra. Ch Thiên côi D c Gi i, tuy hành dâm d c, không có cái b t t nh này, nh ng c n môn có h i gió xu t ra, thì h i nóng b c bèn h t. Các Tr i côi T Thiên V ng, khi giao h p thì cái nóng b c bèn h t. Nh côi T thiên V ng, côi Tr i Th Ba M i Ba là ao L i Thiên c ng th . Côi Tr i Ph n Thiên thì ôm l y nhau, cái nóng b c li n h t. Côi Tr i Tri Túc, ch c n n m tay nhau, cái nóng b c li n h t. Côi Tr i Hóa L c thì nhìn nhau mà c i thì cái nóng b c li n h t”.

ó há ch ng ph i là lòng d c càng gi m thì cái ch n càng cao ?

Cô Ma ng Già lòng Dâm tiêu tan h t, li n ch ng Qu Th Ba. Ông H a u Kim Cang các L u ã tiêu, ch ng Vô Th ng Giác, thì có gì l âu ?

Ngài Quy Sơn đứng dậy nói: “Ông nói gì?”

T Tr nói: “Ai nói?”

Ngài Quy Sơn nói: “Đ, tôi”.

T Tr nói: “Ông nói trong lòng xem có lạ không?”

Ngài Quy Sơn nói: “Không có lạ”.

T Tr đứng dậy, tự mình đi sâu xuống núi chút ít, đi ra cho xem và nói: “Ông nói là không, thì cái gì vậy?”

Quy Sơn do đó phát nguyện, làm lợi ích và trình bày cho người.

T nói: “Ông nói là ông nói rồi thôi. Kinh nói rằng: “Muôn nghìn năm trước Phật Thích Ca xem thì biết nhân duyên”. Thì biết rồi thì nên mê hoặc người, như quên bản thân, mà đi tìm cái vật quý giá của ta cho người mà đi. Như vậy Phật Thích Ca nói: “Ông nói rồi thì không tâm không pháp”. Chỉ cái Tâm không phạm Thánh hạnh là cái Tâm Pháp Bản Lai, vậy nên ông nói: “Ông nay đã thấy, hãy khéo giữ”.

Ngày hôm sau, Ngài cùng T Tr đi vào núi làm việc.

T Tr nói: “Em có lạ không?”

Ngài Quy Sơn nói: “Em nói gì?”

T nói: “Ông, nào?”

Ngài Quy Sơn bèn cầm lên một cành cây, thì hai cái, đưa cho T Tr.

T nói: “Như con trùng chui vào cái cây”.

Ngài Di Đà nói: “Nếu T Tr không có lời nói sau, thì sẽ bị thí nghiệm ở Tòa kinh Lâm”.

Ông nói là do Há mà lên Vô Thường Giác vậy. Há phải quán sát cái khí nóng lạnh trong thân mình chăng Viên Thông?

---o0o---

XIX. VIÊN THÔNG VÀ I

Kinh: Ngài Trì Đà Tát li n t ch ng i ng d y, như là đi chân Phật, thì nói: “Tôi nhớ xưa kia, khi Phật Thích Ca xuất hiện giữa đời, tôi làm T Kheo, thì ông nói các ông nên đi, thì tôi đi mà không có quy tắc, có thể làm hàng hóa xe, tôi đi buôn. Họ làm ruộng, họ gánh cát, siêng năng khó nhọc thì đi qua vô lượng Phật xuất hiện ra đời. Họ có chúng sanh nên đi búa, cần người mang vật thì tôi tình nguyện mang hàng hóa, đi buôn là vậy ngay, không lấy tiền thuê.

“Khi Phật Thích Ca ra đời, thì gian phu nham tửu ói kềm, tôi cũng giúp người không kềm xa, chỉ lấy một đồng tiền. Họ có xe bò b lún sinh lý, tôi dùng thân lực giúp bánh xe, g g h i kh nã. Vua trong nước thì

y thi t trai th nh Ph t, lúc y tôi s a sang ng t b ng ph ng ch Ph t i qua. c Ph t T Xá xoa nh u tôi mà nói : “Hãy bình ng n i Tâm a, t c t ai th gi i, t t c u bình”. Tâm tôi li n khai ng , th y vi tr n n i thân th cùng v i vi tr n t o thành th gi i u bình ng không sai bi t. T tánh c a vi tr n không xát ch m nhau, cho n các th ao binh c ng không ch nào ng ch m. Tôi trong Pháp Tánh ng Vô Sanh Nh n, thành A La Hán. H i tâm v , nay vào trong a v B Tát, nghe các c Nh Lai bày ch Tri Ki n Di u Liên Hoa c a Ph t, thì tôi ch ng minh tr c tiên mà làm v Th ng Th .

“Ph t h i v Viên Thông, tôi do chánh quán hai th Tr n n i c n thân và n i th gi i u bình ng không sai bi t, v n là Nh Lai T ng mà h v ng phát ra tr n t ng. Tr n t ng tiêu tan, Trí Hu li n tròn sáng, thành o Vô Th ng, ó là Th Nh t”.

Thông r ng : Các pháp bình ng, nào có cao th p. Tâm a n u bình ng, phân bi t ch ng sanh thì ch ng th y m i t ng ây kia, cao th p, t c t t c u bình. B Tát Trì a do ây mà ng nh p Nh Lai T ng Di u Chân Nh Tánh. Tánh S c Chân Không, Tánh Không Chân S c, t tánh c a vi tr n không xát ch m nhau, v n t bình ng, v n t Vô Sanh v y. Vi tr n này ây bên trong là Thân Tr n, do vi tr n tích t p; ngoài là Gi i Tr n, c ng do vi tr n tích t . Vi tr n y nguyên là không t tánh, ch có trong h v ng. H i n là ch n h v ng, t c ngay ch Vô Sanh, ó là Di u Chân Nh Tánh.

Cái S c Thân này c a ta, chính là Di u Chân Nh Tánh. T c cái Cõi S c này c ng là Di u Chân Nh Tánh. Tánh v n kh ông hai, S c Tr n nào có sai bi t. ã không sai bi t, thì cho n ao binh c ng không có ch nào ng ch m. Ng Pháp Tánh y thì xúc ch m v n ch ng sanh ra, xúc t c là không xúc, ó là Vô Sanh Nh n, vào Tri Ki n Ph t. Nh p Tri Ki n Ph t thì gi i là Trí, t c là S c Tr n v n ch ng ph i S c Tr n, th nên Tr n t tiêu tan. ó là ch ng lia S c Tr n mà th u t Trí Hu , thì Trí Hu tròn y. Trí Hu tròn kh p m i t ch ng sáng su t c cái pháp Liên Hoa m u nhi m mà thành Vô Th ng Giác.

T Quy S n m t hôm ch ám ru ng h i Ngài Ng ng S n : “M u ru ng kia, ph i u kia cao u này th p ?”

Ngài Ng ng S n nói : “L i là u kia cao, u này th p !”

T nói : “Ông không tin, ng gi a mà nhìn hai u xem”.

Ngài Ng ng S n nói : “Ch ng c n ph i ng gi a, mà c ng không tr hai u”.

T Quy S n nói : “N u th thì n c vào xem, n c hay làm b ng ph ng v t”.

Ngài Ng ng nói : “N c c ng vô nh, x cao b ng cao, x th p b ng th p !”

T Quy Sơn bèn thôi.

Nhà hai cha con Quy, Ngài hai bên chêng lợp, mà Trung Quốc chêng thềm, thì có thể nói là khéo bình Tâm a, nên tất cả đều bình.

Có Hòa Thôn a²⁷⁵, lãnh chức a Giang Tây Mã T, thì chêng che gì u chêng sáng suốt. Phạm có ngài i tu học n h i, thì chêng l y cây g y ánh xu ng t mà chêng bày. Thì y g i Ngài là a Hòa Thôn. Hôm n, b nhà s kia d u m t cây g y, r i m i h i. Ngài chêng h mi ng ra mà thôi.

Nhà s h i h c trò c a Ngài : “Hòa Thôn thêng ngày có ngài i h i li n ánh xu ng t, ý ch th nào ?”

Ng i h c trò li n l y m t mi ng c i trong b p b vào n i.

Chêng th u su t h t “Tr n tiêu Trí tròn y”, c Vô Sanh Nh n thì chêng có th h i u c ý ch này.

---o0o---

XX. VIÊN THÔNG V TH Y I

Kinh : Ngài Nguy t Quang ng T li n t chêng i ng d y, nh l d i chân Ph t, th a r ng : “Tôi nh h ng sa ki p v tr c, có c Ph t ra i, hi u là Th y Thiên, d y hàng B Tát tu t p pháp quán v n c, vào Tam Ma a. Quán trong thân, tánh n c không gì ng n ng i : ban u t n c m t, n c m i, cho n t t c các th thân, d ch, tinh, huy t, i ti u ti n, xoay v n trong thân, ng m t Tánh N c. Th y n c trong thân cùng n c các h ng th y c a các cõi Ph t ngoài th gi i u bình ng không sai bi t.

“Khi y, tôi m i thành t u Pháp Quán này, ch m i th y n c, ch a c không thân. Lúc ó, ang làm T Kheo, ng i thi n trong phòng, tôi có ngài i h c trò lên nhòm c a s th y trong phòng ch toàn n c trong, y kh p c phòng ngoài ra không th y gì khác. Nh d i không bi t, l y m t mi ng ngói ném vào trong n c, ch m vào n c phát ra ti ng, ngó quanh r i b i.

“Sau, tôi xu t nh li n c m th y au tim, c ng nh Ông Xá L i Ph t b qu Vi H i p. Tôi t suy ngh : Nay ã c qu A La Hán, duyên b nh ã lia t lâu, vì sao hôm nay b ng sanh au tim, chêng l l i b lui s t ?

“Khi y, ng t v a n, nói cho tôi nghe s vì c tr c. Tôi m i b o r ng : “Khi ng i l i th y n c, hãy m c a vào trong n c, l y mi ng ngói y ra”. ng t vâng l i.

“Tôi l i nh p nh, ng t l i th y n c v i mi ng ngói rõ ràng, bèn m c a l y ra.

“Sau khi xu t nh, thân th tôi l i nh c .

“Tôi đã gặp vô lượng Phật, nhất là cho nên các Sơn Hi T T i Thông
Vương Như Lai mới cảm thấy thân, cùng với các biến hình thế
mới phát sinh gì cũng là tướng Chân Không, không hai, không khác.
Nay mới đến Như Lai, tên là Vô Lượng Thọ, danh là Bất Động.”

“Phật hiện ra Viên Thông, tôi do quán thấy Tướng Như Lai, mới vì sự thông,
cùng Vô Lượng Thọ, tròn Đẳng, đó là Thế Tôn.”

Thông nói: Mới thấy là Thế Tôn Tịnh độ. Tướng Như Lai tròn sáng, nên hiểu là
Nguyet Quang. Mới hiểu, tu tập quán niệm, quán sát tướng Như Lai không
gì nên nghĩ. Tịnh độ bên trong, biến các cõi Như Lai bên ngoài, hình tướng
cũng khác, nhưng Tướng Như Lai không nên nghĩ. Vì chúng nên nghĩ
nhau, nên mới tu thành pháp quán này thì chứng được, đây là cái
Mười Biến Xứng. Như pháp thì có, xuất hiện thì không. Mười Biến Xứng là
: Xanh, Vàng, Trắng, Đen, Đỏ, Xanh, Trắng, Đen, Xanh, Trắng, Đen, Xanh, Trắng, Đen,
tướng màu xanh thì tất cả đều xanh. Cái quả của pháp này tùy tâm niệm
hiện. Như Huệ Quang cũng vậy, tuy pháp này, nhưng Cần Bản Vô
Minh vẫn còn, nên chớ a h t nhân duyên của pháp, chớ a m t c thân, vẫn
còn Ngã Kiến, tất cả đó là Cần Bản Vô Minh.

Chứng là Như Lai, hiện thấy đều là Như Lai, nên mới ngồi ném vào cũng hóa
thành Như Lai. Ngài Xá Lợi Phất như pháp sông Hằng, biến Vi H i
ánh, khi xuất hiện thấy đều đều. Phật dạy: “Ông mà không có Như Lai thì
thân thể tan nát rồi”. Vi H i là tên của Vua qu D Xoa, có oán thù với Phật
vì Ông Xá Lợi Phất.

“Phù Trùng Vương Sát”, thì theo kinh Hoa Nghiêm, trong biến Hoa Tạng có
mười hoa sen lớn, trong hoa sen này có các biến Hình Thế Tôn. Mới thấy biến
Hình Thế Tôn là chứng thấy của thấy cõi Phật. Thấy gì Hoa Tạng trong
biến Hình Thế Tôn nên gọi là Phù Trùng Vương Sát. Mới thấy hai pháp Hoa Tạng
xếp cao như cây phật (trùng). Cao hơn hết nên gọi là Vua (Vương).

Ngài Nguyệt Quang mới chứng Pháp Thân, mới cảm thấy cái thân biến
đổi, cùng với các biến Hình Thế Tôn tướng Chân Không. Trong Như
Lai Tạng, Tướng Thế Tôn là Chân Không, Tướng Không là Chân Thế Tôn, biến nhiên
thành thế tôn, toàn khắp pháp giới, mới vì sự thông, cùng mới luôn cái tướng
chứng nên nghĩ nhau. Đây là ý theo Thế Tôn mà chứng Viên Thông, gặp
vô lượng Phật, mới thành tựu được. Há d nói sao?

Ngài Nguyệt Sơn t giáo T Vô Âm Nham.

Khi sắp đi, Ngài hỏi: “Trên núi sau, biến có người hỏi: “Có chút ít
cái Chân Thế Tôn của thế tôn không?” Thì trả lời thế nào?”

T Vô Âm im lặng hồi lâu, nói: “Chứng được”.

Ngài Nguyệt Sơn t m ngâm.

T nói: “Này Xà Lê Giới, như lãnh vực này, rồi tất cả thế tôn xét tinh t”.

Ngài còn nghĩ nghĩ.

Sau này nhân i qua giòng n c th y bóng mình mà i ng , có bài k r ng :

“R t k n i khác tìm

Càng xa mình l m l m

Ta nay t mình qua

Ch n ch n u g p Nó

Nó nay chính là ta

Ta nay ch ng là Nó

C n ph i hi u nh th

M i kh h p Nh Nh ”.

Ngài ng S n n ây m i c m t thân, tánh ng Chân Không, không hai, không khác.

Hòa Th ng Thuy n T khi s p t giã b n ng h c là Ngài o Ngô, nói v i Ngài o Ngô r ng : “Sau này có v Tòa Ch gi ng kinh lạnh l i thì ch n, nhé !”

Ngài o Ngô n Kinh Kh u, g p lúc Ngài Giáp S n th ng ng có v t ng h i : “Nh sao là Pháp Thân ?”

Ngài Giáp S n nói : “Pháp Thân không có t ng”.

H i : “Nh sao là Pháp Nhãn ?”

Ngài S n áp : “Pháp Nhãn không có v t”.

o Ngô b t giác b t c i.

Ngài Giáp S n bèn xu ng tòa h i o Ngô : “V a r i áp l i v t ng, ch c có ch không úng, khi n Th ng T a b t c i, mong Th ng T a ch ng ti c t bi d y cho”.

o Ngô nói : “Hòa Th ng b c nh t ra i mà ch a có th y, hãy n Hoa ình tham h c Thuy n T Hòa Th ng i”.

H i r ng : “H i th m có c ch ng ?”

o Ng nói : “Ng i y trên thì không mi ng ngói che u, d i thì không chút t c m dùi !”

Giáp S n bèn thay y ph c n th ng Hoa ình.

Ngài Thuy n T v a th y, bèn h i : “ i c tr chùa nào ?”

áp : “Chùa t c ch ng tr , tr t c ch ng gi ng”.

H i : “Ch ng gi ng thì ch ng gi ng cái gì ?”

áp : “Ch ng ph i là pháp tr c m t”.

H i : “V y h c c cái gì ?”

áp : “Ch ng ph i ch n c a tai m t”.

Nói r ng : “M t câu h p u ng , muôn ki p óng c c l a. Khám phá xong r i v y !”

Ngài Thuy n T l i nói : “Th nh xu ng ngàn th c, ý ch t i m sâu, ngoài l i câu ba t c, sao ông không nói ?”

Giáp S n nh m mi ng, Ngài li n dùng cây sào ánh r t xu ng n c. V a leo lên thuy n, l i hét : “Nói, nói !” Giáp S n nh m mi ng, l i ánh. Giáp S n b ng nhiên i ng , bèn g t u ba cái.

Ngài Thuy n T nói : “S i nh u c n theo ông gi n, ch ng ph m sóng trong ý t riêng. Chút ít ó là n i th y v y”.

Giáp S n bèn h i : “Qu ng nh , th câu, ý th y th nào ?”

áp : “Nh th n c trong, nào nh ý h u vô”.

Giáp S n nói : “L i mang huy n di u mà không l ²⁷⁶, u l i lu n àm mà ch ng àm”.

Ngài Thuy n T nói : “Câu h t sóng trên sông, cá v y vàng m i g p”.

Giáp S n bèn b t tai.

Ngài Thuy n T nói : “Nh th , nh th . Qu nhiên gã Tòa Ch lanh l i !”

Bèn phó chúc r ng : “Ông v sau, ch n thân c n không d u v t, ch không d u v t ch n thân. Ta hai m i n m D c S n ch rõ bi t vi c này. Ông nay ã c, v sau ch ng c n ng d ng ph xá, xóm làng; ch h ng v núi sâu, bên cái b a l n, tìm l y m t ng i, n a ng i, ti p t c ch d t m t”.

Ngài Giáp S n t giã ra i, c luôn ngó tr l i.

Ngài Thuy n t bèn g i : “Xà Lê, Xà Lê !”

Giáp S n quay u.

Thuy n T d ng mái chèo lên, nói : “Ông s p nói là có t bi t”.

R i l t thuy n xu ng nu c mà lia i.

Sau này, Hoa ình, có am ch Tánh Không g i th cho thi n s Tuy t u Trì, vi t : “Tôi s p th y táng ó”.

Sau ó, Ngài Tuy t u Trì n n i, th y v này v n hã còn, bèn làm bài k b n r ng : “Th ng thay lão Tánh Không. Quy t mu n nuôi cá tr nh. i ch ng d n Tánh i. Ch lo nói v i ng i”.

Ngài Tánh Không c i, r ng : “ i Huynh n ch ng minh ó !”

R i báo v i i chúng.

i chúng h p l i, Ngài d y pháp y u r i c bài k :

“Ng i ch t, ng m t

Ch ng b ng th y táng !

M t, c i l a

Hai, ào m

Buông tay là i

Ng i gì, khoái s ng

Ai b n tri âm ?

Hòa Th ng Thuy n T !

Ai k nghi p quý tr m ngàn n m ?

M t khúc ng ca ít ng i x ng”.

Bèn ng i trong m t cái ng, xuôi dòng trôi xu ng. Chúng u ch y theo cho
n c a bi n nhìn theo mu n mút m t. S l y cái gàu tát n c mà tr l i,
chúng che m t xem, n c không vào chút nào. R i Ngài l i theo dòng mà i,
x ng lên r ng :

“N m nay Thuy n T v c h ng
Ch n không tung tích, di u không l ng
Chân phong riêng g i tri âm ó
Tiêu s t th i ngang, ch n h p tan”.

Ti ng tiêu vang v ng gi a kho ng tr i xanh mênh mông trong ch c lát, r i
th y Ngài qu ng ng tiêu lên không mà m t.

ây qu là m t v l u thông²⁷⁷, c Vô Sanh Nh n v y.

Có nhà s h i T Vân Môn : “Ph t Pháp nh bóng tr ng trong n c, có th t
ch ng ?”

T Môn nói : “Sóng xanh không ng th u n”.

H i : “Hòa Th ng t âu mà vào c ?”

T Môn nói : “L i h i y t âu n ?”

H i : “Chính ngay lúc y thì nh th nào ?”

T Môn nói : “Trùng i p l i quan s n”.

C n ph i ng p Thuy n T m i c !

---o0o---

XXI. VIÊN THÔNG V PHONG I

Kinh : Ngài L u Ly Quang Pháp V ng T li n t ch ng i ng d y, nh
l d i chân Ph t, th a r ng : “Tôi nh h ng sa ki p v tr c, có Ph t ra i
hi u là Vô L ng Thanh, khai th Tánh B n Giác Di u Minh cho hàng B
Tát, và d y quán th gi i và thân chúng sanh này u là do s c gió c a v ng
duyên chuy n bi n ra. Tôi lúc b y gi quán s an l p c a không gian, quán
s trôi chuy n c a th i gian, quán cái ng ng, cái ng c a thân, quán cái
ng ni m c a tâm th c, các cái ng u không hai, bình ng không sai
bi t. Khi y, tôi giác ng r ng cái Tánh c a các ng này n không t âu,
i không n âu. T t c chúng sanh iên o trong m i ph ng nhi u nh
vi tr n ng m th v ng. Nh v y cho n t t c chúng sanh trong m t tam
thiên i thiên th gi i, nh hàng tr m con mu i mòng nh t trong m t v t
vo ve kêu lo n trong gang t c, r i rít ào.

“Tôi g p Ph t ch a bao lâu thì c Vô Sanh Nh n. Khi y, tâm khai m ,
m i th y cõi Ph t B t ng ph ng ông; làm v Pháp V ng T th a s
m i ph ng Ph t, thân tâm phát ánh sáng, r ng su t không ng i.

“Phật hỏi Viên Thông, tôi do quán sát sắc lay động như gió vậy không
chấn động, ngũ Balam Tâm, vào Tam Ma đã, hợp cùng một Diệu Tâm của
mười pháp Chư Phật, nên biết tiếp nhau truyנדy, đó là Thế Nhứt”.

Thông trả lời: Phật ông có Lưu Ly Quang Như Lai, Hiền Như Nguyễn của ông
như Phật Diệu là không khác. Vì Pháp Vô động Thế của ông như Quan Âm,
Thế Chí vậy.

Sao là quán sát sắc lay động như gió không chấn động mà vào Tam Ma đã
?”

Tánh gió là động, do động mà có tĩnh nên Phật Vô Động Thanh tịnh
hàng Bát Tát quán các chúng sanh của thế giới này của ông như hàng trăm con
muỗi mòng nhớt trong một vật, vô vàn kêu ồn, đó là gió Vô Động Duyên
chuyển biến ra. Cái động của gió thì rít vi tế, mà sắc của gió thì rít lớn, vậy
khả pháp gì. Cái động và động của thân, cái động niệm của tâm thì gần
mà có thể thấy. Còn cái chuyển biến của không gian, cái trôi chảy của thế
gian thì xa xôi nên khó thấy. Dù khó thấy hay dễ thấy, đó là cái động này.
Tánh của cái động này không tận đâu, không tận đâu, toàn khả thể
gian, không có nơi chốn. Vì không nơi chốn, nên vậy không sanh diệt. Vì
không sanh diệt, vậy nên chúng ông. Thấy mà quán sát, sắc Vô Sanh
Nhứt, tức là ngũ Balam, vào Tam Ma đã vậy. Đây là trong cái động có
Tánh Chuyển động, chuyển pháp là lìa ngoài cái động mà có riêng cái gì là
Chuyển động.

Phật ông thu của Chuyển. Chuyển là động. Phật ông có cõi Phật Bát
động, tức là động mà tịnh, đây là ý của Bát Giác Diệu Minh vậy. Tánh
Giác Diệu Minh vậy nên chuyển động. Bát Giác Minh Diệu là động mà chuyển
động. Nói tóm lại, tức là một Tánh Diệu Chân Nhứt. Mười pháp Chư
Phật cùng một Diệu Tâm này. Như là ông của chúng, tức là chuyển pháp
Diệu vậy. Cái Bát Giác của ông bản như kim cương trong sáng, Phong và Kim
xát nhau, nên ánh sáng như Lưu Ly, rằng sự không nghĩ. Truyנד một Di
Tâm, thì không như ông Viên Thông mà còn khi chúng sanh trong
thế giới, họ có Tánh động này của chúng sự một Viên Thông vậy.

Sa đi Cao ban của một Thế Động của Sơn.

Thế Động Sơn hỏi: “Đâu vậy?”

Đáp: “Nam Như vậy”.

Thế hỏi: “Đâu vậy?”

Đáp: “Đâu Giang Lăng thế giới”.

Thế hỏi: “Thế giới làm gì?”

Đáp: “Chỉ sanh tử”.

Thế nói: “Có một thế giới thế giới, của chúng có sanh tử chỉ, ông
có biết chuyển?”

Sa Di Cao ngay d i l i nói, i ng mà nói : “Nh th thì Gi i c a Ph t nào có dùng !”

T S n nói : “Sa Di này còn qu y môi r ng y”.

Th y Cao l bái r i lui ra.

Ngài o Ngô n ng h u, T D c S n nói : “V a r i có anh Sa Di què giò, có c chút ít h i hám”.

o Ngô nói : “Ch a th tin hoàn toàn, c n khám nghi m m i c”.

n t i, T D c S n th ng ng g i r ng : “Sa Di m i n h i sáng âu r i ?”

Th y Cao b c ra kh i chúng, ng.

T D c S n h i : “Ta nghe Tr ng An r t náo nhi t, ông có bi t ch ng ?”

Th y Cao nói : “N c con h ng yên n”.

T hân hoan h i : “Chú do xem kinh mà c hay do h i Pháp mà c ?”

Th y Cao nói : “Ch ng do xem kinh c hay do h i Pháp c”.

T S n nói : “V y có ng i ch ng xem kinh, ch ng h i Pháp, vì sao ch ng c ?”

Th y Cao nói : “Không nói ch ng c, chính vì k kia ch ng ch u nh n lãnh”.

T S n quay l i nhìn o Ngô.

Ngài Vân Nham thì nói : “Ch ng tin o !”

Ngài u T t ng r ng :

“H ng vong mây n v i mây i

Y không qu c , b t tr n ai

nh Tu Di y, cây không r

Ch ng i gió xuân, hoa t khai”.

Nh ch th y c a Sa Di, th t là th y cõi Ph t B t ng ph ng ông, ch ng b s c gió v ng duyên chuy n i v y.

Ngài Ma C c ch ng tích tr ng n Ngài Ch ng Kính, i quanh thi n sàng ba vòng, d ng tích tr ng m t cái, ngang nhiên mà ng.

T Kính nói : “Ph i, ph i”.

Ngài l i n Nam Tuy n, i quanh thi n sàng ba vòng, d ng tích tr ng m t cái, ngang nhiên mà ng.

T Tuy n nói : “Ch ng ph i, ch ng ph i”.

Ngài Ma C c nói : “Ngài Ch ng Kính nói “Ph i”, Hòa Th ng vì sao nói “Ch ng Ph i” ?”

T Tuy n nói : “Ch ng Kính thì ph i, chính ông ch ng ph i”.

ây là s c gió chuy n, r t cu c h ho i.

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“Chính ông ch ng ph i

Kìa xem cu n, m

T tr i, t co
 Khó anh, khó em
 Th ra : kia ã n th i
 N m l i : ta nào l ch
 Tr ng vàng m t d ng, thái cô²⁷⁸ nêu
 Thi n sàng ba vòng, nhàn du hý
 Tùng lâm r i r m, th phi sanh
 T ng t ng, tr c s khô th y qu ”.
 Ngài Tuy t u t ng r ng :
 “ ây l m, kia l m !
 R t k n m b
 B n bi n sóng b ng
 Tr m sông l i
 Ý c cao xa m i hai c a
 C a c a ng hoang, lu ng tiêu i u
 Ch ng tiêu i u
 Thi n gi khéo c u “Không-b nh thu c”.
 N u bi t cái thu c “Không-b nh”, thì th phi ch n tùng lâm nào có sanh ra,
 t ch ng gió nào chuy n c.

---o0o---

XXII. VIÊN THÔNG V KHÔNG I

Kinh : B Tát H Không T ng li n t ch ng i ng d y, nh l d i chân
 Ph t mà th a r ng : “Tôi cùng c Nh Lai ch ng c Thân Vô Biên n i
 Ph t nh Quang. Lúc y, tay tôi c m b n h t b o châu l n soi sáng m i
 ph ng cỡi Ph t s nh vi tr n u hóa thành h không. L i n i t t âm, hi n
 g ng tròn l n, trong y phóng ra m i th hào quang vi di u quý báu, tràn
 kh p m i ph ng, cùng t t b cỡi h không. Các cỡi Ph t u vào trong
 g ng “ i Viên C nh” y, nh p vào thân tôi. Thân ng h không ch ng
 có gì ng n ng i, thân l i khéo vào vi tr n qu c r ng làm Ph t s , c
 i Tùy Thu n. i th n l c này là do tôi chánh quán b n i không ch
 n ng, v ng t ng sanh di t và h không không hai, cỡi Ph t v n ng. Do
 phát minh c tánh ng, c Vô Sanh Nh n.
 “Ph t h i v Viên Thông, tôi do quan sát H Không vô biên, vào Tam Ma
 a, di u l c tròn sáng, ó là Th Nh t”.
 Thông r ng : B Tát H Không T ng ã cùng Nh Lai n i Ph t nh
 Quang, ch ng c Ba Thân, B n Trí. Trong ba Thân, thì ch tr ng Pháp

Thân, nên nói “ c Thân Vô Biên”. B n Trí thì ch tr ng i Viên C nh Trí, nên nói “L i n i Tâm, hi n g ng tròn l n”.

Pháp Thân vô biên, h không không ranh gi i, vì sao l i có th cùng v i b n i ch ng h ng n ng i nhau ? B i do quán b n i không ch n ng, Tánh S c là Không, nên b n i là thanh t nh, gi ng nh ng c báu. Dùng s c quán chi u, soi sáng m i ph ng hóa thành h không. T c b n i là h không, h không là Pháp Thân, có gì ng n ng i ! V n là m t i Viên C nh Trí, vì sao phóng ra m i th ánh sáng ? y là do tu hàn h m i th Ba La M t, tròn y vi di u v y.

G m h t trong g ng t t i phát hi n, tràn kh p m i ph ng, cùng t t b mé h không. Ch m t cái g ng thu nhi p h t, thì g ng y là Thân, và Thân t c là g ng v y. Ba Thân t c là b n Trí, b n Trí ó là ba Thân. Thân, Trí dung h p nhau, Tâm và C nh u chuy n hoá, nên nói “Các cõi Ph t u nh p vào trong g ng, hòa vào thân tôi”. Ánh sáng và bóng nh giao nh p l n nhau, không th phân bi t. Vì Thân là Trí, nên ng h không, ch ng ng n ng i nhau. Vì Trí là Thân, nên khéo vào các cõi n c; r ng làm Ph t s , thuy t pháp Tam Th a, c i Tùy Thu n. Th y V ng T ng Sanh Di t t c là H Không, H Không và V ng T ng Sanh Di t không hai. Th y cõi n c t c là Ph t Tánh, Ph t Tánh và cõi n c không khác. Lý ch ng ng i S , S ch ng ng i Lý. trong Tánh ng mà phát minh c, c Vô Sanh Nh n, ch ng H Không Vô Biên Thân, di u l c tròn sáng, thân và cõi n c nh p vào nhau, ó là ch ch ng “Lý S Vô Ng i Pháp Gi i”.

N u g ng-g ng chi u nh p l n nhau, trùng trùng l i báu, m t t c t t c , t t c t c m t, m i là “S S Vô ng i Pháp Gi i”. Ch Nh Lai ch ng, nên Ngài B Tát H Không T ng còn trong hàng t v y. ó là vì còn m c v ng trong H Không Vô Biên X , còn Thân c v y.

T Hoàng Bá nói : “Chân Pháp Thân Ph t gi ng nh H Không. ây là t d Pháp Thân t c H Không, H Không t c Pháp Thân. Ng i-th ng nói r ng Pháp Thân cùng kh p H Không, trong H Không hàm ch a Pháp Thân mà ch ng bi t r ng Pháp Thân t c H Không, H Không t c Pháp Thân ó v y. N u nói nh t nh có H Không thì H Không ch ng ph i là Pháp Thân.

N u nói nh t nh có Pháp Thân, thì Pháp Thân ch ng ph i là H Không. Ch ng kh i ra cái hi u bi t v H Không, thì H Không t c Pháp Thân. Ch không kh i ra cái hi u bi t v Pháp Thân, thì Pháp Thân t c H Không. H Không và Pháp Thân không có t ng khác nhau. Sanh T và Ni t Bàn không khác t ng. Lìa t t c t ng, t c ó là Ph t”.

Nh l i nói c a T Hoàng Bá ây, th t là th y rõ cái Thân Vô Biên c a H Không T ng B Tát v y.

T Tào S n h i Th ng T a c : “Chân Pháp Thân Ph t, gi ng nh H Không, ng v t hi n hình, nh tr ng trong n c, làm sao nói cái o lý ng hi n ó?”

Th y c nói : “Nh l a dòm gi ng”.

T S n : “Nói thì quá l m, mà ch nói c tám t ng ²⁷⁹ !”

Th y c nói : “Hòa Th ng thì th nào ?”

T S n nói : “Nh gi ng dòm l a”.

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“L a dòm gi ng, gi ng dòm l a

Trí g m kh p, không gì ngoài

Tràn y, thanh t nh có th a

Sau cùi ch ai phân n

Trong nhà ch ng ch a sách, th

Khung c i nào qu n chuy n thoi a

Màu s c d c ngang ý t khác !”.

Rõ ch này thì có th bi t “Khéo vào cõi n c”, nh gi ng dòm l a. V n t ch ng sanh, thì h p v i H Không !

---o0o---

XXIII. VIÊN THÔNG V TH C I

Kinh : c Di L c B Tát li n t ch ng i ng d y, nh l d i chân Ph t, th a r ng : “Tôi nh vi tr n ki p v tr c, có c Ph t ra i tên là Nh t Nguy t ng Minh, tôi c xu t gia theo c Ph t y, nh ng tâm còn tr ng danh i, thích giao du v i hàng v ng t c. Lúc y, c Th Tôn d y tôi tu t p nh Duy Tâm Th c vào Tam Ma a. Tr i nhi u ki p n nay, dùng Tam Mu i y ph ng s h ng sa Ph t, cái tâm c u danh i di t h t không còn. n khi c Ph t Nhiên ng ra i, tôi m i c thành “Vô Th ng Di u Viên Th c Tâm Tam Mu i”. Cho n t n h không các cõi n c c a Nh Lai d , s ch, có, không, u là s bi n hóa hi n ra c a tâm tôi. Th a Th Tôn, tôi th u rõ Duy Tâm Th c nh th , n i Th c Tánh l u xu t vô l ng Nh Lai. Nay c th ký, k ti p làm Ph t.

“Ph t h i v Viên Thông, tôi do quán m i ph ng u Duy Th c, th c tâm tròn sáng, ch ng nh p Viên Thành Th t Tánh, xa lìa Y Tha Kh i Tánh và Bi n K Ch p Tánh, c Vô Sanh Nh n, ó là Th Nh t”.

Thông r ng : “Tôi do quán m i ph ng Duy Th c”. Hai ch Duy Th c ý v th t sâu xa. Ch Duy che m t cái c nh ang có, ch Th c rút v Tâm Không. L i n a, Th c nói t t c m i s hi n bày, Duy nói che h t. Hi n bày t t c y, là nói t t c h u tình u có tám Th c, sáu v Tâm S ,

cùng hai Ki n Ph n và T ng Ph n c bi n hi n ra, u là sai bi t nhau, cùng v i cái Lý Không hi n bày Chân Nh , t t c các pháp nh v y u ch ng r i Th c, cho nên dùng ch Th c hi n bày t t c v y. Che h t là vì h ng phàm phu ch p r ng lia ngoài Tâm Th c th t có các pháp, nên dùng ch Duy, che h t cái Ki n c a phàm phu v y.

Th c Tâm tròn sáng, ch ng nh p Viên Thành Th t Tánh là do ban u tu t p nh Duy Tâm Th c, n ch thành t u Vô Th ng Di u Viên Th c Tâm Tam Mu i, ã chuy n Th c thành Trí, nên nói là nh p vào Viên Thành Th t Tánh. Khi ch a chuy n c Th c, ban u b c nh trối bu c, ó là thô ho c²⁸⁰, g i là Bi n K Ch p. K ó là b pháp trối bu c, ó là t ho c²⁸¹, g i là Y Tha Kh i.

“Tâm tr ng danh i, a giao du v i hàng v ng t c”, ó là t ng d ng c a Bi n K Ch p. “Cái Tâm c u danh i di t h t không còn”, ó là t ng d ng c a Y Tha Ch p v y. Cho n “Th u rõ Duy tâm th c nh th , n i Th c Tánh l u xu t vô l ng Nh Lai” là t ng d ng c a Viên Thành Th t Tánh v y.

Kinh Gi i Thâm M t nói : “Bi n K Ch p là nh ng i nh m m t; Y Tha Kh i là nh hi n ra xanh, vàng; Viên Thành Th t là nh m t trong sáng”.

Lu n B o Tr ng nói, “Nh ng i th y v t ng y cho là r n, nh ng khi nhìn k th y là s i dây, thì cái tâm nghi là r n không ph i o n tr mà t h t. ó là lia Bi n K Ch p. Nh ng dây v n còn. L i xem k l ng nó mà nói “Ch ng ph i dây mà là s i gai”; li n cái tâm ch p là dây l i ch ng o n tr mà t h t. ó là lia Y Tha Kh i Ch p”.

S i gai và dây v n là m t, có b n l i g i là dây, không b n g i là gai, là đ cho Tánh và Th c v n là M t. Có trối bu c thì g i là Th c, không trối bu c g i là Tánh. n ch rõ th y Duy Th c thì ngoài Th c không có Tánh; Th c ó là Tánh. T c Bát Th c là Nh Lai T ng Di u Chân Nh Tánh v y.

ã lia Y Tha Kh i cùng Bi n K Ch p, t tiêu tan ch ng t sanh di t, mà y theo cái Chân Tánh ch ng sanh, ch ng di t, nên c Vô Sanh Nh n. ó là t t c cõi n c đ s ch, có không u là ch bi n hi n c a Tâm. Ta ch ng phân bi t, thì hi n ây là t ch di t, ngay n i T ng Ph n ch ng Vô Sanh Nh n.

“Th c Tánh l u xu t vô l ng Nh Lai”, y là Lý t c Pháp Thân, Trí t c Báo Thân, H nh t c Hóa Thân. Trí t c V n Thù, H nh t c Ph Hi n, Bi t c Quán Th Âm, u t Nh t Tâm l u xu t. Ta không có s phân bi t, thì hi n ây là t ch di t, ngay n i Ki n Ph n ch ng Vô Sanh Nh n.

Ngài Pháp Nhãn t ng r ng :

“Ba cõi Duy Tâm

M t thanh, tai s c

S c ch ng n tai

Thanh nào ch m m t !

M t s c, tai thanh

V n pháp thành khác

Muôn pháp ch ng duyên

Nào quán nh huy n ?

t ai sông núi

Chi b n, chi bi n ?”.

T Pháp Nhãn, th c tâm tròn sáng, m i nói c l i tròn v n này.

T Bàn S n d y r ng : “Ba cõi không pháp, n i nào c u tâm ? B n i v n không, Ph t n ng âu tr ? Tr ng sao ch ng ng, l ng ng không ng n.

i m t trình nhau, còn chuy n gì n a !”

Ngài Tuy t u t ng r ng :

“Ba cõi không pháp

N i nào c u tâm ?

Mây tr ng làm l ng

N c ch y làm àn

M t khúc, hai khúc, không ng i hi u

êm m a ao v ng, n c thu trong”.

Có nhà s h i T Th ch S ng : “Muôn c a u óng thì ch ng h i, muôn c a u m thì th y nào ?”

T S ng nói : “Chuy n trong nhà thì th nào ?”

Nhà s không áp c. Tr i qua n a n m, m i nói c r ng : “Không ng i ti p c y”.

T S ng nói : “Nói thì nói cho l m, mà ch nói c tám t ng”.

Nhà s nói : “Hòa Th ng thì th nào ?”

T S ng nói : “Không ng i bi t c y !”

Ngài u T t ng r ng :

“ i n x a cao ng t tr ng ph từng

S ng ng ng, tuy t l , nói không cùng

i sao, n m ng m, nhà ngàn núi

Ph t, T không nhân, bi t H N chân !”.

B Tát Di L c tu t p nh Duy Tâm Th c, vào Tam Ma a. Nay T Bàn

S n l i nói : “N i nào c u tâm ?” T Th ch S ng thì nói : “Không ng i bi t c y !” Hai chuy n ng này, i i sau h sanh. B X thành Ph t s

trùng trùng khai di n.

---o0o---

XXIV. VIÊN THÔNG V KI N I

Kinh : Ngài i Th Chí Pháp V ng T cùng v i n m m i hai v B Tát
ng tu li n t ch ng i ng d y, nh l d i chân Ph t, th a r ng : “Tôi
nh h ng sa ki p tr c, có c Ph tra i, hi u Vô L ng Quang. Thu y,
m i hai v Nh Lai k nhau thành Ph t trong m t ki p. c Ph t sau cùng,
hi u là Siêu Nh t Nguy t Quang, Ngài d y tôi pháp Ni m Ph t Tam Mu i.
Ví nh có ng i, m t bên thì chuyên nh , m t bên thì chuyên quên thì hai
ng i y, d u g p c ng nh không g p, d u th y c ng là không th y. N u c
hai ng i u nh nhau, hai bên nh mãi, kh c sâu và tâm ni m, nh th t
i này qua i khác, nh hình v i bóng, ch ng h xa cách nhau, m i
ph ng Nh Lai th ng t ng chúng sanh nh m nh con, n u con tr n
tránh tuy nh c ng ch ng c gì. Con mà nh m , nh m nh con, thì i
i m con không h ng n cách. N u tâm chúng sanh nh Ph t, ni m Ph t
thì hi n gi hay mai sau nh t nh th y Ph t, cách Ph t không xa. Ch ng nh
ph ng ti n, tâm t khai ng , nh ng i p h ng, thân có mùi th m. ây
g i là H ng Quang Trang Nghiêm. Nhân a C n B n c a tôi là dùng Tâm
ni m Ph t, vào Vô Sanh Nh n. Nay tôi cỡi này ti p d n ng i ni m Ph t
v n i T nh .

“Ph t h i v Viên Thông, tôi không riêng l a ch n mà nhi p tr n c sáu
C n, t nh ni m n i ti p nhau, c Tam Ma a. ó là Th Nh t”.

Thông r ng : Quán kinh nói, “Dùng ánh sáng Trí Hu , chi u kh p t t c .
Nay r i ba ng, c Vô Th ng L c, g i là i Th Chí”. B n ng tu
có n m m i hai v B Tát c ng ch ng nghi m chuy n vãng sanh
T nh là d thành t u. Phàm ng i ni m Ph t không c trong kho nh
kh c nh g y móng tay mà th y Ph t, ch vì ni m n m D c th gian, ó là
ni m trói bu c. Còn t nh ni m k ti p nhau, nh con nh m , thì ngay hi n
gi hay v sau nh t nh th y Ph t. Mi ng ni m tâm nh , tai m t chuyên
nh t, m i m i oai nghi, u nhi p tr n c sáu C n, nh t tâm không lo n.
Trong chánh nh nh th , ch c ch n th y c Ph t, cách Ph t không xa,
ánh sáng Trí Hu r c r , ch ng m n tu hành mà t thành khai ng , nh
ng i xông p h ng, ch ng mong th m mà t th m. ây là nguy n l c
c a Ph t A Di à nhi m m u không th ngh bàn v y.

Ngài i Th Chí ã dùng Tâm ni m Ph t mà c Vô Sanh Nh n. L i ti p
d n ng i ni m Ph t v T nh , thì t giác giác tha y H nh B Tát
chân th t.

Sáu C n u thu c v Ki n Ph n. ây chú tr ng v s th y Ph t, nên dùng
Ki n i mà thu nhi p. Ki n i sao l i sau Th c i? B i vì tr c
ph i chuy n Th c Th Tám ch ng H u c Trí r i sau chuy n n m Th c
tr c. ã chuy n Th c thành Trí, sanh v T nh c a Ph t là cái qu cùng
c c, c sao sau l i còn pháp môn Xoay L i Cái Nghe c a c Quan Âm?
Phàm cái ch quý báu c a chuy n vãng sanh T nh , ch ng Viên Thông thì

không phải chỉ nghĩ cho mình mà thôi, mà là thoát chúng sanh. t
nh ba m i hai ng Thân, ch n ch n n i n i u là T nh , u ch ng
Viên Thông, thì sau m i tròn qu Ph t v y.

Thi n s V nh Minh Th , thu nh t ng kinh Pháp Hoa, n m H nh²⁸² y
trong sáu tu n l . Sau tham h c v i Thi u qu c s , phát rõ tâm y u, n
ng n núi Thiên Thai c a Ngài Trí Gi tu nh trong chín tu n²⁸³, chim chóc
làm t trên áo. Ngài làm hai cái th m, kh n bói : m t là, m t i thi n nh;
hai là, t ng kinh, muôn thi n trang nghiêm T nh . R i chí thành c u
nguy n, b y l n u rút c t ng kinh, muôn thi n. Bèn chuyên tu T nh
Nghĩ p. T ng kinh ba n m, trong lúc thi n quán, th y c Quan Âm rót
cam l vào mi ng, bèn c bi n tài.

Vua Trung Ý th nh Ngài tr trì chùa Linh n, hai n m sau sang chùa V nh
Minh. Khóa bi u m i ngày có m t tr m l tám vi c, không h gián o n.
H c gi n tham h c thì Ngài ch Tâm làm tông ch , l y Ng làm phép t c.
M i êm l i sang n i khác tu hành ni m Ph t.

Vua Trung Ý than r ng : “T x a n nay, ch a có ai chuyên tâm tha thi t
c u sanh Tây Ph ng cho b ng !”

Bèn làm i n Tây Ph ng H ng Nghiêm Ngài hoàn thành chí nguy n.
t n m t ngàn b y tr m ng i. Ngài th ng cùng i chúng th Gi i
B Tát, thí th c cho qu th n, hàng ngày phóng sanh u h i h ng trang
nghiêm T nh . Làm tr m pho sách, nhan là Tông C nh L c, l i vi t các
quy n V n Thi n ng Quy và Ch V T nh .

Sau khi Ngài di t , tháp trong núi, có m t nhà s t Lâm Xuyên n nói
: “Khi tôi b nh n ng, ch t xu ng cõi u minh, c th v . Tôi th y trong
i n Diêm V ng có t ng m t v t ng, Diêm V ng t thân nh l , tôi
h i : “T ng y là ai ?”

“V Ch -L i nói r ng : “ ó là thi n s Th Ch m Châu. Nghe r ng Ngài
ã vãng sanh b c th ng ph m Tây Ph ng. Diêm V ng kính tr ng Ngài
nên l bái”.

Ông D ng Ki t, t là Th Công, phu nhân Kinh Châu c ng trong m ng
th y Ông Ki t ng i trên ài hoa sen, tiêu dao t t i. Tr c kia ông D ng
Ki t th y m t tr i nh cái mâm v t lên, có i u t ng , làm bài k r ng :

“Trai l n thì c i v

Gái l n thì l y ch ng

H i công phu : nhàn l m !

L i nói l i Vô Sanh”.

R t nên cùng Ông Bàng c s th m tra !

Khi ông s p t bi t cõi i, có bài k :

“Không chi m n

Không chi b !

Trong kho ng thái h

, à, th , ó !

T an t i an

Tây Ph ng C c L c”.

ó là Ngài V nh Minh Th và Ông D ng Ki t u sanh v T nh , sáng t pháp Ni m Ph t Tam Mu i, nh con nh m .

T ng S n có nói : “ i v i o thì ch i, còn quay v thì ngh ch l i v i cha”.

Có nhà s h i T Tào S n : “Con quay v v i cha, sao cha ch ng thêm nhìn n ?”

T S n nói : “Lý h p nh th y !”

Nhà s h i : “Th thì ân tình cha con âu ?”

T S n nói : “Th m i thành ân tình cha con”.

Nhà s h i : “Th nào là ân tình cha con ?”

T S n nói : “ ao búa ch t ch ng r i”.

Ngài Thiên ng nêu ra r ng : “Rèm bi c buông r i, l nh vua ch a xu ng. Mãn hoa ã khép, th y nghe khó thông ! ng nh m u lông, tr ng lên song c a. Im đ i m t b c, h c ra l ng b c. Có bi t ch ng ? Thoát thân m t s c, không l u bóng. Ch ng t a ng phong, l c i công”.

L i có nhà s h i T H Qu c : “Nh th nào là cha m x a nay ?”

T Qu c nói : “ y u ch ng b c”.

Nhà s h i : “L y gì ph ng hi n ?”

T Qu c nói : “Ân c n không c m g o, trong nhà ch ng h i thân”.

Ngài n Hà t ng r ng :

“Ra c a kh p i không tri k

Vào nhà ng p m t : ch ng ai thân

Nhà không êm l nh, không gì có

Tr i xanh, tr ng sáng : c ng b n g n”.

Hai t c trên th t rõ ràng T Tánh Di à, Duy Tâm T nh , ph i th y nh th m i là cái Th y chân chánh.

X a, có v ni cô ra m t T Vân Nham.

T Nham h i : “Cha cô còn không ?”

Ni c nói : “D , còn”.

T Nham h i : “Tu i bao nhiêu ?”

Ni cô nói : “Sáu m i l m”.

T Nham nói : “Cô có ng i cha ch ng ph i sáu m i l m tu i, cô bi t hay ch ng ?”

Ni cô nói : “Ch ng ph i là cái nh -v y- n ?”

T Nham nói : “Cái nh -v y- n v n còn là con cháu”.

Ngài ng s n nói : “Dù c cái ch ng -nh -v y- n c ng là con cháu !”

Ô hô ! Cha m x a nay âu có d th y ! Nên th y c cha m x a nay thì th y T Tánh Di à mà Thi n T nh viên dung, u thu c v c nh gi i không th ngh bàn v y.

---o0o---

QUY N VI

M C B N : VIÊN THÔNG V NH C N

Kinh : Khi y, c Quán Th Âm B Tát li n t ch ng i ng d y, nh l d i chân Ph t, th a r ng : “Th a Th Tôn, tôi nh h ng sa ki p v tr c, có c Ph t ra i, hi u là Quán Th Âm, t c Ph t y tôi phát Tâm B . c Ph t y d y tôi, t Nghe, Suy Ngh và Tu, th u vào Tam Ma a.

Thông r ng : Ch n l a ch Viên Thông thì c n Tai là b c nh t. Vào sâu m t c a, sáu C n li n thanh t nh. Ch có ch ch ng c a c Quán Th Âm r t là tròn , nhi m m u. Âm thanh mà ch ng nói là nghe mà nói là Quán²⁸⁴, là dùng Trí chi u soi, ch ng dùng Th c Tai mà nghe v y. Sáu C n dùng l n nhau, ây làm ch ng r i. Theo s Nghe, Ngh , Tu, th u vào Tam Ma a. Nghe Tai, Ngh Tâm, Tu trong S Làm, thì sanh Thánh Hu Vô L u, nên vào Chánh nh. Bèn v n sau nói “Vào dòng m t cái S theo th l p v y”.

T Bách Tr ng g i c chúng ra cày ru ng. B ng m t nhà s nghe ti ng tr ng li n vác cày c i l n mà b v .

T Tr ng nói : “Tài thay !”

ây là pháp môn Quán Âm Nh p Lý v y.

T Tr ng v vi n, m i kêu nhà s y, h i : “H i nãy th y cái o lý gì mà làm nh th ?”

Nhà s nói : “H i nãy b ng ói, nghe ti ng tr ng thì v ki m n.”

T Tr ng c i xòa.

Nh v y thì c a vào o c a v t ng này nào có m n n Ngh và Tu mà c âu ?

Kinh : “Ban u, trong cái Nghe, vào dòng m t i t ng S (ch Nghe). Ch vào ã v ng l ng, hai t ng ng, T nh rõ ràng ch ng sanh ra. Nh v y ti n thêm l n, cái Nghe và ch Nghe u h t. Ch ng d ng l i n i s h t cái Nghe và ch Nghe thì cái Giác và ch Giác u Không. Không và Giác cùng t t tròn v n thì N ng Khôn g và S Không u di t. Sanh Di t ã di t, T ch Di t hi n ti n (tr c m t). T c thì v t kh i th gian l n xu t th gian, tròn sáng kh p m i ph ng, c hai i u t t b c : M t là, trên h p v i B n

Giác Di u Tâm c a m i ph ng Ch Ph t, cùng v i Ch Ph t Nh Lai
ng m t s c T ; hai là, d i h p v i t t c m i ph ng chúng sanh trong
sáu ng, cùng v i các chúng sanh ng m t Bi Ng ng.

Thông r ng : Vào dòng m t S , cho n cái Nghe và ch Nghe u h t, t c
là m i m kh i C n, tr c h t c Nhân Không v y. Ch ng d ng l i n i s
h t cái Nghe và ch Nghe, cái Giác và ch Giác u Không, t c là Tánh
Không tròn sáng, thành pháp Gi i Thoát v y. Không Giác cùng c c v n
toàn, N ng Không và S Không u di t m t, t c là ã gi i thoát kh i pháp,
cái Không c ng ch ng sanh v y. Sanh di t ã di t, ó là T ch Di t hi n t i n,
t c là vào Tam Ma a, c Vô Sanh Nh n.

Bài k trong kinh Pháp Hoa :

“Chân quán, Thanh T nh quán

R ng l n Trí Hu quán

Bi quán cùng T quán

Th ng nguy n th ng chiêm ng ng”.

Chân Quán, ó là hai t ng ng T nh ch ng sanh ra. Thanh T nh Quán là
h t cái N ng S c a Nghe, Giác, Không v y. R ng l n Trí Hu Quán, ó là
Không Giác cùng t t v n toàn, cho n T ch Di t hi n t i n v y. ng m t
l c T , ó là T quán. ng m t Bi Ng ng, ó là Bi quán. Không Giác
cùng t t tròn v n, ó là cái Giác quán ra kh i t duy v y. Không và S
không di t m t thì thân tâm không th n c. Sanh di t ã di t, tr n c
hai bên sanh di t u lia v y. T ch Di t hi n t i n, ó là Th ng Chân Th t
v y.

L y kinh ch ng minh cho kinh, ý ngh a mùi v t y v y.

Ngài Tô T Do lu n hai kinh L ng Nghiêm và kinh Kim Cang, h p v i c
Quán Th Âm, là l y Nghe, Ngh , Tu làm Viên Thông Nh t. Ngài nói :

“Ban u trong cái Nghe vào dòng m t S , cho n ch T ch Di t hi n
t i n. N u có th nh th , thì trong kho ng kh y móng tay tr i kh p ba cái
Không²⁸⁵ li n cùng Ch Ph t không khác”. Ngài l i c ch kinh Kim Cang

nói v b n qu v : “Tu à Hoàn g i là vào dòng, nh ng không có ch vào,
ch ng vào S c Thanh H ng V Xúc Pháp, g i là Tu à Hoàn”. M i than
r ng : “Ch ch ng c a Tu à Hoàn t c là ch c Quán Th Âm g i là ban

u trong cái Nghe, vào dòng m t S ó ? Vào dòng thì vong S , ch
không vào sáu Tr n, an nhiên th ng tr , y là vào dòng v y. n T à
Hàm, g i là m t l n i l i, mà th t ch ng có g i l i. A Na Hàm, g i là
ch ng tr l i, mà th t không có s ch ng tr l i, b i vì i thì nh p tr n, l i
thì v g c. T à Hàm, tuy có th tr l i, nh ng ch a th không i. A Na
Hàm ch ng nh ng không i mà c ng không l i. Cho n A La Hán thì cái ý
i-l i u h t, không có pháp nào c. Th nên, cái g i là b n qu v k
th t ch m t pháp, nh ng tr i qua ba cái Không mà v sâu c n khác nhau.

L i c a kinh, g c v n phù h p, mà i ch ng nêu rõ ra, nên nói cho t hi u”.

Ngài T Do b i th y c thi n tri th c mà phát minh ý ch c a hai kinh, tuy hình nh m i l , mà ch y u t trong ng c l u xu t ra, cho n ch g i là “Trong kho ng kh c g y móng tay, tr i kh p ba cái Không, cùng ch Ph t không khác”. Ch ng có n ng tri t làm sao nói c l i này.

---o0o---

I. DI UL C VÔ TÁC THÀNH T U BA M I HAI NG THÂN

Kinh : Th a Th Tôn, do tôi cúng d ng c Quán Âm Nh Lai, nh Ngài truy n th cho tôi Nh Huy n V n Huân, V n Tu Tam Mu i, cùng Ch Ph t Nh Lai ng s c T , khi n Thân tôi thành t u ba m i hai ng Thân vào các cõi n c.

Thông r ng : Nh Huy n là ng i huy n gây làm mà v n không làm. ó là nói s huân tu ng v i c , t c làm mà không làm, quên tình tuy t hi u, ch ng th ngh bàn.

G i là V n Huân, V n Tu là huân tu, u ch ng r i ngoài Tánh Nghe v y. Nhân ngoài tánh Nghe mà huân tu, tâm thu n nh t thì b cái Nghe, các s ràng bu c l c l m h t ráo, Tam Mu i hi n bày tr c m t, ó là Kim Cang Càn Hu a v y. Nói là Kim Cang vì phá nát các pháp m ng huy n. Kim Cang th ng tr ch ng ho i, ó là cái Chân Th t th ng h ng v y. âu ph i lìa ngoài Nh Huy n mà riêng có cái g i là Chân Th t sao !

Có nhà s h i T Tào S n : “N i t ng cái gì Ch n ?”

T S n nói : “T c t ng t c Ch n”.

H i : “Làm sao hi n bày ?”

T S n d ng ng cây ph t t .

L i h i : “G c Huy n âu Ch n ?”

T S n nói : “G c Huy n nguyên Ch n”.

H i : “Ngay khi Huy n làm sao hi n bày ?”

T S n nói : “T c Huy n t c Hi n !”

H i : “Nh th thì tr c sau ch ng r i n i Huy n !”

T S n nói : “Tìm cái t ng Huy n không th c !”

Ông Cung Ph ng H o Nguy t h i T Tr ng Sa : “Trong giáo pháp nói ý Huy n, th y có ch ng ?”

T Sa nói : “ i c nói cái gì th !”

H i : “Th thì ý Huy n là không có sao ?”

T Sa nói : “ i c nói cái gì th !”

H i : “Th thì ý Huy n là ch ng có ch ng không hay sao ?”

T Sa nói : “ i c nói cái gì th !”

H i : “Nh tôi ba l n bày t , tr n ch ng hi u c ch ý Huy n, Hòa Th ng rõ hi u nh th nào cái ý huy n trong giáo pháp ?”

T Sa nói : “ i c có tin là t t c pháp v n ch ng th ngh bàn ch ng ?”

áp : “L i chân th t c a Ph t âu dám ch ng tin”.

T Sa nói : “ i c nói tin, thì trong hai cái tin, ó là cái tin nào ?”

áp : “Nh ch tôi bi t, trong hai cái tin, ó g i là tin theo Duyên”.

T Sa nói : “Theo giáo pháp nào mà sanh ra c cái tin nh Duyên ?”

áp : “Kinh Hoa Nghiêm nói, i B Tát trong Trí Hu không ch ng không ng i, tin r ng t t c c nh gi i th gian là c nh gi i Nh Lai. L i nói, Ch Ph t Th Tôn bi t su t t t c pháp th gian cùng pháp Ph t, tánh không sai bi t, quy t nh không hai. L i nói, Ph t Pháp và th gian pháp, nh th y c cái chân th t c a chúng, t t c u không sai bi t”.

T Sa nói : “Ch nêu ra trong kinh giáo v cái tin nh Duyên c a i c ch a r t ráo l m. Hãy nghe lão t ng t rõ cái ý Huy n trong giáo pháp ch o i c. Nh ng i nào th y Huy n v n là Ch n, ó g i là ng i th y Ph t. Pháp pháp viên thông, không sanh, không di t; Không Sanh Di t ó là Ph t Thân.

“Th y c nh th là ng Ph t T L c. T t c Nh Huy n, ba m i hai ng Thân, ng c ng Nh Huy n. Ch n ch n t ch di t hi n bày tr c m t, ó là Kim Cang Tam Mu i”.

Kinh : “Th a Th Tôn, n u các B Tát vào Tam Ma a, ti n tu Vô L u, cái hi u bi t siêu vi t hi n ra tròn v n, tôi hi n ra Thân Ph t, vì h thuy t pháp, khi n cho Gi i Thoát.

Thông r ng : c S T t Ma t c Hóa Thân c a Quán Th Âm i S v y.

Th i y, trong n c có hai v th y, m t tên là Ph t i Tiên, th hai tên là Ph t i Th ng a, v n cùng T h c Ti u Th a thi n quán v i Ngài Ph t à Ba à. Th y Ph t i Tiên g p c Tôn Gi Bát Nhã a La, b Ti u Th a theo i Th a. Cùng v i T truy n hoá, th i y g i là hai Pháp cam l . Còn th y Ph t i Th ng a l i phân h c trò làm sáu Tông : th nh t là H u T ng, th hai là Vô T ng, th ba là nh Hu , th t Gi i H nh, th n m Vô c, th c sáu T ch T nh.

T bùi ngùi than : “Ông th y c a h ã k t vào trong d u chân trâu, l i còn chi ly phân thành sáu tông r i r m. N u ta không tr cho thì i i trói bu c trong tà ki n”.

Nói r i, hi n th n l c, n ch tông H u T ng, h i r ng : “T t c các pháp, cái gì g i là Th t T ng?”

Trong chúng kia có v tôn tr ng là Tát Bà La áp r ng : “ trong các Pháp T ng, các T ng ch ng i l n nhau, ó là Th t T ng”.

T nói : “T t c các T ng mà ch ng thay i y, n u g i là Th t T ng ph i nh th nào ?”

Ng i y nói : “Trong các T ng, th t không có nh, n u nh các T ng, sao g i là th t ?”

T nói : “Các T ng B t nh thì g i là Th t T ng, nay ông dùng cái B t nh c cái gì ?”

Ng i y nói : “Nãy tôi nói B t nh là ch a nói n các T ng, nay nói các T ng, thì ngh a c a chúng c ng nh th ”.

T nói : “Ông nói B t nh cho là Th t T ng, v y thì nh mà B t nh, t c ch ng ph i là Th t T ng”.

Ng i kia nói : “ nh mà ã B t nh, thì ch ng ph i là Th t T ng. Bi t cái Ngã là ch ng có, th nên b t nh b t bi n”.

T nói : “Nay ông nói B t Bi n thì sao g i là Th t T ng ? Còn có bi n có i, ngh a y c ng v y thôi”.

Ng i y áp : “B t Bi n thì còn, vì còn mà ch ng còn, nên bi n i Th t T ng, nh ngh a này”.

T nói : “Th t T ng b t bi n, có Bi n là ch ng th t, trong H u và Vô nào g i là Th t T ng”.

Th y Tát Bà La bi t Thánh S hi u thâm sâu, li n l y tay ch h không nói : “ ó là cái H u T ng c a th gian mà c ng có th tr ng không, hi n cái thân tôi ây, c gì ng th không ?”

T nói : “Nh rõ Th t T ng bèn th y ch ng ph i T ng; nh rõ cái Ch ng Ph i T ng, thì cái Hình S c c ng v y. Hi n trong S c, ch ng m t cái Th c a Hình S c, ngay trong cái ch ng ph i T ng mà ch ng ng i v i cái Có. Rõ c nh th , y g i là Th t T ng”.

Chúng kia nghe xong, tâm ý sáng láng, kính l tin nh n.

T tho t nhiên bi n m t, n ch tông Vô T ng, h i r ng : “Các ông nói không có T ng, thì l y gì làm ch ng ó ?”

Trong chúng kia có th y Ba La áp r ng : “Tôi rõ không có T ng, vì tâm kia ch ng hi n bày”.

T nói : “Tâm ông ch ng hi n, l y gì mà rõ ?”

Ng i y nói : “Tôi rõ Vô T ng, tâm không l y b , ngay khi rõ bi t, c ng không có gì m ng”.

T nói : “N i các th có th không, tâm không l y b , l i không có m ng thì nh ng s rõ bi t không có v y”.

Ng i y nói : “Vào Tam Mu i c a Ph t còn không có ch c, hu ng chi là không có T ng, mà mu n bi t ó ?”

T nói : “T ng ã ch ng có bi t, cái gì g i là Có -Không; còn không có ch c, l y gì g i là Tam Mu i ?”

Ng i y nói : “Tôi nói ch ng ch ng là ch ng cái không có ch ch ng, ch ng ph i Tam Mu i, nên tôi nói Tam Mu i”.

T nói : “Ch ng ph i là Tam Mu i y, sao g i tên ó? Ông ã ch ng ch ng, ch ng ph i ch ng, sao ch ng?”

Ba La nghe T phân tách rõ r t bèn ng B n Tâm, l t T s , sám h i l i tr c.

T th ký r ng : “Ông s c qu , ch ng bao lâu ch ng ó. N c này có ngo i o, d p nó ch ng lâu gì”.

Nói r i, b ng nhiên bi n m t.

T n ch tông nh Hu , h i r ng : “Các ông h c nh Hu ó là m t hay là hai?”

Trong chúng kia có th y Bà Lan à áp r ng : “Cái nh Hu này c a tôi ch ng ph i m t, ch ng ph i hai”.

T nói : “ ã ch ng ph i m t hay hai, sao g i là nh Hu ?”

Ng i y nói : “Trong nh ch ng ph i nh, n i Hu ch ng ph i Hu , m t t c ch ng ph i m t, hai c ng ch ng ph i hai”.

T nói : “ i m t ch ng có m t, i hai ch ng có hai, ã ch ng ph i nh Hu thì bày ra nh Hu nào?”

Ng i y nói : “Ch ng m t, ch ng hai mà nh Hu bi t c; còn ch ng ph i nh ch ng ph i Hu c ng l i nh v y”.

T nói : “Hu ch ng ph i nh, làm sao mà bi t? Ch ng m t ch ng hai, cái gì là nh, cái gì là Hu ?”

Ba Lan à nghe qua, tâm nghi li n tan m t.

T n ch th t là tông Gi i H nh , h i r ng : “Cái gì là Gi i? Th nào là H nh? Là m t hay hai?”

Trong chúng y có m t hi n gi áp r ng : “M t hai hai m t, u do ó sanh ra, y theo Giáo Pháp không có nhi m tr c, ó g i là Gi i H nh”.

T nói : “Ông nói y theo Giáo, t c là có nhi m ô, m t v i hai u phá h t, sao nói y theo Giáo, hai cái này trái ngh ch, ch ng úng v i H nh. Trong ngoài ch ng sáng t , sao g i là Gi i?”

Ng i y nói : “Tôi có trong ngoài, kia ã bi t h t. ã c su t hi u, bèn ó là Gi i H nh. N u nói trái ngh ch, ó u là ph i là trái, còn nói n ch trong s ch, thì t c Gi i t c H nh”.

T nói : u là ph i u là trái, sao nói là trong s ch? ã c su t thông, sao nói n trong ngoài?”

H i n gi nghe ó, bèn t th n ch u ph c.

T n ch tông Vô c , h i r ng : “M y ông nói là Không c, Không c thì c cái gì? ã không có ch c, l i c ng không c cái Không c?”

Trong chúng kia có th y B u T nh áp r ng : “Tôi nói Không c ch ng ph i là không c cái c, nay nói c cái c, Không c chính là c”.

T nói : “ c ã ch ng c, c c ng ch ng ph i c, ã nói là c cái c, c cái c là c cái gì ?”

Ng i y nói : “Th y c ch ng ph i c, ch ng ph i c t c là c, n u th y là ch ng c, g i là c cái c”.

T nói : “ c ã ch ng ph i c, c cái c là Không c, c không có ch c, hi n nào c cái c ?”

Th y B u T nh nghe qua li n tr l i nghi.

T n ch tông T ch T nh , h i r ng : “Sao g i là T ch T nh²⁸⁶ ? trong Pháp ây, cái gì là yên, cái gì là l ng ?”

Trong chúng y có v Tôn Gi áp r ng : “Tâm này ch ng ng, ó g i là l ng; n i pháp không nhi m g i ó là yên”.

T nói : “B n Tâm ch ng l ng, m i c n m n l ng yên. X a nay v n l ng, nào c n dùng n l ng yên ?”

Ng i y nói : “Các pháp v n Không, vì là Không Không, nên trong Không Không y, g i là l ng yên”.

T nói : “Không Không ã là Không, các pháp c ng th , l ng yên Vô T ng, nào còn l ng, nào còn yên ?”

Tôn gi y nghe T ch d y, hoát nhiên khai ng , nên c sáu chúng u nguy n quy y.

Do ó giáo hóa kh p mi n Nam Thiên Trúc, ti ng kh p n m ph ng n . C theo sáu phái kia, c ng bi t lui b tu Vô L u, nên T hi n th n l c, khi n cho gi i thoát.

ây là ch ng hóa th nh t c a c Quán Th Âm v y. Nguy n x a là nh th .

Kinh : “N u các hàng H u H c, tu Pháp l ng yên c m u sáng, ch th ng đi u v n tròn hi n hi n, tôi tr c k y, hi n thân c Giác, vì h thuy t pháp, khi n cho Gi i Thoát. N u các hàng H u H c, o n m i hai Nhân Duyên, duyên d t thì Th ng Tánh nhi m m u tr i v t hi n ra tròn v n, tôi tr c k y, hi n thân Duyên Giác, vì h thuy t pháp, khi n c Gi i Thoát.

Thông r ng : B ĩc Bích Chi Ph t có hai lo i : M t là sanh i không Ph t, xét th u s v t bi n chuy n, t giác Vô Sanh, g i là c Giác. Hai là sanh i có Ph t, vâng theo Giáo Pháp c a Ph t, xét th u Nhân Duyên mà ng o, g i là Duyên Giác. L ng yên m u sáng không ph i là B n Giác M u Sáng (Di u Minh), mà nhân pháp tu T ch T nh L ng Yên mà c. o n d t m i hai Nhân Duyên, t cái Vô Minh đi t cho n Kh Nã đi t. Duyên o n thì Th ng Tánh hi n, do Di t nên c Ch ng, u c ch Th ng Di u hi n ra toàn v n. ó là ch nh vào lý trí, riêng mình t bi t cái nhi m

m u, riêng mình t bi t cái nhân duyên, ch a th h i tâm h ng v i
Th a, nên ch a th t Gi i Thoát.

Thi n s Ng u u Dung n n ng hang á, có s l lũng là tr m chim
ng m bông n. T T xa th y khí t ng, bi t ch y có ng i, m i t thân
tìm h i. T h i nhà s chùa : “Ch n này có o nh n ch ng ?”

áp : “Ng i xu t gia, ai ch ng ph i là o nhân?”

T nói : “V y ai là o nhân ?”

Nhà s không có l i áp.

M t nhà s khác nói : “T ây vào núi kho ng m i d m, có m t ông th y
Dung l i bi ng, th y ng i ch ng ng d y, ch ng ch p tay chào, không
ph i là o nhân ?”

T bèn vào núi, th y th y Dung ng i th ng t nhiên. T h i r ng : “ ây
làm gì ?”

Th y Dung nói : “Quán tâm”.

T nói : “Quán là ng i nào, tâm là v t gì ?”

Th y Dung không áp c, li n ng d y làm l , nói : “ i c quý quán
n i nào ?”

T nói : “B n o ch ng nh t nh âu ho c ông ho c Tây”.

Th y Dung nói : “L i bi t o Tín thi n s ch ng ?”

T nói : “H i k khác y làm gì ?”

Th y Dung nói : “B y lâu h ng v th nh c, mong l ra m t m t phen”.

T nói : “ o Tín là b n o v y”.

Th y Dung nói : “Nhân sao n ây ?”

T nói : “ c ch n h i th m nhau. L i không có ch ng ch ng ?”

Th y Dung ch phía sau, ch có m t am nh , bèn d n T n ó, chung
quanh am ch th y loài h , báo. T bèn a hai tay làm v s .

Th y Dung nói : “D ng còn cái y v y”.

T nói : “Cái y là cái gì ?”

Th y Dung không nói c.

Ch c lát, T tr l i ch t ng á th y Dung ng i thi n, vi t lên ó m t ch
Ph t. Th y Dung xem th y, gi t mình.

T nói : “D ng còn cái y v y”.

Th y Dung ch a hi u, cúi u xin nói ch ch n y u. T trao cho pháp môn
n Giáo, s n muôn H nh B Tát.

Th y Qu t a Tam T ng x Tây V c kh ng n i l i d y c a L c T . Sau
ngao du Ng ài, th y m t nhà s l p am t nh t a.

Th y T ng h i : “Ng i m t mình làm gì ?”

áp : “Quán T nh”.

Th y T ng nói : “Quán, ó là ng i nào ? T nh ó là v t gì ?”

Nhà s làm l , h i : “Lý y th nào ?”

Th y T ng nói : “Ông sao ch ng t quán t t nh?”

V s y ng n ng .

Th y T ng nói : “Ông phái nào ra ?”

áp : “T Tú Thi n s ”.

Th y T ng nói : “X Tây V c c a tôi, k th p nh t trong ngo i o còn ch ng sa vào cái ki ng i này, là tr tr ng i không, i v i o íc h gì?”

V s l i h i : “V Tôn s c a th y T ng là ai ?”

Th y T ng nói : “Th y tôi là L c T . Sao ông ch ng s m n Tào Khê cho rõ ch n y u ?”

V s li n sang tham v n L c T . T d y gi ng nh th y T ng. Nhà s li n ng nh p.

N u th y Dung cùng nhà s này ch ng g p T T , L c T , thì ã ch ng c Giác, Duyên Giác r i v y. Mong gì có ngày Gi i Thoát ?

Kinh : “N u các hàng H u H c, c T Không, tu o , Nh p Di t , Th ng Tánh hi n ra tròn v n, tôi tr c ng i y hi n thân Thanh V n, vì h thuy t pháp, khi n cho Gi i Thoát.

Thông r ng : Pháp T là Bi t Kh , o n T p, Ch ng Di t, Tu o. Cho n vào Di t T n nh, ham mê cái vui T ch Di t, không có ý sanh, g i ó là Thanh V n, y vào ti ng d y mà tu o v y.

T Quy S n ang ng i, th y Ng ng S n i vào.

T Quy S n nói : “Hu T ch nói mau, ch sa vào m, Gi i !”

Ng ng S n nói : “Hu T ch ây ch tin hi u c ng ch ng l p”.

T Quy nói : “Ông ch tin hi u ch ng có l p. Ch ng tin, ch ng l p”.

Ng ng S n nói : “Ch ó là Hu T ch, còn t in gì n a ?”

T Quy nói : “N u nh th là nh Tánh Thanh V n”.

Ng ng S n nói : “Hu T ch ây, Ph t c ng ch ng l p”.

T Vân C ng sai th gi em cái kh cho m t o gi am.

o gi nói : “T có cái kh c a m sanh r i, ch ng nh n”.

T ng l i sai th gi h i : “Khi cha m ch a sanh, thì m c cái gì ?”

o gi không l i áp.

V sau, t ch; có xá l i em n T ng.

T ng nói : “Dù cho c tám h c b n u, ch ng b ng khi y th t c m t l i chuy n ng ”.

V o gi này, quy t nh n cái kh m , th t ó là nh tánh Thanh V n.

Ng ng S n l i có th nói m t l i chuy n ng r ng, “Hu T ch ây, Ph t c ng ch ng l p”, th t là th y m t mầy lúc ch a sanh.

Kinh : “N u các chúng sanh mu n tâm t ng , ch ng ph m d c tr n, mu n thân trong s ch, tôi tr c ng i y, hi n thân Ph m V ng vì h thuy t pháp, khi n cho Gi i Thoát.

Thông r ng : Ph m V ng, Chúa tr i cõi S c tên là Thi Khí, ây g i là nh K , nh cõi S Thi n. B c c Giác, Thanh V n cõi tr i T Không. d i là Ph m V ng. D i cõi Ph m Thiên là L c D c Thiên. Ch ng ph m d c tr n, ch ng nh ng không mu n cái d c thanh s c thô k ch c a nh n gian, mà cái vui c a tr i Tha Hóa T T i c ng ch ng a, mu n tí n n T Thi n, do ni m x nên trong s ch, mu n c cái thân trong s ch không h , không l c v y.

T Nam D ng Trung Qu c S h i thi n s T Không S n B n T nh r ng : “Ông t ây v sau th y l i l k c thì nh th nào?”

T T nh nói : “Không m t ni m tâm ham”.

Qu c S nói : “ ó là chuy n trong nhà ông”.

L i có nhà s h i Trung Qu c S : “Nh sao là Gi i Thoát ?”

Qu c s nói : “Các pháp ch ng n nhau, ngay ây là Gi i Thoát”.

Nhà s nói : “Nh th là o n d t i v y”.

Qu c S nói : “ ã nói v i ông là các pháp ch ng n nhau, o n cái gì ?”

T ch t hi n thân Ph t thuy t pháp, n ây là n m Pháp Gi i Thoát, u ch rút v m t ng h ng th ng. T ch Thích v sau, ch khi n cho thành t u mà thôi. Ph t Pháp và th gian pháp, n u th y c cái Chân Th t, c th y nào có khác nhau.

Kinh : “N u các chúng sanh mu n làm Chúa cõi Tr i, th ng lãnh Ch Thiên, tôi tr c ng i y, hi n thân Thích, vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng : Thích có nhi u tên : M t là Thích Hoàn Nhân, hai là Ki u Thi Ca; nh Tu Di, b n phía, m i phía là tám cõi tr i, h p l i là ba m i hai cõi tr i, u th ng lãnh h t.

Tôn gi Tu B m t h m ang thuy t pháp, vua Thích r i hoa xu ng.

Tôn gi h i : “Hoa này t tr i c ?” T t c ? T ng i c ?”

Thích r ng : “Ch ng ph i v y”.

Tôn gi nói : “T âu mà c ?”

Thích li n a tay lên.

Tôn gi nói : “Nh v y, nh v y”.

X a, c Th Tôn dùng ng c Ma Ni ch bày cho Vua Tr i n m ph ng. M i v nói là xanh, vàng, , tr ng. Th Tôn a tay lên mà ch bày, th mà u không th y. Th Tôn nói : “Ta l y ng c th t ch bày cho các ông, mà u ch ng bi t”. Vua Tr i n m ph ng do ó ng nh p.

Thích nay tr c Tôn Gi a tay lên, cái d ng th t là thân thi t. Vua Thích c ng t hi u Thi n v y.

Kinh : “N u các chúng sanh mu n Thân T T i, i kh p m i ph ng, tôi tr c ng i y, hi n thân T T i Thiên, vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng : Tr i T T i t c Tr i Tha Hóa T i T i. M n ch gây làm c a k khác, l y làm cái vui riêng mình, ó là trên nh D c Gi i. Ho c nói có riêng ch c a Ma V ng, thì c ng g m trong Tr i T T i.

Tôn gi u Ba Cúc a hành hóa nhi u n i, ng i c r t nhi u. Do ó, cung ma ch n ng, Ba Tu n lo s , bèn dùng h t ma l c phá chánh pháp. Tôn gi bèn nh p nh, xem xét nguyên do. Ba Tu n c đ p, lén c m chu i ng c tròng vào c Ngài. Tôn gi xu t nh, bèn l y ba thân ch t c a ng i, chó và r n, hóa làm tràng hoa, đ Ba Tu n r ng : “Ông cho tôi chu i ng c, th t r t p quý. Tôi có tràng hoa dâng áp nhau”.

Ba Tu n r t m ng, a c ra nh n, b ng bi n thành ba th thân ch t, giời b nhoi c sinh th i. Ba Tu n g m ghét, dùng h t th n l c mà ch ng d i chuy n, bèn bay lên cỡi tr i L c D c, b o các Chúa Tr i, cùng xin Ph m V ng, c u c thoát kh i.

M i v u nói : “ t c a Ph t th p l c m i th n bi n, chúng tôi là h ng phạm l u làm sao tr n i ?”

Ba Tu n nói : “Th thì làm sao ?”

Ph m V ng nói : “Ông n u h i tâm v i Tôn Gi , li n có th tr d t”.

Bèn nói bài k , khi n cho h i h ng :

“ ã do t tr t té

Ph i do t ng d y

Là t c u ng d y

Làm gì có lý y”.

Ba Tu n nghe đ y r i, li n xu ng kh i cung tr i, l d i chân Tôn Gi , thi t tha sám h i.

Tôn gi nói : “T nay tr i, i v i Ph t Pháp, ông không còn làm r i h i n a ch ng ?”

Ba Tu n nói : “Tôi th h i h ng Ph t o, v nh vi n d t lìa i u ác”.

Tôn gi nói : “N u nh th , ông có th t mi ng mình x ng lên l i quy y Tam B o”.

Ma V ng ch p tay, x ng ba l n. Tràng hoa đ p h t. Bèn vui v nh y nhót, làm l tôn gi mà nói bài k r ng :

“Kính l y ng Tam Mu i

“ t Thánh M i L c

“Tôi nay nguy n h i h ng

“Ch ng còn s y u hèn”.

Xem bài k Ph m V ng, th t là lý nhi m m u c a h i h ng. Ch ng ph i là Hóa Thân B Tát ó sao ?

Kinh : “N u các chúng sanh mu n Thân T T i, bay i trên h không, tôi tr c ng i y, hi n thân i T T i Thiên, vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng : Tr i i T T i t c là Ma Hê Th La Thiên. Ba m t tám tay, c i trầu tr ng, c m ph t tr ng, nh cỡi s c, nên bay i trên h không.

Kinh Ni t Bàn nói : “Sao g i là kho bí m t ? Gi ng nh ch ( ), ba i m, ch m dính l i thì ch ng thành ch Y, t n ra c ng ch ng thành; nh Ma Hê Th La Thiên, trên m t có ba m t, m i thành c ch Y. Ba i m riêng nhau, c ng ch ng thành c. Ta c ng nh th , cái pháp gi i thoát c ng ch ng ph i Ni t Bàn. Thân c a Nh Lai c ng ch ng ph i Ni t Bàn. Ma Ha Bát Nhã c ng ch ng ph i Ni t Bàn. Ba pháp, m i cái khác nhau, c ng không ph i Ni t Bàn. Nay Ta an tr ba pháp nh th , vì chúng sanh mà g i là nh p Ni t Bàn, gi ng nh ch Y c a i”.

T Nham u th ng ng, nói : “Ta th ng nghiên c u kinh Ni t Bàn, trong b y, tám n m th y hai ba o n ngh a, gi ng nh l i nói c a nhà Thi n”.

R i l i nói : “Thôi ! Thôi !”

Khi y, có m t nhà s b c ra làm l , xin th y nói ra.

T u nói : “Giáo ý c a ta nh ch Y ( ) ba i m. Th nh t, h ng v ph ng ông h m t i m, i m khai m t c a các B Tát. Th hai, h ng v ph ng Tây h m t i m, i m m ng m ch c a các B Tát. Th ba, h ng ph ng trên h m t i m, i m nh c a các B Tát. ây là o n ngh a th nh t. L i nói, giáo ý c a ta gi ng nh banh m c a trên m t c a Ma Hê Th La Thiên, d ng ng m t con m t l . ây là o n ngh a th hai. L i nói, giáo ý c a ta nh tr ng t m c²⁸⁷, ánh m t ti ng xa g n nghe n u ch t ráo. ây là o n ngh a th ba”.

Khi y, Th ng T a Ti u Nghiêm h i : “Nh sao là tr ng t m c ?”

T u hai tay t trên g i, th ng thân, nói : “Hàn Tín lâm tri u v y”.

Th y Nghiêm không có l i l .

T Phù S n Vi n th ng ng : “Ch Ph t ra i d ng nên giáo pháp ch ng lìa Trí Nhãn Ba Thân, c ng nh ba con m t c a tr i Ma Hê Th La. Vì sao ? M t con thì gi t n c r ch ng thông, t ng t c khó bi n. M t con thì i a v n m , m i ph ng su t kh p. M t con thì cao th p trong m t cái nhìn, muôn lo i xem b ng. Tuy nhiên nh th , b n ph n nhà s ch ng l i ng n tr nhau ph i có Chánh Nhãn thông thiên m i c. B i th m i nói ba i Ch Ph t ch ng bi t có²⁸⁸. Loài h ly cái, trầu tr ng c l i bi t có. Hã nói h ly cái, trầu tr ng c bi t có là có cái gì ? Am hi u ?”

êm Thu m a gi ng ngàn nhà v ng

Ngày l n t a ài m t ti ng tiêu.

Ba m t trên m t c a Ma Hê Th La Thiên nh ba i m n u ch Y. Tông môn m n ó x ng lên l huy n. Ch nói là không l i, Âm Thanh y nh s m!

Kinh : “N u các chúng sanh mu n th ng l nh Qu Th n, c u h cõi n c, tôi tr c ng i y, hi n thân Thiên i T ng Quân, vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng : Thiên i T ng Quân th ng l nh Qu Th n, làm Th ng T ng c a Thích.

Ngài Thiên Thai Trí Gi ban u tr Ng c Tuy n.

Quan Công i T ng Quân ng m ng, nói : “Tôi cùng con là Quan Bình cai tr núi này lâu r i v y”.

Ngài Trí Gi thuy t cho gi i ba Quy Y.

Quan Công th nguy n làm H Pháp. n nay v n c u h cõi n c, v n r t linh hi n.

Th y Truy n S n Ph n T Hoàng Long th nh ý ch , h i r ng : “Ông Anan h i T Ca Di p :

“Ngoài áo cà sa, Th Tôn phó truy n pháp gì ?”

“T Ca Di p g i l n : “Anan !”

“Anan ng tí ng : “D ”.

“T Ca Di p nói : “Ngã r i cây c t ph n tr c c a !”

“Ý ch th nào ?”

T Nam Công²⁸⁹ nói : “Ông ra kh i t Th c t ng n Ng c Tuy n ch ng ?”
áp : “ ã t ng n”.

L i h i : “T ng l i ch ng ?”

áp : “M t êm r i i”.

T Nam Công nói : “ o tràng c a Trí Gi , Quan T ng Quân dâng cúng, cùng k t duyên nhau lúc nào mà ng i”.

Th y Ph l ng im. Giây lâu h i lý tr c. T Nam Công cúi u.

Th y Ph b c ra r t hãi hùng, nói : “Ngh a h Tây Xuyên không làm tiêu m t cái kh c nh c a lão này”.

Còn T Thúy Nham Chân th ng ng : “Tiên c nói, “Vi c này nh t mai rùa. t bèn thành i m bày ra t t x u, không t thành không bi t”.

t cùng ch ng t, li n là hoa m t. Th ng Lam²⁹⁰ thì ch ng th , không c ch p, không nh t nh. H không c i ng a, t h n i thuy n. Núi Nam kh i mây, núi B c m a xu ng !”

Bèn c m cây g y lên, nói r ng : “Cây g y hóa làm Thiên i T ng Quân i kh p b n thiên h . Có gi tí t hay ch ng gi tí t, có gi i h nh hay ch ng gi i h nh, nh t th i tâu cùng tr i Thích”.

Bèn hét, nói :

“Tr ng phu t có chí xông tr i

Ch ng h ng ng i Nh Lai i”.

(Tr ng phu t h u xung thiên chí
M c h ng Nh Lai hành x hành).

Li n ánh vào bàn m t cái.

Hai v tôn túc ây, u em i T ng Quân mà thuy t pháp. T c là vì i
T ng Quân mà thuy t pháp v y.

Kinh : “N u các chúng sanh mu n th ng l nh th gi i, b o h chúng sanh,
tôi tr c ng i y, hi n thân T Thiên V ng, vì h thuy t pháp, khi n
cho thành t u.

Thông r ng : T Thiên V ng gi a núi Tu Di. M t tr i m t tr ng i qua
vòng tr c cung. ó là th n c a Thích b o h cho b n cõi thiên h ²⁹¹.

Quan L c i Phu h i T Nam Tuy n : “Thiên V ng a v nào ?”

T Tuy n nói : “N u là Thiên V ng, thì ch ng ph i a v”.

Ông L c nói : “ t nghe nói Thiên V ng S a”.

T Tuy n nói : “ áng dùng thân Thiên V ng c , li n hi n thân
Thiên V ng, vì ó thuy t pháp”.

Th nói xem Nam Tuy n nói Giáo hay nói Tông?

Kinh : “N u các chúng sanh mu n sanh n i Thiên Cung, sai khi n Qu
Th n, tôi tr c ng i y, hi n thân Thái T c a T Thiên V ng, vì h
thuy t pháp khi n cho thành t u.

Thông r ng : Theo ph m Ph Môn, có th n Ch p Kim Cang không có Qu c
Thái T . Nh ng sai khi n Qu Th n là Th n Ch p Kim Cang t c là m t lo i
Qu c Thái T v y.

Thái T Na Tra, con T Sa Môn Thiên V ng, m i n a êm theo h u Tuyên
Lu t S , ho c chân cho kh i té, ho c àm lu n th ng c nh Ng ài S n.
ó là ch Nh Th a không bi t n i. ây là ghi chép l i rõ ràng trong truy n
Lu t S .

Có nhà s h i Thi u Qu c S : “Thái T Na Tra lóc th t tr l i cho m , ch
x ng tr l i cho cha. Sau ó hi n l i b n thân, v n d ng i th n l c, trên
tòa sen, vì cha m thuy t pháp; ch a rõ nh th nào là thân Thái T ?”

áp r ng : “M i ng i u th y Th ng T a h i”.

Nhà s y h i : “Nh th t c cõi i Thiên ng m t Chân Tánh v y”.

Qu c S nói : “Ph ng ph t t a khúc àn m i nghe, l i b gió th i thành i u
khác”.

Ng m ngh ch này thì thân Thái T , thân B Tát m i th ch n xét u
ch ng có ra c.

Kinh : “N u các chúng sanh mu n làm Vua cõi ng i, tôi tr c ng i y,
hi n thân Vua, vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng : T Vua Kim Luân, cho n Vua Túc Tán u là Vua c a loài ng i v y. Kinh Pháp Hoa ch nói n Ti u V ng, u là ch Vua trong loài ng i.

Vua V n Tông nhà ng r t thích con sò. Quan S mi n duyên h i lúc tr c th ng chuy n dâng, ng i ph i nh c m t. M t hôm, trong ng c có con ch ch ng m ra. Vua l y làm l , li n t h ng c u kh n; bèn m ra, thì th y hình dung c a v B Tát, t ng thanh t nh y . Vua bèn l y h p b ng cây h ng àn mà ng, g m t t bao trên, hi n cho chùa H ng Thi n, cho chúng t ng chiêm ng ng, l bái. Vua h i qu n th n ây là i m lành gì ? Bèn tâu núi Thái Nh t ch có thi n s Chính, rõ sâu Ph t pháp, xin chi u m i h i. Vua li n xu ng chi u m i s n h i vi c y. T Chính nói : “ áng dùng thân này c , li n hi n thân này, vì ó thuy t pháp”.

Vua nói : “Thân B Tát ã hi n mà ch a nghe thuy t pháp”.

T Chính nói : “B h th y y là th ng ? Là phi th ng ?”

Vua nói : “S l ít th y, Tr m r t tin v y”.

B H ã nghe thuy t pháp r i v y”.

Lòng vua vui v , ra chi u cho chùa chi n trong thiên h , m i n i u l p t ng Quan Âm, n áp vi c t t lành c bi t y.

Con sò ó dùng cái không nói mà nói, T Chính dùng l i nói mà nói; u là Hóa Thân ó v y.

Kinh : “N u các chúng sanh mu n làm ch gia ình danh ti ng, th gian kính nh ng, tôi tr c ng i y, hi n thân Tr ng Gi , vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng : B c Tr ng Gi có m i c là dòng dõi sang quý, a v cao, giàu l n, oai th m nh m , trí sâu xa, tu i th , h nh trong s ch, y l nghi, trên khen, d i ph c, gi ng nh b c nguyên lão c a qu c gia.

Ông Lý tr ng gi tên là Thông Huy n, ng i ông B c Thái Nguyên, ho c g i là b c Tôn Th t nhà ng. N m Th B y Khai Nguyên, n n i Th Khám núi Ph ng S n, làm b Hoa Nghiê m Hi p Lu ng m b n m i pho. C p qu i kinh, r ng th n hóa su i. Ngày có Thiên N h u ph ng, êm thì ánh sáng c a tr ng thay u c. Ngày th t ch, chim thú bu n kêu, khí sáng t t tr i. Tu i th chín m i sáu.

Ông Tr ng Vô T n cho là c V n Thù, Ph Hi n hi n huy n thân, âu bi t ch ng ph i c Quan Âm hi n huy n thân v y ?

Kinh : “N u các chúng sanh thích àm lu n nh ng danh ngôn, gi mình trong s ch, tôi tr c ng i y, hi n thân C S , vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng : Nghe r ng hi u nhi u, ch ng c n quan t c, c a c i giàu có, gi chí liêm khi t, g i là C S .

Ông Bàng U n, hi u o Huy n, ng i x Hành D ng s m ng s m i nh c c a i, chí tìm c u chân lý.

Ban u, ra m t T Th ch u, h i r ng : “Ch ng cùng muôn pháp làm b n l a, y là ng i nào ?”

T u l y tay b t mi ng.

Hoát nhiên t nh ng .

Ngày n , T u h i : “T khi g p lão t ng n nay, vi c hàng ngày c a ông th nào ?”

C s áp : “N u h i vi c dùng hàng ngày, t c không có ch m mi ng”.

Bèn trình k :

“Vi c hàng ngày không khác

Riêng ta t an b ng

M i m i không n m, b

Ch n ch n ch ng ch ng ng n

L n x n ai bày nh ?

Non Kh u b t b i tr n

Gánh nu c cùng vác c i

ó : di u d ng, th n thông”.

T u b ng lòng, h i : “Ông dùng áo en hay tr ng ?”

C s nói : “Nguy n theo ch thích”.

Bèn ch ng c o, nhu m.

Sau n tham v n c Mã T , h i r ng : “Ch ng cùng muôn pháp làm b n l a, y là ng i nào ?”

Ngài Mã T nói : “ i ông h p m t ng m h t n c Tây Giang, ta s vì ông nói !”

C s ngay l i nói nh n li n huy n ch . Bèn l i tham h c hai n m.

Có bài k r ng :

“Có trai ch ng c i

Có gái ch ng g

C nhà sum v y l i

Cùng nói l i Vô Sanh”.

T ó c phong nhanh l , các n i u h ng v .

C s x ông , ph i l y h Bàng làm u. V ch ng, trai gái u lên Vô Th ng Giác. ó là h u thân c a Duy Ma, Kim Túc r ng nói Pháp Môn B t Nh . C ng ch ng là x a c v y.

Kinh : “N u các chúng sanh mu n tr cõi n c, chia rõ bang p, tôi tr c ng i y, hi n thân T Quan, vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng : Nh Lai dùng b n vi c d n d t chúng sanh, cùng h ng s . L i d hi u, c d h p. Nh ng T Quan y, u tài ngh , u ch p

nghỉ luận, chúng phải nói cùng. Nên hiên thân T. Quan
i cùng lo i v y.

Ông Hiên Công Bìn Triu Thanh ngoài b n m i tu i d p b thanh s c, chí
tâm vào Tông Giáo. G p T Ph t Hu Nam Thi n. Ngày ngày ông u lân
la n, T Hu ch ng th t m t l i. Sau gi Thanh Châu, ngoài vi c chánh
quy n, ph n nhi u t nh t a. B ng sét n l n kinh h n, li n kh ng . Làm bài
k r ng :

“Công s l ng ng i yên trên gh
Ngu n tâm ch ng ng nh n c trong
M t ti ng sét m, khai c a nh
Kêu lên x a tr c t nhà mình”.

T Hu nghe c, c i r ng : “Ông Triu a nói v n v vang rân, nh ”.
Có Ông Phú Trnh Công B át ban u i v i tông môn ch a có ch h ng
vào, ông g ng khuyên, vi t th r ng : “Tr m ngh , nh Ngài, c c k giàu
sang nh th , d d t o c nh th , y ph c th an vui nh th , cao
quý nhàn h h n nh th , ch có ch ch a l u ý sâu xa, là m t chuy n i
s nhàn duyên c a Nh Lai mà thôi. N u hay thành th t chuyên c u ch
ch ng ng , t có ngày xin làm môn h chúc m ng”.

Trnh Công nh ông th c t nh khuy n khích, ngày êm ch ng b , tinh t n
trong o. Nghe thi n s Ngung, ch u T , bèn n g n h i ch nghi.
G p T Ngung ang lên tòa, th y Ngài nhìn l i nh voi chúa quay u, h i
t nh ng , bèn gi l t . T b o th gi cho vào th t.

T Ngung li n nói : “T ng Công ã vào, Phú B t còn ngoài !”

Ông nghe qua, m hôi toát t l ng, bèn i ng .

Vì t bài k g i Viên Chi u:

V a g p Ngung Công, ng nh p thâm
c truy n lén lút lão s tâm

ông Nam ch nói non sông cách

Ngày i linh quang v i di u âm”.

ây là dùng thân T. Quan, vì T. Quan thuy t pháp mà c ch ng v y.

Th t làm khuôn m u cho i.

Kinh : “N u các chúng sanh thích nh ng s thu t, nhi p gi thân tâm, tôi
tr c ng i y, hiên thân Bà La Môn, vì h thuy t pháp, khi n cho thành
t u.

Thông r ng : Bà La Môn ây g i là Tnh H nh, r t tôn sùng ngo i o, nh
th L a, N c, t c là h ng s thu t, nhi p tâm, v sanh t an v y. S
thu t hòa h p v i xem t ng, ph ng pháp thiên v n xem s th nh suy.

T C u Ma La Th p dòng dõi Bà La Môn, nên xem bói h a, ph c nhi u
i u úng k l , s thu t c a Ngài k ra không h t.

Ông Th Lang Lý H o lúc nh xem Th L ng Nghiêm, nh v t c ; sau n Minh Qu u Thành nh p th t.

T ng Am v vào ng c, nói : “Ông Th Lang ch t r i i âu, nh ?”

Ông hã hùng toát m hôi.

T Am quát u i ra.

Công rút lui tham c u. Ch a bao lâu thì n ch áo di u, làm bài k g i cho

Ông Nghiêm Kh ng Tri u, b n ng tham, r ng :

“C a có quán Tôn T n

Nhà có v Cam Chí

êm ng r i sáng d y

Ai ng v i ai mê”.

T Am khen t t.

Có th y D c Yên Chi c ng h c ã lâu v i T ng Am, có h i t ph .

Ông t ng bài k r ng :

“Ch ng c n son ph n t phong l u

ng thi n m y n i n ây thôi

Qua su t x a nay chu ng c i nh t

n i trong y ch u n òn”.

Xem s giao du c a Ông Lý, ó là l y h nh Bà La Môn mà c ch ng.

Th ng th ng u có, âu ch m t mìn h Cam Chí có T nh H nh thôi âu.

Kinh : “N u có ng i trai mu n h c xu t gia, gi các Gi i Lu t, tôi tr c ng i y, hi n thân T Kh u, vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng : i S T ng Già, ng i x Tây V c, t ng n m ngh nhà Bà

H B t, thân b ng l n cao h n gi ng chõng ph i n ba th c, làm ng i

ng i u kinh hã. K ó hóa ra hình Quan Âm m i m t m t. Trong nhà càng thêm tin tr ng, bèn s a nhà thành chùa.

Vua Trung Tông sai s th nh vào o tràng, tôn làm Qu c S . Th ng

riêng m t th t, trên nh u có m t cái l , v n dùng nùi ch t nhét l i. êm

thì m ra, h ng th m t trong l y bay ra, n sáng, h ng th m tr l i

trong nh, r i l i l y nùi t nhét bít l i. Khi th t ch, vua a n x Lâm Hoài, xây tháp cúng d ng.

Vua Trung Tông h i th y V n H i r ng : “ i S T ng Già là ng i nào th ?”

Th y H i áp : “ ó là hóa thân c a c Quan Âm v y. Ph m Ph Môn kinh Pháp Hoa nói :

“ áng dùng thân T Kh u, T Kh u Ni c , li n hi n thân, mà nói pháp cho”. Ch này là nh v y ó”.

Khi s n Tr ng An, th y V n H i l y ra m tr t tôn kính.

S v vai th y, nói : “Ông nh sao l i lâu, i c r i ó”.

S t ch ch a tr n tháng, th y H i c ng t ch luôn.

Th y Ti m Nguyên làm th gi n i T o Ngô. M t hôm theo T n nhà àn vi t phúng i u.

Th y Nguyên v trên quan tài, nói : “S ng , ch t ?”

T Ngô nói : “S ng c ng không nói, ch t c ng không nói !”

Th y Nguyên nói : “Vì sao mà không nói ?”

T Ngô nói : “Không nói ! Không nói !”

V n gi a ng, th y Nguyên nói : “Hôm nay Hòa Th ng ph i nói ra cho tôi. N u không nói, thì ánh Hòa Th ng”.

T Ngô nói : “ ánh thì c ánh, nói thì không nói”.

Th y Nguyên bèn ánh.

T Ngô v chùa nói : “Ông nên r i ch n này, s r ng th y Tri S bi t c thì không ti n”.

Th y Nguyên bèn l y t giã, n n i chùa trong làng.

Tr i qua ba n m, b ng nghe ng t t ng kinh Quan Âm n ch , “ áng dùng thân T Kh u c , t c hi n thân T Kh u”, h t nhiên i ng .

Li n t h ng, xa mà l y : “M i bi t l i Tiên S l i ch ng h l m. Chính tôi t ch ng hi u, l i h n oán Tiên S ”. Bèn n T Th ch S ng, bày cúng trai sám h i.

Th là m t câu “T Kh u...” này r i gi i thoát. Trí l c Quan Âm nhi m m u, th nên ch ng th ngh bàn v y.

Kinh : “N u có ng i gái mu n h c xu t gia, gi các C m Gi i, tôi tr c ng i y, hi n thân T Kh u Ni, vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng : Gi i Lu t T Kh u có hai tr m n m m i i u. C m Gi i c a T Kh u Ni phàm là n m tr m i u. Rõ ràng là h n T Kh u, vì tánh n kém ph n cao sáng, nên dùng C m Lu t làm Gi i v y.

Ni L u Thi t Ma n T Quy S n.

T nói : “Trâu nái già, ng i n ?”

Ni Ma nói : “Ngày mai ài S n có h i trai l n, Hòa Th ng có i ch ng ?”

T Quy S n du i chân n m.

Ni Ma li n lui ra.

Có nhà s h i T Phong Huy t : “T Quy S n nói “Trâu nái già, ng i n ?” Ý ch nh th nào ?”

T Huy t nói : “Ch n sâu r ng vàng múa mây tr ng”.

Nhà s h i : “Còn nh L u Thi t Ma nói “Ngày mai ài S n có h i trai l n, Hòa Th ng có i ch ng ?” Ý ch nh th nào ?”

T Huy t nói : “Trong tâm xanh sóng, ng c th kinh”.

Nhà s h i : “Quy S n bèn bày ra th n m, ý ch nh th nào ?”

T Huy t nói :

“Lè phè già ngh ngày vô s

R nh ng cao n m i núi xanh”.

T Tuy t u t ng r ng :

“T ng ng i ng a s t nh p bao thành

L nh xu ng nghe r ng sáu n c trong²⁹²

ng v , nh n m roi vàng h i

êm sâu hành ng v i ai cùng”.

T Thiên ng t ng r ng :

“Tr m chi n công thành lão thái bình

H n thua ai ch u nh c o tranh

Ng a vàng roi ng c nhàn su t bu i

Gió trong tr ng sáng m t i sang”.

V các T Kh u Ni, c duyên ng cú r t nhi u, u bày chuy n h ng th ng, nào thu t h t c, nên l c ra làm khuôn m u.

Kinh : “N u có ng i trai thích gi n m Gi i, tôi tr c ng i y, hi n thân C S Nam, vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng : N m Gi i t c là gi i Sát, o, Dâm, V ng Ng và U ng R u. C s nam t c là c n s nam, gi s trong s ch, hay giúp vi c cho T Kh u v y.

V o nhân Th M i Ba Tiên Châu S n Ngô th ng h i o các v thi n c, n quy y Ngài Khai Thi n. R i k t am bên trái, dâng c p h u h . êm m ng Tám tháng Ba, i Thi n H ng, b ng nhiên t ng , làm bài k trình Ngài Thi n r ng :

“X a nay không n t, vá

“Ch m n r ràng ngay

“ ã là ngàn vàng báu

“Nào ph i ng d ng gì”.

Ngài Thi n áp l i bài k :

“ t n t n r i vui khoái thay

T sanh, phàm thánh s ch li n ngay

D i núi Tiên Châu c i ha h

Ch ng ph cùng nhau tâm x a rày !”

C s nam này c ng là Gi i Thoát.

Kinh : “N u có ng i gái t gi n m Gi i, tôi tr c ng i y, hi n thân C S N , vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng : C s n g i là c n s n , gi s trong s ch, th ng giúp vi c cho T Kh u Ni v y.

Cô Du o Bà, ng i x Kim L ng, làm ngh chiêm bính d y ch , theo chúng tham h i T Lang Gia Kh i. T Kh i l y ch Vô V Ch n Nh n c a T Lâm T nói mà bày ch . M t hôm, nghe ng i n xin ca bài Liên Hoa

L c r ng “Ch ng nh Li u Ngh truy n th t n, duyên âu n c ng ình H ”, b ng i ng , b ng mâm bánh d y ném xu ng t.

Ch ng cô là Bà ng Ngh nói r ng : “Bà iên ?”

Cô Bà v tay, nói : “Ch ng ph i c nh gi i c a ông”.

Bèn i ra m t T Kh i.

T xa trông, bi t ch s c, h i : “Cái gì là Vô V Ch n Nh n ?”

Cô Bà nói :

“Có m t Vô V Ch n Nh n

Sáu tay ba u n l c s n

M t n o Hoa S n phân hai l i

Muôn n m n c ch y ch ng hay xu n”.

T ó, danh ti ng n i lên. Cô th ng t ng bài B t An Nhân Duyên²⁹³ c a Mã T .

Cô nói : “M t tr i m t tr ng, h không ch p nháng. Tuy là d t yên u l i n p t ng trong thiên h , nh ng rõ ràng ch nói c m t n a”.

Không ng cô c s mà thuy t pháp nh v y, há không có tr m ngàn c Hóa Thân ?

Kinh : “N u có ng i n l p thân N i Chính, s a sang n c nhà, tôi tr c ng i y, hi n thân N Chúa hay thân Qu c Phu Nhân, i gia m nh ph , vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng : L p thân trong N i Chính s a sang n c nhà, dùng món ngon quý làm vi c cúng t , các vi c này ch ng có gì không là Ph t s .

T Chí Công nói : “Kinh ô, huy n ô mênh mông l i là B i o”.

L i nói, “ i o ch là tr c m t, v y mà tr c m t khó th y. Mu n bi t chân th c a i o, nào lia s c thanh ngôn ng ”.

o g n n nh v y ó. Há cho ng i n là ch ng s n ?

Phu nhân Ông M n S úy là Thôi Th Ph ng o. Bà t x ng là Luy n S .

Sai s a y ph c n T Tr ng Khánh, nói r ng : “Luy n S sai n, xin h i tin”.

T Khánh nói : “B o Luy n S lãnh nh n h i tin”.

Giây lát, s n tr c m t T đ l n, r i li n tr v .

Hôm sau, T Khánh vào ph .

Luy n S bung m c hai tay.

Ông S úy h i T Khánh r ng : “Luy n S v a trình tin, i s v a ý ch ng ?”

T Khánh nói : “G n g n chút ít”.

Luy n S h i : “Ch a rõ i s ý ch th nào ?”

T Khánh im l ng giây lâu.

Luy n S nói : “Ch ng th ngh bàn, Ph t pháp i s th t sâu xa”.

o n công án này th t gi ng pháp môn B t Nh c a c Duy Ma C t.

Phu nhân n c T n, Bà K Th Pháp Chân, t góa, xa lánh ph n hoa, th ng n chay, h c t p pháp h u vi. Nhân T o Hu b o th gi Khiêm n h i th m con c a Ng y Công. Công gi th y Khiêm l i, th y dùng o T mà d y cho.

Bà Chân ngày n h i th y Khiêm : “Kính S n Hòa Th ng bình th ng d y ng i th nào ?”

Th y Khiêm nói : “Hòa Th ng ch d y cho ng i khán “Con chó không có Ph t Tánh”, cùng v i l i nói, “Cái l c tre”. Ch không c m l i, không c ngh l ng, không c h ng v ch kh i ra mà hi u, không h ng v ch m l i mà nh n lãnh. Con chó l i có Ph t Tánh không ? Không ! (Vô !) Ch nh v y d y ng i khán”.

Bà Chân li n tin chân thành. Trong êm y, ng i ra s c nghi m c u l i nói y, b ng nhiên r ng su t không ng i.

Th y Khiêm t giã tr v .

Bà Chân t mình vi t K nói tr ng h p vào o trình T Hu .

Bài chót vi t :

“Su t ngày xem kinh v n

Nh g p ng i quen c

Ch nói còn có ng i

M i c , m i l n tân (m i)”.

Nh ng i gia m nh ph c ch ng không ít. Ai mà không c s gia h l ng l c a i S , khi n có ch thành t u ?

Kinh : “N u có chúng sanh không phá nam c n, tôi tr c ng i y, hi n thân ng nam, vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng : Tôn gi Vi à m i i ng ch n. ng t Thi n Tài t Nam tham h i tr v , qua tám chín ch c tu i, c ng có tên ng t . ó là vì nam c n ch a h v y.

Th y Ph t Nh t B n Không ban u n Thiên Thai, nói r ng : “N u có ng i o t c c c a tôi, t c là th y tôi v y”.

Tìm n ra m t T Vân C , h i r ng : “Hai r ng tranh châu, con nào c y ?”

T C nói : “Trút h t nghi p thân i, thì cùng ông t ng ki n”.

Th y Không nói : “Nghi p thân ã trút”.

T C nói : “Châu ch n nào ?”

Th y Không ch ng áp c, m i thành th t xin nh p th t, lúc y tu i m i m i ba.

B n n m sau, vi ng T Giáp S n, v a vào c a g p th y Duy Na.

Th y Duy Na nói : “Ch n này ch ng ch a k h u sanh”.

Th y Không nói : “Tôi ây ch ng tìm ch trú, t m n làm l ra m t Hòa Th ng”.

Duy Na b ch l i T Giáp S n. T S n cho g p.
Th y Không ch a b c lên th m, T S n li n h i : “ âu t i ?”
Th y Không áp : “Vân C n”.
T S n nói : “Bèn nay t i ch n nào ?”
Th y Không áp : “T i trên chót nh Giáp S n”.
T S n nói : “Lão t ng hành niên Kh m, Ng Qu lâm Thân”.
Th y Không nh lên th m.
T S n nói : “Ba o th m báu theo ch nào b c lên ?”.
Th y Không r ng : “Ba o th m báu ngay khúc ngo t này, m t ng
h ng th ng, xin th y tr c ch ”.
T S n bèn ón chào. Th y Không m i b c lên th m l bái.
T S n h i : “Th y Xà Lê cùng i v i ng i nào?”
áp : “M c Th ng T a”.
T S n nói : “Sao ch ng n cùng g p lão t ng?”
áp : “Hòa Th ng th y y ôi ph n”.
T S n h i : “T i ch n nào ?”
áp : “T i trong nhà gi ng”.
T S n bèn cùng n trong nhà gi ng. Th y Không li n c m cây g y ném
tr c m t T S n.
T S n nói : “Ch ng ph i Thiên Thai c ?”
áp : “Ch ng ph i Ng Nh c sanh”.
T S n nói : “Ch ng ph i Tu Di c ?”
áp : “Cung tr ng c ng ch ng g p”.
T S n nói : “Nh th t ct ng i c v y ?”
Th y Không nói : “T mình còn là oan gia, t ng i nh n c mà làm gì ?”
T S n nói : “Trong tro ngu i có m th t u n ”.
T g i th y Duy Na s p x p n i ch c a s m .
Th y Không nói : “Ch a r ã c a s m l i nói c không ?”
T S n nói : “ i c a s m nói c, thì nói cho ông”.
Hôm sau, T Giáp S n th ng ng, h i : “Ông khách n hôm qua âu
?”
Th y Không b c ra, lên ti ng d .
T S n nói : “Th y tr c khi ch a n Vân C , thì âu ?”
áp : “T i Thiên Thai Qu c Thanh”.
T S n nói : “Ta nghe Thiên Thai có n c ch y róc rách, sóng bi c l ng
trong. Cám n th y xa n. Ý này nh th nào ?”
áp : “ lâu hang núi, ch ng mang chùm g i”.
T S n nói : “ ó còn là Xuân ý, Thu ý thì làm sao ?”
Th y Không im l ng giây lâu.

T S n nói : “Xem ông ch là a ch ng ghe. R t cu c ch ng ph i ng i gi n sng”.

Hôm sau, nhóm chúng c t vi c. Th y Duy Na khi n th y Không v n t i trà.

Th y Không nói : “Tôi vì Ph t Pháp mà n, ch ng ph i vì v n t i trà mà n”.

Th y Duy Na r ng : “ ó là vâng l i s phân nh c a Hòa Th ng”.

Th y Không nói : “Tôn l nh c a Hòa Th ng thì c”.

M i em trà n ch làm vi c, khoa chén trà gây ra ti ng.

T S n quay ngó l i.

Th y Không nói : “Trà m n m ba chén, ý t i bên v c trà”.

T S n nói : “Bình có th rót trà, trong gi bao nhiêu chén ?”

Th y Không nói : “Bình có th rót trà, trong gi không m t chén”.

Bèn rót trà. Chúng u a m t nhìn.

Th y Không nói : “ i chúng ngóng c trông mong, xin Th y m t l i”.

T S n nói :

“R n ch t gi a ng ng ánh gi t.

Gi không áy y ng mang v ”.

Th y Không nói : “Tay c m bùa soi êm, m y ai hay tr i sáng”.

T S n nói : “Này i chúng, có ng i r i ! V thôi ! V thôi !”

Li n b công vi c làm chung, tr v chùa. Chúng u khen ng i, ng ng m .

Ôi, ng t giác ng th t có v y. Nh Ph t Nh t cùng T Giáp S n gõ x ng, th t l lũng.

Kinh : “N u có ng i x n thích thân x n , ch ng c u s xâm b o, tôi tr c ng i y, hi n thân ng n , vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng : Ng i không dâm trong t o v t thì có th m c v y. Vì t ch ch ng s ch, thì ch ng s ch ch ng áng ham thích. B ng i xâm b o, thì xâm b o ch ng áng ham thích. Vì ham vui bao nhiêu, thì càng ti u t y b y nhiều. Hu ng gì gây nghi p qu sanh t , không có lúc ng ng ngh sao ?

Ông Bàng C S , con gái là Linh Chi u, trinh ti t v t i, nêu c t cách cho ng i, th ng cung c p cháo rau s m t i.

Ông Bàng ang ng i, h i Cô Chi u r ng : “Ng i x a nói, “Rành rành tr m ng n c , rành rành ý T S ”, hi u th nào ây ?”

Cô Chi u nói : “Già c r i mà l i l nh th !”

Ông Bàng nói : “Theo cô thì sao ?”

Cô Chi u áp : “Rành rành tr m ng n c , rành rành ý T S !”

Bàng c s li n c i.

Ngày n , c s nhân xu ng c u b ngã. Cô Chi u th y, li n n n m bên cha.

C s nói : “Ng i làm gì v y ?”

Cô Chi u áp: “Th y cha ngã xu ng t, con n d y”.

T n Hà n th m c s, g p Cô Chi u ang r a rau.

T Hà h i: “C s có nhà ch ng?”

Cô Chi u th r rau xu ng, khoanh tay ng s ng.

T n Hà l i h i: “C s có nhà ch ng?”

Cô Chi u b ng r mà i. T Hà bèn tr v .

Ch c lát, c s v n, Cô Chi u nói l i chuy n tr c.

C s nói: “Th y n Hà còn ây ?”

Cô Chi u áp: “V r i”.

C s nói: “ t bôi trâu nái”.

C s s p nh p di t, b o Cô Chi u r ng: “Xem m t tr i g n tr a, úng Ng thì báo”.

Cô Chi u bèn nói: “M t tr i úng Ng r i, nh ng có nguy t th c”.

C s ra c a xem. Cô Chi u li n lên ch ng i c a cha, ch p tay ng i t ch.

C s c i, nói: “Con gái ta lạnh l i quá”.

Ông bèn h n l i b y ngày sau m i t ch.

i truy n r ng Cô Linh Chi u là C Ph t hóa thân trong cõi i này ch ng Nh Lai, cùng Long N không khác, u là không th ngh bàn v y.

Kinh: “N u có Ch Thiên mu n ra kh i b c tr i, tôi hi n thân tr i, vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng: T Thích tr lên các Thiên Ch , u là b c B Tát S a hi n thân giáo hóa các v tr i v y, cho nên không nói là “Ra kh i”. Các v tr i thu n l c, ít tâm tinh t n, t t là sanh n i nhân gian, “Không” c n m tr c m i có th ch ng qu . Cho nên thích làm ng i, mu n làm ng i c ng không nói c là “Ra kh i”. Ch có h ng Tr i, R ng, Tám B , h n ph i thoát kh i loài mình, sau m i thành t u. N u phân thân bi n hoá, ch ng trong vòng lu t l này.

Khi y, trong nhà c Duy Ma C t, có m t v Thiên N th y các tr i, ng i n nghe thuy t pháp, bèn hi n thân dùng hoa tr i r i lên các v B Tát và các i t . Hoa n B Tát u li n r i xu ng, n các i t thì dính ch ng r t. T t c t , dùng th n l c ph i hoa mà ch ng ph i c.

Khi y, Thiên N h i Ngài Xá L i Ph t: “Vì sao ph i hoa?”

áp r ng: “Hoa này ch ng nh Pháp, vì th ph i i!”

Thiên N nói: “Ch nói hoa này ch ng nh Pháp, vì sao th ? Vì hoa này không có ch phân bi t. Nhân gi t sanh t ng phân bi t ó. N u theo Ph t Pháp xu t gia mà có ch phân bi t, th là ch ng nh Pháp. N u không có ch phân bi t, ó là nh Pháp. Hãy nhìn các v B Tát, hoa ch ng dính bám, vì ã d t lia t t c t ng phân bi t. Thí nh khi ng i s , ma qu m i c d p. C ng th , vì t s sanh t , cho nên S c, Thanh, H ng, V , Xúc

c th a d p v y. ã l i a s s t, t t c n m d c ch ng th làm gì. S k t t p ch a h t, thì hoa đính thân. S k t t p d t h t, hoa ch ng đính v y”.

Ngài Xá L i Ph t nói : “Thiên N nhà này ã c bao lâu ?”

áp r ng “Tôi nhà này nh s gi i thoát c a Ngài”.

Ngài Xá L i Ph t nói : “ ãy lâu th sao ?”

Thiên N áp : “S Gi i Thoát c a Ngài c ng là lâu sao ?”

Xá L i Ph t l ng thnh ch ng áp.

Thiên N nói : “B c i Trí k c u nh sao mà l ng im ?”

áp r ng : “S Gi i Thoát không có l i nói, cho nên i trong y, tôi ch ng bi t nói sao”.

Thiên N nói : “L i nói, v n t u là t ng Gi i Thoát. Vì sao nh th ? Gi i Thoát y là ch ng trong ch ng ngoài, ch ng hai bên. V n t c ng ch ng trong ch ng ngoài, ch ng hai bên. Th nên, Ngài Xá L i Ph t, ch l i a v n t mà nói Gi i Thoát. Vì sao nh th ? T t c các pháp chính là t ng Gi i Thoát”.

Ngài Xá L i Ph t nói : “Ch ng ph i vì l i a Dâm, N , Si là Gi i Thoát sao ?”

Thiên N nói : “Ph t vì ng i t ng th ng m n, nói l i a Dâm N Si là Gi i Thoát. N u ng i không có t ng th ng m n, Ph t nói tánh Dâm N Si t c là Gi i Thoát”.

Ngài Xá L i Ph t nói : “Lành thay ! Lành thay ! Thiên N ! Cô c ch gì, ch ng c pháp gì, bi n lu n n nh th ?”

Thiên N nói : “Tôi không c, không ch ng, nên bi n lu n nh v y. Vì sao nh th ? Có c, có ch ng t c trong Ph t Pháp là ng i t ng th ng m n”.

Ngài Xá L i Ph t h i Thiên N : “ i n i Ba Th a, chí cô c u gì ?”

Thiên N áp : “C n pháp Thanh V n giáo hóa chúng sanh nên tôi làm Thanh V n. C n pháp Nhân Duyên giáo hóa chúng sanh, nên tôi làm Bích Chi Ph t. C n pháp i Bi giáo hóa chúng sanh, nên tôi là i Th a. Ngài Xá L i Ph t, nh ng i vào r ng Chiêm B c, ch ng i h ng Chiêm B c, ch ng ng i h ng nào khác. C ng th , nh vào nhà này, ch nghe h ng công c Ph t, ch ng thích nghe h ng công c c a Thanh V n và Bích Chi Ph t”.

B y gi c Duy Ma C t nói v i Ngài Xá L i Ph t : “V Thiên N này ã t ng cúng d ng chín m i hai c Ch Ph t, ã hay du hý B Tát Th n Thông. Ch nguy n y , c Vô Sanh Nh n, tr b c Ch ng Lui S t. Vì b n nguy n nên tùy ý th hi n, giáo hóa chúng sanh.

ây là Quan Th Âm ch ng ? Ch ng ph i Quan Th Âm ch ng ?

Kinh : “N u có các R ng mu n ra kh i b c R ng, tôi hi n thân R ng, vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng : Loài Long Th n r t bi t kính tr ng Tam B o, nên kho tàng d i bi n Long cung ch a y Ph t Pháp. H nghe Pháp mà c Gi i

Thoát c ng d dàng. Nh trong kinh Pháp Hoa, c B Tát V n Thù d y Cô Long N .

Khi y, Ông Xá L i Ph t nói v i Long N r ng : “Cô nói là chóng c o Vô Th ng, vì c y khó tin. Vì sao nh th ? Thân n d b n, ch ng ph i là Pháp Khí, làm sao có th c B Vô Th ng ? o Ph t tốt v i mệnh mông, qua vô l ng ki p c n kh b i h nh, tu các ba la m t, r i sau m i thành. L i thân ng i n còn n m ch ng ng i. M t là ch ng c làm Ph m Thiên V ng; hai là Thích; ba là Ma V ng; b n là Chuy n Luân Thánh V ng; n m là thân Ph t. Làm sao thân n chóng c thành Ph t?”

Lúc y, Long N có m t ng c báu giá tr ba ngàn i thiên th gi i, c m dâng lên Ph t. Ph t li n nh n ng c.

Long N nói v i B Tát Trí Tích và Tôn Gi Xá L i Ph t r ng : “Tôi dâng ng c báu, Th Tôn thu nh n, vì c y nhanh ch ng?”

áp r ng : “R t nhanh”.

Long N nói : “Dùng th n l c, Ngài xem tôi thành Ph t còn nhanh h n th ”. Chúng h i ng th i u th y Long N trong kho ng kh c h t nhiên bi n thành ra trai, h nh B Tát, li n qua th gi i Vô C u Nam Ph ng ng i tòa sen báu, thành ng Chánh Giác, ba m i hai t ng, tám ch c th t t, kh p vì m i ph ng t t c chúng sanh di n thuy t di u pháp.

Khi y, n i th gi i Ta Bà, B Tát, Thanh V n, Tr i, R ng, tám b , ng i cùng Qu Th n u xa th y Long N y thành Ph t.

ó là ch thuy t pháp thành t u c a c V n Thù.

Bi t âu ch thành t u c a c Quan Âm ch ng l i nh th ?

Kinh : “N u có D c Xoa mu n thoát loài mình, tôi tr c ng i y, hi n thân D c Xoa, vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng : D c Xoa g i là nhanh nh , c ng g i là dò xét, t c là gi thành trì c a Tr i v y.

Th y Thích Thanh H t ng Kim Cang Bát Nhã, ba nghi p u chuyên nh t, th ng trì t ng n i núi r ng, có i m lành b y con nai thu n lành thu n theo. Khi th y nh p h t i Thi u Lâm, trên nh núi có m t cái th t th Ph t, không ai dám n, cho là nhà c a Qu Th n.

T ng có m t th y Lu t S vào Gi i H nh, êm n n t ng Lu t thì th y m t ng i cao l n c m giáo âm mình, lê l t kh n kh xu ng núi, i không n i, m t h t khí l c.

L i còn có nhà s trì chú H a u Kim Cang, ai c ng tôn tr ng. i chúng nói v i th y r ng : “Chú l c c a th y vô song, có th n i ó c ch ng?”

áp r ng : “ây há s ?”

Li n c m h ng èn và ng i trì chú. Ch c lát, v th n xu t hi n, l y tay n m c ng l i, ném xu ng khe n c. Su t b y ngày ch ng nói c, tinh th n hôn mê o l n.

Th y Thanh H nghe c, nói r ng : “H thú, qu v t dám th ?”
Li n sang ó t ng kinh nh th ng. êm nghe trên không d ng nh có
ti ng r t hung ác, li n ni m chú Quan Âm Th p Nh t Di n. L i nghe trong
i n nh có ti ng hai con trâu ánh nhau, t ng Ph t u rung rinh. Chú
c ng ã m t hi u nghi m. Tr l i trì t ng kinh Kim Cang, t ng t nh m t
cái gút v ng ch c, thì nh h ng u d t.
T ó, ng i không còn lo s . Há c ng là nghe t cú k mà chóng c
Gi i Thoát ó ?

Có nhà s h i T o Ngô Ch n : “Th nào là th Chân Nh ?”

áp : “D Xoa qu g i, con ng i en thui”.

H i : “Th nào là d ng Chân Nh ?”

áp : “G y Kim Cang p b núi Thi t Vi”.

T c ây là ch d n ra “Th n Kim Cang, qu D Xoa”, c ng phát minh
vi ch ng th ng. Há âu ch ng ph i Chân Nh sao ?

Kinh : “N u có Càn Thát Bà mu n thoát loài mình, tôi tr c ng i y,
hi n thân Càn Thát Bà, vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng : Càn Thát Bà g i là T m H ng, là Th n Nh c c a Thích.

Nhân d p Vua Càn Thát Bà hi n nh c cho c Th Tôn, khi y núi sông t
ai, h t th y u kh i ti ng àn.

Ngài Ca Di p ng lên nh y múa.

Vua h i : “Ca Di p há ch ng ph i là A La Hán, các l u ã h t, sao còn sót
t p khí c ?”

Ph t r ng : “Th t không còn t p khí c , ch ph bán pháp”.

Vua l i g y àn ba phen thì Ngài Ca Di p c ng ba phen nh y múa.

Vua nói : “Không ph i Ca Di p nh y múa sao ?”

Ph t r ng : “Th t ch ng t ng nh y múa”.

Vua nói : “Th Tôn sao có v ng ng ?”

Ph t r ng : “Ch ng có v ng ng . Ông ánh àn, núi sông t ai g á h t
th y u n i ti ng àn, ch ng ph i sao ?”

Vua nói : “Th t v y”.

Ph t r ng : “Ông Ca Di p c ng l i nh th . Vì th th t ch ng t ng nh y
múa”.

Vua bèn tin nh n.

C c t ng r ng :

“Nhè nh g y lên m t ti ng àn

Vang ti ng Tam Thiên v i i Thiên

May có m Quang hay ý y

M i dùng tay (áo) l a r c khói xuân”.

T Huy n Sa h i nhà s : “Thành Càn Thát Bà, ông hi u th nào ?”

áp : “Nh m ng nh huy n”.

T Pháp Nhân riêng gõ v t ch bày ó.

Hai t c công án này th nh hành. Th t là Th n Càn Thát Bà còn ây nói pháp.

Kinh : “N u có A Tu La mu n thoát loài mình, tôi tr c v y, hi n thân A Tu La, vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng : A Tu La g i là Phi Thiên²⁹⁴, l i g i là Vô T u²⁹⁵, vì sân mà ch ng do u ng r u. L i g i là Không oan Chánh, vì n p mà nam x u v y.

T Lâm T nói : “Ông nói Ph t có sáu th n thông ch ng th ngh bàn. T t c Ch Thiên, Th n Tiên, A Tu La, i L c Qu c ng có th n thông, có ph i là Ph t ch ng ? K h c o ch l m ! Nh A Tu La cùng Tr i Thích ánh nhau, thua tr n, d n tám v n b n ngàn quy n thu c chun tr n trong l c ng sen, không là Thánh ?

“Nh ch nêu ra c a s n t ng, ó u là Nghi p Thông, Y Thông²⁹⁶. Phàm nh L c Thông c a Ph t, thì vào S c Gi i ch ng b S c l m g t; vào Thanh Gi i ch ng b Ti ng l m g t; vào H ng Gi i ch ng b H ng l m g t; vào Pháp Gi i ch ng b Pháp l m g t. Vì l thông t sáu th S c, Thanh, H ng, V, Xúc, Pháp u là Không T ng, làm sao trói bu c. o nh n Không-ch -n ng này tuy là xác phạm n m m, chính là b c a Hành Th n Thông”.

Khi n cho A Tu La nghe c pháp này mà em h i h ng l c thông, ch ng có t vào cái Th n Thông N ng D a v y. Thì sao có s không th Gi i Thoát ?

Kinh : Thêm vào r ng : “N u có Ca Lôu Na mu n thoát loài mình, tôi tr c v y, hi n thân Ca Lôu Na, vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng : Theo b n d ch kinh Pháp Hoa, Bích Chi Ph t tuy g m hai ý c Giác, Duyên Giác mà th t ch là m t Bích Chi v y. Kinh này i v i c Giác, Duyên Giác chia làm hai, m i thi u m t loài Ca Lôu Na, i v i ph m Ph Môn ch ng phù h p, nay b khuy t thêm. Ca Lôu Na g i là Kim Xí i u, cánh màu vàng, d ng ra dài ba tr m ba m i sáu v n d m, xem r ng bi n nào m ng s p h t thì dùng cánh qu t tách n c bi n, b t l y mà n.

Thu Ông Xá L i Ph t sáng l p v n C p Cô c, cùng v i Lao Sai tranh th ng. Th y Sai hóa r ng đ mu n h i Ông Ph t. Ông Ph t hóa ra chim Di u Xí ch p xé mà n.

V sau có nhà s h i T H ng D ng Ph u r ng: “Ta Ki t²⁹⁷ xu t bi n, Càn Khôn s ch. i m t trình nhau s th nào?”

T Ph u nói : “Di u Xí i u V ng trùm v tr . Trong kia ai k ló u ra?”

Nhà s h i : “B ng g p lúc ló u, l i làm th nào?”

T Ph u nói : “Nh (chim) c t, b t (chim) c u, ông ch ng rõ. Tr c l u ng nghi m m i hay Chân”.

Nhà s nói : “Nh th t khoanh tay ngay ng c, lui thân ba b c !”

T Ph u nói : “Đ i núi Tu Di con rùa en ngu ng c

“Ch ng i d y l i chuy n “ i m d u trên trán””.

T Thiên ng t ng r ng :

“Chi u ch xu ng, hi u l nh phân

Trong cõi : Thiên T ; ngoài i : T ng Quân

Ch ng ch s m ch p n sâu

Ai hay gió t t mây i

C quan y liên miên, h , t có kim vàng ch ng c

Tr c m t n r ng không, h , nguyên không d u
i u v t trùng”.

ây là dùng Kim Xí i u phát minh vì c h ng th ng, thì không i th ,
nên Kim Xí i u h n là Thụy t Pháp Nh t.

Kinh : “N u có Kh n Na La mu n thoát loài mình, tôi tr c v y, hi n
thân Kh n Na La, vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng : Kh n Na La g i là Nghi Nhân, vì thân ng i mà có s ng, th y
ó âm nghi. ây là Th n Pháp Nh c c a Thiên . Càn Thát Bà t u nh c
th gian. Kh n Na La thì t u nh c xu t th gian. T u pháp T , Th p Nh
Nhân Duyên, sáu Ba La M t thì nh c phạm t c không th sánh.

Hì n i này, th n Già Lam chùa Thi u Lâm t ng hi n th n l c, hai chân
nh y v t hai hòn núi Thái Th t và Thi u Th t, c m g y u i gi c. Gi c s ,
v tan ch ng dấm vào chùa. S trong chùa vì l y nên ph n nhi u h c
quy n b ng. M i khi i u ng d p gi c, ch t ng danh hi u Kh n Na La
V ng B Tát, do ó không khi p s , th ng th ng th ng ch. Ho c nói
r ng “T c là Quan Âm B Tát hóa thân v y”.

Th y Phong Huy t làm ng i coi v n T Nam Vi n. M t hôm, T Nam
Vi n n v n, h i r ng : “M t g y ph ng Nam làm sao th ng l ng ?”

Th y Huy tr ng : “Th ng l ng k c !”

Ch p lâu, th y Huy t l i h i : “N i ây Hòa Th ng làm sao th ng l ng
?”

T Nam Vi n d g y lên, nói :

“Đ i g y : Vô Sanh Nh n

ang c : ch ng th y Th y”.

Th y Huy t ngay y hoát nhiên i ng .

Pháp b ng c a T Lâm T ít có truy n l i, mà pháp b ng c a Kh n Na La
cho n nay th ng l ng c ng ch a r i. Có khác ? Không khác ?

Kinh : “N u có Ma Hô La Già mu n thoát loài mình, tôi tr c h , hi n
thân Ma Hô La Già, vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng : Ma Hô La Già g i là i Mãng²⁹⁸, bò i b ng b ng, c ng g i là R ng t gìn gi Già Lam v y.

T Th M i Ba là Tôn Gi Ca T Ma La, i trong núi ch ng vài d m ng, g p m t con tr n l n. T i th ng ch ng ý n, tr n m i qu n quanh thân T . T nhân ó truy n cho pháp Tam Quy Y. Tr n nghe xong mà lui i.

T n hang á, m t ông già m c áo tr ng b c ra, ch p tay chào h i.

T h i : “Ông ch n nào ?”

áp r ng : “X a tôi t ng làm T Kh u, r t thích s l ng yên. Có nhi u k m i tu n h c o, tôi b c chuy n ng áp, kh i t ng sân h n. M ng h t, a làm thân tr n, trong hang này ã ngàn n m nay. V a r i g p c Tôn Gi , c nghe Gi i Pháp, nên c m t v y”.

T h i r ng : “Núi này còn có ai không ?”

áp : “Cách ây m i d m, có cây l n che n m tr m con r ng l n, Th V ng y tên Long Th , th ng vì chúng r ng nói pháp. Tôi c ng c nghe”.

T bèn n ó.

Long Th b c ra ón, nói : “Núi sâu cô t ch, r ng r n y, i c Chí Tôn, vì c gì ph i n ây ?”

T nói : “Tôi ch ng ph i b c Chí Tôn, n th m hi n gi ó”.

Long Th ngh th m r ng : “Th y này c o nhân quy t nh tánh minh ch ng ? Là i Thánh k t c Chân Th a ch ng ?”

T nói : “Tuy ông nói trong lòng, tôi ã bi t ý. Ch vì c xu t gia, lo gì tôi ch ng Thánh ?”

Ông Long Th nghe xong, n n n t l i. T li n thoát cho. n n m tr m chúng R ng, u th Gi i C Túc.

Bài k truy n pháp r ng :

Pháp ch ng n ch ng hi n

Nói y Chân Th t T

Ng pháp n hi n này

Ch ng ngu c ng ch ng trí.

Ch cái ch ng ngu ch ng trí này thì r ng r n c ng u có th thoát v y.

Kinh : “N u có chúng sanh thích loài ng i, tu làm ng i, tôi hi n thân ng i, vì h thuy t pháp, khi n cho thành t u.

Thông r ng : tr c, nào là vua chúa, t quan, tr ng gi , c s , tr n b n chúng, ch ng ph i là ng i ? Sao còn có k mu n tu làm loài ng i ? y là ch h ng s , nông, công, th ng, là nói nh ng ng i không ý n Tam Th a. H v n s n Ph t Tánh, su t ngày t ng thuy t pháp mà ch ng t hay bi t v y.

Thị nữ Bàn Sơn Tích nhân đi dạo chợ, thấy một người khách mua thịt heo nói với người hàng thịt rằng: “Thịt ngon, cắt cho một cân”.

Người hàng thịt ném dao xuống, khoanh tay nói: “Thưa Ngài, có cái nào chúng tôi thịt ngon đâu?”

Sơn nữ này có chút nhẽ.

Là ngày nọ ra chợ, thấy người ta xúm khiêng đám táng, phẫn ng cao ánh chuông cao rỗng: “Vong hồn quy tởn về Tây Lân. Chả rõ hồn linh nào chôn nào?” Đợi chờ, âm con hiu khóc lên ai oán.

Sống nhiên thân tâm bay bổng, nói lời với Mã T. Tản kh cho. Hòa Thích Bửu Thích ban đầu Thích Bửu Thích làm chủ cúng dường.

Thích Hải: “Trước khi cha mẹ sanh ra, đây cái bản lai diện mục ta xem!”

Sống n khuya, áp lực chúng kh h p, sáng ngày trời già rai.

Thích Hải: “Ông đi đâu?”

Sống đáp: “Hôm qua, nh Hòa Thích Hải, con chúng hiu c, nên sang phụng Nam tham học thiền triết”.

Thích nói: “Phụng Nam cảm H ch chúng c m ông, ta đây cảm ông chúng c m H. Ông hãy kiên trì ngay chôn ph phụng. Thích là Thích Pháp thì trong ch ô h i, bị tr n d y y thụng thuyết chánh pháp!”

Sống chng dám b i.

Một hôm, giữa trời hai người ang cãi nhau. Một người hoa n m tay, nói: “Mày thích là không m t m i!”

Sống ngay ói ng. Ch y v ra m t Thích Bửu Thích, ch a k p m l i, Thích ã nói: “Ông hiu r i, kh i c n nói!”

Sống bèn l bái.

Hai tay này, ch hi n thân ng i, bèn hay thuyết pháp, há ph i i Thích hi n ra r i sau m i có thành tựu?

Kinh: “Nếu có các Phi Nhân, Vô Hình hoặc Hộ Hộ Hình, Hộ Hộ Hình hoặc Vô Hộ Hộ Hình, muốn thoát khỏi mình, tôi trước k y, u hi n thân h , vì h thuyết pháp, khi n cho thành tựu.”

Thông rỗng: Trì, Rỗng nói là Xu t (Ra). Trì hay chán s vui, Rỗng hay s kh , vì t có con ng xu t thân, r t d v y. Loài Càn Thát Bà, nói là Thoát (Kh i), vì nghi p báo ràng bu c, r t khó gì i thoát. Phi Nhân, D c Xoa nói là (Qua) vì ã chìm trong s kh s t i t m, nh m trong bị n l n, t c n bè c u v t, u g i là thoát, nh ng trong y khó d ch ng ng nh th. Loài vô hình, vô t ng là loài th n qu , tinh linh v y. Loài h u hình vô t ng là t, cây, kim, á v y.

Kinh Du Già Di m Kh u, Tiêu Di n Qu V ng t c là c Quan Âm i S hóa hi n ra v y.

Trung Nh c, có Hòa Th ng Phá Táo a l i l vi c làm kh ông th l ng c. Tr ng núi có cái mi u r t linh, trong i n ch m t cái b p, xa g n cúng ki n ch ng ng t.

S m t ngày kia d n th y o h u i vào mi u, l y g y g ã b p ba cái, nói : “ i chà ! Cái này ch là t sét nh i thành, Thánh t âu n, linh t âu ra mà n u n ng sinh m nh th !”

L i ánh ba cái. B p bèn b ra r t xu ng.

Ch c lát, có m t ng i áo xanh m cao hi n ra, làm l tr c m t s .

S nói : “Ng i nào ây ?”

áp : “Tôi v n là th n b p mi u này, ã lâu ch u nghi p báo. Ngày nay n h th y nói pháp Vô Sanh, c thoát kh i ch n này, sanh c ãi tr i, riêng n t n”.

S nói : “ ó là cái Tánh v n có c a ông, ch ng ph i ta g ng nói”.

V th n l i làm l r i bi n m t.

Chút sau, th y o h u h i r ng : “Chúng con h u Hòa Th ng ã lâu, mà ch ng c bày d y, th n b p c y u ch v n t t nào mà li n c sanh c ãi tr i?”

S áp : “Ta ch h ng v ng i y nói “ ó là t sét hòa thành”. Không có o lý gì riêng cho ông ta”.

Th y o h u không có l i nào nói.

S h i : “Hi u ch ng ?”

o h u nói : “Ch ng hi u”.

S nói : “Cái Tánh s n có, vì sao ch ng hi u ?”

Th y o h u li n bèn l bái.

S nói : “R tr i ! R tr i ! B r i ! B r i !”

V sau, thi n s Ngh a Phong k l i v i An Qu c S . T An than r ng : “V y hi u tr n v t-ngã nh t nh , khá nói nh tr ng sáng gi a không, không âu ch ng th y. Th t khó có ra cái ng m ch c a ng i y”.

S Phong h i : “Ch a r ã ng i nào có c ng m ch y ?”

T Am nói : “Ng i ch ng bi t thì gi là Phá Táo a !”

Không bi t là ai, há c ng ch ng ph i là s hóa hi n c a c Quan Âm ?

Kinh : “ ó g i là ba m i hai ng Thân Di u T nh, vào các c ãi n c. u là Di u L c Vô Tác c a V n Huân V n Tu Tam Mu i mà t t i thành t u.

Thông r ng : Hi p Lu n nói, ch nói cái “Di u L c Vô Tác t t i thành t u”, là ch trong kinh T p Hoa x ng là “Ph Hi n i Hi n S c Thân”, Kinh Pháp Hoa x ng là “Nh t Thi t S c Thân Tam Mu i” v y. B i vì âm th m xông kh p pháp gi i, là cái c n l c t thi n, chân t b t ng, ng hi n kh p m i ph ng. L y cái T Bi c a Thánh H nh ng v i c Không, thì gi l y hình th b t t nh, hình tr ng d ng nh d s . L y cái T Bi c a Thiên H nh ng v i c Trung, thì nh ng a hay th y bóng roi, ch y ng th ng l n,

không gì ng i s . L y cái T Bi c a Ph m H nh ng v i c Gi , thì ng i tòa s t , chân gh báu, nh ng i buôn bán gi i, qua kh p các n c, vào ra ul i lã, không âu ch ng có. ó là ba th c Không, Gi và Trung, nói ra khi n cho chúng sanh th y s vi c nh th , ây là S c Thân Tam Mu i c a kinh Pháp Hoa v y.

Th n d ng Nh Lai kh p m i ph ng, tùy c n mà i hi n. Dùng nguy n l c i t bi ch ng b chúng sanh, nên trong m t ni m là toàn kh p mà không có gây làm. Nh a v Di u Giác, ch l i l c cho chúng sanh th y ng pháp gi i, tùy c n tùy th i, i Hi n S c Thân, ch ng làm mà d ng, ch ng gây mà ng. Dùng Trí sáng r kh p n i, ch ng thu c n i ch n, ng tâm chúng sanh, tùy v t hi n hình, không n không i, ây là i Hi n S c Thân c a Kinh T p Hoa v y. ây là tùy duyên mà th hi n, u t c là Nh Huy n, nên dùng Nh Huy n Tam Mu i, V n Huân V n Tu t t i thành t u. T Lâm T nói : “Ch nói c a s n t ng, ch là cái nghe pháp c sáng r ràng hi n gi tr c m t quý v . Ng i này ch n ch n ch ng ng ng tr , t t i thông su t m i ph ng ba cõi. Vào t t c c nh sai bi t mà ch ng h thay i, trong kho ng sát na th u nh p pháp gi i, g p Ph t nói Ph t, g p T nói T , g p La Hán nói La Hán, g p ng qu nói ng qu . D o ch i t t c qu c mà giáo hóa chúng sanh, ch a t ng lìa Nh t Ni m, tùy ch n mà trong s ch, ánh sáng th u su t m i ph ng, muôn pháp Nh t Nh . Này quý v ! Hàng i tr ng phu ngày nay m i bi t b n lai vô s , Ch vì các ông tin ch ng n, ni m ni m ch y c u, b u mà ki m u, t mình ch ng th d t !”

Ch thuy t pháp c a T Lâm T c cái Chánh Pháp Nhãn c a c Quan Âm. N u tin c r ng x a nay vô s thì ba m i hai ng Thân t Di u L c Vô Tác li n c hi n ti n.

---o0o---

II. B N CÔNG C VÔ ÚY

Kinh : “B ch Th Tôn, tôi l i dùng Di u L c Vô Tác c a Kim C ng Tam Mu i V n Huân V n Tu này, cùng t t c l c o chúng sanh m i ph ng ba i ng m t bi ng ng, nên khi n các chúng sanh, n i thân tâm tôi, c m i b n th công c Vô Úy.

Thông r ng : T là nói v L c, L c ng kh p, nên g i là i T . Bi là nói s Ng ng, áp ng v i ng ng v ng, nên g i là i Bi. Chúng sanh s là s sanh t v y. Dùng cái Di u L c Vô Tác ch ng sanh ch ng di t mà c u v t cho, n b bên kia, công c y nói sao cho cùng !

Kinh Duy Ma C t, c V n Thù S L i h i : “Sanh t áng s , B Tát ph i n ng ch nào ?”

“ c Duy Ma C t nói : “B Tát trong ch s sanh t , ph i y vào l c công c c a Nh Lai”.

“ c V n Thù S L i l i h i : “B Tát mu n y vào l c công c Nh Lai, nên tr vào âu ?”

“ áp r ng : “B Tát mu n n ng vào l c công c c a Nh Lai, ph i tr vào vi c thoát t t c chúng sanh”.

L i có cô c s H u Xát nói c An n Tràng c a B Tát : “Vì chúng sanh ch a lia sanh t , nên B Tát ch ng t mình gi l y an n. N u hay vào sanh t giáo hóa chúng sanh, th u t sanh t cho n chúng sanh mà v n th ng giáo hoá, th y u là h nh Ni t Bàn. Không kh i ra, không chìm m t, m i g i là “Tràng an n, lia lo”.

Nên V n Huân V n Tu, dùng ó t , c ng dùng ó tha, chính là s an n.

Kinh : “M t là, do tôi không t quán cái Âm Thanh, mà quán cái Tánh Quán, nên khi n cho chúng sanh kh ão m i ph ng kia quán Âm Thanh y li n c Gi i Thoát.

Thông r ng : Cái tâm b c bách au kh c a chúng sanh, t c là tâm c a B Tát. Cái Âm Thanh mà chúng sanh x ng hô danh hi u t c là cái Âm Thanh c a Quan Âm v y. N u quán Âm Thanh y thì ch a lia Thanh Tr n, bèn t a nh có kh ão. N u quán cái Tánh Quán, ch mà các kh ch ng n, li n ây Gi i Thoát. ây là cái C Ph n V n Nh t v y.

Có nhà s h i Tr ng Châu L ch Thôn Hòa Th ng : “Nh sao là “Quán Âm Thanh y mà li n Gi i Thoát” ?”

T Thôn l y a-g p-than gõ cây c i, nói : “Ông nghe ch ng ?”

áp : “Nghe”.

T Thôn nói : “Nào ch ng gi i thoát ?”

Th t là khéo nói ch thú vi di u m u sâu c a L ng Nghiêm v y thay !

Kinh : “Hai là, cái Th y-Bi t ã xoay l i, khi n các chúng sanh đ u vào l a l n, l a ch ng th t.

Thông r ng : Cái Th y-Bi t thu c H a. Th y-Bi t quay v s trong l ng, tánh trong l ng tròn y, nên L a ch ng n c.

Th y Linh Nhu n t ng cùng b n o lên núi đ o c nh. L a ma tr i b n phía h p l i. Chúng b n u ch y tán. Th y Nhu n m t mình yên b c trèo lên, kêu b n o r ng : “Ngoài tâm không có l a, l a thì t t tâm. Cho là có l a tránh, làm sao kh i l a ?”

L a n th y Nhu n thì l p t c t t m t.

Kinh : “Ba là, quán cái Nghe c xoay tr l i, khi n các chúng sanh b n c l n cu n trôi, n c ch ng th chìm.

Thông r ng : Nghe ti ng thu c v Th y. Nhà y h c c ng cho l tai thu c Th n. Cái Nghe xoay tr l i thì n c tr v ngu n, nên n c ch ng th chìm.

Ông C n Na B t à, ngh a là Công c Hi n, ng i Trung Thiên Trúc. N m Th M i Hai hi u Nguyên Hy n x Ki n Nghi p, c Nam Ti u V ng Ngh a Tuyên kính tr ng. V ng có m u ngh ch, ông can gián n ch y n c m t mà ch ng nghe. B b i L ng S n, r t xu ng dòng sông, ông m t lòng ni m Quan Th Âm B Tát, tay n m c cành trúc. Nhìn th y ng t kéo l y áo, nói : “ a con nít này hay v y ?” Lên n b , mu n c i áo khoác t ng cho, nh ng ng t b ng bi n m t t i ch .

Có nhà s h i T B o Ph c : “Nh sao là vào l a ch ng cháy, vào n c ch ng chìm ?”

T Ph c nói : “N u là n c l a, li n b cháy, chìm”.

ây th t là c cái m u nhi m c a vi c xoay tr l i, nên l i nói ch t g n nh v y.

Kinh : “B n là, di th t v ng t ng, tâm không sát h i, khi n các chúng sanh vào các n c Qu , Qu không th h i.

Thông r ng : Yêu tình, qu quái ch ng có th g p. T x a, ch g i là qu ph ng c ng là nhi u, nh ng ch có n c qu La Sát bi n là h i h n h t. Ng i i bi n b h c phong trôi d t n x y, thì có nam n xinh p em th c n u ng n y l o, khi n cho ng i vui mà quên tr v . Thuy n sau t i thì b t ng i trong thuy n tr c n th t h t. Ngày u tháng, ngày gi a tháng thì có Mã V ng n thoát oàn chúng y. N ng theo ng a mà thoát, ho c u ho c uôi, ch c n nh t tâm ch ng nh n s vui kia, thì v n c c . H còn chút ít v ng ni m thì r t xu ng bi n.

Th y Chân Tây S n làm l i b t kinh Di u Pháp Liên Hoa r ng : “Tôi thu nh c ph m Ph Môn, tuy ch a rõ sâu ý ngh a, nh ng dùng ý cho r ng “ ây là ng ngôn c a nhà Ph t”.

X a, Ông Lý V n Công, i ng, h i thi n s D c S n r ng : “Th nào là “Gió d th i ghe trôi l c vào n c Qu ” ?”

S nói : “Th ng nh Lý Cao, h i chuy n y làm gì”.

V n Công b ng ch t phát sân lên m t.

S c i nói : “Phát tâm sân n th , ó là “Gió d th i ghe trôi vào n c Qu ” v y !”

Ôi chao, T D c S n áng g i là khéo khai m cho ng i v y. T ó suy ra thì bi t L i D c b ng b ng ó là h m l a. Tham Ái chìm m, ó là bi n kh . M t ni m trong s ch, l a m nh thành ao mát. M t ni m t nh th c, thuy n n b kia. Tai n n bu c ràng, tùy ch mà an. Ta không kinh s , gông cùm t m . K d xâm l n, i ãi ngang ng c, ta không gi n ghét,

nh thú t b ch y. Ng i c kinh này, hành Quán nh th , t bi t c i S t i núi Ph à chân th t vì ng i. Ch ng ph i l i nói suông.

C n c theo Truy n ng L c thì có câu “Này cái lão Vu Kho nh, h i i u ó làm gì?”, thu c v l i nói c a thi n s T Ng c. Câu truy n không gi ng h n, ch c t h i u c cái ý.

Kinh : “N m là, n i cái Nghe huân tu thành t u trong Tánh Nghe, sáu C n tiêu v b n tánh, ng nh cái ti ng, cái nghe, hay khi n chúng sanh ang khi b h i, dao gãy t ng khúc, khi n cho binh khí, d ng nh chém n c, nh th i ánh sáng, tánh không chao ng.

Thông r ng : Tánh Nghe Viên Thông²⁹⁹, nào có hình tr ng. Huân tu n i cái Nghe, thành tròn v n n i Tánh Nghe, t sáu C n tiêu v b n tánh, hóa thành Tánh Nghe. Ngo i v t c ch m xúc, u ng nh cái nghe, cái ti ng. D u cho binh khí c ng nh ch t n c, th i ánh sáng v y. Tánh Nghe b t ng, bèn không kinh s . ã không kinh s , t cái ng i ch ng -th -ho i t i ta, mà dao ki m gãy t ng khúc v y.

Vua n c K Tân, mang g m n ch Tôn Gi S T , h i r ng : “Th y c u n-không ch ng ?”

T nói : “ ã c u n-không”.

Vua h i : “Lìa sanh t ch ng ?”

T áp : “ ã lìa sanh t ”.

Vua nói : “ ã lìa sanh t , có th cho tôi cái u!”

T áp : “Thân ch ng ph i tôi có, nào ti c gì cái u”.

Vua li n h i g m ch t t u Tôn gi , s a tr ng v t cao m y th c.

Cánh tay ph i c a vua li n r t xu ng t, b y ngày sau thì ch t.

Pháp s Tri u, khi lâm hình nói bài k :

T i nguyên ch ng có

Ng U n h n u không

a u cho g m sáng

D ng gi ng chém gió Xuân

ây có th nói là Thu n Giác quên thân, tánh không chao ng.

(Xét b Xuân Thu Th p L c Qu c, s Tri u i T n niên hi u Ngh a Hy Th M i, Tr ng An di t trong i m lành, không có vi c b hình).

i truy n r ng kinh Cao V ng Quan Âm, t ng n công cùm u thoát s ch, r t là linh ng, nh ng có ng i cho là ng y kinh.

Kinh : “Sáu là, huân tu theo Tánh Nghe thu n sáng, sáng kh p pháp gi i t các t i t m ch ng có th còn, khi n cho chúng sanh tuy có D c Xoa, La Sát, qu C u Bàn Trà, cho n T Xá Già, Phú n Na... g n bên c nh c ng ch ng th th y.

Thông r ng : Qu Th n l y s t i t m thành tánh. Nh n i t i t m mà c d p, còn n i sáng su t thì không th hi n ra d u v t, cho nên nói “Ch ng

th còn”. Hu ng gì cái t i t m kia là h u h n, mà ánh sáng ta thì vô biên. Ánh sáng thu n túy sáng r , chói r c n i t i t m, làm lòn con m t, nên ch ng th th y.

S Ng B n nh m gi ng S n hai m i n m. Th n Th a ch ng nh n th y c.

Th n b ch th y Ch S : “Làm sao bi t c m t Hòa Th ng m t l n ?”

Th y Ch S nói : “Hòa Th ng ang dùng b a t i trai ng, ông l t úp m âm c m, Hòa Th ng kêu lên, thì ng i s th y”.

Hôm sau, th n l t úp m âm c m.

S kêu lên r ng : “ áng ti c v t th ng tr !”

Th n m i bi t m t s m t phen.

ch Ngài Diêm Quan, có m t th y Ch S , m t hôm b ng th y m t qu s n tìm b t.

Nhà s y nói : “Tôi lãnh ch c Ch S , ch a rãnh tu hành. Xin kh t b y hôm, c ch ng ?”

Qu s nói : “ i tâu v i Diêm V ng, n u ch u cho thì b y ngày sau s n, còn không thì ch c n a s l i.”

Nói xong bi n m t. B y ngày sau l i n, tìm mãi nhà s ch ng c !

Ng i i sau nêu h i m t v t ng : “Nh khi b ki m b t, làm sao ngh nh h n b i ?”

T ng S n thay th nói : “B h n ki m c r i !”

Ch này c ng gi ng chuy n T Nam Tuy n n trang tr i. Th n Th a báo tr c cho trang ch , ông này thi t trai cúng d ng r t y .

Th gi h i : “ ã là i thi n tri th c, vì sao l i b Qu Th n rình th y ?”

T Tuy n nói : “Tr c m t Th a, l i thêm m t ph n cúng d ng !”

Th t áng cùng tham !

Kinh : “B y là, ti ng t m tiêu tr n, Th y -Nghe xoay l i nh p vào, lìa các v ng tr n, có th khi n cho chúng sanh gông cùm, xi ng xích ch ng th trói bu c.

Thông r ng : Có Ti ng, có Tr n, ch a vào Tánh Nghe, bèn b Tr n trói. Gi ti ng t m tiêu tr n, hai t ng ng t nh rõ ràng ch ng sanh. Cái Th y Nghe xoay l i nh p vào, n ch ch ng sanh di t, li n lìa các tr n h v ng, ó g i là Chân Gi i Thoát v y. Nh m ng i pháp, riêng c n s n m t con m t l !

T Vân Môn n trang tr i T Tuy t Phong, g p m t nhà s bèn h i : “Th ng T a hôm nay lên núi ó ?”

Nhà s áp : “Ph i”.

T Vân Môn nói : “Xin g i m t t c nhân duyên, h i Hòa Th ng tr trì, ch ch ng c nói là l i c a ng i khác.”

Nhà s nói : “ c”.

T Môn nói : “Th ng T a lên t i núi, th y Hòa Th ng th ng ng, chúng v a t t p, li n b c ra n m ng l i nói r ng : “Lão già này mang công s t trên c , sao ch ng c i ra ?”

Nhà s y theo l i c a T Môn.

T Tuy t Phong th y nhà s nói th , li n xu ng tòa túm ng c n m ng, nói : “Nói mau, nói mau !”

Nhà s không áp c.

T Phong buông ra, nói r ng : “Ch ng ph i l i ông !”

Nhà s áp : “Chính l i c a tôi”.

T Phong nói : “Th gi ! em g y l i ây !”

Nhà s r ng : “Ch ng ph i l i c a tôi, mà là c a m t v Th ng T a ng i Tri t Giang xóm trên d y tôi n nói”.

T Phong nói : “ i chúng n xóm trên r c v thi n tri th c c a n m tr m ng i n !”

C ng l i T Vân Môn, n Nga H , nghe th ng ng r ng : “Ch nói ch a rõ ng i y, v n h ng n i ngh t y t ! Gi s rõ c ó, rành rành bi t có ch i, c ng là n i ngh t y t !”

T Môn bèn h i th y Th Tòa : “V a r i ý Hòa Th ng ra làm sao ?”

Th y Th Tòa áp : “N i ngh t y t !”

T Môn nói : “Th y Th Tòa ây ã lâu, u b c r ng vàng mà nói l i th y”.

áp r ng : “Th ng T a l i nh th nào ?”

T Môn nói : “Mu n nói bèn c, th y bèn ti n th y, n u không th y ch nói lo n”.

áp r ng : “Ch nh n i ngh t y t, l i là th nào ?”

T Môn nói : “Trên u mang công, d i chân mang cùm !”

H i : “Th thì ch c không có Ph t Pháp v y ?”

T Môn nói : “ ó là c nh gi i V n Thù, Ph Hi n B Tát”.

Hai t c này áng xem l n nhau.

Kinh : “Tám là, d t cái ti ng, tròn v n cái Nghe, kh p sanh s c T , có th khi n cho chúng sanh i qua ng hi m, gi c không th c p”.

Thông r ng : C m và ng là m t C , ây và kia là m t Tâm v y. Trong ch ng ng, ngoài ch ng làm gì c. Nên tâm không có s sát h i thì qu ch ng th xâm ph m. Kh p sanh s c T , t gi c không th c p. B i vì, di t cái ti ng thì tr n không có i ãi. Tròn v n cái Nghe t c ng m t Th , nên không thành thù ch b c p v y.

Thi n s i ng u T S ng p c p làm lo n.

Có b n cu ng c m dao ch a vào T mà nói r ng : “ ây làm gì ?”

T bèn tùy nghi thuy t pháp, tên u ng nghe xong bái ph c, c i áo dâng cho mà lui i.

Am ch Pháp Ng Tam Giác S n, nh m th i ly lo n, có tên u ng vào núi, h i : “Hòa Th ng có c a báu gì ?”

T Ng nói : “Cái báu c a nhà s ch ng h p v i ông”.

u ng h i : “Là c a báu gì ?”

T Ng hét lên m t ti ng.

u ng ch ng ng , c m dao âm t i.

M t àng lãnh nh n, m t àng ch ng lãnh nh n, há ch ng ph i nh nghi p ?

T Nham u th ng nói v i chúng r ng : “Lão già này khi i, r ng l n m t ti ng r i i”.

Trung Nguyên gi c c p n i lên, i chúng u tìm n i lánh tr n. T u àng hoàng yên. M t hôm gi c n ông, trách r ng không dâng bi u, bèn l y dao âm. T u th n s c t nhiên, hét l n m t ti ng mà t ch. Ti ng hét nghe vang c m i d m.

ây là nh nghi p nên ch ng tránh kh i. Nh ng cái c a báu c a T Tâm Giác và T Nham u há b n c p có th c p c sao ?

Kinh : “Chín là, huân tu theo Tánh Nghe, lìa các tr n t ng, s c không th c p nú, có th khi n cho chúng sanh nhi u dâm lìa xa tham d c.

Thông r ng : Huân tu theo Tánh Nghe t d c ái khô khan. B i do n c v c n ngu n, nên l a ch ng th t v y. Ti ng tr n ã tiêu tan, các tr n khác u thoát. C n và C nh ch ng c p l n nhau, nên hình s c ch ng mê ho c c.

C c nói,

“Lâu tr ng sâu c n lành

tr n, tr n ch ng xâm

Nào gi Tr n kh i xâm

V n b i ta vô tâm”.

Ngài C u Ma La Th p b ng nghe trên vai có hai a con nít khóc.

T Th p nói : “ ây là d c ch ng v y”.

Ngài nói v i vua T n ban c p cho b n ng i cung n , m t l n giao h p mà sanh hai con trai. D c ch ng li n d t.

t th y v y, ch ng gìn gi Gi i Lu t.

T Th p bèn túm n m kim nhai nu t mà nói : “Có th nh ta nu t kim, m i có th hành d c”.

Do ó, h t th y chúng s hã i mà ph ng trì Giáo Pháp.

Kinh : M i là, thu n Âm không tr n, C n C nh viên dung, không n ng s i, có th khi n cho t t c chúng sanh c m gi n lìa lòng oán gi n.

Thông r ng : Sân so v i Tham l i càng vi m t, r t khó nh kh i. Nên lìa Tr n thì có th d t Tham, còn Sân thì ph i không có Tr n r i sau m i d t c v y. Bên ngoài không có ch S i thì d , trong không có cái N ng

su t không ng i. M i là sáu C n dùng l n nhau, th y t c là nghe, nên nói r ng tiêu tan tr n t ng, tr l i Tánh B n Minh v y.

Nghi p bên trong có m i th làm che m t Pháp Thân, trong ó Dâm, N , Si là l n nh t. Ngài Thiên Thai gi i thích ba cái c thông c trong ngoài. Bên trong g i là T Ho c, bên ngoài g i là Vô Minh. B c Nh Th a thích khoái Ni t Bàn là Tham; chán ghét Sanh T là Sân; không bi t Trung o là Si. B c B Tát thì r ng c u Ph t Pháp là Tham, la u i Nh Th a là Sân, ch a rõ Ph t Tánh là Si. u là ba c, mà Si là g c r , nên r t khó tr nghi p Si v y thay !

T Bách Tr ng nói : “Pháp c là Tham, Sân, Ái, Th , c th y nhi u tên v y. Pháp trong là B , Ni t Bàn, Gi i Thoát c th y nhi u tên v y. Ch nh nay soi t n i hai th trong c, các pháp phàm thánh tr n ch ng có c chút t hào nào ái th . ã ch ng ái th , mà n ng tr cái ch ng ái th cho là úng, ó là S Thi n, là tr tâm i u ph c, là ng i Thanh V n, là ng i yêu thích bè ch ng b , là o c a Nh Th a, là qu c a thi n na. ã ch ng ái th , c ng ch ng n ng tr cái ch ng ái th , ó là Trung Thi n, là Giáo Pháp n a ch ng, còn là Vô S c Gi i, tuy kh i sa vào o Nh Th a, kh i sa vào dân Ma, v n còn là b nh c a thi n na, ó là ch trói bu c c a B Tát. ã ch ng n ng tr cái ch ng ái th , ch ng kh i tri gi i ch ng-n ng-tr , ó là H u Thi n, là Giáo Pháp toàn mãn, kh i sa vào Vô S c Gi i, kh i sa vào b nh thi n na, kh i sa vào B Tát Th a, kh i r t vào v Ma V ng, là các th Trí Ch ng, a Ch ng và Hành Ch ng. Cho nên th y Ph t Tánh chính mình, nh êm th y s c.

“Nh nói “Ph t a o n d t c hai th ngu : m t là Vi T S Tri Ngu; hai là C c Vi T S Tri Ngu”. Th nên m i nói, “Có ng i i trí phá b h t b i, m ra cu n kinh”. N u th u qua “Ba cú”, ch ng b “Ba o n” giam. Hàng giáo i n nêu ví d là nh nai nh y ba cái ra kh i l i, g i là ng i ngoài ràng bu c, không có v t gì móc ràng c h n. ó là thu c v Nhiên ng H u Ph t, là T i Th ng Th a, là Th ng Th ng Trí, là a v cao th ng trong Ph t o. Ng i này là Ph t, có Ph t Tánh, là ng o S , là ng i khi n s c ng n gió không ch ng i, là Trí Hu Vô Ng i. V sau có th s d ng c nhân qu , ph c trí t do, làm cái xe ch chuyên nhân qu . n i sanh ch ng b sanh l u gi , n i t ch ng b t ng n ng i, n i n m m nh c a m hoác, i t do. B ng có th nh th thì ch ng lu n giai c p, y u m nh, ch có th nh th thì cho n thân ki n trùng th y là qu c di u t nh, ch ng th ngh bàn. ây v n là l i nói m trói. V n t không gh nh t, ch làm ra th ng tích ! Dù là gh Ph t hay gh B Tát các th . H nói các pháp có, không v.v... thì u là th ng tích c”.

Ôi ! T Bá Tr ng t bi, t n l c bày rõ ch ng ng i vi t c a Tâm Tánh. C n m i m i th u qua, m i g i là v nh vi n o n d t si ám.

Kinh : “M i hai là, viên dung hình t ng, tr l i Tánh Nghe, là o tr ng b t ng, th m vào cõi i mà không ho i th gi i, hay kh p m i ph ng, cúng d ng Ch Nh Lai nh s vi tr n, bên m i m i Ph t làm b c Pháp V ng T , có th khi n cho chúng sanh không con trong pháp gi i mu n c u con trai, sanh c con trai trí hu ph c c.

Thông r ng : ây là Tánh Chân Nh th m nh p th gian, tùy làm S c-Không, kh p m i ph ng cõi, y là B t Không Nh Lai T ng v y. Quan Âm i S v n là Pháp V ng T c a c A Di à, mà bên m i m i v Ph t giúp vi c không nhàm m i, th t là con gi i v y. Cho nên c u con trai li n ng.

T Th Hai M i Ba là Tôn Gi H c L c, ng i n c Nguy t Th , cha tên là Thiên Th ng, m là Kim Quang. Vì không có con, nên cúng c u n i n Ph n Vàng Th t Ph t, bên m ng th y trên nh núi Tu Di có m t th n ng c m chi c kim hoàn nói r ng : “Ta n v y”. T nh d y thì có thai.

N m Ngài b y tu i, i d o xóm làng th y dân gian th cúng Dâm Th n, m i vào mi u la r ng : “Ng i bày t chuy n h a ph c, d i g t ng i t a, hao ti n t n m ng, làm h i quá l m”.

L i d t, hình t ng trong mi u b ng nhiên s p.

Do ó, ng i làng g i là ông Thánh Con. N m hai m i hai tu i, xu t gia, ba m i tu i g p T Ma N La tôn gi , c phó pháp n i ngôi T .

Kinh : “M i ba là, sáu c n Viên Thông³⁰⁰, sáng chi u không hai, trùm m i ph ng cõi, thành i Viên Kính Không Nh Lai T ng, th a thu n pháp môn bí m t c a m i ph ng vi tr n Nh Lai, lãnh nh n không sót, có th khi n cho chúng sanh không con trong pháp gi i mu n c u con gái, sanh c con gái oan chánh, ph c c, đ u hi n, t ng t t, m i ng i yêu kính.

Thông r ng : M t C n v ngu n, sáu C n dùng l n, ó là Viên Thông. Ch b i tròn v n mà sáng chi u không hai, nên thành i Viên C nh Trí. Ch b i thông su t mà trùm m i ph ng cõi, nên là Không Nh Lai T ng. Th a thu n Nh Lai, nh n lãnh không sót, là u có cái o c a ng i n , nên c u gái c gái.

Cô Nguy t Th ng N ³⁰¹ t ng t t oan nghiêm, m i ng i yêu kính; k c u hôn n i gót n, cô hi n th n d ³⁰²; chí c u xu t gia.

Ông Xá L i Ph t nhân ang vào thành g p cô i ra. Th m ngh , ch này ra m t Ph t, ch ng bi t c nh n hay ch a c nh n, ta ph i h i xem.

V a ng n, bèn h i : “Ch i âu th ?”

Cô áp : “Nh Xá L i Ph t i v y”.

Ông Xá L i Ph t nói : “Tôi m i vào thành, cô m i ra thành, sao l i nói : “Nh tôi i v y?”

Cô h i : “Các t Ph t ph i n ng âu tr ?”

Ông Xá L i Ph t nói : “Các t Ph t y n i i Ni t Bàn mà tr ”.

Cô nói : “Các t Ph t ã y n i i Ni t Bàn mà tr , nên tôi c ng nh ch i c a Xá L i Ph t v y”.

L i Ngài V n Thù, h i Cô Am Già r ng : “Sanh l y gì làm ngh a ?”

Cô áp : “Sanh l y sanh-mà-ch ng-sanh làm ngh a sanh”.

Ngài V n Thù : “Nh sao là l y sanh-mà-ch ng-sanh làm ngh a sanh ?”

Cô áp : “N u hay rõ bi t b n duyên a, Th y, H a, Phong ch a t ng t c, tuy có ch hòa hi p mà ch tùy ch ng h p, ó là ngh a sanh”.

Ngài V n Thù h i : “T l y gì làm ngh a”.

Cô áp : “T l y t -mà-ch ng-t làm ngh a t ”.

Ngài V n Thù h i : “Nh sao là t l y t -mà-ch ng-t làm ngh a t ?”

Cô áp : “N u hay bi t b n duyên a, Th y, H a, Phong ch a t ng t c, tuy có ch lìa tan, mà ch tùy ch ng h p, ó là ngh a T ”.

Cô Am Già h i Ngài V n Thù r ng : “Rõ bi t cái lý sanh là ch ng sanh, thì vì sao l i b sanh t trôi v n ?”

Ngài V n Thù nói : “V i s c l c ch a ”.

Hai cô gái này, sanh i có Ph t, không ch y ph c c, hi n d u, mà còn phát minh vi c h ng th ng. C ng là ki p x a nh n lãnh Pháp Môn Bí M t mà th hi n ó ?

Kinh : “M i b n là, trong Tam Thiên i Thiên Th Gi i tr m c m t tr i, m t tr ng này, các Pháp V ng T hi n th gian có n sáu m i hai h ng sa s , tu Ph t Pháp, nêu g ng m u, giáo hóa chúng sanh, tùy thu n chúng sanh, trí hu ph ng ti n, m i m i ch ng ng. Do tôi ã c b n c n Viên Thông phát ra di u tính c a c n Tai, sau ó Thân Tâm vi di u trùm ch a cùng kh p pháp gi i nên có th khi n cho chúng sanh trì ni m danh hi u c a tôi, so v i nh ng ng i trì ni m danh hi u c a sáu m i hai h ng sa s Pháp V ng T y, hai àng ph c c b ng nhau không khác.

“B ch Th Tôn, m t danh hi u c a tôi cùng v i r t nhi u danh hi u kia không khác, là do tôi tu t p c Ch n Viên Thông. ó g i là m i b n s c Thí Vô Úy, ph c s n kh p cho chúng sanh.

Thông r ng : Ban u, h t quán cái Âm Thanh li n c Gi i Thoát là ti p b c th ng th ng c n, ch soi th y n m u n u Không t c v t h t th y kh ách. Dùng cái quán T Tánh, n u ch ng ph i là Quán H nh vi di u thì không th hành c v y.

Chót là ch trì ni m danh hi u, ph c s n kh p cho chúng s anh, là ti p b c trung h c n.

Nói r ng ph c s n kh p là kh i b N c L a, cho n c trai, có gái, không gì c u ch ng c. Cho nên trong ba m i hai ng Thân, nói Gi i Thoát t c là ch ng ng , còn l i là thành t u, ch y cái ph c mà thôi.

Chúng sanh phàm này, cần Tai lành lĩ, nhi u ng i nh n lãnh c o, b i th s giáo hóa c a c Quan Âm tr i b t. Các C n khác ch m l t, ng i c o ít, cho nên s giáo hóa c a các v Thánh khác kém h n. Viên Thông so v i ch ng Viên Thông, nh m t ngày sánh v i m t ki p, nên t th m ch n c n Tai làm cái giáo th ph n này v y.

Thi n s Hoa Lâm Thi n Giác th ng c m tích tr ng, ban êm ra kho ng r ng d i chân núi, m i l n b y b c d ng g y m t cái mà x ng lên danh hi u Quan Âm.

S Giáp S n h i: “ xa nghe Hòa Th ng ni m Quan Âm, có ph i ch ng ?”

T áp: “Ph i”.

Th y S n nói: “Khi c i c u thì th nào ?”

T nói: “Ló u thì cho ông c i, ch ng ló u c i cái gì ?”

Th y S n h t l i i áp.

Quán Sát S Bù i H u n th m, h i r ng: “Th y có th gi không ?”

T nói: “Có m t c p, ch là không th g p khách”.

Ông H u h i: “ ầu ?”

T bèn g i: “ i Không, Tì u Không !”

Hai con c p t sau am li n i ra. Ông Bù i th y th kinh hãi.

T nói v i hai con c p r ng: “Có khách, hãy lui”.

Hai con c p r ng lên mà lui vào.

Ông H u h i: “Th y gi h nh nghi p gì mà c m hóa c nh v y ?”

S m i im l ng ch p lâu, h i: “Am hi u ch ng?”

Ông Bù i áp: “D , không hi u”.

T nói: “S n t ng th ng ni m Quan Âm v y”.

Bi t c ch nín l ng c a Hoa Lâm, và ch ch ng ló u t c là khéo quán Tánh v y. N u không, hãy ni m Quan Âm.

Kinh: “B ch Th Tôn, do tôi ã c Viên Thông o Vô Th ng Tu Ch ng y, nên l i khéo c b n c m u vô tác không -ng -bàn.

“M t là, do tôi ban u c Tánh Nghe Chí Di u, cái Tâm thu n túy không còn T ng Nghe; các s Th y, Nghe, Hay, Bi t ch ng còn phân cách mà thành m t B o Giác viên dung thanh t nh, nên tôi có th hi n ra r t nhi u hình dung m u nhi m, có th nói ra vô biên Th n Chú bí m t.

“Trong y, ho c hị n m t u, ba u, n m u, b y u, chín u, m i m t u, cho n m t tr m l tám u, ngàn u, v n u, tám v n b n ngàn u Kim Cang nh th ; ho c hi n hai tay, b n tay, sáu tay, m i hai tay, m i b n, m i sáu, m i tám, hai m i, hai m i b n ch o n m t tr m l tám tay, ngàn tay, v n tay, tám v n b n ngàn tay b t n nh th ; ho c hai m t, ba m t, b n m t, chín m t, cho n m t tr m l tám m t, ngàn m t, v n

m t, tám v n b n ngàn m t báu thanh t nh nh th ; ho c T ho c Oai, ho c nh, ho c Hu , c u chúng sanh c i t t i.

Thông r ng : ng T L c Ph t, nên có ba m i hai ng Thân, ng Bi Ng ng v i chúng sanh, nên b thí m i b n s Vô Úy, ã là Di u L c Vô Tác không th ngh bàn; l i còn có b n Di u c Vô Tác không th ngh bàn, là do tu ch ng Vô Th ng o. Cái o Vô Th ng này th n đi u càng ch ng th o l ng.

tr c, thuy t pháp cùng x ng danh hi u, còn có th suy l ng c. n ây thì hình dung và th n chú, khi n chúng sanh c i T T i qu là c nh gi i r t khó ngh bàn v y. T t c c ng t Tánh Nghe Chí Di u l u xu t.

Ban u, m t h t C n, Tr n, tâm yên nh m u nhi m, nh ng cái m u nhi m i v i th o này ch a ph i là cái m u nhi m tuy t m i i ãi. K ó, Trí, C nh u vong, N ng-S t ch di t, nên nói là Chí Di u. Ban u là xoay cái Nghe l i, không còn cái C nh. n ây tâm thu n túy không còn cái Nghe, cái Nghe ã b m t, sáu C n u hóa. B i th , Th y, Nghe, Hay, Bi t không còn phân cách, mà thành m t B o Giác viên dung thanh t nh, t c ch g i là T ch Di t Hi n Ti n v y.

V n viên dung thanh t nh nên ng hóa không ng n. u là ch tóm g m c a sáu đ ng. Tay th hi n lòng Bi ti p . M t bi u hi n cái Trí soi t . u, tay, m t, u tám v n b n ngàn là i v i tám v n b n ngàn phi n não tr n lao mà hi n pháp môn i tr v y.

c L c T nói : “Pháp môn này c a ta, t m t Trí Hu Bát Nhã sanh tám v n b n ngàn Trí Hu . Vì sao th ? Vì ng i i có tám v n b n ngàn tr n lao. N u không có tr n lao thì Trí Hu th ng hi n, ch ng l i T Tánh”.

Quan i Phu L c Tuyên h i T Nam Tuy n : “ c B Tát i Bi dùng b y nhiều tay, m t làm chi?”

T Tuy n nói : “Ch nh qu c gia l i dùng i Phu làm chi ?”

T Ma C c h i T Lâm T : “ i Bi ngàn tay, ngàn m t, cái nào là Chánh Nhãn ?”

T Lâm T n m ng, nói : “ i Bi ngàn tay, ngàn m t, th nào là Chánh Nhãn ? Nói mau, nói mau !”

T C c kéo T T xu ng thi n sàng, mà lên ng i.

T T xá chào, nói : “Ch ng rõ”.

T C c nh nói. T T bèn hét, kéo T C c xu ng thi n sàng r i lên ng i.

T C c bèn b i.

L i T Ma C c h i : “ c Quan Âm m i hai m t, cái nào là m t chánh ?”

T T xu ng thi n sàng, n m ng, h i : “Quan Âm m i hai m t hi n ch n nào ? Nói mau, nói mau !”

T C c xoay mình nh ng i. T T li n ánh. T C c b t c ng cây g y, cùng kéo nhau v ph ng tr ng.

Hai vị tôn túc này, mỗi vị đều hiện lên trong thông điệp bất khả tư nghì. Thấy các cái cò to nhau óm i cho là tay m t Quan Âm.

Kính : “Hai là, do s Nghe, Ngh c a tôi thoát kh i sáu Tr n, nh ti ng su t qua b c t ng, ch ng h ng n ng i, nên tôi có th đi u đ ng hi n ra m i m i hình, t ng m i m i Chú. Hình y, Chú y có th dùng Vô Úy Thí cho chúng sanh. Th nên m i ph ng cõ n c nh vì tr n u g i tôi là b c Vô Úy Thí.

Thông r ng : Nghe, Ngh viên thông, nh ti ng qua t ng. Vì v t thoát sáu Tr n, ch ng h ch ng ng i, nên hi n hình t ng Chú, hi n đi u đ ng ch ng th ngh bàn. Tánh Nghe ch ng th ngh bàn, nên s c Chú ch ng th ngh bàn.

Tr c thì dùng m t B o Giác viên dung thanh t nh c u h chúng sanh c i T T i, y là dùng toàn l c mà đ n đ t cho lên b o, nên u, tay, m t ho c T ho c Oai, ho c nh ho c Hu u y , khi n cho gi i thoát. ây, ch hi n m i m i hình đ ng, t ng m i m i Th n Chú, khi n cho chúng sanh không s hã i, ngh a là ch không s s kh sanh t ch ch a n i T T i v y.

X a, có ng i b b y t cho qu n, b trói vào c t trong mi u. N a êm có con mãng xà to l n n, s p s a n. Ng i y ngày th ng ch thu c m i m t Chú i Bi, li n trì t ng không ng t. Mãng xà ch ng th n g n, nh có v t gì ng n tr , r t cu c b i. Tr i sáng, m khóa th y ng i y không b gì c . M i ng i làm l , h i duyên c . Ng i ó nói vì t ng Chú i Bi mà c kh i. T ó, cái mi u tà b b ph .

N ng l c Th n Chú có th ban cho s không s hã i, khái quát là v y.

Th y Tr ng T ng Diêu v t ng hình Ngài B u Chí, m i h bút, ch a bi t nh li u sao. Ngài B u Chí li n dùng ngón tay v ch trên m t, phân ra thành m i hai m t Quan Âm đi u t ng t t p, ho c T ho c Oai. Th y T ng Diêu r t cu c ch ng v c.

Có nhà s h i thi n s V n Thù r ng : “Vì sao T ng Diêu v chân dung T Chí Công ch ng c?”

T Thù áp : “Không ch T ng Diêu, mà Chí Công có v c ng ch ng c”.

Nhà s h i : “Vì sao Chí Công v c ng ch ng c?”

T Thù nói : “Màu, v i ch ng em n c”.

Nhà s h i : “Hòa Th ng l i v c hay không?”

T Thù nói : “Ta c ng ch ng v c”.

Nhà s h i : “Vì sao Hòa Th ng v ch ng c?”

T Thù nói : “H n ch ng màng nhan s c c a ta, b o ta v nh th nào?”

T n Hà t ng r ng :

“Thân quang r r , t ng nguy nguy (s ng s ng)

Tay khéo làm sao th hi n y

Thôi h i T ng Diêu, Ngô o t
Chí Công kia t ch ng n ng tri”.

Ngay Chí Công c ng ch ng hay bi t thì có th rõ là c nh gi i ch ng th ngh
bàn v y.

Kinh : “Ba là, do tôi tu t p cái B n C n Thanh T nh, v n di u viên thông,
nên qua m i th gi i u khi n cho chúng sanh x b thân cùng c a báu, c u
tôi th ng xót.

Thông r ng : Cái B n C n Thanh T nh v n di u viên thông, t c là c n Tai
v y. Xa lìa tr n c u, v n không phi n não, nên g i là thanh t nh. Nh ng
chúng sanh trong th gi i kh vì phi n não, không th gi i thoát, nên th ng
xót kh n thì t c u v t.

L c mà B Tát tu, thì B Thí là tr c h t, nên d y làm B Thí, b tham
b ti c, l y ó làm Nhân Tu. M t Pháp B Thí y, t c ch ng th y ng i cho,
ch ng th y ng i nh n, c ng ch ng th y có v t b thí, th g i là B Thí Ba
La M t. N u ch ng c Viên Thông trong s ch thì ch ng th rõ s m u
nhi m này v y. Cho nên Quan Th Âm B Tát nh n chu i ng c báu c a B
Tát Vô T n Ý³⁰³ l i hi n dâng Ph t. Ban u ch ng nh n, có th th y Gi i
H nh. Ph ng s Ph t không m i m t, có th th y s Tinh T n. Ch ng t th
d ng, có th th y cái Nh n. Cho và nh n u vô tình, có th th y Thi n
nh. Ch c u ph c y cho chúng sanh, có th th y cái Trí Hu . Nêu ra
m t vi c B Thí mà sáu Ba La M t h t trong ó v y. Há ch d y m t
phép B Thí thôi àu !

Có nhà s h i T Bá Tr ng : “Nh nay h t th y Sa Môn u nói r ng “Tôi
y theo Giáo Pháp Ph t, h c m i m t Kinh m i m t Lu n, m i m t Thi n
m i m t Lu t, m i m t hi u bi t, m i m t t thông”, mà lãnh nh n b n vi c
cúng d ng c a àn vi t, thì có tiêu c ch ng ?”

T Tr ng nói : “Ch nh gi ây soi dùng (chỉ u d ng) m i m t Thanh m i
m t S c, m i m t H ng m i m t V , n i t t c các Pháp H u Vô, trong
m i m i C nh u không có m y b i gi nhu m (th nhi m), c ng ch ng
n ng tr tri gi i. Cái ng i y m i ngày n v n l ng vàng ròng c ng tiêu
h t c. Ch nh nay soi chỉ u t t c các pháp h u vô, n i c a sáu c n quét
ráo m i tham ái. Có chút m y lông ch ng xong thì d u có nh n c a thí ch
m t h t g o, m t s i ch u là mang lông i s ng, kéo cày ch n ng, m i
m i ph i b i th ng l i h t m i c. V y là ch ng y theo Ph t. Ph t là
ng i không bám dính, ng i không c u ki m, ng i không d a n ng. Gi
mà bôn ba tham lam tìm ki m Ph t, u là ngh ch l i v y”.

Tin l i này, t g i là tu t p B n C n Thanh T nh, m i nên nh n b thí c a
ng i.

Kinh : “B n là, tôi c Tâm Ph t, ch ng n r t ráo, nên có th dùng th
quý báu cúng d ng m i ph ng Nh Lai. C n chúng sanh sáu ng

trong pháp giới, người cứu vớt chúng sinh, cứu con người, cứu Tam Muội, cứu Tam Muội, cứu sáu ngàn muôn chúng sinh, như thế cho nên người Niết Bàn cũng là Niết Bàn.

Thông rỗng : Chúng sinh rất ráo, Trí Huệ tròn vẹn, nên có thể ban cho người cái vui xuất thế. Cũng đúng Như Lai, phước đầy tròn, nên có thể ban cho người cái phước thế gian. Xuất trong cái chúng sinh bàn mà thành tựu. Nếu thấy có chúng sinh, có chúng sinh, thì chỉ cho ra chúng sinh là như vậy. Phước chúng sinh bằng chúng sinh, chúng sinh chúng sinh bằng chúng sinh, nên chúng sinh Niết Bàn là tất cả.

T Bà Trừng nói : “Chúng sinh nay có người lợi ích vì phước trí cúng dường bậc tôn mầu nhiệm của chúng sinh trong sáu ngàn thế giới, tùy theo chỗ thích cho nên hết tám mươi bốn, lợi ích chúng sinh : như các chúng sinh này đều phải già yếu, ta nên dùng Phật Pháp mà dẫn dắt cho, khi họ được quả Tu à Hàm cho nên ở A La Hán. Thích ý chúng sinh thí cho chúng sinh tất cả vật thích, công đức là vô lượng. Huệ là khi nào cho chúng sinh quả Tu à Hoàn, cho nên ở A La Hán thì công đức vô lượng vô biên. Vì vậy mà chúng sinh công đức người thiện nam nữ nghe kinh mà vui theo.

“Kinh Báo Ân nói rằng : Ma Da phu nhân sanh năm trăm thái tử và Bích Chi Phật, mà đi đọa, mệnh vận chúng sinh tháp cúng dường. Mười bốn trăm bốn mươi, phu nhân than rằng : Chúng sinh sanh mệnh của con là Vô Thế Ngộ Bồ, bất tâm lợi ích ta. Chúng sinh nay trong trăm ngàn chúng sinh, có một người cứu độ, thì nên bù ngay cho Tam Thiên giới Thiên Thiên Giới !”

Than ôi ! Chúng sinh Quan Thế Âm cũng Tâm Phật, mà khi nào cho chúng sinh được Tâm Phật, bị nguy hiểm thế chúng sinh bàn.

Kinh : “Phật hội Viên Thông, tôi do theo cha Tai, tròn soi Tam Muội, nhân Tâm cứu tế, duyên theo tiếng Như Lai, chúng sinh Tam Ma, thành tựu Bồ, đó là Như Lai.

“Bạch Thế Tôn, chúng sinh Phật Như Lai khen tôi khéo chúng sinh Pháp Môn Viên Thông, trong đời kiếp cho tôi hiểu là Quan Thế Âm. Do tôi thấy nghe thọ sự tôi phụng nên danh hiệu Quán Âm cùng khắp mệnh tôi phụng thế giới”.

Thông rỗng : Kinh Thế nói rằng “Sáng bên mắt, thông bên tai”, là nói lợi ích tai mắt của bên phụng làm tai mắt vẹn. Lợi ích nói rằng “Trên thế giới là tất cả dân ta thấy. Trên nghe là tất cả dân ta nghe”. Đó là nói cái Thấy Nghe của trời và không thể thấy mà thấy chúng sinh dân vẹn.

Chúng sinh Quán Âm lợi ích cái Thấy Nghe của mệnh phụng làm cái Thấy Nghe, nên cái Thấy Nghe của mệnh phụng tức là Quán Âm vẹn. Danh xưng sao chúng sinh khắp mệnh phụng ?

T Bà Phật chí nhà s : “âu li ?”

áp : “Quan Âm”.

T Ph c nói : “V y th y Quan Âm ch ng ?”

áp : “Th y”.

T Ph c nói : “Th y bên trái hay th y bên ph i ?”

áp r ng : “Th y thì ch ng tr i qua trái ph i”.

T Pháp Nhãn riêng nói r ng : “Nh Hòa Th ng th y”.

Phù Th ng T a d pháp h i Kính S n, m t ngày n tr c i i n Ph t, có nhà s h i : “Th ng T at ng n Ng ài ch a ?”

áp : “T ng n”.

H i : “L i th y V n Thù ch ng ?”

áp : “Th y”.

H i : “Th y ch nào ?”

áp : “Th y tr c i n Ph t Kính S n”.

T Tuy t Phong nghe l i y l y làm l .

T Lâm T nói : “Có m t lo i h c nh n, h ng trong núi Ng ài tìm V n Thù, th t s m hi u l m ! Ng ài không V n Thù. Ông mu n bi t V n Thù ? Ch là cái ch dùng tr c m t ông, tr c sau ch ng khác, ch n ch n ch ng nghi, y là V n Thù s ng. Ông m t ni m tâm không có ánh sáng sau bi t thì x x th y là chân Ph Hi n. Ông m t ni m tâm t nhiên m trói, tùy ch n gi i thoát, ây chính là Quan Âm Tam Mu i Pháp, p i ch b n. Ra thì l p t c ra, m t là ba, ba là m t. Hi u c nh th m i xem kinh i n”.

Ôi ! L i này c a T Lâm T nói ngay tông giáo, th y không sai bi t.

---o0o---

M C N M : CH PHÁP VIÊN TU

I. PHÓNG HÀO QUANG, HI N I MLÀNH

Kinh : B y gi c Th Tôn n i tòa s t , t trong n m vóc ng phóng quang báu, r i xa trên nh m i ph ng Nh Lai s nh vi tr n cùng các v Pháp V ng T và các B Tát. Các c Nh Lai kia c ng t n m vóc ng phóng quang báu, t các th gi i s nh vi tr n n r i trên nh Ph t, rót vào nh các v i B Tát và A La Hán trong h i; r ng cây ao h u di n pháp âm, ánh sáng giao nhau trùng trùng, nh l i t báu. Th y trong i chúng c cái ch a t ng có, t t c u c Kim C ng Tam Mu i. Li n khi y, tr i m a hoa sen tr m báu, xanh, vàng, , tr ng xen nhau l n l n, m i ph ng h không thành s c b y báu. Núi sông, t ai cõi Ta Bà này

ng th i ch ng hi n, ch th y cõi n c vi tr n m i ph ng h p thành m t cõi, ph m âm ca ng i t nhiên n i kh p.

Thông r ng : Các v B Tát, A La Hán ch ng Viên Thông u ã nh p vào c nh gi i b t kh t nghi, cho nên c Ph t t trong cái B t T Nghi hi n kh i i m lành, ng ra quang báu. C hai Chánh Báo và Y Báo u hi n Viên Thông. Chánh Báo là n m vóc phóng quang, Ph t Ph t ch ng khác, hi n th hai m i l m ch viên thông, th y th y là o. M i ng i ai c ng hình vóc, nh ng Ph t m i c toàn th . Y Báo là ánh sáng giao nhau trùng trùng, nh l i t báu, cho n m i ph ng h không thành s c b y báu, hi n bày m i tám gi i, b y i u là Nh Lai T ng Chân Nh Di u Tánh, giao nhau hòa l n, ng m t Bi n-Không Sáng Báu (B u Minh Không H i) v y. Cõi Ta Bà này h p thành m t cõi, là cái t ng “Tr n tiêu, tr l i Tánh Nghe (Tr n tiêu V n ph c)” v y. R ng cây ao h u di n pháp âm, là cái t ng “Thu n Âm, không Tr n” v y. Cái B o Giác tròn sáng cùng kh p pháp gi i, ã âm th m xem s Ph n V n xoay v Tánh Nghe làm Nh t C v y.

S ng S n n T Ng y S n, h i r ng : “T ng nghe Trung Qu c S có vi c vô tình thuy t pháp, tôi ch a rõ th u ch vi di u y”.

T Ng y nói : “Ta trong y c ng có, ch th t khó c ng i”.

S nói : “Xin th nh Hòa Th ng nói”.

T Ng y nói : “Cái mi ng cha m sanh, r t ch ng vì ông nói”.

H i r ng : “L i có ai m o cùng th i v i Th y ch ng ?”

T Ng y r ng : “Th ch th t cách li n ây, có Vân Nham o nhân. N u có th tìm n ra m t thì h n th a măn ý nguy n c a ông”.

S n T Vân Nham, h i r ng : “Vô tình thuy t pháp, k nào c nghe ?”

T Nham áp : “Vô tình c nghe”.

H i : “Hòa Th ng l i nghe ch ng ?”

T Nham nói : “Tôi n u nghe, t th y ch ng nghe tôi thuy t pháp v y”.

H i : “Tôi ây vì sao ch ng nghe ?”

T Nham d ng ng ph t t , nói : “L i nghe ch ng ?”

áp : “Ch ng nghe”.

T Nham nói : “Ta thuy t pháp ông còn không nghe hu ng là vô tình thuy t pháp”.

H i : “Vô tình thuy t pháp, kinh giáo nào nói ?”

T Nham nói : “Há ch ng th y kinh Di à nói : nu c, chim, cây r ng th y u ni m Ph t, ni m Pháp, cây c vô tình hòa t u vui ca”.

Th y ng S n ngay ó t nh ng , m i thu t bài t ng :

“Th t l l ùng, th t l l ùng !

Vô tình thuy t pháp, ch ng ngh bàn

N u em tai ngóng càng không hi u

Nhãn x nghe thanh m i t thông”.

Thi n s Vân C H u th ng ng : “T t c Âm Thanh là Thanh Ph t !”

Gỗ thi n sàng, nói : “Ph m Âm trong xa khi n ng i thích nghe !”

L i nói : “T t c S c là S c Ph t !”

Bèn a ph t t lên, nói : “Nay Ph t phóng quang minh, chi u rõ thi t t ng ngh a. Ng i ã th u áo, nh i vâng làm. Ng i ch a th u áo, h p nh th r ò, h p nh th tin !”

R i gõ thi n sàng, xu ng tòa.

Các v tôn túc ây ích thân n d Viên Thông H i Th ng mà i l i, nên trùng trùng di n thuy t nh th .

---o0o---

II. PH T B O NGÀI V N THÙ CH N C N VIÊN THÔNG

Kinh : Khi y, c Nh Lai b o Ngài V n Thù S L i Pháp V ng T r ng : “Ông nay xét xem trong hai m i l m v Vô H c i B Tát và A La Hán ây, m i v trình bày ph ng ti n thành o lúc ban u, u nói tu t p ch Viên Thông chân th t, ch tu hành c a các v th t không có h n, kém, tr c, sau sai khác. Nay Ta mu n khi n cho Ông Anan khai ng , thì trong hai m i l m pháp tu hành, pháp nào h p c n c ông y. L i sau khi Ta di t , chúng sanh cõi này vào Th a B Tát, c u o Vô Th ng thì pháp môn ph ng ti n nào c đ thành t u ?”

Ngài V n Thù S L i Pháp V ng T vâng ý ch lành c a Ph t, li n t ch ng i ng d y, nh l d i chân Ph t, th a oai th n Ph t, nói k áp l i :

Thông r ng : Ch tu hành c a các v th t không h n kém, tr c s au, sai khác, u ã ng nh p Vô Th ng B , c Ph t n ch ng.

T Hoàng Bá nói : “T c Nh Lai phó pháp cho Ngài Ca Di p n nay, là dùng tâm n tâm, tâm tâm không khác. n vào h không thì n ch ng thành v n. n vào v t thì n ch ng thành pháp. Nên dùng tâm n tâm, tâm tâm ch ng khác. N ng n, s n u khó kh h i, nên ng i c ít i. Nh ng tâm t c vô tâm, c t c vô c”.

Ôi, ch Vô Tâm Vô c, nên m i không có tr c sau sai bi t. Hai m i l m v Vô H c ây th t không sai bi t, vì l y tâm n tâm, cho nên tâm tâm không khác v y.

---o0o---

III. L A RA NH NG C N KHÔNG VIÊN

Kinh :

“Tánh Bi n Giác l ng kh p

“Toàn trong (l ng), Giác nguyên di u

“Nguyên minh, chi u sanh s

“S l p, tánh chi u vong

Thông r ng : Tánh Giác nguyên di u v n nhi m m u mà h ng sáng v y. Vì phân bi t ti n c nh, nên nói là nguyên minh. ã r i vào t ý th c, t c là T L ng. T L ng l p thì cái Hi n L ng tròn sáng m t. tr c, c Th Tôn nói, vô th y B Ni t Bàn nguyên là th trong s ch, cái n ng sanh các duyên, theo duyên thì b m t. ây là t trùng t ng mà ra.

Hòa Th ng Ph Minh d y chúng r ng : “Tâm Pháp c a T S r ng su t m i ph ng, x a nay h ng nhiên, Pháp v n nh th . Cái Pháp nh th không m n tu t p, mà t thành t u; ch ng c n c, mà t viên mãn. T t c hi n thành, g i là a B t ng. Dùng mà ch ng ph i có, không dùng ch ng ph i không, th m u nhi m trong l ng nh nhiên, th ng h ng ch ng bi n. Th h p di u d ng, ng kh p vô vi, nh hi n trùng trùng, vô biên s c t ng. Tâm không t tánh, g p s tr n bày r c r , o tràng b t ng, kh p m i ph ng cõi. Nh c nh gi i này, ch s l c t m cái h i quang; b tr n hi p Giác, ch ng làm vi c bóng dáng. Cái ý s này nh ng trên ng l n. Hành (i) l y thì t c là. Gi s ch ng hành, c ng t i trên ng. Lu n bàn nh v y, v n còn là l i thuy t c a pháp môn d y d . N u mà c x ng tông th a, ch là nh t th i gi i tán i là t t.

“N u gi i tán i bèn là vô s , bao nhiêu cái Giác H i tr ng viên kia c ng o n d t. B ng không, còn ng i trong hang vô vi”.

Kinh :

“Mê v ng, có h không

“N ng Không, l p th gi i

“T ng ng thành cõi n c

“Hay Bi t thành chúng sanh

“Không sanh trong i Giác

“Nh m t b t n i bi n

“Cõi h u l u vi tr n

“ u n ng Không sanh kh i

“B t di t, Không (v n) ch ng có

“Hu ng là có ba cõi

Thông r ng : Giác nói là i Giác, là phân bi t v i cái giác c a s hi u bi t v y. i Giác nh bi n, không có b n b . Cái Tánh v n Không, ch ng th l y Giác t tên. Có t ng thì ngay bày, không có t ng thì n. Chân Tánh mà n, cái Không cái Giác bèn phân. V a kh i cái Không Ki n, li n sanh ra t ng ph n, nên cõi n c trong tam gi i u n ng Không mà l p.

Hình n cái Giác Minh bèn sanh ki n ph n, nên cái h u l u c a chúng sanh u ch y theo h v ng mà có ra. T ng ch ng ph i lia ki n mà thàn h t ng, chính là do t ng l ng ng mà k t thành. Ki n ch ng ph i lia t ng mà thành ki n, mà là cái trôi xoay trong ba cõi hi p v i Tr n mà có v y. Cái t ng ó, cái ki n ó, sanh ra trong i Giác, nh m t b t n c trong bi n c . N u tr v ch t t cùng c a c n trôi d t, n ch ch ng sanh ch ng đi t thì b t n c tan m t trong bi n, y nhiên m t i Giác m u sáng. Tìm h không còn ch ng th c, hu ng là các cõi n c vi tr n ba cõi h u tình, vô tình an l p trong h không ?

Nhà s h i T Bách Tr ng : “H không sanh ra trong i Giác nh m t b t n c kh i trong bi n là sao ?”

T Tr ng áp : “H không thí d cho cái b t, bi n thí d cái Tánh. T Tánh linh giác chính mình, v t c h không, nên nói “Không sanh trong i Giác. Nh b t n i trong bi n”.

Thi n s M c Bình o h i T L c Ph r ng : “Khi m t b t n c ch a sanh, làm sao rõ m ch n c?”

T Ph nói : “D i ghe rành th n c. Gi chèo bi t sóng mòi”.

Th y Bình không kh hi u, n tham h i T Bàn Long, h i l i l i tr c.

T Long nói : “D i ghe ch ng rõ n c. Gi chèo t c mê ngu n !”

Li n ng nh p.

T n Hà t ng r ng :

“M t tr i m t tr ng cùng sáng t a

Soi thu Oai Âm ch a ng lay

Nh nói tr i xanh riêng có l i

Y x a, ng i g nhú ôi mày”.

i , ch th y (ki n x) c a T Bàn Long là ch n thân thì không d u v t. Ch th y c a T L c Ph là ch không d u v t, ch ng n thân. Rõ c, ch là m t ng, ch ng h có khác.

V sau, có nhà s h i : “Nh sao là M c Bình ?”

áp : “Ch ng nh c búa rìu”.

Nhà s nói : “Vì sao ch ng nh c búa rìu ?”

áp : “M c Bình”.

Qu là soi rõ m t o n i s c a thu Oai Âm ch a máy ng.

Kinh :

“V ngu n, Tánh không hai

“Ph ng ti n có nhi u c a

“Thánh Tánh, âu c ng thông

“Thu n ngh ch u ph ng ti n

“S Tâm vào Tam Mu i

“Ch m nhanh b c ch ng ng

Thông r ng : Tr c nói “M i ph ng Nh Lai, n i m i tám gi i m i m i tu hành u c viên mãn Vô Th ng B ”, t c ây nói “Cái Thánh Tánh này không âu mà ch ng thông, thu n ngh ch u là ph ng ti n” v y. L i nói “Nh ngay ây ng c n viên thông l i n ngh ch l i cái dòng v ng nghi p thêu d t t vô th y. c tùy thu n viên thông thì so v i cái ch ng viên thông cách nhau nh ngày v i ki p”. T c ây nói “Cái S Tâm này vào Tam Mu i thì có nhanh ch m ch ng ng”.

T Hoàng Bá nói : “V ngu n Tánh không hai, ngh a là th t tánh c a Vô Minh t c là Tánh Ch Ph t. Ph ng ti n có nhi u c a, ngh a là ng i Thanh V n th y Vô Minh di t, ch ng th y Vô Minh sanh, ni m ni m ch ng t ch di t, Ch Ph t th y chúng sanh su t ngày sanh mà không sanh, su t ngày di t mà không di t. Không sanh không di t t c là qu i Th a. B i th o qu măn, B tròn, hoa n th gi i sanh”.

Thi n s Khô M c Thành th ng ng : “V ngu n Tánh không hai. Ph ng ti n có nhi u c a. Ch ng Tánh-v -ngu n, lo gì c a ph ng ti n. Các ông mu n rõ Tánh-v -ngu n ?

“L tr l y làm chuỗi B c u, ng i i ch ng nh n theo nh th . Mu n rõ c a ph ng ti n ? Chuỗi B c u l y làm l tr , ch ng tr i t c ng v a nên. Hãy nói m t câu ch ng r i vào c a ph ng ti n, nói làm sao ? Ba m i n m sau ch có nêu ra l m l n !”

Hai v tôn tức ây, m i v u theo ch th y mà phát huy i v i ý ch v ngu n th t là không-hai.

Kinh :

“S c T ng k t thành tr n

“Hay Bi t không th th u

“Không th u su t nh v y

“Làm sao c Viên Thông ?

Thông r ng : Theo pháp Quán Th p T ng mà vào, k t thành n i tr n, nên cái tinh minh hay bi t th t ch ng th bi t th u su t, vì b pháp bu c v y.

T Th ch u h i khách m i n : “T âu t i?”

áp r ng : “Giang Tây”.

T u nói : “Th y i s Mã T ch ng ?”

áp : “Có th y”.

T u bèn ch m t khúc c i, nói : “Mã i s âu gi ng nh cái ó?”

Nhà s không áp c. R i tr v em nói l i y v y v i Ngài Mã T .

Ngài Mã T nói : “Ông th y khúc c i l n hay nh ?”

áp r ng : “L n quá c ”.

Ngài T nói : “Ông r t có s c !”

Nhà s h i : “Sao v y ?”

Ngài Mã T nói : “Ông t núi Nam Nh c vắc m t khúc c i n ây, há ch ng m nh sao ?”

N u nhà s này là K y, bèn b quách là ph i ngay

Kinh :

“Âm Thanh tr n ng ngôn

“Ch là v danh cú

“M t ch ng g m t t c

“Làm sao c Viên Thông ?

Thông r ng : Ng Thanh Tr n i v i ng i nh p theo c n Tai thì ch ng ng. Thanh là l i c a Ph t, C n m i là t Tâm. Nh n Thanh Tr n t bám níu danh cú kia. Xoay l i cái Nghe t rõ th u ngu n Tánh mình. Danh cú tr v ng vào m t m i, còn Ngu n Tánh không âu ch ng bao quát kh p. Cho nên nghe Ti ng ng o c ng không ch n c.

T Vân C ng th ng ng : “H t th y các ông, d u cho h c c chuy n bên Ph t, thì c ng ã s m d ng tâm l m ! Há ch ng th y ng i x a gi ng kinh c hoa tr i r ng, á g t u. C ng ch ng nh m gì chuy n t k . Nh ng k khác nhàn r i làm sao mà nh l y cái thân tâm h u h n này h ng vào trong vô h n mà s d ng ? Nh l y g vuông tra vào l tròn, th nào c ng sai h . N u không có cái chuy n y d u ông có thêu hoa d t g m c ng là vô d ng, ch a lìa kh i th c tình. H t th y m i s ph i h ng v trong- y cùng d t h t. N u còn m t m y lông ph i b ch ng s ch, bèn b tr n trói bu c, hu ng chi là nhi u? Sai m t hào li, l i l m nh núi.

“Há ch ng nghe ng i x a nói “Ch h c ch ng sâu m u, u trôi theo th t c. S v t trong ch n l u son gác tía b ch ng c, u là r ch y”. C n th ng vào trong y, nào n m, nào n, nào i u s ch d t m i s m i là không l i. Nh ng i vi c vi c u rõ, v t v t u thông, ch g i là ng i rõ vi c, r t cu c ch ng g i là ng i tôn quý. Hãy bi tr ng tôn quý t riêng m t ng. Há ch ng nghe nói “Theo c a b c vào ch ng ph i là c a báu, cây g y ch ng thành r ng”, ?”

Ch này có ý v thay ! Danh cú sáng r th u su t!

Kinh :

“H ng, h p l i, m i bi t

“Lìa t v n không có

“Ch bi t ch ng th ng h ng

“Làm sao c Viên Thông ?

“Tánh V ch ng b n nhiên

“C n n m mùi m i có

“S Giác ch ng h ng nh t

“Làm sao c Viên Thông ?

Thông r ng : H ng, V thì s ly h p ch ng th ng h ng, th ch ng cùng kh p. Bám nú H ng V cho là c a vào, r t ch ng t ng t gì v i Th viên dung, cho nên u không ch n c.

Nhà s h i T Vân C ng : “C m c a Ph t H ng Tích ng i nào c n ?”

T ng nói : “Ph i bi t ng i c n, vào mi ng r i c ng nên ph i ói ra !”

L i có nhà s h i T Th S n Ni m : “Nh sao là ng chánh tu hành ?”

T S n nói : “Nghèo mà ch ng n t p”.

Nhà s nói : “Buông tay v nhà v y”.

T S n nói : “Th m thúi ch ng t ng nghe”.

T Ph t n th ng ng : “Ta có m t cái r ràng y, ng i ng i trong mi ng nhai, nhai b c r i, c n m a c ra. Nhai ch ng b c, chuy n thành thu c c”.

R i g i : “Các v thi n c, cái v ngon b y là sao, hãy nói ra xem”.

Im ch p lâu, nói :

“Y V ng âu ch ng không ph ng ngh a

Ngàn d m tô h ng³⁰⁴, t ng³⁰⁵ ch ng quày”.

T Ph t n cùng hai v tôn tức trùng trùng chú ngh a. N u nghe H ng này, bi t V này t c h ng nh t cái S Giác.

Kinh :

“Xúc, do ch ch m, bi t

“Không ch , ch ng rõ Xúc

“H p lìa, Tánh ch ng nh

“Làm sao c Viên Thông ?

Thông r ng : Xúc t t ph i có ch , nên ch ng ph i là ngh a Viên. Hu ng là có h p m i có Xúc, lìa thì ch ng ph i Xúc. Xúc vì lìa cái Bi t, tánh nó ch ng nh. T tánh ch ng nh, sao c Viên Thông ?

Hòa Th ng Th y L o ban u ra m t Ngài Mã T , h i r ng : “Nh th nào là rõ ràng ý ch Tây lai³⁰⁶ ?”

Th y L o li n l bái, Ngài bèn t ng cho m t p, th y i ng , ng d y v tay ha h c i l n r ng : “R t l lũng, r t l lũng ! Tr m ngàn Tam Mu i, vô l ng di u ngh a ch h ng trên u m t m y lông li n rõ th u c n ngu n !”

V sau, d y chúng r ng : “T lúc lãnh m t p c a Mã i s , mĩ n nay c i ch ng đ t !”

Tuy nhiên, ch xúc ch m ngày x a đ ng v n còn, nào gi ng nh ch thoát th ng c a T Lâm T .

T Lâm T nói : “Tôi v i tiên s Hoàng Bá hai m i n m, ba l n h i i ý Ph t Pháp, ba l n b Ngài th ng g y, nh ng n sào ph i s ch. Nh nay l i nh c m t g y, có ai vì ta thi hành c ?”

Khi y có m t v t ng b c ra kh i chúng, nói : “Tôi thi hành c”.

T T c m g y trao cho.

V t ng nh ti p l y, T T li n ánh.

Ki m r t x a r i, ông m i kh c nghe !

Kinh :

“Pháp g i là N i Tr n

“N ng Tr n t có S

“N ng S ch ng dung nh p

“Làm sao c Viên Thông ?

Thông r ng : Pháp Tr n ch ng có t ng, ti m n trong Ý c n; ã sa vào N ng-S bên có ph ng ch nh t nh, nên ch ng dung nh p kh p. Tuy là pháp không toàn kh p m i ph ng, nh ng ch ng th cùng kh p cái phi không, nên ch ng th viên thông³⁰⁷. Phi ngh a là N ng ch ng dung nh p S , S ch ng dung nh p N ng, mà hai bên cùng t n t i.

T Lâm T nói : “Các pháp th gian và xu t th gian, u không có t tánh, c ng không có tánh sanh, ch có cái danh tr ng tr n, danh t c ng không, ông ch nh n cái danh tr ng tr n kia cho là th t, l m l n v y thay. Cho là có, u là c nh c a Y, Bi n³⁰⁸, m i có B y theo, Ni t Bàn y theo, Gi i Thoát y theo, Tam Thân y theo, Trí C nh y theo, Giác y theo, Ph t y theo. Ông h ng v trong cõi n c Y, Bi n y tìm v t gì ? Cho n ba Th a, m i hai ph n giáo, u là gi y c chùi d .

“Ph t là thân huy n hoá, T là lão th y tu, ông l i cho là m sanh mình ? Ông n u c u Ph t, li n b Ph t-Ma h p h n; ông n u c u T , li n b T trói ch t. Ông mà có c u u là kh , ch ng b ng vô s ”.

Tin ch ng ? N ng y cái Tr n t t có S , ch ng th c Viên Thông v y. Trên là ch n sáu Tr n nh p, ch ng thích h p v i ng i S Tâm.

Kinh :

“Cái Th y tuy r ng su t

“Rõ tr c ch ng rõ sau

“B n b thi u m t n a

“Làm sao c Viên Thông ?

Thông r ng : Cái Th y c a con m t, rõ tr c ch ng rõ sau. Cái Th y c a Tâm ch ng ph i là m t, g i là th y trong th y. Vì sao c ng thi u n a ph n ? Ch vì l t vào Ki n Ph n, bên m t Viên Th ng. Cho nên c n m t không c ch n.

T Nam Tuy n tham ki n Trung Qu c S .

Qu c s h i : “Ch n nào l i ?”

áp r ng : “Giang Tây l i”.

H i : “L i em c ch n Mã T n ch ng ?”

áp r ng : “Ch cái y là ph i”.

Qu c s nói : “Cái phù tr qu sau l ng !”

T Tuy n li n im luôn.

T Tr ãng Khánh L ãng nói : “Th t gi ãng nh ch ãng bi t”.

T B u Ph c nói thêm r ãng : “Xét ch ãng n cái yên n này c a Hòa Th ãng”.

T Vân C T ích nói : “Hai v tôn túc ây u nâng cái sau l ãng. Ch nh Nam Tuy n im luôn là vì nâng cái tr c m t hay nâng cái sau l ãng ?”

T Huy n Sa ch v t ãng qua i nói : “Tr c m t ch m m t là B , th n quang muôn d m : T ãng sau ãnh”.

Nhân có k r ãng :

“V n d m th n quang t ãng nh sau

Khi mà không ãnh ngóng v ãu ?

S ã thành, ý ã thôi

Tin t c trong kia tr n kh p n i

Ng i trí trong liêu bèn n m l y

Ch ãng thoáng so o b m tr i”.

Hai t c này h t ãng bày t , ch th y ãng nhau, ch ãng quý sao ?

Kinh :

“M i th ra vào thông

“Gi a, khí không ch ã giao

“Chia phân ch ãng dung nh p

“Làm sao c Viên Thông ?

Thông r ãng : Kho ãng v tr là m t i hô h p v y. Xuân, H th ra; Thu, ãng th vào. Tr ãng sáng th ra; tr ãng t i th vào. Tr c gi Tý th ra; sau gi Ng th vào. Con ãng i do th ra th vào mà thông cùng tr i t, gi ãng nh con cá trong n c v y. i u hòa h i th ra vào n ch hi n t i n không có khí giao nhau. Các o gia d ãng sanh cho là h p v i t nhiên, ch ãng hi u cái khí m t m mênh mông ó, cho là Chân Tánh, xem cái tinh thu n y, cái v t th y cho là Th c Th n. Cái chia phân t n m n này i v i T Tánh có giao thi p gì.

Có ãng i h i T i Châu r ãng : “Th ãng gian có pháp v t T Nhiên ch ãng ?”

T Châu áp : “Có”.

H i : “Pháp nào v t c ?”

T Châu nói : “K rõ bi t cái T Nhiên”.

H i : “Cái Nguyên Khí là o ch ãng ?”

áp : “Nguyên Khí t là Nguyên Khí; o t là o”.

H i : “N u nh th , t ph i có hai th v y”.

T Châu nói : “Bi t thì ch ãng có hai”.

L i h i : “Th nào là tà, th nào là chánh ?”

T Châu nói : “Tâm ch y theo v t là tà, v t theo tâm là chánh”.

Do đây mà xét, cái thuyết tiểu hòa hợp là tâm chý theo v t. Chia phân quá chừng, huống là c Viên Thông !

Kinh :

“L i, không nh p (thì) không m i

“Nh V , sanh có bi t

“V m t r i ch ng có

“Làm sao c Viên Thông ?

Thông r ng : Cái N m ch ng có C n thì không bi t V . Không có C n mà bi t V , th t là không c n c . ã có C n, b i có V nh p vào mà sanh cái Bi t. V m t thì Bi t c ng m t. C n y do V mà thành có thành không, sao c là Viên ?

Ngài Giáp S n T Quy S n làm i n Tòa.

T Quy h i r ng : “Hôm nay n món gì ?”

Ngài Giáp nói : “Hai n m cùng m t xuân”.

T Quy nói : “Lo vi c t t l m !”

Ngài Giáp nói : “R ng ph ng”.

T u T t ng r ng :

“G p nhau c y h i cháo chúng sanh

Ch ng sánh c m th m am T nh Danh

Khí êm chuy n theo màu ph ng

R ng vàng sáng qu n nhánh trong tr ng”.

L i T Thê Hi n Th c th ng ng, im l ng ch p lâu, nói : “Hân h nh có m t mâm c m, ch ng th tr n tiêu, g ng. Tuy nhiên nh th , th n xem nào !”

Bèn xu ng pháp tòa.

Hai t c này c ng cùng m t Xuân. n c r i, m i cho là khác l i bi t Mùi.

Kinh :

“Thân cùng ch ch m ng

“ u ch ng bi t tròn su t

“H u h n, không th u su t

“Làm sao c Viên Thông ?

Thông r ng : Bày rõ cái Di u Xúc, ch cái thân hi n ra cái Bi t. Thu n Bi t mà còn sót cái thân, c ng ch ng ph i là cái Bi t toàn v n. Ph i bi t là cái Bi t tròn y th u su t muôn pháp, ch ng nh thân bi t. Nay thân có ch m xúc, là có gì i h n b n b , ch ng c Viên Thông v y.

Thái s Hu nh S n C c ra m t thi n s T Tâm Tân, theo chúng nh p th t.

T Tân tr n m t h i r ng: “Lão già Tân ch t, quan h c s ch t, thiêu thành hai ng tro, h ng ch n nào g p nhau ?”

Ông C c không có l i áp.

T Tân b t ph i ra th t, nói r ng : “Ch h i ng dành cho ng i tham c, quan ch a trong ó”.

Sau ông làm T Quan Ki m Nam, o l c càng m nh. Trong ch không ngh ni m, li n rõ ch h i c a T T Tâm. Tr l i th r ng : “N m x a nh n khó nh c nh c nh , mà v n say trong m ng, ph ng ph t trong bóng sáng. y là nghi tình ch ng đ t, m ng c n ch ng o n, nên trông v b mà th i lui. G n ây b i i làm t i Ki m Nam, ngày n m t nh gi c, b ng nhiên ngh ra. Qu là b Lão Hòa Th ng trong thiên h l a d i ít nhi u v y. Ch có o nhân T Tâm không ch u, m i là giúp nhau nh t, v n h nh nh t v y”.

Cho nên rõ su t nh Ông S n C c thì cái Chính Minh còn b t kh c, còn nói gì ch g p nhau? Ch ng o n đ t m ng c n, không th có l i này.

Kinh :

“Ý c n xen lo n t ng

“(Tánh) L ng Nhiên r t ch ng th y

“T ng ni m ch ng th thoát

“Làm sao c Viên Thông ?

Thông r ng : Ý c n ã thu c v hi u bi t. Hi u bi t t t t ng t p lo n n i lên, nh bi n n i sóng ào, n i Tánh L ng Nhiên r t ch ng th th y. Dù khi n cái hi u bi t tr v ch không hi u bi t, t t ng v ch không t t ng c ng thu c v t ng ni m, ch a đ gi i thoát, nên ch ng th c Viên Thông.

Có nhà s h i Thi u Qu c S : “Nh sao là ch ng ch ng m t pháp ?”

T áp : “M c trong ngôn ng ”.

H i : “Nh sao là ch ng các pháp ?”

áp : “Say m làm chi ?”

R i bèn nói : “Ch nh s n t ng này, i áp kia nh v y, các v Th ng T a hi u ra làm sao? Ch ng ph i t ng chân th t là th ? Ch ng ph i ngay lúc này không có m t pháp nào ch ng y ? Ch ng ph i rõ bi t ch i n c a y y ? Ch ng ph i là toàn th hi n l y ? Ch am hi u l m ! Kì n gi i th này, g i là n ng c bám cây, cùng Ph t Pháp cách xa tr i t ! Gi nh v n áp bi n lu n nh n c ch y sông trôi c ng ch thành c cái tri ki n iên o. N u ch quý l i áp bi n lu n, có gì khó âu? Ch e vô ích cho ng i, tr thành đ i g t. Nh các Th ng T a, ch h c, bi n lu n, v n áp tr c kia, nói o lý cho l m, vì sao mà tâm nghi ch ng đ ng? Nghe ph ng ti n c a Thánh x a m t m c ch ng h i, ch vì nhi u h ít th t. Ch ng b ng các Th ng T a đ i gót chân m t phen nhìn ra, xem ó là o lý gì, có bao nhiêu pháp môn cho các v t nghi t gi i. M i bi t vi c h c tr c kia ch là c n nguyên sanh t , k s ng trong m Gi i. Do ó, c

nhân nói “Ch ng thoát ki n v n, nh tr ng chìm trong n c”. Vô s , tr n tr ng”.

Ki n v n còn ch ng th thoát, hu ng là t ng ni m ? Tr n ây là theo n m C n mà nh p, ch ng h p v i ng i S Tâm.

Kinh :

“Nhân th c b i C n, Tr n

“G n cùng, không có t ng

“C t th không nh

“Làm sao c Viên Thông ?

Thông r ng : C nh thu c T ng Ph n, Th c thu c Ki n Ph n. Cái Th y c a

Nh n Th c là C n và C nh h p, Th c sanh gi a, ba th hòa h p mà thành.

G n n g c r thì cái Th y này v n không t th , không có t ng gì n m

b t c. Hòa h p thì có, ch ng hòa h p thì không nên nói là ch ng nh.

V n là vô nh th , sao có th ch ng Viên Thông ?

S Th n H i, tu i m i m i ba, t Ng c Tuy n n tham h i L c T .

T nói : “B c trí th c gian kh xa n, l i em c g c n ch ng ? Nh có g c thì h n bi t ch , th nói ra xem”.

Th y H i nói : “L y vô tr làm g c, th y t c là ch ”.

T nói : “Sa Di này ! Sao h p c l i nói y”.

Th y H i m i h i r ng : “Hòa Th ng ng i thi n là th y hay ch ng th y ?”

T l y g y ánh ba cái, nói : “Ta ánh ông là au hay ch ng au ?”

áp r ng : “C ng au c ng ch ng au”.

T nói : “Ta c ng th y c ng ch ng th y”.

Th y H i h i : “Sao là c ng th y c ng ch ng th y ?”

T nói : “Ch th y c a ta là th ng th y l i l m n i t tâm; ch ng th y s

úng sai t t x u c a ng i, ó là c ng th y c ng ch ng th y. Ông nói c ng

au c ng ch ng au là sao ? Ông n u ch ng au, thì ng v i g á, n u au

thì ng v i phạm phu, li n n i h n gi n. Tr c, ông h i th y hay ch ng

th y, ó là hai bên; au hay ch ng au, ó là sanh di t. T Tánh ông còn

ch ng th y, sao dám gi n ng i ?”

Th y Th n H i l b á t t i.

T nói : “Ông b ng tâm mê ch ng th y, thì h i thi n tri th c ch ng. Ông

b ng tâm ng , t c t th y Tánh, úng pháp tu hành. Ông t mê ch ng th y

l i i h i Ta th y v i ch ng th y. Ta t bi t th y, âu i cái mê c a ông.

Ông b ng t th y, c ng ch ng i chuy n Ta mê. Sao không t bi t t th y,

mà h i Ta th y v i ch ng th y ?”

Th y Th n H i l i l y h n tr m l y, xin t l i l m, h u h m t bên.

M t hôm, T nói v i chúng r ng : “Ta có m t v t, không u không uôi,

không danh không t , không l ng, không m t, các ng i có bi t ch ng ?”

Th y Th n H i b c ra, nói : “ ó là c i ngu n c a Ch Ph t, Ph t Tánh c a Th n H i”.

T nói : “ ã nói là không danh không t , ông li n g i là c i ngu n, Ph t Tánh. Ông i mà có mái tranh che u, r t ch thành m t tông tri gi i”.

N u lúc y mà nh Nh T : xá bá i r i y ch mà ng, thì có l i gì ?

Kinh :

“Tâm nghe su t m i ph ng

“Do nhân l n nguy n l c

“S Tâm khó th n

“Làm sao c Viên Thông ?

Thông r ng : Ch ng dùng Tai nghe, ch ng dùng Th c nghe nên nói là Tâm nghe, là ã ch ng qu v , cùng c Quan Th Âm nghe su t m i ph ng tròn sáng không khác. Ch này c ng là nói “Ta c ng theo trong y ch ng, ch ng ph i ch duy nh t c Ph Hi n”. Tâm nghe r ng su t m i ph ng, vì c ngoài h ng sa th gi i không gì ch ng bi t. Do n i Nhân a phát tâm, H nh Nguy n c c i, kh p cõi h không không âu ch ng su t n. Có cái Nhân l n này nên ch ng i Qu y. Cái y ch ng ph i i c n i khí thì không th tí p nh n m ng, ch ng nh xoay l i cái Nghe, huân tu tánh Nghe, l n h i nh p vào. i u này ng i S Tâm ch a đ kh h p, khó c Viên Thông, v i các ch nói khác có chút khác bi t.

Thi n s ng S n L m, ngày ch ng i t nh. M t b a, kêu th gi hãy xu ng pháp ng, b o k kéo cây ng làm h th m b c.

Th gi ra xem, th y ch ng có ai, tr l i th a : “V ng v , không có bóng ng i nào”.

T L m l i khi n ki m tìm. Th gi n th m cúi xem, thì ra b y ki n kéo cái cánh con chu n chu n, theo b c th m i lên.

ây là c c t nh nên phát ra cái linh tri v y, nên nghe ti ng con ki n nh tí ng s m. Hu ng gì cái Tâm nghe c a c Ph Hi n, t t cùng r ng l n h n ây bi t bao ?

Kinh :

“Quán chót m i v n quy n c

“Ch nhi p tâm tr

“Tr , tâm thành có tr

“Làm sao c Viên Thông ?

Thông r ng : Nhi p tâm th t là khó kh n v y. Ban u thì tán lo n, ch s ch ng tr c. Mà ã c l ng yên, l i thành có ch tr . Tr và ch ng tr u ch ng ph i là cái b n th c a vô tr , nên ch ng c Viên Thông.

Th y Th ch C ng m t ngày kia ang làm vi c trong b p.

Ngài Mã T th y, h i r ng : “Làm gì th ?”

Th y C ng áp : “Ch n trâu”.

Ngài hỏi: “Ch n làm sao?”

Th y C ng nói: “M t khi vào ám c , n m m i d t tr l i”.

Ngài nói: “Ông th t úng ch n trâu”.

T Nam Tuy n d y l i r ng: “V ng Lão S này ch n có m t con trâu n c c, nh h ng khe ông i thì ch ng kh i lúa m nhà vua; nh h ng khe Tây i c ng ch ng kh i lúa m nhà vua. Sao b ng tùy ph n p ch i ch i (ít ít), i nào th y c!”

T Thiên ng nêu r ng: “Nam Tuy n ch n trâu khá là k c! D u cho ch n ch n canh gi c ng ch ng xong. Vì sao nh th? Vì kia tùy ph n p ch i ch i!”

T Vân Môn nói: “Hãy nói trong trâu p hay ngoài trâu p? Ngay dù ông nói c ch n rành r , tôi l i h i ông tìm trâu âu?”

T i Quy g n h i r ng: “Vân Môn ch bi t tìm trâu, ch ng bi t x m i!”

a cây g y lên, nói: “Ba i Ch Ph t cùng l m i c a Lão Hòa Th ng trong thiên h b cây g y c a s n t ng nh t th i xuyên su t! Hãy nói l m i s n t ng âu?”

Ch p lâu, nói: “Phao t i cho ng i, dùng toàn t i bu c!”

N u n i t t c quy n c này mà xuyên su t, thì rõ ràng tìm ra l m i, quy t nh c vô th ng Viên Thông!

Kinh:

“Thuy t pháp, phát ti ng, câu

“Tr c khai ng m i thành

“Câu, ch ch ng vô l u

“Làm sao c Viên Thông?

Thông r ng: C n L i ch có th phân bi t mùi v , Th c L i m i s d ng âm thanh, thuy t pháp th gian và xu t th gian khai ng cho ng i. Nh ng vì c khai ng ch dành cho ng i ã thành t u tr c, khi y c m hóa nh m a, ch ng ph i ch có l i nói cho ra thôi v y. Hu ng gì th ch th câu, ch ng l i v n t , ch ng ph i là pháp vô l u. Nh ngón tay ch m t tr ng, ngón tay ch ng ph i là m t tr ng, sao có th c Viên Thông?

T Pháp Nhãn th ng ng; i chúng ng ã lâu, m i nói r ng: “Ch nh v y ó mà gi i tán i! Li u có o lý Ph t Pháp hay không? Th nói xem! N u không, l i n trong y làm gì?

N u có thì trong ch búa, ch n ông ng i c ng có. Nào ph i n trong kia! Các ông m i ng i t ng c b Hoàn Nguyên Quán, Bá Môn Ngh a H i, Hoa Nghiêm Lu n, Ni t Bàn Kinh, l m th v n sách, cu n nào trong giáo i n có cái th i ti t y? N u có, th a ra xem. N u trong kinh y có cái l i nói y, thì ó là th i ti t gì, làm sao giao thi p? B i th mà nói “Có chút xú l i v ng n i tâm tánh, th ng làm cái tr ng duyên ra lo ngh”. Cái th t t ngay tr c m t i thành cái c nh c a danh t ng. L i làm sao i

cây? Nếu ai đi làm sao chánh cây? Có am hiểu chăng?
Ch ghi nhớ lời sách, có ch nào dùng c!”

áng tin thay, câu ch ch ng ph i là cái Vô L u, ch ng có th c Viên
Thông.

Kinh :

“Gi Gi i ch bu c thân

“Không thân, không ch bu c

“V n ch ng kh p t t c

“Làm sao c Viên Thông ?

Thông r ng : Pháp Thân vô l ng, ch ng m n tu hành làm ra. Cái ng
Thân có h n, d dàng t o nghi p, ph i m n nh Gi i Lu t mà k m bu c
nó. S k m bu c này ch thi hành cho ng Thân, nh ng không th dùng
thông cho lý Pháp Thân, nên ch ng ph i kh p t t c . Ch ng kh p t c ch ng
th c Viên Thông.

Thi n s Hoàng Bách Hu , tu i nh xu t gia, theo nghi p Kinh Lu n. Nhân
th thêm B Tát Gi i mà than r ng : “Nhi p gi Lu t Nghi Gi i c a b c i
s v i g c th Thanh V n Gi i c a ta u “Ch , Trì, Tác, Ph m”. Nh ng
trong Thiên T thêm b t, càn g c chung riêng, ý ch nh l i nhi u, u vi
t khó ng n ng a. L i n a, theo ch nhi p i u thi n, ch a t ng làm c ít
ph n. Hu ng làm c l i ích cho chúng sanh ? V ch ng cái thân m ng
b t huy n th gian, âu khál u luy n !”

Do y d p khóa gi ng, mu n em thân nh y vào n c nuôi loài tôm cá.

Ngh xong, s p b i, b ng có hai v thi n gi l u l i nói chuy n, b o r ng :
“Ph ng Nam c ng nhi u thi n tri th c, sao v ng ng chi n i m t góc”.

T ó h i l i ý nh.

Bèn n T S S n, b ch h i : “Sát na ti n i” thì th nào ?”

T S n nói : “Che l p h không, ông làm sao i?”

áp r ng : “Che l p h không, ch ng b ng không i”.

T S n bèn thôi.

Sau ó, xu ng nhà gi ng tham ki n Nh t Tòa.

Ngài Nh t Tòa nói : “V a r i l i áp r t k c (l lũng)”.

áp r ng : “ y còn là nông n i, dám mong lòng t bi, khai th cho k ngu
mu i”.

Ngài Ch Tòa nói : “Trong m t sát na l i có ngh nh ?”

Ngay l i nói xong, t c th i n ng .

Thi n s Nguyên Am T , lúc nh theo T Thành ô Chánh Pháp xu t gia.
Th Gi i Lu t r i, i ây ó gi ng Lu t. Nghe gi ng kinh Viên Giác, n
ch “B n i m i lia rã, nay ây v ng thân ng ch nào ? R t ráo
không th , th t ng huy n hóa”.

Nh ó t nh ng , làm bài t ng r ng :

“M t h t minh châu

Giá lý trong ta

Xoay c ng c

Phóng quang ng a”.

Hai v tôn túc ây, ch ng lìa ngoài huy n thân mà ch ng Pháp Thân, có “Ch ng Kh p” gì âu ?

Kinh :

“Th n thông : nhân i tr c

“Quan (h) gì pháp phân bi t

“Duyên ni m ch ng lìa v t

“Làm sao c Viên Thông ?

Thông r ng : Th n thông Ti u Th a u là tác ý. Duyên v i v t thì có, lìa v t thì không, ch ng ph i lìa v t mà có th hi n hi n, cho nên duyên v i h u ni m v y. y là h thu c cái th n l c thành t u c a i tr c, ch ch ng liên quan v i di u pháp phân bi t mà c hi n hi n. ã ch p tr c vào th n thông, nên ch ng th nói ch Viên Thông c.

T Hoàng Bá ban u i th m núi Thiên Thai, g p m t nhà s nh ã t ng quen, bèn cùng nhau i. n khe su i n c y ch y m nh, T Bá ch ng g y mà ngh. Nhà s thúc T Bá cùng qua.

T Bá nói : “M i huynh qua tr c”.

Nhà s li n nón n i trên m t n c mà qua.

T Bá nói : “Ta l i cùng v i m t anh nhĩ k t oàn, ti c là ch ng p cho m t g y ch t ph t”.

Nhà s y, còn gi a dòng n c, t xa làm l , ca ng i r ng : “Qu th t là Pháp Khí i Th a, ta ch ng theo k p”.

ây là th n thông c a Ti u Th a, b Ngài Hoàng Bá qu trách.

Ngài Ma C c, Nam Tuy n... hai ba v qua ra m t T Kính S n, gi a ng g p m t lão bà, m i h i : “ ng i l i nào ?”

áp : “C th ng mà i”.

Ngài C c nói : “Phía tr c n c sâu, qua c ch ng ?”

áp : “Ch ng t chân”.

Ngài C c l i h i : “B trên lúa c gì mà t t, b d i lúa c gì mà x u ?”

áp : “ u b cua c n chân”.

Ngài C c nói : “Lúa th m ngát”.

áp : “M t h i th ”.

Ngài C c l i h i : “Bà tr n i nào ?”

áp : “Ch t i Trong y”.

Ba v n quán.

Lão bà n u m t bình trà, em n cái chén, b o r ng : “Hòa Th ng có th n thông thì u ng trà”.

Ba v cùng ngó nhau.

Bà nói : “Hãy xem lão già vô d ng này t bày th n thông ây v y !”

Ngay ó nâng chén rót trà, r i i.

Các th n thông này, ch ng th ng v i các th th n thông nh h p, nên Ngài Ma C c, Nam Tuy n c ng ch ng th dò n i b b n.

trên là theo Sáu Th c mà vào, ng i S Tâm ch ng d ng h p.

Kinh :

“N u quán tánh a i

“C ng ng không thông su t

“H u vi, ch ng Thánh tánh

“Làm sao c Viên Thông ?

Thông r ng : t là c ng ng, v n ch ng ph i tánh thông su t, nên trì gi a i, là pháp h u vi. ã ch ng ph i qu vô vi, nên ch ng thích h p v i Viên Thông. B c Tiên c nói “Nh ng i rõ c Tâm, a i không t c t”. Th y c nh th , còn ch nào ng i ?

T B u Ph c nhân có v t ng ng h u, nói : “Ông c cái tâm thô y”.

V t ng nói : “ âu là ch tâm thô c a con ?”

T Ph c c m lên m t c c t, a cho v t ng, nói : “Qu ng ra ngoài c a i !”

V t ng ném xong, vào l i, h i : “ âu là ch tâm thô c a con ?”

T Ph c nói : “Ta th y có ti ng á ch m nhau ó, nên nói ông là thô tâm”.

N u v t ng này b ng t nh ng , li n thông su t Thánh Tánh, t c c Viên Thông v y.

Kinh :

“N u quán tánh Th y i

“Móng t ng, ch ng chân th t

“Nh nh , ch ng th quán

“Làm sao c Viên Thông ?

Thông r ng : Quán N c là trong m i Pháp Quán T ng. Ch thành t u c a móng t ng, há ng Chân Th t ? Cái lý chân th t, nh nh ch ng ng, ch ng m n n t o tác, nên ch ng ph i là ch quán t ng n c.

Nhà s h i T Tuy t Phong : “Su i x a ngu n l nh thì th nào ?”

T Phong áp : “Tr ng m t ch ng th y áy”.

H i : “Ng i u ng thì sao ?”

T Phong áp : “Ch ng theo mi ng vào”.

Nhà s nói y l i v i T Tri u Châu.

T Châu nói : “Ch ng th theo trong l m i vào”.

Nhà s l i h i : “Su i x a ngu n l nh thì th nào ?”

T Châu nói : “Kh ”.

H i : “Ng i u ng thì sao ?”

T Châu nói : “Ch t”.

T Tuy t Phong nghe c, bèn nói : “Tri u Châu là C Ph t”; xa h ng v ng làm l .

T y ch ng có l i i áp.

Ngài Thiên ng nêu ra r ng : “D ng l p Tông Th a, c n tay tuy t di u ! Tuy t Phong bi n lu n thân tâm b c thì n tri th c c a m t ngàn n m tr m ng i. Tri u Châu dùng th o n c a lão già m t tr m hai m i tu i, ch ng ng i k quái. Nh nay trong chúng, tùy theo l i nh ý ch , chê bai bác b lo n x , vùi l p ng i x a ! Nh ng g p nhau han h i, hình nh có tri âm, kh c c t ghi lòng, ít g p g ng soi t sáng !”

Ch th y c a nhà s kia v ng tr ch trong l ng không ng lay. Tri u Châu là kim dùi, thì Tuy t Phong là kim ch . Sao nói là ch ng ng ?

Kinh :

“N u quán tánh H a i

“Chán t ng, ch ng (ph i) th t là

“Ch ng (ph i) ph ng ti n S Tâm

“Làm sao c Viên Thông ?

Thông r ng : Ngài A La Hán H a u nghe nói n l a d c mà sanh chán ghét lìa b , ó là chán t ng h u vi. ã có a, chán, thì ch ng ph i là Chân Gi i Thoát. V l i, ng i S Tâm nh p o, ki m ch d c ch ng b ng cùng t t cái lý. Lý càng sáng thì D c càng tiêu. Nh mu n cùng lý, th quán xem L a là v t gì ?

T Tri u Châu nhân có nhà s h u bên, bèn ch l a h i r ng : “Cái y là L a, ông không c g i là L a, lão t ng nói r i v y”.

Nhà s không áp c.

T Châu l i g p l a lên, h i : “H i ch ng ?”

áp : “Ch ng h i”.

T Châu nói : “ Th Châu có Hòa Th ng u T , ông sang làm l mà h i, ch c s vì ông nói ra. Nhân duyên kh h p nhau, ch ng c n tr l i, ch ng kh h p nhau, thì hãy tr v ”.

Nhà s n T u T .

T T h i : “V a l i a ch n nào ?”

áp : “Tri u Châu”.

T T h i : “Tri u Châu có l i nói gì ?”

Nhà s nêu ra l i tr c.

T T nói : “Ông h i ch ng ?”

áp : “Ch ng h i, xin th y bày d y”.

T T bèn xu ng thi n sàng, i ba b c, ng il i, h i: “H i ch ng ?”

áp: “Ch ng h i”.

T T nói: “Ông v nói y l i v i T Tri u Châu”.

Nhà s tr l i nói y th v i T Tri u Châu.

T Châu nói: “V y h i ch ng ?”

áp: “Ch ng h i”.

T Châu nói: “ u T nh v y c ng ch ng qua loa l m âu”.

Ồi, hai v lão túc, ph ng ti n n nh th , còn ch ng ch u ng , lu ng là ai khác ?

Kinh :

“N u quán tánh Phong i

“ ng, t nh là i ãi

“ i, ch ng (là) Vô Th ng Giác

“Làm sao c Viên Thông ?

Thông r ng : Tánh c a các th ng này, n không t âu, i không v âu, nguyên ch ng có ch i ãi. Quán sát s c Gió không ch n ng, ng B

Tâm t c là Vô Th ng Giác, nào n i có hai t ng ng t nh gì âu ?

Ch vì ng i s c , trong cái ng, bi t cái Tánh ch ng ng, phân ra ng

v i b t ng, hai t ng ã có, t c là có i ãi. ã là i ãi, t c sanh di t

pháp, thì xa B Vô Th ng l m v y.

T Th M i B y, Ngài T ng Ca Nan , cho ng T Trì Giám, t tên l i là Già Da Xá a. M t hôm, nghe ti ng linh³⁰⁹ gió th i rung trên i n.

T h i r ng : “Linh kêu , gió kêu ?”

Xá a nói : “Ch ng ph i gió, linh kêu, tâm mình kêu v y”.

T nói : “Tâm là chi v y ?”

Xá a nói : “ u t ch t nh v y”.

T nói : “Hay thay, hay thay ! K t c o ta, không ông thì ai”.

V sau, L c T nhân hai nhà s bàn lu n ngh a gió v i ph n.

M t ng i nói : “Gió ng”.

Ng i kia nói : “Ph n ng”.

nh lu n ch ng d t.

T b c t i nói : “Ch ng ph i gió ng, ch ng ph i ph n ng, tâm các v ng”.

Cùng v i l i Ngài Xá a, nh t m t mi ng.

T Tuy t Phong nêu lên l i c a L c T “Ch ng ph i gió ng, ch ng ph i

ph n ng, tâm quý v ng”. Bèn nói : “T S l n bé, u r ng uôi r n,

áng cho hai m i g y !”

Khi y, Th ng T a i Nguyên Phu ng h u b t giác nghi n r ng.

T Phong nói : “V a r i tôi nói th c ng áng n hai m i g y !”

Thi u Qu c S th ng ng : “Ph ng ti n c Thánh d ng nh hà sa. T S nói “Ch ng ph i gió ng, ch ng ph i ph n ng, tâm quý v ng”.
ây m i là pháp môn tâm n vô th ng.

“B n chúng ta là khách môn h c a T S , li u làm sao am hi u ý T S ?
Ch nói : Gió, ph n ch ng ng, tâm ông v ng ng ! Ch nói : Ch ng c a gió ph n là âu ? Ho c nói : N ng v t rở Tâm, ch ng c n nh n v t. Ho c nói : S c t c là Không. Ho c nói : Ch ng ph i gió, ph n ng; ph i nên nhi m m u am hi u. Am hi u nh th thì cùng v i ý T S có gì giao thi p ? Ch ng th ch u cho ki u am hi u nh th .

“Các v Th ng T a, nên bi t r t ráo. Nh T rong y t ng r t ráo, thì pháp môn nào ch ng r ò ? Tr m ngàn ph ng ti n c a Ch Ph t nh t th i hi u su t, còn có chút nghi tình nào. B i th , c nh n nói “M t r ò ngàn thông, m t mê muôn l m”. Này các Th ng T a, âu ph i là ngày nay hi u c m t o n, ngày mai li hi u n a. Ch ng ph i là có m t ph n chuy n h ng th ng khó hi u, có m t ph n phàm phu y u kém ch ng hi u c. Cái ki n gi i nh v y thì có tr i qua s ki p nhi u nh b i c ng ch t m t th n kh trí. Làm gì có chuy n y !”

Thi u Qu c S nói th , sánh v i T Tuy t Phong ít nhi u, c ng nên cho n hai ch c g y !

Kinh :

“N u quán tánh Không i

“Không-tr , ch ng ph i Giác

“Không bi t, khác B

“Làm sao c Viên Thông ?

Thông r ng : Nghiêng v cái không t tr n ch ng ph i Giác. Cái Ch n Không thì t c Giác, t c Không. Ng i s c nh lu n cái Không th t d l m ng, nên c n ph i xét bi n.

T Huy n Sa th ng ng : “Ng i i nay ch ng t ng cái lý Trung o, v ng t k t dính v i s , k t dính v i tr n, ch n ch n nhi m tr c, m i m i bu c trối. D u có ch t nh ng , mà tr n c nh phân vân, danh t ng ch ng thi t. Bèn nh ng ng tâm thâm ni m, nhi p s v không, nh m con m t, ch a tinh th n, v a có kh i ni m, l p t c phá tr , m ng t ng v a sanh, bèn li n è ti t. Nh ki n gi i này t c là r i vào cái Không-tr c a ngo i o, ng i ch t mà h n ch ng tan, m m m t m t, vô giác vô tri, b t tai mà tr m chuông, u ng t khinh, d i.

“Trong y r ò ràng thì ch ng nh v y, ch ng cà rà ngoài c a, ch ng l n lút bên song. L i l i hi n ti n, không có ch th ng l ng, ch ng quan h n v n t . V n tuy t tr n c nh, v n không v th : t m g i là k xu t gia, r t ráo không tung tích. Nào là Chân Nh , phàm Thánh, a ng c, tr i ng i, ch là ph ng th c ch a b nh cho gã cu ng. H không còn ch ng c i

biện, thì nó há có thể ngưng trệ? Ngồi thì dục ngang chông rì Bần Tánh.
Nhấn vào Trong ý, phạm Thánh cũng chông có chỗ lập. Nếu hiểu trong
câu khế ý, thì chìm đắm chông. Nếu hiểu ngoài rộng cù, thì sa vào
Ma cõi. Như thế này, tuy tưởng an bài. Vì vậy nên lờ lờ, chông
chông a mu i mông.

“Cái ý xa nay vẫn bằng phông, nào dùng sự ta tr. Ngồi thì, như
mây chính là Chân Giới Thoát. Chông gông suy tính, dục lập là trái
Chân. Nhấn vào Trong ý, mà y lông chông thế, bày ý tứ sai. Dục cho
ngàn Thánh ra, bày ra mặt chông chông. Trần trông”.

Nhớ cái Huy N Sa t c th u t ý ch Chân Không. Cái Vô Thế
Bông chông gông tên ó thôi. Há chông Viên Thông hiên tiến?

Kính:

“Nếu quán tánh Thế giới

“Thế chông phông thế tr

“Gi tâm là h v ng

“Làm sao c Viên Thông?”

Thông rông: Như Lai Thế Giới Chân Như Tánh tức là Bát Thế, vẫn
chông phông là h v ng. Ngồi chông a thế Tánh chông thế chuyển Thế, chông
Thế chuyển, bèn dùng sự quán tính soi xét, thì quán cũng là Thế, niệm
niệm sanh diệt, chông phông thế tr. Dục cho có thể gi tâm lòng trong
chông ng, y là do lòng quán tính trì giữ, cũng thu c v h v ng. Há cái
Diệu Trệ Thế Giới, vẫn vô tâm, chông gì cho còn mà không âu
chông còn y?

T Thế Giới Sáu, Ngài La H u a La n ch Ông Thế Giới Nan, g p
ông nh p nh. Thế cùng chúng ch xem, trừ qua hai mặt niệm ngày niệm
nh d y.

T hỏi rông: “Thân ông nh hay tâm ông nh?”

Th y đáp: “Thân tâm u nh”.

T nói: “Thân tâm u nh, sao có vào ra?”

Th y đáp: “Tuy có ra vào, chông mặt thế tr, như vàng trong gi ng,
th vàng thế tr”.

T nói: “Nh vàng trong gi ng, như vàng khế gi ng, vàng không
ngồi thế tr, thì v t gì ra vào?”

Th y nói: “Chông có lẽ nói vàng là ngồi thế tr, âu có v t ra vào. Chông có lẽ
nói vàng ra vào, mà vàng chông phông thế tr”.

T nói: “Nếu vàng trong gi ng, thì ra khế gi ng là vàng nào? Vàng nếu ra
khế gi ng, thì lẽ là v t gì?”

Th y đáp: “Vàng như khế gi ng, gi ng chông phông vàng. Như vàng
gi ng, khế gi ng chông phông v t”.

T nói: “Nghĩa này chông phông”.

Th y nói : “Ngh a kia ch ng rĩ”.

T nói : “Ngh a này ph i r t”.

Th y nói : “Ngh a kia ch ng thành”.

T nói : “Ngh a kia ch ng thành, ngh a cái ta thành v y”.

Th y nói : “Ngh a cái Ta tuy thành, pháp ch ng ph i cái Ta v y”.

T nói : “Ngh a Ta ã thành, Ta không Ta v y.

Th y nói : “Ta không ta thì l i thành ngh a gì ?”

T nói : “Ta mà không ta, nên thành ngh a c a ông”.

Th y nói : “Th y nhân gi là ai, mà c vô ngã y ?”

T nói : “Th y ta là Già Na Bà, ch ng Vô Ngã y”.

Th y dùng k ca ng i r ng :

“Kính l Bà s

Nhân gi ra t ó

Nhân gi vô ngã v y

Tôi mu n ng i làm th y”.

T dùng k áp r ng :

“B i vì ta v n là vô ngã

Ông c n th y cái Ngã c a ta

Ông n u mu n coi ta là Th y

Bi t ta ch ng ph i Ngã c a ta”.

Th y Nan tâm ý r ng nhiên, bèn c u thoát.

T nói : “Tâm ông v n t t i, ch ng ràng bu c Ngã-S ”.

R i phó bài k Chánh Pháp Nhãn r ng :

“Trong Pháp, th t không ch ng

Ch ng gi c ng ch ng lìa

Pháp ch ng t ng H u Vô

Trong ngoài ch nào kh i”.

Th nên, bi t chuy n Th c thành Trí thì trong kho ng m y t . Còn không th y cái Chân Th t, r t c ng là h v ng.

Kinh :

“Các hành u vô th ng

“T ng ni m v n sanh di t

“Nhân qu nay khác bi t

“Làm sao c Viên Thông ?

Thông r ng : C n c theo pháp môn ni m Ph t thì ni m t c là Ph t, hành t c

là Ph t, c ch Tâm là Ph t, c ch Tâm làm Ph t. Qu và Nhân là m t.

V n ch ng ph i khác bi t. Nay Ngài V n Thù ch quy v m t ng h ng

th ng, nên cho hành là vô th ng, ni m thu c sanh di t, l y ó mà c u qu

Ph t th ng tr , ch c ch ng th c.

Thi n s T K nhân o h u c a H i Liên Xã m i, th ng ng, nói :
“Đ n d n tóc b c da m i, cha tr mà con già ! Xem coi b c i suy y u,
nghì ch t Th ng T a ng c ! D u cho vàng ng c y nhà, coi ch ng gi c vô
hình ! Há kh i suy tàn, già b nh, hãy nên r t l u ý ! M c ng i ngàn chuy n
khoái vui, h n ta v n c t do ! Vô th ng r t cu c l i n, v nhà u ng
trà i thôi. Ch có n o t t tu hành, y c i vòng quanh ! Ch ni m A Di à
Ph t, ni m c ch ng nên chuy n !”

L i nói : “Ái chà ! Cái con ng s ng y ã b Thi n o Hòa Th ng ch
th ng rõ ràng ra r i v y. Chính các ông sáng t i qua l i trong con ng t t,
vì sao ngay tr c m t mà l m i qua A Di à Ph t. Trong y ti n c c,
bèn hay tr cái ch ng mê m iên o, nh m i tên d d , c t l i nghi
l m, d t sông si ái, ch t phá r ng tâm r m, r a tâm u tr c, làm th ng ngay
tâm tà v y, d t tuy t tâm sanh t . R i sau chuy n nh p mé kia, d cao chân,
h ng v ch Ph t T d m b c ch ng t i mà ti n m t b c ! M mi ng ra,
h ng v ch Ph t T d y d ch ng t i mà nói m t câu ! G i tr l i Thi n
o Hòa Th ng, riêng c u n o t t tu hành ! N u mà c y theo tr c, b cha
ch y tr n, l u l c ph ng ng i, ng ông ch m Tây, kh thay A Di à
Ph t !”

L i còn T Hu nh Long Tân, th ng ng r ng: “Ng c Thanh Châu b
vào n c c, n c c ch ng th ch ng trong. Ni m Ph t vào trong tâm
r i lo n, tâm lo n ch ng th ch ng Ph t. Ph t ã ch ng lo n, n c c t
trong. N c c ã trong, công quy v âu ?”

Ch p lâu, nói : “M y h c phong tràn bi n l n, ch a t ng nghe nói l t
thuy n câu !

“Phàm tr n thu nhi p sáu C n, tu pháp môn ni m Ph t, là còn dùng n o
ng công cán. M t phen l t thoát, n i cái Th y này xoay cái Nghe th ng
th u ngu n Tánh, bèn xa l m l i”.

Th t là cái c tu ch ng Viên Thông T i Th ng v y.

---o0o---

IV. NH C N VIÊN THÔNG H NH T

Kinh :

“Tôi nay b ch Th Tôn

“Ph t xu t cõi Ta Bà

“Ph ng này, chân giáo th

“Thanh t nh t i nghe thanh

“Mu n vào Tam Ma

“Th t do cái Nghe nh p

Thông r ng : Thánh nhân thì t l p giáo pháp, tùy ch n ch ng ng. Họ c có ch dùng ánh sáng mà làm Ph t s , họ c có ch dùng cây B c a Ph t mà làm Ph t s , cho n dùng v n r ng ài cao, họ c dùng h không, họ c dùng s l ng l không nói, không ch bày, nh cỡi Ph t H ng Tích, không có l i nói v n t , ch l y h không, khi n cho ng i-tr i c vào Lu t, H nh. Cái giáo th ph ng này, c t i ch Nghe ti ng. Ch ng l n l n v i tr n c u, c c k trong s ch. Thu n là trong s ch nên d dàng kh nh p Tam Ma . Th gi i Ta Bà này dùng cái Nghe làm ng c v y. Nhà s h i T Huy n Sa : “K h c nhân m i vào r ng Thi n, xin th y ch con ng vào”.

T Sa nói : “Có nghe ti ng n c su i Y n ch ng?”

áp : “Nghe”.

T Sa nói : “Theo trong y vào”.

áng g i là ch bày th ng su t v y.

Kinh :

“Lìa kh c Gi i Thoát

“Lành thay Quán Th Âm

“Trong h ng sa s ki p

“Vào cỡi Ph t vi tr n

“ c s c i t t i

“Vô Úy Thí chúng sanh

“Di u Âm, Quán Th Âm

“Ph m Âm, H i Tri u Âm

“C u th , yên lành th y

“Xu t th , h ng th ng tr

Thông r ng : Lành thay c Quán Th Âm, ã lìa kh ão nên hay c u i t th y yên lành, ã gi i thoát ó nên hay khi n cho ng i xu t th c th ng tr . Trong h ng sa ki p vào cỡi n c nhi u nh s b i nh , ba m i hai ng Thân không âu ch ng kh p. B thí m i b n pháp Vô Úy, c l c i T T i, thì b n di u c không th ngh bàn. Tâm Nghe chí di u, nh ti ng qua vách, th y hóa thành m t Di u Âm v y. Di u ch Thanh T nh, t c g i là ti ng Ph m Âm, Di u ch H ng ng, t c g i là Tri u Âm, Di u ch Tìm Thanh (C u Kh), t c g i là Quán Th Âm, âm thanh th gian ch ng th so sánh, mà là âm thanh m u nhi m c a T Tánh v y.

Có nhà s h i T Quy Tông : “Nh th nào là Huy n Ch ?”

T Tông nói : “Không ng i hi u c”.

H i : “H ng n thì th nào ?”

T Tông nói : “Có h ng li n sai”.

H i : “Không h ng n thì th nào ?”

T Tông nói : “Ai c u Huy n Ch ?”

L i nói : “ i i ! Không có ch cho ông dùng tâm”.

H i : “Há không có c a ph ng ti n khi n h c nhân c vào ?”

T Tông nói : “Quán Âm trí l c m u. Hay c u th gian kh ”.

H i : “Nh sao là Quán Âm trí l c m u ?”

T Tông gõ n p nh l ba cái, h i : “Ông có nghe ch ng ?”

áp : “Nghe”.

T Tông nói : “Sao ta ch ng nghe ?”

Nhà s không có l i áp.

T Tông dùng g y u i xu ng.

Hôm khác, th ng ng : “Hôm nay ta mu n nói Thi n !”

Các t u ng n phía tr c.

T Tông nói : “Hãy nghe h nh Quán Âm ng kh p các n i ch n !”

H i : “Nh sao là h nh Quán Âm?”

T Tông li n kh y móng tay, nói : “Các ông l i nghe ch ng ?”

áp r ng : “Nghe”.

T Tông nói : “Cái l này, h ng Trong y ki m cái gì ?”

T Quy Tông th y rõ, m t o n di u âm an nhiên th ng tr c a m i ng i, ch ng ti c mà trùng trùng ch ra, th t quá i t bi.

Kinh :

“Nay kính b ch Nh Lai

“Nh Quan Âm ã nói

“Ví nh ng i yên

“M i ph ng u n i ti ng

“M i ch n ng th i nghe

“ ó là Viên Chân Th t

Thông r ng : Tam Mu i v n tròn soi chi u c a c Quán Âm không kh i không làm, nên nh ng i yên l ng, m i ph ng ánh tr ng, m i ch n u nghe. âu ph i b n ph n thi u m t n a ph n. ây là c nh hi n bày y cái Viên này v y.

Thi n s Hoàng Bá Duy Th ng ng u nhiên dùng cây qu t v vào song c a thành ti ng, b ng nh l i trong kinh nói, “M i ph ng u n i tr ng. M i ch n ng th i nghe”, nhân ó i ng .

V sau, Thái Thú Tho i Châu phó thác cho T Hoàng Long ch n l a ng i tr trì chùa Hoàng Bá.

T Long nhóm chúng, nói r ng : “Lên l u chuông ni m tán³¹⁰. D i chân sàng tr ng rau”. Ng i nào nói c, sang y tr trì”.

Ngài Duy Th ng b c ra nói r ng : “Mãnh h gi a ng ng i”.

T Long r t khoái ý, bèn khi n sang ó.

Nh Ngài Duy Th ng, có th nói là t thân ch ng cái Viên Chân Th t v y.

Kinh :

“Tánh âm thanh,   ng t nh
“Trong (cái) Nghe là có, không
“Không ti ng, g i (là) không nghe
“Ch ng th t không Tánh Nghe
“Không ti ng, ã không di t
“Có ti ng c ng ch ng sanh
“Sanh di t   u tr n là
“ ó là Th   ng Chân Th t
“Đ u cho trong m ng t   ng
“Không ngh nh ng ch ng không
“Tánh Nghe ngoài suy ngh
“Thân tâm không b ng   c

Thông r ng : Âm thanh có   ng có t nh, nên s   Nghe khi có khi không. Tánh Nghe thì th   ng tr , ch ng do ti ng mà có sanh, ch ng ph i không ti ng mà di t m t. L y   âu mà nghi m xét ? Trong m ng t   ng nghe ti ng chày giã g o mà cho là ti ng chuông tr ng, khi ng   c ng nh khi th c, ch ng có m   n n ngh suy. Cái Bi t này   i v i cái bi t ch ng th   ng h ng có khác, nên trong s ghi nh có th th y là nó th   ng h ng. N m C n kia   trong m ng c ng th y c nh rõ ràng, nh ng ch a ch c   i v i c nh tr   c m t mà bi t, ph i có suy ngh m i k t thành. Nên n m C n kia suy ngh thì có, không suy ngh thì không, khi th c t nh   i c nh t có, khi ng m ng   i c nh t không, v ng tr n i thân tâm, b C n Tr n trói bu c.   c ch Tánh c a Nh Th c ch ng   i khi th c r i suy ngh m i có, ch ng ch khi m ng mà ch ng suy ngh thì không. Tánh y siêu vi t kh i ngoài s suy ngh và ch ng suy ngh . B i th , Tánh Giác Quán c a s xoay l i cái Nghe là ngoài ngh suy và ch ng ngh suy, khác h n v i cái quán chi u thông th ng s d ng   n suy ngh . ã ra ngoài c nh gi i c a ngh suy, nên n i C n mà là C n, nên thân ch ng   n   c v y.   n i Th c mà là Th c, nên tâm ch ng   n   c v y.   ây là “Sanh di t ã di t, t ch di t hi n ti n”, ch ng g i cái y là Ph t Tánh Chân Th   ng sao ?

Ông Tr   ng Vô C u nói v i T   i Hu r ng : “Con m i khi trong m ng thì th y   c Lu n Ng , M nh T , nh v y là sao ?”

T Hu l y t kinh Viên Giác, nói : “Do b i l ng d t, nên Tâm Ch   Nh Lai m i ph ng th gi i trong ó hi n hi n, nh bóng trong g ng”.

Ông Vô C u nói : “Ch ng ph i là lão s thì không th nghe   c lu n này”.

Ông Vô C u trong chiêm bao d ng nh t p khí ch a tr . T   i Hu ch ra i Viên C nh Trí ch ng ng i gì t p khí l ng x ng kh i di t. áng g i là th u su tr t ráo cái “M t   ng chân th   ng”.

Kinh :

“Nay cõi Ta Bà này

“Thanh lu n c t r o
 “Chúng sanh mê g c Nghe
 “Theo thanh nên l u chuy n
 “Anan tuy nh k
 “Ch ng kh i l c t ng tà
 “Há ch ng tùy ch m
 “Xoay dòng c Th ng Chân
 “Anan, ông nghe k :
 “Tôi n ng oai l c Ph t
 “Tuyên nói Kim Cang V ng
 “Nh huy n, ch ng ngh bàn
 “Ph t M u, chân Tam Mu i
 “Ông nghe h ng sa Ph t
 “T t c pháp bí m u
 “Tr c ch ng tr d c l u
 “Ch a nghe thành l m l i
 “Dùng Nghe trì Pháp Ph t
 “Sao ch ng nghe (cái) t nghe ?

Thông r ng : Lu n cái c n c c a cõi này, nên ch ng r o Tâm Tánh, ph i
 n ng theo ti ng lu n gi i mà c t r o, ngh a là nhân l i nói mà ng o,
 ó là s th ng v y. Nh ng chúng sanh ch ng th u t b n nguyên, theo
 ti ng mà l u chuy n, g i ó là mê. Th ó, ch y theo v t là tà, v g c là
 chánh. N u có th ng c dòng n t t ngu n, n ch ch ng sanh di t, ó là
 xoay cái Nghe mà ch ng Chân Th ng, ch ng theo dòng chìm m. ây là
 pháp môn m t ng Ni t Bàn c a h ng sa Ph t v y. Tam Mu i Kim Cang
 V n Huân V n Tu g i là nh huy n, vì không nguy n, không làm v y.
 Không nguy n, không làm, thông su t g c Nghe, Ch Ph t u do ó mà
 xu t. N u có nguy n, có làm là d c l u ch ng tr , tuy r ng gi các pháp
 môn bí m t, c ng i thành l m l i. Ch ng ph i ch tâm ô nhi m, tình th c
 còn m i g i là d c l u, mà ch l o m t kh i lên ni m th y Ph t c ng g i là
 tà. Nên xoay cái Nghe, nghe vào T Tánh m i là c nh t i tr b nh a
 v n v y.

Vua T ng Hi n Tông h i nhà s Thiên Trúc r ng: “ ã là “Ng n núi bay
 n³¹¹,” sao ch ng bay v ?”

áp r ng: “M t ng ch ng b ng m t t nh”.

L i h i: “ c Quán Âm trong tay l n chu i ni m gì ?”

áp r ng: “Ni m c Quan Th Âm B Tát”.

L i h i: “T ni m danh hi u mình làm gì ?”

áp r ng: “C u ng i ch ng b ng c u mình !”

Có nhà s h i thi n s Chí Siêu: “Nh sao là Ph t ?”

T Siêu nói : “Ông là ng ười nào ?”

Nói r ồi : “Há ch ỉ ng ph ải “Bền là³¹²” hay sao ?”

T Siêu nói : ““Bền là” t ừ c ả m ột giao thi p !”

Hai t ừ c ả này u ốn h ợp v ề ý ch ỉ “Nghe cái t ừ nghe”.

Kinh :

“Cái Nghe ch ỉ ng t ừ nhiên sanh

“Nhân Thanh có danh t ừ

“Xoay Nghe thoát kh ỏi Ti ếng

“Gi ỏi Thoát ầu có danh

“M ột C ả n ấ v ề ngu ời

“Sáu C ả n thành Gi ỏi Thoát

“Th ực y, Nghe nh ư lò a, huy ền

“Ba cõi là không-hoa

“Nghe l ời, g ọi c ả lò a tr ả

“Tr ả n ấ u, Giác tròn s ắc ch ỉ

“S ắc ch ỉ t ừ, quang thông su ốt

“L ời ch ỉ u ốn trùm h ết không

Thông r ồi : D ễ ấ y nói rõ ể ng vào b ằng cách t ừ nghe cái Tánh Nghe.

Tr ả c ả c ả n ấ xét ấ nh cái Tánh Nghe này. T ừ Nhân Duyên sanh ấ ? T ừ T ừ
Nhiên sanh ấ ? Tánh Nghe v ề n ấ ch ỉ ng ph ải sanh, nên ch ỉ ng ph ải Nhân
Duyên hay T ừ Nhiên sanh, ấ c ả bi ết nhân có âm thanh thì hi ện nên l ập ra cái
tên “Nghe”. N ếu quay l ời v ề i ể c ả Ph ần V ề n ấ thì ấ n ấ ch ỉ ch ỉ ng sanh di ể t. ấ
không có ng ười nghe, t ừ không có ch ỉ nghe, h ết nhiên v ề i ể âm thanh ch ỉ ng
quan h ệ gì nhau. Cái y ể v ề n ấ thoát kh ỏi âm thanh, không th ể tr ả l ời g ọi là cái
Nghe v ề y. G ọi là gì ấ ? Cái y ể t ừ tên cho t ừ t ừ c ả mà t ừ t ừ c ả không th ể t ừ tên
cho cái y ể. Ch ỉ có th ể ví cái ó nh ư ngu ời c ả i mà thôi. Cho nên quay v ề
ngu ời n ấ, tr ả v ề c ả i, thì cái Tánh Nghe còn không có tên, l ời gì làm ràng bu ố c
? T ừ c ả ngay m ột C ả n ấ y, ể ng th ể gi ỏi thoát, nên sáu C ả n ấ nh ấ t th ể i trong
s ắc ch ỉ v ề y. Sáu C ả n ấ v ề n ấ t ừ trong s ắc ch ỉ, b ằng d ể y ể lên cái Th ực y, Nghe mà làm
cái N ấ ng, gi ể ng nh ư tr ả ng m ột nhìn thì sanh lò a huy ền; b ằng th ực y ba cõi mà
làm cái S ắc, nh ư m ột lò a th ực y hoa ể m ột gì a h ết không.

Lò a huy ền, không-hoa v ề n ấ t ừ ch ỉ ng có, mà u ốn i ể theo dòng quên tr ả l ời,
ch ỉ ng bi ết là h ết v ề ng. Gi ể nghe tr ả l ời cái g ọi c ả nghe, c ả n ấ lò a tr ả c ả h ết di ể t
m ột, t ừ sáu Tr ả n ấ tan bi ết n ấ, mà cái B ằng Giác th ể ng h ết ng tròn s ắc ch ỉ. Nh ư m ột
sáng thì hoa ể m ột ch ỉ nào n ấ y sanh ấ ? Cái g ọi là v ề n ấ tròn trong s ắc ch ỉ là ch ỉ ng
d ể p ả b ằng muôn t ừ ng mà C ả n ấ và Tr ả n ấ ng ười u ốn trong s ắc ch ỉ. Trong s ắc ch ỉ cùng
c ả c ả, th ực y su ốt m ột i ể ph ể ng, nh ư ng ười c ả l ực ly trong ng ười n ấ, ng ười m ột m ột tr ả ng
báu ể trong, thì ánh sáng có ch ỉ nào không th ể u ốn su ốt? ó là ể trong sáng
s ắc ch ỉ phát ra ánh sáng, l ời ng ười mà kh ể p ả soi, t ừ c ả ch ỉ g ọi là s ắc ch ỉ u ốn soi c ả
Nguyễn Minh. Ch ỉ u ốn soi mà ch ỉ ng sanh cái S ắc, t ừ l ời kh ể p ả h ết không. Nh ư

m nh mây t i kho ng tr i xanh, mà bi n Giác toàn v n l ng trong, c cái g c nguyên di u v y. Mu n i gi i thoát bèn xoay l i cái Nghe thì xong r i v y.

T Hoàng Bá nói : “Pháp y bình ng, không có cao th p, t c là B . Tâm B n Nguyên Thanh T nh ây cùng v i chúng sanh, Ch Ph t, núi sông th gi i, có t ng, không t ng, kh p m i ph ng cỡi, c th y bình ng, không có t ng kia, ây. Cái Tâm B n Nguyên Thanh T nh này th ng t tròn sáng, soi kh p.

“Ng i i ch ng ng , ch nh n Th y, Nghe, Hay, Bi t làm Tâm, b Th y Nghe, Hay Bi t ng n che, vì ó mà ch ng th y cái B n Th thu n túy sáng su t. Ch ngay y vô tâm, B n Th t hi n. Nh v ng m t tr i l n m c lên gi a h không, soi chi u kh p m i ph ng, su t không ch ng ng i. Th nên, ng i h c o ch nh n th c n i cái Th y, Nghe, Hay, Bi t ng tác nh nh t. D p i cái Th y, Nghe, Hay, Bi t thì n o tâm b t ch ng có ch vào. Ch ngay n i ch Th y, Nghe, Hay, Bi t nh n là B n Tâm, nh ng B n Tâm ch ng thu c Th y, Nghe, Hay, Bi t c ng ch ng lia ngoài Th y, Nghe, Hay, Bi t. Ch ch trong Th y, Nghe, Hay, Bi t mà kh i ki n gi i, ch trên Th y, Nghe, Hay, Bi t mà ng ni m, c ng ch ng lia Th y, Nghe, Hay, Bi t mà gi pháp. Ch ng T c, ch ng Ly, ch ng tr , ch ng tám, d c ngang t t i, không âu ch ng o tràng”.

Nh l i T Hoàng Bá, li n n i b nh lò a c o chùi h t ráo. ó c ng là m t s giúp tr l i ngu n.

Kinh :

“Xem tr l i th gian

“Gi ng nh vi c trong m ng

“Ma ng Già trong m ng

“Ai gi c hình ông ?

“Nh i, huy n s khéo

“Huy n làm các nam n

“Tuy th y các C n ng

“C t do m t máy gi t

“Máy ngh là l ng yên

“Các huy n thành vô tánh

Thông r ng : ã là thanh t nh t t cùng, ánh sáng thông su t, l ng chi u trùm h không thì h không còn bao trùm c, hu ng là các s v t trong h không ? Cho nên b nh lò a h t d t, thì không ch ba cỡi hoa m x a nay không t ch, mà nào C n nào Tr n trong ba cỡi u nh m ng huy n v y. Cô Ma ng Già trong m ng làm sao b t gi hình hài ng i t nh. Tâm dù t nh táo, âu th n m c s v t trong m ng ? ây là m t ch ng c v C n, C nh v n t gi i thoát v y.

B Li t T có chép huy n s khéo làm nên ng i huy n, trong n m t ng, ngoài n m c n, ch y nh y di n trồ th , y nh ng i th t. Trờ vui ã xong, ng i huy n l i v i ái thi p c a vua, vua n i gi n. Huy n s v i tháo ng i huy n, toàn là b ng g . Cái gi n c a vua m i tiêu tan. Cái gi n c a vua ch ng có n nh m chi ng i huy n, vì ng i huy n vô tâm. Huy n v n không tánh, sao có chuy n vui bu n trong y ! ây c ng là m t ch ng c C n C nh v n t gi i thoát.

Thi n s Ng T Di n d y chúng r ng : “Hôm qua s n t ng vào thành, th y m t r p hát t ng g múa r i, bèn ng n tr c xem. Ho c th y uy nghiêm l lũng, ho c th y x u xí không ch u n i, chuy n ng i, ng i, xanh vàng tr ng, m i m i rõ ràng. Khi xem k l ng thì trong t m màn xanh có ng i. S n t ng tìm gi ch ng c, m i h i quý tánh ông ta.

“Ng i kia nói : “Lão Hòa Th ng xem r i thôi, l i h i tánh nào ?”

“S n t ng b m t câu y, li n ch ng có l i i l i, không lý l tr i bày. Gi có ng i nào vì s n t ng nói c ch ng ? Hôm qua trong kia l c ti t, hôm nay trong y b ng g c !”

Nh hi u c tin t c “B ng g c” này thì có th nói là “Máy ngh t c l ng yên” v y.

Kinh :

“Sáu C n c ng nh th

“V n y m t Tinh Minh

“Phân thành sáu Hòa Hi p

“M t ch ã v ngh

“Sáu d ng u ch ng thành

“M t ni m tr n c u tiêu

“Thành Viên Minh T nh Di u

“Còn Tr n là H u H c

“Sáng t t t c Nh Lai

Thông r ng : T Hoàng Bá nói r ng : “ ng là m t Tinh Minh (cái Thu n Sáng), phân làm sáu Hòa Hi p. M t Tinh Minh y là M t Tâm v y. Sáu Hòa Hi p là sáu C n v y. Sáu C n này m i cái cùng v i Tr n hi p : M t v i S c hi p, Tai v i Ti ng hi p, Ý v i Pháp hi p. Kho ng gi a sanh ra sáu Th c, thành m i tám Gi i. Nh rõ m i tám Gi i không ch có, g m sáu cái hi p thành m t Tinh Minh. M t Tinh Minh là Tâm v y. Ng i h c o u bi t th . Ch ch ng kh i lý gi i “M t Tinh Minh sáu Hòa Hi p” bèn b pháp bu c, ch ng kh h p B n Tâm.

“Nh Lai ra i mu n thuy t Chân Pháp Nh t Th a. Chúng sanh ch ng tin, kh i lên bài báng, chìm trong bi n kh . B ng tr n ch ng nói, thì r i vào l n ti c, ch ng vì chúng sanh kh p x o m u. Bèn bày ph ng ti n, nói có ba th a. Th a có l n, nh ; ch c có c n sâu, u ch ng ph i là B n Pháp.

Nên nói : Duy ch có m t o Nh t th a, d hai thì ch ng ph i Chân. Nh ng r t cu c ch a bày pháp Nh t Tâm. Nên v i Ca Di p cùng chia tòa ng i, riêng phó chúc Nh t Tâm, ngoài l i mà thuy t pháp. ây là m t ngành bi t hành, n u có th kh ng bèn n Ph t a v y”.

L i c a T Hoàng Bá ây tr n ch ng lu n n “Còn Tr n là H u H c”, úng là khí tr ng i Th a.

Hì p Lu n nói r ng : “B Tát S H nh th y cái D ng b c trung, b i thâm tín Chân Nh nên th y c chút ít, bi t thân Nh Lai là không n, không i, không có ch đ t m t, duy tâm nh hi n, ch ng lìa Chân Nh . Nh ng B Tát này còn ch a lìa phân bi t vì t vì ch a nh p v Pháp Thân. B Tát Tâm T nh th y cái D ng vi t , nh v y mà v t chuy n, cho n B Tát C u Cánh a cái Th y m i h t. D ng vi t g i là Thân Th D ng. Vì có Nghi p Th c, th y Thân Th D ng. N u lìa Nghi p Th c t không gì th y. T t c Nh Lai u là Pháp Thân. Pháp Thân không có s c t ng sai bi t kia, ây, mà h t ng th y v y.

Ôi, phạm l y cái D ng vi t g i là Thân Th d ng, l y s h t cái Nghi p Th c vi t g i là trong a v B Tát, nên nói “Còn Tr n là H u H c”. N u lìa Nghi p Th c t không gì th y, g i ó là Pháp Thân Nh Lai, nên kinh nói “Sáng t t t c Nh Lai”.

Kinh :

“ i chúng cùng Anan

“Xoay c nghe iên o!

“Quày nghe, nghe T Tánh

“Tánh thành : Vô Th ng o

“Có th th t nh v y

“ ây m t ng Ni t Bàn

“C a vào h ng sa Ph t

“Ch Nh Lai quá kh

“Pháp môn này thành t u

“Hi n t i các B Tát

“Th y theo, vào Viên Minh

“Ng i v lai tu h c

“Hãy y Pháp nh th

“Tôi c ng trong y ch ng

“Ch ng riêng Quan Th Âm

Thông r ng : C nghe theo ngoài buông tu ng, t mê g c theo ng n, nên g i là o iên. Quày cái Nghe nên xoay l i cái C y v y. Nghe tr l i T Tánh, là ng c Tr n hi p Giác, nên g i r ng Chánh. Nghe T Tánh bèn nhìn th y m t m i x a nay, thì cái Tánh Nghe này ti n thành Vô Th ng B ,

Chân Th c a ba Viên Thông; ch ng nh ngoài c. ó là n Môn ch ng thành Vô Th c a ba i Ch Ph t v y.

Có nhà s h i T Tr ng Sa : “Th nào là V n Thù ?”

T Sa nói : “T ng vách, ngói g ch ó v y”.

H i : “Th nào là Quan Âm ?”

T Sa nói : “Âm thanh ngôn ó v y”.

H i : “Th nào là Ph Hi n ?”

T Sa nói : “Tâm chúng sanh ó v y”.

H i : “Th nào là Ph t ?”

T Sa nói : “S c thân chúng sanh ó v y”.

H i : “Th c a h ng sa Ch Ph t u ng, sao l i có th danh t ?”

T Sa nói : “Theo c n M t tr l i ngu ng i là V n Thù. Theo c n Tai tr l i ngu ng i là Quan Âm. Theo Tâm tr l i ngu ng i là Ph Hi n. V n Thù là Di u Quan Sát Trí c a Ph t. Quan Âm là Vô Duyên i T c a Ph t. Ph Hi n là Vô Vi Di u H nh c a Ph t. Ba Thánh là Di u D ng c a Ph t. Ph t là Chân Th c a ba Thánh. D ng thì có h ng sa gi danh. Th thì g i chung là B c Già Ph m”.

Th nên bi t, m i V nh p Viên Minh cùng Ch Ph t không khác. Nh ng c n Tai thì t t viên, nên ph i l y Quan Th Âm làm Pháp.

Kinh :

“Th t nh l i Th Tôn

“H i tôi các ph ng ti n

“ c u i r t chót

“Ng i c u xu t th gian

“Thành t u Tâm Ni t Bàn

“Quan Th Âm h n c

“Còn các ph ng ti n khác

“ u là Ph t oai th n

“N i s b tr n lao

“Ch ng ph i Pháp h c th ng

“Sâu c n ng nghe Pháp

“ nh l Nh Lai T ng

“Vô L u, ch ng ngh bàn

“Nguy n gia b v lai

“Trong Pháp này không l i

“Ph ng ti n d thành t u

“Nên dùng d y Anan

“Cùng i sau chìm m

“Ch n i C n này tu

“Viên thông h n t t c

“Chân Th t Tâm là th ”.

Thông r ng : ây là c V n Thù tr l i ch h i c a Ph t, ch n l a Viên Thông thì không gì b ng pháp môn xoay l i cái Nghe c a c Quan Âm, áng d y cho Ông Anan ch a tr cái l i ch a l m chuy n nghe, và c u c cho i m t ki p, d t i cái kh trôi xoay. Ch ng nh các ph ng ti n khác, tình c ch m nh m m t c duyên, phát minh vi c mình, ng i sâu thì nh p vào ch vi di u, s tâm ch ng bì k p, ng i c n v ng n i d u v t, i v i Viên Thông ch a h p, tr c sau u ch ng ph i là ch tu h c lâu dài. c ch theo c n Tai mà vào thì sâu c n u h p nên, áng tu h c lâu dài, l i r t d thành t u, ph ng ti n t t cùng. Th nên c V n Thù xin Th Tôn âm th m gia b thì cái tâm chân th c vì ng i c a Ngài m i an n v y.

Thi n s Trung H i C u th ng ng : “Nhân duyên c m cháo c a tôi ch n này, vì các anh em x ng nêu, r t ch ng ph i là th ng h ng. Mu n Viên Thông ch t nh y u, hãy chính n i núi sông, t ai cùng ông phát t . o y Chân Th ng, c ng v n r t ráo. Nh theo c a V n Thù vào thì t t c t, cây, ngói, g ch vô vi giúp ông phát t c y u. Nh theo c a Quan Âm vào thì t t c ti ng t m, ch nhái, trùn d giúp ông phát t c y u. Nh theo c a Ph Hi n vào thì ch ng ng b c mà n n i. Ba c a ph ng ti n này m hoác cho ông. Gi ng nh l y m t m i tên gẫy khu y nu c bi n c khi n cho loài cá, r ng kia bi t n c là sinh m nh. H i ch ng ? B ng không Trí Nhãn mà th m xét chân chánh ó, tha h ông tr m th khéo hay c ng ch ng là c u cánh”.

L i có nhà s h i thi n s o Ph : “K S Tâm h u h c, m i vào tùng lâm, trong c a ph ng ti n, xin th y ch bày”.

T Ph gõ khuôn c a.

Nhà s h i : “H ng th ng l i có s vi c hay không ?”

T Ph nói : “Có”.

H i : “Nh sao là vi c h ng th ng ?”

T Ph l i gõ khuôn c a.

Ôi ! c Ph Hi n nói “Tâm nghe su t m i ph ng”. c V n Thù nói “Ta c ng t trong ó ch ng”. Ba v Thánh thay nhau c x ng khi n ng i theo c n Tai nh p, u ng v i c y u c a cõi này v y. N u các v tôn túc phát minh, tr c sau tí p d n ch h ng th ng, nào t ng ch ng tuân l i v t Viên Thông ? Ch sao ng i n ch ng ít v y ? Ch ng nh p T ch Di t Hi n Ti n t ch ng có d .

Nh ng trong Trí Lu n nói r ng : “C n Tai không có s t bi t, nên ch ng có nghe. Nh Th c ch c lát, nên ch ng th phân bi t. Tai ch ng nghe, Ý Th c c ng ch ng có nghe. Vì sao th ? N m Th c tr c bi t n m Tr n, r i sau Ý Th c bi t. Ý Th c ch ng th bi t n m Tr n hi n t i, mà ch bi t n m

Tr n quá kh và v lai. N u Ý Th c có th bi t n m Tr n hi n t i thì ng i mù i c c ng bi t c Thanh S c !”

Hay thay ch lu n này ! Th t h p v i ý ch t ch di t. Thanh thì vô giác vô c n, nên “Hai t ng ng t nh rõ ràng ch ng sanh”. C n thì vô giác, nên “Ch ng tr ch h t nghe”. Th c thì không có s c, không i ãi, không x s , nên “Giác, S Giác không”. S không, N ng không, sanh di t ã di t, nh t ni m li n ch ng. Còn v i s l n h i thêm, l n h i hóa, v n ch ng ph i hai ng. Nên xoay l i cái Nghe mà vào dòng, n ch ch ng sanh di t, th t ph i tuân theo v y.

Kinh : Ngay ó, Ông Anan cùng c i chúng thân tâm su t nhiên, c i khai th . Th y rõ B cùng i Ni t Bàn c a Ph t, nh ng i nhân có vi c i xa, ch a c tr v , song ã rõ con ng v nhà.

T t c i chúng trong h i, tám b Tr i R ng, Nh Th a H u H c cùng t t c các B Tát m i phát tâm, s l ng c m i h ng hà sa u c B n Tâm, xa lìa tr n c u, c Pháp Nhãn T nh.

Tánh T Kh u Ni nghe bài k xong, thành qu A La Hán. Vô l ng chúng sanh u phát tâm Vô ng ng Vô Th ng Chánh ng Chánh Giác.

Ông Anan nghiêm ch nh y ph c, trong i chúng ch p tay nh l . Tâm tánh tr n sáng, v a m ng v a t i, vì mu n l i ích cho kh p các chúng sanh i sau, cúi u b ch Ph t : “Con nay ã ng pháp môn thành Ph t, trong ó tu hành, không còn nghi ho c. Con th ng nghe Nh Lai nói l i th này : “Mình ch a c , tr c ã ng i, ó là s phát tâm c a các B Tát. T giác ã tròn, th ng giác cho ng i, ó là s ng th c a Ch Nh Lai”.

“Con tuy ch a c , nguy n t t c chúng sanh i m t th . Th a Th Tôn, các chúng sanh y cách Ph t ngày càng xa, nghe tà s thuy t pháp nhi u nh cát sông H ng; n u mu n h nhi p tâm vào Tam Ma a, làm sao khi n h an l p o tràng, lìa các ma s , trong B Tâm c không thoái khu t ?”

Thông r ng : Vô ng ng Vô Th ng Chánh ng Chánh Giác t c là T i Th ng Th a v y. Không v t gì b ng mà hay bình ng cùng v t, nên g i là Vô ng ng. ã lìa phi n não nên g i là Ph t B . ã lìa sanh di t nên g i là i Ni t Bàn. Vô l ng chúng sanh u bi t n i ch này phát tâm, rõ bi t phi n não ch ng ph i là nhà, mà Tánh Giác là nhà v y. Rõ bi t sanh di t ch ng ph i là nhà mà Ni t Bàn là nhà v y. Pháp môn xoay l i cái Nghe, t vào dòng, m t cái S , n ch T ch Di t Hi n Ti n, trong ó tu hành, c con ng o Viên Thông nhi m m u. Th t là rõ ràng nh ng ch trong bàn tay.

Ông Anan tuy ch a t , ch a d t h t hai th phân o n sanh t và bi n d ch sanh t mà n b kia, nh ng mu n chúng sanh i sau u c vào Chánh nh, ch ng b ma qu y r i. Vì ma s r t nhi u, phòng ng a

chàng d. Nh Tánh T Kh u Ni, n u không c th n chú Nh Lai làm sao c tâm dâm li n ng ng thành A La Hán. N m m i th m Ma o n sau u áp ch h i này, l i khi n rõ ràng con ng v nhà v y.

Thi n s Th S n Ni m d y chúng r ng : “Lão t ng nh mu n v quê, có ng i nào theo c ?”

Khi y có nhà s h i : “Ch ng hay khi nào Hòa Th ng i v ?”

T Ni m nói : “ i cho có b n thì nói v i ông”.

Nhà s h i : “Không có b n vi c y th nào ?”

T Ni m nói : “Tr n ngày ch ng g p ai, rõ ràng không bi t ch !”

Nhà s h i : “B ng g p m t ng i thì l i th nào?”

T Ni m nói : “Con mê ch ng v nhà, m t r i ng lúc n”.

Nhà s h i : “Xin th y ch cái ng v quê”.

T Ni m nói : “R ng n cây khô, ch ng còn n ng d a”.

Nhà s h i : “Khi nào Hòa Th ng l i tr l i ?”

T Ni m nói : “M t i ch ng tri âm, sáu n c không tin t c”.

Nhà s h i : “Chính lúc ang v thì th nào ?”

T Ni m nói : “ c x ng khúc nhà H ³¹³, không ng i hòa cho n i !”

Nhà s h i : “Lúc y b ng g p tri âm thì th nào”.

T Ni m nói : “ u non ng i- á xúm v tay. Bên su i lão quê c i ha h ”.

Nhà s h i : “V nhà r i tr l i, vi c y th nào?”

T Ni m nói : “Tám n c dăng áo l , b n t ng không c i i”.

Nhà s h i : “Ch ng rõ v th nào ?”

T Ni m nói : “V n Thù ch ng t a Kim ài i n, t có tiêu dao nhánh trúc lay”.

Xem T Ni m Pháp Hoa³¹⁴ t l i ch qua, gō rao t t i. Th t y cái khí v c a T Ng ng S n.

Kinh : B y gi c Th Tôn trong i chúng khen ng i Ông Anan : “Hay l m, hay l m, nh ch ông h i v an l p o tràng, c u v t chúng sa nh chìm m trong i m t ki p, nay ông hãy nghe cho rõ, Ta vì ông nói ra”.

Ông Anan cùng c i chúng vâng nghe l i d y.

Ph t b o Ông Anan : “Ông th ng nghe trong Lu t T ng c a Ta tuyên nói ba ngh a quy t nh c a s tu hành, ó là : Nhi p Tâm là Gi i, nhân Gi i sanh nh, nhân nh sanh Hu . y g i là ba Vô L u H c.

Thông r ng : tr c nói hai ngh a quy t nh. M t là xét cái Tâm Nhân a. Hai là l a ch n C n Viên Thông, tr l i cùng t t dòng c n, n ch ch ng sanh di t; th ng n Vô Th ng B , ch ng ph i lu n gì n cái h c Gi i nh Hu . ây là m t môn siêu xu t, con ng Xa Ma Tha nhi m m u c a m i ph ng Nh Lai ti p ng i th ng th ng c n v y. Trong ó nói “C n và Tr n ch ng sánh h p”, ch a t ng không có Gi i. “Nh lóng n c d”, ch a t ng không có nh. “ trong r c r phát sáng”, ch a t ng

không có Hu . Ch ch ng dùng Gi i nh Hu t trói bu c, nên là Nh t Ngh a .

Nay l i tr c h t nói rõ n i Gi i, mà nên bày b n C m trong Lu t là ti p ng i trung-h c n. phòng ng a Ma, không th không nghiêm v Gi i. Ti u Th a thì vâng theo Pháp là Gi i, i tr thô thi n, cái ng n. i Th a nhi p tâm là Gi i, đ t tr tinh vi g c r . Gi i n i Pháp thì không ph m n i thân mà thôi, Gi i n i Tâm thì không ph m c trong t t ng. Gi i châu (tròn sáng nh ng c) là chuy n Th c thành Trí, không n m m, phá n m Tr c v y. Còn có ma s nào lo s ?

c L c T d y chúng r ng : “Pháp môn này c a ta l y nh Hu làm g c. i chúng ch mê, nói nh Hu khác nhau. nh Hu m t th , ch ng ph i hai. nh là Th c a Hu , Hu là D ng c a nh. Ngay trong Hu , nh t i Hu . Ngay trong nh, Hu t i nh. Nh rõ ngh a này, t c là cái h c nh Hu bình ng. Các ng i h c o, ch nói tr c nh m i phát Hu , tr c Hu r i phát nh, m i cái khác nhau. Th y ra nh v y hóa ra Pháp có hai t ng. Mi ng nói l i lành, trong tâm ch ng lành thì không có nh Hu , vì nh Hu ch ng ng u. N u tâm và mi ng u lành, trong ngoài m t th thì nh Hu ng u. T ng tu hành, ch ng v ng n i tranh cãi. N u tranh tr c sau là ng v i ng i mê, ch ng đ t h n thua là thêm ngã pháp, ch ng lìa b n t ng. Thi n tri th c, nh Hu gi ng nh èn và ánh sáng. Có èn thì sáng, không èn thì t i. èn là Th c a ánh sáng, ánh sáng là D ng c a èn. Danh tuy có hai, Th v n ng nh t”.

ây, c L c T tuy bày rõ nh Hu nh t th , mà trong ó nói tâm, mi ng u lành, trong ngoài nh m t th , nh Hu bèn ng u, thì Gi i c ng ã có trong y v y.

M t hôm, T nói v i Chí Thành r ng : “Ch thuy t pháp c a ta, ch ng lìa T Tánh. Lìa Th thuy t pháp, g i là T ng thuy t, v n th ng mê T Tánh. Ph i bi t h t th y muôn pháp u t T Tánh kh i d ng. ó là pháp Gi i nh Hu chân th t.

Hãy nghe k ta :

“Tâm a không trái (phi) : T Tánh Gi i

Tâm a không si : T Tánh Hu

Tâm a không lo n : T Tánh nh

Ch ng t ng ch ng gi m : T Kim Cang

Thân n thân i : H ng Tam Mu i”.

Th y Thành nghe k t nh ng , bèn trình m t bài k :

“N m U n huy n thân

Huy n âu c u cánh ?

H ng n Chân Nh

Pháp l i ch ng t nh !”.

T b ng lòng.

ó là ch thuy t Gi i nh Hu c a T i Th ng Th a, u là l i trong nhà, i v i l i khác ngoài c a, cách nhau nh tr i v i t.

Kinh : “Anan, nhi p tâm th nào thì g i là Gi i ?

“N u chúng sanh l c o c a các th gi i tâm h ch ng dâm, t ch ng sanh theo dòng sanh t n i ti p nhau. Ông tu pháp Chánh nh c t ra kh i tr n lao, n u lòng dâm không tr thì không ra kh i c nh ma c. D u có nhi u trí thi n nh hi n ti n, mà không o n lòng dâm, h n l c vào ma o : h ng trên thành Ma V ng, h ng gi a thành ma dân, h ng d i thành ma n . Các chúng ma kia c ng có chúng, m i m i t x ng là thành o Vô Th ng. Sau khi Ta di t , trong i m t pháp, nhi u b n ma này l y l ng trong th gian, lan r ng hành vi tham dâm, gi làm thi n trí th c, khi n các chúng sanh sa vào h m ái ki n, b m t con ng B .

“Ông d y ng i i tu Tam Ma : tr c ph i d t lòng dâm. ó là l i d y rõ ràng trong s ch, ch quy t nh th nh t c a Ch Nh Lai Tiên-Ph t Th Tôn.

“Th nên, Anan, n u không o n lòng dâm mà tu thi n nh thì c ng nh n u cát á mà mu n thành c m, tr i tr m ngàn ki p c ng ch g i là cát nóng. Vì sao th ? Vì nói là cát á mà thành, ch ng ph i g c là c m v y. Ông dùng thân dâm c u di u qu Ph t, d u c di u ng c ng u là g c dâm, c n b n thành dâm, xoay chuy n trong ba ng sanh t , h n không ra kh i, ng nào mà tu ch ng Ni t Bàn c a Nh Lai ? H n ph i khi n cho cái c dâm, dù thân hay tâm, u o n d t, cho n tánh l i d t c ng không còn, thì i trong B c a Ph t m i có th trông mong.

“Nh Ta nói ây, g i là l i Ph t; ch ng nh ây nói t c l i Ba Tu n.

Thông r ng : Chúng sanh trong l c o, sanh t n i ti p nhau, kia yêu lòng ây, ây m n cái s c kia, i i ki p ki p th ng b ràng bu c. Duy cái Dâm là g c r b t u. Cái th y phát minh thì S c phát kh i, th y có thì T ng thành, khác v i ch th y thành ghét, cùng v i ch T ng thành th ng. M t t ng ni m, g c Ái kh i ng tr c h t nên l y C m Dâm làm u. Ch ng b dâm mà tu thi n nh, d u c di u ng ch ích cho c dâm, nên r t cu c ch ng thành Ph t mà thành quy n thu c c a Ma. Ma c ng có th n thông bi n hoá, c ng có th nói o Vô Th ng, ch vì nghi p dâm ch ng tr , ph c ma n lúc h t, r t l i trôi l n trong ba ng kh . S dâm phát lên có c , mà tâm là c i g c, nên g i là Tâm Dâm. Tâm mà ch ng ng thì c t ch ng phát, nên nhi p tâm gi Gi i Lu t, tr c o n d t lòng dâm, g i là Tánh o n D t. Còn Tánh o n D t thì ch a l i i tr . S i ãi còn s s thì c dâm còn n ph c. H n Tánh o n D t c ng không m i là o n di t chân th t v y. Dâm là c n nguyên phi n não, l i d t nó thì B m i có th trông mong. Ch có dâm là g c r sanh t , o n d t nó thì Ni t

Bàn có thể ch ng. Nói là o n lia nh ch t lia chân tay, ch ng dùng l i c. Cái dâm mà o n lia, t c là l y cái ch ng sanh ch ng di t làm Tâm Nhân a, nên c Chánh nh. Ch ng có nh th , n u cát mà thành c m làm sao có chuy n y c!

Kinh Pháp Hoa nói r ng “Ch ng th i v i thân ng i n , gi t ng hay sanh đ c t ng mà thuy t pháp cho, c ng ch ng a thích th y. Nh có vào nhà, ch ng có truy n trò v i ng i thi u n , trinh n , àn bà góa, c ng ch ng g n v i n m lo i ng i bán nam bán n , r i thành thân thi t. Ch ng vào nhà h m t mình. N u có nhân duyên c n ph i vào m t mình, ch m t lòng ni m Ph t. N u vì ng i n nói pháp, ch c i l r ng, ch ng bày h ng c. Cho n vì nói pháp còn ch ng thân m t, hu ng l i có s gì khác. Ch ng thích nuôi t nh tu i, Sa Di u th , c ng ch ng a k ng môn. Th ng thích ng i thi n, n i v ng v , tu nhi p tâm m ình”.

ó là phép t c c a Tiên Ph t Th Tôn nh v y.

X a, c Nh T th ng trà tr n ch n thanh lâu quán r u; ng i ta c i c t.

T nói : “Ta t i u tâm, nào liên can gì vì c ng i”.

Ch ng ph i là ng i th t ra thoát làm sao xu ng bùn, vào n c ?

Thi n s Bá Tr ng Duy Chính th ng ng : “Hòa Th ng Nham u l y ba ng ti n tìm c bà v ch bi t mò tô m v t c, nh ng l i ch ng bi t sanh trai nuôi gái ! Cho n nh nay môn phong đ t tuy t. Mu n bi t v Khoát Công³¹⁵ ch ng ? Bá Tr ng ngày nay ch ng ti c môi mép, gi i rõ cho các ông : chuy n l y cây trâm c i v - i ít có. Qu n v i v n còn là y ph c thu l y ch ng. K thay, l i g i ó là v lão Khoát Công, nguyên lai cùng v i m t m i Khoát Công t ng t !”

L i có nhà s h i T Tr n S n : “Nh sao là gia phong³¹⁶ Hòa Th ng ?”

T Tr n nói : “Túi g m y h ng b c, gió th i th m ng p ng”.

T Nham u nghe c, b o m t nhà s n nói : “Truy n k m i tám ch , th Phan Lang t l m”.

T Nham u t nói thi n-phong-l u, còn T Duy Chính m n s ch d u c a T Nham u, phong l u càng l m. u là hoa sen thág Ch p v y.

Kinh : “Anan, l i các chúng sanh l c o trong các th gi i lòng ch ng gi t h i, t ch ng theo dòng sanh t n i ti p nhau. Ông tu pháp Chánh nh c t ra kh i tr n lao, n u lòng Sát không tr , thì không th ra kh i tr n c.

D u có nhi u trí thi n nh hi n ti n mà không o n đ t s Gi t H i h n l c vào Th n o, ng i b c trên làm i l c qu , b c gi a thì làm phi hành đ xoa và các lo i Qu Soái, b c đ i thì làm a hành La Sát. Các Qu Th n y c ng có chúng, m i m i t x ng là thành o Vô Th ng. Sau khi Ta di t , trong i m t pháp nhi u th Qu Th n này l y l ng trong th gian, t nói n th t c ng c o B .

“Anan, Ta bỏ hàng T Kh u n n m th t nh nh c, th t y u do th n l c Ta hóa sanh, v n không có m ng c n. Bà La Môn các ông, t ai ph n nhi u nóng, t, l i thêm cát á, rau c không sanh, Ta dùng s c i Bi gia b , nhân Tâm i T Bi gi g i là th t, các ông c ng n m c v y.

“Làm sao sau khi Nh Lai di t , ng i n th t chúng sanh mà g i là Ph t t ! Các ông ph i bi t, nh ng ng i n th t ó, d u có c tâm khai m , gi ng nh Tam Ma , u là i La Sát, qu báo h t r i ph i chìm m trong b kh , ch ng ph i t Ph t. Nh ng ng i nh v y, gi t nhau, nu t nhau, n nhau không đ t, làm sao ra c kh i ba cõi ?

“Ông d y ng i i tu Tam Ma , th n, ph i lìa đ t s sát sanh, ó là l i d y rõ ràng trong s ch, ch quy t nh th hai c a Nh Lai Tiên Ph t Th Tôn.

“Th nên, Anan, n u ch ng đ t s Gi t H i mà tu thi n nh thì c ng nh có ng i t b t tai mình, c t ti ng kêu l n mà mong ng i khác không nghe, b n ó g i là mu n n thì càng l . Hàng T Kh u trong s ch, cho n các v B Tát, i trên ng r , không đ m c non, hu ng l y tay nh . Làm sao trong Tâm i Bi mà l y máu th t c a các chúng sanh làm n ?

“N u các hàng T Kh u không m c nh ng t l a, l t là ph ng ông và không dùng nh ng giày dép, áo lông hay các th s a, phó-mát, h , các T Kh u ó i v i th gian th t thoát kh i s báo n n nghi p, ch ng i vào trong ba cõi. Vì sao th ? Dùng b ph n thân th chúng sanh là có duyên n v i v y, nh con ng i n tr m th m c c a t thì chân không lìa kh i t. Quy t ph i khi n cho thân tâm i v i b ph n hay thân th chúng sanh u không m c, không n, nh ng ng i nh th , Ta m i g i là th t Gi i Thoát.

“Nh Ta nói ây, g i là l i Ph t; ch ng nh ây nói, t c là l i Ba Tu n.

Thông r ng : Trong m i hai n m sau khi Ph t thành o thì ch a t nh Gi i Lu t, t m cho T Kh u n n m th t nh nh c. Sau ó, nhân ám L c Qu n T Kh u c tình gi t h i n, t y t nh Lu t ph i v nh vi n đ t tr gi t h i. Trong các kinh nói n m th t nh nh c là không th y, không nghe, không nghi, cùng là chim ch t già, t ch t. ây, nói n m th t nh nh c là do th n l c hóa sanh, c ng gi ng nh Ng ài S n có m t lo i th t b ng th o m c, v n không có m ng c n, nên g i là t nh. Con ng i không b i s Gi t H i, vì n m c v y. N u m c áo lông, t , s i c a chúng sanh, và n máu th t chúng sanh, u vì duyên n ó ch a th gi i thoát th t s , mu n ra kh i ba cõi sao c ?

Nh con ng i trong ki p ban u, hình th có ánh sáng vàng, chân nh d m trên mây. Nhân vì n ch t b báo c a t là lúa th m, nên thân th c ng n ng, chân ch ng r i t, c ng vì duyên n v i t. Cho nên tu thi n t p nh, v n tránh t i, trái l i làm i u gi t h i, có khác gì b t tai mà tr n

tránh ng ỉ, áng ra ph i nín h i thì l i kêu l n ti ng. Mu n kh i luân h i, làm gì có chuy n y c. D u cho có c thi n nh, c ng là tà nh c a Qu Th n. Cái tà nh c a Qu Th n t ng t nh cái thi n nh, nên nói “Gi ng nh Tam Ma ”, r t l i ph i l c vào Th n o. Thân th là lo i máu th t, b ph n thân th là lo i da lông v y. Thân ch ng n, m c các th y, u do tâm ng n c m, nên l y nhi p tâm làm Gi i. N u là ng ỉ i gi i thoát, không tuân gi Lu t này, ph i riêng có y “M t con m t l ”.

Hòa Th ng Hi n T , ch ng rõ ng i x nào, t lúc c n tâm T ng S n bèn chung l n v i th t c Mân Xuyên, mùa ông mùa H ch m c m t áo; hàng ngày n i b sông l m l t tôm sò nuôi b ng, ban êm v trong mi u- t-gi y-vàng-b c B ch Mã.

Thi n s Hoa Nghiêm T nh mu n bi t chân, gi . Vào n tr c trong mi u gi y-vàng-b c.

n khuya, Hi n T tr v .

T Nghiêm n m ng l i, nói : “Nh sao là ý T S t Tây sang ?”

Li n áp : “ ài mâm r u tr c Th n”.

T Nghiêm nói : “Qu th t, ng sanh c n v i ta”.

Không ai bi t cu c i v sau th nào.

ây gi i là D lo i trung hành³¹⁷ v y.

T Nam Tuy n nhân hai bên nhà ông, nhà Tây tranh nhau con mèo. T Tuy n b t g p, rao b o v i chúng r ng : “Nói c thì c u c con mèo, nói ch ng c thì chém b v y”.

Trong chúng không có l i i áp. T Tuy n li n chém.

T Tri u Châu t ngoài v , T Tuy n nêu l i chuy n lúc nãy .

T Châu li n c i chỉ c dép c lên u mà i ra.

T Tuy n nói : “Lúc y mà có ông thì c u c con mèo r i”.

L i T Tuy t Phong, ang cùng i chúng làm ru ng, th y m t con r n, l y g y kêu lên.

R i kêu chúng r ng : “Xem ây này !”

Bèn l y dao ch t làm hai khúc.

Huy n Sa l y g y h t ra sau l ng ch ng thềm ngó l i. C chúng ng c nhiên.

T Phong nói : “Tài thay !”

T Tuy t Phong th n d ng y t T Nam tuy n. Ngài Huy n Sa ch ng chút gì ngó l i, y cách Ngài Tri u Châu !

T Tuy n thì nói : “Lúc y có ông thì c u c con mèo r i !”

T Phong thì nói : “Tài thay !”

Cha con hai nhà y ti t t u thành t u, nh m t n mà n ra. Ch t ng c a hai Ngài Tuy t u, Thiên ng c ng là y d ng v h lô³¹⁸.

Ngài Tuy t u t ng r ng :

“Hai nhà u d p h t thi n hòa

D y lên khói b i ng i gì phi n
Nh c Nam Tuy n a c l nh
M t ao hai khúc m c tình nghiêng”.

“Công án nên ch ng h i Tri u Châu
Tr ng An thành n i m c nhàn du
u mang dép c không ng i hi u
V trong nhà núi t c yên thoi”.

Ngài Thiên ng t ng r ng :
“Hai nhà mây n c l m phi n hà
V ng lão s t ng nghi m chánh tà
Dao bén ch t lia u m t d u
Thiên c b o ng i m n tác gia”.

“ o này ch a m t, tri âm khá khen !
o núi th u bi n, h , ch tôn i V
i á vá tr i, h , riêng hi n N Oa
Tri u Châu riêng có ch sanh nhai
Dép r m u i có chi sai
n trong ch -khác toàn soi t
Ch cái vàng ròng ch ng l n sa (cát)”.

ây là hai, ba lão nhà ngh ³¹⁹ dùng sát sanh làm Ph t s . y là c nh gi i b c
i nh n, nên ng i t m th ng ch ng th o l ng.

Kinh : “Anan, l i các chúng sanh l c o trong các th gi i lòng ch ng tr m
c p, t ch ng theo dòng sanh t n i ti p nhau. Ông tu pháp Chánh nh c t
ra kh i tr n lao, n u lòng tr m c p ch ng tr , thì không ra kh i tr n c.
D u có nhi u trí thi n nh hi n ti n mà không o n d t s tr m c p, h n l c
vào tà o: h ng trên là tinh linh, h ng gi a là yêu m , h ng d i là ng i tà
b tà m nh p vào.

Các ám tà kia c ng có chúng, m i m i t x ng là thành o Vô
Th ng. Sau khi Ta di t , trong i m t pháp, l m th yêu tà ó l y l ng
trong th gian, lén núp gian d i, x ng là thi n tri th c. M i k t x ng ã
c pháp siêu nhân, l a g t ng i không bi t, d a d m khi n m t lòng tin,
chúng qua n âu c a nhà hao tán.

Ta d y hàng T Kh u theo pháp kh t th c b lòng tham, thành o B
. Các hàng T Kh u không t n u n, g i cái s ng th a n ng t m n i
Tam Gi i, th hi n m t l n i v , i r i không tr l i. Làm sao b n gi c
m n y ph c c a Ta buôn bán Nh Lai, t o th nghi p mà u g i là
Ph t pháp, l i chê bai các T Kh u xu t gia y Gi i Lu t là o Ti u
Th a; do ch làm cho nghi l m vô l ng chúng sanh mà a a ng c vô
gián.

Như sau khi Ta đi t, n u có T Kh u phát tâm quy t nh tu Tam Ma ,
tr c hình t ng Nh Lai, chính mình th p m t ng n òn, t m t ngón
tay hay trên thân t m t i m h ng, Ta nói ng i y n c t vô th y
trong m t th i tr h t, i i cáo bi t th gian, v nh vì n thoát kh i các l u.
Ng i y tuy ch a rõ li n con ng Vô Th ng Giác, nh ng i v i Ph t
pháp ã có tâm quy t nh. N u không làm c cái nhân x thân nh m n
y, d u có thành o Vô Vi, c ng ph i sanh l i làm ng i, tr h t n c , nh
chuy n n lúa-ng a c a Ta³²⁰, th t không sai khác.

“Ông d y ng i i tu Tam Ma , sau n a ph i o n d t lòng tr m c p, ó
là l i d y rõ ràng trong s ch, ch quy t nh th ba c a Ch Nh Lai Tiên
Ph t Th Tôn.

“Th nên, Anan, n u ch ng d t tr tr m c p mà tu thi n nh thì c ng nh
ng i rót n c vào chén th ng, mong cho c y, d u tr i qua s ki p
nhi u nh b i, r t ch ng th y. Nh các T Kh u, ngoài y bát ra, m y may
không tích tr , xin b a n có d thì b thí cho chúng sanh ói; n i nhóm h i
l n, ch p tay vái chào i chúng, có ng i ánh m ng c ng ng nh khen
ng i, quy t t buông b thân tâm, máu x ng thân th t chung v i chúng
sanh, không em l i d y b t li u ngh a c a Nh Lai làm ch hi u c a mình,
làm l m l c ng i m i h c, thì Ph t n ch ng cho ng i y th t c Tam
Mu i.

“Nh Ta nói ây, g i là l i Ph t, ch ng nh ây nói, t c l i Ba Tu n.

Thông r ng : Tham mà ch ng ng ng h n n ch lén c p. Tr m c p v t c a
ng i nuôi thân mình, h i ch thân mà thôi, cho nên th p òn t tay
h n có th n xong. Còn buôn bán l i d y b t li u ngh a c a Nh Lai, l y
làm ch hi u c a mình l m l c ng i m i h c, ó là k tr m c p pháp
v y, h i này không k xi t, b i trong lòng kh n khít cái t ái, mu n có riêng
s tr ng, ch a th t buông b . B thân d , b tâm khó. Ph i khi n thân
tâm u x b thì tâm tr m c p t tr , th m i nói c là th t c Tam
Mu i v y.

X a, có Bà La Môn³²¹ h H c v n th n l c, vui v dùng hai tay d lên cao
hai cây bông ngô ng n cúng d ng Ph t.

c Ph t g i l n : “Tiên nh n !”

Ng i Bà La Môn ng ti ng “d ”.

Ph t b o : “Buông b i !”

Ng i Bà La Môn li n buông m t cành bông bên tay trái.

Ph t l i g i l n : “Tiên nh n, buông b i !”

Ng i Bà La Môn l i li n buông m t cành hoa bên tay ph i.

Ph t l i g i : “Tiên nh n, buông b i !”

Ng i Bà La Môn nói : “B ch Th Tôn ! Nay con hai tay u không, Ngài
còn d y buông b cái gì ?”

Phật nói : “Ta chằng dý ông buông bỏ buông đi. Ông phải buông bỏ ngoài sáu Truần, trong sáu Căn, giữa sáu Thức, buông bỏ hết tất cả. Cái chằng không có gì buông bỏ chính là chằng khi sanh tử của ông”.

Ngài Bà La Môn ngay nầy ngài Vô Sanh Nhẫn.

Thiền sư Hoàng Long Duy Thanh cũng tâm T H i ếng, thằng vì ngài nói : “Ngài học ở ngày nay chằng thoát khỏi sanh tử, bần tiện chằng nào? Bần lòng trộm cắp chằng chằng. Nhưng ó không phải là tức của ngài, mà là tức của ông thầy vậy. Như Hán Cao đặng t H àn Tín mà giết thì H àn Tín tuy chết mà tâm nào có chết? Ngài học ở xa, ngay lầy nói thoát sanh tử. Công hiền tiện chằng nào? Vì lòng trộm cắp chằng chằng. Nhưng chằng phải ngài học có thể đâu, chính do ông thầy kềm kẹp pháp kín nhậm vậy. Như Lăng Võ ếng thì sâu chằng, thầy H u C nh chằng ếng âm h i, lòng H u C nh ằng khô kiết không còn gì chằng. Chằng nói của các phải, chằng phải không phải nhưng nói cho cùng thì như Tri u X ằng³²² v hoa, hoa tuy giằng thì thằng chằng phải là hoa thì t !”

ây ằng làm gì r n k buôn bán Nh L a i.

Kinh : “Anan, chúng sanh lầy ở trong thế gian thì, tuy thân tâm không có Sát, ằng, Dâm ba h ằng ằng tròn nhằng nhằng có i V ằng Ng ằng thì Tam Ma không ằng thanh tịnh, thành ma ái kiến, m t giằng Nh L a i. ó là chằng c mà nói ằng, chằng chằng nói là chằng. Họ c c u s tôn trằng t t b c c a th gian, b o ằng i khác r ằng “Tôi nay ằng c qu Tu ằng Hoàn, qu T ằng à Hàm, qu A Na Hàm, ằng A La Hán, thằng Bích Chi Phật, Tam Hiền hay B Tát Th p ằng”, trông mong ngài kia l ằng, tham s cúng đ ằng. ó là nhằng k nh t- iên-ca, t di t giằng Phật, nhằng i l y dao chằng cây a La; Phật nói ngài y m t h n c n lành, không còn chánh tri kiến, chìm trong ba bi n k ằng, chằng thành Tam Mu i.

“Ta bỏ các hàng B Tát và A La Hán, sau khi Ta đi t ằng, ằng Thân sanh vào i m t pháp, th ằng, ằng i chìm m. Họ c làm Sa Môn, c s áo trằng, vua chúa, quan l i, ằng nam, ằng n nh th cho n ằng i dâm n , qu ph , ằng i gian đ i, tr m c p, ằng i t , buôn bán, cùng h ằng s , khen ằng i Phật Th a, khi n cho thân tâm h ằng vào Tam Ma ằng, nhằng r t ráo chằng t nói ra tôi th t là B Tát, th t là A La Hán, khinh xu t nói v i ằng i chằng h c, làm t i t l u m t nhân c a P h t. Ch tr ằng ra n lúc lâm chung, họ c chằng th m có l i di chúc. Làm sao h ằng ằng i y có th r i g t chúng sanh ằng thành i V ằng Ng ằng .

“Ông đằng ngài i tu Tam Ma ằng, sau h t ph i o n tr các i V ằng Ng ằng, ó là l i đ y rõ ràng trong s ch, ch ằng quy t nh th t c a Ch Nh L a i Tiên Phật Th Tôn.

“Th nên, Anan, n u không o n d t c i V ng Ng thì nh kh c phân ng i làm ra hình cây Chiên àn, mu n có h ng th m, th nào có chuy n y. Ta d y hàng T Kh u, tr c tâm là o tràng, trong b n oai ngh i, t t c hành vi, còn không chút h d i, hu ng sao t x ng c pháp th ng nhân, ví nh ng i hèn m t t x ng b y là V ng, t chu c l y s tru di t. Hu ng là b c Pháp V ng, làm sao t bày h v ng? Nhân a ch ng chân, qu ph i quanh co, th mà c u Ph t B , nh ng i c n r n, mu n thành t u cái gì? Nh các T Kh u, tâm nh đây àn th ng, m i m i chân th t mà vào Tam Ma a, v nh vi n không có ma s . Ta n ch ng ng i y thành t u Tri Giác Vô Th ng c a B Tát.

“Nh Ta nói ây, g i là l i Ph t, ch ng nh ây nói, t c là l i Ba Tu n”.

Thông r ng : Thân, Kh u, Ý y m i nghi p. Thân nghi p là Dâm, Sát, o. Ý nghi p là Tham, Sân, Si. Kh u nghi p là Ác Kh u, L ng Thi t, Ng , V ng Ng . Thân tâm không có hành ng Sát, o, Dâm có th tin là không có Ác Kh u, L ng Thi t, Ng . Duy cái i V ng Ng d ng là còn y. Vì sao th ? Trong không có tâm Sát, o, Dâm, ngoài không có vi c Sát, o, Dâm, ba h nh ã tròn, trong ngoài thanh t nh, i ch ng có nhi u. Nh ng xét theo T i Th ng Th a, ch a là k l . B i c n si kia khó tr , nên trong Tam Ma a, v n còn ái ki n. M i bèn nói láo, x ng là ã ch ng c Th p a, hay Tam Hi n là Th p Tín, Th p Tr , Th p H nh, Th p H i H ng, cho n Bích Chi Ph t, B n Thánh Qu . Ý tham s cúng d ng, t c là Ái Ma. Cho là vào b c Thánh, t c là Ki n Ma.

tr c nói là h m Ái Ki n, là tâm v ng m c n i c nh, m t ng B , là ch ng giã s ch m m m ng v y. ây nói v ma Ái Ki n, tâm k t n i pháp, m t gi ng Nh Lai, là ng i giúp cho m m gi ng l n lên v y. Ng i ch ng giã s ch m m gi ng mà h i tâm h ng o, còn c B . Ng i giúp m m gi ng thêm l n, chi m ngôi x ng V ng, t ô m l y s tru di t, nên cái h i th t là quá l m. Nói r ng y u ch , hi u bi t sai l m mà cho là c c t c, khi n cho chúng sanh ch ng còn bi t có vi c h ng th ng, nên làm tiêu m t h t gi ng Ph t. Chuy n i V ng Ng há không nên r n c m ? Nh ng i trong qu v , ng Thân hi n hóa còn ch ng dám coi th ng ti t l u m t nhân, t nói ra ch c.

Nh Hòa Th ng Pháp Hoa Chí Ngôn³²³, s p hóa (t ch), g i ng i nói : “Ta t vô l ng ki p n nay, thành t u qua nhi u qu c , phân thân xi n d ng giáo hóa, nay tr v Nam !”

Nói xong, n m nghiêng bên ph i mà t ch.

Ông T p Tiên V ng Ch t h i T Pháp Hoa : “Nh sao là ý T S t Tây sang ?”

T nói :

“Trong bóng núi xanh su i lam kh i

Tháp báu cao ngâm lay gió mai”.

L i nói : “M i th y Pháp Hoa t h ng”.

T nói : “Ch a t trai-gi i ki m. Ch ng h ng phía Ph t c u”.

Ho c h i : “S là phàm , là Thánh ?”

Bèn d tay lên, nói r ng : “Tôi ch ng tr trong y”.

Xem ng i trong qu v , l i l riêng khác, nào làm chuy n d i v ng.

Nhà s h i T D c S n : “Nh sao là cái r t báu trong o ?”

T S n nói : “Ch ng cong n nh”.

H i : “Khi ch ng cong n nh thì sao ?”

T S n nói : “Nghiêng (t) n c ch ng i”.

c T nh Danh nói r ng : “Tr c tâm là o tràng, vì không h gi ”.

Tâm nh dây àn th ng t p, m i m i chân th t, thì không ch v nh vi n không có ma s , mà i v i Tri Giác Vô Th ng c ng nh th thành t u.

Gi i i V ng Ng này sau khi ba H nh ã tròn, thâm nhi p nó t thành Tri Giác Vô Th ng, còn ch ng gi t chìm ba bi n kh . Gi i này duyên v i thân tâm trong s ch thì s c m nh c c l n. M t ni m ch ng gi i thì s trong s ch c a thân tâm ch ng thi n d ng, mà là ác d ng, cái ác y là mu n khác ng i v y. Nên s Gi i C m càng ph i nhi m m t.

Tr c ã nói “Nhi p tâm là Gi i, nhân Gi i sanh nh, nhân nh phát Hu , ó là ba Vô L u H c”. Bấy gi ch nói rõ ràng b n C m Gi i, mà ch ng nói n nh, Hu . Sao th ? Ngay trong Gi i thì nh Hu ã t s n, v n là m t th , v n không có th l p tr c sau.

Nh nói r ng “Ông d y ng i i tu Tam Ma ”, thì nào không t ng l y nh Hu làm g c. n ch nói, “Ph t n ch ng ng i y th t c Tam Mu i”, thì ó là b ng ch ng rõ ràng c a s “Nhân Gi i sanh nh” v y.

L i nói r ng “Ta n ch ng ng i y thành t u Tri Giác Vô Th ng c a B Tát” thì ó là b ng ch ng rõ ràng “Nhân nh phát Hu ” v y. Cho nên ngay n i Gi i là nh Hu t t i, ch ng ph i riêng c u cái gi là nh Hu v y.

Ba Vô L u H c này ch b c A La Hán ch ng c. Ng i ch ng o này là gi t gi c, là Vô Sanh, là ng Cúng, là làm Ma s , không nói h t.

Ba Tu n là tên c a Vua Ma, ây nói là k ác.

---000---

PH L C

Kinh L ng Nghiêm, quy n VI, nói r ng “T V n, T , Tu vào Tam Ma a. Ban u trong cái Nghe, vào dòng m t S . Ch vào ã l ng, hai t ng ng t nh rõ ràng ch ng sanh. Nh th t ng d n, cái Nghe và ch Nghe h t, c ng không tr vào cái h t Nghe này, thì cái Giác và ch Giác u không.

Cái không Giác cùng t t tròn v n, thì n ng không và s không u di t. Sanh di t ã di t, T ch Di t hi n ti n”.

ây là c a vào o c a B Tát Quán Th Âm, lý r t tinh thâm, ngôn ng lu n bàn ch ng t i n i.

Tôi tình c cùng pháp s Càn àm lu n, th y có ý v , nhân thu t ra ây.

Ch nói r ng “T V n, T , Tu mà vào Tam Ma a” là nói t vi c “Xoay l i cái Nghe” mà xuy xét (T); t xoay l i cái Nghe mà Tu. T c t xoay l i cái Nghe mà th nh p, cho n a Chánh nh ch ng sanh ch ng di t. Tam Ma a này v n không ng lay, l ng trong th ng t ch. Ch vì c m theo thanh tr n, nên cái c n nghe dính che tánh trong l ng mà kh i ra, cho n nghe ti ng r i u i theo ti ng, trôi l n mà quên tr l i, cách lìa h n v i Tam Ma a r i v y.

Nh ch t V n, T , Tu mà vào, thì tánh Nghe t c là Lý, T là Trí, Tu là H nh. Ba c Lý, Trí, H nh viên dung, cùng n m t lúc. Cho nên, h xoay l i cái Nghe thì T (suy xét) ã trong y r i; h xoay l i cái Nghe thì Tu ã trong y r i. Cái Thánh Hu T , Tu t ch xoay l i cái Nghe mà sanh, b c b c v Chân, a a t ng ti n, nh v n o n sau nói rõ, ó là th t vào Tam Ma a.

Ban u, trong cái Nghe, ng c dòng mà xuôi vào : ch ng vào thanh tr n mà vào dòng Thánh, t c cùng T Tánh n ng nhau, ngoài m t i cái S . Phàm c m nh n thanh tr n h n ph i có cái S , nay tuy m t cái S , còn ch a v ng l ng c. ang khi ti ng ng, thì th y có t ng ng mà mu n cho m t i. ang khi ti ng im l ng thì th y có t ng t nh mà mu n theo tr vào. Hai t ng ng t nh rõ ràng nên ch a có th v ng l ng. Tuy t ch m t i cái S mà nh p vào cho n ch t ch nhiên, mà cái ng t nó ng, ta ch ng bi t cái ng y, thì t ng ng nào có t sanh ? Cái t nh y là t t nh, ta ch ng bi t cái t nh, thì t ng t nh nào t có sanh ? M t cái s n cùng c c, thì không ch t ng ng b t kh c, mà t ng t nh c ng b t kh c v y.

Hai t ng ng t nh ó là ch duyên ra c a cái c n Nghe, nên là cái c nh S V n. Hai t ng ch ng sanh, rõ ràng sáng t , ó c ng là cái c n N ng V n. M t cái S V n thì d , mà m t cái N ng V n thì khó. Nh th t ng d n, i t i ch ng ng ng, ã m t cái S , l i m t cái N ng, thì c S V n và N ng V n u h t s ch. S V n (Ch Nghe) là thanh tr n. T ch m t cái S l n l n cho n khi S V n h t, r t không có gì nghe n a, t thanh tr n tiêu m t v y. N ng V n là cái c n Nghe. T vào dòng l n l n cho n ch N ng V n h t, r t không còn cái Nghe t c n Nghe tiêu m t. C n, Tr n u m t, quay v ch d t t n. Có t ng h t c, t c là ch p không. N u tr n i không, thì tuy c S Giác không mà ch a c N ng Giác không v y. Nay ngoài h t s ch các Tr n, trong h t s ch c n Nghe, nh v y ch h t nghe

c ng không tr bám, thì không ch S Giác không mà N ng Giác c ng không.

S Giác không, là nhân vô ngã. N ng Giác không, là pháp vô ngã. Ch ng Nhân Vô Ngã đ , ch ng Pháp Vô Ngã khó. Ph i l y cái Chân Không i Th a mà không thì N ng Giác m i không. Có cái không không cái Giác, thì cái không ch a c toàn v n. Có cái Giác giác cái không thì cái Giác ch a c viên dung. c ch l y cái Không mà không cái Giác, cùng quen i cái Không, l y cái Giác mà giác cái Không, cùng quen i cái Giác m i có th g i là Viên Dung v y.

Nh ng nh v y còn ch a cùng c c. Cùng c c thì Không t c là Giác, c u t ng Không ch ng th có. Giác t c là Không, c u t ng Giác ch ng th có.

ó là Giác mà không có giác, Không mà không có không, nên m i là toàn v n r t ráo. c ch Giác cùng c c tròn y, nên không có t ng giác

c, thì cái S Không di t. c ch Không cùng c c, tròn y, nên không có t ng không c, thì cái N ng Không c ng di t. S Không di t, ó là pháp không. N ng Không di t, ó là không không. N ng Không, S Không u ch ng sanh, m i g i là “Sanh di t ã di t” v y.

Còn ti ng thì có ti ng sanh, ti ng di t. Còn cái Nghe thì có cái Nghe sanh, cái Nghe di t. Còn cái Giác thì có cái Giác sanh, cái Giác di t. Còn cái Không, thì có cái Không sanh, cái Không di t. u là ch a lìa sanh di t. Nay nhân không, pháp không, mà l i không không, phàm các th thu c v sanh di t u ã di t h t. ó là ch ng sanh, ch ng di t, m t tánh Chân Nh hi n bày tr c m t. Ôi, m t tánh Chân Nh s d ch ng hi n ti n, u là do các pháp sanh di t che khu t. Nay m t m y t s ch ráo, Chân Th l bày, v n t t ch nhiên, v n không có di t, ch ng ph i di t đ t r i sau m i di t, nên g i là T ch Di t.

Cái tánh t ch di t này tùy ch hi n bày, ch ng c u lìa ti ng mà ti ng t m t t ch di t, ch ng c u lìa nghe mà cái Nghe t t ch di t, ch ng c u lìa giác mà giác t t ch di t, ch ng c u lìa Không mà Không t t ch di t. T ch di t hi n ti n, ch nào ch ng Không ?

Tam Ma a này, t c i nh Th L ng Nghiêm, nên pháp môn Ph n V n, Xoay L i Cái Nghe, là c ng l nh b kinh này.

ã c T ch Di t hi n ti n, phát kh i t bi di u đ ng, thì há có pháp nào khác ng i ? i có ng i ch a c nhân không thì nói nhân không . i có ng i ch a c pháp không thì nói pháp không .

i có ng i ch a c không không thì nói không không . C n y u là v ch T ch Di t Hi n Ti n mà thôi v y.

ây là Nh t Tâm c a Ph t Ph t, ch ng ph i riêng gì c Quán Âm !

Ch ng o Ca c a Ngài V nh Gia nói :

“Tâm là c n, pháp là tr n

C hai nh đ u v t trên g ãng
V t nh h t s ch, quang bày hi n
Tâm pháp u vong, Tánh t c Chân”.
i ý là v y.

---000---

QUY N VII

CH NG III - PH T KHAI TH V M T GIÁO

I. KHAI TH O TRÀNG TU CH NG

Kinh : “Anan ! Ông h i v nhi p tâm, Ta nay ã nói : “ vào Tam Ma a tu h c pháp môn nhi m m u, c u o B , tr c h t ph i gi b n th Lu t Nghi này trong tr ng nh s ng tuy t, t không còn sanh m y mún cành lá. Ba cái c a Tâm, b n cái c a Mi ng không có nhân sanh ra.

“Anan, n u ch ng sai m t b n Lu t Nghi ó thì tâm còn ch ng duyên theo S c, H ãng, V , Xúc, c th y ma s làm sao phát sanh ? N u có t p khí c không th đi t tr , ông đ y ng i ó nh t tâm trì t ng Th n Chú Vô Th ãng Ph t nh Quang Minh “Ma Ha Tát át a Bát át Ra” c a Ta. ây là Tâm Chú Nh Lai Vô Ki n nh T ãng, Ph t Tâm Vô Vi, t ãnh phát huy, ng i ãi sen báu mà tuyên thuy t ra.

“Nh ãng i tr c cùng Cô Ma ãng Già nhân duyên nhi u ki p, t p khí ân ái ch ng ph i m t i hay m t ki p, song Ta m t phen tuyên đ ãng Th n Chú thì v nh vi n thoát kh i lòng yêu, thành A La Hán. Nàng kia là dâm n , không tâm tu hành, ch ãnh th n l c c a Chú ãng m giúp mà thành li n qu Vô H c, hu ng gì các ãng, nh ãng hàng Thanh V ãn trong h i, c u T i Th ãng Th a, quy t ãnh thành Ph t, ví nh tung b i vào gió thu n, nào khó kh ãng gì.

“N u i m t th , có ãng i mu n ãng i o tràng tu hành, tr c hã gi C m Gi i T Kh u trong s ch. C n ph i ch n l a v Sa Môn Gi i H ãnh trong s ch b c nh t làm th y. N u ch ãng g p c v t ãng chân th t thanh t ãnh thì Gi i Lu t Nghi c a ãng i tu t t không thành t u.

“Sau khi Gi i c thành t u, m c áo m i, s ch, t h ãng, ch v ãng mà trì t ãng Th n Chú nói ra t Tâm Ph t này, m t tr m l tám bi n. Sau ó ki t gi i, đ ãng l p o tràng, c u xin Ch Vô Th ãng Nh Lai m i ph ãng hi n tr các qu c phóng quang i Bi n r i ãnh u.

“Anan, nh ãng hàng T Kh u, T Kh u Ni hay hàng c s , thí ch trong s ch ãnh th , vào i m t th , tâm đ t tham dâm, gi t ãnh gi i Ph t, trong o

tràng, phát nguyện n B , ra vào t m r a, sáu th i hành o, không lo ng ngh , nh th tr i qua ba l n b y ngày, Ta t hi n thân n tr c ng i y, xoa nh an i, khi n nên Giác Ng ”.

Thông r ng : Hi n nghi p d ch ph c, vì t mình có th làm trái ng c v i nó. Nghi p x a khó tr d t, ph i m n th n l c nên nói Th n Chú có th phá tr t p khí i tr c. T p khí nh b i thì tan rã d dàng. y là do th n l c th m tr giúp, ch ng th ngh bàn v y.

L y cái Ph t Hu ch ng th ngh bàn tiêu tan cái Vô Minh ch ng th ngh bàn, nh th c u T i Th ng Th a quy t nh ph i thành t u. Chú này h u nh siêu xu t Gi i nh Hu mà làm m t nhánh riêng, nh ng n u Gi i nh Hu ch ng tinh nghiêm thì không th c linh ng. Do ó, kinh nói “N u ch ng g p c v t ng chân th t thanh t nh thì Gi i Lu t Nghi c a ng i tu t t không thành t u”. L i nói “Không lo ng ngh , nh th tr i qua hai m i m t ngày, Ta t hi n thân, khi n nên khai ng ”. ó g i là “Suy xét i, suy xét i, suy xét n a i ! Suy xét n ch ch ng c thì Qu Th n cùng thông v y”. Ph t v n là Không, tâm t nh mà có. N c trong tr ng hi n, lý y h n nhiên. nh Hu cùng c c, thì ti p thông v i khí ph n Ch Ph t, há ch ng hi n hình an i hay sao ? N u th y t ng y, ch quán Không T ch: n u là Ph t thì rõ ràng t t i; n u là ma thì di t m t. Ng i tu t p thì n nh ph i bi t i u này.

Thi n s V nh Minh Th tu Sám H i Pháp Hoa chùa Qu c Thanh, ban êm th y m t v th n c m kích i vào, Ngài qu r ng : “Sao c t ý và o ây ?”

áp r ng : “Ch a nghi p lành ã lâu, m i vào c trong này”.

N a êm, Ngài i quanh thánh t ng, th y c Ph H i n tr c, tay c m hoa sen.

Ngài l i nh Kim Hoa i Tr , t ng kinh ba n m, trong lúc thi n quán th y c Quan Âm rót nu c cam l vào mi ng, bèn c bi n tài. T ó vi t b Tông C nh L c và V n Thi n ng Quy l u hành i.

Thi n s Minh Giáo Tung ban êm u i t ng Quan Âm mà ni m danh hi u, y m i v n l n m i ngh . Ngài c ng th y c Quan Âm r i n c cam l cho. T ó, bao nhiêu kinh sách th gian ch ng h c mà hi u. Ngài có vi t Thi n Môn nh T , Truy n Pháp Chánh Tông Ký và Nguyên Giáo Lu n. Vua T ng Nhân Tông than khen, chi u l nh chép vào i T ng Kinh.

ây là nh ng ch ng nghi m rõ ràng c a vi c “Xoa u an i, khi n nên khai ng ” v y.

II. KHAI TH Ờ O TR ỜNG TU CH ỜNG

Kinh : Ông Anan b ớch Ph ớt : “Th ớa Th ớ Tôn, t ới nh ớ l ới d ớy b ớo T ớ Bi Vô Th ớng c ớa Nh ớ Lai, t ớm t ớ khai ng ớ, t ớ bi t ớ tu ch ớng, th ớnh ớo Vô H ớc. C ớn ng ớ i tu h ớnh ớ i m ớ t ph ớp mu ớn l ớ p ớo tr Ờng, th ớ nào m ớa ki t ớ gi ới cho h ớ p v ới ph ớp t ớ c trong s ớ ch ớ c ớa Ch ớ Ph ớ t Th ớ Tôn ?”

Ph ớ t d ớ y Ông Anan : “Ng ớ i ớ i m ớ t ph ớp, nguy ớn l ớ p ớo tr Ờng, tr ớ c h ớ t ki m ớ con tr Ờu tr Ờng s ớ c m ớ nh ớ n Ới Tuy t S Ớn, s Ớng b Ớng c Ớ th Ớ m non m Ớ t, lo Ới tr Ờu tr Ờng này ch Ớ u ng Ớn c Ớ trong c Ớa n Ới Tuy t S Ớn, ph Ớn r Ớ t nh Ớy n Ớ m Ớn. N Ớn l Ớ y ph Ớn Ớ Ớ h Ớa tr Ớn v Ới b Ớ t h Ớng Chi Ớn Ớn tr Ớng n Ớn t. N Ớu kh Ớng ph Ới l Ớa lo Ới tr Ờu tr Ờng Tuy t S Ớn th Ới ph Ớn h Ới b Ớn, kh Ớng th Ớ tr Ớng n Ớn. Ri Ớng Ớng b Ớng, c Ớ th Ớ ào b Ớ l Ớ p Ớ t tr Ớn m Ớ t, l Ớ y t s Ớt v Ớng t Ớn m Ớ th Ớ c tr Ớ xu Ớng r Ới h Ớa tr Ớn v Ới h Ớng Chi Ớn Ớn, tr Ớ m th Ớ y, t Ớ h Ớ p, hu Ớn l Ớc, u Ớ t kim, b Ớch giao, thanh m Ớc, linh l Ớng, can t Ớng v Ớa k Ớ thi t. M Ới th Ớ y r Ớy nghi Ớn th Ớnh b Ớ t, tr Ớn v Ới t s Ớt l Ớm n Ớn Ớn tr Ờng, m Ới b Ớ m Ớ t tr Ờng s Ớu, th Ớnh c Ới Ớn b Ớt gi Ớc.

“Trung t Ớm Ớn t Ớ m Ớ t c Ới b Ớt, trong b Ớt Ớng n Ớ c s Ớng m Ớc th Ớng T Ớm. Trong n Ớ c t Ớy ý Ớ c Ớc h Ớa l Ớa hi Ớn c Ớ. L Ớ y t Ớm c Ới g Ớng tr Ớn, m Ới c Ới th Ớo m Ới h Ớng, chung quanh c Ới b Ớt h Ớa. B Ớn ngo Ới g Ớng, d Ớng l Ớ p m Ới s Ớu h Ớa sen, m Ới s Ớu l Ớ h Ớng, gi Ớa ch Ớng b Ớy h Ớa. C Ớc l Ớ h Ớng u Ớ trang nghi Ớm, t Ớ thu Ớn b Ớng tr Ớ m th Ớ y, kh Ớng cho th Ớ y l Ớa.

“L Ớ y s Ớa tr Ờu tr Ờng trong m Ới s Ớu ch Ớa. L Ớ y s Ớa l Ớm b Ớnh v Ới Ớng c Ớt, b Ớnh r Ớn, v Ớng s Ớa, t Ớ h Ớ p, m Ớ t g Ớng, thu Ớn kem, thu Ớn m Ớ t, m Ới th Ớ m Ới s Ớu c Ới t Ớ quanh ngo Ới h Ớa sen c Ớng d Ớng Ch Ớ Ph Ớ t v Ớa c Ớc Ới B Ớ T Ớt. M Ới gi Ớn c Ớ m Ớ v Ớa l Ớc n Ớa Ớm d Ớng n Ớa th Ớng m Ớ t h Ớa v Ới th Ớng r Ới v Ớng s Ớa (b).

“Tr Ớ c Ớn Ới Ớng m Ớ t l Ớ l Ớa nh Ớ, l Ớ y h Ớng Ớu L Ớu B Ớa³²⁴ n Ớ l Ớ y n Ớ c th Ớ m m Ớa r Ớa th Ớn, t Ớ cho ch Ớy h Ớng, r Ớt m Ớ t b Ớ v Ớo, t Ớ cho h Ớ t kh Ới, c Ớng d Ớng Ph Ớ t v Ớa B Ớ T Ớt.

“ B Ớn ph Ới ngo Ới, treo kh Ớ p ph Ớn, h Ớa; trong nh Ớ Ớn, b Ớn v Ớch ch Ớng b Ớy c Ớc h Ớnh t Ớng c Ớa m Ới ph Ớng Nh Ớ Lai v Ớa c Ớc v Ớ B Ớ T Ớt. Ch Ớnh gi Ớa t Ớng Ph Ớ t L Ớ X Ớa Na, Ph Ớ t Th Ớch Ca, Ph Ớ t Di L Ớc, Ph Ớ t A S Ớc, Ph Ớ t A Di Ớ; hai b Ớn t Ớ t Ớng c Ớ Quan Ớm Ới B Ớn H Ớa v Ớa Kim Cang T Ớng B Ớ T Ớt. Hai b Ớn c Ớa h Ớnh t Ớng Th Ớch, Ph Ớ m V Ớng, Ớ S Ớ S Ớt Ma, Lam Ớa Ca, Qu Ớn Tr Ớ L Ới, T Ớ Câu Chi, b Ớn v Ớ Thi Ớn V Ớng, T Ớn Na D Ớ Ca...

“L Ới d Ớng t Ớm c Ới g Ớng treo Ớp gi Ớa h Ớ kh Ớng, Ới ch Ớ u v Ới t Ớm g Ớng tr Ớ c Ớ trong Ớn tr Ờng, khi Ớn cho h Ớnh nh Ớ l Ớng nh Ớ p v Ớo nh Ớu nh Ớ l Ớ p.

“Trong bảy ngày đầu, chí thành nhất danh hiệu mười pháp Nh Lai, Chư Phật Tát, Chư A La Hán. Thế trong sáu thế giới quanh quanh Chư Phật, hắt lòng hành đạo, mới thì từ từ tám bốn.

“Trong bảy ngày thế hai, mới từ từ chuyên tâm phát nguyện Bồ Tát, tâm không gián đoạn. Trong Luật Tông ca Ta đã có chi tiết nguyện.

“Trong bảy ngày thế ba, trong cõi hai thế giới, mới từ từ Chư Phật Tát Ra ca Phật. Cho đến ngày thế bảy, mới pháp Nh Lai nhất thế giới xuất hiện ánh sáng cao ngạo giao nhau, Phật xoa nh; bên ngoài o tràng tu Tam Ma Đà, cố thế khi n cho h ng tu h c mới từ từ thân tâm sáng s ch nh ng c l u ly.

“Anan, nếu vì Gi i S mà vì T Kheo thế giới hay mới trong mới vì Gi i S ch ng minh không c thanh thế thì nh ng o tràng ó ph n nhi u ch ng c thành tu.

“Sau hai mới mới ngày, ng i nghiêm ch nh an c . Tr i qua mới từ từ ngày, nh ng ng i có l i c n không r i khi ch ng i mà c qu Tu à Hoàn. D u cho thân tâm thánh qu ch a thành, v n quy t nh t bi t thành Ph t không sai l m.

“Ông h i v o Tràng, ki n l p nh th ”.

Thông r ng : Ki n l p o Tràng c t tinh khi t, ngoài thì tr n v n nghi thế c, trong thì h t s c thành. c v y thì trong ngoài là m t, tâm c nh không hai. Các nhà gi i thích m i m i mi n c ng so sánh, ho c Tín ho c Trí, ho c c ho c H nh. N u nh v y thì ch gi o Tràng t ch d i t là r i, c n gì ki n l p o Tràng ?

Duy mới thì h ng, mới thì u có ngh a. B ch Giao H ng hay tr ác khí, tr gh ban nên t ng t v i Gi i H ng tr nh ng b t thì n c a Thân. Thanh M c H ng hay ánh thế ma ng nên t ng t v i Tinh T n H ng xa lia ng ngh . Huân L c hay d t au nên t ng t v i nh H ng hay trì gi . Tô H p sát qu , tr tà nên t ng t v i Nh n H ng ch ng ma qu . Linh L ng hay gi m t sáng nên t ng t v i Hu H ng làm sáng su t. Chiên àn hay th m xa nên t ng t v i B Thí H ng. Cam Tùng hay hòa h p các h ng nên t ng t v i Gi i Thoát H ng hay hòa h p các công c. U t Kim hay tr c, u i tà nên t ng t v i Pháp H ng di t ám, phá ch p. Kê Thi t hay khi n thân thế ng i ta th m nên t ng t v i Gi i Thoát Tri Ki n H ng hay dùng t t c ph ng t i n vào kh p các c nh gi i. Tr m Th y thì nh B H ng cùng t v c th m c a pháp v y.

Kinh Hoa Nghiêm nói : “Khi Phật t thoa h ng thì nguyện cho mới thì h ng Ba La M t xông kh p”, là g c ch này v y. Ch Phật, B Tát ch a h n ã h ng s cúng d ng này, mà mu n khi n cho ng i tu hành ph c hu u y . Nh Phật nh n s cúng d ng sau cùng c a Ông Thu n à. Phật thế thế c vào gi a tr a nên l y n a êm so nh gi a tr a. Ho c g i n a

êm kho ng gi a gi H i và gi Tý, lúc y D ng m i ng, ch ng lia B n Tánh, c ng nh Tam Ma a, hai bên không ch bám núu, ó là Trung o, do ó nên cúng Ph t.

n ngày th hai m i m t, ch ánh sáng c a g ng giao nhau, c Ph t xoa nh, t c là c nh gi i Lý S vô ng i v y. Ng i tu hành n a v Quán nh thì Ph t dùng hào quang nhi p th . Biên gi i c a Giác giao nh p, ánh sáng chi u soi nhau, nên l y thí d “Ch ánh sáng c a g ng giao nhau” r t là xác áng. Cho nên ng i c qu , bên trong s chói sáng phát ra, thân tâm sáng s ch nh ng c l u ly, Tánh Trí sáng kh p su t thông v i Ph t Hu . ây là b ng c r t hi u nghi m c a s c Th n Chú v y.

D u ch a c qu v n quy t nh t bi t thành Ph t không sai l m vì r ng ng i nghiêm ch nh an c , tiêu tr tr n c u c ng thoáng th y c cái Tâm Th tròn y sáng su t, cùng Ph t không hai. Ch vì t p khí i tr c bu c ràng, nên ch a d th u thoát, nh ng tr i qua thág, n m ch a có ai là ch ng thành.

Lu t S Linh Chi t o l i Gi i àn Ng ài Minh Châu. Khi àn thành r i, có m t ông lão th n khí siêu phàm, mầy râu tr ng phau, ti n n th a r ng : “ t có ba h t minh châu xin dâng m ng Gi i àn thành t u”. Nói xong bi n m t. Ngài cho minh châu chính gi a àn thì h t châu càng sáng. Sau ó, v àn Ch m i m i v s m Gi i Pháp. Sau ba ngày, vào lúc n a êm, có m t nhà s ng àn b ng th y hào quang h t châu t su t ra ngoài, bên trong hi n hình Thi n Tài ng T . Nhà s kinh ng c hô hoá, m i ng i d y th y v y u vây quanh làm l . M i êm t ng chúng càng thành kh n l bá. N i h t châu khi thì hi n Ph t s c vàng, ho c Quan Âm sáu tay, ho c trúc tía, ho c li u xanh, ho c cây, á l k , ho c chim Ca L ng T n Già bay múa trái, ph i, ho c nguy t cái, ho c Long Th n dâng châu... th n bi n nhi u th . Ai th y nghe c ng b o hy h u.

Tuy th , cùng t t trong s ch, tâm nh tâm Ph t thì phóng quang hi n i m lành c ng là vi c bình th ng v y.

---o0o---

II. TUYÊN THUY T TH N CHÚ

Kinh : Ông Anan nh l chân Ph t, b ch r ng: “T khi xu t gia, tôi l i s th ng yêu c a Ph t, vì c u s a v n nên ch a ch ng vô vi. G p s trói bu c c a tà thu t Ph m Thiên, tâm tuy sáng su t mà s c ch ng t do. Nh g p Ngài V n Thù khi n tôi c gi i thoát. Tuy nh Ph t nh Th n Chú Nh Lai âm th m giúp s c, nh ng chính mình ch a c nghe. Mong B c i T tuyên thuy t tr l i, th ng xót c u giúp cho nh ng ng i tu hành

trong h i này cho n nh ng ng i còn trong luân h i i sau nh m t âm Ph t mà thân ý gi i thoát”.

Khi y, h t th y i chúng trong h i u làm l , ch nghe ch ng cú bí m t c a Nh Lai.

B y gi , Th Tôn t nh phóng ra hào quang tr m báu, trong hào quang phóng ra hoa sen báu ngàn cánh, có Hóa Thân Nh Lai ng i trong hoa sen, nh phóng m i o hào quang tr m báu, m i m i hào quang u th hi n kh p m i h ng hà sa Kim Cang M t Tích núi, c m ch kh p côi h không. i chúng ng c trông, s m ng hòa l n, xin Ph t th ng che, nh t tâm l ng nghe Nh Lai Vô Ki n nh T ng phóng quang Ph t tuyên thuy t Th n Chú.

Thông r ng : Vì sao Th n Chú có th khi n Ông Anan t c th i gi i thoát ? B i vì Vô Ki n nh T ng phóng quang Nh Lai t c là th hi n c a Di u Tr m T ng Trì Th L ng Nghiêm V ng v y. Cái y ã h ng gi c tánh trong l ng nên hóa gi i cái phân chia Tánh trong l ng, ã kiên c nên phá tan cái ch ng kiên c . Nh l a làm tiêu b ng t có cái lý th m l ng mà th ng o t v y. Sau là Kim Cang B Tát, tâm tinh thu n thì l ng l nhanh chóng phát m th n th c k kia, ng i y b y gi tâm có th ghi nh , c tức m ng thông. Hu ng gì th n l c Nh Lai toàn kh p h ng sa th gi i, âu âu c ng quang minh, âu âu u gi i thoát. Các th tà thu t c ng nh b i tuy tr t vào lò l a h ng, l p t c tiêu tan.

Ông Cung Ph ng H o Nguy t h i T Tr ng Sa S m : “Nh sao là à La Ni ?”

T Sa ch phía bên m t thi n sàng, nói : “Cái y s t ng t ng c y”.

H i r ng : “L i còn ai khác t ng c ch ng ?”

T Sa l i ch phía bên trái thi n sàng, nói : “Cái y s t ng c ng t ng c y”.

H i r ng : “Vì sao tôi ch ng có nghe ?”

T Sa nói : “ i c há ch ng nghe nói, “Chân t ng không vang, chân thính³²⁵ không nghe”, ?

H i r ng : “Nh th thì âm thanh ch ng nh p pháp gi i tánh v y ?”

T Sa nói : “Lìa S c c u th y, ch ng ph i Chánh Ki n. Lìa Thanh c u nghe, ó là nghe tà”.

H i r ng : “Nh sao là “Ch ng lìa S c là Chánh Ki n; ch ng lìa Ti ng l à Th t Nghe” ?”

T Sa khai th b ng bài k :

“ y m t v n ch ng ph i s c

Tràn tai v n ch ng ph i thanh

V n Thù th ng ch m m t

Quan Âm b t Nh C n
Hi u ba (Thân) nguyên m t th
t b n (Trí) v n ng Chân

Rõ ràng Pháp Gi i Tánh
Không Ph t c ng không nhân³²⁶.”.

Th bi t, ch T Tr ng Sa nói là Pháp Gi i Tánh bèn tùy ch mà tuyên
t ng Chú à La Ni. Cái y th t không Ph t c ng không ng i thì ch n nào
có c ma s ?

---o0o---

III. KHAI TH ÂY LÀ TÂM CHÚ C A M I PH NG NH LAI

Kinh : “Anan, ây là Ph t nh Quang T T t át a Bát át Ra
(SITATAPATRA), bí m t Già à, vi di u ch ng cú, xu t sanh t t c m i
ph ng Ch Ph t. M i ph ng Nh Lai nhân Chú Tâm này c thành Vô
th ng Chánh Bi n Tri Giác. M i ph ng Nh Lai n m Chú Tâm này
hàng ph c các ma, ch d p ngo i o. M i ph ng Nh Lai c i Chú Tâm
này ng i hoa sen báu mà ng hi n vi tr n qu c . M i ph ng Nh Lai
ng m Chú Tâm này chuy n i Pháp Luân trong vi tr n qu c . M i
ph ng Nh Lai trì Chú Tâm này, kh p m i ph ng xoa nh th ký, t
qu c a mình ch a thành, c ng n i m i ph ng nh Ph t th ký. M i
ph ng Nh Lai y Chú Tâm này, th ng kh p m i ph ng nh c u các
kh nh là a ng c, ng qu , súc sanh, ui i c, câm ng ng, oán ghét
chung kh , th ng ph i xa cách kh , c u ch ng c kh , kh vì n m m
l y l ng, trái ngang l n nh ng th i gi i thoát. N n c p, n n binh, n n
vua, n n ng c, n n n c, gió, l a, ói khát b n cùng ng ni m tiêu tan.
M i ph ng Nh Lai tùy Chú Tâm này kh p m i ph ng ph ng s
thi n tri th c, trong b n oai nghi, cúng d ng nh ý, trong pháp h i h ng sa
Nh Lai c suy tôn là i Pháp V ng T . M i ph ng Nh Lai c
Chú Tâm này kh p m i ph ng nhi p th thân nhân, khi n cho hàng
Ti u Th a nghe t ng bí m t ch ng sanh kinh s . M i ph ng Nh Lai t ng
Chú Tâm này thành Vô Th ng Giác, ng i c i B , nh p i Ni t Bàn.
M i ph ng Nh Lai truy n Tâm Chú này, sau khi đi t , phó chúc Ph t
pháp s , tr trì r t ráo, nghiêm t nh Gi i Lu t, t th n c thanh t nh.
“N u Ta nói v Chú Ph t nh Quang T Bát át Ra này thì dù âm thanh
liên t c, câu ch không l p l i, t sáng n t i, tr i qua h ng sa ki p c ng
không th cùng t n. Chú này c ng g i tên là Nh Lai nh. Hàng H u H c
các ông ch a h t luân h i, phát tâm chí thành c u qu A La Hán mà không

trì Chú này thì không thể nào nghĩ o tràng khi n cho thân tâm xa lìa các ma s c.

Thông r ng : Th n Chú Ph t nh không th ngh bàn, tuy nói là trì các danh hi u nh ng c ng nh m t l nh trong quân i, âm th m phù h p t ng ng, và c ng nh l y n c bi n l n đi t l a óm. H t th y ma s do tâm t o ra, nay l y c nh gi i không th ngh bàn c a Ch Ph t mà t y r a i thì c ng nh dùng Tâm V ng d p tr Tâm T c, h n l p t c di t ngay.

T i Th ng Th a, m t tu, m t ch ng, ch ng m n l i nói, t c ây là th t t , nên b o r ng xu t sanh h t th y m i ph ng Ch Ph t. M t là thành Chánh Bi n Tri. Hai là ch ph c tà ma, ngo i o. Ba là ng hi n trong vi tr n qu c . B n là chuy n i Pháp Luân. N m là nh Ph t th ký. Sáu là nh c u các kh . B y là làm Pháp V ng T . Tám là nhi p th thân nhân. Chín là nh p i Ni t Bàn. M i là phó chúc Ph t-Pháp s . T t c u dùng Tâm Chú này mà thành t u. N u ch ng ph i là M t ng T i Th ng thì có gì áng h n n a ? Cái ý c a tên kinh, r t cu c ch ng ra ngoài ch ó.

Thành Chánh Bi n Tri t c là th nh p Bi n-Kh p-Bi t v y. Hàng ph c tà ma, ngo i o t c là tà chú tiêu tan v y. ng hi n trong vi tr n qu c t c là Di u Liên Hoa V ng v y. Chuy n i Pháp Luân t c là Vô Th ng B o n v y. Xoa nh th ký t c là Quán nh Ch ng Cú v y. Nh c u các kh t c là c u thoát Ông Anan cùng Tánh T Kh u Ni v y. i Pháp V ng T t c là V n H nh c a Ch B Tát v y. Nhi p th thân nhân t c là c u h thân nhân v y. Nh p i Ni t Bàn t c là nh Th L ng Nghiêm v y. Phó chúc Ph t Pháp S t c là Tu Ch ng Li u Ngh a v y.

Tâm Chú này bao hàm nhi u ngh a nh th . M i ph ng Nh Lai u do ây mà xu t sanh, nên là Chú Th p Ph ng Ph t M u à La Ni. Ch a th u rõ i u này thì các ki n ch p n i lên nh ong v t mà thành tà ma, ngo i o, t o nghi p không thôi mà ch u các kh . ây là ch gi ng nhau c a vi tr n qu c . Th u rõ i u này t c là Pháp V ng T , nh Ph t th ký, phó chúc vi c Ph t pháp, chuy n i Pháp Luân, không ch t mà còn ng i, th t c là tr c sau thành Ph t v y. Ng i trì Chú này k h n là ch th y Tánh thành Ph t thì lo i ch ng cú bí m t t m th ng há có th sánh ?

T Bách Tr ng nói : “N u mà nay n i t t c các pháp h u vô có t hào tâm ái nhi m thì dù cho chân ang p lên hoa sen c ng ng là ma l àm. N u ch p v n thanh t nh, v n gi i thoát, t là Ph t, t là ng i hi u thi n t c là thu c v ngo i o t nhiên. N u ch p do Nhân Duyên mà ch ng c tu thành thì thu c v ngo i o nhân duyên. Ch p Có thì thu c Th ng Ki n o. Ch p Không thì thu c o n Ki n o. Ch p C ng Có, C ng Không thì thu c Biên Ki n o. Ch p Ch ng ph i Có, Ch ng ph i Không thì thu c Không Ki n ngo i o c ng g i là ngu si ngo i o”.

Nh nay ch ng kh i ra cái Ph t Ki n, Ni t Bàn Ki n... Tuy t không có t t c Ki n H u Vô và c ng không có cái Vô Ki n, thì g i là Chánh Ki n. Không có h t th y các cái Nghe mà c ng không có cái Không nghe, g i là Chánh V n. ó là ch ph c ngo i o. Không có ma phàm phu n là i Th n Chú. Không có ma Nh Th a n là i Minh Chú. Không có ma B Tát n là Vô Th ng Chú. Cho n c ng không có ma Ph t n là Vô ng Chú.

M t là bi n ra chúng sanh xi m xúc Tu La; hai là bi n ra Nh Th a xi m xúc Tu La; ba là bi n ra B Tát xi m xúc Tu La. ây là T nh tam bi n. H t th y các pháp H u Vô phàm Thánh ví nh qu ng vàng, cái Chân Nh c a chính mình ví nh vàng. Vàng và qu ng tách ra, thì vàng ròng l bày. B ng có ng i ki m ti n, ki m báu li n bi n vàng ra ti n mà cho. C ng nh b t g o tinh thu n không có t cát, có ng i xin bánh li n bi n b t ra bánh mà cho. L i c ng nh k b y tôi có trí hi u c ý vua, n u vua mu n i mà òi Tiên à Bà³²⁷ thì li n dâng ng a. Khi vua n mà òi Tiên à Bà li n dâng mu i... Các thí d trên ch ng i khéo thông t huy n ch nên ng c ch ng sai l m. C ng g i là L c Tuy t S T .

T Chí Công nói : “M c ng i t o tác tr m i u, hàng Th p a B Tát không ói, không no, vào n c không chìm, vào l a không cháy. Dù mu n cháy c ng không th cháy c ! Ng i ta thì b s l ng cai qu n, qui nh. Ph t thì ch ng ph i th , vào l a không cháy mà mu n cháy là cháy. Vào n c không chìm, mà mu n chìm là chìm ! Vì Ph t s d ng c b n i t do v y”.

Ôi, n a v Ph t, s d ng c b n i t do thì Tánh t c là Chú, Chú t c là Tánh, có ch nào mà ch ng thành t u ? Th t khô ng th ngh bàn v y, t Trung Nguyên có c chuy n y, ch có Chú m i hàng ph c tà ma. Nay T Bách Tr ng nói : “Không có các th ma n, t c ó là Chú”, th t r t có ý v v y.

---o0o---

IV. S C C A TH N CHÚ LÀM TIÊU NGHI P CH NG T O PH C C, S NG CHÂN TH NG

Kinh : “Này Anan, nh các th gi i, theo ch cõi n c có chúng sanh tùy theo s n v t n c mình có : v cây hoa, lá b i, gi y tr ng, l a b ch mà vi t chép Chú này, ng trong túi h ng. Ng i này tâm u t i ch a th t ng nh thì mang trong ng i ho c vi t trong nhà, ph i bi t r ng ng i ó su t i không b t t c các th c làm h i.

“Anan, nay Ta vì ông nói l i Chú này c u h th gian c i Vô Úy và thành t u Trí Xu t Th Gian c a chúng sanh.

“Như sau khi Ta đi t, chúng sanh i m t th có ng i t t ng hay d y ng i khác t ng, ph i bi t nh ng chúng sanh trì t ng nh th : l a không th thiêu; n c ch ng th chìm; c y u, c m nh không th h i c. Cho n các Chú ác đ c a Thiên, Long, Qu , Th n, tinh k , ma m u không làm gì n i, tâm c Chánh Th . T t c bùa chú, trùng c, thu c c, kim khí c a, c cây, trùng r n, khí c muôn th vào trong mĩ ng ng i y u thành v cam l . H t th y ác tinh cùng các qu th n lòng d h i ng i, i v i ng i y không th kh i ra ni m ác. T n Na, D Ca, các qu v ng ác c cùng v i quy n thu c u ch u n sâu, th ng ng h che ch .

“Anan, ph i bi t Chú này th ng có tám v n b n ngàn na do tha h ng hà sa cu chi ch ng t c Kim Cang T ng B Tát m i m i u có các chúng Kim Cang làm quy n thu c, ngày êm theo h u. Gi s có chúng sanh tâm còn tán lo n, ch a vào Tam Ma a mà lòng nh , mi ng trì Chú này thì các Kim Cang V ng th ng theo bên mình. Hu ng là ng i phát tâm B quy t nh thì các v Kim Cang T ng V ng B Tát y s tinh thành âm th m phù tr mà phát kh i th n th c ng i ó, khi n cho ng i y úng lúc nh l i c tám m i b n ngàn h ng hà sa ki p, rõ bi t kh p c , không còn nghi ho c. T ki p th nh t cho n thân sau cùng, i i không sanh vào các loài đ c xoa, la sát, phú n na, ca tra phú n na, c u bàn trà, t xá giá... và các ng qu h u hình hay vô hình, có t ng hay không t ng, và nh ng ch n đ nh th . Ng i thi n nam này, ho c c ho c t ng, ho c vi t ho c chép, ho c eo ho c c t, ho c cúng đ ng nhi u cách Th n Chú này thì ki p ki p ch ng sanh vào ch không vui, b n cùng h ti n.

“Các chúng sanh y, dù t mình ch ng làm nghi p ph c mà công c c a m i ph ng Nh Lai h n thông cho ng i này. Do v y mà tr i qua a t ng k b t kh thuy t b t kh thuy t ki p th ng c cùng Ch Ph t sanh m t n i, vô l ng công c nhóm l i nh chùm cây ác-xoa thành ng m t ch huân tu, v nh vì n không phân tán. Th nên có th khi n ng i ã phá Gi i c Gi i C n thanh t nh; ng i ch a c Gi i khi n ng i cho c Gi i; ng i ch a Tinh T n khi n c Tinh T n; ng i không Trí Hu khi n c Trí Hu ; ng i không Thanh T nh chóng c Thanh T nh; ng i ch ng gi Trai Gi i t thành Trai Gi i. Anan, ng i thi n nam ó khi trì Chú này, gi s có ph m C m Gi i khi ch a th trì thì sau khi trì Chú h t th y t i Phá Gi i, không k n ng nh , nh t th i tiêu di t. Dù ã t ng u ng r u, n n m th rau cay, các th b t t nh thì t t c Ch Ph t, B Tát, Kim Cang, Tiên Thiên, Qu Th n không cho là l i. Gi s m c y ph c không s ch rách nát thì m i c ch i ng th y ng thanh t nh. Dù không l p àn, ch ng vào o Tràng c ng không hành o mà trì t ng Chú này thì công c so vào àn, hành o gi ng nhau không khác. N u t o tr ng t i Ng Ngh ch, Vô Giá n và t i T Khí, Bát Khí c a T Kheo, T Kheo Ni mà t ng Chú này r i

thì các nghi p n ng nh v y h n u di th t nh gió m nh th i tan ng cát không còn chút gì. Anan, n u có chúng sanh ch a h sám h i h t th y t i ch ng n ng nh t vô l ng vô s ki p n gi mà nay có th c t ng Chú này, eo gi trên ng i hay n i ch nh tr i, nhà v n, quán... thì nh ng nghi p ch a nhóm tr c kia u tiêu tan nh nu c sôi trên tuy t, ch ng bao lâu u c ng Vô Sanh Nh n.

Thông r ng : Ch này nói v thành t u Trí Xu t Th Gian c a chúng sanh, c t y u là ng Vô Sanh Nh n mà thôi v y. Ng i ta không ng Vô Sanh là do ch a nhóm nghi p làm ch ng ng i v y. Ch a nghi p không gì qua Sát, o, Dâm, V ng, g i là T Khí. Hàng T Kheo Ni thì thêm Xúc Ch m, H n Hò, Che gi u, i Theo g i là Bát Khí.

Gi i Lu t có n m h ng t ng ng v i n m hình ph t c a th gian. M t là Ba La Di t ng ng v i t i t hình; hai là T ng Tàn t ng ng v i t i l u ày; ba là Ba Đ t t ng ng v i kh sai; b n là Xá Ni t ng ng v i t i ph t tr ng; n m là t Ki t La t ng ng v i t i ánh b ng roi.

N u g p nghi p i tr c thì n c, l a, trùng, r n c ng làm h i. Tuy Thiên, Long, ác tinh không có lòng h i ng i nh ng m t khi ch m ph i khí c a các lo i ó thì không kh i b n n, c ng là s chiêu c m c a nghi p tr c v y. Nghi p có n ng nh , qu báo c ng n ng nh . N u chìm m trong các n o ác, sanh vào ch ch ng vui, thì danh Ph t còn ch ng nghe hu ng là c Vô Sanh Nh n ? c ch trì Chú này hay tiêu tan nghi p tr c, kh i các th ho n n n c h i. N u là ng i phát tâm B quy t nh thì nh gió th i cát, n c sôi trên tuy t, c u gì mà ch ng to i ? Ch a c Chánh Th li n c Chánh Th , ch a th hành L c li n c L c , ch a c Túc M ng li n c Túc M ng, th ng sanh cùng m t ch v i Ch Ph t, ng x huân tu, do ó mà ng Vô Sanh Nh n th t là đ v y. Công c trì Chú l n lao vô cùng, không th ngh bàn v y.

Thi n s ni Vô Tr c Di u T ng nghe T i Hu nêu lên nhân duyên Ngài Đ c S n ban u ra m t T Th ch u, sau ó n c Mã T , h t nhiên t nh ng .

T i Hu xu ng tòa gi ng thì c s Phùng Công T p i theo n ph ng tr ng, nói r ng :

“Tôi lý h i c công án Hòa Th ng v a nêu”.

T Hu nói : “Th nào ?”

áp r ng : “Nh th c ng ch ng c, tô rô ta bà ha ! Ch ng nh th c ng ch ng c, t tr ta bà ha ! Nh th , ch ng nh th r t ráo u ch ng c, tô rô t tr ta bà ha !

T i Hu em chuy n này nói v i ni Di u T ng.

Ni nói : “Ch t ng th y Quách T ng chú gi i Trang T . Ng i hi u bi t l i cho r ng chính Trang T chú gi i Quách T ng”.

T i Hu th y l i nói k d , l i nêu chuy n Th ch u g p Bà T mà h i thì ni Di u T ng áp b ng k :

“M t chi c thuy n nan n i m y ph ng

C ùt mái múa chèo bi t cung th ng

Núi mây, tr ng bi n u v t ráo

c quá Trang Châu m ng b m tr ng”.

T i Hu bèn thôi.

Ông Phùng Công nghi ng ch ng c a ni Di u T ng ch a c n b n, sau ó qua t Vô Tích, m i n thuy n h i r ng : “Lão bà sanh b y a con, sáu a không g p tri âm, ch t i m t a c ng ch ng tiêu tan c, bèn qu ng xu ng n c ! Lão s i Hu b o o nhân lý h i c là hi u th nào ?”

Ni áp : “Trên mà cùng thông kh p thì cùng n ch Chân Th t !”

Ông Phùng r t kinh ho ng.

Nh ch ng Vô Sanh Nh n c a ni Di u T ng là Chú y ? Là ch ng ph i Chú y ? Mà sao nh h i xu t l i không d gì o m, oán bi t v y ?

---o0o---

V. CHÚ LÀ PH C C NH Ý CHO MÌNH VÀ CHO C N C, B O H CHONG IS H C

Kinh : “L i n a, Anan, n u có ng i n ch a có con mong c u có thai mà có th chí tâm nh ni m Chú này, ho c eo trên ng i Chú T t át a Bát át Ra này, bèn sanh con trai con gái trí hu ph c c. Ng i c u s ng lâu t c c s ng lâu. Mu n c u qu báo mau c viên mãn thì mau c viên mãn. V thân m ng, dung m o, s c kho c ng l i nh v y. Sau khi m ng chung, tùy nguy n mà sanh qua m i ph ng qu c , nh t nh không sanh n i biên a h ti n hu ng là các loài d hình.

“Anan, n u các cõi n c, châu huy n, làng xóm b ói kém, d ch l hay gi c n n mà vi t Th n Chú này treo b n c a thành, các ch th t ho c trên các lá ph n, r i khi n chúng sanh n i y vâng ón, cung kính l bái, h t lòng cúng d ng Chú này, khi n nhân dân m i ng i eo trong mình hay c t trong m i nhà thì t t c tai ách th y u tiêu di t.

“Này, Anan, b t k ch nào mà có Chú này thì Thiên Long hoan h , m a thu n gió hòa , mùa màng sung túc, dân chúng an vui. Chú này l i có th tr n ph c t t c ác tinh, tùy ph ng hi n các i m quái, u khi n cho tai ch ng không kh i, con ng i không b ch t d , ch t y u, thân th không v ng xi ng xích gông cùm, ngày êm ng ngon, th ng không ác m ng.

“Này, Anan, cõi Ta Bà này có tám vạn bốn ngàn tai biến ác tinh, hai triệu tám trăm ác tinh ngưng làm một, lại có tám triệu ác tinh làm chướng ngại biến hiện như trên trời, gây ra như lo ngại tai họa đáng sợ cho chúng sanh. Chướng ngại nào có Chướng ngại này thì các thiên đóa tiêu diệt hết, trong mười hai do-tuần làm vòng kết giới thì các tai biến hung dữ như vì không vào được.”

“Thưa nên, Như Lai tuyên dạy Chướng ngại này bỏ hết các nghiệp tu hành sạch trong đời này vào cõi Tam Ma, thân tâm rỗng không, cõi an lạc, không bị khổ đau ma quỷ thần và nhặng oan khiên, nghiệp phước vô thường này nay nên khuây hỉ. Ông vì nhặng nghiệp Hư Huyễn trong chúng này cùng nhặng nghiệp tu hành đời này theo ân trạch dạy, như pháp mà trì Giới, giữ gìn các Giới Chướng ngại là vì Tâm Chướng ngại này chướng ngại sanh nghiệp hỉ; nghiệp thì nam nữ thân ngay nay thân cha mẹ sanh ra này mà không có Tâm Thông thì mới phước Như Lai hóa ra là vô nghiệp!”

Thông rỗng: Chướng ngại này nói về cuộc đời thế gian cõi Vô Úy, chỉ khái quát như bốn Diệu không thể nghĩ bàn của Ngài Quán Thế Âm: cõi trai giới, cõi gái giới, cõi sống lâu cõi sống lâu, cõi viên mãn cõi viên mãn mà cõi này là quy về Tâm Thông. Tâm Thông không ra ngoài ba nghĩa: Một là chướng ngại, tức là nghiệp nghiêm chỉnh an tâm từ ngày cõi quỳ Tu à Hoàn; hai là thiện, tức là thiện nghiệp thành Phật không sai; ba là Túc Mạng Thông, tức là rõ biết khắp cùng không còn nghi hoặc. Tâm Thông này cõi này trong cái không thể nghĩ bàn mà cõi, huỳnh là các thiên linh cõi phòng tai họa, chướng ngại hoạn nạn làm sao nghĩ bàn được?

Nam Thiên Mười Ba niên hỉ nghiệp, cõi Táo Táo Táo Tín đản chúng cõi Cát Châu thì giữ gìn cõi này thành bất tử (bảy triệu ngày) chướng ngại lui tan, miễn nghiệp khổ hải. Thiên đóa xót, dạy bày niệm Ma Ha Bát Nhã Ba La Mật đà. Khi ấy, bốn cõi nhìn lên trên thành nhặng có thiên binh, bèn bỏ nhau: “Trong thành này có đức nhân, không thể ánh sáng”. Bền bỉ bền bỉ.

Lời nhặng Thiên Tôn Túc (Mười Châu) chùa Khai Nguyên hàng ngày an đếp nuôi m, cho nên có hỉ u là Thiên-dếp-c. Giới cõi này vào cõi, Thiên treo m t chi cõi đếp cõi này thành. Giới cõi này vào cõi, dùng h t s cõi này chướng ngại nhích, bền than: “X cõi Mười Châu này có cõi Thánh Nhân”, rồi biến thành mà rút lui. Dân trong thành khỉ biến tai họa.

Chướng ngại này rõ ràng rõ ràng. Nhặng chướng ngại khác thì Cao Thiên Truy nghiệp ghi lại không xiết. Còn nhặng t t ác tinh tùy phước mà hiện các tai biến quái thì cõi này nhặng nghiệp kiển nghiệp nghiệp phước cõi này, miễn nghiệp do nghiệp phước, chướng ngại khi không mà sanh. Ác tinh có tám triệu bốn ngàn thiên đóa ngưng nghiệp vì chướng ngại nghiệp nghiệp phiến não của chúng sanh. Vì cõi này nghiệp làm đ, trời biến hiện nghiệp trên. Thiên đóa nghiệp này có hai triệu

tám ngôi cùng các đ. khí c a kinh tinh ng hành. T t c u b m th cái
tinh hoa c a ng hành mà v n chuy n trong không trung. H ngh ch tánh nó
thì tai h a ng áp nh các sao Tu , B , Phi L u³²⁸, Thái B ch, Xi V u...
Chú này s c T r ng l n, tinh rờng chí thi n nên t t c các khí x u không
ng n c, b i th có th tiêu di t các tai h a đ k ngoài m y tr m đ m.
Thi n s Nam Nh c Hoài Nh ng sanh ra vào ngày Tám tháng T n m Th
Hai niên hi u Nghi Ph ng i ng, c m ng có lu ng b ch khí hi n
trên tr i kho ng x An Kh ng
Quan Thái S trờng th y bèn tâu lên vua Cao Tông.

Vua h i : “ ây là i m lành gì ?”

áp r ng : “Pháp khí c a t n c, ch ng nhi m vinh hoa th gian”.

Vua bèn sai Thái Thú t Kinh Châu là Hàn Giai ích thân n v n an gia
ình.

Phàm ch c m ng c a thi n ác thì lành đ khác h n nhau, ai dám b o Chú
này không tiêu s ch tai h a ?

---o0o---

VI. CÁC TH NH PHÁP PHÁT NGUY N B O H R NGR I

Kinh : Ph t d y l i y r i, vô l ng tr m ngàn Kim Cang trong h i u ng
th i tr c Ph t ch p tay nh l , th a r ng : “Nh l i Ph t d y, chúng tôi
s thành tâm b o h nh ng ng i tu B nh v y”.

Khi y, Ph m V ng cùng tr i Thích, b n i Thiên V ng cùng
tr c Ph t ng th i nh l , th a r ng : “Qu có ng i lành tu h c nh v y
chúng tôi s t n tâm chí thành b o h , khi n cho h su t i tu hành c
nh nguy n”.

L i có vô l ng i T ng D c Xoa, các vua La Sát, vua Phú n Na,
vua C u Bàn Trà, vua T Xá Giá, các i Qu V ng T n Na Đ Ca cùng
các Qu Soái c ng tr c Ph t ch p tay nh l , th a r ng : “Chúng tôi
c ng th nguy n h trì ng i này khi n tâm B s m c viên mãn”.

L i có vô l ng Thiên T Nh t Nguy t, Th n Gió, Th n M a, Th n Mây,
Th n S m và các hàng Th n i n, các quan tu n trong n m, quy n thu c
ch tinh... c ng trong h i nh l chân Ph t, th a r ng : “Chúng tôi c ng
b o h ng i tu hành này an l p o Tràng, c Vô S Úy”.

L i có vô l ng Th n Núi, Th n Bi n, h t th y các loài tinh k muôn v t
t ai, trên không, đ i nu c và Vua Th n Gió, Tr i Vô S c Gi i tr c
Nh Lai ng th i cú u, th a r ng : “Chúng tôi c ng b o h ng i tu
hành y c thành B , v nh vi n không có ma s ”.

Lúc bấy giờ, tám vạn bốn ngàn na do tha hạ sa câu chi Kim Cang Tạng Vương Bát Tát trong Hìli n t ch ng i ng d y, nh l chân Ph t, th a r ng : “B ch Th Tôn, nh b n chúng tôi, công nghi p tu hành ã thành B t lâu mà ch ng gi Ni t Bàn, th ng theo Chú này c u ng i chánh tu hành tu Tam Ma trong i m t th . Th a Th Tôn, ng i tu tâm c u chánh nh nh v y, d u o tràng hay lúc kinh hành, cho n tán tâm d o ch i xóm làng thì chúng c a chúng tôi v n th ng i theo h u h b o v ng i y. Gi s Ma V ng, i T T i Thiên mu n có c h i khu y phá, r t cu c c ng không th c. Các qu th n nh cách xa ng i này ngoài m i do-tu n, tr phi h ng ó phát tâm mu n tu thi n. B ch Th Tôn, nh ng ác ma hay quy n thu c c a ma nh v y mu n n qu y phá ng i lành này, chúng tôi s dùng b o ch ³²⁹ ánh nát u nh tro b i, th ng khi n cho ng i này tu hành c nh nguy n.

Thông r ng : Ng i trì Chú này c các Th n b o h . Ng i trì Chú này chóng c B . Ng i trì Chú này v nh vi n không có ma s . Nguy n l c c a B Tát Kim Cang Tạng th t quá sâu xa : Ch ng gi l y Ni t Bàn, th ng theo Chú này mà c u h ng i tu hành chân chán h trong i m t th , nên các ma không có c c h i khu y phá.

Ma V ng Ch ng T th ng lãnh quy n thu c theo B Tát Kim Cang T m t ngàn n m tìm ki m kh i x mà ch ng c. B ng nhiên ngày n th y c, bèn h i : “Ngài y tr ch nào mà tôi su t m t ngàn n m tìm kh i x c a Ngài không ra ?”

B Tát nói : “Ta ch ng y h u tr mà tr , ch ng y vô tr mà tr , nh th mà tr ”.

T Pháp Nhãn nói : “Ma V ng Ch ng T ch ng th y Kim Cang T bèn theo, còn nh Kim Cang T có th y Ma V ng ch ng ?”

T Di u H nói : “ ã ki m kh i x không ra thì chuy n m t ngàn n m i theo là gì th ?

“ c Kim Cang T nói : “Ta ch ng y h u tr mà tr , ch ng y vô tr mà tr , nh th mà tr ”, y là h t ng l a d i quá l m !”

T Pháp Nhãn nói : “Ma V ng Ch ng T ch ng th y Kim Cang T bèn theo, còn nh Kim Cang T có th y Ma V ng ch ng ?”

Phán oán nh th c ng là xem l mà t nê m !

Nay ây b không bi t kh i x c a Di u H ? Hãy theo sau mà la lên r ng : “Nói m gì th ?”

Xét Di u H phán oán nh v y, qu là Ma V ng rình mò ch ng th y ! Nh ng Ma V ng kh s mu n ki m kh i x n i i theo m t ngàn n m thì Ma V ng c ng phát tâm mu n tu thi n v y. Th nên i v i B Tát Kim Cang T ch ng có chi xa cách, mà B Tát Kim Cang t c ng mu n

thuyết pháp cho. Nhưng vì cớ y u không phải nghĩ tìm kiếm mà suy
lắng nghỉ.

T Quý n B n m i vào “Nhà hoa” cho n đây g i chung là ph n Tu o.
V n sau riêng là ph n Ch ng Qu .

---o0o---

CH NG IV - KHAI TH CÁC A V TU CH NG

M C M T : KHAI TH HAI CÁI NHÂN IÊN O VÀ BA MÓN TI M TH

I. ÔNG ANAN XIN KHAI TH NH NG DANH M C, TH B C TU HÀNH

Kinh : Ông Anan liền t ch ng i ng lên, nh l chân Ph t, b ch Ph t r ng : “Chúng tôi ngu n, thích c a v n, v i các tâm h u l u ch a c u lia kh i. Nh Ph t t bi d y d c s huân tu chân chánh, thân tâm khoan khoái an nhiên, c l i ích l n. Th a Th Tôn, tu ch ng Tam Ma c a Ph t nh th , khi ch a n Ni t Bàn thì th nào g i là Càn Hu a ? B n m i b n tâm th l p n âu c danh m c tu hành ? n n i ch n nào thì g i là Nh p a ? Sao g i là ng Giác B Tát?”

Th a h i th r i, n m vóc gieo xu ng t. i chúng nh t tâm ch t âm Ph t, chiêm ng ng không ch p m t.

Khi y, c Th Tôn khen Ông Anan r ng : “Hay thay ! Hay thay ! Các ông m i có th kh p vì i chúng và t t c chúng sanh i m t th tu Tam Ma , c u i Th a mà xin Ta nêu bày con ng chánh tu hành t phạm phu cho n i Ni t Bàn. Nay ông hãy l ng nghe, s p vì ông nói”.

Ông Anan và i chúng ch p tay, chú tâm yên l ng th giáo.

Thông r ng : Ban u, Ph t b o Ông Anan : “Tâm g i là th ng. Nh th , t u n cu i, các a v trung gian v nh vi n không có t ng quanh co. Ni t Bàn là cu i, Càn Hu là u, b n m i b n trung gian là Tín, Tr , H ng và T Gia H nh, ch ng ph i là không có th l p, ó là danh m c tu hành v y. T i n vào Th p a cho n a Th M i M t là ng Giác B Tát. n i Ni t Bàn m i g i là Di u Giác”.

Cái n i ch n t n này không m n vào vi c tu. V y làm sao c cái t ng không quanh co ây ? Không quanh co ngh a là nh t siêu tr c nh p, tr c sau không khác, là con ng Di u B T i Th ng v y. B i th , Ph t b o : “Nêu bày con ng chánh tu hành Vô Th ng t phạm phu cho n i Ni t Bàn”, ngh a là t phạm phu mà ch ng th ng Di u Giác, không m n gì th l p. Nêu bày, ngh a là chúng sanh ch a ch ng nên nói tr c cho, i nh v y.

T Hoàng Bá nói : “Tâm này tức là cái Tâm Vô Tâm. Là cái thấy Thấy thì chúng sanh cùng Chỗ Phật không có chút gì sai khác. Chỗ là Vô Tâm, bên là rớt rảo.

“Các ngài ơi ! Nghe ngay đây Vô Tâm thì bao nhiêu tu hành rớt chớ nên gì, bực công hạnh của Tam Thế a rành bu c, chớ có gì thoát. Nghe chớ Tâm này có mau chớ. Có ngài nghe pháp mới niệm bèn cớ Vô Tâm. Có ngài niệm Thế Tôn, Thế Trạng, Thế Hạnh, Thế Hạnh Hạnh niệm cớ Vô Tâm. Có ngài niệm Thế Pháp niệm cớ Vô Tâm. Dù dài hay ngắn, cớ Vô Tâm là trống, không còn gì có thể tu, có thể chớ, thì t Không Chớ c, chân thì chớ h. Mới niệm mà cớ cớ nghe Thế Pháp mà cớ, công đức nghe nhau không có sâu cớ, chớ khi bao nhiêu công cớ khớ vớ”.

Lời dạy của T Hoàng Bá cớ nghe Phật nêu bày con chớ chánh tu hành Vô Thế. Ngay đây mà thì sự niệm tin kho công trung gian quớ là không các tớ công quanh cớ.

---o0o---

II. KHAI TH HAI CÁI NHÂN IÊN O

Kính : Phật nói : “Anan, hãy biết, cái Di u Tánh tròn sáng là niệm danh tớ, bên lại không có thể gì, chúng sanh. Nhân vớ mà có sanh, nhân sanh mà có di t. Sanh di t thì gì là vớ, di t vớ thì gì là Chân. ó gì là hai danh hi u chớ niệm y B Vô Thế và i Ni t Bàn cớ a Nh Lai vớ.

Thông rớ : Tánh mà nói là Di u thì chớ trớ niệm Thế. Minh mà nói là Viên thì chớ sa vào cái S, mà là tớ, là danh, không thể ngh bàn. Chớ vào Di u Tánh này thì thì gì chớ phớ là thì gì, chúng sanh chớ phớ là chúng sanh, t c vớ thành Chân, cái sanh di t chớ phớ là sanh di t vớ.

T Mã Minh nói : “Vớ chớ nghe thì tớ biết Chân Nhớ Thế Pháp nên tâm bớ giác công mà thành có ra niệm. Niệm t cớ là tớ sanh, sanh t cớ là tớ di t. Sanh di t, danh Thế u là vớ. Bớ nghe thì tớ mà rõ biết Chân Nhớ Thế Pháp t vớ vớ không chớ có. Gì nghe nghe i theo phớ hớ mà mê lớ, sớ mê lớ nào có t tớ ! Cho ông là Tây mà phớ hớ thì tớ nào có xoay chớ niệm gì âu. Thế nghe ra thì cái phớ Tây mê lớ kia âu có ! Mê thì cho là tâm công mà thì tớ nào chớ có công. Nhớ biết cái tâm công y là chớ sanh di t, li n vào thế cớ a Chân Nhớ”.

Rớt rảo thay lời nói này ! Đây có thể làm lời dạy chân chánh cho cái “Di t Vớ thì gì là Chân” vớ. Thế nên, chớ niệm cái bớ giác y vào Tánh Giác

g i là B Vô Th ng; chuy n cái sanh t y vào Vô Sanh g i là Ni t Bàn, ch ch ng ph i lìa cái b t giác mà còn có riêng cái Giác, ch ng ph i lìa sanh t mà có riêng cái Vô Sanh. Ch là cái v ng ki n di t i t c Chân Tánh hi n. Cái b t giác này li n ngay là Chân Giác; cái sanh di t này li n th t là Vô Sanh. T c là cái th gi i chúng sanh này ây v n không có chi là chúng sanh, th gi i. Th nên m i g i là Vô Th ng, ó là i!

Chuy n Y thì có sáu th : M t là, T n l c ích n ng chuy n, ngh a là t n gi m th l c c a ch ng t ô nhi m và t ng thêm công n ng c a ch ng t thanh t nh, l n l n ch ph c s hi n hành, c ng g i là Chuy n Y.

Hai là, Thông t chuy n, ngh a là do th y o, t Chân, r i n l c o n tr hai cái Ch ng (Phi n Não và S Tri), ch ng s l c m t ph n Chân Th t Chuy n Y.

Ba là, Tu t p chuy n, ngh a là hàng Th p a t ng a o n d n câu sanh Vô Minh, ch ng “Chân Chuy n Y”.

B n là, Qu măn chuy n, ngh a là a v c u cánh dùng Kim C ng nh v nh vi n o n tr t t c Vô Minh thô, t , n ch ng Chuy n Y Ph t Qu Viên Mãn.

N m là, H li t chuy n, ngh a là hàng Nh Th a chán kh a t ch l ng, ch ch ng Chân Tr ch Di t, không có kh n ng kham nh n thù th ng.

Sáu là, Qu ng i chuy n, ngh a là a v i Th a, không có c a l n chán, thông t ngã pháp u Không, song o n hai Ch ng, n ch ng Vô Th ng B , b i có kh n ng kham nh n thù th ng.

B Vô Th ng và i Ni t Bàn này Qu ng i Chuy n Y Th Sáu cùng v i Qu Mãn Chuy n Y Th T u là n Ch ng. So v i hàng Nh Th a h li t l n l t tu t p hoàn toàn khác h n.

Thi n S An Dân, ban u gi ng kinh L ng Nghiêm thành ô, c hàng ngh a-h c n ng v . Thi y, T Viên Ng chùa Chi u Giác. An Dân có b n lành là Th ng thi n s nên n ó. Nghe c T Viên Ng vào lúc ti u tham nêu ra nhân duyên ba l n kêu th gi , thì Tri u Châu có ra câu nói “Nh ng i vi t ch trong t i, ch tuy ch ng thành mà v n v ã r ràng”. Trong ch nào là v n v ã r ràng?”

S An Dân tâm nghi chuy n y, t h ng xin vào th t c a T .

T Viên Ng h i : “Tòa ch gi ng kinh gì?”

áp r ng : “L ng Nghiêm”.

T Ng nói : “Kinh L ng Nghiêm có b y ch tr ng bày Tâm, tám n i tr v bi n rõ Tánh Th y, v y r t ráo Tâm ch nào?”

S An Dân trình bày gi i thích l m th , T u ch ng ch u, m i b o hã n i “T t c ch n là v n v ã r ràng” mà th h i.

Tình c có nhà s h i T v Th p Huy n àm³³⁰, v a m i nêu ra câu “Tâm n c a th y, dáng v th nào...”, thì T Viên Ng nói l n : “V n v ã r ràng !”

S Dân nghe li n có ch t nh ng , bèn xin n ch ng.

T d y : “L y b n s c mà trui rên thì vô ích”.

M t hôm, s th a v i T : “Xin Hòa Th ng thôi nêu l i, tôi nói xem sao”.

T ch p thu n.

S Dân nói : “Bình th ng d chùy, d ng ph t há ch ng ph i là ch trong kinh nói “H t th y hình t ng có trong th gian u t c là B Di u Minh Chân Tâm” ?”

T Viên Ng c i, nói : “Ông x a nay trong ó mà sinh nhai y !”

S Dân l i nói : “La hét, gõ sàng há ch ng ph i là “Ph n v n v n t tánh, tánh thành Vô Th ng o” ?”

T nói : “Ông há ch ng th y trong kinh nói : “Di u Tánh sáng y, lìa các danh t ng” ?”

S Dân ngay n i l i nói c tiêu tan v ng m c.

T Viên Ng ra kh i t Th c, n Giáp S n. S thôi gi ng kinh, theo h u bên T . T ban êm gi ng thi n cho chúng, nêu ra công án “Bu m x a ch a c ng”. S ch ng kh h i, xin T gi i quy t.

T Ng nói : “Ông h i i !”

S v a m i c t l i, T Ng li n nói : “Tr c sân, cây bách !”

S bèn t su t, nói v i T r ng : “Ng i x a nói “Nh m t gi t n c r t vào trong ao l n”, nào ch ng bi t “Bi n l n r t vào trong m t gi t n c” !”

T c i nói : “K sá gì lão y ! Ch a chi ã khi n phân tòa gi ng !”

R i nói bài k :

“Thôi khoe T Ph n³³¹, d p L ng Nghiêm

ch n u mây, tri t tham

Ch ng h c L ng Công g n Mã T

Mà nh c Ki u³³² l Long àm

Ba thu bay l n núi Bích Nham

Nay phi n ng i t m Nh t Tòa nhé

Gi a ch n tr m hoa, hi n u àm”.

Ng i x a th c tham, th c ch ng, tr i qua bao nhiêu Chuy n Y r i sau m i c ch yên n mà ng i. Th bi t cái “Di t V ng g i là Chân” ch ng ph i d ch ng c.

Kinh : “Anan, nay ông mu n tu pháp Chân Tam Ma a, th ng n i Ni t Bàn c a Nh Lai thì tr c h t ph i bi t hai cái nhân iên o này c a chúng sanh cùng th gi i. iên o ch ng sanh, ó là Chân Tam Ma a c a Nh Lai.

Thông r ng : Chân Tam Ma a ch ng ph i do tu mà c. Phàm cái gì có th tu thì không th nói là Chân c. i v i v ng duyên thì tr c tiên rõ bi t nguyên nhân, nguyên nhân ã không có thì iên o ch ng sanh ra. ã không có iên o mà ch ng g i là Chân thì g i là gì ?

Ti n tr n duyên ra là phân o n v ng sanh, t c là ngh a c a Gi i. Gi i không có tánh. Trôi d i ch ng d ng là ngh a c a Th . Th c ng không có t tánh. V n không T Tánh, ng th Không T ch, ó là Chân Tam Ma a. Thi n s C Linh Th n Tán g p T Bách Tr ng c khai ng , bèn v chùa c .

V b n s h i r ng : “Ông xa tôi i ra ngoài, c s nghi p gì ?”

áp r ng : “Tuy t ch ng có s nghi p gì c ”.

Th y bèn khi n làm vi c nh tr c.

M t hôm th y Ngài t m, b o Ngài k l ng.

Ngài bèn v l ng, nói : “Cái Ph t ng p mà Ph t ch ng Thánh !”

Th y quay u nhìn, Ngài nói : “Ph t tuy ch ng Thánh mà hay phóng quang”.

Th y Ngài m t hôm ng i bên c a s xem kinh, lúc y có con ong ang c gi y c a s nh chui ra ngoài.

Ngài th y th , b o : “Th gi i thên thang nh kia l i ch ng ch u ra, c xoi gi y c thì n m L a m i n i !”

R i nói bài k :

“C a Không ch ng ch u thoát

Chui c a s quá si

Tr m n m dùi gi y c

Ngày nào m i xu t u !”.

Th y Ngài kinh xu ng, h i r ng : “Ông i tham h c g p ai, mà sao tr c sau tôi th y ông n nói l th ng !”

S áp : “Con nh Hòa Th ng Bá Tr ng ch cho cái ch ng ng ngh , nay mu n báo áp ân c t m y lâu nay”.

Th y Ngài bèn b o chúng thi t trai, m i Ngài thuy t pháp.

S bèn lên tòa, nêu x ng môn phong T Bách Tr ng r ng :

“Linh quang c r ng

V t thoát c n tr n

Th l Chân Th ng

Ch ng v ng v n t

Tâm Tánh không nhi m

V n t Viên Thành

Ch lia v ng duyên

T c Nh Nh Ph t”.

Thầy Ngài nghe xong cảm ng , nói : “Ng ầu có duyên ể nghe c c t c s³³³ !”

ây c ng g i là “Th ng n i Ni t Bàn c a Nh Lai” v y. N u ch ng th thì ít ai không tùy theo cái iên o c a chúng sanh, có lúc nào m i thôi ?

Kinh : “Anan, th nào g i là iên o t o thành Chúng Sanh ?

“Anan, do Tâm Tánh v n Minh, tánh Minh y tròn y toàn kh p, nên nhân cái Minh v ng phát hình nh có tánh, cái tánh y do v ng ki n mà sanh. V y là t ch “R t ráo không” l i hóa thành “R t ráo có”. Cái Có này có c là do cái v n ch ng có nhân làm nhân. T ng N ng Tr và S Tr t c n b n không có c i g c. R i n ng n i cái c i g c không có ch tr này mà ki n l p ra th gi i cùng chúng sanh.

“Vì mê B n Tánh Viên Minh mà sanh h v ng, nh ng tánh c a v ng không có t th , ch ng có ch n ng tr . V a mu n tr l i Chân Tánh thì cái mu n Chân ó ã ch ng ph i là Tánh Chân Nh chân th t. Trong cái ch ng ph i Chân mà c u tr l i Chân thì rõ ràng là hi n thành nh ng Phi T ng : Phi Sanh, Phi Tr , Phi Tâm, Phi Pháp. Xoay v n phát sanh. Sanh l c phát minh, huân t p thành Nghi p. ng nghi p thì c m nhau, nhân có c m nghi p bèn có s sanh nhau, di t nhau. Do v y mà có cái iên o t o thành Chúng Sanh.

Thông r ng : tr c, kinh nói “Chúng sanh n i ti p nhau, l i l m là Giác Minh”. ây nói “ iên o c a chúng sanh t c nhi p h t nghi p qu , là nhân cái Minh mà v ng phát hình nh có Tánh, cái Tánh y do V ng Ki n mà sanh”.

Phàm Tánh Minh sao l i sanh h v ng ? ó là nhân cái Minh t c là có phân bi t, có phân bi t thì sa l c thành th c tình, th c tình không có g c gác nê n g i là h v ng. Nh không có phân bi t thì t c là cái D ng c a Trí, th ng phân bi t mà không nhi m tr c, ó g i là B ch T nh Th c, là i Viên C nh Trí. Không r i vào n i ch nên nói là Minh Viên, tròn y sáng kh p. M t khi l p ra cái S , cái Minh li n ch ng Viên mà hóa thành V ng Ki n. C ng nh o n tr c nêu ra m t tr ng th hai và bóng lờ c a ền u là b nh nh m m t. ó là t r t ráo không thành ra r t ráo có v y.

Cái N ng H u cùng cái S H u này ch ng ph i có m t nguyên nhân gì hi n ra là N ng hay S c . ã không có nhân thì l y gì mà n ng tr ? V y nên t ng N ng Tr , S Tr này là t ng h v ng, r t ráo không có c i g c gì tìm th y. Tr v n không g c gác thì tr bèn là Không Tr . Nh rõ c cái Vô Tr này thì ng th Vô Sanh. Không nói ó là Không, ch là Vô Tr . G c cái Vô Tr này ki n l p h t th y pháp, không ng i gì th gi i, chúng sanh, s c s c ki n l p : trong T Tánh Viên Minh v n không có ch ng ng i. M t t c t t c . T t c t c M t. Tìm cái Chân còn không có,

hư ng gì là có V ng ? Ch vì mê Tánh Viên Minh này thì phân bi t v ng sanh ra.

Cho r ng phân bi t h v ng ó là y n i Chân mà sanh ? Chân ch ng ph i là môi gi i cho V ng.

Cho r ng phân bi t h v ng ó là y n i C nh mà sanh ? C nh ch ng ph i là ngu n phát xu t c a Tâm. Rõ không có ch n ng t c là không có t th . V ng v n không có t th , thì V ng y t c là Ch n y, ngay ó hi n là Chân Tâm, ch ng ph i tr V ng có Chân. Kh i ra cái V ng phân bi t r i l i mu n tr v cái Chân, thì m t ni m v Chân này hoàn toàn là V ng. Vì sao th ? Tánh Chân Nh chân th t v n t Vô Tâm, cái Chân há có th c mà mu n c ? H mu n Chân li n ch ng ph i Chân. Trong cái ch ng ph i Chân mà c u tr v thì ó c ng là tr v n i cái ch ng ph i Chân v y. Th thì rõ là ch ng hi n thành nh ng t ng Phi Chân sao ? Có V ng, có Chân, Chân cùng V ng i thì Chân ó ã là V ng r i v y. Có th c u, có th tr l i, t thu c v t o tác, mà t o tác âu có th là Chân. Do ó mà nói “Rõ ràng hi n thành Phi T ng”.

Cái g i là T ng, ó là Sanh T ng, Tr T ng, Tâm T ng, Pháp T ng. Vô Sanh mà cho là Có Sanh thì cái Sanh y là Phi v y. Vô Tr mà cho là có Tr thì cái Tr y là Phi v y. Vô Tâm mà cho là có Tâm thì cái Tâm y là Phi v y. Vô Pháp mà cho là có Pháp thì Pháp y là Phi v y. ó là b n cái Phi T ng xoay v n sanh nhau.

N ng n i pháp mà sanh tâm thì c nh gi i làm duyên mà sanh ra Trí T ng, T ng T c T ng. Do tâm tr vào pháp thì do hai th Trí T ng và T ng T c T ng mà l i kh i ra Ch p Th T ng và K Danh T T ng. Tâm cùng pháp t ng sanh thì ó là sanh l c phát minh. B n cái này u là Ho c (Mê L m) huân t p thành Nghi p, bèn kh i ra cái Nghi p T ng v y.

Do có ng nghi p c m ng l n nhau mà sanh di t t ng t c, ó là nghi p - h -kh -t ng v y. B i có ba th Ho c, Nghi p và Kh mà thành iên o c a chúng sanh. Nh ch ng mê b n tánh viên minh thì Sanh ch ng ph i Sanh, Tr ch ng ph i Tr , Tâm ch ng ph i Tâm, Pháp ch ng ph i Pháp, V ng ch ng ph i V ng, không gì ch ng ph i Chân, iên o làm sao có ? X a, c V n Thù h i c Duy M a : “Thân l y gì làm g c ?”

áp r ng : “Tham D c làm g c”.

H i : “Tham D c l y gì làm g c ?”

áp r ng : “H V ng Phân Bi t làm g c”.

H i : “H V ng Phân Bi t l y gì làm g c ?”

áp r ng : “ iên o T ng làm g c”.

H i : “ iên o T ng l y gì làm g c ?”

áp r ng : “Vô Tr làm g c”.

L i h i : “Vô Tr l y gì làm g c ?”

áp r ng : “Vô Tr t không g c. Nay Ngài V n Thù S L i, t g c Vô Tr l p c th y Pháp”.

Có nhà s h i T Pháp Nhãn : “Trong kinh có nói : “T g c Vô Tr l p c th y Pháp”. Th nào là g c Vô Tr ?”

T Nhãn nói : “Hình kh i mà ch a là Ch t, danh có mà ch a là danh !”

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“H t d u v t, b t tin t c

Mây tr ng không c n, gió mát không s c

Tan kh p b u tr i mà ch ng ph i tâm

N m gi qu t mà nào có l c

R ng su t c i ngu n thiên c

úc nên khuôn m u muôn loài

Sát tr n o h i : ch n ch n Ph Hi n

L u các môn khai : t ng t ng Di L c”.

T Tuy t u a cây g y lên nói r ng : “ i chúng ! Cây tr tr ng là hình-danh nêu h t : hình t c vô hình, danh t c vô danh !”

Ch v lão túc qu có m t o n tác d ng viên minh, ch ng sa vào tri gi i.

Ch n ch n tr n tr n tìm Danh T ng chúng sanh còn ch ng th c, hu ng gì là cái iên o.

Kinh : “Anan, th nào là iên o t o thành Th Gi i ?

“Cái Có ó có c là do t ng ph n t ng o n v ng sanh. Do ó mà Gi i (Không Gian) ki n l p, ch ng ph i nhân mà làm nhân, không có tr mà làm tr . Trôi d i ch ng tr , do ó mà Th (Th i Gian) thành. B n ph ng ba i hòa h p giao thi p l n nhau bi n hóa thành chúng sanh m i hai loài. Th nên, th gi i thì nhân ng có Ti ng, nhân Ti ng có S c, nhân S c có H ng, nhân có H ng có Xúc, nhân Xúc có V , nhân V bi t Pháp. Sáu v ng t ng l n lo n thành nghi p tính, b i th mà có m i hai Ph n H n (Loài) xoay chuy n. V y nên trong th gian, các th Thanh, H ng, V , Xúc... bi n i cùng t t n m i hai l n là quay tr l i.

“D a theo T ng iên o luân chuy n ó mà có ra Th Gi i, thành nh ng loài : n n sanh, thai sanh, th p sanh, hóa sanh, h u s c, vô s c, h u t ng, phi h u s c, phi vô s c, phi h u t ng, phi vô t ng.

Thông r ng : Trong b n quy n tr c thì nói Ph ng (Không Gian), Th (Th i Gian) giao thi p l n nhau, bi n i ba l n. ó là i v i Y Báo (Cõi Gi i) hi n bày Chánh Báo (Chúng Sanh), do v y mà b o r ng công c c a sáu C n, m i cái là m t ngàn hai tr m.

Còn ây, trong s giao thi p l n nhau, l y Y Báo theo Chánh Báo nên nói bi n hóa thành m i hai loài chúng sanh bày rõ iên o c a th gi i.

tr c thì nói r ng Công c, ây thì nói là iên o, u là do sáu c n thành t u. Chìm m t c là iên o, siêu vi t t c là Công c, trong

kho ng tr bàn tay v y. Sáu C n, sáu Tr n là m i hai ph n h n. Ki n Ph n và T ng Ph n an d t v i nhau thành m i hai bi n hóa. Thanh, H ng, V , Xúc là do b n i t o ra. Sáu V ng T ng l n lo n huân t p thành ch ng t nghi p tính. ây là nguyên do thành l p ra Ki n Ph n c a m i hai loài. T i n ng theo m i hai ph n h n, luân chuy n cùng t t m i hai l n bi n i. ó là nguyên do thành l p ra T ng Ph n c a m i hai loài. C n Thân thì g n g i còn T ng ph n khí gi i là xa l . T ng Ph n tr n không ra ngoài sáu Tr n. Ch kh i ra c a sáu Tr n v n không có tr c sau, mà ây ch l y Thanh ng tr c. Vì sao th ? Khi tr i t m i ng, Lôi Ch n³³⁴ có ra ti ng, kinh ng vang n tr m d m, nghe c r t xa nên ch ti p xúc c a sáu C n thì Âm Thanh là tr c h t. Còn n m Tr n kia thì l n l n ng n m i bi t c. n mùi v l y mi ng mà bi t, pháp thì dùng tâm mà bi t l i càng g n nh t. Nh ng nói t ng nhân Âm Thanh mà t ng th y S c, nhân S c mà th m bi t H ng, ti p xúc H ng mà nhân ó ti p xúc v i Th , nhân ti p xúc v i Th mà bi t phân bi t Mùi V , nhân phân bi t V mà bi t ch n Pháp thì ó là chuy n t ng duyên mà kh i ra, không có tr c sau.

Trong hai m i l m Viên Thông thì b t u là Âm Thanh mà xoay l i cái Nghe là k t thúc. Ch này c ng giúp cho th y cái C n Nghe là t i tròn v n. Nh ng C n v i Tr n an d t nhau mà m i bên thành ra ph n o n, ó là ngh a Gi i. Trôi d i ch ng ng ng, chuy n v n ba cõi ó là ngh a Th . Th , Gi i hòa hi p, c n tr n y l p. Cái ch có mà có c là l y cái ch ng ph i nhân làm nhân. V n không có nguyên nhân gì mà l i v ng sanh phân bi t nên là cái iên o t o thành Th Gi i. N u c sáu V ng T ng l n lo n d t ngay m t l t, trong ch ng th y C n, ngoài ch ng th y Tr n, thì cái Th Gi i này không có ch tr , v n t vô sanh, thì còn có iên o gì âu ?

Thi n s S Nam ban u tham h i T Phù Dung.

T Dung nói : “Ta ch ng ph i th y ông. Th y ông chính là Hoàng Bá !”

S Nam bèn n ra m t T Hoàng Bá.

T Bá h i : “Ông khi ch a hi n hình t ng ba cõi thì sao ?”

S Nam nói : “V y nay há là có sao ?”

T Bá nói : “Có, Không hãy ó. Nay ây thì sao ?”

S Nam nói : “Ch ng kim c ”.

T Bá nói : “Pháp nhãn c a ta ã n i thân ông r i v y”.

V sau, có nhà s h i thi n s S Nam r ng : “Th nào là d ?”

S áp : “M c áo n c m, không c n c kinh, h c giáo, không ph i hành o l bái hay t h ng thiêu nh, th ch ng d ?”

H i : “Th nào là khó ?”

áp r ng : “M y ni m v a sanh bèn c n m m ! Sanh t luân h i ba cõi
u t m t ni m n i ông mà sanh. B i th , Ph t đ y Ch B Tát r ng : “ ó
là ch h ni m c a Ch Ph t”.

Th t nh thi n s S Nam ti n t , h u t u o n là do bi t s m t ni m
ng. ó qu là th u rõ cái nguyên nhân c a Th Gi i iên o v y.

Kinh : “Anan, do nhân th gi i h v ng luân h i, iên o v ng, nên hòa
h p v i Khí thành ra tám m i b n ngàn lo n t ng bay l n. Do ó mà có
m m tr ng trôi l n trong cõi n c : cá, chim, rùa, r n... các loài y d y.

“Do nhân th gi i t p nhi m luân h i, iên o v D c nên hòa h p v i T
(Phong Nhu n, B Báo) thành ra tám m i b n ngàn lo n t ng ngang đ c.
Do ó mà có b c thai trôi l n trong cõi n c : ng i, súc v t, r ng, tiên...
các loài y d y.

“Do nhân th gi i ch p tr c luân h i, iên o v Thú (Thú H ng) nên
hòa h p v i N n (H i Nóng) thành ra tám m i b n ngàn lo n t ng
nghiêng ng a. Do ó mà có Th t M m th p sanh trôi l n trong cõi n c :
nhung nhúc, ng ngu y.. các loài y d y.

“Do nhân th gi i bi n d ch luân h i v Gi nên hòa h p v i Xúc thành ra
tám m i b n ngàn lo n t ng m i, c . Do ó có Th t C ng hóa sanh trong
cõi n c : l t v , bay i... các loài y d y.

Thông r ng : Các Pháp có trong ba cõi, t t c do Tâm t o. H t th y không
ngoài Ki n Ph n và T ng Ph n hòa h p mà thành. M t ni m v a ng thì
m i b t u h v ng phân bi t. Khi ã sanh ái th thì thành t p nhi m. Càng
ngày càng nhi m sâu, bèn thành có bám ch p. Th gian ch a t ng có chuy n
bám ch p hoài mà không nh , vì r t cu c c ng ph i theo bi n d ch. ây là
cái cách th t nhiên c a tình ni m trôi l n v y.

Cái ng c a ni m thì T ng nh mà Tình n ng, nên tr ng thì do T ng
sanh, mà thai thì b i Tình mà có. Tr ng thì do Khí giao nên tròn và ng,
mà T ng nhi u th ng tr m nên c m thành qu có cá, chim... khác nhau.
Thai thì do tinh giao nên phong nhu n và nhi m ô, mà tình thì có nghiêng,
có ngay nên c m thành qu có ng i, thú... các lo i.

Ch p Tình thì xu ph ch ng r i, c ng là cái ý r ng m i th am mê theo ch
thú h ng c a mình, nên Th p (m t) nhân vào s h p c m, ch ngày khô
m m i sanh ra. Tình mê thì Khí tr , ch ng nh giao h p nên c m ng ra
loài máy ng. Cái ch p Tình ã bi n i, lia n i ây n ng n i kia, cùng
lo i v i bi n d ch sanh t , nh ng l i ch ng chân th t nên g i là Gi . Bi n
hóa thì dùng cái gi danh, xúc lo i mà thành, h ng n cái m i, chuy n i
cái c . i c thì nh loài l t v , n m i thì nh loài bay i nh nhàng.
Tình i Khí đ i, m i th ng v i th tr ng c a mình nên g i là bi n d ch
luân h i.

M m tr ng m i nh p thai là hình th c Thai và Tr ng ch a phân bi t. B c thai là hình th c Thai và Tr ng ã d n d n phân bi t. Th t m m là hình th c ban u c a Th p Sanh, ã không nh p thai nên không có hai a v trên. Th t c ng thì thoát v mà thành hình, không có t ng n huy n m m. M i th có c n sâu ch ng ng, nh ng u do sáu V ng T ng l n lo n làm cái Nhân iên o, cho n y d y k t thành Th Gi i. Th bi t Chân Tánh vô l ng, mà Vô Minh c ng vô l ng.

Thi n s Khánh Thi n N ng th ng ng r ng: “S b t c d m i cho các ông dây leo bám : h t th y chúng sanh ch vì tâm, tr n ch a ch u thoát, tình l ng ch ng tr , th y s c nghe thanh, u i sóng bốn ba, trôi l n ba cõi, l n h p b n loài. Gi nh chánh ki n ch ng minh, thì ng âu c ng thành v ng m c. N u mà th phi b ráo, thì n ác m t tiêu thì yên ng i u Báo, Hóa Ph t, tri t h t l i n o Thánh phàm. n ch y m i cho là có chút ít t ng ng. Dù cho nh v y, thì trên ph n th y tu ch a có gì là k c. Vì sao nh th ? V a có th phi thì r i r m m t tâm. i !”

Có nhà s h i thi n s Báo T T i: “Tình sanh, trí cách; t ng bi n, th thù (sai khác), ch nh tình ch a sanh thì sao ?”

S áp: “Cách !”

H i r ng: “Tình ch a sanh thì cách cái gì ?”

S nói: “Cái anh chàng này, ch a g p ng i v y”.

N u lu n v trên ph n th y tu thì Tình T ng ch ng sanh c ng còn ph i i k m dùi, hu ng chi là u i sóng bốn ba thì sao kh i h p l n b n loài ?

Kinh: “Do nhân th gi i l u ng i luân h i, iên o v Ch ng nên hòa h p v i Tr c (Bám Níu) thành ra tám m i b n ngàn lo n t ng tinh di u. Do ó mà có y t nam s c t ng, trôi l n trong cõi n c : l u c u, tinh minh... các loài y d y.

“Do nhân th gi i tiêu tán luân h i, iên o v C m, nên hòa h p v i Âm thành ra tám m i b n lo n t ng âm n. Do ó mà có y t nam vô s c, trôi l n trong cõi n c : không, tán, tiêu, tr m... các loài y d y.

“Do nhân th gi i o t ng luân h i, iên o v nh, nên hòa h p v i c (Nh) thành ra tám m i b n ngàn lo n t ng tỉ m k t. Do ó mà có y t nam h u t ng, trôi l n trong cõi n c : th n qu , tinh linh... các loài y d y.

“Do nhân th gi i ngu n luân h i, iên o v Si nên hòa h p v i Ngoan (Ngu n, Ngoan C) thành ra tám m i b n ngàn lo n t ng khô c n. Do ó mà có y t nam vô t ng, trôi l n trong cõi n c : tinh th n hóa làm t, cây, s t, á... các loài y d y.

Thông r ng : S c thu c v T ng Ph n. T ng thu c v Ki n Ph n. Tóm l i thì ch ng ra ngoài t cú: Có, Không, c ng Có c ng Không, ch ng ph i Có ch ng ph i Không. V y là cùng t n s bi n thái c a th gi i.

H u S c thì bám níu n i S c, nh s th ph ng m t tr i, m t tr ng, n c, l a c a ngo i o. Cái T ng ã k t thành tinh di u cho nên ch có S c mà thôi. Tinh di u sanh n i Minh, Minh sanh n i “Giác”. Giác không có tr t ng mà tinh di u có dính m c nên g i là l u ng i. Kinh Ni t Bàn nói “Tám m i v Th n u nh n ngu n t ng l u ng i mà thành cái tinh di u này”. B i th t t c tinh minh, th n v t u có th đ bi t tr c, s cát hung ch a t ng r i Giác th . Ch b i ch ng ng i nên ch ng l u thông nên g i là iên o v Ch ng.

Vô S c thì bám níu n i Không, nh s chán cái có quay v cái Không c a ngo i o, mê cái vô v n (không nghe) h u l u nên g i là Ho c (Mê L m). M t i âm n thì vào Vô S c Gi i. H ng h u t ng Vô S c này ch ng thành cái thân c a nghi p, nh ng sanh Vô S c Gi i nên c ng có y t nam tiêu tán. Th n qu tinh linh không có hình tr ng th t s , hình nh có, hình nh không nên g i là o t ng. Nh cúng vái c u o thì n ng t a n i nh t ng, h t lòng c m m ng thông thì ch có nh t ng. Cái hình tr ng ti m k t ch ng ph i có th c s c nên ch có y t nam h u t ng.

t, cây, vàng, á có S c mà không có T ng, ngoan không làm nhân nên g i là Si. Ngo i o cho s t, á c ng r n là vô tình mà h u m nh bèn t p nh ng ng ng nh tro tàn, khô khan mê n, g p v t thành Hinh, gi ng nh tiên Hoàng u hóa thành á, ó là y t nam Vô T ng. ây là do tà ki n ngo i o hóa ra v y. H u S c Vô T ng không ngu ngoan mà làm cây, á thì bám ch p mà làm tinh di u, ó là T ng Ph n tr i v t hóa nên mà làm v t v y. H u T ng Vô S c ch ng u n mà làm qu v t thì tan ra mà làm không hình th , ó là Ki n Ph n tr i v t hóa nên mà làm Th n v y. Th n Thu n Nhã a (H Không) không có thân mà có c m giác là thu c v Vô S c Gi i.

Nh ng th ó u do sáu V ng T ng l n lo n mà ra, ch vì o nhãn ch ng sáng mà ph i nh v y.

Có nhà s h i thi n s Kim Phong Chí : “Thân này vô tri, nh t, cây, ngói, á. Ý này ra sao ?”

S b c xu ng thi n sàng, v n tai nhà s . Nhà s au quá la lên.

Ngài nói : “Ngày nay m i n m u c cái gã vô tri !”

Nhà s làm l , lui ra.

Ngài g i : “Xà Lê !”

Nhà s ngoái u l i.

Ngài nói : “Vào trong thi n ng, ch có nói ra !”

H i r ng : “Sao th ”.

Ngài nói : “H n có ng i c i tâm lão bà³³⁵ c a Kim Phong này”.

L i có m t hành gi ng i trong t nh th t, hào quang t a sáng ra, thì n s tr
trì e mê ho c trong chúng, nên u i i. ó là tu t p l m lo n, ch ng rõ cái
chí lý bình th ng v y.

Quan Thiêm Phán L u Kinh Th n có vi t thiên Minh o Lu n Nho
c nh t nh i, có câu “Minh o ch th y Tánh. Ch ng c a ta là th y
Tánh mà thôi v y”.

Ông vi t ti p : “M nh T nói : “Mi ng n i V . M t n i S c. Tai n i
Thanh. M i n i Mùi. T chi n i Thong Dong. ó là Tánh v y”.

Ông D ng T nói : “Th y, Nghe, Nói N ng, Suy Ngh là s h u c a Tánh
v y. Th y c nh th t là rõ o.

“Ph i bi t o ch ng xa ng i. Ng i n i o nh cá trong n c, ch a
h có kho nh kh c xa r i. Ch ch ng bi t mình, ch y u i theo v t nên
chung thân ch ng t bi t. Ph t nói i Giác; Nho nói Tiên Giác, là ch Giác
này v y. Ng i x a có câu “X a nay nào r t l t, rõ ràng ngay tr c m t”.

L i nói : “ o l n ch ngay tr c m t. Chính vì tr c m t nên khó th y.
Mu n rõ Chân Th c a o thì ch ng r i ngôn ng , thanh s c !”

L i nói :

“ êm êm ôm Ph t ng
Sáng sáng l i cùng d y
i ng tr n theo nhau
Nói nín cùng yên
Mu n rõ ch Ph t
Ch l i, ti ng là ó !”.

“ ó là ch nhà Ph t nói o là r t thân thi t v y.

“ ng thì th y s s tr c m t. Ng i trên xe li n th y d a n i òn ngang
c a xe. Ng m xem thì tr c, h t nhiên là sau. N m qua t h u thì ngay
u m i”.

“ ó là ch nhà Nho nói o th t r t g n v y.

“Kh n n i, o này ch có th tâm truy n, ch ng l p v n t . B i th , c
Th Tôn a hoa lên mà Di u Tâm truy n cho Ngài Ca Di p. c t Ma
ngó vách mà tông ch phó cho Ngài Th n Quang. Sáu Cánh ã bày (t T
t Ma n L c T) thì ngàn hoa ua n , phân Tông khai Phái mà m i m i
môn ình. Th nên có nháy m t, nh ng mày, a n m tay, d ng ngón tay,
ho c vung g y, quát hét, d ng ph t, d chùy, ho c c m ch a, d ng cung, á
c u, múa h t. Ho c ào á, ban t, ánh tr ng, th i lông, ho c nín ho c nói,
ho c hô ho c c i, cho n h t th y ph ng ti n u ch thân thi t vì ng i.
Nh ng ch vì c c k thân thi t mà ng i ta ph n ông hoang mang. Ch p
m t là th y, ch ng cách m y t ! Gi nh tr m ngâm thì xa v i muôn d m !
Mu n rõ o này ch tr t qua ! T T truy n nhau n nay ch ng d t,

qu là cái mà nhà Nho ta gọi là “Không âu ch ng p lòng, nghe gì c ng ch ng trái” ó v y.

“Ch tâm c c a tôi th t môn này. Suy ngh l i thì o Nho t có o y. Lành thay l i nói c a c Kh ng T : “Im l ng mà bi t ó, m t Th mà su t thông”. Cho nên m t th y mà o còn, tay ch mà ý d . Phàm nh th thì u h p v i di u ch c a Tông Môn, c cái Chân C c a giáo ngo i bi t truy n v y. Th mà o c a Kh ng T truy n cho T T , T T truy n cho M nh T , M nh T m t mà ch ng có ai truy n, nên cái c truy n l i i ch là v n t . B i th cái h c c a tôi t là c u t c m i thôi. H nh phúc cho tôi là m t êm n c khai ng nên phàm m t th y gì, tai nghe gì, tâm ngh gì, mi ng nói gì, tay chân v n ng gì u không gì ch ng là m u nhi m (đi u). c r i càng lâu ngày càng thêm hi n ti n. Có khi em trao cho ng i, ng i ch ng lãnh nh n, m i bi t Di u o qu ch ng có th l y v n t mà truy n.

“H i ôi, o là v y, có c ng i thì truy n, không có ng i thì tuy t m t. Tôi ã c th , có ai gi ng v y không nh ? Su t i tôi có ng i ? Không có ng i ? Trong ch “Ch ng th c” mà bi t v y. Nên tôi làm l i ký, t ng, ca l u truy n vì c này, l i tr c tác thiên này ch d y h c trò c a tôi ó”.

Kinh : “Do nhân th gi i t ng ãi luân h i, iên o v Ng y nên hòa h p v i Nhi m thành ra tám m i b n ngàn lo n t ng nhân y. Do ó mà có y t nam “Không ph i có S c mà có S c” trôi l n trong cõi n c : nh ng loài s a l y tôm làm m t... các loài y d y.

“Do nhân th gi i t ng ãi luân h i, iên o v Tánh nên hòa h p v i Chu” thành ra tám m i b n ngàn lo n t ng hô tri u. Do ó mà có y t nam “Ch ng ph i Vô S c mà Vô S c” trôi l n trong cõi n c : Chú tr , y m sanh... các loài y d y.

“Do nhân th gi i h p v ng luân h i, iên o v Vĩng nên hòa h p v i D thành ra tám m i b n ngàn lo n t ng h i h . Do ó mà có y t nam “Không ph i Có T ng mà Có T ng” trôi l n trong cõi n c : các loài tò vò, l y ch t khác thành thân mình... các loài y d y.

“Do nhân th gi i oán h i luân h i, iên o v Sát nên hòa h p v i Quái thành ra tám m i b n ngàn lo n t ng n th t cha m . Do ó có y t nam “Không ph i Vô T ng mà Vô T ng” trôi l n trong cõi n c : nh con th kiêu p t c c làm con, hay chim phá kính p qu cây c làm con, con l n lên thì tr l i n th t cha m ... các loài y d y.

“ ó là m i hai ch ng lo i chúng sanh.

Thông r ng : S c, T ng là có hay là không, c ng nh ngh a Âm D ng bao g m muôn bi n hoá. Nh ng trong Âm có D ng, trong D ng có Âm, t a nh Âm mà th t là D ng, hình nh D ng mà th t là Âm, s bi n hóa

không l ng n i. Lo n t ng không cùng, chúng sanh vô t n, ch ng ph i cái Trí i Viên C nh c a Ph t thì ai mà th u su t cho n i ?

T ng ãi luân h i là n ng m n v t, nên g i là Ng y. Con s a dùng con tôm làm m t, ngh a là ch ng ph i có S c mà i v t khác thành S c. ây kia khác ch t nên g i là hòa h p v i Nhi m Duyên.

Còn nh tà nghi p đ n nhau ch nh Chú Thu t hô tri u, ch ng ph i ây có tánh kia c ng có th đ n, nên g i là iên o v tánh. Bùa Chú trừ y m này c ng hay bi n hi n c, ch ng ph i là Vô S c T ng. Nh ng m n Âm Thanh mà t o ra hình ch t, không do sanh lý nên v n là Vô S c. Cái s c Chú này t con ng i làm ra, không có gì l l m.

Con tò vò v n là sâu lá dâu, ch ng ph i có cái T ng con ong mà l i thành cái T ng con ong, vì l y ch t khác nên ch ng ph i nh thai hay tr ng là truy n m ng trong T ng, r t là thành l n nhau. Chú kia theo ta, l y V ng hóa ra V ng, cái khác mà l y cho là c a mình, nên g i là h i h . ây là loài khác nhau mà n ng nhau, tuy g i là h p v ng c ng ch a là k quái.

Nh con th kiêu, phá kính, l y v t khác làm con, con l n lên thì tr l i n th t, m th t luân th ng o ngh a, ch ng ph i là cái lý th ng nên g i là k quái. T t c u do nhi u i oán h i nên sanh l n nhau, gi t l n nhau, i th ng thành oán, i oán thành th ng, vay tr tr vay mà thành ra m t ch ng lo i.

Con th kiêu n m , con phá kính n cha ch ng ph i là Vô T ng, nh ng t c c và qu c thì “Có T ng” sao ? n nh Gh -M t-Ng i³³⁶ c a Qu c S Ngô t là m i thù oán nhi u i gi a Viên Án và Tri u Th , n i m t thân mà t h i nhau, thì loài th kiêu, phá kính cách thân mà h i nhau âu có th so sánh. Viên Án, Tri u Th ch ng ph i là Vô T ng, mà cái Gh -M t-Ng i ch ng ph i là H u T ng. ây là do phi n não k t thành, m i m i có tám m i b n ngàn luân h i, theo nghi p i i không cùng. M t th i y d y, thì không cõi gi i nào ch ng có, nhi u ki p y d y thì không i nào mà ch ng th ! Không có chúng sanh Chánh Báo l y gì mà c m th Y Báo ? Không có th gi i Y Báo l y gì mà thành ra Chánh Báo ? V y iên o c a th gi i chính là iên o c a chúng sanh. C ng u do ph n b i cái Giác, h p v i Tr n ch ch ng có hai nhân nào h t v y. Ch này i v i chúng sanh thì ch đ y s l c v ngu ng c iên o, còn i v i th gi i thì ch rõ th c tr ng c a iên o. iên o chính là nghi p qu mà tr c nói là “Ba cái t ng t c”, là g m chung h t v y.

Nhà s h i T Bách Tr ng : “Nh nay th Gi i, thân kh u trong s ch, ã muôn thi n, có c Gi i Thoát không ?”

T Tr ng nói : “Gi i Thoát chút ít ! Nh ng ch a c Tâm Gi i Thoát, c ng ch a c Nh t Thi t X ³³⁷ Gi i Thoát”.

H i r ng : “Th nào là Tâm Gi i Thoát và Nh t Thi t X Gi i Thoát ?”

T Tr ng nói : “Ch ng c u Ph t, Pháp, T ng cho n ch ng c u Ph c Trí, Tri Gi i h t th y ó. Cái tình S ch D h t ráo mà c ng ch ng gi cái không c u này cho là ph i. C ng ch ng tr n i ch h t này, c ng ch ng khoái Thiên ng, s a Ng c, trói bu c hay gi i thoát u không ng i. Nh th thì thân tâm cùng nh t thi t x u là Gi i Thoát.

“Ông ch nói có chút ph n Gi i Thân, Kh u, Ý trong s ch bèn cho là xong, mà ch ng bi t h ng sa Gi i nh Hu , Vô L u gi i thoát u ch a n nh m m t m y lông. Hã n l c ti n t i, c n d ng mãnh c u xét l y, ch i n tai i c m t m , da nh n tóc b c, già kh n thân, s u th ng r i bu c, n c m t l ng tròn, tâm h n s s t, hoàn toàn không có ch t a n ng, ch ng bi t ch v . n lúc ó r i thì s a sang lo li u ch ng c âu ! Dù có Ph c Trí, danh v n, l i d ng u ch ng th c u.

“C ng b i Tâm Nhãn ch a m ra, ch ngh nh theo c nh, ch ng h ch u soi tr l i, l i không th y Ph t o. Bao nhiêu nghi p duyên thi n ác m t i hi n ra tr c m t, ho c vui m ng ho c kh ng khi p. N m u n, sáu ng cùng lúc hi n ra tr c m t, phô bày nhà c a p , thuy n bè xe c tráng l huy hoàng. T t c u t thân tâm tham ái mà hi n ra. ng ác mà mê m u bi n thành c nh t t p, ch tùy theo ch nghiêng n ng c a tham ái, s d n d t c a nghi p th c, theo ch bám níu mà th sanh, tuy t ch ng có chút gì t do. R ng, thú, t t, x u m t m u ch a nh”.

H i r ng : “Nh sao là c ph n t do ?”

T Tr ng nói : “Ngay ây thì c. Ho c là i v i ng d c, bát phong, tình không l y b , ti c l n, tham ái. Tình ngã s tuy t m t, d s ch tiêu vong. Nh m t tr i, m t tr ng gi a không chi u soi không dính dáng. Tâm tâm nh g á, ni m ni m nh c u l a cháy u, hay nh con h ng-t ng v t sông, ch t t dòng mà qua, không còn nghi ng v ng v ú. Ng i nh th thì Thiên ng, a Ng c làm sao nhi p gi ”.

Than ôi, T Bách Tr ng inh ninh r n d y, ch ng ti c t bi. C n n i ch c n d n mà d ng mãnh t nh th c, d ng ng tâm t , m i hay r ng cái nhân iên o nào có do ai, m i hay cái Chân Tam Ma a v n t s n x a gi . n ch “S ch d u m t, Thiên ng a Ng c làm sao nhi p gi ” thì còn m i hai ch ng lo i nào mà xoay chuy n c ?

---o0o---

QUY N VIII

III. KHAI TH BA TI M TH TU T P

Kinh : “Anan, nh th chúng sanh trong m i m i loài c ng u y h t m i hai th iên o. C ng nh đ i m t thì hoa m cu ng lo n phát sanh, Chân Tâm tròn sáng trong s ch nhi m m u mà iên o thì y lo n t ng h v ng nh th . Nay ông tu ch ng Tam Ma c a Ph t thì i v i các lo n t ng làm nguyên nhân c i g c c a các iên o, ph i l p ra ba ti m th m i tr đ i t c. C ng nh trong ng s ch s tr b m t c, dùng n c nóng và ch t tro, ch t th m r a s ch ng, r i sau m i ch a n c cam l .

“Th nào là ba món ti m th ? M t là, tu t p tr các Tr Nhân. Hai là, chân tu, n o s ch Chính Tính. Ba là, t ng ti n trái l i Hi n Nghi p.

Thông r ng : M i hai th iên o u t trong Chân Tâm minh t nh bi n kh i. B t u trong m t ni m Ái Th . Có Th ng thì có Ghét, có Th thì có X . Do ó, b n th Thai, N n, Th p, Hóa u do Tình, T ng, n ng nh tùy theo m i loài.

Các loài H u S c, Vô S c, H u T ng, Vô T ng ch là hai câu H u, Vô. Nh ng do cái T ng mà sanh hóa, thì T ng càng ngày càng vi t , s sanh hóa càng l n l n thu n khi t. Các loài ho c ch ng ph i H u S c, ho c ch ng ph i Vô S c, ho c ch ng ph i H u T ng, ho c ch ng ph i Vô T ng g m trong y hai cái “C ng Là”, hai cái “Ch ng Ph i”. Qu là do Tình mà bi n hóa, Tình càng v ng m c thì càng bi n hóa càng kh . Tình, T ng, Th ng, Ghét phô bày l n l n, không loài nào ch ng có, nên trong m i loài m i m i u m i hai th iên o.

Tình, T ng gi ng nh m t nh m; iên o gi ng nh hoa m l ng x ng. Hoa m l ng x ng trong h không mà ch ng ng n ng i c h không. iên o trong Chân Tâm Di u Viên mà ch ng th ch ng ng i Tánh Di u Viên. Dù lo n t ng h v ng th kia, r t ráo n i Chân Tâm minh t nh ch ng h ng n ng i, r i sau th y c cái Di u Viên v y. Chân Tâm Di u Viên t c là Tam Ma a, r ng su t nhi m m u bao la nh h không t nh ráo. M i hai th iên o ch do sáu V ng T ng h n lo n làm B n Nhân. M t nh m n u tr , hoa cu ng t đ t.

Nh ng tr lo n t ng ph i l p ra ba món ti m th . Vì sao ? Vì nh m t cái bình s ch, v n là ch a ng n c cam l , m t khi b m t c nhi m đ mà ngay cam l vào thì cam l tr thành thu c c. t là ph i súc r a b ng n c sôi c ng v i tro, ch t th m cho tr n s ch, tr i qua thág n m, thì c khí đ n đ n tiêu, cam l m i có th cho vào. Ba món ti m th này chính là n c sôi, tro, ch t th m r a s ch lo n t ng v y.

B n th khuyên đ y tr c là Sát, o, Dâm, V ng ã Chánh Gi i, ây l i tr Tr Nhân c a Dâm, N , Si, n o s ch cái Chánh Tính c a Sát, o, Dâm, V ng, đ n đ n xa lìa Vô Minh hi n hành. Do y t ng ti n, ng c dòng toàn nh t, sáu cái D ng ch ng hi n hành, trái ngh ch Hi n Nghi p thì

tâm không trôi dạt. Tình ái khô khan, lo n t ng không t kh i lên thì iên
o l y âu mà sanh? Ch m t Chân Tâm r i sau m i l p các Thánh v . B n
m i b n Tâm nh p chân Tam Ma a c a Di u Giác. C ng nh m t c
ã tiêu, bèn ch a c cam l v y.

Thi n s i Tùy Chân th ng ng nói : “Tánh này v n x a nay thanh
t nh, s n muôn c. Ch b i hai duyên nhi m, t nh mà có sai khác. Cho
nên các Thánh ng nó thì c m t b dùng trong s ch mà thành o Giác.
Ng i phạm mê nó thì c m t b dùng d nhi m mà chìm m luân h i. Th
nó không hai, nên kinh Bát Nhã nói “Không hai, không hai ph n vì không
riêng không d t v y”.

N u tin c l i nói c a Ngài i Tùy, “Th nó không hai”, thì v n là m t
bình ch a tinh s ch, ch a c m t ch ng có hao b t mà ng cam l c ng
ch ng t ng thêm. Th ng n B Vô Th ng, nhi m t nh u không dính
dáng, thì sau có d p b ch nói v ba món ti m th c ng không ph i là
không th c v y.

Kinh : “Th nào là Tr Nhân ?

“Anan, m i hai loài chúng sanh ó trong th gi i không th t toàn, ph i
n ng theo b n cách n mà s ng, ó là o n Th c, Xúc Th c, T Th c,
Th c Th c. V y nên Ph t b o t t c chúng sanh u n ng cái n mà s ng
còn.

“Anan, t t c chúng sanh n th c lành thì s ng, n th c c thì ch t. V y
nh ng chúng sanh c u Tam Ma ph i d t b n m th rau cay trong th
gian. N m th rau cay này, n chín phát lòng dâm, n s ng thêm lòng gi n.
Trong th gian, nh ng ng i n rau cay ó d u có th tuyên thuy t m i hai
b kinh, thì Tiên Thiên m i ph ng không thích hôi nh p u lánh xa c .
Các loài qu ói v.v... nhân lúc ng i y ang n bèn li m môi mép.
Th ng v i qu , nên ph c c ngày càng tiêu mòn, lâu dài không c
l i ích. Ng i n rau cay y, tu Tam Ma a, B Tát, Thiên Tiên, Thi n
Th n m i ph ng không n th h . i L c Qu V ng th a c h i ó
h i n làm thân Ph t n thuy t pháp cho, chê phá C m Gi i, khen Dâm, N ,
Si. Khi ch t t làm quy n thu c Ma V ng, h ng ph c Ma h t, a vào
ng c Vô Giác. Anan, ng i tu o B v nh vi n d t b n m th rau
cay.

“ ó là ti m th tu hành t ng ti n th nh t.

Thông r ng : o n Th c c ng g i là oàn Th c, ngh a là l y tay viên tròn
l i mà n. Nh ng có th không th vê tròn nên i thành o n. o n là c t
ra t ng khúc, nh dao c t. Các th c n c m, bún, rau... n theo l i c t. ó là
cách n c a con ng i.

Xúc Th c là n theo l i C n, C nh, Th c ti p xúc nhau mà thành. Ch ti p
xúc cái khí v mà thôi, ó là cách n c a Qu Th n.

T Th c là cõi Thi n Thiên không có o n Th c, ch có n b ng t t ng, nên nói “Ngh n n thì c n”.

Th c Th c là cõi Vô Biên X , không n b ng t t ng mà ch có cái Th c bi t n, Th c th (hi u l y) mùi v Pháp y nên no.

Các l i n Xúc, T , Th c Th c c ng u có th nuôi s ng nh o n th c, nên nói “ u n ng theo cái n mà s ng còn”. B Hi p Lu n nói : “Th c th c là A L i Da Th c n ng theo ba cách n tr c mà t n t i. Làm sao bi t ? N m Th c tr c là T ng Ph n T Ch ng c a A L i Da. Th c Th Sáu và Th c Th B y là Ki n Ph n T Ch ng c a A L i Da. Ph m vi c a n m Th c tr c n ng vào o n Th c. Th c Th Sáu phân bi t n ng vào Xúc Th c. Th c Th B y n ng vào T Th c. Cho nên Th c Th c n ng vào ba lo i n tr c mà t n t i”.

T t c chúng sanh n th c n lành thì s ng, n th c n c thì ch t, thì há n m lo i rau cay nh p mà không tr Dâm, sanh Gi n ? R t c c Tr i, Tiên xa lánh, th ng v i Qu , c ng ch ng khác gì n th c n c. Nh ng Dâm, Gi n ngày càng t ng, h n là chê phá C m Gi i, a vào ng c Vô Giác. Nh v y há có th không c n th n ngay ch vi t ?

Hòa Th ng Kim Ng u m i l n n gi n, t em thùng c m n tr c t ng ng, múa c i ha h mà r ng: “B Tát i, n n c m!”

Ngài Tuy t u nói : “Tuy nhiên nh th , Kim Ng u ch ng ph i h o tâm !”
Nhà s h i T Tr ng Khánh : “C nhân nói “B Tát i, n n c m”, ý ch nh th nào ?”

T Khánh nói : “C ng gi ng nhân b a n mà ca m ng”.

Ngài Tuy t u t ng r ng :

“Trong bóng mây tr ng c i ha h

Hai tay b ng n trao ng i ta

N u qu Kim Mao S T nh

Ngoài ba ngàn d m th y sai ngoa”.

L i có v t ng h i T Tri u Châu : “K h c nh n m i vào tùng lâm, xin th y ch bày cho”.

T Châu nói : “V y n cháo r i ch a ?”

V t ng : “D , n r i”.

T Châu nói : “Thì r a chén bát i !”

V t ng t nh ng .

T Vân Môn nói : “Hãy nói là có ch bày hay không ch bày ? N u nói có thì Tri u Châu nói cái gì v i ông ta v y ? N u nói không thì vì sao v t ng kia l i ng ?”

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“Cháo xong thì d y r a bát i

R ng rang tâm a t dung thông

Nh nay, khách tham thi n no

Th h i kho ng này có ng không ?”.

H p l i ch x ng c a các v lão túc r ã ràng mùi m , thì d u tr m th món ngon c a l c ng c n móc ói ra, hu ng chi th thu c c n m lo i rau cay há có th cho vào mi ng ?

Kinh : “Th nào là Chính Tính ?

“Anan, chúng sanh nh th vào Tam Ma tr c h t c t ph i nghiêm trì Gi i Lu t thanh t nh, v nh vi n o n tr lòng Dâm, ch ng dùng r u th t, ch n n trong s ch n u chín, không n s ng.

Anan, ng i tu hành ó, n u ch ng o n Dâm D c và Sát Sanh mà ra kh i ba cõi, thì không th có. Ph i quan sát s Dâm D c nh r n c, nh th y gi c thù.

“Tr c h t, hãy gi gìn T Khí, Bát Khí c a Gi i Lu t Thanh V n, n m gi thân ch ng ng. Sau ó, hành trì Lu t Nghi thanh t nh c a hàng B Tát, n m gi tâm ch ng kh i.

Gi i C m thành t u thì trong th gian i i không còn nghi p sanh sát nhau. Tr m c p ch ng làm, thì không còn m c n nhau, và kh i tr n i tr c trong th gian.

Ng i trong s ch ó tu Tam Ma a, ngay n i thân xác th t cha m sanh, không c n thiên nhân t nhiên xem th y m i ph ng th gi i, th y Ph t nghe Pháp, chính mình vâng l nh Thánh Ch c a Ph t, c i th n thông, d o kh p m i ph ng th gi i, tức m ng c thanh t nh, c không khó kh n nguy hi m.

“ ó g i là ti m th tu hành t ng ti n th hai.

Thông r ng : Sát, o, Dâm sao g i là Chính Tính ?

Kinh Viên Giác nói : “H t th y chúng sanh u l y Dâm D c mà “chính³³⁸,” tánh m ng”. Vì Chánh Báo c a chúng sanh do c m l y Dâm D c mà sanh ra, nên l y Dâm D c làm Chính Tinh, t c là tr c có nói Tánh Nghi p, Giá Nghi p. L i vì i v i Tr Nhân mà nói, nên g i là Chánh Tính. Nói là N o S ch, ví nh n o khoét cây làm thuy n, d n d n làm cho tr ng không mang ch . Nên Tánh Nghi p, Giá Nghi p u không m i h p v i ngh a n o vét.

Cái C n Dâm r t khó o n, ph i xem nh r n c, vì h i n Pháp Thân v y. Ph i th y nh gi c thù vì làm t n th ng Hu M ng. Tr c gi Gi i Thanh V n khi n không có thân ph m. Sau gi Gi i B Tát khi n không có t t ng ph m. C m Gi i thành t u thì Gi i mà không có ch Gi i. Dâm d t thì không còn Nghi p t ng sanh. Sát d t thì không có Nghi p t ng sát. Tr m c p d t thì không có Nghi p tr n . Ngay n i thân tâm này sáu C n thanh t nh, không c n Thiên Nhân mà ch ng Ng Thông. Nhân Thông nên xem th y m i ph ng. Nh Thông nên nghe Ph t thuy t pháp. Th n Thông

nên có thể do khi phạm tội phạm tội. Túc Mng Thông nên không có khó khăn nguy hiểm. Tha Tâm Thông, tất cả trong ý. Duy chỉ có Lưu Tn Thông thì không được. Ch này gì kinh Pháp Hoa dạy rằng: “Thân hiện tại của sáu Căn thanh tịnh là avatar của Phật. Thế thì nghiêm giữ Giới Luật thanh tịnh đâu có thể trở ngại?”

Thiền sư Dng Tuy n Hng thng ng nói: “Tôi biết mình chín năm trong ý mà còn có khi lộn xộn (tư tưởng). Nay các ngài chỉ múa mành múa môi. Ngài kiên trì thì nhieu, ngài hành gì cũng vậy, trong đó không có một ngón tay hi hữu rồi lại bị thất bại cái cớ này. Như Thế Chng h t, dám nói h t chuy n luân h i ? Vì sao như vậy? Bởi vì Thế Lưu Ch a h t. Ông mà h t s ch ngay giữa mình thành lập. Các ngài là Lưu Trung Công, chuy n công t u thành cái kia. Các ngài là Tu Trung Công, thân v i cái kia v y. Bởi thế, tôi mới nói: Ngài thân chng c , h n chng ng i thân. Thí dụ như vậy còn chng hi u thì ch t i n lên hít lấy cái hơi mù mịt, ch n m gi cái tánh lo n ng n i u l i. Chng th y T ng S n nói “T ng t c, y là i n n”. Các ông c n bi t có s vi c này, n u không bi t, có ngày r i khóc lóc!”

M i bi t r ng Gi i H nh đ ng mãnh, c t y u là đ t s ch t c thì, chuy n công thành v , vào Tam Ma a. Chng th thì dùng huy n tu huy n, u ng công siêng nh c, n nh m gi n T Tánh âu!

Kinh: “Th nào là Hi n Nghi p?”

“Anan, ngài giữ gìn Căn Giới thanh tịnh như vậy, Tâm không tham dâm, i v i sáu Tr n ngoài không hay giống ru i theo. Do không giống ru i nên quay về Tánh giác. Tr n ã chng duyên, C n không ch h p, ng c dòng toàn nh t, sáu D ng chng hành. M i phạm tội n c sáng suốt thanh tịnh, nh ng c l u ly bên trong treo m t tr ng sáng. Thân Tâm r ng khoáng, bình ng di u viên, c i an n. M t Viên T nh Di u c a t t c Nh Lai u hi n trong ó. Ngài y li n c Vô San h Pháp Nh n. T ó l n l t tu hành, tùy ch phát H nh mà an l p các Thánh v .

“ ó g i là t i m th tu hành t ng t i n th ba.

Thông r ng: Hi n Nghi p là Nghi p t o ra c a Vô Minh hi n hành, t c là các Nghi p Sát, o, Dâm trên.

Gi Căn Giới thì i v i sáu Tr n ngoài chng hay giống ru i theo, hay o n tr phi n não khách tr n, hay tr c Ki n Ho c. Tr n ã chng duyên theo thì C n không ch g p h p, hay phá Vô Minh vi t , hay tr c T Ho c. Ch a tr hai cái Ho c thì c ng còn tùy thu n theo Hi n Nghi p, ch a ch u ngh ch l i. Gi t quay vào lòng trong, ngh ch l i v i Hi n Nghi p v y. Vì giống ru i nên sáu D ng hi n hành, th là trái v i Giác, h p v i Tr n thành sáu V ng T ng lo n kh i ra Nghi p hi n gi . Bởi vì c dòng nên sáu D ng chng hi n hành, th là trái v i Tr n, h p v i Giác thành m t

Tánh trong lòng tròn sáng, Mặt Viên Tánh Diêu Cát Nhị Lai hiển ra trong đó. Lý mặt trí viên tánh hành nhiệm mầu phù hợp không đui vọt. Pháp Thân thanh tịnh nhơn gia lư ly. Chân Trí trong suốt giêng nhơn trng sáng. Thân Tâm rỗng khoải, Chân, Chân u dung thông, Diêu Viên bình nhn, c i an n bèn c Vô Sanh Pháp Nh n mà vào Tam Ma a. T ó ti m tu, an l p Thánh V cho n b c ng Giác.

Cái Giác này m i c v Càn Tu a ban u trong Tâm Kim Cang, bèn chng Tam Ma a c a Ph t, c u xét t n h t b n nhn, cùng t t v Di u Giác v y. ây là ch b c vào, o n v n sau là ch tu, r t ráo ch ch ng, u là Tam Ma a c a Ph t, ó g i là “C a vào m t ng Ni t Bàn c a m i ph ng Ch Ph t”.

Ch này c t n Ch ng, c sao l i l p thêm các món ti m th t ng ti n ? B i vì Lý c n n Ng , S theo ó l n h i d t tr . Tr c h t, tr cái Tr Nhn, k n o s ch Chánh Tánh, r i trái v i Hi n Nghi p. T t c u trên S mà tiêu dung đ n đ n. C nh cng vào Chân thì công phu cng thêm t m t. Tuy ch n Ng , ch ng b Ti m Tu. ây là g m tr n c b a c n Th ng, Trung và H nên là Pháp Môn Viên n v y.

Thi n s Kính S n Li u Nh t th ng ng, nói: “Ng i h c o ch m c nh, g p duyên mà không th l p t c th u thoát (t su t) u vì Nghi p Th c sâu n ng, V ng Tình g n ch t. Sáu c a ch a d t thì m t ch ch ng thông. Cái Tánh thu n túy trong s ch không m t i m v t thì phm phu khó n. C n ngay “Vào r ng không ng lá, vào n c không n i sóng” m i có th thu n dòng sanh t , vào v i nhn gian. Ch v i, có hi u ch ng?”

Bèn l y cây g y qu v mà nói: “Ch h ng trong y mà ti n nh n”.

Gi s có tay nào ây ti n nh n c, gi ng nh l u ly trong s ch ng m tr ng sáng trong, thì có g i là ng i xong vì c không, nh ?

Ch ng th y T Nam Tuy n ang cùng Ngài Tri u Châu th ng tr ng.

Ngài Châu nói: “Bao lâu thì c t ng t nh cái kia?”

T Tuy n nói: “V ng lão s này hai m i n m tr c ã t ng nh v y ó”.

Ngài Châu: “Nay thì sao?”

T Nam Tuy n bèn quay v ph ng tr ng.

Ngài Thiên ng nêu ra r ng: “Hai m i n m tr c yên ó. Hai m i n m sau làm sao ây ? Có bi t ch b c c a V ng lão s ch ng ? Trong nhà không linh sàng, v âu m c tang !”

Ôi, “Thanh tịnh nh l u ly bên trong treo trng sáng” t c là ch o n sau nói “Càn Tu a” v y. Mặt Viên Tánh Diêu Cát Nhị Lai hiển ra trong đó thì ch th y ch n nào chng sáng t , nh ng còn thi u b c đ m i. Th nên, có bi t ch đ m i c a T Nam Tuy n thì hai m i n m tr c c t ng t cái kia c ng là ch a xong.

M C HAI : AN L P CÁC THÁNH V

I. CÀN TU A

Kinh : “Anan, ng i thi n nam y, D c Ái c n khô, C n C nh ch ng ph i h p, cái Thân Tâm hi n t i không còn sanh ti p n a. N m l y Tâm r ng sáng, thu n là Trí Hu . Tánh Hu toàn sáng t sáng m i ph ng th gi i. M i có cái Hu khô khan, g i là Càn Hu a.

Thông r ng : D c Ái th m nhu n thành nghi p, C n và C nh t o nghi p nên sanh t n i ti p, mê mu i ch ng quay v . Nay lòng D c khô c n, C nh lui i, nên cái Thân Tâm nhân th ch ng còn sanh ti p. Ng c dòng toàn nh t t gi l y cái Tâm r ng sáng. Sáu D ng ch ng hi n hành t c thu n là Trí Hu . Ch ng dùng gì n i D c Ái thì Hu ch ng lia ngoài T Tánh, nh ánh sáng viên ng c không dùng soi chi u v t mà ch t chi u cái Th c a nó.

ây là cái sáng su t cho n ch không l p ra cái S , thì cái sáng toàn v n v y. M i ph ng cõi n c r ng sáng thanh t nh, ví nh l u ly trong treo tr ng sáng, nên g i là “T sáng”. ây là D c Ái c n khô nên phát Hu , m i g i là Càn Hu . L i ch m i có cái Hu khô khan, ch a n ch Di u Viên, nên là S a. Trong Th p a c a kinh i Ph m thì a u tiên g i là Càn Hu . Trong Viên Giáo c a Ngài Thiên Thai, tr c Th p Tín l p ra Ng Ph m V , g i là ngh a Thôi³³⁹ c ng gi ng nh Càn Hu a c a kinh i Ph m. Kinh này ch a n ây mà ch l p ra danh v c a Ngài Thiên Thai ã th m h p v i Tâm Ph t. Ch ng ph i là b c t thân n c h i Linh S n thì làm sao có c nh th !

Quan i Phu L c Tuyên th a v i T Nam Tuy n : “ t c ng hi u s s Ph t Pháp”.

T Tuy n bèn h i : “Trong m i hai th i, ông làm gì ?”

áp : “Ch ng dính m y lông”.

T Tuy n nói : “Còn là k đ i th m”.

L i nói : “Ông há ch ng nghe “Quân V ng có o ch ng thu b y tôi có Trí” ?”

V sau, có nhà s h i thi n s Kim Phong Chí r ng : “Khi “Ngàn núi không mây, ngàn d m tuy t ráng” thì sao ?”

T Chí nói : “Ng n Phi Thiên Lãnh, phía nào mà ch ng m a h t ra !”

Qu là cùng T Nam Tuy n tr c sau m t v t bánh xe. Th bi t Càn Tu a c ng là ch t m ngh . B ng nh cùng t n Di u Giác thì cái ý r t ráo ph i t riêng khác.

II. TH P TÍN

Kinh : “Cái t p khí c a ng d c m i khô c n ch a ti p thông c v i dòng n c pháp c a Nh Lai. T c nhân tâm này, ngay gi a l n vào Viên Di u m bày, theo Di u Giác Viên chân th t, càng phát ra chân di u. Di u Tín th ng tr , t t c v ng t ng h t s ch ch ng còn. Trung o thu n Chân, g i là Tín Tâm Tr .

Thông r ng : Ngay gi a l n vào, ch ng nghiêng v Không, ch ng nghiêng v Gi , ó là Trung o Di u Quán v y. V a m i vào Quán, Tam viên dung, nh ba i m c a ch Y () nên g i là Viên Di u, ây là ch s c ng i có th làm. N i Quán ã thành, theo cái Chân phát ra Di u, kh h p v i lý Viên, nên g i là Di u Viên, ây là ch s c ng i không th áp ng n i.

Trung o thì y n i Chân, Di u thì có cái ch ng ph i do Chân. T Chân phát ra Di u thì Di u ó là Chân Di u. Di u mà ch ng ph i do Chân nên ch ng th Th ng. Trung o thu n Chân nên Di u y th ng tr . Cái Di u ã th ng tr thì h t th y v ng t ng không còn t chân v y. Cái g i l à Di u y ch riêng ng i y rõ bi t ý thú c a Di u này, không th dùng l i nói ch bày cho ng i c. c tin này r t chân th t nên g i là Tín Tâm Tr .

T Quy S n nói v i Ngài Ng ng S n : “Ông nên riêng t h i quang ph n chi u, ng i khác không bi t ch tri gi i c a ông. Ông th em cái ki n gi i chân th t trình lão t ng xem !”

Ngài Ng ng S n nói : “Nh d y con t xem thì vào trong y không có viên v , c ng không có m t v t, m t gi i nào trình Hòa Th ng”.

T Quy nói : “Ch không có viên v là ch ki n gi i c a ông thì ch a r i tâm, c nh”.

Ngài Ng ng S n nói : “ ã không viên v , ch nào có pháp ? L y không v t làm c nh”

T Quy nói : “V a r i, chính ông có ki n gi i y, ph i không ?”

Ngài Ng ng áp : “D , ph i”.

T Quy nói : “N u nh th thì y tâm, c nh l n pháp, ch a thoát kh i tâm Ngã-S . Nguyên vì có ki n gi i trình tôi. Cho ông rõ c Tín V , còn Nhân V thì ch a !”

V sau, Ngài Ng ng S n h i Ngài Song Ph ng : “S , g n ây ch th y th nào ?”

áp r ng : “Theo ch th y c a tôi, th t không có m t pháp l u tình”.

Ngài Ng ng nói : “Ki n gi i c a ông còn trong C nh”.

áp r ng : “Tôi ch nh v y. S huynh thì sao ?”

Ngài Nguyễn nói : “Ông há chẳng biết “Không có một pháp là u tình” ?”

T Quý Sơn nghe xong, nói : “Một câu của Huệ Thuyết gì thế này trong thiên này”.

Xét nghĩ mình vậy, chẳng biết vậy mà biết “Theo Tánh Chân Thật, Diệu Viên càng phát ra Chân Diệu”. Cái chữ Chân Tín cách nhau xa hơn vì còn nghĩ gì vậy.

Kính : “Chân Tín sáng rõ, hết thảy viên thông. Ba thân, X, Gi, không thể nghĩ nổi. Như vậy cho nên trong vô số kiếp quá khứ, vì lại tất cả tập khí bần thân, thân thân đều hiện ra trước mắt, nghĩ thì nam này đều có thể nghĩ không quên một, gọi là Niệm Tâm Trừ.

Thông rỗng : Niệm Tâm Trừ trong Thập Tín này là Túc Mạng Thông. Trước có nói “Cả Gi thành tựu, sáu Căn thanh tịnh không còn Thiên Nhãn, xem thấy mọi pháp tức mạng thanh tịnh, cũng không khó khăn nguy hiểm, cũng không lần lần ra khỏi ngũ căn” đây, cũng quá khứ, vì lại trong vô số kiếp đều có thể nghĩ, viên thông sáng rõ. Đây là trong Chân Tín phát khởi, Tánh Không đâu còn toàn khắp, nên suốt thông không đâu còn thiếu. Đây là đã chứng Chân nên có “Tánh T” chứng thể sánh cùng. Không chứng Chân thì X, Gi làm ngũ căn, nên không thể thông suốt. Nay nắm giữ cái tâm rỗng sáng; cũng, cũng chứng dính nhau, lâu ngày thì Chân Diệu một mình bày ra, siêu vượt lên trên, cũng. Do đó, tất cả tập khí do T Hoắc kết thành như quá khứ bần thân, vì lại thân đều rõ ràng trước mắt, mà không quên một.

Cái Niệm Tâm vốn thu được sanh diệt, nay lấy Chân Tín mà nắm giữ nó thì niệm cũng an trụ, tất cả niệm tất cả Chân, lấy Chân, Viên dung nhau thành một. Túc Mạng Thông tất cả A La Hán cho nên cõi Phi Phi Thế gian, các người thì biết trước sau nắm tám vạn kiếp. Như ngũ số kiếp trước là A Thế gian Kiếp thì ngoài Phật không ai chứng được. X này, nghĩ biết quá khứ thì cũng đã có, còn nghĩ biết về lại thì không nghĩ.

Thiền sư Huệ Trung nói Nguyễn nghe thiền sư Uy ra đi bên trên thềm.
Thiền sư Uy vậy vậy, nói rằng : “Sẵn chờ vậy”.

Ngài Huệ Trung cảm ơn, lễ tạ.

Sau này, Huệ Trung xin các ngài tham học.

Một hôm, thiền sư Uy thấy cây Liễu Tiên ở Viên Cảnh Giếng mùa Hè nên héo úa. Có người muốn chặt đi, Ngài bảo : “Chớ chặt, khi Huệ Trung về, nó sẽ sống lại!”

Sau, Ngài Huệ Trung trở về, quần chúng liền nói, bèn giao Sơn Môn cho Huệ Trung.

Linh Ngài Linh Th, su thai m i n m không có Th Tòa. Ngài th ng nói : “Th Tòa c a ta ã sanh r i ! Th Tòa c a ta ang ch n trầu ! Th Tòa c a ta ang hành c c !”

M t hôm, b o ánh chuông, ra ngoài tam môn ti p ón v Th Tòa. i chúng ra ón thì qu là Ngài Vân Môn n, bèn m i th ng vào liêu Th Tòa.

M gói hành lý xong, trình th cho T Linh Th , vi t r ng : “ ây là v Th Tòa trong chùa, con m t c a tr i, ng i”.

Ngài bèn m i T Vân Môn khai ng.

Hai v tôn túc trên, có th nói là c Ni m Tâm Tr .

Kinh : “Di u Viên thu n Chân, Chân Tinh phát hóa ra, các t p khí vô th y thông thành m t Tinh Minh. Ch nhân Tinh Minh y ti n n ch Chân T nh, g i là Tinh Ti n Tâm.

Thông r ng : T Chân Tín l n vào nên có th t ng nh . T Thu n Chân l n vào nên c cái Tinh Minh. Chân hay chuy n hóa cái V ng thì Chân Tinh phát hóa là không th ngh bàn, nên t p khí t vô th y hóa thành Tinh Minh.

tr c nói “T p khí hi n ti n”, n ây hóa thành Tri Giác Vô Th ng v y. T nh mà i v i nhi m thì ch a là Chân T nh. Ch ng đ , ch ng s ch m i là Chân T nh. Nhân dùng cái Tinh Minh này ti n n Chân T nh, y là mu n d p b ng d u v t c a cái “Thông thành m t Tinh Minh” mà u chuy n hóa h t v y. S chuy n hóa này ch ng th làm c thì s Ti n c ng ch ng Tinh v y.

Nhà s h i T Hoàng Bá : “Th nào là Tinh Ti n?”

T Bá nói : “Thân tâm ch ng kh i, ó là Tinh Ti n m nh m nh t. V a kh i Tâm h ng ngoài tìm c u thì g i là “Vua Ca L i a i s n b n”. Tâm ch ng i rong ngoài t c là “Tiên nh n nh n nh c”. Thân tâm u không, ó là Ph t ó”.

Kinh Pháp Cú nói : “N u kh i tâm Tinh Ti n, ó là v ng ch ch ng ph i Tinh Ti n. N u Tâm th ng ch ng v ng, ó là Chân Tinh Ti n”.

Ngài Thiên Thai Trí Gi t ng kinh Pháp Hoa núi Nam Nh c n ch ph m D c V ng : “ ó là Chân Tinh Ti n, ó g i là Chân Pháp cúng đ ng Nh Lai”, ngay ó ng nh p Pháp Hoa Tam Mu i, c g i là Toàn à La Ni, th y Pháp H i Linh S n rõ ràng ch a tan.

ây có th nói là t p khí vô th y thông thành m t Tinh Minh v y. H n là ti n n ch thân tâm u Không, m i g i là Chân T nh. Lìa ngoài Chân T nh mà riêng c u chuy n tinh ti n ó là v ng v y.

Kinh : “Tâm Tinh hi n ti n, thu n dùng Trí Hu , g i là Hu Tâm Tr .

Thông r ng : Càn Hu a tr c sao không g i là Hu Tâm Tr ? Tr c nói : “N m gi Tâm r ng sáng”, là còn có n m gi v y. ây nói : “Tâm Tinh hi n ti n”, t c là cái n m gi ã chuy n hóa r i v y. Tr c nói :

“Thu n là Trí Hu ”, t c còn mang l y cái “Là”. ây nói : “Thu n dùng Trí Hu ”, t c âu âu c ng là cái dùng c a Trí Hu , u m t cái Là v y.

Ch này n u ch ng ph i Tinh Minh rõ su t, linh quang hi n hi n thì ch a d nói ra c. Ban u thì nói có cái Trí Hu y. n ch thu n là Trí Hu thì có mà an tr r i, l i ti n thêm m t b c.

Trong thi n môn thu n dùng Trí Hu , duy ch có m t tay Lâm T th t khó g p m t ng i th hai. Ngài th ng nói : “S n t ng ch n này oán nh ba th C n Khí : nh hàng c n khí trung h n, ta bèn o t C nh nó mà ch ng tr Pháp nó. N u là hàng c n khí trung th ng n, ta bèn C nh, Pháp u o t. Nh có ng i c n khí th ng th ng n, ta bèn C nh, Pháp, Ng i u o t. Nh có ng i ki n gi i xu t cách n thì s n t ng ch n ây bèn toàn th tác d ng, ch ng c n C n Khí. Các i c, n trong y mà ch n l c c a h c nh n ch ng thông rõ phong i, l a á, ch p x t t c qua li n v y. Ng i h c mà con m t nh n u ng, li n m t giao thi p.

Tâm ngh t c sai, ng ni m t c trái ! Có ng i nào rõ bi t, ch ng lìa tr c m t. Các i c, các ông mang bát ph n, vắc con ch y nhà ng i, c u Ph t, c u Pháp t c nay cùng cái gì ch y tìm th ? Các ông ch ng bi t nó ch ng ? S ng s s ra ó, ch cái ch ng bắm núu. Ôm l y ch ng t , v t i ch ng tan. Tìm c u li n m t xa, không c u là tr c m t”.

Linh âm phó chúc bên tai, nh ch ng có tin u ng nh c tr m n m l n l a. Nh tin c “S ng s s ra ó” thì v i Hu Tâm Tr âu có xa !

Kinh : “N m gi Trí sáng, l ng trong cùng kh p, l ng l nhi m m u th ng l ng ng, g i là nh Tâm Tr .

Thông r ng : ã thu n dùng Trí Hu thì Hu Tâm th ng tr , sao l i còn dùng s n m gi ? Nói n m gi ý là quên c b trí. Trí Hu th ng dùng, dùng t c ng v t, bèn trong th l ng trong ch ng c T ng Trì. Nay gom l i ánh sáng r c r , gi mà ch ng dùng. Nh T Lâm T nói : “Ki m xuy mao dùng xong c n mài ngay !”, t c là trong Tánh Di u Tr m c T ng Trì v y.

T ng Trì tánh ch ng ng thì th ng l ng ng. Phàm, tánh l ng trong, b n nhiên thanh t nh, toàn kh p pháp gi i, v n không ng lay, l ng mà ch ng ph i l ng, ch ng ng v i t nh-ch t, n c ng, nên g i là T ch Di u.

Cái nh Tâm Tr này là “Khi nh thì Hu t i nh”, hoàn toàn ch ng liên can gì v i cái thuy t “Tr c nh sau Hu , tr c Hu sau nh” do s c ng i tu trì.

Ngài Trí Hoàng ban u ra m t Ng T , sau ó trong am ng i thi n su t hai m i n m.

Ngài Huy n Sách, t c a L c T , n th m, h i r ng : “Ông ây làm gì v y ?”

áp : “Nh p nh”.

Ngài Sách nói : “Ông nói nh p nh, là có tâm nh p hay không có tâm nh p ? N u không tâm nh p thì t t c vô tình c cây, ngói á c ng là c nh. N u có tâm nh p thì t t c h u tình các loài hàm th c c ng u c nh”.

Ngài Hoàng nói : “Chính khi tôi nh p nh ch ng th y có tâm “Có-Không”.

Huy n Sách nói : “Ch ng th y có cái tâm Có-Không, ó là th ng nh, nào có xu t nh p ! N u có xu t, có nh p t ch ng ph i là i nh”.

Trí Hoàng không áp c.

Giây lâu h i r ng : “Th y ông là ai ?”

Ngài Sách áp : “Th y tôi là L c T ”.

Trí Hoàng h i : “Ngài L c T l y gì làm thi n nh ?”

Huy n Sách áp : “Th y tôi nói r ng : “Cái Di u Tr m Viên T ch, th d ng nh nh . N m m v n Không, sáu Tr n ch ng có. Ch ng xu t ch ng nh p, ch ng nh ch ng lo n. Tánh thi n không tr , lìa tr thi n t ch. Tánh thi n vô sanh, lìa sanh thi n t ng. Tâm nh h không, c ng không có cái l ng h không””.

Ngài Trí Hoàng nghe nói v y, bèn n ra m t L c T , k l i h t s vi c.

L c T nói : “Qu úng nh v y. Ông ch Tâm nh h không, ch ng gi không ki n, ng d ng không ng i, ng t nh vô tâm, tình phạm Thánh m t, N ng S u tiêu. Tánh T ng nh nh , không lúc nào mà ch ng là nh”.

Trí Hoàng ngay ó i ng , cái tâm s c trong hai m i n m tr n ch ng có nh h ng gì. êm y Hà B c³⁴⁰, quan dân nghe trên không có ti ng nói “Hoàng Thi n S ngày nay c o !”

Ngài tr v Hà B c khai hóa cho b n chúng.

L i có v t ng h i thi n s Hi n oan : “L ng ng l ng trong thì nh th nào ?”

T oan nói : “Ch ng ph i là ch an thân l p m ng c a th y Xà Lê”.

H i : “Nh sao là ch an thân l p m ng c a h c nhân này ?”

áp : “Mây có th ra núi, nu c không tí ng vào khe”.

Ngay ây hi u c thì h ng v ng l ng mà ch ng lìa h ng t soi. bi t nh Hu là pháp môn không hai v y.

Kinh : “Ánh sáng c a nh phát ra vào sâu tánh sáng, ch có ti n ch không lui, g i là B t Thi Tâm.

Thông r ng : Do Hu vào nh, nh y chân chánh. Do nh phát sáng, cái sáng ó thâm sâu. Cái sáng không do nh l c sanh thì nông c n, không có g c nên ch ng th vào sâu. Nay nh Hu giúp nhau nên tánh sáng càng th u su t, có ch nh nhi m nào mà ch ng soi, có ch m t nhi m nào mà ch ng t t, cho nên có th tìm ng h ng th ng. Ti n t i không thôi, ch có ti n không có lui, th y ánh sáng y là sâu xa v y. N u có chút ch ng sáng thì ph i có ý th i lui. a v ch ng th i này do Vô Minh t vô

th y b ào th i g n h t, không th b chao ng l m l c, cho nên ch ng th lui s t v y.

Ngài Càn Phong th ng ng r ng : “Pháp Thân có ba lo i b nh, hai lo i ánh sáng. M i m i c n ph i th y su t m i hi u vi c v nhà ng i yên. C n bi t l i còn có h ng th ng nh t khi u n a”.

Ngài Vân Môn b c ra h i : “Ng i trong am c sao không bi t chuy n ngoài am ?”

T Phong ha h c i l n.

Vân Môn th a : “ ó c ng là ch nghi c a k h c nh n này.”

T Phong nói : “Ông là cái tâm h nh nào ó ?”

Vân Môn nói : “C ng xin Hòa Th ng gi i quy t cho”.

T Phong nói : “Ngay ây c n cái gì thêm n a m i hi u ch ng i yên ?”

Ngài Vân Môn c t ti ng : “D , d ”.

Ngài Thiên ng nêu ra r ng : “Ng i k t, b nh h t thu c ch a. Dùng k t, ánh sáng ch ng th u thoát. D u cho tung hoành ngang đ c, toàn chuy n nh t-c c ng là ch a bi t còn m t cái H ng th ng nh t khi u. Còn c cái a v ng i yên y ch ng ? R t cùng, s ng tr ng t i, m c nhiên r t u khe”.

Vân Môn th t là ng i trong c a, còn ch ng bi t vi c ngoài c a b i vì c “ a v ng i yên”. N u ch a n ch ph n h n c a Vân Môn thì ph i h ng v câu nói c a T Càn Phong nhai nh m m t phen m i rõ ng m ch chân th t c a B t Th i Tâm.

Kinh : “Tâm an nhiên ti n t i, gi gìn ch ng m t, giao ti p v i khí ph n c a m i ph ng Nh Lai, g i là H Pháp Tâm.

Thông r ng : nh Hu dung nhau vào b t sanh di t. Tâm mà không cái tâm, ti n mà không ch ti n. M t ni m t ng ng, không có t o tác nên nói là an nhiên. Ch a n ch an thì còn m n s n l c gìn gi . ã n ch an thì gìn gi ch ng m t v y.

Nói r ng ch ng m t là ch ng m t v t gì ? Gi gìn là gi gìn vi c gì ? ây là m ng m ch c a Ch Ph t, xuyên su t m i ph ng. Nay ta ã c T ng Trì, t m ng m ch c a Ch Ph t là ta, tinh th n có th thông nhau, khí ph n t nhiên giao ti p. Khí ph n c a ta giao ti p v i Ph t, ó là ta h trì Chánh Pháp c a Nh Lai. Khí ph n c a Ph t giao ti p v i ta, ó là Ph t h trì Chánh Pháp c a ta. n ch này thì T Ho c v ba cõi h t s ch, y là Chánh v c a sáu C n thanh t nh v y. So v i i Ph m là t ng ng v i Ph t a, nên nói là “Ch h ni m c a Ch Ph t”.

X a, c L c T gi t áo trên t ng á b ng có m t nhà s n l bái, b ch r ng : “Tên là Ph ng Bi n, ng i x Tây Th c, m i r i Nam n m ng th y T S t Ma phú chúc r ng “Ph ng Bi n hãy qua ngay Trung Th , ta truy n Chánh Pháp Nhãn T ng t i Ca Di p và y T ng-Già-Lê nay ã

n i Th Sáu Thi u Châu Tào Khê, ông n ó mà chiêm l ". Ph ng
Bi n này t xa n mong c th y y bát c a T S truy n l i".
L c T bèn a cho xem.

ây là m t ch ng nghi m v khí ph n giao ti p.

Ngài Phong Huy t ban u n T Hoàng Long.

T Long h i: "S ng á xuyên ng mây, ý ngh a y th nào?"

Ngài Huy t áp: "Ráng h ng l ng t ng ng c. Ng n che chi u u sông".

T Long nói: "Theo nhau n v y".

Ngài Huy t nói: "Hòa Th ng nói nho nh !"

Ngài u T t ng r ng:

"Ch t i châu ng i vô giá treo

êm khuya nh n m m c nhân³⁴¹ xeo

Ai ng l i b trâu bần th y

Nu t tr n ráng h ng sóng bi c theo".

Nhà ngh g p nhau thì ch a t ng ch ng l y s h trì tr n tr ng mà khuyên
g ng. Ch này c ng có th th y tâm h pháp c a ch v v y.

Kinh: "Gi gìn tâm giác sáng có th dùng di u l c xoay T Quang c a Ph t
l i n i mình và h ng v Ph t mà an tr , nh hai t m g ng ánh sáng i
nhau, trong y các bóng nhi m m u trùng trùng t ng nh p, g i là H i
H ng Tâm.

Thông r ng: Xoay T Quang c a Ph t l i là xoay Qu mà h ng v Nhân
v y. H ng v Ph t mà an tr là xoay Nhân mà h ng v Qu v y. Qu ,
Nhân m t ni m kh h p thì ánh sáng giao nhau, nh p vào nhau, ch nhi m
m u này khó dùng l i l t bày. Ch có cái di u l c ch ch ng liên quan n
công phu. Ánh sáng nhân tâm T mà hi n, ch ng c n ph ng ti n. Ch tr
ng v i Ph t, nên không còn th b c. B n Giác và Th y Giác hai cái Giác
dung hòa l n nhau, ví nh ánh sáng i nhau trong hai t m g ng. Có cái
di u l c này m i có di u nh này. Gi gìn tâm Giác sáng, không tr l i cái
bi t h v ng thì cái Minh này là Di u Minh v y. Di u Minh minh di u, m t
t c t t c , t t c t c m t, di u nh trùng trùng dung nh p vào nhau. Nói là
di u nh thì ch ng ph i nh c a ti n tr n hay pháp tr n. ây, nh tr n l n
trong ánh sáng, ánh sáng c ng hòa l n n i nh, t ng t M t Trí i Viên
C nh v y.

Xoay Trí Ph t làm trí mình, xoay trí mình v trí Ph t, tâm tâm ch nhau, g n
nh ng v i Ph t há ch có khí ph n giao ti p thôi !

T Quy S n m t hôm b o các h c trò trình ra ch hi u bi t.

T nói: "Ngoài Thanh-S c, cùng ta th y nhau".

Ngài Ng ng S n qua ba l n trình l i u nói: "Nh hai m t kính soi nhau,
trong ó không có hình t ng".

T S n nói : “L i này chân chánh nh ng ta ph i mà ông ch ng ph i, vì ã s m l p hình t ng r i”.

Ng ng S n l i h i T : “Con tinh th n t i t m, i áp v ng v . Ch a rõ Hòa Th ng khi v i S Ông Bách Tr ng trình l i ra sao ?”

T Quy S n nói : “Khi v i Tiên S Bách Tr ng, ta trình l i nh v y : “Nh tr m nghìn g ng sáng soi hình t ng, bóng sáng chi u nhau, tr n tr n, sát sát, m i m i ch ng m n nhau””.

Ngài Ng ng S n l i n l t .

Hai v tôn tức khéo nói L ng Nghiêm. M t ng nh hai t m g ng ánh sáng i nhau. M t ng nh di u nh trùng trùng t ng nh p. H p l i mà nói, ý ngh a m i y .

T Tuy t Phong th ng ng : “C n rõ vi c này, nh g ng x a trên ài, (ng i) H n H hi n, Hán n Hán hi n”.

Ngài Huy n Sa ra kh i chúng, nói : “B ng g p g ng sáng n thì th nào ?”

T Phong nói : “H , Hán u n”.

Ngài Huy n Sa nói : “Gót chân lão Hòa Th ng còn ch a ch m t !”

Bi t c vì sao Ngài Huy n Sa không ch u l i T Tuy t Pho ng thì bi t ngay ch Ngài Ng ng S n l t T Quy S n v y.

Kinh : “Tâm quang th m xoay l i, c ch th ng l ng ng Vô Th ng Di u T nh c a Ch Ph t, an tr vô vi, c không b m t g i là Gi i Tâm Tr .

Thông r ng : Tâm quang th m xoay l i, h ng v Ph t mà an tr c th ng l ng ng t ch di u c a Ch Ph t, i c nh mà ch ng ng. c ch Vô Th ng Di u T nh c a Ph t thì giao thi p v i tr n mà ch ng nhi m.

ây là T Tánh Thiên Chân Ph t, vô vi chân th t v y. An tr trong ó thì không t o không làm, không ch ng không c. Phàm có c t có m t, không c thì không m t. Có m t thì c n dùng Gi i. Không m t thì âu c n dùng Gi i. T Tánh vô vi, t c ó là Gi i. Gi i mà không có ch Gi i, ó là Chân Gi i. Gi i này t i tâm quang, ch âm th m xoay l i mà g i là m t vì không th l y ý th c o l ng, há có th nói ng v i Gi i Lu t t m th ng sao ? T c Gi i t c nh, t c Gi i t c Hu , ch m t th mà khác danh thôi.

X a, Ngài Th ch u ban u n T Thanh Nguyên tham l .

T Nguyên nói : “Ông ch n nào n ?”

áp : “Tào Khê”.

T Nguyên nói : “ em c cái gì n v y ?”

áp : “Ch a n Tào Khê c ng ch ng m t”.

T Nguyên nói : “N u nh th , n Tào Khê làm gì ?”

áp : “N u không n Tào Khê, sao bi t là ch ng m t”.

Ngài Th ch u l i nói : “ i S Tào Khê có bi t Hòa Th ng không ?”

T Nguyên nói : “Nay ông có bi t tôi ch ng ?”

áp : “Bi t thì l i làm sao bi t c ?”

T Nguyên nói : “Loài có s ng tuy nhi u mà m t con k lân là r i v y”.

V sau, T D c S n m t hôm ang ng i trên t ng á, Ngài Th ch u h i : “ trong y làm gì th ?”

Ngài S n nói : “M t v t c ng ch ng làm”.

Ngài u nói : “Nh th là ng i ch i (nhàn t a) v y”.

Ngài S n nói : “N u ng i ch i t c là làm”.

Ngài u : “Ông nói ch ng làm là ch ng làm cái gì ?”

Ngài S n nói : “Ngàn Thánh c ng ch ng bi t”.

Ngài Th ch u nhân ó dùng k ca ng i r ng :

“X a nay cùng ch ng hay danh

Nh m v n cùng nhau ch th hành

T c Thánh Hi n còn ch ng rõ

Phàm phu há bi t, nh c l ng x ng”.

Ngài n Hà t ng r ng :

“Huy n vi cùng t n v n an nhiên

N u cho y r ng tám v n thiên

Tr ng in sông l ng, nào t m cá

âu m t ông câu th l i nôm”.

Xem ch nói “Ch ng làm” c a Ngài D c S n, ch nói “Ch ng m t” c a

Ngài Th ch u thì r t ráo ch ng th o l ng hi u bi t, y khá m t nhi m

v y. Có th qua c a i này bèn c ch th ng l ng ng vô th ng di u

t nh c a Ph t, có th g i là Gi i Tâm Tr .

Kinh : “Tr gi i t t i có th d o kh p m i ph ng, n âu tùy nguy n, g i là Nguy n Tâm Tr .

Thông r ng : Tr Gi i t t i thì quên luôn cái gì là Gi i. Th ng l ng ng

n i Chân T nh, thích gì mà ch ng c, nên có th i d o kh p m i

ph ng, n âu tùy nguy n. Trong Viên Giáo c a Thiên Thai Tông, n u

ch a o n Vô Minh thì sanh sang cõi ng c , g i là Nguy n Sanh, qu là

phù h p v i o n kinh này. Thiên Thai Tông l i nói hàng Th p Tín ra kh i

Gi Quán mà làm l i ích cho chúng sanh. o n này nói “D o kh p m i

ph ng” thì c ng h p v i ngh a y.

Thi n s Th S n Ni m vào gi Ng , ngày m ng B n, tháng Ch p n m Th

Ba niên hi u Thu n Hóa, th ng ng nói bài k :

“N m nay sáu m i b y

Già b nh tùy duyên qua tháng ngày

N m nay ghi nh vi c n m sau

N m sau nh rõ sáng hôm nay”.

n ngày tháng c a n m sau không sai ch y, th ng ng t bi t i chúng, r i nói bài k :

“Th gi i b ch ngân vàng s c thân
Tinh v i vô tình cùng Nh t Chân
Sáng, t i h tr i u ch ng chi u
M t tr i sau Ng tr n bày thân”.
R i an t a mà t ch.

t c a Ngài Ph n D ng Chi u có tình c c u v i D n Lý H u ph Long c. H u sai ng i n chùa Th a Thiên m i Ngài. S g i ba phen m i không c, b ph t nên mu n c Ngài cùng i.

Ngài c i r ng : “Cái nghi p c a lão t ng là ch ng ra kh i chùa ba m i n m nay r i. N u i thì ph i có tr c sau, c n gì cùng m t lúc !”

R i b o thi t trai, chu n b hành lý và b o i chúng : “Lão t ng i ây, ng i nào theo c ?”

M t v t ng b c ra th a : “Con theo c”.

Ngài b o : “M i ngày ông i m y d m ?”

V t ng áp : “N m m i d m”.

Ngài nói : “Ông theo ta ch ng c !”

L i có m t v t ng b c ra, nói : “Con theo c”.

Ngài b o : “M i ngày ông i m y d m ?”

V t ng áp : “B y m i d m”.

Ngài nói : “Ông c ng theo ta ch ng c”.

V th gi b c ra nói : “Con theo c, Hòa Th ng n âu con n ó”.

Ngài b o : “Ông theo c ó”.

Nói xong Ngài b o v i s gi r ng : “Tôi i tr c nghe”. R i vui v ng i t ch. V th gi li n ng mà t ch.

ây ch ng ph i là “ n âu tùy nguy n” ? Ch ng ph i ã ch ng Th p Tín thì ch a d n ch này. Tin là chân th t không h v ng, vì t ng ng v i Th t T Lý a v y. Nên có câu : “Ch m t s th t này, d hai t ch ng Chân”. Ban u t D c Ái c n khô, gi tâm r ng sáng r i sau m i có th vào Chân Tánh Di u Viên. Chân Tánh phát hóa, t p khí nh nhi m u dung thông. L i nh nh Hu mà gi gìn, l y s H Trì mà ti n t i; xoay T Quang c a Ph t, c T nh Gi i c a Ph t. T ó, sanh vào nhà Nh Lai, mà ch i tùy nguy n v y. Th p Tín ch ng ph i là Th p Tr nh ng t i sao u g i là Tr ? B Tát Vô Tr c l p ra m i tám a v , phán nh a v tr c sau c a kinh Kim C ng, do ó b c S Tr c ng c g i là Tr , vì y vào Trí Vô Tr , v nh vi n ch ng b th i chuy n, nên c cái tên Tr .

III. TH P TR

Kinh : “Anan, ng i thi n nam ó dùng ph ng ti n chân th t phát c m i cái tâm y. Tâm tinh phát huy m i cái D ng xen l n vào nhau, viên thành m t tâm, g i là Phát Tâm Tr .

Thông r ng : T Chân Di u Viên trùng phát Chân Di u, ây g i là ph ng ti n chân th t. Dùng ph ng ti n chân th t mà phát c m i th Tín Tâm này. Tin y là Chân. Chân y là Tin, không dung ch a ni m nào khác xen t p vào, thì cái Tâm y tinh thu n v y. S tinh minh c a tâm t phát ánh sáng. Ho c nh ho c Hu , ho c Gi i ho c Nguy n, m i cái D ng xen l n vào nhau : ngay trong nh mà Hu , Gi i u s n , ngay n i Gi i mà nh, Hu u tròn y. Tóm l i, là phát minh cái B n Lai, h ng n i Ph t mà an tr , nên g i là “Viên thành m t tâm”. M i cái D ng ch a tròn thì tâm l ng ch a y, h n ph i m i cái D ng viên thành m i có th g i là Phát Tâm Tr .

Ngài Thiên Thai Trí Gi l y m i Tâm Anh L c (chu i ng c) i v i m i quán pháp i Th a, c nh S Tr c a Viên Giáo, t m i c thì ý ngh a c ng phù h p nhau.

X a, c L c T canh ba vào th t, c Ng T l y áo c à sa che quanh không ng i th y, nói cho kinh Kim Cang, n câu “ ng vô s tr nhi sanh k tâm”³⁴², L c T ngay n i l i nói i ng , rõ t t c muôn pháp ch ng lia T Tánh, bèn b ch cùng Ng T :

“Nào ng T Tánh v n t thanh t nh
Nào ng T Tánh v n ch ng sanh di t
Nào ng T Tánh v n t s n
Nào ng T Tánh v n không ng lay
Nào ng T Tánh sanh ra muôn pháp”.

c Ng T bi t ã ng B n Tánh, nói r ng : “Ch ng rõ B n Tâm, h c pháp vô ích. Nh rõ B n Tâm mình, th y B n Tánh mình thì g i là tr ng phu, th y c a Tr i, Ng i, là Ph t”.

Cho nên viên thành m t tâm, nh ch ng c a c L c T m i có th nói là Phát Tâm Tr .

Kinh : “Trong tâm phát sáng, nh ng c l u ly trong s ch, trong hi n chói s c vàng ròng. Dùng cái di u tâm tr c kia b c i thành a v , g i là Tr a Tr .

Thông r ng : Ch th y rõ ràng m i có th b c i. Ch th y không rõ ràng d u có c t b c i n a c ng ch ng ph i là un úc T Tánh, ch là ch y theo vi c ngoài, ví nh c t nhà trên t ng i khác, i v i ta có dính dáng gì ?

Cái “Trong tâm phát sáng” ây t c là Vô S Trí, T Nhiên Trí, t trong Pháp Gi i Tánh mà hi n bày, nh ng c l u ly trong s ch, trong hi n chói

s c vàng ròng. Th y r t chân th t, ng r t th u su t, ch th y cùng pháp không hai nh ng ch hành ch a t i. T ây gìn gi , t ây b c i. Dùng m i th tâm m u nhi m tr c kia, m i m i t thân hành o, thân tâm nh nh t, b c b c v ng vàng nh t. H c t nhà thì tr c s a sang n n t. ây là ch b t u kh i b c, nên g i là Tr a Tr .

Thi n s Vân C ng th ng ng : “Ng i x a nói “Mu n kham gi vi c này c n h ng v nh núi chót vót mà ng, áy b th m th m mà i m i có ôi chút h i hám”. B ng các ông ch a rõ i s hãý nên d m b c trên ng huy n”.

Có nhà s h i : “Th nào là ch b c i c a ng i h ng th ng ?”

T C nói : “Thiên h thái bình”.

L i có nhà s h i thi n s Qu ng Pháp Vi n Nguyên : “T x a các Thánh h ng ch nào mà i ?”

T Nguyên nói : “ u ng ch th p (+)

H i : “Th t c là h khuy t v y”.

áp : “Bi t ông ch a n t ai y”.

H i : “ n r i thì sao ?”

T nguyên nói : “Nhà th ng c m n c”.

Cho nên l y cái ch mà các v tôn túc g i là d m b c thì rõ Tr a Tr .

Cái d m b c này th t nhi m m u v y.

Kinh : “Tâm a bi t kh p, u c t rõ, d o i m i ph ng, c không ng n ng i, g i là Tu Hành Tr .

Thông r ng : Tâm, do âu mà bi t là a ? a, do âu mà bi t là Tâm ?

Tâm y là Di u Tâm. H nh y là Di u H nh. Trí y là Di u Trí v y. Lý, H nh, Trí ba c viên dung m i có th nói là Tâm a bi t kh p, sáng t ch ng m , rõ ràng th ng bi t. Tâm t c là H nh, H nh t c là Tâm, d o i m i ph ng, có gì ng n ng i. ã không ng n ng i nào c n dùng n tu hành, mà ây g i là Tu Hành Tr ? M t là d m b c trên Th t T , không gi bám ch p, nên l y s d o i làm Tu. M t là n m ch t cái tâm sáng t bèn là ng n ng i, nên l y s không ng n ng i làm Tu. Th t ra, là Hành mà không ch Hành, Tu mà không ch Tu v y.

Thi n s Th ch S ng ch d y i chúng r ng : “Hàng s c ch a rõ i s tr c c n bi t n m cái u thì cái uôi t n”.

Ngài S S n b c ra, h i : “Th nào là u ?”

T S ng nói : “C n bi t ngay ang có”.

Ngài S h i : “Th nào là uôi ?”

T S ng nói : “H t s ch hi n gi ”.

H i : “Có u không uôi thì sao ?”

áp : “M a c vàng ròng còn làm gì n a ?”

H i : “Có uôi không u thì sao ?”

áp : “V n còn n ng d a”.

H i : “ c ngay u uôi t ng x ng thì th nào ?”

áp : “Y ch ng làm cái hi u bi t, c ng ch a cho là y có ó !”

V sau có nhà s h i thi n s C u Phong Ki n : “Th nào là u ?”

T Phong áp : “M m t ch ng hi u bi t”.

H i : “Th nào là uôi ?”

áp : “Ch ng ng i sàng muôn n m”.

H i : “Có u không uôi thì th nào ?”

áp : “R t là ch ng quý”.

H i : “Có uôi không u thì th nào ?”

áp : “Tuy no mà không có s c”.

H i : “ c ngay u uôi t ng x ng thì th nào ?”

áp : “Con cháu c l c, trong nhà ch ng bi t”.

Ngài C u Phong hi u c ý T Th ch S ng nh t cùng m t n in ra.

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“Quy thì tròn, c ³⁴³ thì vuông

Dùng thì làm, b thì c t

V ng ch m loài chim n ng , quanh qu n th d e

ng rào

n c m nhà ng i, n m gi ng c a mình

Mây kéo m a, móc k t thành s ng

Ch ng c qua l kim v a h p, t dài ch ng d t ru t thoi ra

Gái- á máy ng ng, h , màu êm s p Ng

Ng i g chuy n ng, h , bóng nguy t d i khuya”.

Bài t ng này u uôi t ng x ng. Ph i Tu nh th , Hành nh th m i có

th t ng ng cùng pháp môn Viên n.

Kinh : “H nh ng v i Ph t, lãnh nh n khí ph n c a Ph t, nh thân trung

m t tìm cha m . Cái âm tín th m thông vào dòng gi ng Nh Lai, g i là

Sanh Quý Tr .

Thông r ng : H nh ng v i Ph t là t ng ph n Chân Trí bình ng v i C u

Cánh Trí. Nh n khí ph n c a Ph t là t ng ph n Chân Lý bình ng v i C u

Cánh Lý. o n tr c nói : “Khí Ph n giao ti p” thì còn là hai, n ây, vào

dòng gi ng Nh Lai thì c h h p làm m t v y.

Thân Trung m là cái m này ã h t mà cái m kia ch a sanh, kho ng

gi a hai cái m này, l l ng gi a h không b n m i chín ngày t tìm cha

m . Nghi p Duyên t ng t thì n thai sanh. Ch này là âm tín th m thông,

ch ng ph i do suy tính tìm c u. Quy n trí nh cha, th c trí nh m , nh m

v n t ng h p, ch ng m n công s c, cái qu c âm th m b ng nhau. âu

th bi t s t nhiên nhi nhiên, do ó nh âm nh th m m i có th vào dòng

gi ng Nh Lai.

Nói là Sanh Quý c ng gi ng nh V ng T còn trong thai mà ngôi v ã khác th ng dân, nên nói r ng Quý. Quý ch n ch ng Vô Th ng Nh t Pháp Môn v y.

T ng S n có h a Ng V V ng T . M t là n Sanh. Hai là Tri u Sanh. Ba là M t Sanh. B n là Hóa Sanh. N m là N i Sanh. T t c u dùng phát minh c duyên h ng th ng.

T Th ch S ng t ng v “Ng V V ng T ” nh sau :

M t là n Sanh :

Sang c t nhiên v n ch ng công
c h p Càn Khôn nuôi th nh dòng
u uôi m t gi ng không sai khác

Cung phân sáu tr ch (nhà) c ng ng tông
Trên hòa d i kính, âm d ng thu n
C ng khí (ph n) li n cãnh, khí l ng ng
Mu n rõ n Sanh V ng-T -Ph
Vút ra l ng b c h c thông dong.

Hai là Tri u Sanh

Kh h c tình i lu n khó bì

Ra r i phàm s ã vô vi

Th thành n m ch , ba ông tuy t

Bút ph y t hào, b n bi n mây

Công ch a muôn pho nên th i thánh

M t lòng trung hi u giúp mình quân

M n chua ch ng ph i sanh hay (bi t) c

Nào nh c b ng vàng hi n i công.

Ba là M t Sanh

N ng lâu hang h c d ng công phu

Gi ng c c a cây gi chí cô (n)

Nghe, th y m i n m tâm t ch a

M t thân ông h , áo y không

Trong l ng m m c i ba thu ý

Thanh kh cao danh th ng tri t

Nên nghi p cao khoa n chí c

So ra quan t ng ch ng ai b ng

B n là Hóa Sanh

N ng ph n m nh truy n trì

Muôn d m s n hà hi n chánh uy

M t tr i bóng ng ng cõi d i

Mây d n gió mát lúc oi n ng

Th p cao há b tôn ti l nh

N m kh xa g n bi t ph c sinh
Tay c m di u n biên c ng l ng
Ngôi tr i nào l chút c vi
N m là N i Sanh

Th m ch n c u trùng há l i tuyên
Khoác x u xa hi n di u truy n
Ch th m t ng tr i t quý
Theo kia các o t phân quy n
T La màn khép, vua tôi cách
Hoàng Các rềm buông, c m ch toàn
Vì ng i ch n ch n cung th n m n
M n lá vàng ng ng nín khóc li n
Có nhà s h i T Th y Nham : “Th nào là V ng T n Sanh ?”
T Nham nói : “Thâm cung d n ch ng ra”.

Ngài u T t ng r ng :
“Quý l thiên nhiên h n có thì
V n Xuân sáu vi n ít t ng tùy
N a êm sao h p thiên luân khác
u c chi u trong cung l ng r rềm”.

Cho nên m t ng Sanh Quý là tông phong c a Tào ng, r t là miên m t.
Ch ng vào th t này khó cùng nói n ng.

Kinh : “ ã vào o Thai, chính mình nh c s nuôi s ng c a Tánh Giác,
nh Thai ã thành, t ng ng i không thi u g i là Ph ng Ti n C Túc
Tr .

Thông r ng : Thánh Thai ã thành thì không ch nh n cái khí ph n mà chính
mình còn c s nuôi s ng c a Tánh Giác, ti p n i m ng m ch c a Ph t,
ng c ti p v t, y ph ng ti n. Tuy ch a n ch viên mãn, nh ng
c ng c th chi ti t, nh ng i trong thai, t ng m o y . T ng m o
hi n bày có th th y c, ó thu c v ph ng ti n ng d ng, nên g i là
Ph ng Ti n C Túc Tr .

Ng T Ho ng Nh n i s , ng i x Hoàng Mai K Châu. Ki p tr c là
o gi Tài Tùng Phá u S n, t ng h i c T T : “Có th nghe c
o pháp ch ng ?”

T áp : “Ông ã già, có nghe c r i làm sao r ng hóa ? N u sanh l i
c thì tôi còn ch ông”.

o gi bèn i, n b sông, th y m t cô gái ang gi t áo, ch p tay h i r ng
: “ nh c ch ng?”

Cô gái nói : “Tôi có ph huynh, có th n ó mà xin”.

Nói r ng : “ ng ý tôi m i dám i”.

Cô gái g t u ng ch u. o gi bèn quay g y mà i.

Cô gái là con út nhà họ Châu, khi về nhà thì có thai. Cha mẹ rất xấu hổ, nên cô gái không chịu mang thai, ngày thì quay trở về trong xóm, thì thì ng nh trong quán tiếm. Rồi sanh ra một đứa con trai, cho nó là chạng lạng, nên em ném xuống sông rồi chôn cất. Sáng ngày thầy trời ngóc tr lên, khí phách trời đất, rồi kính sợ, về thì lên nuôi nó. Đứa bé theo mẹ thì xin, nó thì làng gười là thì ng bé không hề.

Có hôm, gặp một vị trí gi thì r ng : “ Đứa bé này thì u m t b y t ng t t n a, nên ch ng b ng Nh Lai”.

Sau này, gặp một T T , T h i : “C u bé tánh (h) gì ?”

áp r ng : “Tánh (h) thì có, nh ng ch ng ph i tánh (h) th ng”.

T h i : “Là tánh (h) gì ?”

áp r ng : “Là tánh Ph t”.

T h i : “Con không có tánh (h) ?”

áp r ng : “Tánh Không v y”.

T T bị t là pháp khí, b o th gi n ch bà m xin cho Ngài xu t gia. Bà m vì duyên c , nên không c n tr , cho theo làm t , v sau n i ngôi T .

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“Hoàng Mai qu chín, sen tr ng hoa khai

H i, ch h Ph t, thân khác phàm thai

Y truy n Nam Lãnh ng i em m t

Tùng lão Tây S n, tr l i ây

Hai l p túi da thành nên chuy n

M t b u tr ng gió l ng b i i”.

Ngài Th y Am t ng r ng :

“H n i, Tài Tùng, y lão nh n

Tr lui vui pháp c u ng chân

Thân có m sanh, cha Không Tánh

Linh miêu ngoài ki p ch ng ph m xuân”.

N u o gi ch a n Ph ng Ti n C Túc Tr thì làm sao n i t do, g n c y t ng t t Nh Lai ?

Kinh : “Dung m o nh Ph t, tâm t ng c ng ng, g i là Chánh Tâm Tr .

Thông r ng : Dung m o ví d cho s ng d ng, tâm t ng ví d cho Chân Trí. Dù cho b ngoài gi ng nhau mà bên trong h i khác thì ch ng ph i Chánh Tâm v y. Chánh Tâm c ng khó nói ra, vì ph i phàm Thánh u quên, Tình h t s ch, Th hi n bày, m i có th nói là Chánh.

Thi n s Nam Tháp Quang D ng lên mi n B c g p T Lâm T r i tr l i h u T Ng ng S n.

T S n h i : “Ông n làm gì ?”

áp : “Ra m t thân c n Hòa Th ng”.

T S n h i : “Có th y Hòa Th ng ch ng ?”

áp : “D , th y”.

T S n nói : “Hòa Th ng sao gi ng con l a ?”

áp : “Con th y Hòa Th ng c ng ch ng gi ng Ph t”.

T S n nói : “N u ch ng gi ng Ph t thì gi ng cái gì ?”

áp : “N u có ch gi ng thì âu khác con l a”.

Ngài Ng ng S n r t kinh ng c, nói : “Phàm Thánh u quên , tình d t, th l . Ta l y ch này xét nghi m ng i, hai m i n m nay không ng i rõ th u. Ông gi gìn i”.

Ngài Ng ng S n th ng ch s mà nói v i ng i khác : “Ông y là nh c thân Ph t v y”.

Xem ây thì “Dung m o nh Ph t, tâm t ng c ng ng”, ch có Ngài Quang D ng là g n ó v y.

Kinh : “Thân Tâm h p thành, ngày càng t ng tr ng, g i là B t Th i Tr .

Thông r ng : a v B t Th i Tâm³⁴⁴ tr c ch s vào sâu trong Tánh Sáng, có ti n không có lùi, thì ch m i nói v ph ng di n Tâm. Còn a v B t Th i Tr ây là Thân Tâm h p thành, ngày càng t ng tr ng, là ti n t i g m c trong l n ngoài. T c là a v tr c ây, dung m o, tâm t ng tho i mái, nhàn h mà ch t t ng tr ng, ch ch ng ph i ch a công đ n h nh mà so sánh c.

Có nhà s nêu lên bài k c a thi n s Ng a Luân :

“Ng a Luân có tài khéo

Hay d t tr m t t ng

i c nh, Tâm ch ng kh i

B ngày t ng tr ng”.

c L c T nghe xong, nói r ng : “K này ch a rõ Tâm a, n u n ng theo ó mà tu hành thì càng thêm trói bu c.

Nhân ó ch bày b ng bài k :

“Hu N ng không tài khéo

Ch ng o n tr m t t ng

i c nh, tâm tâm kh i

B nào t ng tr ng”.

Ngài Thiên ng nêu ra r ng : “Hoa Qu h ng nh t, t li u tùy phong”.

Ôi, m t khi u h ng th ng, ch ng t ng ch ng gi m, ch vì th c tình tiêu ma ch a h t nên th y có t ng tr ng, có th i s t ó thôi. N u có cái Th y n i ch ch ng t ng ch ng gi m mà xu h ng theo ó, li n ng nh hoa Qu h ng theo m t tr i. N u có cái Th y n i ch ch ng t ng ch ng gi m mà b quên i, li n ng nh t li u tùy theo gió. Nh vô tâm i v i c hai, tùy th i n c m m c áo, nuôi l n Thánh Thai, m i c g i là B t Th i Tr .

Kinh : “Linh t ãng c a m i thân, cùng lúc y , g i là ãng Chân Tr .
Thông r ãng : M i Thân là B Thân, Nguy n Thân, Hóa Thân, L c
Thân, Trang Nghiêm Thân, Uy Th Thân, Ý Sanh Thân, Ph c Thân, Pháp
Thân và Trí Thân v y. Linh T ãng y so v i “T ãng ãng i không
thi u” tr c thì ã viên mãn. Tuy c hai u y cái Th mà ãy ã
thành a bé, nên g i là ãng Chân Tr .

Thi n s Ph n D ãng Chiêu th ãng ãng r ãng : “Phàm thuy t pháp, c n
ph i m i Trí ãng Chân. N u không m i Trí ãng Chân thì tà
chánh ch ãng rõ, t ãng t c ch ãng rãnh, không th làm b c tai m t cho tr i,
ãng i quy t oán ph i quy. Nh chim bay gi a không mà gãy cánh, nh
b n tên mà t dây cung. Cánh gãy ch ãng th bay lên không, dây cung t
b n ch ãng trúng ích. Dây cung ch c, cánh c ãng thì ích b n hay h không
u th u su t. Th nào là m i Trí ãng Chân ? Xin ch ra cùng quý
Th ãng T a. M t là ãng Nh t Ch t³⁴⁵. Hai là ãng i S ³⁴⁶. Ba là T ãng
ãng Tham³⁴⁷. B n là ãng Ch n Chí³⁴⁸. N m là ãng Bi n Ph ³⁴⁹. Sáu là
ãng C Túc³⁵⁰. B y là ãng c Th t³⁵¹. Tám là ãng Sanh Sát. Chín là
ãng Âm H ãng³⁵². M i là ãng c Nh p³⁵³.

Ngài l i nói : “Cùng v i ãng i nào ãng c Nh p ? Cùng v i ai ãng Âm
H ãng ? Th nào là ãng Sanh Sát ? V t gì ãng c Th t ? Cái gì ãng C
Túc ? Cái gì là ãng Bi n Ph ? ãng i nào ãng Chân Chí ? Ai có th T ãng
ãng tham ? Cái gì ãng i S ? V t nào ãng Nh t Ch t ? Có ch ra
c ch ãng ? Ch ra c thì ch ãng ti c t bi. Ch không ra thì ch a có con
m t tham h c v y. C n thi t ch n l y, bi t rõ ph i quy cái m t m i hi n t i.
Ch ãng th ãng lâu, trãn tr ãng!”

M i Trí ãng Chân này ch bày t s vi c bên phía Trí Thân. M i thân
mà y l i ph i c ãng nh p vào ch vi di u. Tuy th , t t c ch là m t th
B , tùy ch khác tên mà thôi. Nh riêng có ch c s c thì làm sao có
th “Cùng Lúc y ” ?

Kinh : “Thành ãng hình hài, ra kh i thai, chính mình là Ph t T , g i là Pháp
V ãng T Tr .

Thông r ãng : T ãng mình th ãng n khí ph n c a Ph t, vào dòng gi ãng Nh Lai,
l n h i thành thai, ti n t i “Dung M o”, ti n t i “T ãng Tr ãng”, ti n t i
“ ãng Chân” m i c ãng hình th hoàn thành mà ra kh i thai làm Pháp
V ãng T . ãng nh p Ph t Tri Ki n mà còn c b o nh m nh th m i c ãng
s ãng c ãng su t, thay Ph t ho ãng hóa. S ãng thành t u qu là không d ãng
v y.

Ngài Xá L i Ph t t ãng ãng Ph t sanh, t Pháp hóa sanh làm tr ãng t c a
Ph t. Ngài là Trí Hu Nh t, t ãng ãng u ki p n nay ch ch ãng ph i là s c
l c m t s m m t chi u v y.

T Quy S n ang ng , Ngài Ng ng S n n th m h i. T bèn quay m t vào vách.

Ngài Ng ng nói : “Hòa Th ng sao c nh v y ?”

T Quy S n ng i d y b o : “Ta v a có m t gi c m ng, ông th suy oán giùm ta xem !”

Ngài Ng ng S n bèn em m t thau n c n cho T r a m t .

Lát sau, Ngài H ng Nghiêm c ng n th m l .

T Quy S n nói : “Ta v a có m t gi c m ng, Hu T ch ã suy oán giùm ta r i, ông suy oán giùm ta xem nào !”

Ngài Nghiêm bèn rót m t chén trà b ng t i.

T Quy nói : “Ch ki n gi i c a hai ông v t c Ngài Thu T ³⁵⁴”.

Ôi, trí hu nh Ngài Xá L i Ph t mà còn l i v t qua thì há ch ng ph i “Thành hình hài, ra kh i thai” mà còn “L i ra kh i thai” n a ?

Kinh : “C t cách ã thành ng i l n, nh v Qu c V ng phân công y nhi m các vi c n c cho v Thái T , khi v Th T tr ng thành, Sát L i V ng kia bày ra l Quán nh, g i là Quán nh Tr .

Thông r ng : V Pháp V ng T vì ph ng ti n, tâm t ng u gi ng nh Ph t, s c n i ti p a v Ph t, thay Ph t làm vi c cho nên l y ví d Qu c V ng và Thái T , c ng nh Sát L i V ng và th t bày ra l Quán nh.

Con Qu c V ng g i là Thái T , con Ch H u g i là Th T . C t cách ã thành ng i l n, s p c phó thác ngôi vua, c ng t ng t nh L i M .

Dùng n c bi n l n r i trên u bi u tr ng r ng làm vua thì nên dùng các b c Trí, nh bi n thu n p tr m sông. Dùng n c bi n là dùng t t c n c v y. ây ch l y vi c n c nhà phân công y nhi m, khi n n m l y mà lo l i u ch ch ng ph i chánh th c giao phó ngôi báu c “T c Chân” v y.

B i a v này th m các c, s c phân hóa m i ph ng mà làm Ph t s nên g i là Quán nh Tr . n hàng Th p a, h nh viên mãn, g n v i b c ng Giác, m i có th chánh th c c giao phó ch c v Ph t. Vì th , Pháp Vân a g i là Quán nh B Tát, ó là T c Chân v y, ch ng còn tr n i tr .

V T ng h i T Tào S n : “Th nào là s t ?”

T S n áp : “Các thú ch ng th g n”.

H i : “Th nào là s t con ?”

áp : “Nu t m t cha m ”.

H i : “ ã là các thú ch ng th g n vì sao l i b con nu t ?”

áp : “Há ch ng nghe nói : “Con mà g m r ng, t ph u m t s ch” ?”

H i : “M t s ch r i thì th nào ?”

áp : “Toàn thân v v i cha”.

H i : “Ch a rõ khi t m t thì ph v ch nào ?

áp : “Ch nào c ng m t h t”.

H i : “V y sao m i v a nói “Toàn thân v v i cha” ?”

áp : “Thí nh con vua hay thành vi c c a c n c”.

T l i nói : “Th y Xà Lê, n i chuy n này, ch ng c v ng h p. Ngay nh bây gi , trên cành khô l i tung ra m t ít hoa !”

ây là t trong Th kh i ra cái D ng, ó g i là Di u Tr m v y.

Ông T Mã u à t H Nam n, th a v i T Bách Tr ng r ng : “V a r i H Nam, tôi có tìm c m t ng n núi tên là i Quy. ó là ch c a v Thi n Tri Th c c a m t ngàn n m tr m chúng v y”.

T Tr ng nói : “Lão t ng c ch ng ?”

u à áp : “Ch ng ph i ch c a Hòa Th ng”.

T h i : “Sao v y ?”

u à áp : “Hòa Th ng là ng i x ng mà kia thu c v núi th t, gi s có thì chúng ch a ngàn ng i”.

T nói : “Trong chúng c a ta không có ai c sao ?”

u à áp : “Xin ch xem qua ã !”

Khi y Ngài Hoa Lâm Giác ang làm Nh t Tòa. T Tr ng b o th gi m i n r i h i : “Ng i này thì sao ?”

Ông u à m i Ngài t ng h ng m t ti ng và i vài b c; r i nói : “Không c”.

T Tr ng l i b o g i Ngài Quy S n khi y ang làm i n Tòa.

u à v a th y bèn nói : “ ây chính là ch nhâ n c a Quy S n v y”.

T Tr ng êm ó g i Ngài Quy S n vào th t, phó chúc r ng : “Ta hóa duyên ây. Th ng c nh Quy S n ông nên ó n i ti p Tông ta, r ng l p sau”.

Ngài Hoa Lâm Giác h i : “Con a v u chúng, sao v i n Tòa l i c tr trì ?”

T Tr ng nói : “N u có th tr c i chúng nói c m t l i xu t cách thì s tr trì”.

Li n ch cái t nh bình h i : “Không c g i là t nh bình thì ông g i là cái gì ?”

Ngài Hoa Lâm nói : “Không th g i là khúc b ng cây v y !”

T Tr ng bèn h i Ngài Quy s n, Ngài á t nh bình, b i ra.

T Tr ng c i r ng : “ Nh t Tòa thua m t hồn núi r i v y”.

Ngài Quy S n bèn sang núi kia , ho ng hóa th nh hành t H Nam, g i là Quy Ng ng Tông.

N u ch ng có cái th y xu t cách làm sao có th r ng hóa m t ph ng, phân công y thác Ph t s nh v Thái T m t n c c ? Hàng Th p Tín còn ph i b V ng v Chân, hàng Th p Tr thì thu n Chân v y, ch vì s c l c ch a sung mãn nên có giai c p nh th .

IV. TH P H NH

Kinh : “Anan, ng i thi n nam ó ã thành Ph t T , y Di u c c a vô l ng Nh Lai, tùy thu n m i ph ng, g i là Hoan H H nh.

Thông r ng : Di u c c a Nh Lai là “Tùy duyên b t bi n, b t bi n tùy duyên”. ch n tr n ai mà ch ng nhi m nên g i là Di u. ã thành con Ph t

y Di u c. Can g y tùy thân, g p tr ng sân kh u thì làm trò múa men, nên có th tùy thu n v i m i ph ng, l y cái vui thích c a thi n mà t vui ch i. Hoan H H nh này tùy thu n v i chúng sanh, ph ng ti n mà tí p d n chính là mu n hi n phát Di u c c a Nh Lai v y. Còn c m t b n ng bám thì Di u sao c ?

T Tri u Châu trên tám m i tu i mà v n còn hành c c. M t hôm n ch Ngài Vân C .

T C nói : “Già c l m r i sao ch ng tìm cái ch tr ?”

T Châu nói : “Ch nào tr c ?”

T C nói : “Tr c núi có cái n n chùa x a”.

T Châu nói : “Hòa Th ng t tr l y !”

Sau l i n Ngài Thù Du.

T Thù Du nói : “Già c l m r i sao ch ng tìm cái ch tr ?”

T Châu nói : “H ng v ch nào tr ?”

T Du : “Già c l m r i mà ch tr c ng ch ng bi t !”

T Châu : “Ba m i n m gi n ùa c i ng a, hôm nay l i b l a á !”

Ngài Vân C Tích nói : “Ch nào là ch Tri u Châu b l a á ?”

Sau này, có v t ng t giã T Tri u Châu.

T h i : “ i âu v y ?”

V t ng áp : “K h c nh n nh n ph ng Nam h c Ph t Pháp”.

T Châu d ng ng cây ph t t , nói : “Ch có Ph t ch ng c tr , ch không Ph t ch y mau qua ! Ngoài ba ngàn d m g p ng i, không c ra sai qu y !”

V t ng nói : “Nh v y thì không i ?”

T Châu nói : “Hái bông D ng (Li u), hái bông D ng !”

Ngài Thiên ng nêu ra r ng : “ m không, v ng v t; tay ch m m i âm u ch a ph i là ch n p t ng t u n. Li n ph i : ch vào hàng quán c a ng i, ch ng i gi ng ph n ai khác. CHÁNH ch ng l p huy n, THIÊN ch ng n ng v t, m i có th n m- , bông- i, có ph n t t i !

Ch có Tri u Châu y Di u c c a vô l ng Nh Lai, có ph n t do nên th ng hành Hoan H H nh, tuy già mà ch ng m i m t.

Kinh : “Khéo hay l i ích cho h t th y chúng sanh, g i là Nhiều Ích H nh.

Thông r ng : S l i ích cho chúng sanh tuôn ra t Tâm T Bi. Có Tâm T Bi thì có kh n ng y, mà l i khéo làm c. Trí ã soi kh p, D ng c ng viên dung. Lòng T c u chúng sanh mà không có ý. Ch ng k là tài thí hay pháp thí, ch c t quy v s l i ích cho chúng sanh h u tình mà thôi, nên g i là Nhiều Ích H nh.

Thi n s Ng u u Dung ã c c T T th ký, t ó ho ng pháp r t th nh hành. Vào niên hi u V nh Huy i ng, chúng thi u l ng th c, Ngài sang x n D ng quyên g o, cách núi tám m i d m. T mình vác bao g o m t th ch tám u, sáng i chi u v cung c p cho ba tr m v t ng hai b a n m i ngày. ây th t là hay hành Nhiều Ích H nh v y.

Kinh : “T giác, giác tha, c không-ch ng-trái, g i là Vô Sân H n H nh.

Thông r ng : T giác giác tha. Có Trí th gian, có Trí xu t th gian, có Trí xu t th gian th ng th ng em ra nói cho ng i, c không có s ch ng trái, nh á th xu ng n c. ó là ch nói “G p r i n i truy n, cùng p lòng hi u r ò”, nên không có sân h n. Cái sân h n này ch ng ph i tình phàm có th so sánh. H n là h n t t c chúng sanh u có Trí Hu , c T ng c a Nh Lai mà ch ng t bi t; mà sân là gi n r ng ta ch a thoát cho h t.

c L c T có o n k :

“Mu n nh hóa ng i

C n t có ph ng ti n

Ch khi n ng i có nghi

T c là T Tánh hi n

Ph t pháp t i th gian

Ch ng lìa th gian ; Giác

Lìa th ki m B

Khác nào tìm s ng th

Chánh Ki n là xu t th

Tà Ki n là th gian

Tà, Chánh d p h t ráo

B Tánh r ò ràng”.

Th nên dùng Trí Th Gian mà giác tha ó là cái nhân Tr i, Ng i; dùng Trí Xu t Th Gian mà giác tha là nhân B . c ch cái Vô Th ng B , c hai u phá b m i g i là Th ng Th ng Trí. Dùng cái Trí y mà giác tha là cái nhân ng Giác, Di u Giác v y.

Kinh : “Theo loài mà sanh ra, cùng t t v lai, ba i u bình ng, m i ph ng u thông su t g i là Vô T n H nh.

Thông r ng : Theo loài mà sanh ra, c Ý Sanh Thân, tùy theo loài mà d y d , d c cùng ba i, ngang kh p m i ph ng, không âu ch ng ph i là ch t giác, giác tha. ó là ch nói “H không có t n, nguy n ta vô cùng” v y.

Vào núi Thái Bình, niên hiệu Hồng Quang, Kinh Đông có nhà sư tên Bìn Thông ở ở vùng núi Ngũ Đài. Vua Thế Tông chùa này đã già, bèn trong chúng kinh sư, riêng một mình Bìn Thông vẫn cung kính hầu hạ. Khi Bìn Thông sắp về kinh sư, vua thế Tông đã sai cho ông một bức thư, bảo tìm Bìn Thông phía Bắc thành để gọi về.

Giã từ, Ông Thông lên ngựa ra xem thì không biết gì khác, chỉ có một y chỉ: “Chúng sanh xong, gặp gặp trời đất, nên quên đi sự ràng buộc”. Bìn Thông rất kinh hoàng, vội dán thư lên.

Khi đến sông Quế Thủy, bên bờ sông nghe tiếng kêu Bìn Thông.

Ông hỏi: “Bìn Thông ở đâu?”

Đã có một con heo lặn xuống nước ở phía Tây ngẩng đầu, có mang cái vòng vàng. Bìn Thông hỏi: “Bác là ai?”

Đáp: “Nhà Trì Thủ Sinh”.

Hỏi: “Sao tên là Bìn Thông?”

Đáp: “Vì chúng heo nên ở trong xóm giềng. Mỗi ngày tôi làm thịt một con heo, ngàn con heo chết tán loạn khắp nơi, mà heo con này đến thì ngoan ngoãn chịu chết, nên nuôi đã mấy năm nay!”

Ông bèn lấy thư đưa cho nó, con heo liền rời bỏ nước lên bờ đứng mà chết.

Do vậy mà xét, thì Ngũ Thân phân hóa theo loài làm sao mà suy luận được? Giới hạn nào cho cùng? Chúng sanh vô tận, sự thoát khỏi vô tận, nên gọi là Vô Tận Hạnh.

Kinh: “Tất cả pháp thành tựu như thế, thay thế pháp môn đều không sai lầm, gọi là Ly Si Luận Hạnh.”

Thông rưng rưng: “Đã vậy Di Đà có một pháp môn Như Lai, tất giác, giác tha ích lợi cho vô tận, nào có nên nói si luận sai lầm? Bởi thay thế pháp môn thì có thay thế tam muôi, nên chúng con một pháp phân biệt thì chúng thay phân biệt. Nay tất cả hòa hợp mà dung hòa, các sự không sai lầm. Như Kinh Tạng thành Tạng, Thanh, Nhiễm, Hòa mà ứng thì đã ra, thì vẫn lấy cái Trí làm chủ. Trí ví như sự khéo léo gì, chúng phải là sự gắng sức có thể so sánh, nên không có si luận, ngay sau Vô Tận Hạnh vậy. Tông Sư Bùi Huệ nói cho chúng con thì Nguyên Chuyết Tông phân biệt Tông Sư Khuê Phong Tông Sư nói: “Nhưng môn học trong các tông đều có nguyên thủ, nhưng mỗi tông đều theo chủ đề của mình nên dung thông thì ít mà hạn chế thì nhiều, nên mỗi môn mỗi nay pháp Tạng bèn gọi. Lý học học làm căn cơ, mỗi môn khai triển, lý kỳ như luận làm giáo pháp công kích lẫn nhau. Tình theo cùng tên mà bị ngăn cản. Pháp vào nhân ngã mà thế pháp cao. Phải quy lý học chúng thay thế nào phân biệt. Nếu các tông phái mà tranh luận nhau thì người hiểu càng thêm thêm bèn phiến nhiễu, nào có lợi ích chi đâu!”

“...is Khuê Phong ã lâu than r ng : “Tôi th i này không th làm thnh v y !”

“Ngài bèn l y ba th giáo ngh a c a Nh Lai n ch ng cho ba lo i pháp môn c a thi n tông. Nung ch y thau, mâm, vòng thành c m t th vàng ròn, khu y tô l c, h thành m t v . N m gi ng l i a lên thì m i ch u thu n theo. C n c vào y u lý dung h i thì ng i n cùng theo. Còn s hàng h c gi khó minh b ch nên l i ch th ng g c ng n c a ngu n thi n, ch hòa h p c a chân v ng, ch n hi n c a Không Tánh, ch sai khác c a giáo ngh a, ch khác c a n ti m, ch h t ng p i c a che y và bày t , ch sâu c n c a quy n th c, ch ph i qu y c a h n cu c và dung thông.

“Nh Th y tôi (Khuê Phong) qu là nâng m t tr i Ph t mà soi chi u m i góc ngách thì các nghi ng , che khu t u tr s ch. Thu n tâm Ph t mà ban r i i Bi, t t ki p u c l i ích. V y thì c Th Tôn là giáo ch khai m giáo pháp, Th y tôi là ng i dung h i giáo pháp, g c ng n phù h p nhau, xa g n soi r i nhau. Có th nói là “Hoàn t t cái công vi c m t i truy n giáo c a Nh Lai” v y.

“Ho c có ng i h i : “T c Nh Lai ch a h có t ng h p mà thông su t, nay m t phen làm trái v i tông thú mà ch ng ch u gi , b s quan phòng mà ch ng ch u trông nom thì há ch ng trái v i o bí tàng th m h p ?”

“Xin áp r ng : “ c Nh Lai tuy ban u nói riêng ba th a, v sau m i thông thành m t o. B i th trong kinh Ni t bàn, B Tát Ca Di p th a : “Ch Ph t có m t ng , không có ch ch a gi u bí m t !” c Th Tôn m i khen r ng : “L i nói c a Nh Lai m t rõ ràng, thanh t nh không che l p. Ng i ngu ch ng hi u, g i ó là bí m t ch a gi u. Ng i trí rõ thông thì ch ng g i là ch a d u”. ây là ch ng c v y. B i th V ng o h ng th nh, thì c a n o ch ng ph i óng, ch c n gi ch n biên c ng. Ph t o y thì các pháp t t ng trì mà ch phòng ma ngoài. Ch ng nên gi l y tình ch p, mà tranh cãi l n nhau v y”.

Nh Ông Bùi H u, c pháp n i T Hoàng Bá, rõ vi c h ng th ng mà l i không b m t l i cát ng c a Ngài Khuê Phong qu có th nói là “t t c hòa ng, c không sai l m” v y. Là ng i sanh tr l i ?

Kinh : “ ngay trong cái ng mà hi n ra các cái Khác. M i m i T ng Khác u m i m i th y ng, g i là Thi n Hi n H nh.

Thông r ng : ã lia Si Lo n t Lý S vô ng i. T c Lý, t c S t ng ch ng ng i Khác v y. T c S , t c Lý t Khác ch ng ng i ng. trong th hòa ng, ch ng ng i hi n ra cái Khác. trong ch khác t ng, l i m i m i th y ng. Hi n ng, hi n Khác c hai u ch ng ng n ng i nhau. ó ch vì không si lo n, tách b ch rõ ràng cùng c c m y t m i có th bi n hi n nh th , nên g i là Thi n Hi n H nh.

T Quy S n ang cho qu n, quay u th y Ngài Ng ng S n, bèn nói :
“Hôm nay vì nó mà th ng ng m t phen”.

Ng ng S n : “Con c ng tùy l c nghe !”

T Quy : “Nghe vì c y th nào ?”

Ng ng S n : “Qu kêu ti ng qu , b c t kêu ti ng b c t !”

T Quy : “Sao l i còn thanh s c ?”

Ng ng S n : “Hòa Th ng m i nói gì th ?”

T Quy : “Ta ch nói vì nó mà th ng ng m t phen”.

Ng ng S n : “Vì sao l i g i là thanh s c ?”

T Quy : “Tuy nhiên nh th , nghi m su t qua r i thì không ng i”.

Ng ng S n : “ i s nhân duyên nghi m ra làm sao ?”

T Quy a n m tay lên.

Ng ng S n : “R t c ng ch ông v Tây”.

T Quy : “Ông v a h i cái gì th ?”

Ng ng S n : “H i Hòa Th ng i s n nhân duyên”.

T Quy : “Vì sao l i g i là ch ông v Tây ?”

Ng ng S n : “Vì v ng n i thanh s c nên con m i h i qua”.

T Quy : “Th t ch a h i u rõ chuy n này”.

Ng ng S n : “Nh sao là c h i u rõ chuy n này ?”

T Quy : “Hu T ch thanh s c, lão t ng ông Tây”.

Ng ng S n : “M t m t tr ng ngàn con sông, Th ch ng phân theo n c !”

T Quy : “V y nên th nào m i c ?”

Ng ng S n : “Nh vàng v i vàng r t không khác s c, hu ng có khác tên ?”

T Quy : “V y thì cái o lý không có khác tên là th nào ?”

Ng ng S n : “Thoi, mâm, trâm, vòng làm quách cái ch u b n”.

T Quy : “Hu T ch nói thi n nh s t r ng, làm các loài ch n cáo, gi can kinh ho ng t tán”.

Xem cha con Quy Ng ng t l i s i qua, trong ng hi n Khác, trong Khác hi n ng, nói ng nói Khác nh h t châu l n trên mâm. ó là ch n c Thi n Hi n H nh bí m t t ng. Ch ng ph i là b c m t sáng thì có ai bi t n i !

Kinh : “Nh th cho n m i ph ng h không y kh p vi tr n, trong m i m i vi tr n hi n m i ph ng th gi i. Hi n vi tr n, hi n th gi i, không ng n ng i nhau, g i là Vô Tr c H nh.

Thông r ng : ây là t Thi n Hi n H nh mà m r ng ra. Không nh ng ng, Khác h t ng hi n l mà M t, Nhi u c ng h t ng dung thông, hi n vi tr n, hi n th gi i, trong m i ph ng giao thi p l n nhau. Trong m t vi tr n hi n bày m i ph ng cỡi, g i là hi n th gi i. Ngay ch hi n ra cỡi không phá ho i hình t ng vi tr n, g i là hi n vi tr n. T ng t l i ng c Thích trùng trùng, c nh t ng c a s s vô ng i. M i b t u vào c nh gi i này, nên ch g n v i Vô Tr c, ch ch a n ch nhi m m u c a

t t c th n hóa gi i thoát thu n rông ch ng th ngh bàn. H nh Vô Tr c này thì Vô Tr c c ng không, nên so v i cái Vô Tr c o n B y Ch Tr ng Tâm hoàn toàn khác h n. N u có chút t hào cái ch ng bám tr c ch a h t s ch thì không th g i là Vô, vì ã có i ãi làm sao kh i ng n ng i nhau ?

Ngày khai ng, có v t ng h i thi n s i Hu Tông C o : “Tr i, ng i t h i, tr ng tuy n Ph t m , T l nh ang hành, rao b o th nào ?”

T C o nói : “Chim ngu bay ng c gió”.

V t ng h i : “Kh p côi còn không n i tìm th y. Rõ ràng m t i m gi a tòa viên”.

T C o nói : “Nh n gian muôn n c ch y v ông !”

L i có v t ng giành b c ra, T C o ng n ng l i mà nói : “Gi s nghi n nát trái t thành vi tr n, m i m i h t b i có m t cái mi ng. M i m i mi ng y t ng l i r ng dài vô ng i, phát ra vô l ng sai bi t ngôn t . M i m i ngôn t có vô l ng sai bi t đi u ngh a. Hàng n p t ng nhi u nh s vi tr n trên, m i v u y mi ng nh th , l i nh th , âm t hanh nh th , ngôn t nh th , đi u ngh a nh th , cùng lúc a ra tr m ngàn v n n n, m i m i v n n n khác nhau, ch nh m t ti ng ho hen c a lão t ng là áp xong h t m t l t. Th a khi t i gi a y, làm vô l ng vô biên Ph t s r ng l n cùng kh p pháp gi i. ó là ch nói “Trong m t m y lông hi n th n bi n, t t c Ph t cùng thuy t, tr i kh p vô l ng ki p không cùng ng n mé”. Bèn nh th là xong.

“Còn làm náo nhi t trong môn ình, ng trong chánh nhãn mà xem, ó chính là nghi p th c mang mang không g c r . Môn h c a T S m t i m c ng ch ng có dùng, hu ng là gai góc cú ch ng, i áp gi n ùa. Ch ng nh ng làm mai m t tông th a t x a, mà còn c i gi n l m i n p t ng. B i th mà nói “T hào v ng ni m, là nhân nghi p c a ba ng. Thoáng chút sanh tình là muôn n m b trói bu c”. Danh Thánh, hi u phạm u là ti ng t m gi d i. T ng t t, hình hèn u là huy n s c. Các ông c u theo ó làm sao kh i mang l y ? Mà chán b i l i càng i ho n. Hãy xem Thánh x a b o d y nh v y : “Nh binh khí qu c gia, b t c đ m i dùng”. Trên “Vi c b n ph n”, không làm gì có chuy n y.

“Hôm nay s n t ng rao bày nh v y, th t c ng gi ng nh không m ng mà nói m ng, da th t lành mà khoét cho thành gh . B c hi u bi t mà n thì qu áng n g y. Ch vì nay không có tay h c c th ? N u có thì có th báo áp cái ân không th báo áp, cùng chung ho ng hóa vô vi. Nh không làm ng c l nh này, t t r i v y.”

B ng a cây g y lên, nói : “ a ngang ki m th n toàn chánh l nh. Thái bình hoàn v , chém si ngoan !”

D ng g y m t cái, hét m t hét, li n xu ng tòa.

Theo ch th y c a Ng ài i Hu thì hi n vi tr n, hi n th gi i c ng ch a là k c. áng nói là “Vô Tr c c ng không”.

Kinh : “M i th tr c m t u là Nh t Ba La M t a, g i là Tôn Tr ng H nh.

Thông r ng : Hi n vi tr n, hi n th gi i, hi n thân th , hi n thuy t pháp u ch ng ng n ng i nhau, u t trong Tâm Bát Nhã tuôn ra. Sáu Ba La M t g i là áo B Ng n³⁵⁵, ch có Bát Nhã là t i cao Nh t. Bát Nhã là i Trí Hu , v t t t c nh ng gì tôn quý nh t nên g i là Tôn Tr ng H nh. N u ch nh n th y, nghe, hay, bi t, u i theo tr n trôi l n mà cho là di u đ ng, ó là vi c phía “Con tôi cái t ”, “Tr c l a sau ng a”, ch ng có gì là tôn quý.

T C nói : “Nh ng i n i m i th u rõ. N i m i v t u thông thì ch g i là ng i rõ chuy n, r t cu c ch ng th g i là Tôn Quý. Hãy bi t Tôn Quý là m t ng t khác. T c ó là v t c c quý c c tr ng, ch ng c r i em h ng v phía Tôn Quý. Hãy bi t cái ó ch ng th ngh bàn, ch ng i tâm mong. B i th , ng i x a nói : “Gi ng nh hai t m g ng, ánh sáng m i bên i nhau, quang minh cùng chi u, ch ng h thêm b t há ch ng ph i là m t th sao ?” Còn g i là chuy n phía bên nh t ng. Nh m t tr i m c, chi u sáng th gian, m t ph n là sáng t còn ph n n a kia g i là gì ? Nh nay ng i ch a rõ c bóng sáng n i u c a, là chuy n nông c n bên ngoài, mà cho là chuy n trong nhà thì sao c ?”

V t ng h i T Vân C : “Nh sao là ch tôn tr ng c a Sa Môn ?”

T C nói : “Ch tâm th c ch ng n”.

Có v t ng h i thi n s Qu ng L i Dung : “Ngàn ng b t n o, ngh nói ch ng th u thì th nào ?”

áp r ng : “V n còn là k đ i th m”.

H i : “Nh sao là ng i trên th m ?”

áp r ng : “L u r ng ch ng gi tay”.

R i nói : “Th nào là ng i tôn quý y ? Th nói xem ! Ch có ng i mãi trên thi n sàng, g p ng i khác thì ch ng ch u âu. B ng b b c sáng m t b b c bách li n h ng v trong núi Thi t Vi n mình. N u n c a Qu ng L i này ph i nói cho c Nh t Cú, li n m m t m i o, cùng huynh th ng l ng”.

Khi y có m t v t ng b c r a l bái.

Ng ài nói : “S p nói y là ch tàu bè n c khác, nào hay là ng i buôn bán x này !”

Ch này mà ch ng th u rõ Nh t Ba La M t a thì qu khó mà th y su t m t ng Tôn Tr ng rõ ràng nh l n ch tay.

Kinh : “Nh th viên dung, thành t u Quy T c c a m i ph ng Ch Ph t, g i là Thi n Pháp Hành.

Thông r ng : a v tr c hi n vi tr n hi n th gi i, m i th di u d ng u là Nh t Ba La M t a t trong ch B t T Nghì tuôn ra, nên viên dung vô ng i, thành t u Quy T c l i sanh c a m i ph ng Ch Ph t. Quy T c y là Pháp v y. Viên dung không d u v t, ó là Thi n Pháp. Ch ng ph i Thi n Pháp thì không th chúng sanh. H nh này ã viên mãn, d n d n h ng v Bi Nguy n v y.

Thi n s i Hu Tông C o th ng ng : “Mu n rõ ngh a Ph t Tánh ph i xem th i ti t nhân duyên. Th i ti t n, Lý y t sáng”.

Ngài d ng ng cây ph t t mà nói : “Có th y không ?”

Gõ thi n sáng nói : “Có nghe không ? Th y, nghe rõ ràng là cái gì th ? Nh h ng vào trong y a ra c thì n vua n Ph t m t lúc n xong. N u ch a nh th thì Kính S n³⁵⁶ phá dây leo cho”.

L i a cây ph t t lên mà nói : “Xem ây, xem ây ! Ph t Vô L ng Th trên u cây ph t t c a Kính S n, phóng i quang minh chi u soi không th nói, không th nói, l i n i cõi Ph t s vi tr n th gi i không nói h t chuy n i pháp luân, làm vô l ng vô biên Ph t s r ng l n.

Trong ó, d u phàm d u Thánh, d u chánh d u tà, d u c d u cây, d u h u tình d u vô tình g p ánh sáng y u c Vô Th ng Chánh ng B . Do ó, Ch Ph t ây mà c thì y Nh t Thi t Ch ng Trí. Ch i B Tát ây mà c thì thành t u h t các Ba La M t. B c Bích Chi, c Giác ây mà c, ra i không có Ph t, hi n th n thông quang minh. Các v chúng Thanh V n k p t i nghinh ón n m tr m v A La Hán, ây mà c, c tám Gi i Thoát, sáu Th n Thông. Tr i, Ng i ây mà c thì t ng tr ng Th p Thi n. Tu La ây mà c thì tr b kiêu m n. a ng c ây mà c thì n siêu Th p a. Ng qu , bàng sanh cùng b n lo i sanh, chín cách sanh, t t c h u tình ây mà c thì tùy theo c n tánh u c th d ng.

“Ph t Vô L ng Th phóng i quang minh, làm xong các Ph t s , sau ó dùng nu c b n bi n l n r i lên nh u c Ph t Di L c mà th ký A N u a La Tam Mi u Tam B , s n i ngôi B X làm i Ph t s .

“Ph t Vô L ng Th có th n thông nh th , có t t i nh th , có oai th n nh th , vào trong y, còn có bi t ân, báo ân hay ch ng ? N u có, a ra cho Kính S n này cùng xem. N u không, hãy nghe l y m t bài t ng :

“Pháp gi i m i ph ng trong mi ng ng i

C th y pháp gi i t c cái l i

Ch nh chót l i v i mi ng này

Chúc tôi, ông th không h sót

ây c v n n m nhu n ngu n ph c

Nh bi n r ng sâu i không c n

S t hang, sanh s t con

Phng hoàng h n xu t n S n ng

Là t t là lãnh kh p chín tr i

Cây c côn trùng tr n p vui

nh l B t Kh T Nghì Ph t

Nh b y sao ch u m t tr ng soi

Khi n c rao bày vi di u k

Trong Nh t Ngh a nói Th t Chân”.

o n cát ng dây leo này c a Ngài i Hu hi n bày y quy t c c a m i ph ng Ch Ph t, làm nghi th c Thi n Pháp cho kh p n i. Ch ti c là lúc y không có m t tri âm t ng ki n li n l t ng c thi n sàng, xem coi Ngài còn l i nào ch d y!

Kinh : “M i m i u là Nh t Chân vô vi thanh t nh vô l u, vì Tánh B n Nhiên là nh th , g i là Chân Th t H nh.

Thông r ng : Toàn Tánh là Tu, nên thành Quy T c. Toàn Tu là Tánh, nên v n Vô Vi. Rõ c Tánh v n Vô Vi bèn ch ng h ng n B , vì v n t trong s ch. Ch ng tr phi n não, vì v n t Vô L u. Nh m v n li n li n, tr n g i là Th t H nh. N u m t ni m dính vào h u vi thì tr n ch ng ph i Chân v y. H u vi thu c v t o tác, làm sao c là B n Nhiên.

c Mã T khai th cho i chúng r ng : “ o ch ng dùng tu, ch không ô nhi m. Sao là ô nhi m ? H có tâm sanh t t o tác h ng theo u là ô nhi m. Nh mu n h i th ng vào o thì bình th ng tâm là o. Sao là bình th ng tâm ? Không t o tác, không th phi, không n m b , không o n th ng, không phàm không Thánh. Kinh nói “Ch ng ph i h nh phàm phu, ch ng ph i h nh Thánh Hi n ó là h nh B Tát”.

“Ch nh nay i, ng, n m, ng i, ng c ti p v t tr n h t là o. o chính là Pháp Gi i, cho n h ng sa di u d ng ch ng l t ra ngoài Pháp Gi i. N u ch ng nh th sao nói c là Tâm a pháp môn ? Sao nói là Vô T n ng ? T t c pháp u là tâm pháp. T t c danh u là tâm danh. Muôn pháp u t tâm sanh. Tâm là ngu n g c c a v n pháp. Kinh nói “Rõ Tâm, th u su t ngu n g c, nên g i là Sa Môn”.

“Danh bình ng, ngh a bình ng, t t c các pháp u bình ng thu n nh t không t p. N u trong giáo môn c tùy th i t t i, ki n l p pháp gi i thì tr n c là pháp gi i, n u l p Chân Nh thì tr n c là Chân Nh , n u l p Lý thì t t c pháp tr n là Lý, n u l p S thì t t c pháp tr n là S . a lên thì m t thì ngàn theo, Lý-S không khác, tr n h t th y là di u d ng, không còn Lý nào khác, t t c u do s xoay chuy n ng d ng c a Tâm. Thí nh bóng tr ng có bi t bao nhiêu mà m t tr ng ch là m t cái. Các lo i n c có bi t bao nhiêu mà Tánh n c v n là m t. M i th l p thành u do Nh t Tâm v y. Ki n l p c ng c, quét s ch c ng c, tr n c là di u d ng, u là nhà mình, ch ng có lìa Chân Nh mà có c ch l p. Ch ki n l p t c

Chân, tr n c là Chân Th c a nhà mình. N u ch ng nh th l i là ai khác ?
T t c pháp u là Ph t Pháp. H t th y các pháp, ó là gi i thoát. Gi i thoát
t c là Chân Nh . Các pháp ch ng ra ngoài Chân Nh . i, ng, n m, ng i
chính là ho t đ ng B t Kh T Nghi, nào i th i ti t. Kinh nói “Ch n ch n,
n i n i t u có Ph t”.

“Ph t là N ng Nhân, tròn trí hu , khéo c quy n, hay phá tr l i nghi c a
h t th y chúng sanh, kh i ngoài trói bu c c a h u, vô, tình phàm Thánh h t
t n, Nhân-Pháp u Không, chuy n pháp luân vô ng, siêu v t s l ng,
ch làm không ng i, S -Lý su t thông. Nh tr i n i mây, tho t có li n
không, ch ng l u đ u ng i. C ng nh v n c thành ch , ch ng sanh ch ng
di t. ó là i T ch Di t.

“Trong trói bu c³⁵⁷ có tên là Nh Lai T ng. Kh i trói bu c³⁵⁸ g i là Thanh
T nh Thân. Pháp Thân vô cùng, th không t ng gi m, l n c nh c,
vuông c tròn c. ng v t hi n hình, nh tr ng trong n c, lâu là u v n
đ ng ch ng gieo m m r . Ch ng h t h u vi, ch ng tr vô vi. H u vi là cái
th ng dùng c a vô vi. Vô vi là ch n ng c a h u vi. Không tr vào ch
n ng nên g i là Nh Không Vô S Y.

“Ngh a tâm sanh di t c ng là ngh a Tâm Chân Nh . Tâm Chân Nh là nh
g ng sáng soi hình t ng. G ng ví d cho Tâm, hình t ng ví d cho các
Pháp. N u tâm bám n m Pháp t c là dính lú v i nhân duyên ngoài, ó là
ngh a sanh di t. Ch ng bám n m các Pháp ó là ngh a Chân Nh .

“Thanh V n thì nghe th y Ph t Tánh; B Tát thì m t th y Ph t Tánh. Rõ
th u Vô Nh g i là Tánh Bình ng. Tánh nào có khác nhau, D ng thì ch ng
ng. mê là Th c, ng là Trí. Thu n v i Lý là ng , thu n v i s là mê.
Mê t c là mê B n Tâm chính mình. Ng t c là ng B n Tánh chính mình.
Li n ng thì v nh vi n là ng , ch ng tr l i mê. Nh m t tr i m c ch ng h p
v i t i. M t tr i Trí Hu hi n ra thì ch ng còn t i t m phi n não.

“T su t tâm cùng c nh gi i, v ng t ng li n ch ng sanh. V ng t ng ã
ch ng sanh ó là Vô Sanh Pháp Nh n. X a có, nay có, ch ng m n tu o,
t a thi n. Không tu, không t a ó là Nh Lai Thanh T nh Thi n.

“Nh nay mà th y lý chân chánh này thì ch ng t o các nghi p, tùy ph n qua
m t i, m t thân m t áo, ng i ng có nhau, Gi i H nh t ng huân ch a
trong nghi p s ch. Ch là nh th , lo gì ch ng thông. Các ng i ng ã lâu.
Trân tr ng !”

i s Mã T nói v cái B n Lai Chân Th t, không m n tu làm, mà l i
không ph b Gi i H nh t ng huân ch a trong nghi p s ch. Qu là c pháp
y u Viên n.

M i H nh nh v y ch ng r i M i Tr tr c, tùy theo a v ti n t i
thêm, không H nh nào mà ch ng khai thác Tánh Giác, ó là thành th c qu
Ph t mà thôi.

Tr , ti p theo ó là H nh chính là mu n ch ng tr vào ch n ng -y mà hành B Tát H nh, rõ ràng nh i S Mã T ch bày. ó m i là m t v (mùi) Chân Th t H nh v y.

---o0o---

V. TH PH IH NG

Kinh : “Anan, ng i thi n nam y y th n thông, thành t u Ph t s r i, thu n khi t tinh chân, xa các l i n n. Hi n chúng sanh mà di t đ t các t ng hóa . Quày tâm vô vi h ng l i Ni t Bàn, g i là C u H Nh t Thi t Chúng Sanh, Ly Chúng Sanh T ng H i H ng.

Thông r ng : M i H nh ã , hi n tr n, hi n sát, M t là Vô L ng, Vô L ng là M t, ó là Th n Thông. Hay thành t u quy t c c a m i ph ng Ch Ph t, ó là Ph t s . Thu n khi t tinh chân ch m t cái Chân Th t duy nh t, trong s ch không phi n não, xa lìa các l i n n ng n ng i, có th nói là ng i t v y. C th mà m t ng nh m h ng Vô Vi thì g i là ng i rõ xong, cho nên m ng vi c thoát chúng sanh. Gi s khi chúng sanh mà hình t ng hóa ch a di t t c là bám m c vào Ngã, Nhân, Chúng Sanh, Th Gi . Cho nên ph i di t đ t nh ng s làm v có c u , quày cái tâm vô vi c a ta, h ng v h t th y chúng sanh kia mà cùng b c vào con ng Ni t Bàn T ch Di t. T ch ng Ni t Bàn, Tán h v n Vô Vi. Hi n đ n đ t chúng sanh h ng b c ch n Ni t Bàn c ng ch là Vô Vi. Nên su t ngày thoát chúng sanh mà th t không có t ng nào c. N u th y có ng i c u li n dính l m h u vi, trái ng c v i ng Ni t Bàn T ch Di t, ch ng tr v c c i g c quy t nh ch ng sanh ch ng di t v y. Nên di t đ t các t ng hóa t c g i là Ly Chúng Sanh T ng H i H ng. T ng thoát còn không có, t ng chúng sanh nào âu có c ?

Có nhà s h i T Hoàng Bá : “Ph t có chúng sanh ch ng ?”

T Bá nói : “Th t không có chúng sanh Nh Lai . Ngã ch ng th c, phi ngã nào âu c ? Ph t, chúng sanh u ch ng th c”.

Nhà s h i : “Hi n có ba m i hai t ng cho n vi c chúng sanh, sao nói c là không ?”

T Bá nói : “Phàm h có t ng u là h v ng. Nh th y các t ng ch ng ph i t ng li n th y Nh Lai”.

Ông S n Nhân tên S h i thi n s Khuê Phong : “Các kinh u nói thoát chúng sanh, mà chúng sanh t c phi chúng sanh thì c sao ph i nh c nh n thoát ?”

T Phong áp : “Chúng sanh n u là th t có thì thoát h n là nh c nh n. Còn ã t nói “T c phi chúng sanh” thì nào ch ng khác mà không ”.

H p hai chuy n trên là chú gi i o n kinh này.

L i nh Nam Nh c Hu T i thi n s khi nghe Ngài Chí Công sai ng i n b o r ng : “Sao ch ng xu ng núi giáo hóa chúng sanh mà c m t m c làm k “ a m t trông mây” là sao ?”

Ngài nói : “Ba i Ch Ph t b m t cái mi ng c a ta nu t ráo thì còn ch nào có chúng sanh n a ?”

Ngài B o Giác Nh t t ng r ng :

“M t nhìn h i khói, n m mây tr ng

K gì d i núi có càn khôn

T âu l i có chúng sanh ?

M t mi ng, ba i Ph t, nu t luôn”.

Ni s Nhân Lâm An t ng r ng :

“M t mi ng nu t luôn Ph t, chúng sanh

M y may ch ng l p, m i rành rành

u cây (g y) khêu d y v ng nh t nguy t

Khua ng tam thiên núi bi n m ”.

Nh i s Hu T ³⁵⁹ th t c Ly Chúng sanh T ng H i H ng v y. Há ch ch ng a v Thi t Luân mà thôi ?

Kinh : “Ho i di t cái có th ho i di t, xa lìa các s lìa, g i là B t Ho i H i H ng.

Thông r ng : Ho i di t cái có th ho i di t t c là lìa chúng sanh t ng. Xa lìa các s lìa t c là ch lìa t ng c ng lìa b . Ho i di t các t ng là S Không, xa lìa s lìa là N ng Không. N ng S u Không mà B n Giác ch ng ho i, nên g i là B t Ho i H i H ng. Nói là B t Ho i mà phân b i t v i cái Ngoan Không c a Nh Th a và o n Ki n c a ngo i o. Tuy ho i di t các t ng mà cái B t Ho i v n th ng t n, th m i là B t Ho i H i H ng v y.

Chân thi n s h i B n T nh thi n s : “ o ã vô tâm thì Ph t có tâm ch ng ? Ph t và o là m t hay là hai ?”

T T nh nói : “Ch ng m t, ch ng hai”.

Thi n s Chân h i : “Ph t chúng sanh vì là có tâm. o ch ng chúng sanh vì là vô tâm. M t , m t ch ng sao l i không hai ?”

áp r ng : “N u nói Ph t chúng sanh, o thì không : ó là i c v ng sanh nh ki n. Nh s n t ng thì ch ng th . Ph t là h danh, o c ng v ng l p, c hai u không th c, toàn là gi danh. Tr n trong m t cái gi , làm sao phân hai ?”

H i : “Ph t và o n u là gi danh th ngay khi l p danh ó là ai l p ? N u có ng i l p sao l i nói không ?”

áp : “Ph t và o nhân tâm mà l p. Suy cho cùng cái tâm l p ra này thì c ng là không. C hai u ch ng th c, bi t nh m ng huy n li n t ng cái B n Không. G ng l p hai danh Ph t, o ó là ki n gi i hàng Nh th a”.

Nh n ó nói bài k Vô Tu Vô Tác r ng :

“Th y o m i tu o
Không th y l y gì tu ?
Tánh o nh h không
H không ch nào tu ?
Xem kh p k tu hành
B i l a tìm b t n c
Hãy xem hình g múa
Dây t c th y ng ng”.

Hình g múa r i có th ho i di t, nh ng ng i làm cho hình g múa r i ch ng th ho i di t, nên khi t ng chúng sanh ho i thì ó là h không ch ng ho i, ch ch ng ph i lìa ngoài cái t ng b ho i di t mà riêng có cái g i là ch ng ho i. Ngay ho i là ch ng ho i, nên g i là B t Ho i H i H ng.

Kinh : “B n Giác l ng trong nh nhiên, Giác y b ng cái Giác c a Ph t, g i là ng Nh t Thi t Ph t H i H ng.

Thông r ng : Hành t ng có th ho i di t, nh ng cái Bi t s ho i di t thì ch ng ho i. Cái lìa có th lìa, nh ng cái Bi t s lìa thì ch ng có lìa. ây là B n Giác v y. L ng trong h p vào l ng trong, Th c t c là Trí, c ng có th g i là l ng trong nh nhiên.

Ch này nói “B n Giác l ng trong nh nhiên” thì ch ng ph i là ch không dao ng c a Th c l ng yên v y. Ch vì cái B n Giác này ch ng ph i là Th c, nên có th ngang b ng cái Giác c a Ph t. Tình phạm Thánh gi i t t c tiêu tan, ch còn m t cái Chân th t, nên có th b ng ngang v i t t c Ch Ph t. Tuy ngang v i cái Giác c a t t c Ch Ph t, nh ng không ph i là ng Giác vì còn s h i h ng trong ó, còn có s ti n n trong ó, nên g i là ng Nh t Thi t Ph t H i H ng.

T Hoàng Bá nói : “B c Thanh V n là do âm thanh mà c ng nên g i là Thanh V n. Ch là ch ng rõ T Tâm, trên Thanh Giáo³⁶⁰ kh i ra hi u bi t, ho c do th n thông, ho c nh t ng t t, ngôn ng v n ng, nghe có B Ni t Bàn, tr i qua ba t ng k ki p tu thành Ph t o, u thu c v o Thanh V n, g i là Thanh V n Ph t. c ch ngay ây t c th i rõ su t T Tâm, x a nay là Ph t, không m t pháp khá c, không m t H nh tu, ó là Vô Th ng o, ó là Chân Nh Ph t.

“Này ng i h c o, ch s m t ni m có : li n cách xa o. Ni m ni m Vô T ng, ni m ni m Vô Vi, t c ó là Ph t. Này ng i h c o, nh mu n thành Ph t thì t t c Ph t Pháp u ch ng dùng n chuy n h c, c ch h c

không c u, không bám m c. Không c u thì tâm ch ng sanh, không bám m c thì tâm ch ng di t. Ch ng sanh ch ng di t, t c ó là Ph t.

“Tám v n b n ngàn pháp môn i v i tám v n b n ngàn phi n não,, ó ch là c a d n d t giáo hóa, v n th t ch ng có pháp nào. Là t c là pháp; bi t lia, ó là Ph t. Ch lia t t c phi n não thì li n ch ng có pháp nào c”.

N m c mùi v “Bi t lia là Ph t” c a T Hoàng Bá thì rõ ràng cái ý kinh “B n Giác l ng trong nh nhiên, Giác y b ng cái Giác c a Ph t”.

L i nh Ngài Hu Siêu h i T Pháp Nhãn : “Nh sao là Ph t ?”

T Nhãn nói : “Ông là Hu Siêu”.

V t ng h i T S S n : “Nh sao là Ph t ?”

T S n nói : “Sao ch ng h i cái lão già S S n ?”

Nh l i áp y là quá ch ng nhi u. Th y c t t nh B n Giác, thì ngay ây bình ng v i Ph t.

Kinh : “Tinh Chân phát sáng, a nh Ph t a, g i là Chí Nh t Thi t X H i H ng.

Thông r ng : Cái Tinh Chân c a B n Giác ch ng ph i ch là linh nhi m sáng su t v ng b n mà thôi, l i có th phát sáng r i bày, b c i thành a V .

a V nh Ph t a, i v i Tr a Tr ban u th t khác xa v y. Có cái Th c a Chân Nh toàn kh p pháp gi i nh th thì c ng cùng ngay cái D ng c a Chân Nh toàn kh p pháp gi i nh th . Cho nên, cái Giác c a Ph t cùng kh p t t c ch thì cái Hành c a Ph t c ng cùng kh p t t c ch . Có ch ch a kh p thì ch ng ph i là Ph t a. ây ch m i có th nh Ph t ch ch a có th là m t v i Ph t, nên g i là Chí Nh t Thi t X H i H ng.

V t ng h i T Lâm T : “Th nào là Tam Nhãn Qu c ?”

T Lâm T nói : “Ta cùng ông vào trong qu c T nh Di u, m c áo thanh t nh, thuy t nói Pháp Thân Ph t. L i vào trong qu c Vô Sai Bi t, m c áo không sai bi t, thuy t nói Báo Thân Ph t. L i vào trong qu c Gi i Thoát, m c áo quang minh, thuy t nói Hóa Thân Ph t. Tam Nhãn Qu c này ây u là Y Báo bi n hóa. Theo các kinh lu n gia thì l y Pháp Thân làm c n b n, Báo Thân, Hóa Thân là D ng. Ch th y c a s n t ng thì Pháp Thân ch ng m n n l i nói. B i th c nhân nói “Thân (Pháp, Báo, Hóa) y theo ngh a mà lu n, c n c n i Th mà l u n”. Pháp Tánh Thân, Pháp Tánh

rõ ràng là pháp ki n l p. Qu c y-thông là n m tay không, là chi c lá vàng d i g t tr nít. Trái t t lê, c u s ng h t khô queo thì tìm n c gì ây ? Ngoài tâm không pháp, trong còn ch ng th c thì c u v t gì ?

Thi n s Thiên Y Hoài th ng ng : “Vô biên cõi Ph t, ây kia ch ng cách h m y lông. Hãy nói B t ng Nh Lai th gi i Di u H thuy t pháp gì ó? Bao i x a nay th y chung ch ng lia ng Ni m. V y nh trong m t h i t i s Ph t Oai Âm V ng ng i nhi u ít ? Nh th t là ng i su t kh p th nói xem !”

Giây lâu, Ngài nói : “ Ng i khó ! Ng i khó ! u núi muôn t m ông t th y !”

B i th , ng Pháp Tánh Thân, Pháp Tánh c t y u là quay v Vô V t³⁶¹, ó là Chân Ph t a.

N u có ch c thì ã có n i ch n, làm sao “ n kh p t t c ch ³⁶², ?”

Kinh : “Th gi i, Nh Lai h t ng, dung nh p, c không ch ng ng i, g i là Vô T n Công c T ng H i H ng.

Thông r ng : Th gi i t c là Chân Nh Pháp Gi i, thu c T ng Ph n. Nh Lai t c là Chân Nh B n Th , thu c Ki n Ph n. Ki n Ph n và T ng Ph n v n ng m t ngu n nên tuy C n Tr n phân minh, mà ây kia v n là dung nh p. Nêu Ki n Ph n thì T ng Ph n ngay trong ó. Nêu T ng Ph n thì Ki n Ph n ngay trong ó. T c Ki n không gì ch ng ph i là T ng, t c T ng không gì ch ng ph i là Ki n. Th nên, Th Gi i, Nh Lai h t ng dung nh p. V n không ch ng ng i mà ch ng kh i có ch ng ng i, là cái th y ch a dung thông v y.

Tinh chân phát sáng n kh p m i ch n nh ng v n còn m i n i ch n th y có hai. Nay h t ng dung nh p, tinh chân là t t c m i ch n, t t c ch n chính là tinh chân. Tâm, c nh tr n dung thông, c hai không ng n ng i. Lý ch ng ng i S , S ì ch ng c n Lý, y p t t c ch , nên g i là Vô T n Công c T ng.

Vô L ng Công c c a m i H nh tr c ch c thân, còn Vô T n Công c T ng này là kho công c không cùng, dùng mà ch ng h t, l y ra ch ng c n, y là ch cái Bi n T ng Th c Nh Lai v y. H u nh ngang b ng v i H Không T ng B Tát, thân và cõi dung nh p mà hay r ng làm Ph t s , tùy thu n chúng sanh.

Ngài Ng T Di n th ng ng r ng : “Ngàn núi bầy xanh, b n li u r vàng, lão ti u ca hát, ng ông nh y múa, sênh phách r n ràng, chim hát líu lo, ng i p ph n h ng, công t phong l u, m i m i u vì các ông mà phát t cái th ng th ng c , m ra Chánh Pháp Nhãn. N u h ng trong y mà ti n c c thì Kim S c u à³⁶³ không ch dung thân. N u ch ng am hi u, n cháo, nhai c m, ch u cho ông b y hang tám l ³⁶⁴!”

L i nh Ngài Pháp ng nói bài k :

“Ai tin Thiên Chân Ph t ?

H ng Bi kh p v n ng

B x a, hoa Liêu n

Cò tr ng ng bãi vàng

S ng r i sân c m c

Mây thâu, l nh tr ng khe

M i m i : n i bày ch

T t , hãy nhìn xem”.

ây là Th Gi i, Nh Lai chung thành m t phi n. Theo ây mà ng nh p g i là Chân Gi i Thoát. Dùng công c này ti p đ n chúng sanh, vì th gi i vô t n nên công c c ng là vô t n.

Kinh : “ n i ng v i Ph t a, trong y m i m i sanh nhân thanh t nh. N ng nhân y mà phát huy, gi l y o Ni t Bàn, g i là Tùy Thu n Bình ng Thi n C n H i H ng.

Thông r ng : ng Ph t a, ng thanh t nh, ng Ni t Bàn sao l i n ng n i nhân mà phát huy m i m i ch ng ng ? ó là do các thi n c n ã tr ng trong nh ng i tr c, m i cái do s huân t p mà có c tánh riêng. Tánh thi n tuy bình ng mà do c n (r) n y m m, n ng Nhân ch ng Qu mà muôn v t ch ng ng. D u ch ng ng v n không ng i s t tu t ng , ch ng l y Ni t Bàn. úng là ch ng c n c ch p m t pháp môn, m i m i ph i u theo m t l i.

Nói tùy thu n ngh a là tùy theo c n c mà ti p đ n, ch ch ng m i n c ng làm ch không th c. ây m i là quy n nghi l n kh p chúng sanh v y.

Ngài Tuy t Phong n i T ng S n làm u b p.

M t hôm, ang ãi g o, T s n h i : “ ãi cát b g o, hay ãi g o b cát ?”

Ngài Phong r ng : “Cát g o ng th i b ”.

T nói : “ i chúng l y gì n ?”

Ngài Phong bèn y b n g o l i.

T nói : “Theo cái nhân duyên c a ông thì h p v i c S n”.

V sau qu n i pháp T c S n.

Ngài u T nêu ra r ng : “Này i chúng ! T ng S n nói nh v y là o lý gì th ? Tuy là m t s c Càn Khôn, kh n n i núi cao sông r ng. B i th lão đã này nói “Công phu ch ng t i, ch ng vương tròn. Ngôn ng không thông ch ng ph i bà con””.

Bèn thay th , nói : “ ãi cát b g o, ãi g o b cát : Cây qu tr ng sanh không nh, tr i qua s ng tuy t k t trái u”.

“ i chúng l y gì n : Chim Kim Ph ng hái bông ng m ch ng h t, Ng c Sô³⁶⁵ n nh y lá t i hoài”.

T ng r ng :

“Hi n y bình bát : không m t v t

Há ng H ng Tích hóa ngon

Nh t nguy t xoay hoài soi ch ng th u

Ng i g múa tay h ng lò h ng”.

Ngài u T r t rành ý ch c a T ng s n, bi n bi t r t rõ ràng.

Có nhà s h i Ngài Ng T Di n : “Th nào là chuy n nhà Lâm T ?”

T Di n nói : “K ph m t i ng ngh ch nghe s m sét !”

H i : “Th nào là chuy n nhà Vân Môn ?”

áp : “C h ng sáng lờ”.

H i : “Th nào là chuy n nhà Quy Ng ng ?”

áp : “D p cái bia ngang l i x a”.

H i : “Th nào là chuy n nhà Tào ng ?”

áp : “ em th ch ng t i nhà”.

Nhà s làm l .

T Di n nói : “Sao ch ng h i chuy n nhà Pháp Nhãn ?”

áp : “ l i cho Hòa Th ng”.

T Di n nói : “Ng i i tu n ph m t i i êm”.

ây, thi n c n c a n m Tông, m i Tông u có ch kh h p riêng. Ch ng ph i ch có T ng S n ch d y Ngài Tuy t Phong n T c S n mà thôi.

T T Hu An Tung S n ch cho Ngài Nam Nh c Hoài Nh ng n ra m t c L c T , T Th ch u ch Ngài D c S n ra m t c Mã T , r i c Mã T ch Ngài n Hà n Ngài Th ch u u là tùy thu n thi n c n bình ng, khi n n ng n i nhân mà phát huy, gi l y ng Ni t Bàn. Nào có t ng c ch p theo riêng m t pháp môn ch ng C c Qu âu?

Kinh : “Chân C n ã thành, m i ph ng chúng sanh u là B n Tánh c a mình. Tánh tròn v n t u thành, không b sót m t chúng sanh, g i là Tùy Thu n ng Quán Nh t Thi t Chúng Sanh H i H ng.

Thông r ng : Thi n c n là cái thi n c n ai c ng s n . N ng thi n c n này, gi l y ng Ni t Bàn thì thi n c n hóa thành Chân C n v y. Không còn cái Thi n nào ch ra, c ch m t cái Chân Th t, Th Tánh viên dung toàn kh p Pháp Gi i, nên chúng sanh m i ph ng u là B n Tánh c a mình. B n Tánh ã tròn v n, ã t thành t u, nên g i là Viên, không ng i mà h i v i chúng sanh thành m t Th , nh ng c ng ch ng b m t t ng chúng sanh. Chúng sanh ch a h n m i m i u thành t u, nh ng Tánh ta tròn v n thì không m t chúng sanh nào ch ng ph i là Ph t Tánh. B i th Tánh tròn v n thông su t t u thành, cho n không b sót m t chúng sanh nào c .

S Tùy Thu n ng Quán Nh t Thi t Chúng Sanh này thì ch ng k ng i, v t, thi n, ác... d i n các loài xu n ng hàm linh u có Ph t Tánh. Không ch tùy thu n bình ng thi n c n mà thôi, nh Ngài Th ng B t Khinh B Tát, g p ai c ng l l y mà nói : “Tôi ch ng dám khinh các ng i. Các ng i ng nhiên s thành Ph t”, th t h p ý ch này.

Thi n s D c V ng D th ng ng : “Tr n kh p i a là con m t c a Sa Môn, kh p m i ph ng là ánh sáng c a t mình. V y thì c sao ông Ph t Du ãi ánh tr ng thì Tây Cù Da Ni ch ng nghe ? Nam Thi m B Châu t èn, B c U t n Vi t v n t i. Dù cho h ng vào trong y nói c y thì v n còn trong bóng dáng mà làm k san h nhai !”

Ngài rung cây phật, nói: “Trộm thớt p nh p nát ri, sao là m t ng thoát thân?”

Ném cây phật, nói: “Hãy tham! Chuyền này mà chng th c tham, th c chng, làm sao trộm thớt y tin t c c a Chân C n?”

Ngài Tuy t Phong d y r ng: “ ình V ng Châu ã cùng các ông t ng ki n r i! ình Ô Th ch ã c ng các ông t ng ki n r i! Tr c t ng ã cùng các ông t ng ki n r i v y!”

Khi y, có nhà s b c ra h i: “Tr c t ng ãng hãy ó, còn ình V ng Châu, ình Ô Th ch ch t ng ki n là th nào?”

T Phong h t nhiên lui v ph ng tr ng.

ây là th y c thì m i tin m i ph ng chúng sanh u là B n Tánh c a mình.

Kinh: “T c c th y pháp, lìa c th y t ng. C T c và Lìa u không ch dính m c, g i là Chân Nh T ng H i H ng.

Thông r ng: tr c, nói “Lìa c th y t ng, t c c th y pháp” y là n i t ng mà lìa t ng, v n còn có t ng c a pháp v y. ây, nói “T c c th y pháp, lìa c th y t ng” y là n i pháp mà lìa pháp, quên m t c pháp t ng v y. Có T c có Lìa thì tuy không có pháp t ng nh ng ch ng ph i không có cái không pháp t ng, ó c ng còn là s tr b pháp t ng. ây thì ng u là không có, m y t h t s ch, ch m t Chân Th nh nh b t ng. ó g i là Chân Nh T ng, ch ng th l y các th t ng nh T ng, Ph áp T ng cho n s tr b Pháp T ng mà so sánh c.

Ch nói “Lìa c th y t ng” t c xem s lìa T ng chúng sanh là nhi m m t.

Ch nói “C hai u không dính m c” t c xem s xa lìa các th Lìa là nhi m m t. n ây thì S Tri Ch ng ã c trong s ch, cái Chân Tánh hi n ti n, n không t âu, i không v âu, v n t nh nh , nên g i là Chân Nh .

Thi n s D c V ng D th ng ng: “Khi hành b t m t d u c a hành, khi thuy t không có v t c a thuy t. Hành, thuy t mà có ch n t có ích sanh ra thì tên li n t i. Hành, thuy t ch a sáng rõ t m i ki m linh quy t oán v ch rõ. Dù cho thuy t không có s m l u, hành ch ng mê n i ch n thì v n còn v ng m c xác thân. N u là i bàng cánh vàng thì vút lên tr m ngàn do-tu n. N u là ng a Th n Câu th p nh thì ru i nhanh b n ph ng tám cõi, ch ng c n th l p n u ng, ch ng theo ch n mà chôn thân. Tóm l i, ch ng có d a n ng thì l i có cái ph n đ m b c, th c hành không nh? Ch n ch n, m y m y, chính là B Giác!”

L i d y này có th nói là c c t t y Chân Nh . Ch ó mà c siêu thoát bèn kh h p Nh Nh .

Kinh: “Th t c Nh Nh , m i ph ng không ng i, g i là Vô Ph c Gi i Thoát H i H ng.

Thông r ng : Xa lìa các t ng, ch m t Chân Nh thì g i là Vô Ph c, không trói bu c. Còn cái T ng Chân Nh , y là cò n b cái Vô Ph c trói bu c, ch a th Vô Ng i, nên ch a là Chân Gi i Thoát.

Th t c Nh Nh thì âu c ng Nh Nh , không còn tr ng i, ngay cái t ng Chân Nh c ng quên m t. Ban u tr b ch p pháp g i là H u Ph c Gi i Thoát. Nay tr b cái không ch p pháp g i là Vô Ph c Gi i Thoát. ã không có Ph c³⁶⁶ thoát thì còn có Ph c nào n a ? ã không có ch trói bu c thì ch nào ch ng Nh Nh ? Cái “M i ph ng không ng i” này n u ch ng c cái T i Chân trong Chân Nh thì ch ng s c nói v y.

Ngài L c Ph ban u làm th gi c a T Lâm T . T th ng gi a chúng khen Ngài r ng : “ y là m i tên chi c trong môn h Lâm T , ai dám i u v i m i nh n y ?”

Ngài L c Ph t cho là ã y , t giã T i du ph ng v Nam.

T Lâm T nói : “Môn h Lâm T có con lý ng s ch chút nh, ngo y u qu t uôi h ng v phía Nam, ch ng bi t h ng v trong h d a mu i nhà nào mà ch t vùi ây ?”

Ngài L c Ph i du ph ng xong n th ng Giáp S n d ng am, su t n m không h i th m T Giáp S n. T bèn vi t th b o m t v t ng a sang. L c Ph ti p th bèn c t luôn, l i a tay òi n a, v t ng không áp c.

Ngài L c Ph bèn ánh mà nói : “V nói y l i cho Hòa Th ng”.

V t ng v k l i cho Ngài Giáp S n, T nói : “Ông t ng y mà m th ra thì trong ba ngày ph i n ây. Còn ch ng m th thì không c u n i ông ta r i”.

Ba ngày sau, qu Ngài L c Ph n ra m t T Giáp S n, không l bái, ngay tr c m t T mà ng.

T S n nói : “Gà n ng ph ng, ch ng cùng ng lo i. Lui ra !”

Ngài Ph : “T xa nghe ti ng n ây, xin th y ti p ón m t l n”.

T S n : “Tr c m t không có Xà Lê, n i ây không có Lão T ng !”

L c Ph bèn hét : “M t ch Vô³⁶⁷ c ng ch ng cho l p !”

T S n : “Ch có h p t p v i vàng ! Ph i bi t mây, tr ng thì ng, mà núi, khe m i khác. C t t u l i thiê n h thì ch ng ph i là không có, còn làm sao d y ng i không có u l i m l i ?”

L c Ph không có l i áp.

T S n bèn ánh. L c Ph bèn khu t ph c. Qu nhiên là h ng vào trong h d a mu i c a Giáp S n mà ch t vùi.

Ngài u T nêu lên r ng : “ n trong y, làm sao ây ? Nói c m t câu thì ng thân, cùng m ng, m t h i th , li n lá cành !”

R i nói thay : “ ôi ph ng không m t n m màu. V t lên tr i không th u mây xanh !”

T ng r ng :

“Ng i á không b n êm vào núi

Mây l ng nh áo l c hàn

Hét khai i m ki p ba chót nh

B ng áo vàng³⁶⁸ ra, d i nh t xem”.

Hai câu u t ng ý ch : D t h t u l i ng i trong thiên h , ch n thân, m t d u v t.

Hai câu sau t ng ý ch : Ng i không có l i l i m l i, ch m t d u v t, ch n thân.

Cái ông L c Ph l n x n, ch c m t cái hàm thi t, ã b T Lâm T khám phá. Gi s không g p T Giáp S n thì c h b cái Vô Ph c trối bu c mà t ng táng m t i v y.

Kinh : “Tánh c viên thành, h n l ng v Pháp Gi i di t m t, g i là Pháp Gi i Vô L ng H i H ng.

Thông r ng : T Chân Nh Tánh phát kh i cái c D ng. Ba c Lý, Trí, H nh u tròn v n. Lý, S vô ng i, Không, Có u ch ng ph i. Thành t u thu n nhiên M t Tánh, r t ráo không còn d u v t. tr c nói “ n t t c ch ” là d ng còn cái th y có h n l ng³⁶⁹, nên Pháp Gi i Tánh ch a lìa h u l ng. Nay h n l ng v Pháp Gi i di t m t³⁷⁰, nên g i là Vô L ng³⁷¹.

T Ph t Qu Kh c C n g p c s Tr ng Vô T n, àm lu n ráo ri t v y u ch kinh Hoa Nghiêm.

T nói : “C nh gi i hi n l ng c a Hoa Nghiêm thì Lý, S toàn chân. Ngay ban u ã không có gi pháp, b i th , ngay M t mà Muôn, rõ Muôn là M t, M t tr l i M t, Muôn tr l i Muôn, mênh mông không cùng. Tâm, Ph t, chúng sanh c ba không sai bi t. Cu n, m t t i, vô ng i viên dung. Ch này tuy là t t lý, nh ng r t cu c c ng là không gió mà n i sóng vòng vòng !”

C s này không lãnh h i n i, lúc l c cái gi ng ng i.

T Kh c C n bèn h i : “ n ch này thì cùng v i ý T S t Tây sang là gi ng hay khác ?”

C s : “D , gi ng”.

T C n nói : “Hãy c cái ch không có giao thi p”.

C s có s c gi n.

T C n nói : “Ch ng nghe Vân Môn nói “Núi sông t ai không m y t l m l i”. ó còn là chuy n cú. “Ch ng th y m t s c” m i là m t n a . Còn ph i bi t cái toàn c a th i ti t h ng th ng. Các T c S n, Lâm T há ch ng ph i là toàn y sao ?”

C s bèn g t u ng ý.

Hôm sau l i bàn v S Pháp Gi i, Lý Pháp Gi i cho n S Lý Vô Ng i Pháp Gi i.

T Kh c C n l i h i : “ ây có th nói thi n ch ng?”

C s áp : “Chính nên nói Thi n v y”.

T c i nói : “Ch ng ph i ! Chính vì còn trong cái suy l ng v Pháp Gi i nên h n l ng v Pháp Gi i ch a di t m t. N u vào n S S Vô Ng i Pháp Gi i, h n l ng v Pháp Gi i di t m t, m i nên nói Thi n ! Nh sao là “Ph t là que c t khô” ? Nh sao là “Ph t là ba cân gai” ? Th nên T Chân T nh có k r ng :

“S S vô ng i

Nh ý t t i

Tay n m u heo

Mi ng t ng t nh gi i

L t kh i nhà th

Ch a tr n r u

u ngã t ng

M banh túi b !”.

C s : “Ch lu n bàn tuy t thay ! Há d c nghe ?”

Nh đi u ngh a này, ch ng bàn lu n sâu xa nh v y thì không th giải bày h t y u ch .

M i a v H i H ng trên là h i Chân, h ng T c, h i Trí h ng Bi khi n Chân - T c viên dung, Trí - Bi b t nh . n ây h n l ng, tình ki n u ã h n hóa, m i có th ng a, ch ng qu B Tát v y.

---o0o---

VI. T GIA H NH

Kinh : “Anan, ng i thi n nam ó tu h t b n m i m t tâm thanh t nh y r i, ti p n thành t u b n th Gia H nh Di u Viên : t c l y Ph t Giác dùng làm tâm mình, nh ra mà ch a ra, c ng nh dùi cây cho ra l a t cái cây, g i là N n a.

Thông r ng : B n m i m t tâm trên, t Càn Hu n M i H i H ng l n h i s a tr , l n h i i u ph c, ào th i phàm tình, ã thành cùng c c thanh t nh. Nh ng Thánh v khó lên, Thánh qu khó chín mu i. n mi ng t này, Th n không th xét n, “Hóa ch ng th giúp t ng tr ng. An nhiên mà thông dong, ch cái t nó n mà thôi v y.

c Th Tôn nhi u ki p tu hành, su t th u rõ ràng ch huy n vi, ây l i l p ra b n th Gia H nh Di u Viên. Gi a kho ng s p thành t u và ch a thành t u, qu th c là có b n a v này, ch ng ph i là Ph t nhãn thì ai mà bi n bi t ra c ?

tr c, nói “Giác b ng cái Giác c a Ph t”, y là trong tâm rõ ràng mà ch a th dùng c. n ây thì “L y Ph t Giác dùng làm tâm mình”, a lên xem ng m mà ch ng ra, gi ng nh dùi cây cho ra l a mà cây ch a cháy, nên g i là N n³⁷² a. L a có ra thì c ng vô tâm, dùi lâu thì cây t cháy. Giác mà dùng thì c ng vô ý, nh lâu thì Hu t hi n, trong kho ng y ch ng cho s c ng i góp vào v y.

T Thúy Nham Chân th ng ng, nêu lên bài t ng c a T Long Nha r ng : “H c o nh dùi l a, th y khối ch a th ng ng, ch n Kim Tinh hi n, v nhà m i n n i !” Và bài t ng c a T Th n nh r ng : “H c o nh dùi l a, th y khối có th d ng, ch ch Kim Tinh hi n, cháy c ng l i cháy u !”

T Chân nói : “N u lu n n thì Long Nha qu n a ng ! N u lu n Ti m thì Th n nh m i ng ít. ây thì th nào ? Này các nhân gi , n m nay nhi u lá r ng, ch nào quét v nhà ?”

Theo ch th y c a Ngài Thúy Nham, cháy ch ng h t thì hi n c i, dùng ch ng h t thì hi n l a, th dùng s dùi làm chi ? Tuy th , ph i là ng i xu t cách m i xong !

Kinh : “L i l y tâm mình thành ch hành vi c a Ph t. Hình nh n ng mà ch ng ph i n ng, nh lên núi cao, thân ã vào h không mà bên d i còn chút ng n ng i, g i là nh a.

Thông r ng : Ch th y cùng Ph t không khác, nh ng còn ph i quý tr ng hành vi cho t ng x ng. N u ã có th l y cái Giác c a Ph t dùng làm tâm mình thì có th l y tâm mình thành ch hành vi c a Ph t. n i h t ng i ãi mà nói thì vì còn có cái th y c a Ph t, c a mình nên hình nh ng n ng mà ch ng ph i n ng, là th y có quy t c c a Ph t. Hình nh n ng n i Ph t thì ó ch là quy t c c a mình. N u không có ch n ng, ó là hành vi c a Ph t không v t tích. Nay có chút so ngh , tính toán, b i vì l n v t ch a m t. Gi ng nh lên núi cao, thân ã vào h không mà bên d i còn chút ng n ng i.

Cho là N ng thì thân h không nên ch ng ph i n ng v y. Cho là Ch ng ph i n ng thì chân còn d m trên nh nên ch ng ph i là Không n ng. S p vào ch Th n Hóa mà còn chút u lông ch a tiêu dung, nên hình nh có ng n ng i. Kinh i Bát Nhã cho s ch p tr c h không là Pháp Thân g i là nh a, r i n i nh, chính th t t ng ng v i ch này.

Nhà s h i T Tri u Châu : “Nh sao là cô nh Di u Phong ?”

T Châu nói : “Lão t ng không áp câu y c a ông”.

H i : “Vì sao không áp câu y ?”

T Châu nói : “Ta áp cho ông, s r i trên t b ng”.

Ý v thay ! Rõ ràng ã áp r i v y.

V sau, hai Ngài B u Ph c và Tr ng Khánh ang d o núi.

Ngài B u Ph c l y tay ch , nói : “Ch trong y bèn là nh Di u Phong !”

Ngài Tr ng Khánh nói : “ úng là nh v y thì áng ti c cho !”

Có nhà s k l i v i Ngài C nh Thanh. Ngài C nh Thanh nói : “N u ch ng ph i là b c Tôn Công thì th y s khô y ng !”

Ngài Tuy t u t ngr ng :

“Di u Phong cô nh c d y y

Nêu c rõ ràng, phó chúc ai ?

Ch ng ph i tôn công phân ích xác

S khô y t, m y ai hay !”.

Tôn Công Tr ng Khánh khá ti c cho chính là s r t trên t b ng. N u r t n i t b ng mà th ng l ng thì tr c s khô th y qu ma vô s !

L i nh T ng S nh i nhà s : “Ch nào n?”

áp : “D o núi n”.

T S n nói : “Có n nh ch ng ?”

áp : “D có n”.

T S n nói : “Trên nh có ng i không ?”

áp : “Không ng i nào”.

T S n : “Nh v y ch c ch a t i nh”.

áp : “N u ch a t i nh sao bi t là không ng i?”

T S n : “Sao ch ng (tr) l i ?”

áp : “Tôi ch ng t ch i , ch vì Tây Thiên có ng i ch ng ch u”.

T S n nói : “V y mà lâu nay ta l i nghi gã y !”

Nh nhà s này, n nh ch ng tr thì còn gì ng n ng i ? T c là cái ho n n n nh a còn không có, lo gì tai h a t B ng ?

Kinh : “Tâm, Ph t c hai ng, khéo c Trung o, gi ng nh ng i bi t nh n nh n, ch ng ph i ôm p, ch ng ph i phát ra, g i là Nh n a.

Thông r ng : Tâm mình và hành vi Ph t, c hai d u v t u dung thông, hòa thành m t th , không còn ng n ng i. ã không ph i T c Tâm t c Ph t, c ng không ph i Phi Tâm phi Ph t, ch nói là “Ch ng ph i v t”, ó ch g i là Trung o.

Ban u thì ngay chính gi a mà l n vào, cho n khi Trung o thu n chân.

Th l p Tín, Tr , H nh, H ng n ây m i có th khéo c Trung o.

G i là Khéo c thì ch ng phí m y lông công l c, y là c cái Không-ch - c. ã không ch c thì c ng không ch thuy t. Nh ng i nh n nh n, ã không ôm p lòng nghi mà c ng không nói ra, ch có im l ng n ch a mà thôi, nên g i là Nh n a.

Quan Long tên là V ng Tiêu, t là Quan Ph c, m t hôm chùa Chiêu Giác, nghe ti ng b n ra thi n mà có t nh ng .

Bèn h i T Nam ng : “Tôi có cái ch -th y, b ng b ng i h i, l i m mi ng ch ng c, ch a rõ l i âu ?”

T   ng nói : “L i t i có cái ch -th y”.

T h i l i : “Ông n nh m ch c h i nào ?”

Ông áp : “D ã ngày m ng B n tháng Tám n m ngoái”.

T l i h i : “Ông r i nhi m s khi nào ?”

áp r ng : “Ngày Hai M i tháng tr c”.

T   ng nói : “V y t i sao nói là m mi ng ch ng c ?”

Ông Tiêu bèn kh ng .

Ông V ng Long t ng t ch ng Nh n a, nh vài câu c a T Nam ng mà ch -th y li n m t.

Nh ng c ng có tr ng h p ã siêu quá Nh n a mà ch a th u thoát. Nh Ngài Ng T Di n c Ngài Phù S n Vi n ch n ra m t T B ch Vân oan. Ngài Ng T Di n em chuy n nhà s h i T Nam Tuy n v ng c ma-ni xin bày d y y u ngh a. T oan li n quát n t cho. Ngài Di n lãnh ng , trình bài k u C r ng :

“Tr c non m t m nh t ai nhàn

H u T ch p tay b ch h i han

T bán bao phen r i mua l i

Vì th ng từng trúc gi n gió trong”.

T oan c bi t n kh , cho làm tri s trong chùa. Ch ng bao lâu, T oan n nói r ng : “Có m y v thi n khách L S n t i, u có ch ng nh p. B o y nói, c ng nói c có m i manh. Nêu nhân duyên h i y, c ng bày t c. B o y h m t câu chuy n ng , c ng buông ra c. Ch có i u là ch a trong ó”.

Ngài Di n ch này phát i nghi, t suy ngh r ng : “ ã ng r i thì c ng nói c, r c ng ã r c, th sao l i ch a trong ó ?”

Bèn tham c u lâu ngày, b ng nhiên t nh ng , lòng ti c c a báu tr c kia m t phen buông b h t, ch y i tìm Ngài B ch Vân oan. T oan d m chân múa tay. Ngài Di n c ng c i xòa m t ti ng mà thôi.

T Di n v sau nói v i ng i ta r ng : “Tôi nh ó mà ra kh i m t xác ch t, li n r c cái vi c ch gió trong”.

Th nên bi t, m y t ch a hóa thì v n còn Lý Ch ng. B n th Gia H nh đi u viên nh th , âu ch có b n m i ?

Kinh : “S l ng tiêu di t, s Mê, Giác và Trung o c hai u không danh m c, y là Th Nh t a.

Thông r ng : Tâm, Ph t c hai ng, là ã quên ây, kia; khéo c Trung o là ã lia hai bên. Nh ng có hai cái ng nhau, th là còn tin t c trong ó. ó là s l ng, ó là danh m c v y. S l ng là ch th nhân có th o l ng, danh m c là ch th nhân có th ch ra, t c là ch ng v t kh i th gian.

Phật Thân là vô vi, chng r i vào s l ng. Tiêu di t s l ng o m i thì chng có vi c r i vào v y. Sao g i là tiêu di t ? Cái gì có ng, có Khác, có Mê, có Giác, có c, có M t u thu c vào s l ng, u có th x p thành danh m c. Hi n nay c ch khéo c Trung o, nên không th cho ó là Mê, l i s p cùng v i ch s c mà quên m t, nên không th cho ó là Giác. Chng th suy oán, chng th hình dung, chính là ch chân th c tiêu di t m i s l ng v y.

Cái ch tình suy l ng c a th nhân có th n, là bi t có Ph t, bi t có o mà thôi. Nay nói : “Tâm chng ph i Ph t, Trí chng ph i o”, thì ch nào âu mà suy ngh dung thân ? Cái ch mà danh m c c a th nhân có th th y n là ng nh v y, c nh v y mà thôi. Nay nói, “ ng không ch ng, c không ch c”, thì ch nào âu tr m th y cái nhi m m u ?”

n ây thì N i Phàm ã h t, s p vào Thánh v . Ch có Thánh m i bi t c Thánh, chng ph i ý ki n ng i i mà tr m th y c, vì cao v t cái cao c a ng i i, nên g i là Th Nh t a. N u vào Th p a, n t t Di u Giác thì l i g i là Xu t Th Nh t a.

Có nhà s h i T ng S n : “Trong ba Thân, Thân nào chng sa vào s l ng ?”

T S n nói : “Ta th ng trong y không cách h ”.

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“Chng nh p th , ch a theo duyên

Ki p b u “Không X ” có gia truy n

Sông thu gió nh , rau t n tr ng

B n c thuy n chi u m t gi i s ng”.

Bài t ng này ch chng r i vào s l ng l i càng thân thi t.

Thi n s ng An Chí k th a T ng An Phi. Khi s p th di t, T Phi th ng ng nói : “Tr c a T tháp³⁷³ toàn con cháu tu n tú, vi c c a n m v tr ng lão ti n b i là th nào ?”

Nói ba l n, không ai i áp c.

Cu i cùng Ngài ng An Chí b c ra, nói : “ êm sáng ngoài rêm bày tr i v ng, muôn đ m vui ca o thái bình”.

T Phi nói : “Ph i là cái tên l a y m i c”.

Sau, khi tr trì, có nhà s h i Ngài : “Ch hai c chng n, c x ng th nào ?”

T Chí nói : “Kh p n i chng g p, trong Huy n chng m t”.

Ngài n Hà t ng r ng :

“Mé kia b n khó t ng phùng

Vô t hai ch c ng không trong

V ng h ng Tây l n ngoài kia núi

Lu ng l u cô nh chi u khe ông”.

Ch này thì Mê-Giác và Trung o, c hai u không ch ch g i, chính là ch hai c duyên ch ng n n i. Nh ng Ngài ng An Chí thì hai bên ch ng l p, Trung o ch ng d ng, s p Trung o c ng ch ng . Th m i là Chân Tông Vô Tr c³⁷⁴, trong tông môn là cao t t th nh t. âu ph i ch là Th Nh t a mà thôi sao ?

---o0o---

VII. TH P A

Kinh : “Anan, ng i thi n nam ó trong i B , khéo c th u su t. Giác thông v i Nh Lai, su t h t c nh gi i Ph t, g i là Hoan H a.

Thông r ng : Nói i B ó chính là “M t ng h ng th ng”, ch quan y u c a m nh m ch Ch Ph t. N i ây mà th u su t, c i tri t ng , “Th y các t ng ch ng ph i t ng, bèn th y Nh Lai”. ã th y Nh Lai, nên su t h t c nh gi i Ph t.

C nh gi i Ph t thì ch Ph t cùng v i Ph t m i có th thông s u t cùng t t, ó là c nh gi i không th ngh bàn. L y ba ³⁷⁵ viên dung t ng ng c ng ch a cùng t t. Trung o thu n chân d ng nh không khác B , nh ng bi t cái Trung o ch ng an tr , ó là i B v y. a v Hoan H H nh tr c y vô l ng di u c, m i ph ng u tùy thu n, l y ch công c mà nói, nên thu c v H nh. ây bèn th u su t Vô Th ng B , v t phạm vào Thánh, ã r o b c trong c nh Ph t, ã lên qu v nên g i là a.

B t u c s hoan h c a Pháp, h là do th u su t, c không có gì ch ng ng i, mà th t là c không ch c, h không ch h , ch ng ph i là cái hoan h c a th ình có th suy l ng n i.

Quan Thiêm Phán L u Kinh Th n, nh tu i nh có tài mà ra làm quan, i v i Ph t Pháp ch a có tin. Nh g p thi n s Chi u Giác T ng ch d n nên say mê T o.

Khi n kinh s , ra m t thi n s Hu Lâm Xung, g p lúc v t ng h i T Tuy t u : “Nh sao là b n nguyên Ch Ph t ?”

áp r ng : “S c l nh ngàn núi”.

L i d t, có t nh ng .

H n n m tr i ch b nh m, ông tham h c v i Ngài Thi u S n C o. Khi s p i nh m ch c, t giã Ngài, Ngài c n d n r ng : “Ông c th mà d ng tâm, lo gì ch ng ng . V sau ho c có cái c nh gi i phi th ng, hoan h vô l ng thì thu th p cho mau. N u thu th p c li n thành pháp khí. N u thu th p ch ng c, li n có b nh ch ng an mà thành cái l i l m th t tâm ó”.

áp: “H p ch ng c”.

H i: “Vì sao h p ch ng c?”

áp: “Không có cái ng ng v i thì h p cái gì?”

L i có nhà s h i T Tào S n: “Tuy t ph ngàn núi, vì sao nh cô chót y ch ng tr ng?”

T S n nói: “Ph i bi t có cái khác trong cái khác”.

H i: “Nh sao là khác trong khác?”

T S n nói: “Ch ng sa vào màu s c các núi”.

T Th y Nham khéo nói cái ng, T Tào S n khéo nói cái Khác. H p hai t c trên mà xem, t bi t tánh Khác nh p vào ng thì không có c ái ng nào ng. Lìa d thì thành khác, hóa ra là Khác trong Khác. ây há có th l y s nông c n mà nhìn vào c ?

Kinh: “Thanh t nh cùng t t, sáng su t sanh ra, g i là Phát Quang a.

Thông r ng: Nh t m g ng tròn l n b i b m không còn, ã g i c là thanh t nh, nh ng ch ng ph i thanh t nh cùng t t vì còn Pháp C u³⁷⁶. Pháp C u ã lìa, cái S Tri Ch ng s ch, r i sau cái sáng su t c a B n Giác sanh ra, t nh phát Hu , t có m t ph n ánh sáng r c r , ch ng ph i s Giác Chi u t m th ng có th so sánh. Bài k tr c ã nói: “T nh c c, sáng thông su t. L ng chi u trùm h không”, c nh gi i nh th thì m i m i u t sáng t , v t v t u t su t thông, há ch y còn có s l m ?

T ng S n h i Ông M t S Bá: “Làm gì th ?”

áp: “C m kim”.

T S n nói: “Vi c c m kim ra làm sao ?”

áp: “M i kim u nh nhau”.

T S n nói: “Hai m i n m ng hành, l i nói l i th ?”

Ông M t h i: “Còn tr ng lão thì th nào ?”

T S n nói: “ i a l a phát !”

Ngài Thiên ng nêu r ng:

“ i a l a phát

Trong ch ng dung s i tóc

Nam H i, Côn Lôn

Tr i l nh ch ng mang v

T T truy n nhau

M t th d u !”.

ó là ch ra cái Chân Ng ã phát, li n cùng Ph t, T tâm tâm n nhau. Cái Phát Quang a này ch ng th d dãi àm lu n.

Hòa Th ng n S n có bài k :

“Ba gian nhà lá x a nay

M t o th n quang, v n c nh nhàn

Ch em ph i qu y ra xét t i

Phù sinh xuyên tạc, há tưng quan?”.

Ch Ngài nói ch ng ph i là “Thanh t nh cùng t t, sáng su t sanh ra” ó ?

Kinh : “Sáng su t cùng t t, Giác y kh p, g i là Di m Hu a.

Thông r ng : Sáng su t ã cùng t t, Giác ã y kh p, gi ng nh ng l a l n, ng vào là cháy thiêu, c th y bóng duyên (duyên nh) u thiêu tuy t. Không ch nói là Hu mà nói Di m Hu ³⁷⁷ là Hu n t t m c v y. Cái y ch ng th g n, t c là Bát Nhã Trí.

Nh con trùng r t nh nh t, ch nào c ng u vào, nh ng không th u trên ng n l a cháy sáng. Cái th c l ³⁷⁸ ch n ch n u duyên ra, nh ng không th duyên ra trên Trí Bát Nhã, nên g i là Di m Hu a.

T Bàn S n th ng ng : “Cái tâm-nguy t m t mình tròn v n kia, ánh sáng nu t muôn t ng. Ánh sáng ch ng ph i chi u c nh, c nh c ng ch ng còn. Ánh sáng và c nh u m t, ó là v t chi ?”

T ng S n riêng nói r ng : “Ánh sáng và c nh ch a m t, ó là v t gì ?”

T B u Ph c em ra h i Ngài Tr ng Khánh : “Theo hai v thì r t cu c ch a tuy t h t, v y làm sao tuy t h t ây ?”

Ngài Tr ng Khánh l ng im giây lâu.

T Ph c nói : “Rõ ràng ông h ng vào trong hang qu mà sanh nhai !”

Ngài Khánh h i : “Ông l i làm sao ?”

T Ph c nói : “Hai tay con trâu n c cao quá u g i !”

Ngài Thiên ng nêu ra r ng : “ u m t, ch a m t, o t ng i, o t c nh. Vì sao T B o Ph c không ch u Ngài Tr ng Khánh ? Thái bình v n do t ng quân em l i, ch ng t ng quân th y thái bình”.

Theo ch th y c a T B u Ph c thì Di m Hu a c ng không cho yên nú, huy n l i càng huy n v y.

Kinh : “H t th y có ng, có Khác không th n c, g i là Nan Th ng a.

Thông r ng : Trí c a b c ch a vào a g i là Khác, Trí c a b c ng a g i là ng, t c nh trong ch v n ng l i có ng, Khác. Là d (Ly C u) là thanh t nh, mà thanh t nh cùng t t thì sáng su t sanh ra. Phát ra ánh sáng (Phát Quang) là sáng su t, mà sáng su t cùng c c thì Giác y kh p. Ch a n h t m i ph n thì còn có ng và Khác n ói; ã n h t m i ph n thì không còn ng, Khác ch ra. Nh vàng ã có màu nh c thì âu còn thêm b t, theo âu mà ch ra ó là ng, n ng âu mà ch ra ó là Khác ? ã không có cái Khác ch , t c phàm tình không th n. ã không có cái ng ch , t c Thánh gi i không th n.

Phàm tình có th n, t cái phàm ch n th ng. Thánh gi i có th n, t cái Thánh ch n th ng. Nay thì h t th y ng, Khác, Thánh, Phàm, Trí, L u ch ng th n. Cái n ã không có thì cái gì v t th ng ây ? Nê n g i là Nan Th ng a.

c Ph t nói : “N u nh có m t pháp h n c Ni t Bàn, ta c ng nói là nh m ng huy n”.

Ni t Bàn nh th là Pháp T i Nan Th ng v y.

T Lâm T n Ngài Ph ng Lâm.

Ngài h i : “Có chuy n nh nhau, h i c ch ng?”

T T nói : “Sao l i khoét th t làm v t th ng ?”

Ngài Lâm nói : “Bi n tr ng ng n không nh. Cá (l i) ch i riêng t mê !”

T T nói : “Bi n tr ng ã không nh, cá (l i) ch i sao l i mê ?”

Ngài Lâm nói : “Xem gió nhìn sóng d y. Ng m tr ng m c bu m trôi”.

T T nói : “Cô luân³⁷⁹ c chi u non sông l ng. Hú dài m t ti ng t tr i s u”.

Ngài Lâm nói : “C em “Ba T c” sáng tr i t. M t câu g p chuy n (lâm c) nói ra xem”.

T T nói : “ ng g p ki m khách nên trình ki m. Ch ng ph i nhà th ch ng t ng th ”.

Ngài Lâm bèn thôi.

T T bèn t ng r ng :

“ i o b t ng

Tùy ý Tây ông

L a á ch ng k p

i n quang không thông”.

T Quy S n h i Ngài Ng ng S n : “L a á ch ng k p, i n quang không thông thì t x a Ch Thánh l y gì mà vì ng i ?”

Ngài Ng ng nói : “Ý Hòa Th ng th nào ?”

T Quy r ng : “Ch có l i nói, toàn không th c ngh a”.

Ngài Ng ng nói : “Ch ng ph i v y”.

T Quy nói : “V y ông th nào ?”

Ngài Ng ng nói : “Quan ch ng c m kim, riêng thông xe ng a”.

i , Lâm T cùng Ph ng Lâm t ng ki n, tuy là i n quang, l a á không th thí d cho n i, mà Ng ng S n l i cho là riêng thông xe, ng a. Chính ó là ch nói là “Ng thì Ca Di p ch ng che gi u, ch ng ng thì Nh Lai có m t ng ” v y.

Cái ch “H t th y ng, Khác không th n c” này n u ch ng ph i kh ng chân th c thì ai rõ c ch Nan Th ng c a nó ?

Kinh : “Tánh Chân Nh vô vi thanh t nh bày l r r ràng, g i là Hi n Ti n a.

Thông r ng : ng, Khác ch ng n c, không th t o tác. ã không t o tác, ó là Chân Nh . Tánh Chân Nh này, n i mê ch ng gi m b t, n i ng ch ng t ng thêm. Ch vì Tình Ki n ô nhi m mà ch ng bày l r r ràng. Duy ch thanh t nh cùng t t, sáng su t cùng t t li n “tròn vo vo, sáng r r , trong

leo l o” không th c m n m. Cái th t ch đi t li n c hi n ti n, nên g i là Hi n Ti n a.

Ngài i An s p qua t H ng Châu, trên ng qua kh i huy n Th ng Nguyên thì g p m t ông già b o r ng : “Ông sang Nam X ng s có ch c”.

Ngài An bèn n T Bá Tr ng, làm l mà h i : “K h c nh n mu n c u bi t Ph t, cái y là gì ?”

T Tr ng nói : “Th t nh c i trâu l i tìm trâu!”

Ngài An ngay n i l i nói có t nh ng , h i r ng : “Bi t c r i thì nh th nào ?”

T Tr ng nói : “C ng gi ng c i trâu v nhà”.

Ngài An nói : “Ch a rõ tr c sau gi gìn th nào?”

T Tr ng r ng : “Nh ng i ch n trâu c m roi trông coi, khi n ch ng ng n lúa m c a ng i”.

Ngài i An t ó lãnh nh n ý ch , ch ng còn tìm ki m, sau k pháp tr trì ng n Quy S n.

Ngài th ng ng, nói : “H t th y các ông u tìm n An này, tìm ki m cái gì th ? Nh mu n làm Ph t, chính ông t là Ph t. Vác Ph t ch y qua nhà ng i, khác nào con nai khát n c u i theo bóng n ng, bao gi m i c t ng ng ây ? Ông mu n làm Ph t, ch vì c không có nh ng th iên o, bắm nút, v ng t ng, ác giác, d s ch là cái tâm chúng sanh, thì ó bèn là S Tâm Ph t Chánh Giác. Còn h ng i âu n a mà toan tính ? B i th mà An này Quy S n ba m i n m, n g o Quy S n, i phân Quy S n mà ch ng h c thi n Quy S n. Ch trông coi m t con trâu c, n u l c ng vào c li n n m m i kéo lui, v a ph m n lúa m ng i li n roi v t ngay, ã lâu i u ph c. Khá th ng ki p sanh ra ch u l i l c a ng i, nh nay hóa thành con trâu tr ng bày l r ràng, th ng ngay tr c m t, su t ngày bày hi n s s ra ó, u i ch ng ch u i.

“Này các ông, m i ng i u hi n ang t có v t báu vô giá, t c a m t phóng ánh sáng soi su t t ai, sông núi. N i c a tai phóng ánh sáng, g m góp h t th y ti ng vang lành d . Sáu c a nh th , ngày êm th ng phóng ra ánh sáng r c r , c ng g i là Phóng Quang Tam Mu i.

“Ông ch ng t bi t gi l y, nó hi n n trong thân t i, giúp gi trong ngoài, khi n ch ng nghiêng ngã. Ví nh ng i mang n ng qua c u c m c, nó khi n kh i tr t chân. Hãy nói ó là v t gì kham gi mà c nh th ? L i không có m y t có th th y ! Há ch ng nghe Hòa Th ng Chí Công nói : “Trong ngoài tìm ki m r t l i không. Trên c nh r n ràng toàn th c có”. Trân tr ng !”

Có nhà s n h i Ngài i Ninh Khoan : “Nh sao là trâu tr ng s s ?

Ngài Khoan l y a g p l a kh i trong lò, nói : “Hi u ?”

Nhà s nói : “D , ch ng hi u”.

Ngài nói : “ u ch ng thi u, uôi ch ng d ”.

Hai v tôn túc trên nói vì c tánh thanh t nh bày l rõ ràng m t cách vui khoái, áng cùng nhau lên Hi n Ti n a v y.

Kinh : “Cùng t t b cõi Chân Nh , g i là Vi n Hành a.

Thông r ng : Thanh t nh ch a cùng t t, sáng su t ch a cùng t t, cái ng, Khác có th n thì ch ng th g i là b cõi Chân Nh . ng, Khác ã m t, sanh di t ã di t, Chân Nh vô vi ã bày l rõ ràng ã lâu, trong ngoài r ng su t, t t m i ph ng th gi i u là b cõi Chân Nh , kh p h không, y Pháp Gi i, toàn th trình bày hi n l thì ch ng ch có hi n ti n mà thôi v y.

Lý v n không b mé, cái b c i không b mé kia m i là b cõi Chân Nh . Chân Nh không b mé thì hành cái Hành c a Chân Nh , há có xa g n ? G i ó là Vi n Hành là rõ r ng s c ng i ch ng th n c.

H cái mà hành có th n c thì tuy tích l y qua n m thág, c ng ch ng g i là Vi n³⁸⁰. Ch cái mà hành không th n c m i g i là Chân Vi n. Gi ng nh thí d c a Trang T , n c Ki n c, trông ra ch ng th y b n b , i kh p mà không ch cùng t t. Ti n a ng i i, u n b n b r i lui, t ây ng i xa v y. Thí d hình dung cái a này.

Có nhà s h i Th ng Lam Hòa Th ng : “ ng t Thi n Tài sau khi ra m t c V n Thù, vì sao l i qua ph ng Nam ?”

Ngài nói : “H c n i nh p th t. Bi t m i kh p su t thông”.

Nhà s h i : “ n thành Tô Ma vì sao c Di L c tr l i b o ra m t c V n Thù ?”

Ngài nói : “ o r ng không b , g p ng i b t t n”.

Ngài u T nêu ra r ng : “ o không mê, ng ; Pháp ch ng do th y. Ch ng tr Thánh, phàm; trang nghiêm di u h nh. B i th V n Thù khi n i lên núi Tu Di, b bi ng p th y, ch tri n l b n. Ho c núi ao, ph ng i m, tù t i, cung ma. Ho c ng n , ng nam, Cù Di Thánh H u. Di L c kh y móng tay, Ph Hi n ích thân chiêm ng ng. Tr l i ra m t V n Thù l i có chuy n gì ây ? Tin thì bi t : kh p n i là b n, o r ng không b , ch ng m d u sáng, kh p ch n cùng t t nhi m m u. Nay các nhân gi , l i bi t ch ng còn có m t ng i mà vì sao Thi n Tài ch ng n ra m t (tham) ? Th nói ó là ng i nào ?”

Giây lâu, Ngài nói :

“ y u tóc b c lia hang núi

Khuya t i xuyên mây vào ch tri n”.

T ng r ng :

“M t tr i lên không, kh p th p cao

Chi nhánh Côn Luân các sông vào

Núi xuân mây gió hòa vô t n

Nh n b v Nam t tr i s u”.

ây có th làm khuôn m u c a Vi n Hành a, vì th u su t h t th y pháp, cùng t t b cỡi Chân Nh v y.

Kinh : “M t Tâm Chân Nh g i là B t ng a.

Thông r ng : Cùng t t b cỡi Chân Nh , phóng ra thì kh p cùng v tr . M t Tâm Chân Nh , cu n l i thì không v t. Hành không v t tích, ó g i là Vi n Hành. ã cùng t t b cỡi Chân Nh t c là tròn v n cái th , ng hi n muôn loài mà Chân Nh ch ng ng.

Cái B t ng a này là trong ch Vi n Hành mà th y v n ch ng ng v y. B cỡi (t) chính là Tâm, Tâm chính là b cỡi. Mé (t) tr c, mé gi a, mé sau, ba b mé u b t kh c. Quá kh , hi n t i, v lai, ba tâm u b t kh c. R t ây toàn m t Chân Nh thì có cái gì là i, gì là d ng, gì là ng, gì là b t ng ? Tuy t không ng t nh, th m i có th nói là Chân B t ng v y.

Thi n s ông Kinh Tu n ban u ra m t T u T .

T h i : “ êm qua ng ch n nào ?”

Ngài Tu n nói : “ o tràng b t ng”.

T nói : “ ã nói b t ng, do gì n ây ?”

Ngài Tu n nói : “ n ây há có ng sao ?”

T nói : “Thì v n ng ch ch ng dính bám”.

Bền im l ng h a kh cho.

T T nh T Ph t H nh th ng ng, nói : “Nh n qua tr i không, nh l ng n c l nh. Nh n không có ý l i d u v t, n c không có tâm l u gi bóng hình. c là nh th m i nên mua giày c du ph ng. B i v y, m i nói “ ng thì bóng li n hi n, bi t t c thì b ng sanh” Còn ch ng ng, ch ng bi t thì th t trong N c Ch t³⁸¹. Ông Lão Ti n Phúc³⁸² xu t u ch ng c thì hã ó, th ông A D c V ng ngày nay l i làm sao ?”

H ng o, ch i ng d i núi

Qu nhiên v n hú ti ng o n tr ng.

B t ng a ây c n ph i t thân th u n m t l n m i c. Ch ng th thì m y ai không ng i trong N c Ch t mà làm k s ng !

Kinh : “Phát cái D ng Chân Nh , g i là Thi n Tu a.

“Anan, các v B Tát ó t ây v tr c công h nh tu t p ã xong, công c viên mãn. C ng g i a này là Tu T p V .

Thông r ng : T Tâm Chân Nh phát cái D ng Chân Nh . ó là Vô S Trí, T Nhiên Trí, Nh t Thi t Trí, T Vô Ng i Trí di n nói vô l ng a t ng k các ngh a không có cùng t n. Làm i pháp s kh p sanh linh, Trí Bi ng v n d ng, ng th i h p ti t, nên g i là Thi n Hu .

Di m Hu a tr c thì ch nói “Ánh sáng r c r c a chính mình”, nay Thi n Hu a thì l y thi n pháp ban b cho ng i, hi n bày cái D ng c a Hu ì nên ch ng ng.

T Vi n Hành a n B t ng a thì ã ch ng T ch Di t, Vô Công D ng o sao còn g i a này là Tu T p V ? Vì sau Th p a công c viên mãn mà so ra thì còn thi u ôi ph n nên g i a này là Tu T p V . Ngh a là b t u phát cái D ng c a Hu , ch a quên cái Hu , so v i Pháp Vân a trùm kh p không thi u không d , thì hình nh còn kho ng cách v y. L i n a, ây tu mà không tu, t p mà không t p, nh thuy n s p n b , sào, chèo ch ng dùng mà v n còn trong s v n hành v y.

Ngài Ng ng S n m t hôm ang n m, m ng th y vào n i vi n c a c Di L c, m i v trí u ng i, ch có tòa Th Hai còn tr ng. Ngài Ng ng S n bèn n ng i.

Có m t v Tôn Gi b ch chùy³⁸³, nói : “Nay là Nh Tòa thuy t pháp”.

Ngài ng lên b ch chùy, nói : “ i th a pháp, ã T Cú, tuy t Bách Phi, nghe k , nghe k !”

i chúng gi i tán.

Khi t nh d y, Ngài k l i cho T Quy S n nghe.

T nói : “Ông ã vào Thánh V”.

Ngài bèn làm l .

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“M ng v c d p th m k c u

Bên ph i ch Thánh ng i th t ông

T bi ch ng s t, ánh b n kêu

Thuy t pháp Vô Úy, s t r ng

Tâm an nh bi n, l ng ch a nh u

M t cá giao l r i, ru t trai phanh lời ng c

L i m ng ai hay l c ta

Ông lão nên c i vi c bày x u nhà mình

Là “t cú” tuy t “bách phi”

Cha con th y Quy b nh h t ch a !”.

Ngài Ng ng S n trong m ng phát cái D ng Chân Nh , nào m n tu t p.

T Quy S n t mình n ch ng cho. Do ó mà bi t : Nhân V thì ã li u, còn Tín V không nói v y.

Kinh : “Bóng T mây Di u trùm bi n Ni t Bàn, g i là Pháp Vân a.

Thông r ng : Công c Trí Hu viên mãn, không còn t l i, thu n ròng l i tha nên bóng mát c a i t y p kh p Pháp Gi i. Vô Tâm, Vô Duyên mà ng v i tâm duyên t t c . Ban r i l i ích th m nhu n mà v n t ch di t không t o tác. Nh mây trùm tr i vô tâm, che kh p t t c .

B o r ng mây Di u t c cái Di u c a Tánh Giác di u minh. T v n là t Di u, ch ng m n tu t p nên g i là che trùm bi n Ni t Bàn v y. T Tánh Ni t Bàn, v n không sanh di t, mây t c a bi n Giác x ng Tánh mà kh i ra, c ng không sanh di t. T t c chúng sanh v n trong Ni t Bàn, l i khi n chúng sanh ch ng qu Ni t Bàn : nh th mà che, nh th mà trùm, không thi u không đ m i có th x ng là Di u v y.

Pháp mà thí d nh mây vì Pháp v n vô tâm. Mây mà t ng h v i Pháp thì t c mây t c Pháp, nên ch ng nói là cái D ng c a Hu mà ch nói là mây. Vì ã h n ng t o v t, ch ng còn cái Th y có hai.

Pháp Vân a này g n v i Ph t a, g i là quán nh B Tát V .

c L c T khai th i chúng r ng : “Này các thi n tri th c, n u mu n th nh p pháp gi i th m thâm cùng Bát Nhã Tam Mu i, hãy tu h nh Bát Nhã, trì t ng kinh Kim Cang Bát Nhã li n c th y Tánh. Ph i bi t kinh này công c vô l ng vô biên, trong kinh rõ ràng tán thán không th nói h t. Pháp môn ây là T i Th ng Th a, vì ng i i trí mà nói, vì ng i th ng c n mà nói. Ng i ít c n, ít trí nghe qua sanh lòng ch ng tin. Vì sao th ?

“Ví nh r ng l n làm m a côi Diêm Phù thì thành, p, xóm làng th y u trôi h t nh c lá trôi d t, nh ng m a bi n l n thì ch ng thêm ch ng b t. Nh ng i i Th a, nh ng i T i Th ng Th a nghe thuy t kinh Kim Cang thì Tâm khai t ng . Do ó mà bi t B n Tánh t có Trí Bát Nhã, t dùng Trí Hu th ng quán chi u, không m n nh v n t . Ví nh n c m a,

ch ng ph i t tr i mà có, nguyên là do r ng t o ra, khi n h t th y chúng sanh, h t th y th o m c, h u tình, vô tình u ã th m nhu n. Tr m sông, ngàn su i u vào bi n c , h p làm m t th . B n Tánh chúng sanh t c là Trí Hu Bát Nhã c ng l i nh th .

“Này các thi n trí th c ! Ng i c n ít nghe qua n Giáo này ây thì c ng nh c cây, c n tánh nh mà b m a l n t u nghiêng ngã, ch ng th t ng tr ng. Ng i ít c n c ng nh v y ó, v n có Trí Bát Nhã không khác gì ng i i trí, v y c sao nghe pháp ch ng t khai ng ? B i vì tà ki n n ng n ng n ng i, g c r phi n não sâu dày. Gi ng nh ám mây l n che m t tr i, n u không c gió th i i thì ánh sáng m t tr i ch ng hi n.

“Cái Trí Bát Nhã v n không có l n, có nh . Ch vì t t c chúng sanh tâm h mê ng ch ng ng. Mê l m cái Tâm, ngoài mà th y, tu hành tìm Ph t, ch a ng T Tánh t c là c n ít. Nh khai ng n Giáo, ch ng ch p vào bên ngoài mà tu, ch trong T Tâm th ng kh i chánh ki n, tr n lao phi n não th ng ch ng có th nhi m dính, t c là Th y Tánh.

“Này các thi n trí th c, trong ngoài ch ng tr , n i t do, hay tr tâm bám n m, th u su t không ng i. Th ng tu h nh này thì cùng v i kinh Bát Nhã v n không có gì sai khác”.

c L c T ch ng bi t m t ch mà thuy t pháp nh mây, nh m a. L i có th phân bi t ch khác nhau c a c n khí l n, nh n i ng i nghe pháp, c ng b sung ch ch a nói rõ thêm v B c Th p a v y.

---o0o---

VIII. NG GIÁC VÀ DI U GIÁC

Kinh : “Nh Lai ng c dòng, còn v B Tát nh th thu n dòng mà n. Ranh gi i c a Giác th nh p vào nhau, g i là ng Giác.

“Anan, t Tâm Càn Hu n ng Giác r i, cái Giác này m i c S Càn Hu a trong Tâm Kim C ng.

Thông r ng : Quy n Trí (H u c Trí) c a Nh Lai, xu ng tùy theo c c m nên ng c dòng mà ra. Th c Trí c a B Tát (C n B n Trí) lên mà h p v i Giác Tâm nên thu n dòng mà vào. Kinh Anh L c nói : “ ng Giác chi u t ch, Di u Giác t ch chi u”, t c là ngh a này. Ranh gi i c a hai Giác nên g i là nh p vào nhau. Th nh p vào nhau t c là ti p h p v i dòng n c pháp c a Nh Lai v y. Bèn ch này g i là ng Giác V , t c nói cái Giác cùng Nh Lai bình ng không sai khác, ch ch a cùng t t trong ch Di u ó thôi. T c th i t bi n i T ch Di t ng c dòng mà ra, Di u ng kh p v n v t, m i g i là Di u Giác.

S Càn Hu a trong Tâm Kim C ng t c là Tâm Càn Hu tr c, sao n ây m i c ? Ch a cùng dòng n c pháp ti p h p thì ch m i có cái Không Ki n v Th . ã cùng dòng n c pháp ti p h p m i là ch ng nghi m cái Th t. Nh ánh sáng c a tr ng non ã l ít nhi u hình t ng tròn sáng, v n ch ng ph i thi u kém, r i n l i li m, r i n tr ng r m m i y t ng tròn sáng. ó c ng ch là t ng tròn sáng lúc m i u, ch ng ph i là hai v y.

Kim C ng là nói do phá tan các pháp mà có tên. Các pháp có th phá ho i, c ch cái Hu Kim C ng này không th phá ho i. tr c là mu n tu t p cái S Càn thu n là Trí Hu , Trí Hu ó không hai, ch có cái khô³⁸⁴ là không cùng t n. T a v Th M i tr v tr c, c l y m t a phá ho i m t a, cho n khi không có m t pháp nào c, nên nói : “Cái Giác này m i c S Càn Hu a trong Tâm Kim C ng”. Kinh Ni t Bàn nói “Phát tâm và r t ráo, hai cái ch ng khác nhau”, là nói ch này ?

Nhà s h i T Hoàng Bá : “Tâm x a nay ã là Ph t l i còn tu L c V n H nh không ?”

T Hoàng Bá nói : “Ng n i Tâm, ch ng liên qua n gì L c , V n H nh. L c , V n H nh là chuy n bên phía ti p v t sanh c a Pháp Hóa . Gi s B , Chân Nh , Th c T , Pháp Thân gi i thoát cho n Th p a,

Thánh V, T Qu c ng u là pháp môn Hóa , ch ng liên quan gì n Ph t Tâm. Tâm t c là Ph t, b i th trong t t c môn thì Ph t Tâm là Nh t. Ch không có h t th y các tâm phi n não, sanh t ... thì ch ng dùng chi các pháp B , Gi i Thoát... B i th , nói r ng “Ph t thuy t t t c pháp cho t t c tâm c a mình. Mình không có t t c tâm thì âu dùng t t c pháp”.

“T Ph t n T , u ch ng lu n bàn vì c gì khác. c ch lu n Nh t Tâm, c ng g i là Nh t Th a. B i th , m i ph ng c u Chân Th t thì không còn Th a nào khác. Ch nh ng ng i Chân Th t ó m i không l c vào cãnh lá r m rà. Th nên ý này khó tin !”

c t Ma qua t này, n hai n c L ng, Ng y ch có m t mình Kh i s th m kín tin l y T Tâm, ngay n i l i nói li n tr c nh n t c Tâm là Ph t, thân tâm u không, y là i o. i o x a nay bình ng, do vì tin sâu tr n h t sanh linh ng m t Chân Tánh. Tâm v i Tánh ch ng khác nhau, t c Tánh t c Tâm. Tâm ch ng khác Tánh, g i ó là T . B i th nói r ng “Khi nh n c Tâm Tánh có th nói là không th ngh bàn. Chính cái Tâm ch ng khác Tánh y g i ó là T ”.

Có th th y r ng khi cái c nh t ng Ranh gi i Giác Ng th nh p vào nhau thì m i th m b c tr c kia hoàn toàn không liên quan gì n a, ch là Nh t Tâm, cùng Ph t không khác.

Kinh : “L p l p nh v y, n hay kếp m i hai a v , m i cùng t t Di u Giác, thành Vô Th ng o.

Thông r ng : n có b y a v , ó là Càn Hu , N n, nh, Nh n, Th Nh t, ng Giác và Di u Giác.

Kếp có n m a v , ó là Tín, Tr , H nh, H ng và a.

M i a v l i có m i b c nên g i là kếp. L p l p nh v y, ti m tu ti m ch ng, g m t t c m i hai t ng b c m i n Di u Giác mà thành Vô Th ng o. Nên b c ng Giác v n còn a v Th M i M t nên ch a cùng t t, ch có a v Th M i Hai m i cùng t t v y.

Cái Di u này há có thêm cho Càn Hu ? Th t ra ch là Càn Hu nh ng chà xát lau chùi cho r c r trong tr o thì hi n bày cái Di u. Hi p Lu n nói : “Ba i Ch Nh Lai trao truy n cái pháp th c tu ch ng cho t t c B Tát : Ch n l a l c d ng sâu c n, phân bi t các ch sai bi t c a các a v . B t u t Th p Tín nh ng vì cái Tín này còn thu c sanh di t nên ph i tr tâm, bèn l p ra Th p Tr . L i vì Tr còn thi u v n li ng phát kh i cái D ng c a ph ng ti n nên thành t u h nh tâm, bèn l p ra Th p H nh. L i vì H nh này m i ch t l i, ch a ph c p n chúng sanh, nên bày vì c H i H ng, bèn l p ra Th p H i H ng”.

T Th p Tín cho n Tr , H nh, H i H ng là a v Tam Hi n. L i t Tam Hi n thì lên S a, vì i T i Bi phát sanh, c nuôi đ ng sum xuê

t ít t cho thành t u mà có tên là a. S a m i cho là ch ng Vô Sanh Pháp Nh n, cho n h t Th p a, do công hi u mài xát, tôi luy n các t p khí còn sót bên ng ng v i Chân Nh B n Giác, nên g i là ng Giác. Gi ng nh Kinh D ch nói “Cùng Th n tri hóa” v y. n khi nh p Di u Giác thì ch M t mà thôi, không có t ng nào n a. Nh ch nói là Th n thôi v y. Ch c bi t c a kinh này là tr c Th p Tín có thêm Càn Hu a ; tr c Th p a l i thêm N n, nh, Nh n, Th Nh t a.

Kinh Hoa Nghiêm, Th p Tr nói là ch ng Vô Sanh Pháp Nh n. Các kinh khác thì nói ch ng Vô Sanh Pháp Nh n Th p a. T t c còn trong s n m m i l m a v . c Th Tôn ch này bên l p ra ba món ti m th , ch ng Vô Sanh Pháp Nh n. Ba món ti m th là ph ng ti n an l p, ra ngoài s n m m i l m kia. Ý c a c Th Tôn là mu n khai th theo phàm phu có th th t ch ng Pháp v y.

T Hoàng Bá nói v i Ông Bùi H u r ng : “Ph t cùng chúng sanh th t không sai khác. Ch vì chúng sanh bám t ng c u ngoài. Càng c u càng thêm m t, em Ph t mà tìm Ph t, l y Tâm mà b t Tâm, cùng ki p h t i, r t ch ng th c. Ch ng bi t là d t ngh quên suy thì Ph t t hi n ti n. Tâm ây chính là Ph t. Ph t t c là chúng sanh. Khi là chúng sanh, Tâm ây ch ng gi m. Khi là Ph t, Tâm ây ch ng thêm. Cho n h ng sa công c, L c , V n H nh v n t s n , ch ng n ng m n tu có thêm. G p duyên thì bày tr i, h t duyên thì l ng yên.

“N u ch ng quy t nh tin ây là Ph t mà mu n bám t ng tu hành c u công d ng, ó u là v ng t ng, cùng v i o t trái. Tâm ây t c là Ph t, ch ng có Ph t nào khác, c ng ch ng có Tâm nào khác. Tâm này sáng s ch, d ng nh h không, không có m t i m t ng m o. Kh i tâm, ng ni m li n trái Pháp Th , t c li n bám t ng. T vô th y n nay không có Ph t bám t ng ! Tu L c , V n H nh mu n c u thành Ph t t c là th l p. T vô th y n nay không có Ph t th l p ! Ch ng Nh t Tâm, r t không chút pháp gì khá c, ó là Chân Ph t.

“Ph t cùng chúng sanh, M t Tâm không khác. Gi ng nh h không, không xen t p, không h ho i. Nh m t tr i chi u kh p b n thiên h . Khi m t tr i lên cao, sáng kh p thiên h , h không ch ng h sáng. Khi m t tr i l n, t i kh p thiên h , h không ch ng h t i. C nh sáng c nh t i t l n o t nhau, cái tánh c a h không r ng nhiên ch ng i. Tâm c a Ph t cùng chúng sanh c ng nh th . N u xem th y Ph t cho là cái t ng trong s ch, sáng r , gi i thoát; xem th y chúng sanh cho là t ng d b n, t i t m, sanh t , kh i cái th y hi u nh v y thì tr i qua h ng sa ki p r t cu c ch ng n m c B , vì bám t ng v y. c ch Nh t Tâm ây, ngoài ra ch ng có vi tr n pháp nào có th c. T c Tâm là Ph t !”

Nhiệm vụ thay ! Nhiệm vụ thay ! Chúng phải T Hoành Bá thì chúng Di u Giác, không rơi vào tng b c thì làm sao thông suốt nhất ? ã là dĩ nhiên mà rồi, g n v i ý ch Viên n c a kinh này b i c hai chúng ng i nhau v y.

Kinh : “Các th a này u dùng Trí Kim C ng quán sát Nh Huy n m i th ví d sâu xa. Trong Xa Ma tha (Ch) dùng T Bà Xá Na (Quán) c a Ch Ph t mà thanh tịnh tu chúng, l n l t tu nh p.

“Anan, nh th u dùng ba ti m th t ng ti n, khéo có th thành t u n m m i l m V c a con ng B Chân Th t.

“Làm cái Quán nh v y, g i là Chánh Quán. N u Quán khác i g i là Tà Quán.

Thông r ng : M i th thí d sâu xa là nên Quán r ng :

1. H t th y nghi p nh huy n;
2. H t th y pháp nh bóng h i nóng³⁸⁵;
3. H t th y tánh nh bóng tr ng trong n c;
4. S c di u nh h không;
5. Ti ng di u nh vang;
6. Qu c Ch Ph t nh thành Càn Thát Bà;
7. Ph t s nh m ng;
8. Ph t Thân nh nh;
9. Báo Thân nh hình t ng;
10. Pháp Thân nh hoá.

T t c u không th n m, b b i vì t t c Không v y. Thâm nh p cái Không này m i g i là Th t T ng. ây chúng phải là cái Pháp làm ra nên v n không ho i di t. N u khác v i cái Quán này t c là pháp sanh dĩ t. ây không ch Quán Pháp h u vi nh m ng, huy n, b t n c, bóng dáng mà cho n Quán Pháp Thân Ph t c ng nh m ng, huy n, b t n c, bóng dáng nên là ví d thâm sâu.

Quán sát nh th thì chúng phải Quán Pháp c a Ti u Th a có th so c, mà ó là Di u Quán Sát Trí c a Nh Lai, s n Kim C ng Hu : do T ch nên Chi u, do Ch nên Quán. Gi ng nh n c th t trong chúng nhiệm vụ t chút b n, nh g ng t t s ch chúng dung m t h t b i. L y ó mà tu thì tu mà không tu. L y ó mà ch ng thì ch ng mà không ch ng. Nên do Càn Hu l n l t thâm nh p cho n Di u Giác, u chúng r i cái Trí Kim C ng quán sát này. a a u ho i, pháp pháp u khô³⁸⁶ nên h p v i Di u Giác. Thí d sâu xa nh th , thâm nh p nh th , âu có ra ngoài ba ti m th t ng ti n, ngh ch đồng toàn nh t, ch n c Vô Sanh Pháp Nh n. Theo ó ti m tu, tùy ch hành phát mà an l p Thánh V , khéo thành t u n m m i l m a v c a con ng B Chân Th t.

Tín, Tr , H nh, H ng, a là n m m i, c ng v i Càn Hu và b n Gia H nh là n m m i l m. Không nói n hai a v ng Giác và Di u Giác, vì hai Giác chính là Chân B , là Giác ch ch ng còn là con ng. N m m i l m a v là nguyên do, là con ng nh p Giác v y.

M i ph ng Nh Lai thành t u B u có ph ng ti n ban u là Xa Ma Tha, Tam Ma Bát , Thi n Na m u nhi m. Cho n Trí Kim C ng Quán Sát, Nh Huy n Tam Mu i thì ch c Quán Th Âm là Nh t. Do ó, n m m i l m V c a con ng B c ng do trong ba ti m th t ng ti n, ng c dòng toàn nh t. B t u là xoay l i cái Nghe, cái ph ng ti n t i s này c ng là Nh Huy n Quán Sát theo th l p : h t Nghe c ng ch ng tr , Giác và S Giác u Không; Không, S Không di t, sanh di t ã di t ó là T ch Di t Hi n Ti n.

Làm cái Quán nh th ó là M t ng vào Ni t Bàn c a m i ph ng Ch Ph t. N u Quán khác i, ch ng tr trong m i th thí d sâu xa c a Kim Cang Quán Sát t c thu c v sanh di t, t c là Tà Quán v y.

Ngài Tr ng Quán³⁸⁷ i ng có bài k Tr a Tu Ch ng :

“Tu t p “không hoa” v n h nh
Yên ng i “tr ng n c” o tràng
Hàng ph c Thiên Ma “g ng nh”
Ch ng c Ph t Qu “trong m ng””.

C ng nói lên v n t t m i th ví d sâu xa.

T Giáp S n th ng ng : “T khi có T n nay, ng i i l m hi u. Cùng nhau th a th cho n nay, c l y l i l c a Ph t, T làm ki u m u cho ng i. N u mà nh th t c thành ng i cu ng, là ng i không có Trí v y.

“Kia ch bày d y r ng : “Ông không có pháp, cái không có pháp ó là o. o không có pháp gì, không có Ph t thành, không có o c, không có pháp n m, không có pháp b .

“B i th , lão t ng này nói r ng : Tr c m t không có pháp, tr c m t là ý. Cái kia ch ng ph i là pháp tr c m t. N u h ng v phía Ph t, T mà h c thì ng i ó ch a ch y con m t. Sao th ? Vì u thu c v ch n ng d a, ch ng có t t i, ó ch là g c r sanh t mang mang, là cái th c tánh trói bu c. Ngàn d m muôn d m tìm c u thi n trí th c, ph i c n y cái Chánh Nhãn, c u thoát cái Th y Bi t sai d i. Xác nh l y sanh t tr c m t là th c có hay là th c không ? Ai mà nh c, cho ng i y thoát thân ! Ng i th ng c n nghe xong, rõ o; ng i trung, h c n l i bốn ba theo sóng. Sao ch ng h ng v trong sanh t mà nh ngay ra ? Còn ch nào i mong Ph t, mong T d p b Sanh T cho n a bây gi ! Ng i trí c i vào m i ông.

“Nh ch a ch u hi u thì nghe bài t ng :

“Nh c gi pháp sanh t
Ch h ng phía Ph t c u
Mê Chánh Lý tr c m t
Kh i l a tìm b t sao ?”
Ch này có th làm cái cân nh Chánh Quán hay Tà Quán v y.

---o0o---

M C BA : CH D Y TÊN KINH

Kinh : B y gi Ngài Pháp V ng T V n Thù S L i trong i chúng,
li n t ch ng i ng d y, nh l chân Ph t mà b ch Ph t r ng : “Ph i g i
tên kinh này là gì ? Tôi cùng chúng sanh ph ng trì nh th nào ?”

Ph t b o Ngài V n Thù S L i : “Kinh này tên là i Ph t nh T t át a
Bát át Ra, Vô Th ng B o n, Th p Ph ng Nh Lai Thanh T nh H i
Nhãn”.

Thông r ng : T ch ban u phân bi t ch n l a h n Chân, V ng, tuyên bày
Tánh Chân Th ng Ngh a trong Th ng Ngh a, là Ki n o Ph n. T ch
mu n do c a mà vào nhà r c r c a Thiên V ng, l a ch n hai m i l m
Viên Thông, cho n ph ng trì th n chú Ph t nh là Tu o Ph n. L i t
ch phàm phu r t n i Ni t Bàn, ch rõ con ng chân chánh tu hành vô
th ng là Ch ng Qu Ph n. Ý ch l n lao c a b kinh r i v y. Nên Ngài
V n Thù nhân y mà th a h i.

ã h i tên kinh t c là ph i ph ng trì mà thành ph n L u Thông , c sao có
nh ng i u ch a phát huy ra h t mà l i h i tên kinh ? B i vì, n m m i l m
v c a con ng B Chân Chánh ó th t là nhân chánh, qu chánh. Ch
là ch ng rõ Chân Tâm, tu t p l m lo n nên m i có luân chuy n các n o a
ng c, ng qu , súc sanh, Tu La, ng i, Tr i v y. Hai m i l m Viên Thông
u trong Tam Ma a, v n không có chuy n Ma. Ch b i ch ng bi t Chân
Tâm, tu t p l m lo n nên m i có n m m i th m Ma, u là ch nói “N u
quán khác i, g i là Tà Quán”. o n sau s kê rõ s m c.

Kinh này, tuy nhân Ngài Anan th a h i, mà l y Th n Chú Ph t nh nêu
bày Pháp Môn Vô Th ng. B i th , i B ch Tán Cái³⁸⁸ này, th nó bao
trùm h t th y, siêu tình, lìa ki n, t c là Nh Lai T ng Tâm n v y. Soi chi u
cùng t t bi n vô biên cõi Ph t, s ch trong tuy t không m y b i, t c là con
m t pháp Kim C ng v y. n nói là Vô Th ng, vì ch ng ph i là T i
Th ng Th a thì không th n c. Nhãn nói là thanh t nh vì n u còn m t
m y b i thì ch ng soi trùm c. n, g i là B o vì v n th ng tr ch ng
ho i. Nhãn, g i là Bi n, t bao trùm vô t n. Th n Chú b t kh t nghi này

t c là cái Tánh b t kh t nghi v y. Tánh cùng Chú bình ng, b t kh t nghi, há có hai c !

T Phong Huy t Trình Châu Nha th ng ng, nói : “Tâm n T S gi ng nh then ch t c a con trâu s t. i thì n ng, ng thì n phá. Ch nh ch ng i, ch ng ng thì n là ph i hay không n là ph i ?”

Khi y có Tr ng Lão L Ba b c ra, nói : “Tôi có then ch t c a con trâu s t, xin th y ng ráp thêm n vào !”

T Huy t nói :

“Quen câu kinh nghề m l ng r ng
“L i than ch nhái bì bõm bãi cát bùn”.

Ông L Ba ang l ng l suy ngh thì T Huy t quát : “Tr ng Lão, sao ch ng nói i ?”

L Ba nh nói, T Huy t ánh m t cây ph t t : “L i nh c tho i u , th nói xem !”

L Ba nh m mi ng, T Huy t l i ánh m t ph t t .

Ông M c Ch nói : “Ph t Pháp cùng V ng Pháp là m t th ”.

T Huy t nói : “Th y cái gì nào ?”

Ông M c Ch nói : “C n o n ch ng o n, l i chiêu thêm lo n !”

T Huy t bèn xu ng tòa.

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“Then ch t trâu s t, n tr n phá

Su t kh i nh T Lô mà i

L i n ng i u l i hóa Ph t

Phong Huy t th xem, L Ba r t té

u g y hét r i: i n quang, l a á

R r rõ ràng, ng c trên mâm

Nháy m t, nh n mày : l i than l i”.

L i Ngài Mân Súly sai s gi a Ông Châu Ký n T B u Ph c.

T Ph c th ng ng, nói : “ i thì n tr , tr thì n phá”.

Nhà s nói : “Ch ng i ch ng tr , dùng n làm gì ?”

T Ph c bèn ánh.

Nhà s nói : “Nh th thì trong hang qu núi u nhân vì ngày hôm nay v y”.

T im l ng.

H p hai t c trên mà xem thì Vô Th ng B o n, L a á, i n quang t c là l m l i v y. Há có th suy ngh tính toán ? Cho nên ch ng ph i là H i Nhân Thanh T nh thì không th y !

Kinh : “C ng g i tên là C u H Thân Nhân, thoát Anan cùng Tánh T Kheo Ni trong h i này, c B Tâm, nh p Bi n Tri H i”.

Thông r ng : Ph t nh Th n Chú th t không th ngh bàn, khi n cho Tánh T Kheo Ni lòng dâm li n khô c n, c u h Ngài Anan kh i b phá gi i, c ng ã là l lũng. Nh Tánh T Kheo Ni m i u c qu A Na Hàm, r i ch ng o A La Hán, bèn ng tánh dâm v n không, ã c ra kh i ràng bu c, th nh p Chánh Bi n Tri. B Tâm thu c v Chánh Tri, vì rõ chuy n b n ph n v y. trong y ch n rõ chân v ng, g n l c tu s a i u tr , thì h t th y nhân qu ch ng còn nghi ho c, là thu c v Bi n Tri³⁸⁹. Ông Anan ã c Pháp Thân, c B Tâm, nay trong t t c iên o, l m lo n tu t p, u không gì ch ng thông su t; ó là th nh p Bi n Kh p Bi t v y. Th ó, rõ c M t thì v n s xong. Ch n i Chân Tâm khôn g hoa m t thì bi n thái c a th gian, ch nào mà ch ng su t thông, vì t t c do Tâm t o v y.

Thi n s Nham u Khoát tr i qua mùa H nhà Ông Cam Chí.

M t hôm, ang c m cây kim thì Ông Chí ru ng v c m cái mai ng sát tr c Ngài. T Khoát c m kim làm th âm móc.

Ông Chí v i vàng vào nhà, m c áo mu n ra l y t n.

Bà v h i : “Có chuy n gì th ?”

Ông Chí nói : “Ch ng c nói !”

Bà v nói : “C n bi t ch bi t c a ông”.

Ông Chí k l i chuy n lúc nãy.

Bà la lên : “Chuy n ách y u này ba m i n m sau, ph i bi t m t phen u ng n c là m t phen m c ngh n !”

Cô con gái nghe cha nói ra, bèn nói : “M i bi t tánh m ng ng i ta kh p i a u b m t u m i kim c a Th ng T a xuyên su t !”

L thay, l thay ! Nào ng trên m i kim may c a T Nham u có i Ph t nh Tát át a Bát át Ra Th n Chú, khi n cho c nhà Ông Cam Chí trong kho ng sát na nh t th i c B Tâm, vào Bi n Tri H i v y.

Kinh : “C ng tên là Nh Lai M t Nhân, Tu Ch ng Li u Ngh a.

Thông r ng : Chú ng không th gi i thích, ó là m t ng c a Nh Lai. M t ng h ng th ng, ngàn Thánh ch ng truy n, c ng là bí m t c a Nh Lai v y. ã b o là bí m t há có ch Tu, có ch Ch ng ? Phàm có Tu, có Ch ng u thu c v B t Li u³⁹⁰. c ch không Tu, không Ch ng m i là Tu Ch ng Li u Ngh a v y. ã không th l y Tu Ch ng mà c, t ph i là m t ng , m t ni m huân tu thi n nghi p vô l u, ch ng l y cái Trí mà bi t, ch ng l y cái Th c mà hay. Phàm có trí th c t c là h u l u, ch ng c là m t. L y cái m t này làm nhân, nh trì chú... y g i là B t T Nghì Huân Tu v y. Cái B t T Nghì này làm Nhân, t ch ng Qu B t T Nghì. Nh Lai, ó là ch ng th ngh bàn. ã ch ng Nh Lai, thì ch nào ch ng t su t ?

T Tri u Châu, nhân có v ni h i : “Nh sao là m t m t ý ?”

T Châu l y tay ph t.

V ni nói : “Hòa Th ng còn có Cái y, nhé !”

T Châu nói : “ y, chính ng i l i có Cái y, ó !”

Ngài T Th Thâm t ng r ng :

“M t m t, thâm thâm, ý t t cùng

Bao ng i l m l c gi a h không

S cô n u hi u lay tay ó

Ch c nát tâm can c ng o n tr ng !”.

Hòa Th ng c S n Viên Minh d y chúng r ng: “Cho n h t r i, d u có c mi ng c a ba i Ch Ph t treo trên vách thì v n còn có m t ng i ha h c i l n. N u rõ ng i này, vi c tham h c xong ngay!”

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“Ôm n m ch quan y u

Gió mài, mây quét, n c l ng, tr i thu

Ch cho v y g m không mùi v

Li m tr ng câu h t c sông Th ng”.

Ngài u T nêu ra r ng : “Tuy là nh v y, nh ng c S n qu gi ng nh “C t h t tr ng tr i S . V n còn sao t Hán””.

T ng r ng :

“ ôi mảy vào t i n o g p g nh

Tr i l n n n g l u t m s ng yên

C ng t n a êm ng i g ng

Kh i h c Thu n nh ng ch u r ng

Ph i hay hoa r ng can gì m c (cây)

Không c ng v a i s m g p ng

Sáng qua gió n i Tr ng An o

Nguyên ó Côn Lôn t i n qu c ”.

Các công án nh th c ng không th o l ng c. N u rõ m t ng này thì vi c tham h c bèn xong!

Kinh : “C ng g i là “ i Ph ng Qu ng Di u Liên Hoa V ng, Th p Ph ng Ph t M u à La Ni Chú”.

Thông r ng : V Viên Giáo thì không gì b ng kinh i Ph ng Qu ng Ph t Hoa Nghiêm. V n Giáo thì không gì b ng kinh Di u Pháp Liên Hoa. V Ph t M u Th n Chú, không gì b ng Chú i Chu n . Nay kinh L ng Nghiêm g m có c , có th g i là pháp môn C c Viên, C c n, C c B t Kh T Nghì v y. i là th ng kh p, ch Pháp Thân. Ph ng là n m tr n, ch Bát Nhã. Qu ng là r ng trùm, ch Gi i Thoát. Ba c Lý, Trí và D ng y , th ch ng g i là Viên sao ? Hoa sen m c lên t bùn d mà ch ng nhi m. Di u Liên Hoa V ng t c là hoa u àm Bát, khác v i lo i th gian tr ng v y.

Trong kho nh kh c g y móng tay nh p Tri Ki n Ph t, ó là hy h u, ch ng ph i là n thì không th m ng. Viên y, n y ch vi c gì th ? Vi c

y không thể nghĩ bàn, tác giả là Thiên Chúa của Tâm và ý. Mọi pháp Nh Lai như Chú Tâm này sẽ thành Vô Thế Pháp Chánh Biến Tri Giác, cho nên sau khi đi tới cùng như Chú Tâm này mà phú chúc vì có Phật Pháp v.v... Thì há chẳng phải là chết đó mà ra của mọi pháp Ch Phật? Nên có thể gọi đó là Phật Mẫu Thiên Chúa của Thế Pháp và Ý. Hợp cả ba cái thì Giáo Pháp của Thế Pháp Kinh cũng vậy.

Thiền Thanh Nguyên Hành Tâm hôm hôm Ngài Thích Phước Hưng: “Có người nói “Lãnh Nam có tin tức””.

Ngài Phước Hưng nói: “Có người chẳng nói “Lãnh Nam có tin tức””.

Thiền Nguyên nói: “Nếu thì Thế Pháp, Thế Pháp Thế Pháp mà sao?”

Ngài Phước Hưng nói: “Thế Pháp trong thế pháp!”

Thiền bèn lòng.

Thiền Vân Môn mới nói: “Nháy mắt ngang của mọi pháp, trên lòng mà ý sự thì cần khôn, đời sự thì sự vàng. Núi Tu Di lập nên thế giới của ông. Có ai hiểu không? Ai mà hiểu thì em đến xem Chiêm Thành ánh nhau với Tân La!”

Ngài Di Huệ nói: “Là Thế Pháp, là Thế Pháp, là Vô Thế Pháp, là Vô Thế Pháp hay thế pháp, chân thế pháp không hề. Các ông có rõ Vân Môn không? Há chẳng nghe nói “Tam Đài (tam quán) của chính ông thúc giục””.

Thiền Vân Môn, Di Huệ quả là người trong hội, tuyên nói về Chú Tâm, chẳng cần gì không thể nghĩ bàn. Ai mà đi hiểu ý của này, thế pháp quả là ý mà thành Phật không sai!

Kinh: “Có tên là “Quán Như Chư Phật, Chư Bồ Tát Vô Lượng, Thế Pháp Nghiêm”. Ông hãy pháp trì”.

Thông rọi: Muôn Hạnh của Chư Bồ Tát và Phật, cho nên thế pháp sự thế pháp kiên cố thì gọi là Quán Như Bồ Tát. Vô Bồ Tát này sẽ thành Di Huệ Giác thì trên cõi trời Sắc Cứu Cánh hiện ra tòa Di Huệ Liên Hoa Vô lượng rọi lên trên mặt đất Tam Thiên Thế Giới. Bồ Tát mới lên tòa này thì chiếu sáng trong thân phóng hiện mọi ánh sáng quang trảm báu, chiếu soi loài hữu tình, sau cùng tác của như phóng ánh sáng nhập vào chân Ch Phật. Khi ấy, Ch Phật thì hiện ra quang minh trảm báu chiếu rọi vào như của Vô Bồ Tát, thế pháp nên ngu n tâm. Đây, chiếu ánh sáng tuôn chiếu thế pháp giao hòa nhập mà gọi là Quán Như, thế pháp chiếu vào Phật.

trước, có nói “Ranh giới của Giác thế pháp vào nhau” thế pháp là thế pháp này. Nếu thế pháp của Di Huệ Giác thì chẳng còn lời nói, duy thế pháp Quán Như thế pháp sự thế pháp. Như ánh sáng giao hòa nhập nhau, thế pháp của thế pháp không có. Trong thế pháp không có thế pháp mà có thế pháp, nên mới gọi là thế pháp này là “Di Huệ Thế Pháp Trì, Thế Pháp Nghiêm Vô lượng, thế pháp muôn

h nh, m t ng Di u Trang Nghiêm siêu xu t c a m i ph ng Nh Lai”
v y.

Cho nên, nói “Muôn h nh y ” mà sau là “R t ráo kiên c ”, ó là Ti m
ch không ph i n. Nói r ng “T Tánh kiên c mà không nh muôn
h nh”, ó là n ch không ph i Ti m. Ch ng hay bi t r ng con ng
Di u Trang Nghiêm này v n t y muôn h nh trang nghiêm, ch ng
m n n s trau làm, t t c v n kiên c . Không ph i ch có thân tâm trong
ngoài c i nh L c, mà trong B n Tánh trùm kh p pháp gi i, núi sông,
t ai, sáng t i, s c không, t t c m i s , t t c m i Pháp, hi n ây là t ch
di t, v n trong i nh. Chính ây là Chân Tâm th ng tr , chính ây là
Di u Tr m T ng Trì, v n là Viên n, s n sàng y . Nên g i ó là Th
L ng Nghiêm kinh.

Ch a n a v Quán nh Pháp V ng T thì sao mà bi t c ch nhi m
m u, b i th nói r ng “Ông hãy ph ng trì”.

Hòa Th ng Ph t Giám khai th cho i chúng.

Ngài k chuy n : “Nhà s h i T Tri u Châu : “Th nào là ngh a ch ng bi n
i ?”

“T Châu dùng hai tay làm cách th n c ch y.

“Nhà s có ch t nh ng ”.

Ngài l i k chuy n : “Nhà s h i T Pháp Nhãn : “Ch ng gi l y t ng, nh
nh ch ng ng. Th nào là ch ng gi l y t ng mà th y ch ch ng ng ó
?”

“T Pháp Nhãn nói : “M t tr i m c ph ng ông, l n ph ng Tây !”

“Nhà s c ng có ch t nh ng ”.

Ngài nói ti p : “Ngay n i ó mà th y c, m i bi t r ng “Khí núi trùm non,
b n lai th ng l ng. Sông n c cu n ch y, nguyên t ch ng trôi”. Ch a
c nh v y thì không kh i l i ph i nhi u l i. Thiên xoay trái, a chuy n
ph i, x a qua nay l i tr i bao l n bi n i. M t tr i bay qua, m t tr ng ch y
m t v a m i ló trên bi n l i chìm sau núi xanh. Sóng sông n c m t mù,
Hoài, T ³⁹¹ g n xa x m, th ng vào bi n c ngày êm trôi ch y”.

R i l n ti ng r ng : “Này Ch Thi n c, có th y nh nh b t ng ch ng
?”

Hòa Th ng Vân Cái Trí khai th cho i chúng r ng : “ c ch là cái Thân
l i n kín kiên c kia trong t t c tr n bày hi n. Nay ây Vân Cái này nói :
Ngàn núi sum xuê, c m thú hót kêu, tr m hoa ua n , muôn cây n y cành,
h t th y ó là Ch Ph t, m i m i Chân Nh . Các ông d o ch i non nu c
ph i k p con ng i ngay ó, ch b nó l a !”

Hai v tôn túc y, ngay trong t t c tr n c nh mà n m ra cái nh nh ch ng
ng, cái Thân chân th t li n kín kiên c . y là ch ng lìa muôn H nh mà
c r t ráo kiên c , qu là thâm nh p ý ch L ng Nghiêm v y. ch này mà

c n nát c m i c g i là ph ng trì. Còn bám sông ch ng cú, ch a bi t l i vào thì dù có trang nghiêm muôn H nh, r t cu c c ng là chuy n sanh di t. Trong T tánh kiên c , Di u Tr m T ng Trì sao nh ng cách xa nh tr i t v y ?

---o0o---

CH NG V - PHÂN BI T CÁC NGHI P QU T O THÀNH TAM GI I. CH RÕ CÁC C NH GI I TU CH NG VÀ CÁC CH NG NG I

I. H I V S SANH KH I VÀ NHÂN QU C A L C O

Kinh : Ph t nói l i y xong, li n khi ó, Ông Anan và c i chúng nh c Nh Lai khai th ý ngh a m t n Bát át Ra, l i nghe c nh ng tên g i Li u Ngh a c a kinh này, n ng c di u lý t ng th ng tu, ti n vào các Thánh V trong Thi n Na. Tâm t r ng l ng, o n tr sáu ph m phi n não vi t t -ho c v tam gi i.

Ông li n t ch ng i ng d y, nh l d i chân Ph t, ch p tay cung kính, b ch Ph t r ng : “ i oai c Th Tôn, T Âm không che ng i, khéo khai ng nh ng l i l m sâu kín nh nhi m c a chúng sanh, khi n chúng tôi ngày nay thân tâm khoan khoái r ng nhiên, c l i ích l n.

“Th a Th Tôn, cái Chân Tâm di u minh trong s ch nhi m m u này b n lai toàn kh p viên mãn, nh th cho n t ai, c cây, các loài máy ng v n nguyên là Chân Nh , ó là Chân Th thành Ph t c a Nh Lai. N u Ph t Th v n chân th t nh th thì c sao l i có các n o a ng c, ng qu , súc sanh, tu la, ng i, Tr i. B ch Th Tôn, nh ng n o y là b n lai t có hay do t p khí h v ng c a chúng sanh kh i ra ?

“B ch Th Tôn, nh T Kheo Ni B o Liên H ng gi B Tát Gi i, lén làm vi c dâm d c, r i nói càn r ng hành dâm ch ng ph i sát sanh, ch ng ph i tr m c p, không có nghi p báo ! Phát l i y r i, tr c h t n i n c n sanh ra ng n l a h ng l n, sau n i m i m i t x ng l a cháy ph ng ph ng, a a ng c Vô Gián.

“Nh i V ng L u Ly và T Kheo Thi n Tinh: L u Ly vì gi t hai h hàng Cù àm; Thi n Tinh vì thuy t b y r ng t t c pháp u r ng không mà thân ang s ng a vào a ng c A T .

“Các a ng c này là có ch nh t nh, hay là t nhiên mà khi m i ng i kia phát nghi p thì m i m i riêng ch u ?

“Xin Ph t r lòng i T , khai th cho k non d i mê mu i, khi n cho t t c các chúng sanh trì gi i nghe ngh a quy t nh, hoan h i u, c n th n gi gìn không ph m”.

Thông r ng : Ông Anan nghe Ph t b o r ng “M t n li u ngh a ch là m t con ng h ng th ng rõ ràng, h n không có s Tu v y”. Nh ng vô minh bao ki p b i b i há có th tr h t ngay sao ? Do ó, n i Di u Lý t ng th ng tu lên các Thánh V c cái c a ng vào thì tu n t m t thân tâm, tâm t r ng l ng, ã c o n tr sáu ph m phi n não nh nhi m c a T Ho c thu c v tam gi i.

Tam Gi i³⁹² phân ra chín a, m i a có chín Ph m. o n tr chín Ph m c a D c Gi i : Tr sáu Ph m u ch ng qu Th Nhì, tr ba Ph m sau ch ng qu Th Ba, A Na Hàm. o n tr h t m i tám Ph m c a hai gi i S c và Vô S c, ch ng b c Vô H c A La Hán.

o n tr sáu ph m phi n não vi t này là ch Thân Ki n, Biên Ki n và Tà Ki n o n tr a v S Qu . Ki n Th , Gi i Th và Tham o n tr a v Nh Qu . Còn l i Sân, M n và Si n a v Th Ba m i o n tr . Ông Anan m i ch ng Nh Qu nên ch o n tr c sáu Ph m.

Ch ng o n Vô Minh thì ch ng ch ng Vô Sanh. Tuy ch ng Vô Sanh mà phi n não vô minh vi t ch a h t thì ch a c Chân Ng v y. Nên ông xin Ph t nói rõ sâu xa v b y n o luân h i m ch nghi l m, khi n cho ng i trì gi i c n th n gi gìn không ph m.

Ch nghi c a Ngài Anan tuy t ng t v i cái nghi “B n nhiên thanh t nh sao b ng sanh núi sông i a” tr c. Nh ng ba th t ng t c là do v ng ki n mà sanh ra, l i n a, m i hai lo i sanh u là do iên o. Ông Anan há ch ng lãnh h i sao mà l i có nghi v n này ? ó chính là vì s có ng i di u ng tr l i ch p cái Chân Tâm trong s ch nhi m m u này x a nay toàn kh p viên mãn, bèn nh n là i a, c cây v n m t Chân Nh , Chân Th thành Ph t, sao còn có các th a ng c v.v... ây là ch p cái Di u Viên mà bác b các n o, ch riêng rõ ràng vi c h ng th ng mà ch ng o n d t phi n não thì th ng th ng có cái b nh này.

N u qu không có các n o a ng c v.v... thì T Kheo Thi n Tinh và T Kheo Ni B u Liên H ng úng ra không có báo ng rõ ràng. Nay c m ng rõ ràng, ch ng sai ch y thì các n o a ng c ph i là có. Há ch ng do tu t p l m lo n mà a n ? Ch do n i tu t p l m lo n, n ên không c ch p ch t nh t nh là có, c ng không c ch p ch t nh t nh là không. Tu t p ch ng l m thì có c ng thành không. Tu t p ã l m thì không c ng thành có. Ch này hoàn toàn do s tu t p v y. Trì Gi i Lu t, o n phi n não há có th ch ng ch m ch c n th n ?

Khi T Bách Tr ng th ng ng thì th ng có m t ông già nghe pháp r i theo i chúng i ra.

M t hôm ông ch ng v , T h i : “ ng ó là ai?”

Ông già nói : “Vào th i Ph t Ca Di p tôi ã t ng núi này. Có ng i h c o h i r ng : “Ng i tu hành còn r i vào (l c) nhân qu không ?” Tôi áp :

“Ch ng r i vào nhân qu ”, b a vào thân ch n n m tr m ki p. Nay xin Hòa Th ng thay th cho m t chuy n ng ””.

T Bá Tr ng nói : “Ch ng mê m nhân qu ”.

Ông già nghe xong i ng , cáo bi t r ng : “Tôi ã kh i thân ch n r i, phía sau núi, xin theo nghi th c t ng qua i mà thiêu cho”.

T khi n Ông Duy Na³⁹³ ánh b n, báo v i i chúng sau khi th trai thì m i h t, i a v t ng qua i. i chúng không hi u gì.

T d n i chúng n cái hang sau núi, l y tr ng kh u ra m t xác ch n, r i theo nghi th c h a táng.

n bu i tham h c chi u, T ang nêu l i câu chuy n thì Ngài Hoàng Bá bèn h i : “Ng i x a áp sai m t chuy n ng mà a vào thân ch n hoang.

Còn ngày nay chuy n chuy n u ch ng l m thì th nào ?”

T nói : “ n g n ây ta nói cho nghe !”

Hoàng Bá n g n, ánh T m t cái.

T v tay c i r ng : “S p nói H râu , l i có râu H !”

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“M t th c n c,

M t tr ng sóng !

N m tr m ki p tr c ch ng h gì

Ch ng “l c”, ch ng “m ” th ng l ng i

Y x a, r t vào b ng cát ng

Ha ha ha, hi u v y ch ng ?

N u mà ông liên miên l i l c

Nào ng i ta ha h c i hoài

Th n ca Thánh múa thành ra khúc

Kho ng y v tay hát lý la”.

Viên thi n s trong h i c a T Nam Công nghe hai nhà s nh c l i câu chuy n trên. M t v nói “Ch nh “Ch ng m nhân qu ” thì c ng ch a thoát c thân cáo ch n !”

V kia lên ti ng : “V y thì “Ch ng sa nhân qu ” thì c ng có bao gi a vào thân cáo ch n ?”

Ngài Viên ho ng h n, kinh d v i các l i trên, v i lên T Hoàng Bá, khi qua cái khe u am Tích Thúy, b ng nhiên i ng . G p T Nam Công, k bày câu chuy n ch a xong mà n c m t t má.

T Nam Công b o Ngài l i ch n m c a ông th gi mà ng .

B ng Ngài ng i d y c bài k :

“Ch ng “l c”, ch ng “m ”

T ng t c v n không kiêng c

Tr ng phu khí phách nh V ng

Nào ch u túi, ch n che y

M t c ành li u t áo m c tung hoành
Ch n cáo nh y vào àn s t ”.

T Nam Công c i l n.

V y thì m t cái anh ch n cáo này, tr c kia sao là có, v sau sao là không ?
Các nhà n i cái nhân duyên này, che y bi t bao k , m thoát bi t bao
ng i. Th m i bi t ch áng quý là Chân Ng v y. N u ch p Di u Viên mà
bác b các n o nghi p thì qu là ki n gi i c a loài tinh ch n cáo v y.

---o0o---

II. KHAI TH V PH N TRONG, PH N NGOÀI C A CHÚNG SANH

Kinh : Ph t b o Ông Anan : “Hay thay l i h i ó, khi n cho chúng sanh
ch ng r i vào tà ki n. Nay ông hãy nghe k , ta s vì ông mà nói.

“Anan, t t c chúng sanh th t ra v n Chân T nh, nhân t có v ng ki n mà có
các t p khí h v ng sanh ra. Do ó mà có phân ra ph n trong và ph n ngoài.

“Anan, Ph n Trong t c là trong ph n c a chúng sanh. Do các ái nhi m phát
kh i v ng tình, tình tích ch a mãi không ng ng thì hay sanh ái th y. B i th
chúng sanh h tâm nh món n ngon thì trong mi ng n c ch y ra; h tâm
nh ng i tr c, ho c th ng hay ghét thì trong m t l tràn. Tham c u c a
báu thì tâm phát ái diên (n c dãi), c mình u tr n nóng. Tâm dính vào
chuy n hành dâm thì hai c n nam, n t nhiên ch y n c d ch.

“Anan, các ái tuy có khác nhau, nh ng k t qu ch y n c là ng, th m t
không lên c, t nhiên theo ó mà sa xu ng, y g i là ph n trong.

“Anan, Ph n Ngoài t c là ngoài ph n c a chúng sanh. Nhân các lòng khao
khát, trông mong, phát sanh ra các h t ng. Cái T ng ch a ch t mãi
không thôi thì hay sanh ra s tr i h n v khí. B i th chúng sanh tâm gi
Gi i C m thì c thân mình nh nhàng trong su t. Tâm gi Chú n thì m t
nhìn hùng d ng, nghiêm ngh . Tâm mu n sanh cõi Tr i thì chiêm bao th y
bay lên. Tâm n i cõi Ph t thì Thánh c nh th m hi n. Ph ng s b c thì n
trí th c thì t coi nh thân m nh mình.

“Anan, các T ng tuy khác nhau, nh ng s nh nhàng c t lên thì ng. C t
bay lên không chìm xu ng, t nhiên v t lên, y g i là Ph n Ngoài.

“Anan, h t th y th gian s ng ch t n i nhau : Sanh thì theo t p khí quen
thu c; t thì theo s i dòng. Lúc m nh chung, ch a h t h i m thì thi n ác
m t i cùng lúc li n hi n ra. S ng thu n, ch t ngh ch, hai t p khí giao nhau.

“Thu n là T ng thì bay lên, h n là sanh tr ên cõi Tr i. N u trong tâm bay
lên ó g m c Ph c c và Trí Hu cùng v i t nh nguy n thì t nhiên tâm

m t , th y t t c T nh c a m i ph ng Ch Ph t, r i tùy nguy n mà vãng sanh.

“Tình ít, T ng nhi u thì c t lên ch ng xa mà làm các loài Phi Tiên, i L c Qu V ng, Phi Hành D Xoa, a Hành La Sát đ o trong b n cõi tr i không b ng n ng i. N u có thi n nguy n, thi n tâm h trì Ph t Pháp ho c h trì C m Gi i thì theo ng i trì Gi i, ho c h trì Th n Chú thì theo ng i trì Chú, ho c h trì thi n nh thì gi an pháp nhãn, h t th y u c g n g i đ i pháp tòa c a Nh Lai.

“Tình và T ng ngang nhau thì không bay lên, không a xu ng, sanh n i cõi ng i. T ng sáng thì thông minh, Tình t i thì ngu n.

“Tình nhi u T ng ít thì trôi đ t vào c m thú : N ng thì làm gi ng mang lông, nh thì làm loài có cánh.

“B y ph n Tình, ba ph n T ng thì chìm xu ng Th y Luân, sanh n i mé H a Luân, ch u ng n l a m nh, thân làm ng qu , th ng b thiêu t. Vì n c có th h i mình nên tr i tr m ngàn ki p không n khô ng u ng.

“Chín ph n Tình, m t ph n T ng thì xu ng th u H a Luân, thân i vào ranh gi i giao nhau c a Phong Luân và H a Luân, nh thì sanh vào H u Gián, n ng thì sanh vào Vô Gián, hai th a ng c.

“Thu n là Tình thì chìm sâu vào ng c A T . N u trong tâm chìm m ó mà có s h y báng i Th a, phá C m Gi i c a Ph t, nói pháp láo đ i, tham b y c a tín ch , l m nh n s cung kính ho c Ng Ngh ch, Th p Tr ng thì l i sanh vào a ng c A T m i ph ng.

“Theo s t o ác nghi p, tuy t chu c l y nh ng trong nghi p ng ph n chung ó v n có ch s n.

Thông r ng : ây là tr l i chung câu h i “Các n o là v n t có hay là do t p khí h v ng c a chúng sanh sanh kh i ra ?”

C n c theo ch chiêu c m c a b y n o tùy nghi p th sanh, ho c thiên ng, a ng c... ho c cõi ng i thì kh vui ch ng ng, nh ng m i n o u có ng nghi p t ng thành, t c là trong ng ph n v n có ch s n, không th cho là không có, vì nó v n là do t p khí h v ng sanh ra v y. Tánh c a chúng sanh v n là Chân T nh, ch ng r i vào Thánh, phàm. B i t đ y kh i tình ki n, ch ng bi t ó là h v ng, h v ng mà huân t p hoài thì không b c n a.

T thân xác kh i v ng ni m thì cái v ng ki n ó, t p khí h v ng ó trong ph n c a thân xác. T ý t ng kh i v ng ni m thì cái ki n, cái t p khí h v ng ó ngoài ph n c a thân xác. Trong ph n c a thân xác, do Ái mà m c Tình : mi ng i v i v , m t i v i s c, tâm i v i c a c i hay sanh ra ái th y. Tánh n c ch y xu ng nên theo ó mà r t xu ng. Ngoài ph n c a thân xác, do Suy mà m c vào T ng : ho c tâm n i cõi Ph t, hay mu n sanh

lên cõi trời, hoặc gì thì n pháp, nên hay sanh ra cái khí trời h n. Khí thì bay lên, nên theo gió mà đi lên.

Thuần là Tạng thì sanh cõi ao Lị tr lên, có tánh nguyn thì sanh cõi Tnh . Chín ph n Tạng thì làm Phi Tiên; tám ph n Tạng thì làm i L c Qu V ng. Bảy ph n Tạng thì làm Phi Hành D Xoa. Sáu ph n Tạng làm a Hành La Sát. Bởi vì Tạng triv t nên ch i không ng n ngiv y.

Nhng Tình có tà, chánh. Chánh thì không r i pháp tòa c a Nh Lai, b i tr c gi gi Gi i, trì Chú, phng s thì n tri th c, nên r t cu c làm Th n H Pháp. Tình và Tạng ngang nhau thì sanh cõi ng i. Sáu ph n Tình thì làm c m thú. Bảy ph n Tình thì làm ng qu . Tám ph n Tình thì sanh vào a ng c H u Giác. Chín ph n Tình thì sanh vào a ng c Vô Giác. Thuần là Tình thì chìm vào a ng c A T . Có thêm các t i chê Ph t, báng Pháp thì l i sanh vào a ng c A T m i ph ng không có ngày ra. y là v ng nghi p t chu c l y, s ch d có khác v y.

Nu ch ng v ng m c n i Tình t a ng c không. Ch ng v ng m c n i Tạng t thiên ng không. Tình, Tạng u không thì tuy nhân gian mà tâm đ o n i cõi Ph t. Byn o nghi p v n có s n thì Tnh c ng có s n rõ ràng v y. Tr l i cái b n lai chúng sanh chân t nh c a ta mà ch ng sanh n i Tnh thì sanh v âu ?

Có nhà s h i T Bách Tr ng : “ iv it t c c nh, nh sao mà c tâm nh g á nh ?”

T Tr ng nói : “T t c các pháp v n ch ng t nói không, ch ng t nói s c, c ng ch ng t nói trái ph i, đ s ch, c ng không có tâm trời bu c ng i. Ch t i con ng i t h v ng đ y ngh mà v ng m c, t o ra th gi i thoát tìm hi u, kh i bao nhiêu th tri ki n, sanh bao nhiêu th th ng ghét. Ch rõ các pháp v n ch ng t sanh, h t th y u t m t ni m v ng t ng iên o bám gi t ng c a t mình mà có. B i t Tâm cùng c nh v n ch ng n nhau, ngay ây là Gi i Thoát. M i m i các pháp, hi n ây t ch di t, hi n ây là o tràng. Cái Tánh v n hi n có, ch ng th t tên, phân h ng. X a nay ch ng là phàm, ch ng là Thánh, ch ng là đ s ch, c ng ch ng không hay có, c ng ch ng ph i thì n, ác. Tạng ng v i các pháp nhi m ô thì gi là c nh gi i Tr i, ng i, Nh Th a.

B ng nh tâm đ s ch h t tuy t, ch ng tr ràng bu c, ch ng tr gi i thoát, không có h t th y tâm l ng h u vi, vô vi, ràng bu c, gi i thoát, thì ngay trong sanh t , mà tâm ó t t i. R t ráo ch ng cùng các th tr n lao h huy n, u n gi i sanh t gi đ i. Các th nh p, hòa hi p r ng nhiên không nh g i. H t th y ch ng dính gi , i không ng n ng i. T i lui sanh t gi ng nh c a th ng m hoác !”

T Bách Tr ng i t thu n l i phát huy, th m h p v i ý ch o n kinh này. N i ây mà th a th , m ng c ngay thì Tình, T ng li n v t thoát, ch ng k t vào tà ki n. R t là Nh Lai h n khen “Hay thay” v y.

---o0o---

III. CH RAM I T P NHÂN VÀ SÁU GIAO BÁO

Kinh : “Anan, nh ng i u nh th u do nghi p báo c a các chúng sanh t chiêu c m l y : T o m i T p Nhân thì ch u sáu Giao Báo.

“Anan, th nào là m i T p Nhân ? M t là thói quen dâm d c giao ti p, phát sanh n i s c xát l n nhau. C xát không thôi, nh v y cho nên trong y có ng n l a l n phát ng ra, nh ng i l y hai tay xoa xát l n nhau thì c m giác nóng hi n ra. Hai cái t p khí thiêu t nhau, nên m i có các th gi ng s t, c t ng. Th nên t t c m i ph ng Nh Lai xem vi c Hành Dâm ng g i là l a d c. B Tát xem th y Dâm D c nh tránh h m l a.

“Hai là, thói quen tham lam, so o tính toán, phát sanh n i s thu hút l n nhau. H p thu ô m p ch ng ng ng, nh v y cho nên trong y có ch a h i l nh thành giá c ng ô ng c, nh ng i hút h i gió vào thì c m giác l nh sanh ra. Hai cái t p khí l n nhau, nên có nh ng s tra tra, ba ba, la la, sen sanh, , tr ng, giá l nh v.v... B i th t t c m i ph ng Nh Lai xem vi c Tham nhi u ng g i là n c tham. B Tát xem th y Tham nh tránh bi n c.

“Ba là, thói quen kiêu m n l n l t l n nhau phát sanh n i ch th v i nhau, giong ru i không thôi, nh v y cho nên có s phóng túng, bôn ba, ch a sống thành n c, nh ng i mi ng l i t chếp làm cho n c b t sanh ra. Hai cái t p khí ch i nhau nên có các vi c sông máu, sông tro, cát nóng, bi n c, n c ng b t u ng... Th nên, t t c m i ph ng Nh Lai xem lòng Ngã M n, ng g i là u ng n c si mê. B Tát xem th y Kiêu M n nh tránh v c th m l n.

“B n là, thói quen nóng gi n xung t l n nhau, phát sanh n i s ch ng i l n nhau. Ch ng i hoài không thôi, tâm n i nóng phát ra l a, n u cái khí thành kim lo i, nh v y cho nên có núi dao, òn s t, c i cây g m, bánh xe g m, búa rìu, th ng, c a, nh ng i b hàm oan thì sát khí n i lên. Hai t p khí ánh nhau, nên có các s thi n, c t, chém, ch t, dùi, âm, p, ánh. Th nên t t c m i ph ng Nh Lai xem s Nóng Gi n ng g i là ki m, dao bén. B Tát xem th y Nóng Gi n nh tránh chém, gi t.

“N m là, thói quen gi d i, d g t l n nhau, phát sanh n i s lôi kéo l n nhau. D n d ch ng ng ng, nh v y cho nên có dây, cây thòng l ng, c ng n c, nh n c th m xu ng ru ng thì c cây sanh tr ng. Hai t p khí kéo

nhau nên có các s gông, cùm, xi ng xích, roi, g y, qua, b ng. Th nên t t c m i ph ng Nh Lai xem s Gi D i ng g i là Sàm T c. B Tát xem th y Gian D i nh s sói, beo.

“Sáu là, thói quen l a g t, ph nh d i l n nhau, phát sanh n i s ph nh g t l n nhau. Ph nh g t ch ng thôi, phát tâm gây i u gian d i, nh v y cho nên có b i, t, i ti n, ti u ti n, d nh p ch ng s ch; nh b i theo gió không th y l n nhau. Hai cái t p khí dìm nhau nên có các s chìm m, nh y, ném, bay, r i, trôi l n. Th nên t t c m i ph ng Nh Lai xem s L a G t ng g i là c p gi t. B Tát xem th y vi c L ng G t nh d m r n c.

“B y là, thói quen thù oán, hi m khích l n nhau, phát sanh n i ch ôm p lòng gi n. Nh v y cho nên có qu ng á, ném g ch, c i nh t, xe tù, bình ng, y b c, nh ng i hi m c ôm p i u d . Hai cái t p khí nu t nhau, nên có các vi c ném, qu ng, n m, b t, ánh, b n, v t, ôm. Th nên t t c m i ph ng Nh Lai xem s Thù Oán ng g i là qu Vi H i. B Tát xem th y Thù Oán nh u ng r u c.

“Tám là, thói quen tà ki n, tranh cãi v i nhau. Nh thân ki n, gi i c m th và các nghi p hi u bi t sai l m, phát sanh n i ch ch ng trái l n nhau. Nh v y cho nên có quan l i ch ng th c, n m gi gi y t , nhi u nh ng i i ng qua l i g p nhau. Hai cái t p khí giao nhau nên có các s khám h i, m u ch c, v n h i, òi h i, g n xét, c u tra cho rõ ràng và nh ng ng t thi n ác tay c m s sách, bi n b ch, h ch sách. Th nên t t c m i ph ng Nh Lai xem Ác Ki n ng g i là h ki n ch p. B Tát xem th y các Thiên Ch p h v ng nh nhìn xu ng h c.

“Chín là, thói quen vu v làm h i cho nhau, phát sanh n i ch phao vu, bài báng. Nh v y cho nên có núi khép, á khép, c i nghi n, c i xay, nh k sàm t c, áp b c vu oan ng i l ng thi n. Hai cái t p khí bài xích l n nhau, nên có các vi c áp gi i, è p, ép máu, tu t mình. Th nên t t c m i ph ng Nh Lai xem s Vu V ng g i là c p sàm báng. B Tát xem th y s Vu V nh b s m sét.

“M i là, thói quen th a ki n, cãi vã l n nhau, phát sanh ch che y. Nh v y cho nên có g ng soi, u c chi u, nh gi a ban ngày ch ng th gi u bóng. Hai cái t p khí ph i bày l n nhau, nên có các vi c b n ác, ki ng soi nghi p, h a châu ph i bày nghi p x a mà i nghi m. Th nên t t c m i ph ng Nh Lai xem s Che y ng g i là gi c ng m. B Tát xem th y s Che y nh i núi cao l i trong bi n l n.

Thông r ng : c Th Tôn nói v m i T p Nhân, m i m i ph i h p v i s vi c trong a ng c, không sai m y t . T p quán thì h n có nguyên nhân. Cái nhân ó ch có th sanh ra các t ng n c, l a, nh ng ch a có cái D ng, l i thêm vào các thói quen giao ti p i ãi nhau mà thành s t nóng, giá l nh... các th . Nh ng m i ph ng Nh Lai ngay trong ch nhân sanh kh i mà

th y su t s t t, x u nên ch ng có s gì tu. B Tát thì bi t rõ ó là cái h a h i nên th n tr ng thanh khi t mà không ph m nên xa lánh chúng. Dù có a ng c mà tr c ã không có nhân, nên ch có Ph t cùng B Tát m i có th nói là không có a ng c v y. Còn ch a n Tâm, H nh nh th làm sao mà cho r ng t t c là Không.

c Di L c nói : “Trong D c Gi i có ba m i sáu ch n. ó là tám i a ng c. Sao là tám ? M t là ng Ho t, hai là H c Th ng, ba là Chúng H p, b n là Hi u Khi u, n m là i Hi u Khi u, sáu là Thiêu Nhi t, b y là C c Nhi t, tám là Vô Giác. Các ch n a ng c này r ng m i ngàn do tu n. “Ngoài nh ng ch này l i có tám ch n a ng c l nh. Sao là tám ? M t là Pháo, hai là Pháo Li t, ba là Hác Phàm, b n là Hác Hác Phàm, n m là H H Phàm, sáu là Thanh Liên, b y là H ng Liên, tám là i H ng Liên. T ch này xu ng ba m i hai ngàn do tu n thì n ng Ho t. T ch này l i cách b n ngàn do tu n thì có a ng c khác nh ch n i a ng c ng Ho t. Ch n a ng c l nh tr c c ng v y. T ch này l i cách hai ngàn do tu n có các a ng c khác n a”.

Ngài l i d y : “ trong i a ng c ng Ho t ch u nhi u c c hình kh s . Các h u tình kia ph n nhi u h ng v ch t o nghi p t ng th ng, sanh ra th kh , l n l t kh i lên mà tàn h i l n nhau, ch t gi c n m l n lóc trên t. Khi y trên không có ti ng nói l n, x ng lên r ng “Các h u tình kia c s ng tr l i h t th y”. Li n ó, các h u tình l i b ng ng d y”.

Xem ây thì rõ là a ng c không ph i là không có ch nh t nh.

Kinh T nh Tam Mu i nói : “X a Qu c V ng T Sa và Th y V ng Duy à ánh nhau. Vua Duy à thua, phát th nguy n làm vua d i t. Khi y, b tôi vua có m i tám ng i d n m t tr m v n ng i nguy n trên u m c s ng theo vua giúp tr theo pháp x tr ng i có t i. Nay g i là vua Diêm La, Ng u u, A Bàng ó v y”.

Xem ây thì rõ ràng a ng c cùng thân th ch ng ph i t m i ph ng n, mà ch do ác nghi p trói bu c sanh ra thân a ng c v y.

M i T p Nhân : Dâm, Tham, M n, Sân, Trá, Cu ng, Oán, Ác Ki n, Vu V và Ki n T ng t ng t nh n m m i m t Tâm S : Ph n, H n, Não, Phú, Cu ng, Si m, Kiêu, H i... Nh ng vì sao tóm l i thành m i ? ây, ch k các nghi p b t thi n. Cho nên Tham, Sân, M n và Tà Ki n thu c v Ý Nghi p, mà M n c g i là u ng n c Si, thì trong ã có Si v y. Oán, Sân và Dâm thu c v Thân Nghi p mà t p khí Oán, Sân, Sát... thì Sát, o ã trong ó v y.

Cu ng, Trá, Vu V , Ki n T ng thì ý ngh a c ng t ng t . Vì sao phân ra b n ? Vì ó là b n cái thu c v Kh u Nghi p. Cho nên Cu ng là V ng Ng , Trá là Ng , Vu V là L i Ác, và Ki n T ng là L ng Thi t. Dâm là ch t n c a thân ki n, l i là g c ban u t o nghi p nên u h t nêu ra Dâm.

Dâm do c xát mà sanh l a. Tham do thu vào mà sanh n c. T ng t nh ng i d ng th nh thì n m m ng th y l a, ng i âm th nh thì n m m th y n c. Gi ng s t, c t ng là cái thói quen ch ng ch t c a V ng T ng ôm gi , n m ngh lâu dài v y.

Ba ba, tra tra, la la là âm thanh rên ch u l nh. ó là tên khác c a h h , hác hác. Sen xanh, , tr ng là màu c a b ng l nh v y. N c Si Thiên Trúc có, h u ng vào thì si mê, cùng lo i v i n c su i tham, u ng vào thì á kh u, to b ng. S kiêu d t c ng có mùi v y nên ng i cù ng si m n nh thì nh ngâm trong n c b n mà ch ng t bi t.

Thói quen dâm d c do nóng b c mà phát h a, t hao tinh khí.

Thói quen nóng gi n do ngh ch khí phát h a, làm m nh thêm khí nóng. H a kh c Kim nên nung t cái Khí khi n cho Khí tuy c ng mà ph i t th ng t n.

Thói quen d i trá n ng n i gian d i mà kh i ác, ban u là c i vui, k n là lan man. Cái trí x o nh n c nên gi d i l y trí m o làm u, nh beo sói tuy r t nh mà có th n c p.

Thói quen l a g t thì gi v có c h nh khi n ng i khác mê m , ví nh gió n i b i khi n ng i không th y. B i th s c p h i, l a ng i không th y c ng nh r n c b t ng c n ng i v y.

Gi n d l ra ngoài nên sát khí n i lên, thu c v Sát. Oán ghét ch a bên trong nên ôm gi c ác nh l y bao trùm ng i mà ánh, ó là vi c ám mu i, t c thu c v tr m. Qu Vi H i, r u chim C u u là âm c.

Thói quen tà ki n có n m : M t là Thân Ki n, là ch p thân có th c nên toan tính i u. Hai là Biên Ki n, ó là v i t t c các pháp ch p là o n, là Th ng. Ba là Tà Ki n, là hi u sai ng l m, bác b không có Nhân Qu . B n là Ki n Th , ó là ch ng ph i th t Qu mà cho là Qu , ví nh l y cõi tr i Vô T ng mà cho là Ni t Bàn. N m là Gi i C m Th , ó là ch ng ph i Nhân mà cho là Nhân, ví nh gi gi i chó, bò... mà cho là Nhân sanh cõi Tr i. N m Tà Ki n này g i chung là ác ki n, t ng ph n l n nhau, nh ng i i ng, k i ng i l i, ch th y bi t trái khác nhau, nên c n ph i khám h i. Ép u ng ng i l ng thi n, ch ng v n v o mà làm ra v n v o, nên b ép cái xác, khô ki t máu huy t, ho c cân o máu và xác cho úng l ng, nh loài súc v t v y.

Thói quen ki n t ng thì do ây kia, sanh ra chuy n ki n th a, âm ra nh c nh n, gi ng nh i núi mà i d i bi n, B Tát há ch u làm ?

N m Ki n Ch p và Tham, Sân, Si, M n o n r i thì ch ng qu Th Ba là o n Tr Ho c c a chín ph m c a a d i. Còn các Ho c³⁹⁴ này ch ng có o n thì t o nghi p không ng t, có nhân th nào thì qu ph i th y.

X a, có Ông Lý L u H u, t oan Nguy n h i thi n s t Quan r ng :
“Ng i ch tr i i v âu ?”

T Quan nói : “Ch a bi t s ng sao bi t ch t ?”

Ông Lý nói : “S ng thì oan Nguy n này bi t r i”.

T Quan nói : “S ng t âu n ?”

Ông Lý tr m ngâm.

T v vào ng c, nói : “Ch t i trong y, suy ngh cái gì ?”

Ông Lý : “D , hi u. Ch bi t ng ham, ng âu l c n o !”

T khoát g t ra, b o : “Tr m n m m t gì c chiêm bao”.

Ông Lý l i h i : “ a ng c r t cùng là có hay không ?”

T áp : “Ch Ph th ng v trong Không mà nói Có : m t th y Không -hoa.

Ông l i trong Có tìm Không : tay mò tr ng d i n c. N c c i thay tr c m t th y nhà tù mà không tránh, ngoài tâm th y thiên ng mà mu n sanh v ! âu bi t thích s t i tâm thì thi n ác thành t u. Ông ch rõ bi t T Tâm, t nhiên không nghi ho c !”

Ông Lý h i : “Tâm làm sao rõ ?”

T áp : “Thi n ác th y ch ng suy l ng !”

Ông l i h i : “Ch ng suy l ng r i, tâm v ch n nào ?”

T nói : “M i Thái Úy v s làm”.

T ng S n h i nhà s : “ i cái gì là kh nh t ?”

Nhà s áp : “ a ng c kh nh t”.

T S n nói : “Không ph i âu ! Ngo nh v d i s i ch d t áo này mà ch ng rõ chuy n i s , y m i kh ”.

Ngài n Hà t ng r ng :

“V c sôi lò l a bao nhiêu chuy n

a ng c, tam kh h t than !

Ph i tin T ng, l i thân thi t

D i l p cà sa ch m màng !”.

Rõ i s thì không có nhân a ng c, nên a ng c ch a ph i là kh . Còn ch ng rõ T Tâm thì kh h t ch than !

Kinh : “Th nào là sáu Giao Báo ?

“Anan, h t th y chúng sanh sáu Th c t o nghi p nên chiêu l y ác báo t sáu c n ra.

“Th nào là Ác Báo t sáu C n ra ?

“M t là, Ác Báo v Th y chiêu d n ác qu . Nghi p Giao Báo v th y này là khi lâm chung, tr c h t th y l a h ng y c m i ph ng, th n th c ng i ch t bay a theo khói vào ng c Vô Giá, phát sanh hai t ng : M t là, th y sáng thì th y kh p các th v t d , sanh s hã i ghê g m. Hai là, th y t i thì l ng soi ch ng th y gì sanh ho ng s vô cùng. L a -th y nh v y t cái nghe thì có th làm thành v c sôi, ng ch y; t h i th thì có th làm thành l a , khói en; t cái n m thì có th làm thành hòn l a, c m s t;

t c m xúc thì có th làm tro nóng, lò than; t tâm th c thì có th sanh sao l a r i kh p, làm rung ng cõi h không.

“Hai là, Ác Báo v Nghe chiêu d n ác qu . Nghi p Giao Báo v Nghe này là khi lâm chung, tr c h t th y sóng cu n ng p chìm tr i t, th n th c ng i ch t sa xu ng theo dòng n c vào ng c Vô Giác, phát sanh hai t ng : M t là, nghe rõ thì nghe th n ào, tinh th n b n lo n. Hai là, i c h n, l ng ng t không nghe th y gì, th n phách chìm m. Sóng nghe nh v y rót vào cái nghe thì có th làm thành trách móc, c t v n; rót vào cái Th y thì có th làm thành s m, thành ti ng r ng, làm h i c d ; rót vào h i th thì có th làm thành m a thành mù, r i các sâu c y kh p thân th ; rót vào cái n m thì có th làm thành m , máu, các th d b n; rót vào c m xúc thì có th làm súc v t, làm qu , làm phân, làm n c ti u; rót vào tâm ý có th làm thành ch p, m a á, p nát tâm phách.

“Ba là, Ác Báo v Ng i chiêu d n ác qu . Nghi p Giao báo v ng i này là khi lâm chung, tr c h t th y h i c y d y xa g n, th n th c ng i ch t t t tr i lên vào ng c Vô Giác, phát sanh hai t ng : M t là, ng i thông thì b các h i c xông t t b c làm cho tâm r i lo n. Hai là, ngh t m i, h i ng t không thông, n m ch t gi c trên t. H i ng i nh v y xông vào h i th thì có th làm thông, làm ng t; xông vào cái th y thì có th làm thành l a, thành u c; xông vào cái nghe thì có th làm chìm ng p, làm ch t u i, làm n c l n, làm n c sôi; xông vào cái n m thì có th làm sinh, làm th i; xông vào cái c m xúc thì có th làm x u, làm nát, làm ra núi th t l n có tr m ngàn con m t, hút n không cùng; xông vào ý ngh thì có th làm ra tro, ra khí c, làm g ch á bay lên ánh nát c th .

“B n là, Ác Báo v N m chiêu d n ác qu . Nghi p Giao Báo v n m này là khi lâm chung, tr c h t th y l i s t nung che kh p th gi i, th n th c ng i ch t t d i tung lên, m c l i treo ng c u xu ng vào ng c Vô Giác, phát sanh hai t ng : M t là, nu t vào thì k t thành giá l nh làm n t n thân th . Hai là, m a ra thì bay lên thành l a h ng, tiêu r i x ng t y. N m bi t nh v y, qua cái n m thì có th làm ra nh n ra ch u; qua cái Th y thì có th làm ra các th kim th ch t cháy; qua cái Nghe thì có th làm binh khí s c bén; qua h i th thì có th làm l ng s t r ng che h t cõi n c; qua c m xúc thì có th làm thành cung, thành tên, làm n , làm b n; qua ý ngh thì có th làm s t nóng bay, t trên không r i xu ng.

“N m là, Ác Báo v Xúc chiêu d n ác qu . Nghi p Giao Báo v Xúc này là khi lâm chung, tr c h t th y núi l n b n m t áp l i không còn l i ra, th n th c ng i ch t th y thành s t l n, r n l a, chó l a, c p sói, s t , lính ng c u trâu, la sát u ng a tay c m giáo ch a lùa vào c a thành h ng v ng c Vô Giác, phát sanh hai t ng : M t là, h p xúc thì núi ép k p mình, x ng th t nát ra máu. Hai là, lìa xúc thì ao ki m ch m ng mình, tim gan c t x .

Xúc h p nh v y qua cái xúc thì có th làm ra ng, ra quán, làm nha s nh, làm tòa án; qua cái th y thì có th làm t, làm nung; qua cái nghe thì có th làm thành p, ánh, âm, b n; qua h i th thì có th làm thành trum, y, tra, trói; qua cái n m thì có th làm cày, làm k m, chém, ch t; qua ý ngh thì có th làm r t, làm bay, làm n u, làm n ng.

“Sáu là, ác báo v Ý chiêu d n ác qu . Nghi p Giao Báo v Ý này là khi lâm chung, tr c h t th y gió d th i nát cõi n c, th n th c ng i ch t b th i lên trên không, xoay r i theo gió, sa vào ng c Vô Giác, phát sanh hai t ng : M t là, không bi t, t t mê thì hoang mang, rông ch y không ng ng. Hai là, ch ng mê, hay bi t thì kh , b nung t không cùng, au bu t không ch u n i. Ý l m l c nh v y k t vào ý ngh thì có th làm thành n i, làm ch n; k t vào cái th y thì có th làm g ng soi, làm ch ng c ; k t vào cái nghe thì có th làm ra núi l n xấp vào nhau, làm ra giá, ra s ng, ra t, ra mù ; k t vào h i th thì có th làm ra xe l a l n, làm thuy n l a, làm r l a; k t vào cái n m thì có th làm kêu la to, làm n n n, làm khóc lóc; k t vào cái xúc thì có th làm ra l n, làm ra nh , làm cho trong m t ngày v n l n s ng, v n l n ch t, làm té s p, té ng a.

“Anan, ó là m i T p Nhân và sáu Qu Báo c a a ng c. Nhân qu y u do cái mê v ng c a chúng sanh t o ra. N u các chúng sanh t o h t các nghi p d thì vào a ng c A T , ch u vô l ng kh , tr i qua vô l ng ki p. Các c n trong sáu c n t o riêng và nghi p t o ra g m c c n l n c nh thì ng i y vào tám a ng c Vô Giác. Ba th thân, kh u, ý làm ra Sát, o, Dâm thì ng i ó vào Th p Bát a Ng c. Không c ba nghi p, trong ó ch có m t cái ho c Sát hay o thì ng i y vào trong Tam Th p L c a Ng c. Ch có m t C n riêng ph m m t nghi p, ng i y vào Nh t Bách Bát a Ng c.

“ ó là do chúng sanh riêng làm, riêng t o, nên trong th gi i vào ch ng ph n, duyên t V ng T ng phát sanh, ch ng ph i v n là t có.

Thông r ng : Ch hi n báo chu c l y c a m i T p Nhân là t ki n ph n sanh ra. Có Nhân y thì có Báo y, m i tùy theo lo i. Sáu cái Giao Báo y là do sáu th c c n tr n g m thành t ng ph n. Hi n báo lúc lâm chung và qu báo sanh vào a ng c tuy ch ng lìa các c n nh ng khi t o ác nghi p c a m i T p Nhân thì sáu c n u s d ng, nên m t c n ch u ác báo thì sáu c n c ng giao nhau cái ác báo ó v y. Ví nh m t cái nghi p tham mùi v : L i n m sanh m ng khi n các cái kia c ng ch u lây. Cho nên khi L i ch u qu báo vì món n này mà dùng l a n u n ng, nên cái th y là s t á nóng; vì món n này, quay n ng th m tho nên h i th là l ng s t l n. Vì món n này b n gi t thú, chim nên xúc là tên cung n . Vì món n này, mong t ng khát khao nên ý ngh là s t nóng bay. ó là sáu Giao Báo c a Thi t C n, các c n khác có th t ó suy ra v y.

B Hi p Lu n d n kinh D ch ch ng minh : Ly là m t, Kh m là tai, C n là m i, oài là mi ng, Khôn là thân, suy ngh l i là Ly - H a c a a v tâm. t cái nghe thì Ly H a bi n n i Kh m Th y nên làm ra v c s ôi, ng ch y. t h i th thì Ly H a bi n n i C n Th nên làm ra khói en, l a . t cái n m thì Ly H a bi n n i oài Kim nên làm ra hòn l a, c m s t. t cái xúc thì Ly H a bi n n i Khôn Th nên làm ra tro nóng, lò than. t tâm th c thì Ly H a bi n n i Ly H a c a a v Tâm nên làm ra l a sao r i kh p. i v i s t cái th y thì ngh a ng nhau, nên không l p l i, ch không ph i sót. M i m i suy ra khá phù h p, có v m i l .

Sáu C n cùng t o tác c m i nghi p thì qu là a vào a ng c A T Vô Gián. Nghi p ã không gián o n thì kh c ng vô gián. N u m t c n mà g m ba, b n c n; trong m i nghi p mà thi u hai, ba nghi p; và ba th Thân, Kh u, Ý ch ng h t c sáu c n, t o nghi p Sát, o, Dâm không c m i T p Nhân, ho c hai khuy t m t, ho c ph m m t thi u hai thì nghi p nh h n nên kh ít h n. Nghi p tuy m i ng i t o riêng nh ng kh thì cùng ch u, n ng nh ch ng b ng nhau, m i m i u có ch s n, h t th y do sáu c n làm môi gi i v y.

o n tr c, m i ph ng vi tr n Nh Lai khác mi ng ng l i, nói v i Ông Anan r ng : “Lành thay ! Anan, ông mu n bi t v cái câu sanh Vô Minh. Cái khi n ông luân chuy n, k t c n c a sanh t ch là sáu c n c a ông ch ch ng ph i gì khác. Ông l i mu n bi t Vô Th ng B , khi n ông chóng ch ng an l c gi i thoát t ch t nh di u th ng, c ng là sáu C n c a ông ch ch ng ph i gì khác !” Ôi, m t C n t o nghi p thì sáu C n ch u ác báo là nh v y. M t C n thanh t nh thì các C n c thanh t nh c ng là nh v y. C mê ng ch trong kho ng s p ng a bàn tay ! B i th , th y bi t mà xoay l i thì l a ch ng th t. Th y, Nghe xoay v thì n c ch ng th chìm. Ch khi n m t C n v ngu n, sáu C n li n gi i thoát. ã không có nghi p nhân thì cái gì là nghi p qu ? V ng T ng ch ng sanh, kh p kh p là chân t nh. L i còn có a ng c nào ?

T D c S n ch d y i chúng r ng : “T S ch d y các ông b o h . Tham, Sân n i lên, m t m c phòng, ng n c m. Ch ng có d y thôi c m xúc. y là t ông mu n nh cây khô, t ng á ! L i c n gánh vác, th t không có lá cành chi khá c. Tuy nhiên nh th , l i nên t xem, ch ng c tuy t b l i l nói n ng. Ta nay vì các ông nói ra cái l i l y, hi n bày cái không l i. Cái y x a nay v n không có các th tai, m t !”

Khi y, có nhà s h i : “Sao có sáu ng chúng sanh ?”

T S n nói : “Ta n i y u luân ây, tuy trong ó, v n là ch ng nhi m !”

H i : “Ch ng rõ phi n não trong thân thì nh th nào ?”

T S n nói : “Phi n não là cái t ng tr ng gì ? Ta l i mu n ông xét xem coi, l i có m t th gì ch ng? Ch xem trên l ng gi y ba th ng ngôn ghi c hóp

thì a ph n b Kinh, Lu n làm cho l m l c. Tôi ch ng t ng xem sách v , Kinh, Lu n gì ráo ! Ông ch vì mê n i S mà b ch y. T mình ch ng nh nên bèn có sanh t tâm ! Ch a t ng h c c m t l i hay n a câu, m t Kinh m t Lu n nào thì nói cái gì B v i Ni t Bàn, th v i xu t th ? Còn c B , Ni t Bàn, th v i xu t th , ó là sanh t . Nh ch ng b s c, m t ràng bu c t c là không có vi c sanh t . Ông có th y lu t s nói các m c trong Gi i Lu t th y chính là c i g c sanh t . Tuy nhiên nh th , nghiên c u r t ráo sanh t bèn ch ng th c.

“Trên n Ch Ph t, d i n sâu ki n, tr n c u có Cái y, dù cho dài ng n t t x u ch ng ng. Cái y ch ng t ngoài n thì ch nào có ng i r i r nh ào a ng c ch ông ? Ông mu n bi t n o a ng c thì nay ây ch cái k n u v c n c sôi là ó. Mu n bi t n o ng qu thì nay ây ch cái k nhi u d i, ít th t, khi n ng i không tin là ó. Mu n bi t n o súc sanh thì hi n ây k không bi t nhân ngh a, không rõ thân s là ó. Há i gì mang lông i s ng, ch t c t, treo ng c ? Mu n bi t tr i, ng i thì ch nay ây ng i oai nghi trong s ch, ôm bát trì bình là ó. Thi t thân b o nh m thì kh i a các n o. Th nh t là ch ng c v t b Cái y. Cái y ch ng ph i là d c. C n h ng v nh núi chót vót mà ng, áy bi n m t mù mà i ! Ch y không d dàng i ng m i có chút ph n t ng ng.

“Nh nay bày ló ra u là ng i l m chuy n, thì làm sao mà tìm cái ng i si n kia cho c !

ng ch ghi nh l i l trong sách mà làm cái th y bi t c a mình, th y ng i không hi u thì sanh ra khinh m n. Cái ám ó u là ngo i o, xi n có n nh m gì cái Tâm y âu ! C n miên m t mà xét cho th u su t ! Có nói nh v y c ng v n còn là chuy n b mé c a tam gi i !

“ d i l p áo th y tu ch có b lu ng qua. n trong y l i càng t vi nh t nhi m ! Ch có r i nhàn, c n nên tr n tr ng !”

L i nh T M c Châu cùng v gi ng s ang u ng trà.

T M c Châu nói : “Tôi c u ông ch ng c âu !”

Nhà s áp : “D , tôi hi u, xin th y ch bày”.

T Châu ch cái bánh chiên, h i : “ ó là cái gì v y ?”

Nhà s áp : “S c pháp !”

T Châu nói : “Cái gã chun vào v c d u sôi này ! Ch ng k t i gia hay xu t gia, ch là t gây nghi p, g m c n, g m c nh mà ch ng c gi i thoát !”

K d thay l i l c a hai Ngài D c S n, M c Châu !

Kinh : “L i n a, Anan, n u các chúng sanh ó ch ng phá Lu t Nghi, ph m B Tát Gi i, h y báng Ni t Bàn c a Ph t mà ch ph m nh ng t p nghi p khác thì sau nhi u ki p b thiêu t, n h t t i r i thì ch u nh ng hình qu .

“N u n i b n nhân do tham v t mà gây nên t i thì khi n t i xong, g p v t thành hình g i là Quái Qu . Do tham s c mà gây nên t i thì khi n t i xong,

g p gió thành hình g i là B t Qu . Do tham d i trá mà gây nên t i thì khi n t i xong, g p súc v t thành hình g i là M Qu . Do tham h n mà gây nên t i thì khi n t i xong, g p sân thành hình, g i là C c Qu . Do tham ghi nh mà gây nên t i thì khi n t i xong, g p s suy tàn thành hình, g i là L Qu . Do tham ng o m n mà gây nên t i thì khi n t i xong, g p khí thành hình, g i là Ng Qu . Do tham l a g t mà gây nên t i thì khi n t i xong, g p u u n thành hình g i là Áp Qu . Do tham v ch bày mà làm nên t i thì khi n t i xong, g p tinh hoa thành hình, g i là V ng L ng Qu . Do tham thành t u mà gây nên t i thì khi n t i xong, g p bóng sáng thành hình, g i là D ch S Qu . Do tham bè ng mà gây nên t i thì khi n t i xong, g p con ng i thành hình, g i là Truy n T ng Qu .

“Anan, nh ng ng i y u do thu n Tình mà a l c, khi l a nghi p t khô r i thì lên làm Qu . Các th y u do cái nghi p t v ng t ng chiêu d n t i; n u ng c B thì trong tánh Di u Viên Minh, v n nào âu có.

Thông r ng : Thu n Tình, Nghi p n ng t là a l c. L a nghi p thiêu khô, th n th c ch ng mê mu i nên l i i nghi p mà l c vào n o Qu . Ái nhi m thì sanh Tình, Tình b t u Tham nên m i T p Nhân u l y tham mà nói v y.

Tham v t thì làm Quái Qu , vì l y ch ng úng lý. i T n, có Th ch Ngôn, V t B ng là ó v y.

Tham s c thì là B t Qu , gió dâm càn quét làm tiêu tan mây, m a. t Trung Châu g p h n hán thì c u kh p B t Qu m m , u l n h n cái u.

Tham d i trá thì làm M Qu , thói quen gian trá ch a quên nên bi n hi n đáng d p p l a ng i.

Tham h n thì làm C c Qu , k t oán h n n i ý nên ch u làm loài r n c phun n c c. Vân Nam, Quý Chân có nhi u, ch có i u là theo ý ng i.

Tham ghi nh thì làm L Qu , gi n h n ch ng b , kh c sâu vào c t t y, luôn luôn ch ng i suy vi mà báo thù.

Tham ng o m n thì làm Ng Qu , trong không có c, b ng r ng mà lòng c ng cao, y là tr c t khinh d i l y mình v y.

Tham l a g t thì làm Áp Qu , thói quen d i trá l a ng i, gi ng nh d i g t ng i ng say.

Tham v ch t i ch trích thì làm V ng L ng Qu , m i ch p l y tà ki n c a mình, làm yêu tinh núi, m, gi ng nh Ng Hành hóa thành yêu quái.

Tham thành t u thì làm D ch S Qu , thói quen lao tâm u ng phí, thành l i cho ng i, c mãi mi t không thôi.

Tham bẻng thì làm Truy n T ng Qu , thói quen ki n t ng úp m , a l i chuy n l , qu báo loài Qu mà còn n ng n i ng i báo n h a ph c.

M i th này u là nghi p báo t mình chu c l y. Nh ng c B thì gi ng nh m ng b ng t nh, âu có l i nói m , nên nói là “V n không có gì”. Có nhà s h i thi n s Linh n Ph t H i : “X a, có m t ông Tú Tài làm xong bài lu n Không có Qu thì có m t con Qu quát r ng : “Còn ta thì sao ?” Ý ra làm sao ?”

Ngài l y tay gãi trán, nói : “ âu gi ng !”

Nhà s h i : “Còn nh Ng T l y tay làm m chim B t C u mà kêu : “Cúc cu cu !” l i là th nào ?”

Ngài nói : “T c xu t y. Tuy v y ch ng ng c m t b ”.

X a, th gi H u Ng th y ch c i cháy tàn, có s t nh ng , bèn n ph ng tr ng báo ch t ng v i L c àm Thâm thi n s .

T hết u i ra.

H u Ng vì th th t chí, t n nhà c u c a T Diên Th ng, sau ó không ra n a.

i chúng l y làm l .

Thi n s Tr m ng Chu n nghe c, m t mình n nhà c u, v a m i c i áo thì H u Ng li n a n c s ch n.

T Chu n nói : “Ch ta c i áo ã !”

C i áo xong, H u Ng l i n, ch c lát l i dăng cây chùi ít.

T Chu n r a s ch xong, kêu em thùng n c i. H u Ng v a c m l y, T Chu n n m l y tay, nói : “Ông là Ng th gi y ?”

áp r ng : “D , ph i”.

T Chu n nói : “Có ph i là khi liêu tri khách, ông th y kh i c i mà có ch ng y không ? Chuy n tham thi n h c o ch c t y u là bi t ch an tr c a b n m nh nguyên th n. Ông g ng ép làm v y thì khó thành t u. Khi ông tàng i n, d i giày c a v Th T a, há ch ng ph i là s ng c ngay lúc y ? M i êm ông ây xách n c, a cây, há ch ng ph i là s ng c ngay lúc y ? Do âu mà không bi t ch an tr y ? L i trong cái y mà làm phi n r i i chúng !”

T Chu n xô m nh, tan tác nh vách . T ó không còn th y n a. Ch tay Ngài n m n i l n, h n n a thág m i h t.

ây là ch a vào a ng c mà làm Qu , v n không có cái nhân a ng c nên a ng c ch ng nh n ! c th i cam l ây mà u ng thì li n vãng sanh tùy ý nguy n. Nh T Tr m ng Chu n thì không ch bi t tình tr ng c a Qu Th n mà l i còn có th vì chúng Qu mà thuy t pháp cho n a.

Kinh : “L i n a, Anan, nghi p Qu ã h t thì hai th Tình và T ãng u không, m i th gian cùng ng i n c oán i g p nhau, thân làm súc sanh, tr n x a.

“Loài Quái Qu thì khi v t tiêu tan, qu báo h t, sanh n i th gian, ph n nhi u làm chim C u. Loài B t Qu thì khi gió tiêu tan, qu báo h t, sanh n i th gian, ph n nhi u làm loài báo i m k d . Loài M Qu thì khi súc ch t, qu báo h t, sanh n i th gian, ph n nhi u làm loài ch n, cáo. Loài C Qu thì khi sâu b di t, qu báo h t, sanh n i th gian, ph n nhi u làm loài có c. Loài L Qu thì khi s suy d t, qu báo h t, sanh n i th gian, ph n nhi u làm loài giun. Loài Ng Qu thì khi khí tiêu, qu báo h t, sanh n i th gian, ph n nhi u làm loài b n th t. Loài Áp Qu thì khi u u n tiêu, qu báo h t, sanh n i th gian, ph n nhi u làm loài cung c p m c. Loài V ãng L ãng Qu thì khi tinh hoa tiêu, qu báo h t, sanh n i th gian, ph n nhi u làm chim mùa. Loài D ch S Qu thì khi bóng sáng di t, qu báo h t, sanh n i th gian, ph n nhi u làm loài báo i m lành. Loài Truy n T ãng Qu thì khi ng i ch t, qu báo h t, sanh n i th gian, ph n nhi u làm loài thu n hóa.

“Anan, các loài y u do l a nghi p t xong, sanh làm súc v t tr n c . H t th y c ng u t h v ãng chiêu d n l y nghi p mà ra. Nh ãng ng B thì các v ãng duyên y v n không ch có !

Thông r ãng : Tình, T ãng ã không, áng ra không còn ch v ãng m c, v t ngoài s v t, nh ãng ch ãng kh i làm súc v t vì tr n c v y. ây là ch nói “Rõ, li n nghi p ch ãng b n lai không; ch a rõ, bèn n xong n c ”.

B i do l a Nghi p thiêu khô nên Tình, T ãng t m th i ch ãng sanh. Gi ãng nh ãng i vắc n ãng i xa, khí l c ki t qu nên muôn m i lo ãng u không, cái y ch a th t là Không v y.

Chim C u n ãng c c t cho là con, ch ãng lia n i Quái, u do tham v t mà ra. Loài báo i m x u nh chim Th ãng D ãng báo v th y tai, con H t V báo v h n hán. B t Qu qu t gió dâm c ãng là th không lành, nên làm loài báo i m x u. M Qu th ãng n ãng ch n, cáo nên làm ch n, ch n nhi u x o trá vì thói quen còn sót v y. C Qu nhóm t nhi u trùng c mà ra, nên làm loài có c, s oán c sâu xa nên nhi u l n bi n i mà ch ãng quên. L Qu d a tai, n ãng h a, vào trong thân ãng i chuy n làm loài giun sán n ãng t a trong thân, là s sót l i c a sãn h n v y. Ng Qu thì ch u ói, chuy n làm loài b n th t ó là do thói quen ãng o v t kiêu m n, nên làm cái cho ãng i nhai. Áp Qu n ãng t a ãng i, nên sanh làm trâu, ãng a hay t m kén ãng i may m c, r t cu c bi u l s l a d i tai m t v y. V ãng L ãng Qu là do thói v ch l i hòa v i khí núi, m thì sanh làm loài chim mùa, nh chim X Y n, Hàm H ãng, ãng v i th i ti t b n mùa, m i th c ãng có cái S Ki n riêng v y. D ch S Qu c sao làm loài báo i m lành ? y là do

ban u iên o th phi, cái tâm th phi ch ng ph i là không sáng soi, nên khi tình ch p, h d i h t thì tâm chân th t sanh. Nay làm loài báo i m lành b i vì ch m d t s nh c nh m b sai s v y. Truy n T ng Qu vì sao ph n nhi u làm loài thú n hóa ? Vì tr c n ng ng i nên th ng thú n theo ng i, nay qu báo có trí khôn, có th nuôi d y, y c ng là cái tâm tranh c nh mà cam ch u nghe l i v y.

Các th v ng duyên này do V ng Ki n sanh. Nh ng B , nh m t không nh m thì âu có bóng lòa, nên nói r ng “V n không ch có”.

T Huy n Sa th ng ng : “Ông ã có cái ch xu t thân r ràng hi n gi k c nh th , sao ch ng phát minh l y ? Vì âu l i theo phía khác h ng trong mi ng thân ng u n, trong ch n n o Qu làm k sanh nhai ? Ngay ây mà t l a d i r i ó ! B ng nhiên Qu Vô Th ng gi th i n ây thì v i cái m t m i l a d i, thân ki n, m ng ki n làm sao m ng cho n i. Khác nào ang s ng mà òi thoát kh i mu rùa, kh thay !

“Này các nhân gi ! Ch có n m gi cái ki n gi i ng g t ó, ông có bi t không ? Ba cõi không yên, gi ng nh nhà l a, v ch ng ông ch a ph i là ng i ã an l c, ch r t rông gây nhóm, t o b y, liên can n i ng i khác, bay i mé này, mé kia, khác nào nai hoang ch tìm n m c. N u nh v y là tranh giành v ng o c a ng i khác, bi t ch ng ?

“Qu c V ng, i th n ch ng bó bu c ông; cha m cho ông xu t gia; m i ph ng thí ch cúng d ng các ông c m áo; Th a, Long Th n la m ng, gi gìn ông. V y c n h th n, bi t n m i c. Ch cô ph lòng t t c a ng i, c mãi x p hàng trên sàng, bắm núu, r c rã mà cho là an l c. Ch a trong ó thì u là h ng c nuôi c m cháo t ng t nh trái b u lông chín héo.

“Thay i i ! Chôn xu ng t i thôi ! Nghi p th c mang mang, không g c gác n ng nh . Sa Môn mà do sao n n i th này ? Ch gi ng nh sâu b loi nhoi trên t, tôi gi là i a ng c !

“Nh nay mà ch ng rã, mai kia m t n vào trong thai l a, b ng ng a, x m i kéo cày, mang yên óng hàm, c i âm chày giã, n c l a n u thiêu, không d gi ch u n i, ph i bi t kh ng khi p. y là t ông làm l y, bi t ch ng ?

“Nh rã c y, thì li n ây v nh vi n ch ng nói v i m y ông có các chuy n y. Còn không rõ cái y thì nhân duyên phi n não, ác nghi p ch ng ph i m t hai ki p là h t âu, mà còn s ng th nh th kim c ng c a chính các ông, bi t ch ng ?”

T Huy n Sa i t bi, ch ng ti c khô mi ng, làm v l ng d c c u tr i m t pháp, áng cho ng i ta chép mà bên ph i ch ng i v y.

Ngài M t S Bá ang cùng i v i T ng S n, th y con th tr ng ch y qua tr c m t.

Ngài M t nói : “Gi i thay !”

T S n r ng : “Là sao ?”

Ngài M t : “Gi ng nh th ng dân mà c bái t ng³⁹⁵”.

T S n : “B c già c mà nói l i l y !”

Ngài M t : “Th ông thì sao ?”

T S n : “Lâu i quý phái, t m th i b v ”.

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“S c b ng s ng tuy t

Nh b c núi mây

H Hu b n c

T ng Nh qua c u

Túc³⁹⁶, Tào³⁹⁷, m u l c nên nhà Hán

Sào³⁹⁸, H a³⁹⁹ thân tâm mu n tránh Nghiêu

Vinh nh c b r i, thêm t tín

Chân tình theo d u lão ng , ti u”.

i , ch th y c a Ngài M t là c n ph i m n s tích l y tu hành. Ch th y c a T ng S n là riêng bày t ch b n lai tôn quý. Ng i x a ngay n i v t mà mình tâm, th ng th ng nh th .

L i nh T Tuy t Phong ang cùng i v i Ngài Tam Thánh, th y m t b y kh .

T Phong nói : “B y kh này, m i con u là b trái c a m t m t g ng x a !”

Ngài Thánh nói : “Bao ki p vô minh, sao cho ó rõ ràng là g ng x a ?”

T Phong nói : “T v t sanh ra r i v y”.

Ngài Thánh : “Thi n tri th c c a m t ngàn n m tr m ng i mà cái tho i u c ng không bi t”.

T Phong : “Vi c tr trì c a lão t ng này ph c t p l m !”

Ngài Thiên ng nêu ra r ng : “Ngay khi y mà th y Tuy t Phong nói : “T v t sanh ra r i” thì hãy n g n tr c m t mà nói : “D , d ”. Hãy nói c sao nh th ? Tranh thì ch ng , nh ng thì có d !”

Xem ây thì bi t c d ng c a nhà Thi n, há l y chuy n m nh y u mà lu n s h n thua ?

Kinh : “Nh l i ông nói, nhóm B o Liên H ng, L u Ly V ng và T Kheo Thi n Tinh u v n t mình bày t ra nghi p d . Nghi p y ch ng t tr i r i xu ng, c ng ch ng t t chui lên, mà c ng ch ng ph i do ai trao t ng. Chính là t h v ng r c l y r i t lãnh nh n. Trong Tâm B chúng u là h huy n v ng t ng ng ng k t.

“L i n a, Anan, các súc sanh y u tr n tr c mà n u trong lúc tr n , tr quá n c thì nh ng chúng sanh y tr l i làm ng i òi l i ch d . N u bên kia có s c l i có c phúc c thì trong loài ng i không r i b thân ng i

mà hoàn l i ch th a ó, còn n u không có phúc c thì ph i làm súc sanh
n l i ch th a.

“Anan, ông nên bi t, n u dùng ti n c a ho c s c ng i ta thì n là xong,
còn nh trong y có gi t thân m ng, ho c n th t, nh v y tr i qua nhi u ki p
n nhau, gi t nhau, gi ng nh bánh xe quay hoài, ch cao th p thay i nhau
liên h i không ngh . Tr pháp Xa Ma Tha ho c g p Ph t ra i ch ch ng
th nào thôi ngh c.

Thông r ng : L u Ly V ng ph m t i gi t h i, c Th Tôn b o r ng sau
b y ngày s ch u l a t mà vào ng c Vô Giác, ông bèn tr n trên n c, l a
t trong n c b c lên mà cháy tiêu. ây là qu báo c a l a Sân.

T kheo ni B u Liên H ng ph m dâm, n i n c n bèn san h ng n l a l n,
sau ó m i khúc t u b thiếu cháy. ây là qu báo c a l a D c.

T kheo Thi n Tinh ph m i v ng ng , tuy có th nói m i hai b kinh,
c b n thi n qu nh ng bác b nhân qu , nói r ng L u Ly V ng gi t h i
giòng Cù àm mà ch c không có qu báo. y là quá s c b t nhân nên ngay
thân ang s ng mà a vào a ng c A T . ó là ch ng t tr i r i xu ng,
c ng ch ng t t chui lên, hay ng i em cho, mà do t h v ng r c l y
v y. Trong tâm B , x a nay vô s . Ch vì v ng t ng ng ng k t, ng ng
k t mà ch ng chuy n hóa, ó là cái nhân ch u nghi p. M i ph n ng ng k t
thì ch u m i ph n qu báo, càng gi m thì càng nh i. Xu ng n làm súc
v t tr n n tr c, tr quá s n l i òi ch d . N u n nhau ch a xong
thì r t cu c không có k ra kh i, tr phi t có nh l c Xa Ma Tha, thoáng
th y m t m i B , thì s ng ng k t ó m i hóa tiêu. L i c g p Ph t ra
i, phát minh i s , t nghi p ch a tr ph i t tiêu tan. Ch ng nh th thì
xoay v n mãi n i ba cõi không h ng ng ngh .

Kinh Kim C ng nói “N u b ng i khinh khi thì v i các nghi p i tr c,
ng i ó áng l a vào ng ác mà nay b ng i khinh khi nên các t i
nghi p i tr c t b tiêu di t”.

Ngài Tuy t u t ng r ng :

“Minh châu n i tay
Có công thì th ng !
Hán, H ch ng n
Tr n không tài ngh !
Tài khéo ã không
Ba Tu n h t l i
Cù àm, Cù àm !
Bi t ta không nh ?”.

Ngài l i nói : “Khám phá r i v y”.

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“M c máu công t i

Dính li n nhân qu

Ngoài g ng, iên ch y Di n Nhã a

u tr ng ánh tan ông b p r t⁴⁰⁰

B p r t tan, n chúc nhau

L i nói tr c ây cô ph t !”.

Bài t ng tr c là “B ng i khinh ti n, ít k bi t ta”.

Bài t ng sau là “T i nghi p tiêu tr , c t là n Ng ”. Công phu tu t p c ng ch ng quý v y.

Hãy theo bài k c a Ngài Phó i S mà i m hóa ra.

T ng r ng :

“Thân tr c có báo ch ng

Ngày nay th trì kinh

T m b ng i khinh r

Chuy n n ng thành ra nh

Rõ c Y Tha Kh i

Li n tr Bi n K Ch p

Th ng y Bát Nhã quán

Ch nào ch ng Viên Thành ?”

Có nhà s h i T Vân C : “Kinh giáo có nói : V i t i nghi p i tr c l ra ng i y ph i a vào ng ác, nay i này b ng i khinh khi nên t i nghi p i tr c c tiêu di t. Ý này là sao ?”

T Vân C nói : “ ng thì ph i a ng ác, t nh thì b ng i khinh khi”.

T Sùng Th Trì nói : “Ngoài tâm có pháp, ph i a ng ác. Tr gi t k , b ng i khinh khi”.

Các v tôn túc u khéo chuy n kinh thay ! Ý ch cùng o n này ng, nên trích ra cho .

Kinh : “Nay ông nên bi t, loài chim C u kia, tr n thì tr l i hình ng i, sanh trong nhân o, tham h p h ng ngoan c . Gi ng C u Tr ng kia, tr n thì tr l i hình ng i, sanh trong nhân o, tham h p h ng quái d . Loài ch n kia tr n thì tr l i hình ng i, sanh trong nhân o, tham h p h ng ngu d i. Nh ng loài có c kia, tr n thì tr l i hình ng i, sanh trong nhân o, tham h p h ng nham hi m. Nh ng loài giun kia, tr n , tr l i hình ng i, sanh trong nhân o, tham h p h ng hèn nhất. Nh ng lo i b n th t kia, tr n , tr l i hình ng i, sanh trong nhân o, tham h p h ng nhu nh c. Nh ng loài cung c p m c kia, tr n , tr l i hình ng i, sanh trong nhân o, tham h p h ng lao nh c. Nh ng loài chim mùa kia, tr n , tr l i hình ng i, sanh trong nhân o, tham h p h ng v n hoa. Nh ng loài em i m lạnh kia, tr n , tr l i hình ng i, sanh trong nhân o, tham h p h ng thông minh. Nh ng loài thu n hóa ph i tr n , tr l i hình ng i, sanh trong nhân o, tham h p h ng thông t.

“Anan, các chúng sanh ó u do tr h t n c , tr l i hình c a cõi ng i u do t vô th y n nay iên o mà gây nghi p, sanh sát l n nhau, ch ng g p Nh Lai, ch ng nghe Chánh Pháp, trong tr n lao c v y mà xoay v n. Chúng y g i là áng th ng xót v y.

Thông r ng : Chúng sanh không nghe Chánh Pháp thì u g i là n gi t l n nhau, s ph n h n nhiên là th . Không ch ngh n chuy n Tào Tháo g t ng i cô qu , xem nh thiit d n trên bàn ; v sau b T Mã Ý tr báo, nh c m gi y n xét òi, t hào ch ng sai l t. M n ng i m t con trâu thì tr l i ng i m t con ng a, trong ch u vi há cho k ác chung thân c chí mà kh i n n sao ? B i th , oán i g p nhau thì t ph i tr n. Tr h t thì tr l i hình ng i mà thói quen còn sót ch a chuy n hóa nên h ng mê mu i, ngu si thì nhi u mà h ng thông minh sáng su t thì ít, tham h p tùy h ng lo i. Loài chim C u h n làm h ng ngoan c , vì tham v t, n ng hòn t mà n nhau, su t i ngu ngoan b t ngh a. Loài báo i m d h n làm h ng quái d , vì thói quen dâm bôn, phóng ng, t p quán còn sót nên làm h ng yêu d v y. Loài cáo, ch n h n làm h ng ngu hèn, tráo tr , không có trí, ch a có ki n th c cao siêu. Loài c ó c h n làm h ng nham hi m, oán h n có d , nên truy n c ch ng cùng. Loài giun sâ h n c sao làm h ng hèn nhất, vì khí gi n tiêu tan m t h t v y. Loài b n th t kiêu m n c sao làm h ng nhu nh c, b i vì ã làm cao thì b h th p v y. Loài cung c p m c c sao làm h ng lao nh c, b i vì u ng phí tâm th n nh c m t không ng t v y. Loài chim mùa ki n ch p c sao làm h ng v n hoa, vì theo khí h u mùa màng mà có v p v y. Loài báo i m lành mà h p vào h ng thông minh, b i vì cong v y h t thì tr l i ngay th ng, nên tánh linh ch ng u ám. Loài thu n hóa mà h p vào h ng thông t vì ki n t ng phân bi t h a ph c nên thông t không v ng m c.

Nói r ng tham h p là tham h p v i c i ngu n, theo n o ng i mà sanh v y. Các loài y theo n o ng i sanh ra : Tình, T ng tuy ngang nhau mà ch ng ph i không có thông minh và ngu mu i. Nay t trong ba n o a Ng c, Ng Qu , Súc Sanh mà ra, thì h p v i cái Tình u mê có n tám ph n m i, tham d v i cái T ng là hai ph n m i.

V t ng Thiên Trúc là Ngài K V c, i T n Hu V ng vào t L c D ng, các v T Kheo làm l , Ngài ng i ngay th ng mà nh n, r i ch nhà s tên Pháp Uyên, nói r ng : “X này c v n v t ng, nh ng v B Tát này t loài dê n”.

Ngài l i ch nhà s ng i Thiên Trúc tên Pháp H ng mà nói : “V B Tát này t cõi Tr i n”.

Ngài nhìn ra xa, th y lâu ài, nói r ng : “C ng gi ng nh tr i ao L i, nh ng ch n kia do o l c mà n, còn cõi này là do s c t nh nghi p c a chúng sanh thành t u”.

Ngài b o v i v Sa Môn tên là K Xà M t : “Ng i làm cung i n này t cõi tr i ao L i xu ng, thành vi c r i thì v tr i. D i mái ngói, trên r ng nhà, h n có ngh !”.

Tim ó qu th t có m t ngàn n m tr m món .

Ngài K V c bi t ng i th c là t cõi tr i n thì b o Pháp H ng là t tr i xu ng, Pháp Uyên t loài dê n t h n không l m.

Nhà s àm D c, hông có lông chim Tr , nên tên là D c⁴⁰¹, nhân nghe kinh Pháp Hoa mà c thoát.

L i có cô h V ng tên Tr nghe kinh Pháp Hoa g n n a b mà c thoát. u là t loài chim Tr mà n. Tr là loài v n minh, sanh trong nh n o, bèn có th ch ng qu .

---o0o---

IV. KHÔNG TU THEO CHÁNH GIÁC : THÀNH CÁC TH TIÊN

Kinh : “Anan, l i có chúng sanh t loài ng i, không n ng theo Chánh Giác tu pháp Tam Ma , mà riêng tu v ng ni m t n gi t t ng, c ng c hình hài, i vào r ng núi, ng i ch ng n c, thành m i lo i Tiên.

“Anan, các chúng sanh kia b n g ng dùng b không ng ng ngh , khi o n c thành t u, g i là a Hành Tiên.

“B n g ng dùng c cây không ng ng ngh , khi o thu c c thành t u, g i là Phi Hành Tiên.

“B n g ng dùng kim th ch không ng ng ngh , khi o hóa ch t c thành t u, g i là Du Hành Tiên.

“B n g ng làm nh ng ng tác không ng ng ngh , khi o khí tinh c thành t u, g i là Không Hành Tiên.

“B n g ng luy n nu c b t không ng ng ngh , khi nhu n c ã thành t u, g i là Thiên Hành Tiên.

“B n g ng h p th tinh hoa không ng ng ngh , khi h p th tinh túy thành t u, g i là Thông Hành Tiên.

“B n g ng làm chú thu t không ng ng ngh , khi thu t pháp c thành t u, g i là o Hành Tiên.

“B n g ng chuyên chú tâm ni m không ng ng ngh , khi chuyên ni m c thành t u, g i là Chi u Hành Tiên.

“B n g ng v th y h a giao c u không ng ng ngh , khi c m ng c thành t u, g i là Tinh Hành Tiên.

“B n g ng t p luy n bi n hóa không ng ng ngh , khi t nh giác c thành t u, g i là Tuy t Hành Tiên.

“Anan, nh ng ng i này u trong loài ng i mà luy n tâm, ch ng tu theo Chánh Giác, ch riêng c sanh lý, th ngàn v n n m, nhàn ngh trong núi sâu hay trên hoang o gi a i d ng, d t tuy t v i c nh ng i. ó c ng là trong v ng t ng trôi l n c a s luân h i. Ch ng tu pháp Tam Mu i nên khi qu báo h t thì tr l i t n vào trong sáu n o.

Thông r ng : T a Ng c, Ng Qu , Súc Sanh mà n thì d nghi p ch a h t, ch tu theo Nhân o là r i. L i có h ng t Nhân o n thì sáng su t, không còn dám t p nhi m ác nghi p, h c ng bi t ch nên tu luy n là cái Tâm Tánh x a nay, nh ng ch ng n ng theo Chánh Giác Nh Lai mà vào Tam Ma a, l i ch tu riêng theo v ng ni m, t n gi t t ng, c ng c hình hài thành ra ngo i o. Do ó mà có m i th Tiên.

Tiên ngh a là thay i, có th khi n hình hài thay i mà không ch t, cho là có Th n Ngã. Th n Ngã là Th n Th c, ó là ch ng t sanh di t t vô th y n nay; cho nên d u có th ngàn v n n m mà khi qu báo h t thì l i t n vào trong sáu n o. Chánh Giác Nh Lai y vào cái b t sanh b t di t làm Nhân a C n B n, n m m u Không, n siêu ba cõi, dù cõi tr i Phi Phi T ng c ng ch ng tr hu ng gì là Tiên ?

M i lo i Tiên là : M t là, n thu c b nh thu th ch, h ng nguyên... ch có th s ng lâu mà không th bay nên làm a Hành Tiên.

Hai là, n từng bá, ph c linh, hoàng tinh, th ng tru t... lâu ngày thân th nh nhàng nên có th phi hành.

Ba là, luy n kim th ch, diên h ng, chuy n hóa chín l n thành an, có th i m hóa, y nhà bay i nên làm Du Hành Tiên.

B n là, n ng theo ng t nh c a Âm D ng, Hùng Kinh, i u Thân⁴⁰² i u Khí, c Tinh. Lâu ngày Tinh hóa thành Khí, Khí hóa Th n, Th n hoàn h , d i thân trên không trung, nên g i là Không Hành Tiên.

N m là, nhai nu t n c mi ng, Th y th ng lên, H a giáng xu ng, da d nh b ng tuy t, m m m i nh tr th , ch ng có giao hòa v i th đ c, không khác gì ng i tr i, nên g i là Thiên Hành Tiên.

Sáu là, hút nu t tinh hoa, n ráng u ng mây, thâu thái tinh hoa Nh t Nguy t, âm th m thông v i cái Khí tinh túy nên có th i su t qua, xuyên núi, qua á không b ng n ng i. Loài gi mô⁴⁰³ hút cái tinh hoa c a m t tr ng, chân mày có c c h t cóc nên n lánh gi i. c cái Khí y còn có th thông gi i nh th hu ng là cái khí tinh hoa c a tr i t ? G i là Thông Hành Tiên.

B y là, kiên trì Chú Thu t, ng ng Th n ch ng lo n, Chú y h n linh hi n, c ng có th bay cao. Tây V c⁴⁰⁴ hay truy n Chú này, trong gì ng trì t ng ba n m thì t có th bay ra kh i. V n i t nhiên không th ngh bàn, nên g i là o Hành.

Tám là, b n g ng chuyên ni m, âm th m ch u v Th ng , ho c tâm t ng vào nh môn, bu c tâm n i rún, ch mà hay c hi u, ch dùng cái tâm soi chi u mà ch ng qu nên g i là Chi u Hành Tiên.

Chín là, ph i hi p Kh m Ly (Th y H a), Âm D ng giao c u, trong y có Tinh mà ch ng ph i là phàm Tinh. Kia cho r ng thu thái khí Âm tr cho D ng, mà t m t c a báu nhà mình là sai l m. ây c m ng m t cách t nhiên, trong kho ng kh y móng tay li n có th sanh ra thu c thành an, y là khó g p mà d thành v y, nên g i là Tinh Hành Tiên.

M i là, t ng i cái T ng v th gian thì u thành ra bi n hóa, ch chuyên t ch l ng ch ng bi n i, bèn là m t v thanh t nh, tâm t nh thân khô, hành vi d t tuy t th gian, h i t ng t nh Duyên Giác, Nh th a nên nói là T nh Giác. Tây V c ph n nhi u tu t p theo l i này, sanh lên cõi tr i Phi Phi T ng.

Tóm c l i, u ch ng ng Chánh Giác, u quy v V ng T ng mà thôi.

L Nham, t là ng Tân, ng i Kinh Xuyên, s ng vào cu i nhà ng, ba l n i thi không , ng u nhiên Tr ng An g p Chung Ly Quy n trong quán r u, c trao cho thu t tr ng sanh, th ng d o ch i chùa Quy Tông L S n, vi t lên vách l u chuông r ng :

“M t ngày thanh nhàn t t i thân

L c Th n hòa hi p, y bình an

an i n có báu, thôi tìm o

i c nh vô tâm, ch h i thi n”.

Sau ó không lâu, d o qua núi Hoàng Long th y khí màu tía t a thành l ng, nghi có d nhân, bèn vào ra m t, g p lúc T Hoàng Long cho ánh tr ng lên tòa thuy t pháp.

T Long th y, bi t là L ng Tân, bèn l n ti ng r ng : “C nh pháp tòa có k tr m pháp”.

L nghiêm ngh b c ra, h i r ng : “Trong m th t d ch a th gi i, n i th t n a th ng n u núi sông”. Hãy nói ý này nh th nào ?”

T ch ra r ng : “ y là qu gi thầy ma”.

Ông L nói : “Nào ng i, trong túi có thu c tr ng sanh b t t !”

T Long nói : “D u tr i tám v n ki p, r t cu c c ng l c không vong”.

Ông L coi th ng, phóng g m và o hông, mà ki m không ng c, bèn làm l xin ch d y.

T Long h i v n : “N i th t n a th ng n u núi sông, thì ch ng h i, nh sao là Trong m th t d ch a th gi i ?”

Ông L ngay l i nói li n kh h p, làm bài k :

“V t quách túi b u, p àn c m

Nh nay h t khoái H ng Trung Kim⁴⁰⁵

T l n g p c Hoàng Long ó

M i rõ tr c gi l c d ng tâm !”.

T d n dò g ng gi gìn nghiêm m t.

Sau, ông ra m t thi n s Trí Giác àm Châu, có nói r ng : “Tôi ngao du Sâm Huy n Thi n Châu, h ng ông xu ng n sông T ng, nay g p T Giác, th y Ngài thi n h c tinh minh, ngu n tánh thu n khi t, x p g i t nh t a, thu quang n i chi u, ngoài m t cái áo thô không còn áo nào khác, ngoài m t bình bát không còn th c gì khác, n b bên kia sanh t , p nát võ phi n nã.

“Nay ây y⁴⁰⁶ Ph t l ng b t, h , không truy n. Thi n lý di u huy n, h , âu tuy t. Gi gìn h ng v ng, th y tôi ch ng ?”

Bèn làm m t bài ký r ng :

“Ng i t, i tâm m i c u i

Thánh hi n truy n pháp ch ng r i Chân

Th nh th y khai nói Tây lai ý

n nay th t t v n không ng i”.

Nh Ông L ã nh T Hoàng Long ch bày, bèn y Chánh Giác tu Tam Ma a, không n n i làm v khách c a m i hai lo i Tiên v y.

---o0o---

V. CÁC CÔI TR I

Kinh : “Anan, các ng i th gian ch ng c u cái th ng tr , ch a th ìa b c thê thi p, ân ái, nh ng tâm không buông lung trong tà dâm. Do l ng trong sanh ra sáng su t, sau khi m ng chung, g n v i m t tr i, m t tr ng. H ng nh v y g i là T Thiên V ng Thiên.

“ i v i v nhà, dâm ái ít i, trong khi t nh c ch a c t oàn v n mùi v .

Sau khi m ng chung, v t s c sáng c a m t tr i, m t tr ng, trên nh c a nhân gian. M t h ng nh v y, g i là ao L i Thiên (Tam Th p Tam Thiên).

“G p c nh d c t m theo, qua r i không ngh nh , trong cõi nhân gian ng ít t nh nhi u. Sau khi m ng chung, an tr sáng r trong h không. Ánh sáng m t tr i, m t tr ng soi chi u ch ng b ng. Các ng i y t có ánh sáng. M t h ng nh v y, g i là Tu Di m Ma Thiên (Th i Phân).

“Luôn luôn yên t nh, nh ng khi có c m xúc n, ch a th ngh ch h n. Sau khi m ng chung, bay lên cõi tinh vi, không giao ti p v i các c nh nhân-thiên cõi d i cho n th i ki p ho i, tam tai c ng không n c. M t h ng nh v y g i là âu Su t à Thiên (Tri Túc).

“Chính mình không có lòng dâm, áp ng v i ng i mà hành s , trong lúc phô di n vô v nh sấp. Sau khi m ng chung, sanh v t vào cõi bi n hóa. M t h ng nh v y, g i là L c Bi n Hóa Thiên.

“Không có tâm th gian, ch ng theo th gian mà hành s , trong khi làm vi c y, su t thông siêu vi t. Sau khi m ng chung, v t trên t t c c nh bi n hóa và không bi n hóa. M t h ng nh v y, g i là Tha Hóa T T i Thiên.

“Anan, sáu cõi tr i nh v y thì hình th c tuy ra kh i ng, nh ng tâm tính còn dính m c. T các cõi y tr xu ng g i là D c Gi i.

Thông r ng : Cõi tr i T Thiên V ng n a ch ng núi Tu Di, nhô lên kh i bi n b n v n do tu n. M t tr i, m t tr ng m c tr c cung, xoay quanh chi u b n cõi thiên h , trên t i cõi tr i ao L i. Lên b n v n do tu n là nh núi Tu Di, b n góc, m i góc v tám cõi tr i, g m ba m i hai cõi tr i, do Thích làm ch t . Hai cõi tr i này g i là a C Thiên. B n cõi trên g i là Không C Thiên, ch ng c n m t tr i, m t tr ng mà v n th ng sáng, do hoa sen n khép mà phân ngày êm, nên g i là Th i Phân. Do ph c c m ng mà sanh lên cõi âu Su t, g i là Tri Túc hay là H Túc, ho c là Di u Túc. Sanh lên cõi tr i này, thì sau b y ngày, c Di L c phóng quang m a hoa, d n vào i n Ti u Ma Ni c a Ngo i Vi n, thuy t pháp cho phát kh i s c tinh t n. Sau ó d n cho vào N i Vi n. Ngoài hai Vi n, c òn có tr i T ng Báo do nghi p qu h u l u mà thành. Ng i tu th p thi n nghi p ã sanh lên ó, ây là ch Tam Tai có th ho i di t c. Còn ây nói “Tam Tai không n c” là ch ch c Di L c , là cung i n do H u c Trí c a thánh gi bi n hóa ra. T T ng Báo Thiên mà mong n Ngo i Vi n thì còn cách xa nh Tiên và t c, hu ng gì n N i Vi n ? Ngoài ch này u thu c c nh gi i qu báo, trên n cõi tr i L c Bi n Hoá, h có c n gì thì tùy theo ni m mà n, v t h n cõi tr i d i, nên g i là Vi t Hóa. Lên n Tha Hóa T T i Thiên thì các c nh d c l c kh i ph i nh c s c t bi n hóa, mà u do ch khác bi n hóa ra (tha hóa) mà t t i dùng.

Sáu cõi này tuy v t kh i nhân th , nh ng ch a th ã D c. Lu n Câu Xá t ng r ng : “Sáu cõi h ng d c, ôm nhau, n m tay, c i, nhìn là dâm”.

Lòng D c càng nh thì qu báo càng lên cao, b i vì D c Ái d a l c v y. H có Dính Bám t c là D c. B i th , ngay khi ng xúc hành s , su t thông siêu vi t, không m t m y may t ng v ng m i c t t i. âu ch có riêng Dâm mà thôi.

Theo Tông Thiên Thai thì nghi p báo c a sáu cõi tr c u l y Th p Thi n làm g c. N u kiêm thêm tâm h pháp là nghi p T Thiên V ng Thiên. N u kiêm thêm lòng T hóa ng i, là nghi p ao L i Thiên. N u kiêm thêm lòng ch ng não h i chúng sanh, thi n x o thu n th c, là nghi p Di m Ma Thiên. N u kiêm thêm thi n nh, thô tr và t tr , là nghi p âu Su t Thiên. D c Gi i nh là nghi p Bi n Hóa Thiên. V áo nh là nghi p Tha Hóa Thiên.

ây u là ch ng c u Chân Tâm th ng tr , ch a r i nhân qu h u vi, ph c báo tuy khác nhau, nh ng ch ng th nói là i Gi i Thoát v y.

T Th Hai M i Ba là Tôn Gi H c L c, i giáo hóa n mi n Trung n , Vua n c y là Vô Úy H i sùng tín o Ph t. T ang thuy t pháp cho vua nghe, b ng có hai ng i m c áo l a ào, l a tr ng l l y T .

Vua h i : “ y là ai v y ?”

T nói : “ ó là Thiên T Nh t, Nguy t, x a tôi ã t ng thuy t pháp cho nên n l bái”.

Giây lát không th y n a, ch còn nghe th y mùi h ng d th ng.

Nhà vua h i : “Cõi n c Nh t, Nguy t c bao l n ?”

T áp : “Là th gi i c a ngàn c Ph t Thích Ca hóa , m i cõi có tr m c Tu Di m t tr i, m t tr ng. Tôi nói r ng ra thì không th h t”.

B Tát Thiên Thân t N i Vi n c a c Di L c xu ng.

B Tát Vô Tr c h i r ng : “B n tr m n m t i nhân gian thì cõi kia ch là m t ngày êm. c Di L c trong m t th i thành t u cho n m tr m c v Thiên T ch ng Vô Sanh Pháp Nh n, ch a rõ là thuy t pháp gì th ?”

B Tát Thiên Thân nói : “Ch là cái Pháp y, ch là Ph m Âm thanh nhã khi n ng i vui nghe !”

Nh mà tin c “Ch là cái Pháp y”, trên tr i, kh p d i t v n không d s ch thì th ng tr Chân Tâm, có ch nào mà ch ng Gi i Thoát ?

---o0o---

Quy n IX

VI. CÁC CÕI TR I

A. S CGI I

Kinh : “Anan, t t c nh ng ng i tu tâm trong th gian mà không nh Thi n Na thì không có Trí Hu . Ng i có th gi cái thân không làm chuy n dâm d c, khi i khi ng i u không t ng nh , ái nhi m ch ng sanh thì không còn trong D c Gi i. Ng i y li n c b n thân làm Ph m L . M t h ng nh v y g i là Ph m Chúng Thiên.

“Thói quen dâm d c ã tr , tâm lý d c hi n ra, i v i các Lu t Nghi thì yêu thích tùy thu n. Ng i y li n có th th c hành Ph m c. M t h ng nh v y g i Ph m Ph Thiên.

“Thân tâm di u viên, uy nghi ch ng thi u, C m Gi i trong s ch, l i thêm minh ng , ng i y li n có th th ng lãnh Ph m Chúng, làm i Ph m V ng. M t h ng nh v y g i là i Ph m Thiên.

“Anan, ba h ng tr i v t này, t t c kh não không th b c bách c. Tuy ch ng ph i chân chánh tu hành Tam Ma a mà trong tâm thanh t nh các l u ch ng ng, g i là S Thi n.

“Anan, k ó hàng Ph m Thiên th ng nhi p Ph m Chúng tròn y Ph m H nh, lóng tâm ch ng ng, trong l ng sanh ra ánh sáng. M t h ng nh v y, g i là Thi u Quang Thiên.

“Ánh sáng soi nhau, chi u sáng vô t n, d i m i ph ng côi, kh p h t thành l u ly. M t h ng nh v y, g i là Vô L ng Quang Thiên.

“V n gi ánh sáng tròn , thành t u giáo th , phát ra s giáo hóa thanh t nh, ng d ng không cùng. M t h ng nh v y, g i là Quang Âm Thiên.

“Anan, ba h ng tr i v t này, t t c lo bu n không th b c bách c. Tuy không ph i chân chánh tu hành Tam Ma a, mà trong tâm thanh t nh các l u thô ã d p xu ng, g i là Nh Thi n.

“Anan, h ng Ng i Tr i nh v y, ánh sáng toàn v n thì thành âm thanh, m âm thanh bày l s m u di u, phát nên h nh tinh thu n, ti p thông v i cái vui t ch di t. M t h ng nh v y, g i là Thi n T nh Thiên.

“Tr ng r ng, thanh t nh hi n ti n, r ng phát không b b n, thân tâm khinh an, thành cái vui t ch di t. M t h ng nh v y, g i là Vô L ng T nh Thiên.

“Thân tâm, th gi i t t c u v n toàn sáng s ch, cái tánh c trong s ch ã thành t u, c nh gi i thù th ng hi n ti n, quy v cái vui t ch di t. M t h ng nh v y, g i là Bi n T nh Thiên.

“Anan, ba h ng tr i v t này, y ch tùy thu n bao la, thân tâm an n, c cái vui vô l ng. Tuy ch ng ph i chân chánh c Tam Ma a mà trong tâm an n, y hoan h , g i là Tam Thi n.

“Anan, k ó, nh ng h ng Ng i Tr i thân tâm không còn b b c bách, cái nhân kh ã h t, nh ng cái vui ch ng th ng tr , lâu r i c ng tiêu ho i. B i th , ng th i b ngay hai cái tâm kh , vui. Nh ng t ng thô n ng di t m t, tánh phúc thanh t nh sanh ra. M t h ng nh v y, g i là Phúc Sanh Thiên.

“Tâm x b viên dung, s hi u bi t thù th ng càng trong s ch, trong cái Phúc không gì che y ó, c s tùy thu n m u nhi m cùng t t v lai. M t h ng nh v y, g i là Phúc Ái Thiên.

“N u n i tâm tr c kia, nhằm chán c kh l n vui, l i nghi n ng m cái tâm x b ti p t c không ng ng, n cùng t t s buông b , thân tâm u di t, tâm ý d t ng ng, tr i qua n m tr m ki p. Ng i ó ã l y cái sanh di t làm nhân thì ch ng có th phát minh cái Tánh không sanh di t. Nên n a ki p u di t, n a ki p sau l i sanh. M t h ng nh v y, g i là Vô T ng Thiên.

“Anan, b n h ng tr i v t này, t t c c nh kh vui c a th gian ch ng th làm lay ng. Tuy ch ng ph i a b t ng chân th t c a Vô Vi, mà cái tâm có ch c thì công d ng thu n th c, g i là T Thi n.

Thông r ng : Sáu côi tr i D c Gi i tr c thì hình th c tuy ã ra kh i ng, ã lia kh i hai n o ng i và Tiên, nh ng d u v t tâm th c v n còn, cái D c Ni m ch a hoàn toàn h t h n, nên ch ng th nói là Ph m H nh c. N u ng i tu Ph m H nh mà ch bi t gi Gi i, tu o Th p Thi n, ch ng bi t

Thiền Na thì không có Trí Huệ. Bởi thì những cái Cảm Giây, chỉ có Dâm là khó dứt trừ. Thêm cái nỉm của Dâm, thì không còn Đức Giây, đó là hàng Phạm Chúng. Tâm đã lìa Đức thì Giây là Chân Giây, vì vậy các Luật Nghi vui thích tùy thuận, đó là Phạm Phạm. Cảm Giây thanh tịnh rồi thêm minh ngộ, nghĩa là ngộ Đức tức là Tánh. Giây mà không chỉ Giây, đó là Phạm Giây và nhứt tướng, tức là nhứt tướng Giây, đã lìa tám thế giới của cõi Đức, nên cái tướng thế giới không thể bị các bách, gọi là Ly Sanh H L c a. Tức là u thu c S Thiền.

Tây tr lên, không có ngôn ngữ, chỉ dùng tâm phát ra ánh sáng. Ánh sáng có minh, yên mà phân ra cao, thấp. Thiền Quang là ánh sáng còn yên. Lần lượt phát ra nhiều ánh sáng là Vô Lượng Quang, còn chia thành âm thanh vậy. Khi thành tựu cái giáo thọ, khi nào cho người thấy ánh sáng thì bị thất vọng như trong sách, tùy theo căn cơ mà lợi ích, ngộ đặng không cùng thì ánh sáng tròn vẹn thành âm thanh đó vậy. Khi cái tâm này sanh thì cùng với sự hoan hỷ phát ra, gọi là H Câu Thiền. Như người lo buồn vì thất vọng thế giới các, gọi là như sanh H L c a. Đây là u thu c v Nh Thiền.

Tây tr lên, lìa cái sự hoan hỷ trước kia mà sanh ra cái vui thanh tịnh. Cái vui này chỉ nghĩ là cảm, mà xuất sanh từ Bản Tánh thanh tịnh, tướng của cái Tịch Diệt là vui. Ban đầu nói là tiếp thông thì sự thanh tịnh còn yên, còn đã nói là thành tựu thì thân tâm khinh an, hỷ lạc vì bản tánh nhiệm mầu, như người chia sẻ cùng khắp. Duy chỉ thấy, thân tâm, tức là toàn vẹn trong sách, đây là cảm nghĩ thì thân tâm hiện tại. Như người cảm nghĩ thì thân tâm chia sẻ thì là tịch diệt hiện tại. Chỉ tùy thuận theo bản tánh thanh tịnh, quy về cái vui tịch diệt, công đức của cái tâm này cùng phát ra vì cái vui khắp thân thể, gọi là Lạc Cụ Thiền. Tuy lìa cái sự hoan hỷ trước kia mà hoan lạc yên, gọi là Ly H Diệt Lạc a. Đây là u thu c v Tam Thiền.

Cái sự hoan hỷ là nhân của khổ lạc. Lìa H thì cái nhân khổ đã hết, chỉ vui vô lượng. Cái vui này do hỷ lạc mà có, vui lâu thì cảm nghĩ ho i diệt, ho i diệt thì thành khổ. Bởi thì, Kh Vui u x b thì tướng thế giới diệt mất. Niệm x b thanh tịnh thì tánh phúc thanh tịnh hiện ra. Cái phúc do tướng thế giới mà ra nên tam tai không còn, gọi là Phúc Sanh. Kh Vui u m t, x b không chỉ x b, chỉ vui thích tùy thuận tánh phúc không gì che lấp, gọi là Phúc Ái. Như gọi là X Cụ Thiền. Tây có hai tướng: Như người ánh sáng vô lượng, thanh tịnh vô lượng, phúc đức tròn sáng mà không sanh khởi dục vọng, không có tâm sanh diệt thì hình tướng vượt Quãng Qu Thiên.

Đó là cái quả do phúc thanh tịnh rồi ngộ lìa mà cảm ngộ vậy. Như người cái tâm trước kia nhằm chán khổ lìa Vui, chuyên nghiên cứu cái tâm x b, thì x b cũng cái tâm thô mà vào tâm vi tế. Lìa bỏ cái tâm vi tế mà vào cái tâm

trí tuệ. Tâm cái tâm trí tuệ mà tiếp tục không ngừng cho nên chướng ngại tâm thức, tâm ý diệt vong. Tâm vắng lặng này gọi là Vô Tướng, bèn theo con đường xa hút nghiêng lệch mà sanh cõi trời Vô Tướng. Người đó không rõ bản tánh của vọng tâm là Không, Vọng tâm là Chướng, nên nhầm lẫn cái sanh diệt này mà cứu cái chướng sanh diệt. Dùng thân tâm u diệt vọng chướng thì là tánh chướng sanh diệt chân thực vậy. Như cá ép trong nước ách thôi!

Bạn ơi, sanh lên cõi trời đó chướng ngại là vô tướng, trừ qua nạn kiếp mới thì tâm thức không có tướng. Khi qua báo sát phật thì nạn kiếp sau có tướng mà tâm thức hiện ra nên kinh nói “Nạn kiếp u diệt, nạn kiếp sau sanh”. Trong kho tàng bản trăm chín mươi chín kiếp, một bản là không có tướng, do sự cảm nhận mới, tức Khổ Vui không thay đổi. Đây là Tam Thiệu.

S Tam Thiệu, Nh Tam Thiệu, nói là “Chướng ngại chân chánh tu hành Tam Ma a”.

Tam Thiệu, thì nói là “Chướng ngại chân chánh Tam Ma a”.

N Tam Thiệu, nói là “Chướng ngại Vô Bất tướng chân thực của Vô Vi”.

S Tam Thiệu thì tu Giới. Nh Tam Thiệu thì tu Định. Trong Phạm Hạnh thanh tịnh mà tu, tuy không nên là tà hạnh của quỷ thần, nhưng chướng ngại là Tam Ma a chân thực mà phát tâm. Đây là chướng ngại biệt gọi là Hữu Vi và Vô Vi vậy.

Tam Thiệu thì có chướng ngại, nên vui. Có chướng ngại, có vui tức là chướng ngại Tam Ma a chân thực. Đây là chướng ngại biệt gọi là có chướng ngại và không chướng ngại vậy.

N Tam Thiệu thì cái tâm có chướng ngại chướng ngại bất thiện, có tướng gọi là vô vi, nhưng đó là do dụng công thu nhiếp mà ra chướng ngại là Bất tướng chân thực. Nếu là chân Bất tướng thì các tướng không thể hiện, nên còn chướng ngại thì cái gì lay động? Nay liệch mà các cảm nhận vui của thế gian chướng ngại nên mà cho là Tam Ma a, thì Tam Ma a đó có thể tu nên vậy. Có thể tu nên thì chướng ngại là Tam Ma a vậy. Cho nên cái Tam Ma a chân thực thì chướng ngại Trí Huệ Bát Nhã bèn không thể nào biệt. Nay hàng Tam Thiệu tu tâm, chướng ngại trong Thiệu Na thì không có Trí Huệ, nên Tam Ma a chân thực có chướng ngại biệt vậy.

Hòa Thượng Chân Tâm khai thị chúng rằng: “Ngày này đã qua, mà những gì cảm theo đó mà diệt đi, như cá ít nước, thì có vui gì?”

Duy bậc Nh Tam Thiệu thì thì nhiếp diệt là vui, đó là cái vui chân thực. Bát Nhã của Bát Nhã thì pháp hạnh, thì nhiếp diệt là vui, đó là thế tục vui. Bậc Chướng ngại thì T, Bi, H, X, bản Vô Tướng Tâm đó là thế tục vui.

Thầy Sướng Phạm Hi nói rằng: “Nghe người, thôi đi! Lười lười! Đó là cái vui thế tục của Nh Tam Thiệu”.

Vân Môn nói rằng: “Nh Tam Thiệu Trí tuệ thông không chướng ngại”.

Cầm cây quạt lên, nói: “Thích Ca Lão Trạng sư!”

ó là cái vui pháp h thi n duy t.

c S n ánh, Lâm T hét, ó là cái vui t bi, h x c a ba i Ch Ph t. Ngo i tr ba th vui ó, ch ng có gì là vui v y. Th nói xem m t chúng Quy Tông ây, trong ba th vui ó hay ngoài ba th vui ó?

Ch p lâu, nói r ng : “Hôm nay trang ch bày bi n c m canh, bi u ti n, bi u c a. Tham đ r i, trong t ng ng kh p m i u ng trà i”.

Hét m t ti ng.

L i nh thi n s Nga H i Ngh a c vua Hi n Tông m i vào n i i n lu n kinh ngh a.

Có v pháp s h i : “Đ c Gi i không Thi n, Thi n n i S c Gi i, thì cõi này n ng gì mà l p ?”

Ngài nói : “Pháp s ch bi t Đ c Gi i không Thi n, ch ng bi t Thi n Gi i không đ c”.

H i : “Th nào là Thi n ?”

T Ngh a l y tay i m h không.

Pháp s không ch i áp.

Nhà Vua nói : “Pháp s gi ng kinh lu n vô cùng, th mà ch m t i m y, l i ch ng bi t là sao ?”

Cho nên cái chân Tam Ma a th t ch ng đ bi t. Bi t thì thoát ngay kh i ba cõi, k gì n b n cõi thi n ?

Kinh : “Anan, trong ó l i có n m B t Hoàn Thiên. ã di t h t t p khí chín ph m T Ho c cõi đ i, Kh Vui u m t, bên đ i không còn ch , nên an l p ch n i chúng ng ph n c a tâm x .

“Anan, Kh Vui c hai u dĩ t, tâm tranh u ch ng còn liên l y, m t h ng nh v y, g i là Vô Phi n Thiên.

“Thên thang c hành, không còn ch so o, m t h ng nh v y, g i là Vô Nhi t Thiên.

“Khéo th y m i ph ng th gi i, tròn v n l ng trong, không còn t t c đ nhi m n ng n c a tr n c nh, m t h ng nh v y, g i là Thi n Ki n Thiên.

“Cái th y trong su t hi n ti n, trui rèn không ng n ng i, m t h ng nh v y, g i là Thi n H i n Thiên.

“R t ráo các c vi, cùng t t tánh c a s c pháp, th nh p cõi không b b n, m t h ng nh v y, g i S c C u Cánh Thiên.

“Anan, nh ng b c B t Hoàn Thiên ó, ch riêng b n v Thiên V ng T Thi n c s kính nghe, nh ng không th th y bi t. Nh hi n gi có các Thánh, o tràng n i r ng sâu, ng r ng th gian u là ch tr trì c a các v A La Hán, mà ng i thô thi n c a th gian ch ng th th y bi t.

“Anan, m i tám h ng Tr i ó, c hành không giao thi p, nh ng ch a h t cái l y c a Hình S c. T ây tr l i, g i là S c Gi i.

Thông r ng : N m B t Hoàn Thiên ch ng th sanh tr l i D c Gi i, t c là b c T à Hàm, g i là B t Lai nh ng th t không ph i B t Lai v y. Qu Th Ba có th o n tr t p khí c a chín ph m, ch ng t và hi n hành u di t. D c Gi i không còn nghi p th sanh nên b o r ng “D i không có ch ”. N m h ng tr i này t c là b c T Thi n mà cái x ni m thanh t nh, nh p vào ch vi t mà l p ra cái tên v y.

tr c, i v i Kh , Vui có b , có chán thì tâm cùng c nh còn xung t, không th không có phi n não. Nóng n y, sôi n i g i là Phi n. Còn nay kh vui u di t, không còn có cái xung t, nên g i là Vô Phi n Thiên.

Tâm tuy ch ng so o, nh ng v n còn ch cho s so o, vì ch a nh h t g c r v y. Nay tâm c không còn i ãi, nên di t c nh duyên, và s nóng n y sanh ra phi n não c ng không còn, nên g i là Vô Nhi t Thiên.

B c Vô Phi n và Vô Nhi t này ch m i tr c cái thô thi n ngoài ch ch a hi n bày c cái trong s ch nhi m m u. Nay cái Th y nhi m m u l ng trong tròn v n, ngoài ch ng n ng theo tr n c nh mà sanh, trong ch ng n ng theo d nhi m thô phù mà có, bèn soi chi u m i ph ng th gi i nh ng c l u ly trong tr o, ó g i là Thi n Ki n Thiên.

Cái th y trong su t n i mình có th trui rên thành Di u S c không ng n ng i. M i ph ng th gi i t n i ta phát hóa, g i là Thi n Hi n Thiên.

C là cái vi t c a ng. M t cái vi t ã Không thì t t c các t vi Không, t t c các t vi Không nên m t vi t Không. ây t t cùng tánh c a s c pháp. Tánh S c t c Không, tánh Không là Giác. Giác là Tánh c a s c pháp v y. “Không” sanh trong i Giác, nh b t n c trong bi n thì không nh ng cùng t t tánh c a s c, mà s r t ráo c a tánh không có ch n, thì s c trong ch c u cánh m i s ch h t v y.

Kinh L ng Già nói “Tr cõi tr i S c C u Cánh, lìa các ch l i l m, n i y thành Chánh Giác”. L i này có ý v thay ! Nói là Chánh Giác là ch ng tr n i s c, ch ng tr n i không. Duy ch cõi tr i S c C u Cánh, thì s c tr c ây ã h t, không sau này ch a n, nên ó có th ch ng Vô Th ng Chánh ng Chánh Giác v y.

c Di L c nói : “M i tám ch c a S c Gi i là ba cõi tr i c a S Thi n, là do ban u huân tu pháp Thi n Na c a th ng ph m trong N n Pháp. Ba cõi tr i c a Nh Thi n là do huân tu pháp Thi n Na Th Nhì c a th ng ph m trong N n Pháp. Ba cõi tr i c a Tam Thi n là do huân tu pháp Thi n Na Th Ba c a th ng ph m trong N n Pháp. B n cõi tr i T Thi n là do huân tu pháp Thi n Na Th T c a th ng ph m trong N n Pháp. L i có n m ch t nh c tâm b t c ng c a ch Thánh , do huân tu pháp Thi n Na Th T c a th ng th ng c c ph m trong N n Pháp”.

Cõi tr i B t Hoàn này vì sao t T Thi n tr xu ng không th th y bi t ? Vì, các cõi tr i phía đ i ch tu pháp nh h u l u c a phàm phu, còn cõi tr i này tu Thánh nghi p vô l u. Thánh phàm cách bi t nên không th th y c. Ngài Vân C ng k t am núi Tam Phong, su t tu n không n trai ng.

T ng S n h i : “G n ây sao không n th trai ?”

Ngài ng áp : “M i ngày t có thiên th n dâng b a n”.

T ng S n nói : “Ta nh cho ông là Ng i y, v y mà còn cái ki n gi i th ? Chi u n ây, nhé!”

Bu i chi u Ngài ng n.

T S n g i l n : “ ng Xà Lê !”

Ngài ng c t ti ng d .

T S n nói : “Ch ng ngh thi n, ch ng ngh ác, ó là cái gì ?”

Ngài ng v am t ch nhiên an t a.

T ó, thiên th n tìm ki m mãi ch ng ra. Tr i qua ba ngày m i thoi.

L i nh Ngài Th n T ng Pháp B n th ng n thi n vi n T ng Châu cùng v i m t v t ng an c ki th .

Ngài th ng nói : “B n o tr trì chùa Trúc Lâm trong núi Tây S n t T ng Châu. Tr c chùa có m t tr á, ngày nào có r nh xin m i n th m”.

Nhà s nhân qua n i ó, nh l i l i nói y, bèn tìm ki m. n m t xóm đ i chân núi qua êm, h i v t ng trong xóm r ng : “ ây cách chùa Trúc Lâm g n xa?”

V t ng bèn ch mé m t ng n núi xa, nói : “Ch y ó. Các c già t ng truy n ó là ch c a Thánh Hi n ngày x a, nay ch còn cái tên thoi v y”.

Nhà s sanh nghi, sáng hôm sau n trong r ng trúc, qu là có m t c c á. Nh khi t giã, Ngài Pháp B n có d n “Ch gõ cây tr , li n th y c ng i”.

Bèn dùng cành cây gõ vào tr vài ti ng. B ng mây gió b n phía n i lên, trong vài th c ch ng th nhìn th y. Ch c lát quang ãng l i thì th y lâu ài cao ng t, mà mình ang ngoài tam môn, còn l ng l thì Ngài Pháp B n t trong b c ra. Trông th y r t m ng, h i han chuy n c Nam Trung, r i d n nhà s qua các c a, lên trên i n bí m t ra m t tôn túc.

V này h i lý do, thì Ngài Pháp B n nói : “N m ngoái cùng qua H T ng Châu, h n th m nhau ch n này”.

V tôn túc nói : “Sau khi dùng b a, nên m i ra v . ây không có tòa v”.

n xong, Ngài Pháp B n ti n n tam môn t giã.

R i thì tr i t t i t m, ch ng bi t âu mà i, l i th y mình bên tr á.

V y là o tràng c a b c Thánh u là các b c A La Hán tr trì, nên ng i i không th tr m th y. Hu ng l i nghi v các cõi tr i B t Hoàn ? Tuy ch ng th th y, nh ng còn có s c ch t, nên u g i là S c Gi i.

---o0o---

B. VÔ S C GI I

Kinh : “L i n a, Anan, t ch cao t t c a S c Gi i này l i có hai ng r .
“N u n i tâm x b , phát minh c Trí Hu , sánh sáng Trí Hu viên thông, thì ra kh i cõi tr n, thành v A La Hán, vào B Tát Th a. M th ng nh v y, g i là H i Tâm i A La Hán.

“N u n i tâm x b , thành t u s chán b , bi t thân là ng n ng i, trên cái ng n ng i y vào cái Không. M th ng nh v y, g i là Không X .

“Các ng n ng i ã tiêu, nh ng cái Vô Ng i không di t, trong ó còn l u l i th c A L i Da nguyên v n và n a ph n vi t c a th c M t Na. M th ng nh v y, g i là Th c X .

“S c, Không ã h t, cái Th c Tâm di t xong, m i ph ng v ng l ng, tuy t không qua l i. M th ng nh v y, g i là Vô S H u X .

“Th c tánh b t ng, do nghiên cùng cái Di t, trong n i vô t n, bày ra cái tánh d t h t, nh còn mà ch ng còn, nh h t mà ch ng h t. M th ng nh v y, g i là Phi T ng, Phi Phi T ng X .

“Nh ng h ng ó nghiên cùng cái Không, mà ch ng t t h t Lý Không. T B t Hoàn Thiên, thì cái Thánh o ã n gi i h n t t cùng. M th ng nh v y, g i là B t H i Tâm n A La Hán.

“N u t cõi tr i Vô T ng c a các ngo i o, nghiên cùng cái Không mà ch ng quay l i, mê l m không nghe Chánh Pháp thì s vào luân h i.

“Anan, trên các cõi tr i ó, m i ng i tr i là nh ng phạm phu theo s báo áp c a nghi p qu . Qu h t thì r i luân h i. Thiên V ng c a các cõi y t c là B Tát, d o qua Tam Ma a mà l n l t t ng ti n trên ng h ng v Ph t o.

“Anan, các cõi tr i T Không ó, thân tâm di t h t, cái tánh nh hi n ti n, không có s c pháp c a nghi p qu . T ó n cu i cùng, g i là Vô S c Gi i.

“Nh ng h ng ó ch ng rõ tánh Di u Giác Minh Tâm, ch a nhóm v ng t ng mà phát sanh, v ng có ra ba cõi. trong ó, h v ng theo b y n o chìm m, m i m t chúng sanh theo lo i c a mình.

Thông r ng : B n cõi tr i Vô S c là ch c a b c nh tính Thanh V n. N u h i tâm, t c là h i Trí h ng Bi, c u giúp chúng sanh, l i l c cho i, ch ng tr qu v nh th p, vào B Tát Th a, g i là i A La Hán. B c c n c ám n, ch ng th phát minh c Trí Hu , l i do tâm nh a trên, chán d i.

Chán S c n ng Không, vào Không Vô Biên X . S ch ng ng i c a thân ã tiêu, ch ng n ng n i S c. Cái Không c a không-ng i c ng di t, l i Không luôn c cái Không-có-ch -Không.

Sáu Th c c a thân c n u ã d t tuy t, ch còn l u l i toàn v n Th c Th Tám và n a ph n Th c Th B y. Th c Th B y M t Na v n không có v trí c nh, ngoài thì duyên theo s c, không, y là n ng theo sáu Th c, g i là Thô; trong thì duyên theo Th c Th Tám ch có ch p l y bên trong, không có duyên ra ngoài, g i là T . S nhàm chán cái Không, n ng theo cái Th c này g i là Th c Vô Biên X . Ti n t i n a, toàn ph n Th c Th Tám và n a ph n Th c Th B y c a th c tâm u di t, nh ng ch ng ph i có th di t th t s . ó là ch l y cái ch trong l ng không ng lay c a Th c Tâm, hoàn toàn không qua l i mà cho là cái V n-Không-Ch -Có. Chân Tánh x a nay không m t v t, nên ch Th c này di t th t c ng có v t ng t . Nh ng ây là l y cái sanh di t làm Tâm Nhân a nên cái tâm sanh di t ch a di t, ví nh dòng n c ch y xi t, xem qua gi ng nh ng yên, nên không th nói ó là cái ch Vô S H u c a Chân Tánh v y.

Cái th c tâm ã di t, th c tánh thì ch ng ng, mà l i nghiên cùng r i cho là cái B t ng c ng di t. Phạm cái B t ng thì toàn kh p, v n là Nh Lai T ng Di u Chân Nh Tánh, v n t ch ng sanh, v n t vô t n. Nay trong Tánh vô t n g ng bày b ra cái tánh t n thì cái g i là t n này c ng là n ng n i th c di t mà th y là tâm, mà cái Tánh kia v n nào có t ng t n. Cho nên trong th c tánh ch ng ng mà cho là th ng còn, t c là ch ng ph i vô t ng, nên tâm t ng ng b t. L i th y hình nh ch ng th ng còn, cho ó là t n, t c là ch ng ph i T ng, nên s trôi ch y vi t ch ng ng ng. L i hình nh ch ng t n, t c là Phi Phi T ng. Cái Phi T ng, Phi Phi T ng này m t n a thì n ng n i cái ch ng sanh ch ng di t, m t n a n ng vào sanh di t, chính là lãnh v c c a Th c m, b Th c ng n che, ch trong ni m t ng mà suy g m, ch ng th t là th y Tánh. Sanh cõi tr i này vào v n ki p Vô T ng, h t ki p ó thì l i có T ng. H ng này nghiên cùng cái Không, mà ch ng t t di u lý Chân Không, ch ng ng cái Không sanh ra trong i Giác v y.

Tuy t Thánh o c a n m cõi tr i B t Hoàn mà nghiên cùng, nh ng ch ng rõ Chân Tánh, cái ý ch tánh Giác chân Không, tánh Không chân Giác, ch ng vào B Tát Th a nên r t cu c g i là B t H i Tâm n A La Hán. H ng c n c này tuy n nh ng còn có lúc h i tâm. âu nh hàng ngo i o theo cõi tr i Vô T ng mê v i L u Ho c h u vi mà cho là Vô L u, khi qu báo h t l i n r t l i luân h i.

Ngay các cõi tr i T Không c ng ch ng kh i luân h i, thì D c Gi i, S c Gi i u là s thù áp c a nghi p qu . Thù áp h t thì r t l i luân h i, còn nghi gì n a ? Duy nh ng v Thiên V ng là ch v B Tát ng a phân

thân ng hóa, do ch i Tam Ma a, quy n bi n th hi n ra th b c, h i h ng Ph t o, c ng là con ng tu hành t ng ti n d n d n v y. Các cõi T Không này, thân tâm di t h t, tánh nh hi n ti n, tuy không có s c pháp c a nghi p qu , mà còn cái s c pháp c a nh qu . T ây n cu i cùng, h t luôn cái s c pháp c a nh qu . N u ch ng t ng tánh Di u Giác Minh Tâm, v t kh i ba cõi, ch ng bàn ch này. Ch ng t ng tánh Di u Giác thì ch ng ra kh i ba cõi, h v ng chuy n theo b y n o chúng sanh, xoay v n chìm m, u do ch a nhóm h v ng mà ra. D c Gi i là do v ng th y D c; S c Gi i là do v ng th y Trong S ch; Vô S c Gi i là do h v ng th y Không. H V ng mà có ba cõi, m i cõi mê theo cái n o c a mình. Chúng sanh ch n gi l y các n o t ng lai, ó là thân Trung H u (Trung m).

Kinh Ni t Bàn nói “N m m c a Thân Trung H u thì nh c nhữ ch ng th y c, thiên nhữ th y c. H v ng theo m i lo i mà ch y theo luân chuy n. Nói tóm l i là do th c th n ch a chuy n hóa nên m i nh v y. N u có th chuy n Th c thành Trí thì t ch ng có cái l y này”.

Ngài a T ng h i Ngài Tu S n Ch : “X nào n ?”

Ngài Tu : “Ph ng Nam n”.

Ngài T ng : “G n ây Ph t Pháp ph ng Nam th nào ?”

Ngài Tu : “Th ng l ng mênh mông”.

Ngài T ng nói : “Nào nh ta trong y tr ng ru ng mênh mông no ”.

Ngài Tu : “Còn ba cõi thì sao ?”

Ngài T ng nói : “Ông g i cái gì là ba cõi ?”

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“Bày ra l m th gi g ng làm

L u truy n tai mi ng, y chi ly

Tr ng ru ng no y, nhà th ng s

Ch ng ph i “tham (thi n) no” m y k hay !

No thi n rõ bi t “không ch c u”

T Phòng nào quý chuy n phong h u

Quên ráo, v thôi, ng chim cá

R a c ng sông xanh, khói n c thu”.

Ngài Thúy Nham Chân khai th i chúng r ng : “Ch ng th y “m t pháp” là l i l m l n ! Núi sông t ai, nh t nguy t, tinh tú, s c, không, sáng t i ch ng ph i là “m t pháp” !”

a cây g y lên, nói r ng : “Phàm phu th y cây g y, g i ó là cây g y. Ng i Thanh V n th y cây g y, nh n c cái ngoan không mà bác không có cây g y. Ng i B Tát th y cây g y, h u nh c thêm ng b n. ói t i thì n, m t t i thì ng , l nh t i thì h l a, nóng g t thì qu t mát. Ch ng

nghe nói “Nh t Thi t Trí Trí Thanh T nh” ? Nói c l i ó thì c i b l m i Th n Th a !”

Ch này cùng m t v thanh t nh v i Tr ng ru ng no y, là đáng d p v t kh i ba cõi v y.

---o0o---

C. B N GI NG A TU LA

Kinh : “L i n a, Anan, trong ba cõi y, l i có b n th A Tu La :

“N u t loài Qu , do s c h pháp, n ng th n thông nh p vào Không. H ng A Tu La này t tr ng mà sanh, thu c v loài Qu .

“N u t cõi tr i, c kém ph i sa a thì ch g n v i m t tr i, m t tr ng. H ng A Tu La này t Thai mà sanh, thu c v loài Ng i.

“Có Tu La V ng n m gi th gi i, s c m nh th u tri t không ph i s ai, có th tranh quy n v i Ph m V ng, Thích và T Thiên V ng. H ng A Tu La này do bi n hóa mà có, thu c v loài tr i.

“Anan, l i có m t s Tu La th p kém, sanh trong lòng bi n c , l n trong áy v c, ngày d o ch i trên không, t i v ng d i n c. H ng A Tu La này do th p khí mà có, thu c v loài súc sanh.

Thông r ng : Ph c l c c a Th n A Tu La b ng hàng tr i mà không có cái H nh c a tr i, nên g i là Phi Thiên⁴⁰⁷.

Kinh Th p a nói : “A Tu La có n m lo i : M t là h ng r t nhu nh c, trong núi r ng c a nhân gian. Trong hang sâu l n c a núi ph ng Tây (n) có cung i n c a Phi Thiên. Hai là, núi Di u Cao phía B c, d i bi n l n hai v n m t ngàn do tu n có cung i n c a La H u, tay có th che m t tr i, m t tr ng. Ba là, xu ng thêm hai v n m t ngàn do tu n có cung i n c a D ng Kiên, tánh nóng gi n mà ch ng ph i do u ng r u. B n là, xu ng thêm hai v n m t ngàn do tu n, có cung i n c a Hoa Man, loài này n thì r t p mà nam thì x u. N m là xu ng thêm hai v n m t ngàn do tu n có cung i n c a T Ma Ch t a La, g i là T nh Tâm, có th làm cho sóng bi n g m vang, là quê nhà bên v c a tr i Thích”.

Kinh Tr ng A Hàm nói : “Loài A Tu La trong m t ngày m t êm ch u kh ba l n. Chuy n kh t n mà vào trong cung”.

B i th , bi t r ng loài này có m t ph n thi n báo g i là Ng i-Tr i. N u lu n v s ch u kh , thì qu là d i loài ng i, nên kinh Chánh Pháp Ni m li t vào hai loài Qu và Súc Sanh. Kinh L ng Nghiêm này l y Thai, Tr ng, Th p, Hóa cùng v i b n lo i Thiên, Nh n, Qu , Súc mà nói rõ tình tr ng c a hàng A Tu La, i khái phù h p v i kinh Th p a.

Thi n s Thanh Lâm Ki n th ng ng : “Môn h c a T S , ng chim huy n nhi m, công cùng thì chuy n, ch ng thâm c u thì khó rõ. Các ông ngay ây c n ph i lia Tâm, Ý, Th c mà tham, ra kh i n o Thánh, phàm mà h c m i có th b o nh m. N u ch ng nh th , ch ng ph i con cháu c a ta”.

Có nhà s h i : “Đ a, vác lâu r i mà ch ng g p thì sao ?”

áp : “B ng m i c a vua i x a !”

H i : “Xin th y áp l i”.

áp : “Bàn tay Tu La m t tr i, m t tr ng”.

L i có nhà s h i thi n s Ph t H i : “T c Tâm t c Ph t thì th nào ?”

áp : “ u chia hai s ng tóc”.

H i : “Ch ng ph i Tâm ch ng ph i Ph t thì th nào ?”

áp : “Tai r t vòng eo tai”.

H i : “Ch ng là Tâm, ch ng là Ph t, ch ng là v t, l i là th nào ?”

áp : “Trên nh tr c, Tu La hát múa”.

L i l nh th , n u ch ng ra kh i n o Thánh phàm mà h c, lia Tâm, Ý, Th c mà tham thì làm sao dò c b n b .

---o0o---

VI. KHAI TH S H V NG C A B Y LOÀI KHUYÊN TU CHÂN CHÁNH

Kinh : “Anan, xét k ra thì b y loài a Ng c, Ng Qu , Súc Sanh, Ng i và Th n Tiên, Tr i và A Tu La nh th u là các t ng h u vi t i t m chìm m, do v ng t ng mà th sanh, do v ng t ng mà theo Nghi p, trong B n Tâm Di u Viên Minh Vô Tác thì u nh hoa m gi a h không, v n không dính bám, ch thu n là h v ng, tuy t không g c r , m i manh.

“Anan, nh ng chúng sanh ó ch ng nh n bi t B n Tâm, ch u s luân h i nh kia trong vô l ng ki p, ch ng c cái Thanh T nh Chân Th t u là do thu n theo Sát, o, Dâm v y. Còn ng c l i ba th ó thì l i sanh ra không Sát, không o, không Dâm. Có Sát, o, Dâm thì g i là loài Qu ; không có g i là loài Tr i. Có, Không p i nhau, kh i ra tánh luân h i.

“N u nhi m m u phát huy c pháp Tam Ma t là th ng h ng t ch l ng nhi m m u, trong ó hai cái Có và Không u không, mà cái Không có c hai c ng di t. Cái không Sát, không o, không Dâm còn không có, l y âu mà l i thu n theo vi c Sát, o, Dâm ?

“Anan, ch ng o n ba nghi p thì m i m i chúng sanh u có ph n riêng. Nhân m i m i ph n riêng ó mà có ng ph n chung c a các cái riêng, không ph i là không có ch nh t nh. y là do t h v ng phát sanh ra, cái h v ng phát sanh ra ó v n không có nhân, không có ngu n g c âu c .

“Ông khuyên ngài tu hành mu n c B , c t y u ph i o n tr ba cái Ho c. Ba Ho êc ch ng h t thì d u có c th n thông c ng u là công d ng h u vi c a th gian. T p khí mà ch ng di t thì l c vào ng ma, tuy mu n tr v ng, l i càng thêm h d i, sai l m. Nh Lai nói là r t áng th ng xót. ó là t mình t o ra h v ng, âu ph i là l i n i B .

“Nói nh th g i là l i chân chánh. N u nói khác th , t c là l i Ma V ng. Thông r ng : tr c, Ông Anan h i r ng : “Cái Di u Tâm toàn v n cùng kh p mà sao l i có các n o a Ng c, Ng Qu , Súc Sanh, Tu La, Ng i, Tr i... V y là có ch nh t nh hay là t nhiên ? M i m i phát ra nghi p mà m i m i t ch u là x a nay v n t có hay là do cái h v ng c a chúng sanh tích t p mà sanh ra ?”

B i th , ây tr l i chung r ng : “B y n o t i t m chìm m u là t ng h u vi. trong cái B n Tâm vô tác tròn sáng nhi m m u v n không có gì, nh hoa m trong h không, có gì là can thi p ? B n lai ch ng ph i t có v y. Ch là do v ng t ng mà th sanh, v ng t ng mà theo nghi p, nên b o là “Thói quen h v ng sanh kh i” v y. M i m i phát ra Nghi p mà m i m i t riêng ch u ph n mình, thì ch ng ph i là không có ch nh t nh. T h v ng mà phát sanh, cái mê l m (Ho c) làm nhân c a h v ng, mà h v ng là nhân c a nghi p thì ch ng ph i là t nhiên v y. H v ng sanh ra ó v n không có nguyên nhân, không có ngu n g c âu c , vì v n t th ng t ch v y. Do ba cái Sát, o, Dâm làm c n b n. Thu n theo nghi p Sát, o, Dâm ó là v ng th y ra có, ã có thì ph i chìm a b n n o ác mà th p nh t là loài Qu . Ch ng thu n theo ba nghi p mà ng c l i thì v ng th y ra Không, ã Không thì h n sanh vào ng thi n, mà loài Tr i là cao nh t. Thi n, ác tuy khác ng nh ng Có, Không p i nhau nên luân h i ba cõi không có thôi ngh . ó là do con ng i t o ra, ch ng ph i l i n i B ”.

N u nhi m m u phát huy c Tam Ma , nh n bi t B n Tâm mình, c cái thanh t nh chân th t thì g i là Di u : ch ng l i a ba cõi mà n siêu ba cõi ! Trong Chánh nh t ch th ng y không có hai th Có, Không c ! ã tr cái h v ng c a t c thì cái Không c a Không Hai c ng m t. L i o n tr cái Chân c a Ni t Bàn thì C n B n Vô Minh tiêu tan ráo s ch, mê l m t âu sanh kh i, h v ng t âu phát sanh ? Thi n còn ch a có c hu ng gì theo n i ác. Ch này c ng nh m t v n không nh m thì hoa m không âu mà t có c.

Ba Ho c, các kinh th ng ch Ki n T Ho c, Tr n Sa Ho c và Vô Minh Ho c. Ki n T Ho c c ng g i là Thông Ho c vì chung cho c ba th a cùng o n tr . Tr n Sa Ho c còn g i là Bi t Ho c, vì ch hàng B Tát m i o n tr n i. Vô Minh Ho c là ch ng t c a nghi p th c, ch có hàng B Tát i Th a m i o n tr n i.

Ch ng tr m t nh m thì tuy mu n tr hoa m, ó là càng thêm h d i, sai l m, d u cho có c th n thông c ng l c vào Ma o. Ma o ngh a là không tr Sát, o, Dâm mà tu tà nh. B i th , mu n c Vô Th ng B ph i tr ba Ho c, r a s ch t p khí. Ba Ho c ã không còn thì có âu ba cõi. N u ch ng bi t l i nói này mà b o r ng B v n Không, c n chi tr Ho c: ó là Ma nói v y.

Có m t c s h i T Tây ng Trí T ng : “Th a có thiên ng, a ng c không ?”

T T ng nói : “Có”.

H i : “Có Ph t, Pháp, T ng, Tam B o không ?”

T T ng nói : “Có”.

Ng i y l i h i nhi u i u n a, T u áp có.

Ông nói : “Hòa Th ng nói th ch ng có l m ?”

T T ng nói : “Ông t ng g p v tôn túc nào r i ?”

C s : “Tôi ã t ng tham h i Ngài Kính S n Hòa Th ng”.

T T ng nói : “Ngài Kính S n nói v i ông th nào ?”

áp : “Ngài nói th y c u không !”

T T ng h i : “Ông có v không ?”

áp : “D , có”.

T T ng nói : “Hòa Th ng Kính S n có v không ?”

áp : “D , không”.

T T ng nói : “Hòa Th ng nói Không thì c!”

ây là n i l i l t m th ng mà ch ra tin t c n siêu ba cõi, nhi m m u thay !

L i có nhà s h i thi n s ng S n Thuyên : “Hành gi thanh t nh ch ng lên thiên ng, T Kheo phá Gi i ch ng vào a ng c, thì nh th nào ?”

T Thuy n nói :

“ t n không l u nh

V kia, v t Ni t Bàn”.

Ngài n Hà t ng r ng :

“T ng h o nguy nguy i tr ng phu

M t i không Trí h p nh ngu

X a nay Ph t, T còn khó ngóng

a ng c thiên ng, há bu c ?”.

ây có th ch ng minh cho s nhi m m u phát huy Tam Ma v y.

---o0o---

VII. PHÂN BI T CÁC M MA

A. NGUYÊN DO KH I CÁC MA S

Kinh : Lúc bấy giờ, đức Nhị Lai sắp chמד תתתי thuyết pháp, nên Sĩ
Tòa, vâng lệnh tâu bày, xoay về Tỳ Kim Sơn, trải đảnh, bô kh
i chúng cùng Ông Anan rằng :

“Các ông là hàng Duyên Giác Thanh Văn h u h c, ngày nay h i tâm, h ng
v Vô Th ng Di u Giác i B . Nay ta ã nói pháp tu hành chân
chánh, nh ng các ông còn ch a bi t nh ng Ma S vi t khi tu hành Xa Ma
Tha, và T Bà Xá Na.

“C nh Ma n u hi n mà ông không th nh n bi t thì vì c làm trong s ch tâm
không c úng, l c vào tà ki n. Ho c b Ma Ng m c a ông, ho c b
Thiên Ma, ho c m c Qu Th n, ho c g p Ly M mà trong tâm không rõ thì
nh n gi c làm con. L i n a, trong ó c ít mà cho là , nh T kheo
Vô C n c T Thi n, v ng nói là ch ng Thánh, khi qu báo ch Thiên
h t, t ng suy hi n ra, bài báng qu v A La Hán là còn ph i th sanh, nên
a vào a ng c A T . Các ông nên nghe k , nay Ta vì các ông mà phân
bi t rành r ”.

Ông Anan ng d y cùng các hàng h u h c trong h i, hoan h nh l , kính
nghe l i d y b o t bi.

Ph t b o Ông Anan cùng c i chúng :

“Các ông nên bi t cái tâm th t bi t v n toàn, B n Giác Di u Minh c a
m i hai lo i chúng sanh trong th gi i h u l u cùng m i ph ng Ch
Ph t không hai, không khác. Do v ng t ng c a các ông, mê Chân Lý thành
ra l i l m. Si, Ái phát sanh, sanh mê cùng kh p nên có h không. Bi n hóa
ra cái mê không ng t nên có th gi i sanh ra. V y thì m i ph ng cõi n c
nhi u nh vi tr n này ch ng ph i là vô l u, u do v ng t ng mê l m ki n
l p.

“Ph i bi t, h không sanh trong tâm ông c ng nh i m mây trong b u tr i,
hu ng chi các th gi i trong h không y ! M t ng i trong các ông phát
kh i s v ngu n chân th t thì m i ph ng h không y th y u tiêu m t.
Làm sao các cõi n c trong h không y l i không rung ? Các ôn g tu
thi n, trau d i pháp Tam Ma a thì cùng v i m i ph ng B Tát và các v
i A La Hán vô l u tâm tinh thông h p th m nhi m, ng x trong l ng
nh nhiên. Còn t t c Ma V ng, Qu Th n, loài Tr i phạm phu thì th y
cung i n mình không c gì v , t ai rung ng, các loài th y l c bay
nh y th y u kinh s .

“H ng phạm phu hôn mu i không rõ, nên ngh l m, còn h ng kia u c
n m th th n thông, tr Lu T n Thông, luy n ti c c nh tr n lao này âu
ông phá ho i ch . B i th , Qu Th n, Thiên Ma, V ng L ng, Yêu Tinh
trong khi ông tu Tam Mu i u n qu y phá.

“Nh ng các Ma kia, tuy r t gi n d mà h trong tr n lao, còn các ông
trong Di u Giác, thì c ng nh gió th i ánh sáng, nh dao ch t n c, ch ng

h h n gì. Ông nh n c sôi, h nh giá c ng, v a g n h i m thì ch ng bao lâu mà tiêu tan. Chúng l i suông th n l c, nh ng ch là Khách. N u chúng có th phá r i c, là do ng i Ch ng m trong tâm ông. Ch nhân mà mê l m, Khách m i c d p qu y phá.

“ ng x thi n nh, giác ng không l m thì các Ma s kia không làm gì ông n i. Khi m tiêu tan vào trong tánh sáng; sáng phá c t i, t i ng n sáng thì t tiêu m t, mà chúng tà ma kia u t i t m làm sao còn dám l i qu y phá s thi n nh? N u không t ng sáng su t, b Ng m ng n che, mê l m thì chính Ông Anan là con c a Ma và thành ng i Ma. Nh Cô Ma ng Già, s c còn y u kém, ch dùng chú thu t b t ông phá Lu t Nghi c a Ph t, trong tám muôn h nh ch phá m t Gi i, nh ng vì tâm ông thanh t nh nên ch a b chìm m. Còn chúng Ma này thì phá ho i toàn thân B o Giác c a ông, gi ng nh nhà quan T T ng b ng b t ch biên, long ong xiêu l c, không th th ng c u!

Thông r ng : Ma t c là Ma La, ngh a là Sát, c ng ngh a là o t, vì hay gi t Hu M ng, c p o t thi n pháp c a mình v y. i có n m th Ma : Ng m Ma, Phi n Não Ma, Sanh T Ma, Thiên Ma và Qu Ma. H p l i thì ch có m Ma và Thiên Ma mà thôi.

m Ma t c là sanh t , phi n não n ng Ng m mà kh i lên. Thiên Ma là do tu tà nh, a h i ng i tu chánh o. L i nh T Kheo Vô C n, c ít cho là , chê báng Ph t, v ng nói A La Hán còn ph i th sanh, ó là Tà Ki n Ma, thu c v m Ma l n Thiên Ma v y. B i h y báng Chánh Pháp nên a vào ng c A T .

M t ng i phát kh i s v ngu n chân th t thì m i ph ng th gi i u tiêu m t. T t c Ma V ng, các Tr i phạm phu th y cung i n c a mình v , th y l c kinh s , bèn n qu y phá thi n nh. H ng Thiên Ma này làm h i không nhi u, chúng th n l c, nh ng v n là Khách. Ch nhân ngay n i mình, nên dùng cái Di u Giác mà phá tr n lao thì nh l y n c sôi làm tiêu n c á, l y sáng phá t i v y. Ch nhân mà mê, Khách li n ti n d p, nó phá ho i Lu t Nghi c a mình, h hao cái B o Giác c a mình, khác nào quan T T ng b t ch biên, long ong xiêu l c v y. m Ma này làm h i sâu xa. Qu y phá c là hoàn toàn do Ch Nhân, nên tu thi n nh c n ph i t ng sáng su t, ch ng cho n m m làm mê l m thì ó là Nh t Ngh a.

m là s che l p c a Th c Tình, gi ng nh mây n i. Sáng su t là s hi n l t rõ, gi ng nh b u tr i. m tiêu tan, vào tánh sáng, t c là hoàn l i tánh B n Giác. Th nên, cái B n Giác Di u Minh cùng m i ph ng Ch Ph t không hai, không khác. Ch do v ng t ng si ái, theo mê mà chuy n bi n thì có th gi i sanh. Có th gi i thì có s c m. mê luy n cái tr n lao này li n có các m th , t ng, hành, th c.

Ta muốn phá tung cái m mà nh y ra hoàn l i cái Tâm Th Viên Giác cho n khi các l u h t s ch. Còn các h ng h u l u kia luy n t i c ch ng buông, có s c th n thông nên n phá r y. N u h y Gi i, phá Lu t, hòa ng v i chúng thì tuy c th n thông, h n là con c a Ma. ây mà th u su t c, ó g i là B o Giác. Cái Giác này là ch ng t thành Ph t. Y vào cái B o Giác này, vào trong Chánh nh mà ch ng Pháp Thân, tâm tinh th m h p v i m i ph ng B Tát và Ch i A La Hán vô l u. Th ng x t ch nhiên, l ng chi u ng m trùm h không thì h không c ng còn không có thay, hu ng là l i n ng h không ó mà ki n l p các côi n ch u l u ? Có v T a Ch gi ng kinh Hoa Nghiêm h i T Tr ng Sa S m : “H không quy t nh có hay là quy t nh không ?”

T Sa nói : “Nói có c ng c, nói không c ng c. H không có thì ch có cái gi -có, h không không có thì ch có gi -không”.

H i : “Nh Hòa Th ng nói, thì có trong kinh giáo nào không ?”

T Sa nói : “ i c há ch ng nghe Th L ng Nghiêm nói “M i ph ng h không sanh trong tâm ông nh i m mây trong b u tr i”, v y há ch ng ph i khi h không sanh là ch sanh cái gi danh th i ? Kinh l i nói “M t ng i trong các ông phát kh i s v ngu n chân th t thì m i ph ng h không y th y u tiêu m t”. Th ch ng ph i khi h không di t là ch di t cái gi danh ? B i th , lão t ng nói : “Có là gi có, không là gi không”.

Ngài Tr ng Sa th u su t cái B n Giác Di u Minh nên xem h không kh i di t c ng là Nh Huy n, hu ng là các th khác !

Có Th ng T a B ng Ng n bác h c, nh nhi u n tham h i thi n s Báo Ân Minh i lu n v tông th a.

T Minh nói : “Nói nhi u càng xa o. Nay có chuy n t m h i. V y nh x a nay Ch Thánh cùng ch tiên c l i có ai ch ng ng không ?”

áp r ng : “Nh là Ch Thánh, tiên c há có ai ch ng ng ?”

T Minh nói : “M t ng i phát kh i s v ngu n chân th t, m i ph ng h không th y u tiêu m t. Nay núi Thiên Thai s s ra ó, làm sao mà tiêu m t i?”

Th y Ng n ch ng bi t bày t làm sao.

M t kh i i nghi này mà không th tiêu m t, làm sao dám nói chuy n phá tan N m m ?

---o0o---

B. PH M VIC A S C M

Kinh : “Anan, nên bi t, ông ng i o tràng, tiêu di t các ni m, ni m y mà h t thì tâm l i a ni m thu n túy sáng su t th y c , ng t nh ch ng đ i, nh

quên nh m t. ang khi an tr n i ó mà vào Tam Ma a thì nh ng i sáng m t mà ch r t t i. Cái tinh thu n c a Tánh thì trong s ch nhi m u, nh ng tâm ch a phát sáng. Th g i là ph m vi c a S c m. N u m t sáng t , m i ph ng m su t, không còn t i t m, g i là S c m h t. Ng i y có th siêu v t kh i Ki p Tr c. Xét l i nguyên do Ki p Tr c thì g c r là V ng t ng kiên c .

“Anan, ngay t i trong ó, nghiên c u tinh t ng Tánh Di u Minh, b n i ch ng k t h p thì trong kho ng ch c lát, tâm th c có th ra kh i s ng n ng i, ây g i là tinh minh tuôn tràn ra t i n c nh, ó ch do đ ng công mà t m c nh v y, ch ng ph i là Thánh ch ng. N u ch ng cho là ch ng ng thì c ng g i là c nh gi i lành, còn cho là ch ng ng vi c Thánh, t c l t vào tà.

“Anan, l i dùng cái tâm này nghiên c u tinh t ng Tánh Di u Minh, trong thân thành r ng su t, ng i y b ng nhiên trong thân mình nh t ra các th giun sán mà thân th v n y nguyên, không b th ng t n, ây g i là tinh minh tuôn tràn n i hình th , ó ch do tu hành tinh ti n mà t m c nh v y, ch ng ph i là Thánh ch ng. N u ch ng cho là ch ng ng thì c ng g i là c nh gi i lành, còn cho là ch ng ng vi c Thánh t c l t vào tà.

“L i dùng cái tâm y nghiên c u tinh t ng trong ngoài, khi y h n phách, ý chí, tinh th n, ngoài cái thân ch p th ra, u n nh p vào nhau, p i làm khách, làm ch . B ng nhiên trong h không nghe ti ng thuy t pháp, ho c nghe m i ph ng ng đi n bày m t ngh a. ây g i là s thành t u thi n ch ng c a tinh phách thay nhau lia h p, t m c nh v y, ch ng ph i Thánh ch ng. N u ch ng cho là ch ng ng thì c ng g i là c nh gi i lành, còn cho là ch ng ng vi c Thánh t c l t vào tà.

“L i dùng cái tâm y l ng trong, hi n ra sáng su t, ánh sáng bên trong phát ra, m i ph ng bi n thành s c Diêm Phù àn, h t th y m i loài hóa là Nh Lai. B y gi b ng th y Ph t T Lô Giá Na ng i trên ài Thiên Quang, có ngàn c Ph t vây quanh. Tr m c cõi n c cùng v i hoa sen cùng m t lúc hi n ra. ây g i là s tiêm nhi m c a tâm th c linh ng . Do ánh sáng c a tâm phát ra soi sáng các th gi i mà t m c nh v y, ch ng ph i Thánh ch ng. N u ch ng cho là ch ng ng thì c ng g i là c nh gi i lành, còn cho là ch ng ng vi c Thánh, t c l t vào tà.

“L i dùng cái tâm y nghiên c u tinh t ng Tánh Di u Minh, quan sát ch ng ng ng, è nén hàng ph c, ng n d t thái quá, khi y b ng nhiên m i ph ng h không thành s c b y báu hay s c tr m báu, ng th i cùng kh p, không ng n ng i nhau : xanh, vàng, , tr ng m i m i hi n ra rõ ràng. ây g i là công s c è nén quá ph n, t m c nh v y, ch ng ph i Thánh ch ng. N u ch ng cho là ch ng ng thì c ng g i c nh gi i lành, còn cho là ch ng ng vi c Thánh, t c l t vào tà.

“L i dùng cái tâm y nghiên c u, l ng su t sáng trong ch ng lo n, b ng nhiên gi a êm, trong nhà t i th y th y th y v t không khác gì ban ngày, mà nh ng v t trong nhà t i ó c ng không di t m t. ây g i là tâm t nhi m l ng ng mà th y, nên th y su t ch t i t m, t m c nh v y, ch ng ph i là Thánh ch ng. N u ch ng cho là ch ng ng thì c ng g i là c nh gi i là nh, còn cho là ch ng ng vi c thánh, t c l t vào tà.

“L i dùng cái tâm y v n nh p vào ch h dung, b n vóc b ng ng nh cây c , l a t, dao c t hoàn toàn không c m giác, l a ng n không th t cháy, d u cho c t th t c ng nh ch cây. ây là g i là cùng nh tr n, do bài tr b n i m t m c, nh p vào s thu n nh t, t m c nh v y, ch ng ph i là Thánh ch ng. N u ch ng cho là ch ng ng thì c ng g i là c nh gi i là nh, còn cho là ch ng ng vi c Thánh, t c l t vào tà.

“L i dùng cái tâm y thành t u s trong s ch, d ng công trong s ch tâm t t b c, b ng th y m i ph ng t ai, sông núi u thành cõi Ph t, y b y báu chói sáng cùng kh p. L i th y h ng sa Ch Ph t Nh Lai y kh p h không, l u i n r c r . D i th y a ng c, trên th y thiên cung, c không ch ng ng i. ây g i là a thích è nén ng ng t ng lâu ngày mà t ng hóa thành, ch ng ph i là Thánh ch ng. N u ch ng cho là ch ng ng thì c ng g i là c nh gi i là nh, còn cho là ch ng ng vi c Thánh, t c l t vào tà.

“L i dùng cái tâm y nghiên c u sâu xa, b ng nhiên gi a êm th y rõ ch búa, làng xóm bà con h hàng ph ng xa, ho c nghe l i nói c a h . ây g i là b c bách cái tâm t t b c nên nó bay ra, ch ng ph i là Thánh ch ng. N u ch ng cho là ch ng ng thì c ng g i là c nh gi i là nh, còn cho là c h ng ng vi c Thánh, t c l t vào tà.

“L i dùng cái tâm y, nghiên c u tinh t cùng t t, th y c thi n tri th c, thân th bi n hóa, trong giây lát không duyên c gì mà bi n i th . ây g i là tà tâm b loài Ly M ho c Thiên Ma vào trong thân th , khô ng duyên c gì mà thuy t pháp, thông su t di u ngh a, ch ng ph i là Thánh ch ng. N u ch ng cho là ch ng ng thì Ma s t tiêu m t, còn cho là ch ng ng vi c Thánh, t c l t vào tà.

“Anan, m i th c nh gi i hi n ra trong thi n nh nh v y u thu c v S c m, do d ng tâm giao xen l n nhau nên hi n ra cái vi c ó. Chúng sanh mê d i, ch ng bi t t xét, g p nhân duyên y, mê ch ng t bi t, cho là lên b c Thánh, thành i V ng Ng , a a ng c Vô Giác.

“Sau khi Nh Lai di t r i, các ông nên tuyên bày ngh a này trong i M t Pháp, ch Thiên Ma c d p qu y phá, gi gìn che ch cho ng i tu hành thành o Vô Th ng.

Thông r ng : Thi n Na t c là s tiêu di t các ni m c a pháp môn Ch Quán. Ch là dùng s trong l ng xoay l i cái h v ng, d t m t s sanh kh i. Quán

là các ni m ã h t nh ng còn cái tâm lìa ni m, h t th y sáng su t. Ch Quán v n không hai, t là ng t nh ch ng d i i, nh quên u là m t. Không hôn tr m, không tán lo n là Chánh Ni m. Theo ây mà vào, m i c Tam Ma chân th c. Còn n u T nh thì có mà ng thì không, Nh thì còn mà Quên thì m t, y là thu c cái c nh ng ng ng T ng, ch ng ph i là Chánh nh.

Ban u, vào Ch Quán, cái S c m ch a phá, nh ng i sáng m t mà trong ch r t t i t m, ch a th phát ra ánh sáng, b S c h n cu c, ó g i là ph m vi c a S c m.

S c m ã phá, nh m t sáng su t, m i ph ng m su t, s c nhìn soi kh p, ch ng b c nh tr c m t ng n ng i. Nh th là có th siêu v t Ki p Tr c. Ki p Tr c là do S c Pháp an nhau v i cái Th y mà thành. Nay cái Th y ch ng b S c Pháp làm cho mê l m, nên có th siêu v t. S c m này do âu mà có ra? y là do V ng t ng kiên c làm g c. V n do n i ba cái v ng t ng c a cha, c a m , c a mình giao k t nhau mà thành ra cái S c Thân b n i c ng ch c này. T ng c ng là a, l ng là Th y, h i nóng là H a, lay ng là Phong. Do b n cái ràng bu c này mà thành sáu C n. Sáu C n làm chìm tánh tròn sáng, che y Chân Tánh nên g i là m.

Nay vào Thi n Na, nghiên c u tinh t ng tính di u minh, lìa n i ti n tr n, thân c nh u không, b n i ch ng an k t nhau, tâm th c tinh thu n và s c pháp lìa nhau. Ban u thì tinh minh tuôn vào, thân ra kh i ng n ng i, ó là ngoài quên i tr n c nh. R i thì trong thân r ng su t, nh t ra giun sán, ó là bên trong quên m t thân v y. K là tinh phách thay nhau lìa h p, trong thân, ngoài thân p i làm ch , khách; trong h không nghe thuy t pháp y u, y là g n quên luôn cái hình th v y. K ó ánh sáng bên trong phát ra, th y c nh gi i Ph t, y là tiêm nhi m s linh ng mà t m c nh v y, ch không th th ng xuyên. Còn ni m Ph t Tam Mu i, th y c nh T nh , y là tâm c nh t ng ng g i là Chánh T ng, không th k vào ây. K là è nén quá mà th y nhi u s c báu. è nén c c thì ánh sáng sanh ra, ó c ng là ch thành t u c a pháp Quán Th p T ng. K là làm t nhi m l ng trong cái th y nên th y v t trong ch t i. Ch th y tr c là c nh huy n, ch th y ây là c nh th c. N u ch ng ph i d ng tâm t nhi m thì không th c. K là b n vóc h dung, ng nh cây c , dao chém, l a t không có c m giác, n u ch ng ph i thu n giác quên Thân thì không th c. K là quán chi u cùng t t, thành t u s thanh t nh, b ng th y m i ph ng côi Ph t, Thiên ng, a Ng c u không tr ng i, g n nh c Thiên Nhãn Thông v y. K là è nén cùng t t, không ch th y c v t trong ch t i mà làng m c, ch búa xa c ng th y, không nh ng nghe ti ng thuy t pháp trong h không mà nghe c nh ng l i nói c a bà con xa, g n nh c Thiên Nh Thông v y. n ch nghiên c u tinh t cùng t t thì trong ngoài

xen nhau, p i làm ch , khách. Tinh th n h n phách b ng quên ch v . Do ó, Ma c d p vào trong thân th khi n cho hình th bi n hóa, th i thay, vô c thuy t pháp, thông su t di u ngh a. ó há ch ng ph i do phá S c m, ch ng ph i b S c Pháp ràng bu c , mà ch ng bi t là b Ma b ám, d a.

M i vi c này u do nghiên c u cùng t t Tánh Di u Minh, dùng tâm Thi n Na mà giao chi n v i v ng t ng kiên c . S c ch a có th t c là Không, Không ch a có th t c là S c, thay nhau th ng b i, ch a th dung ng. ó là ch ma S c m th a c h i mà vào v y. Chúng sanh mê l m, ch ng bi t t xét s th y bi t hàng ngày cùng v i Ph t nào có gi ng, công h nh hàng ngày cùng v i Ph t nào có nh nhau ? Ng u nhiên th y các c nh y bèn cho là Thánh ch ng. Ch ng ph i Thánh mà cho là Thánh, ch ng ph i ch ng mà cho là ch ng, trong thì mê n i m Ma, ngoài thì c m v i Thiên Ma, thành ra i V ng Ng , a a ng c Vô Giác, th t áng th ng xót. B i th , c Th Tôn tuyên d y cho i M t Pháp b o h chúng sanh thành t u o Vô Th ng. N u công s c tu hành ã n m c, có th phá S c m, thì d u các vi c trên có hi n ra c ng ch ng cho là ch ng ng vi c Thánh. Trong Thi n c ng có nhi u s vi c nh v y.

Nh thi n s Nga H Trí Phu, m t hôm ch ng n trai ng, v th gi n m i Ngài.

T Phu nói : “Hôm nay tôi n du-t trang tr i no r i !”

Th gi nói : “Hòa Th ng ch ng h i âu c !”

T Phu nói : “Ông ch vi c i h i trang ch ”.

Th gi v a ra c a, b ng g p trang ch n t n ã t i trang tr i dùng b a du-t ”.

ây há ch ng ph i là thân có th ra kh i s ng n ng i ó !

Thi n s oan Nham, m t hôm có bà lão n vi ng chào.

Ngài nói : “Bà v g p i c u m y ngàn sanh m ng !”

Bà lão v , th y cô con dâu ang mang c b t ru ng v , bèn th i.

L i n a, thi n s T Chi u trong nh th y chuy n x y ra trong vòng m y m i d m mà ng i khác ch a t ng bi t. Sau này các t ng trong trang tr i nghe c, n i ra ngoài. Ngài e làm mê ho c i chúng nên nh p di t.

ó u là vi c có th làm, nh ng ch ng cho ó là ch ng ng vi c Thánh v y.

---o0o---

C. PH M VIC A TH M

Kinh : “Anan, thi n nam t y tu Tam Ma , trong Xa Ma Tha khi S c m h t, th y Tâm ch Ph t nh trong g ng sáng hi n hi n hình t ng. Hình nh có c nh ng ch a th dùng, nh ng i b M c è : tay chân y nguyên, th y nghe không l m, nh ng tâm g p khách tà mà không c ng c. ó g i là ph m vi c a Th m.

“N u M c h t è thì cái tâm lừa thân, tr l i xem m t m i, i t do, không còn ng n ng i, g i là Th m h t. Ng i y có th siêu v t Ki n Tr c, xét l i nguyên do thì g c r là v ng t ng h minh.

“Anan, thi n nam t y, ngay trong ó, c bi t sáng t , cái tâm phát minh, bên trong è nén quá , b ng n i ó phát lòng Bi vô cùng, nh v y cho n xem th y mu i mòng nh con , tâm sanh th ng xót, b t giác ch y n c m t. ây g i là công d ng è nén quá m c. Bi t thì không có l i, ch ng ph i là Thánh ch ng. Hi u bi t ch ng mê, lâu t tiêu m t. N u cho là hi u bi t vi c Thánh thì có ma Bi vào trong lòng d , th y ng i thì th ng xót, khóc th ng vô h n; sai m t Chánh nh, s b chìm m.

“Anan, l i các thi n nam t y, trong nh, th y S c m tiêu r i, Th m t rõ, th ng t ng hi n ti n nên c m kích quá , b ng trong ó sanh lòng d ng mãnh vô h n. Cái tâm m nh bén, chí b ng Ch Ph t, nói r ng m t ni m có th v t kh i ba t ng k . ây g i là công d ng l n l t quá m c. Bi t thì không l i, ch ng ph i là Thánh ch ng. N u cho là hi u bi t vi c Thánh thì có ma Cu ng vào trong lòng d , th y ng i thì khoe, ngã m n không ai b ng, n n i tâm ng i y trên không th y Ph t, d i ch ng th y ng i; sai m t Chánh nh, s b chìm m.

“Anan, l i các thi n nam t y trong nh, th y S c m tiêu r i, Th m t rõ. T i tr c thì ch a có ch ch ng m i, lui l i thì m t ch c , trí l c suy kém, vào a v Trung H y, hoàn toàn không th y gì. Trong tâm b ng nhiên sanh ra r t khô khát. Trong c m i th i th m nh không thôi, cho nh v y là t ng chuyên c n tinh t n. ây g i là tu tâm không Trí Hu , t sanh l m l c. Bi t thì không l i, ch ng ph i là Thánh ch ng. N u cho là hi u bi t vi c Thánh thì có ma Nh vào trong lòng d , ngày êm n m cái tâm treo vào m t ch ; sai m t Chánh nh, s b chìm m.

“L i các thi n nam t y trong nh, th y S c m tiêu r i, Th m t rõ, cái s c Hu quá nh, sai l m n i ch m nh m , s c bén, ôm gi các th ng tánh trong tâm, t ng mình là Ph t Lô Xá Na, c ít cho là . ây g i là d ng tâm quên m t suy xét, m vào Tri Ki n. Bi t thì không l i, ch ng ph i là Thánh ch ng. N u cho là hi u bi t vi c Thánh thì có ma D Bi t Nền Hèn Kém vào trong lòng d ; th y ng i thì t nói “Ta c Nh t Ngh a Vô Th ng”; sai m t Chánh nh, s b chìm m.

“L i các thi n nam t y trong nh, th y S c m tiêu r i, Th m t rõ, ch ch ng m i thì ch a c mà tâm c thì ã m t, xem c hai bê n, t cho

là khó hiểu, trong tâm bằng sanh lo lắng không cùng, những gì gì sự, những sự thu được. Tâm không muốn sống, những sự khác biệt hình ảnh mình sống mới thoát. Đây gọi là tu hành sai lầm phiền nhiễu. Bị thì không hiểu, chúng phải Thánh chúng. Nếu cho là hiểu bị thì vì Thánh thì có một phần thì ma Thích Lo Bùn vào trong lòng d, tay cầm dao, kiếm để cắt đứt mình, thích để bám vào, hoặc thì lo buồn, chực vào rừng núi, không muốn thấy người; sai lầm chánh niệm, sẽ bị chìm đắm.

“Lina, các thiện nam tử trong nhà, thầy Thích Mục Tiêu rồi, Thích Mục Tiêu rõ, trong thanh tịnh, tâm an nhiên, bằng nhiên tự sanh ra niềm vui vô hạn. Trong tâm mong muốn không thể dứt được. Đây gọi là sự kinh an mà không có Huệ giác nên hiểu. Bị thì không hiểu, chúng phải Thánh chúng. Nếu cho là hiểu bị thì vì Thánh thì có một phần thì ma Thích Vui Mừng vào trong lòng d, thấy người thì cười, bên ngoài cái tiệc, múa, tưng tưng rồi cũng vô những gì gì thoát; sai lầm Chánh niệm, sẽ bị chìm đắm.

“Lina, các thiện nam tử trong nhà, thầy Thích Mục Tiêu, Thích Mục Tiêu rõ, tưng tưng, bằng nhiên vô cùng sanh ra ngã mạn, những sự cho nên lòng mong muốn, quá mong muốn, và mong muốn quá mong muốn, hoặc lòng tưởng tượng mong muốn, hoặc tự lợi tự mãn những sự phát ra. Trong tâm còn kinh cảm phiền nhiễu Nh Lai, hung dữ các ác đạo như Thanh Văn, Duyên Giác. Đây gọi là những gì gì quá mong muốn, không có Huệ giác được. Bị thì không hiểu, chúng phải Thánh chúng. Nếu cho là hiểu bị thì vì Thánh thì có một phần thì ma Ngã Mạn vào trong lòng d, chúng lợi thấp, miu, phá hủy kinh điển, bồng bóng những sự ăn vì tiền bạc” ó là vàng, ngọc, hoặc gỗ, sắt. Kinh là lá cây, hay là giấy lụa. Xác chết chân tay không thể cùng kính, lưỡi sùng bái gỗ, sắt, thối là iên ó”. Những kẻ quá tin theo ó mà phẫn nát, chôn b trong đất; do gây nghi ngờ lầm lạc cho chúng sanh, đưa vào ngục Vô Gián; sai lầm Chánh niệm, sẽ bị chìm đắm.

“Lina, những thiện nam tử trong nhà, thầy Thích Mục Tiêu rồi, Thích Mục Tiêu rõ, trong chính mình, viên ngọc tinh lý, cũng tùy thuận, tâm bằng sanh vô lượng kinh an, thì nói đã thành Thánh, cũng tức thì. Đây gọi là nhân cái Huệ mà cũng các sự như trong. Bị thì không hiểu, chúng phải Thánh chúng. Nếu cho là hiểu bị thì vì Thánh thì có một phần thì lo ngại ma Thích S Trong Nh vào trong lòng d, thì cho là, chúng thêm sự phiền nhiễu. Hôm nay phải nên làm như Thích Kheo Vô Văn, gây nghi ngờ lầm cho chúng sanh, đưa vào ngục A T; sai lầm Chánh niệm, sẽ bị chìm đắm.

“Lina, các thiện nam tử trong nhà, thầy Thích Mục Tiêu rồi, Thích Mục Tiêu rõ, trong chính mình, cũng tánh hình mình, trong sự bằng xoay hình ảnh sự sống như vì nên đi, bác bỏ không có nhân quả, một mình mình vào Không. Tâm Không hiểu nên thì nên tâm sanh chấp ch là nên đi mãi mãi. Bị thì không hiểu, chúng phải Thánh chúng. Nếu cho là hiểu bị thì vì

Thánh thì có ma Không vào trong lòng d , bèn bài báng s gi Gi i cho là Ti u Th a, còn B Tát ng Không có gì mà gi hay ph m ! Ng i này th ng ch thí ch tín tâm, n th t u ng r u, làm nhi u i u dâm u . Nh có s c Ma mà nhi p ph c ng i ta, khi n ch ng sanh nghi báng. Qu vào tâm lâu ngày : n u ng c t ái c ng không khác gì r u th t, c cho là m i th u Không. Phá Lu t Nghi c a Ph t, làm ng i khác l m l c m c t i; sai m t Chánh nh, s b chìm m.

“L i n a, các thi n nam t y trong nh, th y S c m tiêu r i, Th m t r ò, tham n m cái h vinh, n sâu vào tim c t, trong tâm b ng có lòng yêu vô h n sanh ra. Yêu th ng quá phát cu ng, bèn làm chuy n tham d c. ây g i là c nh nh an thu n vào tâm, không có Hu t gi , l m vào Ng D c. Bi t thì không l i, ch ng ph i Thánh ch ng. N u cho là hi u bi t vi c Thánh thì có ma D c vào trong lòng d , m t b nói D c t c o B , d y hàng c s bình ng mà hành D c, nh ng ng i hành Dâm g i là t gi Pháp. Do s c Th n Qu nhi p ph c ng i phạm phu trong i M t Pháp nhi u n c m t tr m, hai tr m, n m tr m, sáu tr m, nhi u n ngàn v n. Khi tâm ma sanh chán, lìa kh i thân th , oai c ã không còn thì sa vào l i pháp lu t. Gây nghi l m cho chúng sanh, vào ng c Vô Giá n; sai m t Chánh nh, s b chìm m.

“Anan, m i th c nh hi n c a Thi n Na nh v y u thu c v Th m, do đ ng tâm giao xen l n nhau mà hi n các vi c ó. Chúng sanh mê d i, ch ng bi t t xét, g p nhân duyên y, mê ch ng t bi t cho là lên b c Thánh, thành i V ng Ng , a ng c Vô Giá n. Sau khi Ta di t , các ông hãy em l i nói này c a Nh Lai truy n đ y cho i M t Pháp, khi n kh p chúng sanh u t ng ngh a ó, không cho Thiên Ma c đ p qu y phá, gi gìn che ch cho ng i tu hành thành o Vô Th ng.

Thông r ng : S c m ch a tiêu thì tâm bám vào s c mà th y các c nh khác l , v y là ma ch a nh p vào tâm v y. ây là S c m di t mà Th m còn. Th m là ch n m Th c Tr c, h v ng th ng th nh n, th ng thu lãnh, nh trong g ng sáng hi n ra c nh t ng. Cái th h minh, v n ó là Tâm Ph t, mà vì sao cho là v ng t ng ? Ch vì sanh ra m t vi c ch p tr c mu n ch ng c mà cho là th t, bèn b Th m ng n che, nên ch ng c Chánh nh. Cho nên Th m ch a phá thì ch ng lia n i n m c n, ví nh Tâm g p khách tà, b M c è thì tuy có cái h minh mà ch ng làm gì c. Th m ã phá tr thì s sáng su t ch ng còn n ng theo C n, nh ã h t M c è thì tâm i hay u t do, mà có th tr l i xem cái m t mình, h minh c đ ng, t c là siêu v t Ki n Tr c. Cái Ki n i nh n lãnh các c nh, an nhau mà thành Tr c, nay thì h minh r ng sáng không còn ng n ng i, y là tr c h t ã nh b t cái th y. G c r c a cái th y ã nh b t thì còn có gì làm cho cái Th y b nh n lãnh mà thành cái Tr c ?

S c m ch a tiêu thì tâm ch a phát sáng. S c m ã h t thì c sáng su t l n, ó là v ng t ng h minh. Ng i chánh ng thì xem s h minh này c ng ch là c nh. Duy ch có h ng nghiên c u tinh t ng tánh Di u Minh mà bên trong è nén quá , t c là quên mình cùng t t, th y v t u là mình nên xem mu i mòng nh con mà Tâm Bi sanh ra.

H minh hi n ti n, c m kích quá , nên cho r ng có th sánh b ng Ch Ph t mà tâm d ng mãnh sanh ra.

nh m nh mà Hu y u thì trong kho ng cái m i (Th m) và cái c (S c m) m m t không có ch n ng, nên th m nh ch ng thôi, tâm treo vào m t ch mà t cho là tinh t n.

S c Hu v t quá nh bèn t nghi mình là Ph t, d sanh y yên ngh , nên chìm m vào Tri Ki n, t nói là ã c quang minh chi u kh p, ch có Ch Ph t m i b ng c mìn h.

Ti n th i m t ch c n c , t sanh hi m khó, cho r ng ta có n i lo l n vì có cái thân này nên th ng c u ng i gi t mình i, s m c gi i thoát, ch không ch là th m nh không thôi.

trong thanh t nh, tâm an n r i, không còn lo l ng khó hi m, li n sanh ra cái m ng vui vô h n. Vui m ng c vô ng i gi i thoát mà ca múa vô . y là do không có Hu t c m.

M ng h t m c thì t cho là , li n sanh i Ngã M n. M n có b y th : M n, Quá M n, M n Quá M n, T ng Th ng M n, H Li t M n, Ngã M n và Tà M n. M n là ch ng kính. Quá M n là cho mình h n ng i mà kiêu ng o. M n Quá M n c hai m n trên : ã không kính tr ng l i còn có ý l n l t. T ng Th ng M n là cho mình h n. H Li t M n là khinh th ng b c áng kính. Ngã M n là cho r ng n m U n này có Ngã. Tà M n là khinh th ng cái Chánh. Vì trong nh, duyên theo Chánh Pháp nên ch ng nói v Tà M n. T ng Th ng là ch a c mà nói là c. Ty Li t là hèn kém mà t khoe, nên khinh th ng b c áng kính.

N u có s c Hu , viên ng tinh lý, S c m tiêu, s sáng su t tròn y, c i khinh an. Khinh an trong b y Giác Chi, th c a nó thu c v nh. nh mà g m c Hu thì thông su t Chánh o. Ch vì cho v y là , không c u ti n nên ng i trong hang c a s trong s ch nh nhàng mà làm v T Kheo Vô V n v y !

N u cái x ni m thanh t nh, m t m c nh p Không, sanh ra ki n gi i o n di t, r i bác b nhân qu , h y báng ng i gi Gi i, cho là qu Ti u Th a, còn ta là B Tát ng Không thì làm gì có gi hay ph m ! Do ó, phá h y Lu t Nghi, tuy ng i y t cho là siêu thoát, mà không ng là b ma sai s .

Th m h minh mà ch ng tham mùi v c a nó thì Ái D c ch ng sanh. Còn nh tham m h minh thì yêu th ng n phát cu ng, l m vào Ng D c, thì hai c nh Phi n Não và D c u phát kh i.

Ngài Thiên Thai nói “Đức Phật sanh ra, chúng Phật có thể sống”.

Nay chúng Phật sanh số mê lầm quá nhiều. Nếu thấy người khác, tâm chúng, mắt chúng nhìn con số chúng, người thì gớm thét. Nếu chúng rõ biết thì có thể đản người nên chúng Phật các thứ chúng. Một niệm Ái sanh ra gây ra cái nhìn vậy. Do đó chúng Phật nên sanh ra chúng Phật, cái nhìn rồi.

Một thế chúng Phật Thiên Na như vậy đều do chúng Phật tánh minh, dùng cái tâm thì nên cùng với chúng Phật minh giao tranh thua chúng, nên có các số dính mắc như bị, chúng Phật, kinh, lo buồn, hành dâm... rõ ràng là mắc vào Ma.

Kinh Đại Bát Nhã nói “Ma có thể vào tâm chúng Phật chúng sanh, khi chúng Phật quy y Phật của Ma, như keo dính. Chúng Phật chân không có gì khó vì số Ma nhiếp giữ nên như vậy”.

Chúng Phật chán kinh an, cái tâm Không nhìn thấy, tin là Phật, sao lại sai một Chánh pháp? Bởi vì, Chánh pháp thì chúng Phật hành, chúng Phật Minh, mà chúng Phật có cái kiến giải Phật Minh. Kinh Pháp Hoa nói “Bám sâu pháp hành, giải chúng Phật thâu, bèn bài bác các người trì Giới”. Thế nên, họ còn giữ cái Phật Kiến trong tâm thì đó là ma óng vậy.

Ngài Hàng Ma Thế Thế Ngài Bồ Đề Tôn Tử.

Ngài Tú hỏi: “Ông tên là Hàng Ma, đây không có núi, ma cây, ông đi làm thành Ma chúng Phật?”

Ngài Thế Thế: “Có Phật thì có Ma”.

Ngài Tú nói: “Ông nói là Ma thì họ là an trú chúng Phật gì biết thế?”

Ngài Thế Thế nói: “Chính Phật chúng Phật không, chúng Phật gì nào có?”

Linh, Hòa Thế Thế Lâm thế thế quát chúng Phật Thế Thế, Phật Hạnh là yêu chúng Phật, tay Ngài chúng Phật nói là hàng Phật ma. Vua thế thế nhà số linh tham họ thì nói “Ma chúng Phật! Ma chúng Phật!”

Riley kỳ m qu lôn x, tr v ph chúng Phật.

Nh thế thế nói, sau đó chúng Phật mà không nói gì nữa.

Có nhà số hỏi: “Một hai chúng Phật, vì sao hàng ma?”

áp chúng Phật: “Gi chúng Phật không ánh con nhà nghèo!”

Hỏi: “Một hai chúng Phật sau vì sao chúng Phật hàng ma?”

áp chúng Phật: “Gi chúng Phật không ánh con nhà nghèo!”

Cho nên, ban đầu thì linh số hàng Phật hàng ma, rồi thì linh số chúng Phật hàng Phật hàng ma. Theo hai cách hàng ma vậy, một thế thế là chúng Phật tâm Thánh giới, nên chúng Phật là ma làm vậy.

T Lâm Thế Thế tháp của S Thế Thế.

Vấn chúng Phật: “L Phật chúng Phật hay l Thế Thế chúng Phật?”

T Thế Thế nói: “Phật, Thế Thế chúng Phật!”

Vấn chúng Phật nói: “Phật, Thế Thế vì ông có oan thù gì?”

T T ph t tay áo mà i ra.

ây ch ng ph i là ch ng l tháp mi u y ?

T n Hà chùa Hu Lâm g p lúc ti t tr i r t l nh, l y t ng Ph t g t h m.

Vi n ch la r ng : “Sao c t t ng Ph t g c a tôi ?”

T Hà l y g y b i tro nói : “Tôi t l y xá l i”.

Vi n ch nói : “Ph t g sao có xá l i !”

T Hà nói : “ ã không có xá l i thì l i l y hai v t n a !”

Vi n ch t ó v sau, râu, mà r ng h t.

Ngài u T nêu ra r ng : “Ch ng hi u thì làm khách, phi n nh c ông ch nhân !”

T ng r ng :

“Hang x a râu l p c a l nh tanh

Bay y kinh nguy, ch y y mê

êm khuya l nh m ình Châu l a

Ch ng hi u, ông câu b ng t nghi”.

ây ch ng ph i là phá h y kinh t ng y ? Chính vì hai v vi n ch có Ph t-T -ma, có Kinh-T ng-ma ch n ngang trong l ng ng c, nên hai T Lâm T , n Hà dùng th o n xu t cách nh b t i, r t cu c l i ch ng t ng . C nh gi i c a b c i nhân, ch ng ph i là ch bi t, ch tin c a h ng t m th ng v y.

---o0o---

D. PH M VIC A T NG M

Kinh : “Anan, thi n nam t kia tu Tam Ma , khi Th m h t r i, tuy ch a h t các L u, nh ng tâm r i kh i hình hài nh chim ra kh i l ng. T phàm thân này ti n lên, tr i qua sáu m i Thánh V B Tát, c Ý Sanh Thân, tùy ý i l i không ng n ng i, ã có th thành t u nh v y. Ví nh có ng i ng say nói m , ng i y tuy không hay bi t gì, nh ng l i nói ã thành âm v n, th t khi n nh ng ng i không ng u hi u c l i nói y. ây là ph m vi c a T ng m.

“N u ng ni m h t, v ng t ng v t v tiêu tr , thì n i Tâm Giác Minh nh b h t b i d , m t dòng sanh t u uôi soi sáng kh p, g i là h t T ng m. Ng i y m i có th v t kh i Phi n Não Tr c, xét l i nguyên do thì g c r là v ng t ng dung thông.

“Anan, thi n nam t kia, Th m ã h di u, không còn m c các tà l , nh tròn y phát sáng, trong Tam Ma tâm l i a thích s tròn y sáng su t, thúc y t t ng thêm tinh nh y, tham c u thi n x o. B y gi Thiên Ma

ch c d p y, cho tinh th n gá vào ng i khác, mi ng nói kinh pháp. Ng i ó không bi t b Ma gá vào, t nói ã c Vô Th ng Ni t Bàn, n ch thi n nam t c u thi n x o kia, tr i tòa thuy t pháp. Thân hình ng i ó giây lát, ho c làm T Kheo cho ng i kia th y, ho c làm Thích, ho c làm ph n , ho c làm T Kheo Ni, ho c n m trong nhà t i mà thân có hào quang chói sáng. Ng i tu hành kia mê d i l m cho là B Tát, tin theo l i d y, chao o cái tâm, phá Lu t Nghi Ph t, lén làm vi c tham d c. Mi ng Ma a nói s r i may, bi n i, ho c nói Nh Lai ra i ch này ch n , ho c nói v Ki p H a, ho c nói có ao binh làm ng i ta s hã, khi n cho nhà c a, s nghi p vô c hao tán. ây g i là Quái Qu , lâu n m thành Ma, khu y r i ng i tu hành. Khu y r i chán r i, b thân ng i không gá n a thì t cùng th y u sa vào l i pháp lu t. Ông nên t bi t tr c thì kh i l t luân h i, còn mê l m không bi t thì a ng c Vô Gián.

“Anan, l i n a, thi n nam t kia, Th m ã h di u, không còn m c các tà l , nh tròn y phát sáng, trong Tam Ma tâm l i a thích i ch i, cho t t ng bay i, tham c u tr i qua nhi u ch n. B y gi Thiên Ma ch c d p y, cho tinh th n gá vào ng i khác, mi ng nói kinh pháp. Ng i y không bi t b Ma gá vào, r i t nói ã c Vô Th ng Ni t Bàn, n ch thi n nam t mu n ngao du kia, tr i tòa thuy t pháp. Hình ng i ó không thay i, nh ng nh ng ng i nghe pháp b ng t th y mình ng i trên hoa sen báu, toàn thân hóa thành s c vàng sáng chói. C th y thính chúng, m i m i u nh v y, c s ch a t ng có. Ng i tu hành kia mê d i l m cho là B Tát, tâm tr nên dâm d t, phá Lu t Nghi Ph t, lén làm vi c tham d c. Mi ng Ma a nói các c Ph t ng hóa ra i, ng i y, ch y là c Ph t y. Ng i kia hóa thân n ây t c là v B Tát kia, n giáo hóa nhân gian. Ng i tu hành th y th , tâm sanh ng ng m , tà ki n âm th m n i lên, Ch ng Trí tiêu di t. ây g i là B t Qu lâu n m thành Ma, khu y r i ng i tu hành. Khu y r i chán r i b thân ng i không gá n a thì t cùng th y u sa vào l i pháp lu t. Ông nên t bi t tr c thì kh i l t luân h i, còn mê l m không bi t thì a a ng c Vô Gián.

L i n a, thi n nam t kia, Th m ã h di u, không còn m c các tà l , nh tròn y phát sáng, trong Tam Ma tâm l i a th m h p, l ng ng cái t t ng, tham c u s kh h p. B y gi Thiên Ma ch c d p y, cho tinh th n gá vào ng i khác, mi ng nói kinh pháp. Ng i ó th t không bi t b ma gá vào, r i t nói ã c Vô Th ng Ni t Bàn, n ch thi n nam t mu n c u kh h p kia, tr i tòa thuy t pháp. Hình ng i ó và nh ng ng i nghe pháp b ngoài không có gì thay i, nh ng l i khi n cho các thính gi , tr c khi nghe pháp, tâm ã t khai ng , ni m ni m d i i. Ho c c Túc M ng Thông, ho c c Tha Tâm Thông, ho c th y a ng c, ho c bi t các vi c lành d trong th gian, ho c mi ng nói k , ho c t t ng kinh, m i m i

u vui v , c s ch a t ng có. Ng i tu hành mê d i, l m cho là B Tát, tâm sanh ra mê luy n, phá Lu t Nghi Ph t, lén làm chuy n tham d c. Mi ng Ma thích nói r ng Ph t có l n, nh , Ph t X là Ph t tr c, Ph t Y là Ph t sau, trong ó c ng có Ph t th t Ph t gi , Ph t trai, Ph t gái. Các B Tát c ng th . Ng i tu hành th y v y, b m t b n tâm, d vào tà ng . ây g i là M Qu lâu n m thành Ma, khu y r i ng i tu hành. Khu y r i chán r i, b thân ng i không gá n a, thì t cùng th y u sa vào l i pháp lu t. Ông nên t bi t tr c thì kh i l t luân h i, còn mê l m không bi t thì a ng c Vô Gián.

“L i n a, thi n nam t kia, Th m ã h di u, không còn m c các tà l , nh tròn y phát sáng, trong Tam Ma , tâm l i a bi t cái c i g c, n i s v t bi n hóa, mu n xét rõ cùng t t chung th y. Thúc cái tâm sáng su t thêm, tham c u phân bi t, chia ch . B y gi Thiên Ma ch c d p y, cho tinh th n gá vào ng i khác, mi ng nói kinh pháp. Ng i ó th t không bi t b Ma gá vào, r i t b o ã c Vô Th ng Ni t Bàn, n ch thi n nam t c u bi t cái c i g c kia, tr i tòa thuy t pháp. Ng i ó có uy th n làm cho nh ng ng i c u pháp u kính ph c, khi n cho thính chúng d i pháp tòa tuy ch a nghe pháp, t nhiên tâm ã ph c r i. C b n h u cho r ng Ni t Bàn, B , Pháp Thân c a Ph t chính là cái xác th t hi n ti n c a ta ây; cha con sanh nhau, i này sang i khác, t c là Pháp Thân th ng tr ch ng d t; u ch hi n t i t c là cõi Ph t, không có T nh và T ng S c Vàng nào khác. Ng i tu hành tin nh n, quên m t T Tâm, em thân m ng mà quy y, c s ch a t ng có. Ng i y mê d i, l m cho là B Tát, tu hành theo tâm y, phá Lu t Nghi Ph t, lén làm chuy n tham d c. Mi ng Ma a nói r ng m t, tai, m i, l i u là T nh ; hai c n nam, n là ch ích th c c a B , Ni t Bàn ! H ng không bi t kia u tin l i d u ó. ây g i là C c Qu và Áp Th ng Qu , lâu n m thành Ma, khu y r i ng i tu hành. Khu y r i chán r i, b thân ng i không gá n a thì t cùng th y u sa vào l i pháp lu t. Ông nên t bi t tr c thì kh i l t luân h i, còn mê l m không bi t thì a ng c Vô Gián.

“L i n a, thi n nam t kia, Th m ã h di u, không còn m c các tà l , nh tròn y phát sáng, trong Tam Ma l i a bi t các vi c tr c sau, c u xét cùng kh p, tham c u c th m c m. B y gi , Thiên Ma ch c d p y, cho tinh th n gá vào ng i khác, mi ng nói kinh pháp. Ng i ó không bi t b Ma gá vào, r i c ng t b o ã c Vô Th ng Ni t Bàn, n ch thi n nam t c u c m ng kia, tr i tòa thuy t pháp. Có th khi n cho thính chúng t m th y cái thân nh ã tr m ngàn tu i, tâm sanh ái nhi m, không th r i b ; em thân làm nô b c, cúng d ng t s ch ng bi t m t mỗi. L i khi n cho m i ai nghe pháp d i tòa tâm bi t ó là v tiên s , là v thi n trí th c c a mình, riêng sanh lòng yêu pháp, kh n khít nh keo s n,

c s ch a t ng có. Ng i tu hành mê d i, l m cho là B Tát, g ng i tâm Ma, phá Lu t Nghi Ph t, lén làm chuy n tham d c. Mi ng Ma a nói ta ki p tr c, trong i X ng i Y, lúc ó là thê thi p, anh em c a ta, nên nay l i n cho nhau, ta s cùng các ng i theo nhau v th gi i X cúng d ng c Ph t Y. Ho c nói có cõi tr i i Quang Minh riêng bi t, Ph t tr n i y, là ch ngh ng i c a t t c Ch Ph t. H ng không bi t kia tin nh ng l i l a g t ó, b m t t tâm. ây g i là gi ng L Qu , lâu n m thành Ma, khu y phá ng i tu. Khu y r i chán r i, b thân ng i không gá n a thì t cùng th y u sa vào l i pháp lu t. Ông nên t bi t tr c thì kh i l t luân h i, còn mê l m không bi t thì a ng c Vô Giác.

“L i n a, thi n nam t kia, Th m ã h di u, không còn m c các tà l , nh tròn y phát sáng, trong Tam Ma tâm l i a i sâu vào, c n kh ép mình, thích ch v ng v , tham c u s yên l ng. B y gi , Thiên Ma ch c d p y, cho tinh th n gá vào ng i khác, mi ng nói kinh pháp. Ng i ó không bi t b Ma gá vào, r i t b o ã c Vô Th ng Ni t Bàn, n ch thi n nam t c u th m l ng kia, tr i tòa thuy t pháp, khi n cho thính chúng m i ng i u bi t nghi p c c a mình. Ho c n i ó, b o v i m t ng i : “Ng i nay ch a ch t ã làm súc sanh”, r i b o m t ng i khác p cái uôi ng sau, thì khi n ng i ó ng d y không c. C th y chúng y u h t lòng khâm ph c. Có ng i móng tâm thì li n bi t ý. Ngoài Lu t Nghi c a Ph t ra, nó l i còn gia thêm kh c kh , chê bai T Kheo, m ng nhi c chúng, ph i l vi c ng i ta ch ng tránh s c hi m. Mi ng Ma a nói nh ng vi c h a phúc ch a n và khi n thì không sai m y may. ây g i là i L c Qu , lâu n m thành Ma, khu y r i ng i tu hành. Khu y r i chán r i, b thân ng i không gá n a, thì t cùng th y u sa vào l i pháp lu t. Ông nên t bi t tr c thì kh i l t luân h i, còn mê l m không bi t thì a ng c Vô Giác.

“L i n a, thi ân nam t kia, Th m ã h di u, không còn m c các tà l , nh tròn y phát sáng, trong Tam Ma tâm l i a th y bi t, c n kh xét tìm, tham c u bi t tức m ng. B y gi , Thiên Ma ch c d p y, cho tinh th n gá vào ng i khác, mi ng nói kinh pháp. Ng i ó không bi t b Ma gá vào, r i t b o ã c Vô Th ng Ni t Bàn, n ch thi n nam t c u hi u bi t kia, tr i tòa thuy t pháp. Ng i tu hành b ng nhiên ch thuy t pháp c h t châu báu l n. Ho c có khi Ma hóa làm súc sanh, mi ng ng m h t châu cùng nh ng v t k l nh trăn b o, gi n sách, phù c, n trao tr c cho ng i tu hành, r i sau eo vào mình. Ho c có khi Ma b o ng i nghe pháp có h t châu minh nguy t chôn d i t chói sáng ch ó, làm cho các thính gi c s ch a t ng có. Ma th ng n cây thu c ch không n c m. Ho c có khi m i ngày ch n m t h t mè, ho c h t m ch, do s c Ma gi gìn, thân hình v n béo t t. Ma l i chê bai T Kheo, nhi c m ng

chúng, chúng tránh sắc hi m. Mi ng Ma a nói kho báu ph ng khác và ch n c c a Thánh Hi n th p ph ng. Nh ng ng i i theo sau Ma th ng th y có nh ng ng i k l . ây g i là gi ng Qu Th n R ng Núi, Th a, Thành Hoàng, Sông Núi lâu n m thành Ma. Ho c có khi kêu g i làm i u dâm d c, phá Gi i Lu t Ph t, cùng v i k th a s lén làm vi c Ng D c. Ho c có khi tinh t n, n toàn c cây. Vi c làm không nh t nh, c t khu y phá ng i tu hành. Khu y r i chán r i, b thân ng i không gá n a thì t và th y ph n nhi u sa vào l i pháp lu t. Ông nên t bi t tr c thì kh i l t luân h i, còn mê l m không bi t thì a ng c Vô Giác.

“L i n a, thi n nam t kia, Th m ã h di u, không còn m c các tà l , nh tròn y phát sáng, trong Tam Ma tâm l i a các th th n thông bi n hóa, nghiên c u ngu n g c bi n hóa, tham c u có th n l c. B y gi , Thiên Ma ch c d p y, cho tinh th n gá vào ng i khác, mi ng nói kinh pháp. Ng i ó không bi t b Ma gá vào, r i t b o ã c Vô Th ng Ni t Bàn, n ch thi n nam t c u th n thông kia, tr i tòa thuy t pháp. Ng i ó ho c tay c m ng n l a, n m chia ng n l a trên u b n chúng nghe pháp, ng n l a trên nh u nh ng ng i nghe pháp u dài vài th c mà không nóng, c ng không t cháy. Ho c i trên n c nh i trên t b ng, ho c gi a h không ng i yên không ng, ho c vào trong bình, ho c trong ãy, ho c v t c a s , ho c xuyên qua t ng không chút ng n ng i. Ch i v i ao bình thì không c t t i. Ng i ó t b o là Ph t, thân m c b ch y, ch u T Kheo l bái, chê bai lu t Thi n, m ng nhi c chúng, ph i l vi c ng i không tránh s c hi m. Trong mi ng th ng nói th n thông t t i, ho c cho ng i th y côi Ph t c nh bên. ó là do s c qu mê ho c, không có gì chân th t. Ng i ó khen ng i vi c hành dâm, không t b nh ng vi c làm thô t c, em nh ng vi c b y bàn v i nhau cho là truy n pháp. ây g i là nh ng gi ng S n Tinh, H i Tinh, Phong Tinh, Hà Tinh, Th Tinh và nh ng loài Tinh M c a t t c c cây ã s ng nhi u ki p có s c l n trong tr i t. Ho c là Long M , ho c là tiêu h t ki p s ng l i làm M . Ho c tiêu n h i h t qu báo, k n m thì ph i ch t, nh ng hình hài không tiêu m t, nên loài quái khác bám vào. B n y lâu n m thành Ma, khu y r i ng i tu hành. Khu y r i chán r i, b thân ng i không gá n a, thì t và th y ph n nhi u sa vào l i pháp lu t. Ông nên t bi t tr c thì kh i l t luân h i, còn mê l m không bi t thì a ng c Vô Giác.

“L i n a, thi n nam t kia, Th m ã h di u, không còn m c các tà l , nh tròn y phát sáng, trong Tam Ma tâm l i a các th th n thông bi n hóa, nghiên c u ngu n g c bi n hóa, tham c u cái r ng không sâu nhi m. B y gi , Thiên Ma ch c d p y, cho tinh th n gá vào ng i khác, mi ng nói kinh pháp. Ng i ó không bi t b Ma gá vào, r i t b o ã c Vô Th ng Ni t Bàn, n ch thi n nam t c u r ng không kia, tr i tòa

thuyết pháp. Trong đó chúng, hình ngũ sắc biến hóa thành không, chúng không thấy gì, rỗng rỗng không biến hiện ra, khi còn khi mất rồi thì. Họ nhìn cái thân rừng suốt như ngọc lục bảo. Họ cúi tay chân xuống phát mùi hương chiên đàn. Họ cúi, cúi đầu như ngọc phèn ngọc c. Ngài óchê phá Giả Lộ t, kinh rập c xuất gia, trong miệng thì nói không nhân không quả, một lần chết là xong hết vĩnh viễn, không còn có thân sau. Lị nói phàm, Thánh tuy có không tính, vẫn lên làm chuyện tham dục, thì Đức ý mà vẫn có tâm không, bác không Nhân Quả. Đây gọi là những gì gọi Tinh Khí của Nhị, Ngũ tạng giao che; vàng, ngọc, chi tho, lân, phỉ ng, quý, ngọc trai ngàn vạn năm không chết trở thành tinh linh, sanh ra trong cõi n, lâu năm thành Ma, khuỷu rỗng rỗng tu hành. Khuỷu chán rỗng, biến thân ngũ sắc không giá trị, thì chết và thay phỉ nhi u sa vào lối pháp luật. Ông nên biết thì khi luân hồi, còn mê lầm không biết thì a ng c Vô Gian.

“Lị n, thì n nam t kia, Th m ã h di u, không còn một các tà l, nh tròn y phát sáng, trong Tam Ma tâm lị a s ng lâu, c n kh nghiên cứu tinh vi, tham cứu s ng mãi, biến cái s ng phỉ nhi u mà trông mong cái tính vi tế của biến dục chết thì ng trở. Bởi vì, Thiên Ma chết dục, cho tinh thần giá vào ngũ sắc khác, miệng nói kinh pháp. Ngài óchê không biết biến Ma giá vào, rồi thì biến vô c Vô Thế ngũ Ni t Bàn, n ch thì n nam t cứu s ng lâu kia, trị tòa thuyết pháp. Ngài óchê nói qua phỉ ng khác rồi thì không trở lại, họ chết qua muôn dặm, giấy lát trải li mà u l y c v t phỉ ng kia. Họ chết hay trong nhà, cách ch vài biến biến rồi thì biến vách phía đông qua vách phía Tây, nh ng ngũ sắc mau c n m không n. Nhân óchê ngũ sắc tu hành tin tưởng, cho là Phỉ nhi u thì n. Mi ngũ Ma thì ng nói thì phỉ ng chúng sanh u là con ta, ta sanh Ch Phỉ t, ta sanh thì gi. Ta là Phỉ nguyên thì y, thì nhiên ra thì, ch ng nh tu mà c. Đây gọi là Thiên Ma trở thì thì thì, nó khi n b n quy n thu c ch a phát tâm nh b n Giá V n Trà hay ng t T Xá cõi T Thiên V ng thích cái hình nh n tinh khí ngũ sắc tu hành. Họ không nhân ông thì y, ngũ sắc tu hành chính thì mình xem thì y b n óchê n x ng là thì n Ch p Kim Cang ban cho trở thì thì. B n óchê nhìn thân giá p, thì nh hành vi c dâm dục, làm cho ch a n m t n m, gan óc ngũ sắc tu khô ki t, miệng l m b m m thì mình nghe nh yêu m. Ngài ngoài ch a rõ biết, nên phỉ nhi u m c phỉ li pháp luật, và ch a k p x hình ã ch thì khô trở c. Thì là b n Ma khuỷu phá ngũ sắc tu hành thì phỉ m ch t. Ông nên biết thì thì ch ng l t luân hồi, còn mê lầm không biết thì a ng c vô gian.

“Anan, phỉ bi trở ngũ sắc thì Ma óchê, trong thì M t Pháp, họ xuất gia tu hành trong giáo pháp của Ta, họ gá thân ngũ sắc, họ chết thì n hình, u nói là ã thành Chánh Bị n Tri Giác, khen ngũ sắc dâm dục, phá Luật Nghi Phỉ t.

Trúc là thầy Ác Ma cùng với Ma dâm dục truy n nhau, tà ma nh v y mê ho c lòng d , ít thì chín i, nhi u thì tr m i, khi n cho n g i tu hành chân chánh u làm quy n thu c c a Ma. Sau khi ch t i h n làm dân Ma, b m t Chánh Bi n Tri, a ng c Vô Giác.

“Các ông nay ch a nên v i nh n l y Ni t Bàn t ch dĩ t tr c. D u c qu Vô H c, c ng phát nguy n vào trong i M t Pháp kia, kh i Tâm i T Bi mà c u cho chúng sanh tâm a ngay chánh, lòng tin tha thi t, khi n h không m c vào tà ma, c tri ki n chân chánh. Nay Ta ã các ông ra kh i S ng Ch t; các ông tuân theo l i Ph t, ó g i là báo Ph t Ân.

“Anan, m i th c nh hi n c a Thi n Na nh v y u thu c v T ng m, do d ng tâm giao xen l n nhau mà hi n các vi c ó. Chúng sanh mê d i, ch ng bi t t xét, g p nhân duyên y, mê ch ng t bi t, cho là lên b c Thánh, thành i V ng Ng , a ng c Vô Giác. Sau khi Ta đi t , các ông hãy em l i nói này c a Nh Lai truy n d y cho i M t Pháp, khi n kh p chúng sanh u t ng ngh a ó, không cho Thiên Ma c d p khu y phá; gi gìn che ch cho ng i tu hành thành o Vô Th ng.

Thông r ng : Th m ã h t, T ng m ch a tr , làm sao c thành t u sáu m i a v Thánh ? y là ã nh b t n m c n, tâm ã r i kh i hình hài. T phàm thân ó, ti n lên tr i nghi m B : ban u dùng ba th t ng ti n, k là dùng n m m i l m a v chân chánh c a B , k t cu c là, dùng hai cái ng Giác và Di u Giác, c ng thành sáu m i Thánh v . G i là Thánh là phân bi t v i phàm v y.

Ch a thoát kh i c n tr n thì b c n tr n ng n ng i, nh chim trong l ng. C n Tr n ã tiêu tan, thì s sáng su t theo c n mà phát ra, nh chim ra kh i l ng, c Ý Sanh Thân. T S a n Th p a, có ba th Ý Sanh Thân. M t là, Nh p Tam Mu i L c Ý Sanh Thân, t c là tâm v ng l ng không ng, t ng t v i S Tín n Th t Tín, vào Không V . Hai là, Giác Pháp T Tánh Ý Sanh Thân, kh p vào Ph t Sát, l y Pháp làm T Tánh, t ng t Bát Tín, ra kh i Gi V . Ba là, Câu Sanh Vô Tác Ý Sanh Thân, rõ ch ch ng pháp c a Ph t, t c là C u Tín, Th p Tín, tu hành Trung V v y. Ý Sanh Thân ây là b t u c a Nh p Tam Mu i L c Ý Sanh Thân. Nh ng T ng m ch a phá, t c là nh cái th y trong nhà t i nói tr c kia, nh ng i ng nói m , l i nói ã thành âm v n th l p, ó là do v y mà ti n lên tr i nghi m sáu m i Thánh v , quy t nh thành t u, khi n cho nh ng ng i h t T ng m không còn ng say u hi u l i nói m y. ây g i là ph m vi c a T ng m.

N u cái v ng t ng v t v tiêu tr , thì nh m ng ã t nh th c, không còn b cái t ng ng n che, trong b n th Giác Minh tuy t không m y b i, m t dòng sanh t u uôi v n toàn, sáng t . Sanh t v i Ni t Bàn không khác t ng, nên g i là m t dòng sanh t . Sanh y là u, Di t y là uôi. Ch ng th y

t ng Sanh, ch ng th y t ng Di t, nên nói là “ u uôi soi sáng kh p”. Nh cái g ng sáng h t b i, ánh sáng r c r không còn nhi u lo n, g i là T ng m h t.

T t c phi n não, do T ng Ni m mà có. Th nên, Ni m h t T ng tiêu, tâm sanh di t li n di t, phi n não t âu mà kh i, nên có th v t kh i Phi n Não Tr c. Nguyên do sanh kh i c a t ng là v ng t ng dung thông làm g c. T ng hay hòa h p, bi n i, khi n tâm theo c nh, c nh theo tâm. B ng cái ng ni m h t, tâm c nh li n ng u tiêu m t, nên có th phá tr cái v ng t ng dung thông v y.

Tham luy n cái th H Minh thì Ma vào trong tâm. Nay ch ng m luy n h minh, t a h có cái nhi m m u c a s dung thông, nên nói “Th m h di u”, không còn m c các tà l . Nh ng trong Tam Ma , cái ý dung thông ch a tiêu m t thì Ma bèn n ng cái dung thông ó mà mê ho c. B i th , tâm mà a s tròn y sáng su t, tham c u thi n x o thì gi ng quái qu có t p quán tham lam, lâu n m thành Ma gá vào, nói và bi n hóa các pháp thi n x o mê ho c.

Tâm a ngao du phóng ăng, tham c u d o ch i thì gi ng B t Qu có t p quán dâm d c, lâu n m thành Ma gá vào, nói và bi n hóa nh ng pháp tà ki n mê ho c.

Tâm a th m h p, tham c u c kh h p thì gi ng M Qu có t p quán d i trá lâu n m thành Ma gá vào, nói và khai m các pháp tha tâm và túc m ng thông mê ho c.

Tâm a bi t c i g c, tham c u phân bi t chia ch thì gi ng C c Qu có t p quán l a d i lâu n m thành Ma gá vào, nói r ng hi n ti n là Ph t mê ho c.

Tâm a s c m ng huy n nhi m, tham c u s c m ng linh nhi m thì gi ng L Qu có t p quán gi n d , lâu n m thành Ma gá vào, nói các pháp linh ng huy n nhi m thoát mê ho c.

Tâm a s thâm nh p, thích ch v ng v thì gi ng i L c Qu có t p quán kiêu m n lâu n m thành Ma gá vào, nói các pháp nhân qu v lai mê ho c.

Tâm a tri ki n, tham c u túc m ng thì gi ng qu núi r ng, th a, thành hoàng, sông núi có thói quen dòm ngó lâu n m thành Ma, nói các pháp châu báu k d mê ho c.

Tâm a th n thông, nghiên c u ngu n g c bi n hóa thì gi ng Qu n ng theo ng i có thói quen tranh t ng, t t c loài tinh m c a núi sông, cây c ã s ng nhi u ki p và loài tiên n s ch t b loài quái bám vào, nh ng loài y lâu n m thành Ma gá vào, nói các pháp th n thông n m ánh sáng, i trên n c, i qua vách, vào trong h ... mê ho c.

Tâm a nh p di t, tham c u cái r ng không sâu nhi m thì gi ng h u tr ng có t p quán cong v y, gi ng tinh khí c a nh t, nguy t, gi ng vàng ng c, chỉ th o, gi ng lân, ph ng, quy, h c không ch t thành linh, lâu n m thành Ma, gá vào nói các th thuy t không nhân qu , ra vào h không... mê ho c.

Tâm a s s ng lâu, tham c u s ng mãi, mu n b cái thân ph n o n c u cái t ng bi n d ch vi t cho là th ng tr , bèn o n tr Ki n Ho c và T Ho c mà sanh sang cõi Pháp Tánh Th . Ma c a th gian không th mê ho c c, nên Thiên Ma Tr Th T T i cõi Tr i th sáu c a D c Gi i sai các quy n thu c T Xá, Giá V n Trà n khu y phá ng i tu. Trong ám T Xá Giá, n u ã phát tâm thì h trì chánh, còn ch a phát tâm thì n tinh khí c a ng i cho n hi n thân làm gái p khi n cho nã, t y c a ng i khô ki t, c ng th t ghê g m v y. y là o càng cao thì Ma càng th nh, cho nên s phòng không th không nghiêm m t.

Phàm thi n x o viên minh, du l ch cõi Ph t, miên m t kh ch ng, bi n rõ c i ngu n, c m ng u huy n, thâm nh p t ch t nh, bi t su t túc m ng, th n thông vô ng i, vào Di t T n nh, v nh ki p ch ng ho i, u là vi c trong ph n s c a ng i chân tu. nh ng i u ó mà c u xét tinh t ng c ng ch ng có gì là l i l m, nh ng ch vì b t u thì a, k ó l i tham c u, nên tâm có ch v ng m c, có v ng m c t c là D c. B i th , Ma nhân cái a này th a mẫn cái tham c u này mà d n d t b ng s dâm d c, cho n n i phá Lu t Nghi ch ng h l u ý. Ma c ng tâm nghiên c u Ni t Bàn, mà ch vì không th o n Dâm, nên l c vào tà nh c a qu th n mà l y vi c phá h i ng i tu hành chánh o làm vi c c a mình. H i ng i tu chánh o h v phe ng c a Ma, ch ng mu n chánh o thành t u vì chánh o mà thành t u thì Ý và T ng u di t, cung i n c a loài Ma kia b v h t, há ch ng tr m m u ngàn k phá ?

Ngài Anan sau khi ch n l a pháp viên thông nguy n h t th y chúng sanh i M t Pháp, Ngài suy ngh sâu xa r ng i M t Pháp h ng tà s nói pháp nhi u nh cát sông H ng, nên th a h i cách an l p o tràng, lia các Ma S , trong B Tâm c không lui s t, khu t ph c. n ây c Th Tôn ch rõ v t t c các Ma S , khi n cho nh ng ai ã phát nguy n c u chúng sanh i M t Pháp kh i tâm i t bi khi n cho chúng sanh ch ng b m c vào tà ma, c Chánh Tri Ki n. inh ninh d n k v Gi i Dâm, vì s r ng c Dâm khó o n tr v y. Nh Cô Ma ng Già s c y u, dùng lo i th n chú Ph m Thiên c ng ch a có gì là c áo mà còn suýt phá Lu t Nghi Ph t, suýt h y m t Gi i, hu ng gì lo i Ma cho tinh th n gá vào ng i, hi n ra th th n bi n thì há ch ng đ b mê ho c ?

i khái, Ma ch có Ng Thông mà thôi, mê ho c b ng Ng Thông, mà c t y u là khen ng i Dâm D c, tài ngh ch có v y. N u phá T ng m, ch ng

L u T n Thông, trong không có gì ng theo, thì ngoài có th làm gì c ?
Nh th , Ma còn không th nhìn th ng m t há dám khu y r i ?

Thi n s Thiên Y Hoài khai th i chúng r ng : “Hai ngàn n m tr c, c
i Giác Th Tôn mu n em các Thánh Chúng lên cõi Tr i Th Sáu nói
kinh i T p, ra l nh cho t t c Qu Th n hung ác ph ng kia hay cõi này,
dù n i nhân gian hay trên tr i u n t h i nh n s phó chúc c a Ph t
mà ng h Chánh Pháp. N u có ai không n thì b n v Thiên V ng c i
bánh xe s t l a bay i tìm b t n nhóm h i. Khi ã t h i r i, không có ai
không theo l nh c a Ph t, m i v u phát nguy n r ng l n ng h Chánh
Pháp.

“Ch có m t v Ma V ng nói v i Th Tôn : “Ngài Cù àm ! Tôi i t t c
chúng sanh thành Ph t h t r i, cõi gi i chúng sanh không còn, không còn c
cái danh t chúng sanh, tôi m i phát B Tâm”.

“Lâm nguy ch ng i, chánh th t i tr ng phu !

“Này các nhân gi ! Làm sao nói c m t chuy n ng cho ông lão Cù àm
m t vàng h h i ?

Cái th n thông di u d ng, trí hu bi n tài hàng ngày n ch này u xài
ch ng c ! Ng i kh p cõi Diêm Phù i a ch ng có ai không thích
Ph t n trong y, cái gì là Ph t ? Cái gì là Ma ? Li u có ai bi n ra c
không ?”

Giây lâu, Ngài nói : “Mu n r ã Ma ? M m t th y sáng. Mu n r ã Ph t ?
Nh m m t th y t i. Ma v i l i Ph t, l y cây tr tr ng xuyên su t l m i
cùng m t lúc !”

Ngài Di u H thay th nói m t chuy n ng : “Xém n a g i l m ông là Ma
V ng !”

Câu này có hai c a ph , có ng i nào ch i m ra c, h a cho là con
m t c a ông t ng tu Thi n!

Hòa Th ng Bí Ma Nham Ng ài S n th ng c m m t cây g y ch ng
hai, khi th y v t ng nào n l bái li n l y ch ng hai k p c mà nói : “Con
Ma Qu nào d y ông xu t gia ? Con Ma Qu nào d y ông hành c c ? Nói
c thì x a ch t t i, nói không c c ng x a ch t t i. Nói mau, nói mau
!”

ám h c trò ít ai i áp c.

Ngài Pháp Nhãn thay th nói r ng : “Xin tha m ng !”

Ngài Pháp ng thay th nói : “Ch c n a c ra d y cho !”

Ngài Huy n Giác thay th nói : “Này ông già, ném cây ch ng hai i c r i
y !”

Hòa Th ng Ho c S n Thông n th m Hòa Th ng Bí Ma Nham, v a
th y ch ng l bái, li n ném tu t cây ch ng hai vào trong b c.

Ngài Nham v l ng Ngài Thông ba cái.

Ngài Thông đứng lên, v tay, nói : “S huynh ngoài ba ngàn d m g t tôi, nhé ! Ngoài ba ngàn d m g t tôi, nhé !”

R i b r a v .

ây, các v tôn túc hi n l ng th n thông, ngay ó mà khi n Ma nhìn không ra.

M t hôm, T Quy S n h i Ngài Ng ng S n : “Kinh Ni t Bàn b n m i quy n, nhi u ít là Ph t nói, nhi u ít là Ma nói”.

Ngài Ng ng : “ u là Ma nói”.

T Quy nói : “V sau không có ng i nào ch u ông cho n i”.

Ngài Ng ng : “Hu T ch t c là chuy n m t l n, i ng t i ch nào ?”

T Quy nói : “Ch quý tr ng con m t ngay chánh c a ông, ch ng nói s i ng c a ông !”

Cho nên n u có th có con m t pháp phân bi t thì không lo gì vì c Ma v y.

---o0o---

Quy n X

E. PH M VIC A HÀNH M

Kinh : “Anan, thi n nam t kia, tu Tam Ma , khi T ng m h t r i thì nh ng m ng t ng bình th ng c a ng i y tiêu di t. Th c, ng là m t, tánh Giác Minh r ng l ng nh h không trong tr o, không còn nh ng s t ng t i n tr n thô tr ng. Xem nh ng núi sông, t li n c a th gian nh g ng soi sáng, n không ch dính, i không d u v t, r ng th chi u ng, rõ ràng không còn các t p khí, ch thu n m t tính Tinh Chân.

“C n nguyên c a Sanh Di t t ó ph i l ra, th y c m i hai loài chúng sanh m i ph ng, rõ h t các loài. Tuy ch a thông su t mạnh m i c a m i chúng sanh nh ng ã th y cái c s sanh di t chung, gi ng nh bóng đã mã, vùn v t l ng x ng s t ng hi n ra, làm cái then ch t phát sanh c a Phù c n tr n. ây g i là ph m vi c a Hành m.

“N u cái ngu n g c c a nh ng ch p nhoáng l ng x ng ó nh p vào tánh l ng trong b n lai, nh ng t p khí ngu n g c l ng trong thành m t phi n, nh sóng mòi di t hóa thành n c ng, thì g i là Hành m h t. Ng i ó li n v t kh i Chúng Sanh Tr c. Xét l i nguyên do, c i g c là V ng T ng u n.

“Anan, ông nên bi t r ng các thi n nam t c s Chánh Tri trong Tam Ma thì Chánh Tâm ng l ng sáng su t, m i loài Thiên Ma không còn c d p khu y phá, m i c c u xét cùng t t cái c i g c sanh lo i. N i cái

cái gì cũng sanh lo ngại, ngu ngốc sẽ bày l ra. Xét cái gì ngu ngốc máy
l ng x ng tròn kh p gi n phác u n kia trong Tánh v n toàn v n l i m ng
tâm so o suy đi n, thì ng i ó r i l t vào hai th lu n Vô Nhân.

“M t là, ng i ó th y cái g c v n không có Nhân. Vì sao th ? Ng i ó
ã phá l hoàn toàn c c quan c a Sanh Di t, n ng theo tám tr m công
c c a Nhãn C n, th y c trong tám muôn ki p t t c chúng sanh u do
dòng nghi p l c mà xoay v n, ch t ây sanh kia. Ch th y chúng sanh luân
h i trong ó, ngoài tám muôn ki p thì m m t không th y gì, bèn kh i tâm
suy đi n r ng nh ng loài chúng sanh m i ph ng trong th gian này tr c
tám v n ki p không có Nhân, mà t có. Do s suy đi n này, b m t Chánh
Bi n Tri, r i l c vào ngo i o, mê l m Tánh B .

“Hai là, ng i ó th y cái ng n không có Nhân. Vì sao th ? Ng i ó n i
s Sanh Di t ã th y c i g c, bi t r ng ng i sanh ng i, r ã chim sanh
chim, qu x a nay en, h c x a nay tr ng, ng i, tr i thì thân ng, súc
sanh thì thân ngang, màu tr ng không ph i do t y mà thành, màu en ch ng
ph i do nhu m mà ra. Su t tám muôn ki p không h d i i, s ng h t i
này c ng l i v n v y, mà mình x a nay ch ng th y B , làm sao có
chuy n thành t u B , r i cho r ng t t c s v t ngày nay u v n không
có Nhân.

“Do so o suy đi n nh v y, b m t Chánh Bi n Tri, r i l c vào ngo i o,
mê l m Tánh B .

“ ây g i là ngo i o Th Nh t, l p ra lu n Vô Nhân.

Thông r ng : T ng m ch a h t thì khi th c bám l y hình t ng, khi ng
thành ra m ng m , b i th u i theo bóng dáng ti n tr n thô tr ng. T ng
m ã h t, bên trong gi l y s yên t nh, v ng v , th c ng là m t, s giác
minh r ng l ng nh g ng soi sáng, tuy không có d u v t t i lui, v n còn có
bóng dáng quang minh, v n còn là vi c bên phía pháp tr n. Tr c ây, ti n
tr n ám che qu y nhi u, ch tùy sanh di t mà trôi l n, ch ng th y cái g c
ngu n, nay ã r ng th chi u ng, ch thu n m t tính Tinh Chân, Sanh di t
ã d ng, do ó mà cái c n nguyên hi n l , th y c cái c s Sanh Di t
chung, miên miên m t m t, i d i vi t , y là sóng l n t n mà không gió.
Đã mã là b i l ng x ng, vùn v t là ch p nhoáng v y. Hành m vi t gi ng
nh b i l ng x ng khi m t tr i chi u qua khe c a. Vùn v t ch p nhoáng thì
r ã là không có t ng tr , ch t sanh ch t di t, không còn nh t ng n ng n
nên g i là l ng x ng s t ng (thanh nhi u). B n i, cái l ng x ng s
t ng là c n nguyên c a phù c n t tr n, th c a nó v n không, là cái then
ch t phát sanh, th t là ch này. Dính che tánh l ng trong mà phát kh i, thì
có sáu C n. T ng i, tr i cho n trùng, ki n, không loài nào không có b n
i, sáu C n, nên cái l ng x ng s t ng c a b n i là c s Sanh Di t
chung c a m i hai loài chúng sanh. ây g i là ph m vi c a Hành m.

N u thông t c bi t t ng thì có th th y m i manh c a chúng sanh, Hu Ph c ch ng ng u vì do nhi u i tích t p ch ng t mà phát hi n ra. ó thu c v phía Th c m, cho nên m i n Hành m thì không có l ng x ng, nên nói là nguyên tánh. Cái ch không th không b nhi u lo n y là do t p khí nhi u i v y, nên g i là t p khí ngu n g c. T p khí không th làm l ng ng t p khí, ch có tánh v ngu n thì có th l ng trong, dùng cái tánh l ng trong mà l ng ng t p khí ngu n g c thì s trôi l n d t h t, nh không có gió thì sóng l n t n di t, li n hóa thành n c ng v y. N c ng yên cho n ch l ng trong ch ng chao ng thì g i là Hành m h t, ng i y li n siêu vi t Chúng Sanh Tr c.

Chúng Sanh Tr c ngh a là sanh di t ch ng d ng, dòng nghi p th ng trôi d i. Nay cái ch ng d ng ã d ng, ch th ng trôi d i y ch ng trôi d i n a, h u nh vào Di t T n nh, nên là siêu vi t. Nh ng Hành m âm th m d i i, ch a t ng là Giác Ng , l y cái V ng T ng u n làm g c. ch u nhân n m t mà phá tr c, ch ng ph i là ng i tri t ng thì không th làm n i. Ng i ó th c ng là m t, ó là c Chánh Tri, c ng nh tr c, ng t nh ch ng d i, nh quên nh m t, tr ngay ch y mà vào Tam Ma , cùng m t ng m ch. Dùng ó làm t ng b c phát ng thì nên, còn n m gi mà cho là th t ch ng thì không nên.

B i th , T ng m h t thì chánh tâm l ng sáng, các tà l t chúng không t âu mà sanh, t m i lo i Thiên Ma c ng không có c duyên gì vào. Thiên Ma ch a t ng r i tà t ng mà hi n c th n bi n, nay T ng m h t s ch, xem xét th y cái c i ngu n lay ng u n gi n phác là ã vào cõi tr i Vô T ng v y. Thiên Ma c a sáu cõi tr i D c Gi i ch ng th tr m th y c.

U n gi n phác là v n không có ch ng. L ng x ng tròn kh p là ng mà ch a t ng ng v y, nên g i là c i ngu n máy ng. Cái c i ngu n máy ng tuy là tròn kh p mà ch ng là sanh di t, nên ây mà suy di n thì u là trong sanh di t mà suy di n ra s Vô Nhân v y.

M t là, th y cái g c v n không có Nhân, ch ng ng c nghi p duyên thi n ác là duy Th c t o ra. Ch b ng vào cái sanh t ng t m th i không có mà cái Hành m trôi ch y ch ng ng ng, trong nh này phát ra Túc M ng Thông, th y trong tám v n ki p chúng sanh luân h i nh chi c vòng không có u m i, bèn cho chúng sanh là không có Nhân, t nhiên mà có. Ngoài tám v n ki p m m t không th y gì, nên ch ng bi t B là Chánh Nhân v y.

Hai là, th y cái ng n không có Nhân, ch ng ng c nghi p qu thi n ác là do Tâm chiêu c m. Ch c y vào s c th n thông có th th y sau tám v n ki p, mà cái t ng ch a d i i c a nghi p qu lâu dài, bèn cho r ng ng i, v t,

en, tr ng, d c, ngang x a nay nh v y, ch ng ph i do tu mà c, nên không bi t B là c c qu .

Mê l m tánh B thì ch ng g i là Chánh Tri. Ch bi t tr c sau tám v n ki p thì ch ng g i là Bi n Tri. Ngo i o M t Già Lê nói r ng kh vui c a chúng sanh không do hành vi mà c, u t nhiên nh v y, chính là ki n gi i này. Hai cái thuy t Vô Nhân này ch th y n ch Th c Th B y không có g c, nên s truy n t ng vào Th c Th Tám t m ng ng mà sanh ra s o này. Vì Th c Th B y bên trong ch n ng theo Th c Th Tám, sanh mà không có g c, nên cho là g c v n không Nhân. Vì Th c Th B y bên ngoài ch n ng theo Th c Th Sáu, nên cho là vô d ng, bèn b o là ng n không có Nhân. Ch th y s trôi ch y không ng ng c a Th c Th B y, bèn cho r ng t nhiên nh v y.

Th y Kỉnh Thanh h i T Linh Vân : “H n n ch a phân thì th nào ?”

T Vân nói : “Cây l tr mang thai !”

Th y Thanh : “Phân r i thì th nào ?”

T Vân nói : “Nh i m mây trong b u tr i”.

Th y Thanh : “Th thì b u tr i có b ch m không ?”

T Vân không áp.

Th y Thanh r ng : “Nh th thì c hàm linh ch ng có n v y ?”

T Vân c ng không áp.

Th y Thanh : “Ngay ây c rông trong không m t i m thì th nào ?”

T Vân nói : “V n còn là cái chân th ng trôi ch y”.

Th y Thanh : “Nh sao là chân th ng trôi ch y”.

T Vân : “T ng t g ng th ng sáng”.

Th y Thanh : “H ng th ng l i có vi c gì ch ng?”

T Vân : “Có”.

Th y Thanh : “Nh sao là vi c h ng th ng ?”

T Vân : “ p v g ng r i; cùng ông t ng ki n!”

Ngài Thiên ng nêu ra r ng : “Phân v i ch a phân : khung c i ng c ban êm ng. i m v i ch ng i m : thoi vàng trong t i v t. D u là m t s c vàng rông trong, ch a c m i ph n yên n. Hãy nói p v g ng r i h ng v âu t ng ki n? Có hi u ch ng ?

“Th ng c m tr i tr i thu sáng

N c trong r ng thoát c t t c th i”.

Cái chân th ng trôi ch y nh t nhi m này v a v n phù h p v i Hành m, T ng t g ng th ng sáng, c ng là G ng soi sáng c a Kinh không khác. N u p v g ng i mà t ng ki n, nh r ng n i n c trong thoát c t mà ra thì chuy n ngay thành Trí v y. âu ph i ch phá Hành m mà thôi ?

Kinh : “Anan, trong Tam Ma ó, các thi n nam t chánh tâm l ng trong, Ma không còn c h i. Ng i y c u xét cùng t t c i g c sanh lo i, xem th y

cái c i ngu n gi n phác u n th ng máy ng kia, trong Tánh Viên Th ng l i kh i lên so tính thì ng i y sa vào b n cái Lu n Bi n Th ng.

“M t là, ng i y xét cùng tánh c a Tâm C nh, c hai u không có Nhân. Tu t p bi t c trong hai v n ki p m i ph ng chúng sanh, ch có sanh di t u là xoay v n, ch a h tan m t, nên ch p ó là Th ng.

“Hai là, ng i y xét cùng ngu n g c t i, th y b n i th ng tr . Tu t p bi t c trong b n v n ki p, m i ph ng chúng sanh, ch có sanh di t u n m trong b n th th ng h ng, ch a h tan m t, nên ch p ó là Th ng.

“Ba là, ng i y xét cùng sáu C n, trong Tâm, Ý và Th c c a M t Na Th c ch p th thì th y cái g c gác nguyên do tánh v n th ng h ng. Tu t p bi t c trong tám v n ki p, t t c chúng sanh xoay v n ch ng m t, b n lai th ng tr . Xét cùng cái tánh ch ng m t ó, ch p y là Th ng.

“B n là, ng i y ã h t T ng m, cái l sanh di t không còn, s trôi chuy n d ng l ng, tâm t ng sanh di t nay ã v nh vi n di t đ t. Trong lý t nhiên thành ra cái ch ng sanh di t. Do tâm so tính mà ch p ó là Th ng.

“Do nh ng s Ch p Th ng y, b m t Chánh Bi n Tri, sa vào ngo i o, mê l m tánh B .

“ ây g i là ngo i o Th Hai, l p ra nh ng lu n Viên Th ng.

Thông r ng : L p ra lu n Vô Nhân là vì th y o n, l p ra lu n Viên Th ng là do th y Th ng. Suy ra C ng o n c ng Th ng, ch ng ph i o n, ch ng ph i Th ng u không ra kh i tà ki n o n-Th ng. C u xét cùng t t c i g c sanh lo i cho n c i ngu n máy ng thì th y nó h r ng mà càng phát ra, ng mà ch ng cùng, bèn ch p là Th ng. T r ng n h p, t thô n tinh, i khái có th l p : M t là, thông t r ng n m m, b n i, Tâm C nh c hai u không có Nhân mà t có, tu n hoàn ch ng m t. Hai là, ch th y cái tánh c a b n i thanh t nh, có th thành cái S c m c a chúng sanh, th th ng b t bi n. Ba là, ch th y Tâm Th c, sáu C n n ng vào Th c Th B y M t Na, ch p th là Tâm, ch p th là Ý, ch p th là Th c. B n nguyên c a các th này là Hành m. Chúng sanh tuy có tu n hoàn mà Hành m ch ng m t, thì cái Th c Th B y này là tánh th ng tr . Nh nhìn n c ch y xi t mà cho là ng yên. ây chính là Vô th y n nay, ngu n sanh t . Ng i si l i g i B n Lai Nhân.

B n là, nh n l m Hành m là lý T Nhiên, cho r ng cái tâm t ng sanh di t ã di t h t, thì ch di t đ t v nh vi n ó t nhiên thành cái ch ng sanh di t. V y là trong sanh di t mà ch p là ch ng sanh di t. Ví nh th y h không bèn cho là Th ng Tr , ch ng bi t h không c ng có th di t. L i n a, nhân n i tâm mà so tính cho là th ng, thì ch ng th so sánh v i cái th y chân th t cái Th ng v y.

B n cái ch p này còn ch a th y c s trôi ch y th ng h ng c a Th c Th Tám, hu ng là chuy n Th c th y Tánh B ?

Th y Th y Nham h i T Nham u : “Nh sao là lý b n th ng ?”

T u nói : “ ng”.

Th y Nham : “Khi ng thì sao ?”

T u : “Ch ng th y lý b n th ng !”

Th y Nham d ng l i suy ngh .

T u nói : “Ch u thì ch ng thoát c n tr n. Không ch u thì mãi chìm sanh t”.

Th y Nham l bái.

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“Viên châu (ng c) ch ng xoi l

Ng c kh i ch ng ph i mài

o nhân v n quý không góc c nh

Kh ng nh v t i, c n tr n không

Thoát th vô y, i t t i”.

ây là ch x a nay th ng tr , th y cái c c chân. M t ch Kh ng⁴⁰⁸ còn v t b i, hu ng là so o ch p th Th n Ngã sa vào hang t i Viên Th ng, r tr i chìm m, há có th Th ng c ?

Kinh : “L i n a, trong Tam Ma , các thi n nam t ó chánh tâm ng l ng kiên c , Ma không còn c h i. Ng i y c u xét cùng t t g c sanh lo i, xem th y cái c i ngu n gi n phác u n th ng máy ng kia, l i kh i tâm so tính ra cái Ta và cái khác Ta, thì ng i y sa vào b n Ki n Ch p iên o, là nh ng lu n M t ph n Vô Th ng, m t ph n Th ng.

“M t là, ng i y xét th y cái tâm đi u minh l ng nhiên kh p m i ph ng cõi, cho là Th n Ngã r t ráo. T ó suy đi n r ng Ta kh p c m i ph ng, l ng sáng ch ng ng, còn t t c chúng sanh, trong tâm Ta t sanh t ch t. V y thì tâm tánh c a Ta g i là Th ng, còn các th sanh đi t kia là tánh Vô Th ng.

“Hai là, ng i y không xét xem cái tâm, l i xét xem kh p m i ph ng h ng sa cõi n c, th y ch ki p ho i thì cho là ch ng tánh r t ráo Vô Th ng, còn ch ki p ch ng ho i thì g i là r t ráo Th ng.

“Ba là, ng i y xét xem riêng cái Tâm mình, th y nó tinh t nh nhi m gi ng nh vi tr n, l u chuy n m i ph ng, tính không d i i. Có th khi n thân này li n sanh li n đi t. Cho cái tánh ch ng ho i ó là tính Th ng c a mình, còn t t c s sanh t t tánh y sanh ra thì g i là tánh Vô Th ng.

“B n là, ng i y bi t T ng m h t, th y dòng Hành m, ch p r ng s trôi chuy n không ng ng c a Hành m là tánh Th ng, còn S c, Th , T ng nay ã đi t h t thì cho là Vô Th ng.

“Do s so tính M t ph n Vô Th ng, m t ph n Th ng ó mà sa l c vào ngo i o, mê l m tánh B .

“ ây g i là ngo i o Th Ba, l p ra nh ng lu n M t Ph n Th ng.

Thông r ng : ây là ki n ch p C ng Th ng, c ng Vô Th ng v y. Cái Tâm v n di u minh, kh p c m i ph ng cõi ch a t ng ch ng ph i, ch vì ch p ó là Th n Ngã thì li n ch ng ph i v y. Riêng ch p ó là Ngã, chính là cái Ý Th c ch p th vào M t Na Th c, tuy nói là l ng sáng ch ng ng mà th t ra trong ó trôi ch y nh nhi m, y là ch ng t sanh di t l i ch ng t hay bi t. ã l y cái tâm tánh t m th i ch ng ng mà cho là Th ng, l i l y s sanh di t c a t t c chúng sanh mà cho là Tánh Vô Th ng, bèn cái cùng kh p m i ph ng y hóa ra có hai cái Ngã, há ch ng iên o ?

Không lu n Tâm Tánh, ch lu n v cõi n c, thì Tam Thi n tr xu ng còn ch u Tam Tai nên cho là Vô Th ng. T Thi n tr lên ch ng còn Tam Tai nên cho là r t ráo Th ng.

Không lu n v cõi n c, ch lu n Tâm Tánh, thì tánh không d i i cho ó là tánh Th ng c a mình. Ch t ây, sanh kia thì cho là tánh Vô Th ng.

Ban u, h p cái Ta và cái khác Ta g m l i mà so tính Th ng v i Vô Th ng. R i phân cái Ta và cái khác Ta m i cái cho là Th ng, Vô Th ng. R i l i l y Hành m làm cái Ta, S c, Th , T ng làm cái khác Ta. Hành m th ng trôi chuy n, bèn cho là tánh Th ng. S c, Th , T ng ã di t h t thì cho là tánh Vô Th ng. trong Nh t Tâm mà phân ra Th ng v i Vô Th ng, th là Tâm có hai v y. Há ch ng iên o ? ây so v i lu n Viên Th ng tr c thì s không câu ch p ít h n, nh ng cái u Ngu n (Nguyên u) ch ng rõ nên u thu c v s so tính l m l n.

Qu c s Hu Trung h i nhà s : “Ph ng nào n?”

áp r ng : “Ph ng Nam n”.

Qu c s r ng : “Tri th c ph ng Nam d y ng i nh th nào?”

Nhà s áp : “Tri th c ph ng kia ch bày cho ng i h c o ngay ây t c Tâm t c Ph t. Ph t là ngh a Giác. Hi n nay các ông h n s n cái tánh c a th y, nghe, hay, bi t. Cái Tánh này ây thi t hay nh ng mày, nháy m t, v n d ng t i lui kh p trong thân. Ch m u, u bi t; ch m chân, chân hay nên g i là Chánh Bị n Tri. Lìa ngoài cái y không còn Ph t nào khác. Thân này thì có sanh di t, còn Tâm Tánh vô th y n nay ch a t ng sanh di t. Thân sanh di t thì nh r ng thay c t, r n i da, ng i ra nhà c . T c thân là Vô Th ng, Tánh y là Th ng v y. L i d y ph ng Nam i khái là th ”.

Qu c s nói : “N u v y, thì khác gì Tiên Ni ngo i o âu ? - H nói r ng : Trong thân này c a ta có m t Th n Tánh. Tánh này hay bi t au, ng a. Khi thân ho i r i, cái Th n t ra i, nh nhà b cháy thì ch ra. Nhà thì vô th ng, ch nhà thì th ng.

“Xét xem nh v y, thì tà chánh ch ng bi n, gì là ph i ây ? Ta t ng du ph ng, th y nhi u lo i này, g n ây l i càng th nh hành. Nhóm l i n m, ba tr m chúng, m t th y m h , b o ó là “Tông Ch Nam Ph ng”. L y cu n àn Kinh kia mà s a i, thêm th t l n x n, b tiêu Thánh ý, làm cho l m lo n ng i h u h c, há thành l i ch d y ? Kh thay cho Tông Ch nhà ta l p vùi ó v y. N u cho th y, nghe, hay, bi t là Ph t Tánh thì l ra c T nh Danh ch ng có nói “Pháp l i th y, nghe, hay, bi t. N u hành th y, nghe, hay, bi t thì ch là th y, nghe, hay, bi t ch ng ph i th t là c u pháp””.

Nhà s l i h i : “Kinh Pháp Hoa Li u Ngh a khai Ph t Tri Ki n, ó l i là t i sao ?”

Qu c s r ng : “ y nói “Khai Ph t Tri Ki n, ch ng nói B Tát, Nh Th a”, thì há có th l y chuy n si mê iên o c a chúng sanh mà cho là ng Tri Ki n c a Ph t ?”

Th y Hành X ng h i c L c T : “ t th ng xem kinh Ni t Bàn mà ch a hi u ngh a Th ng v i Vô Th ng. Xin th y gì i thích cho”.

T nói : “Vô Th ng ó, t c là Ph t Tánh v y. H u Th ng ó, t c là h t th y các pháp thi n, ác c a tâm phân bi t v y”.

B ch r ng : “Ch nói c a Hòa Th ng r t trái v i kinh v n”.

T nói : “Ta truy n tâm n Ph t, âu dám trái kinh Ph t”.

B ch r ng : “Kinh nói “Ph t Tánh là “Th ng”, Hòa Th ng l i nói là “Vô Th ng”. “Các pháp thi n ác cho n B Tâm u là Vô Th ng”, Hòa Th ng l i nói là “Th ng”. Th là trái nhau, khi n cho h c nh n này càng thêm nghi ho c”.

T nói : “Kinh Ni t Bàn ta ã nghe ni cô Vô T n T ng c t ng m t l n, bèn gi ng nói cho nghe, không m t ch , m t ngh a nào ch ng h p v i kinh v n. n nay vì ông c ng không nói khác”.

B ch r ng : “Ch bi t c a h c nhân c n c t t i t m, mong Hòa Th ng ch bày t ng t n”.

T nói : “Ông bi t không ? Ph t Tánh n u Th ng thì còn nói gì các pháp thi n ác, vì cho n cùng ki p c ng ch ng có m t ng i nào phát B

Tâm, cho nên ta nói Vô Th ng, chính là cái mà Ph t nói là o Chân Th ng v y. L i n a, t t c các pháp n u Vô Th ng thì m i v t u có T Tánh, dung ch a s sanh t thì cái tánh Chân Th ng có ch ch ng cùng kh p, cho nên ta nói Th ng, chính là cái mà Ph t nói là ngh a Chân Vô Th ng v y. X a, Ph t vì hàng phàm phu ngo i o ch p vào cái Tà Th ng, hàng Nh Th a n i Th ng l i cho là Vô Th ng, c ng l i thành Bát o. Nên trong kinh Ni t Bàn Li u Ngh a, phá các Biên Ki n kia mà hi n bày cái Chân Th ng, Chân L c, Chân Ngã, Chân T nh.

“Ông nay ngh ch v i ngh a kinh, l y cái Vô Th ng o n di t v i cái T Th ng c nh mà hi u l m l i d y tinh t viên đi u sau cùng c a Ph t. D u có xem c ngàn l n, ph ng có ích gì ?”

Th y Hành X ng h t nhiên i ng , bèn c bài k :

“B i gi Vô Th ng Tâm

“Ph t nói H u Th ng Tánh

“Ch ng bi t pháp ph ng t n

“D ng l m s i ao xuân

“Gi ch ng ph i thi công

“Mà Ph t Tánh hi n t n

“Ch ng ph i th y trao cho

“Tôi c ng không ch c”.

T nói : “Gi ông ã th u tri t, nên gi là Chí Tri t”.

Th y Hành X ng l t , lui ra.

Cái ngh a Th ng, Vô Th ng r t sâu xa nh th này, thì các hàng ngo i o c ng ch a h m ng th y.

Kinh : “L i n a, trong Tam Ma các thi n nam t ó chánh tâm ng l ng kiên c , Ma không còn c h i. Ng i y c u xét cùng t t c i g c sanh lo i, xem th y cái c i ngu n gi n phác u n th ng máy ng kia, l i sanh so tính v ph n v , thì ng i y sa vào b n cái lu n H u Biên.

“M t là, ng i y so tính cái c i ngu n Sanh Di t l u chuy n không ng ng, ch p quá kh , v lai là H u Biên, còn cái tâm t ng t c là Vô Biên.

“Hai là, ng i y xét xem trong tám v n ki p thì th y chúng sanh, còn tr c tám v n ki p thì b t không th y nghe gì, r i g i ch không th y nghe gì là Vô Biên, còn ch có chúng sanh là H u Biên.

“Ba là, ng i y cho r ng mình bi t cùng kh p là c cái tánh Vô Biên, còn t t c các ng i kia hi n ra trong cái bi t c a mình mà mình không h bi t cái tánh bi t c a h , v y thì h không c cái tâm Vô Biên, ch có tánh H u Biên.

“B n là, ng i y xét cùng Hành m là Không, dùng ch th y bi t c a mình mà so l ng, trừ tính r ng trong m t thân c a t t c chúng sanh u là n a ph n sanh, n a ph n di t, và ch p r ng t t c s v t có ra trong th gi i u m t n a là H u Biên, m t n a là Vô Biên.

“Do s suy tính H u Biên, Vô Biên này mà sa l c vào ngo i o, mê l m tánh B .

“ ây gi là ngo i o Th T , l p ra nh ng lu n H u Biên.

Thông r ng : ây là n i Th ng, Vô Th ng theo ó mà kh i ra cái H u Biên, Vô Biên. Lu n v Th ng, Vô Th ng thì dùng cái Tánh mà nói, thu c v Ki n Ph n. V H u Biên, Vô Biên thì dùng ph n v mà nói, thu c T ng Ph n. M t là, ph n v ba i. Hai là ph n v Th y, Nghe. Ba là, ph n

v Ta-Ng i. B n là ph n v Sanh Di t. T t c u gi i h n trong ph n v c a Hành m mà v ng sanh ra so tính.

M t là, do Hành m l u chuy n không ng ng nên cho s l u chuy n là tam t quá kh , hi n t i, v lai mà g i là H u Biên. Còn cho s không ng ng là ti p n i không có b mé, mà g i là Vô Biên.

Hai là, ch so tính trong ch th y, nghe c chúng sanh trong tám v n ki p mà g i là H u Biên, còn ngoài tám v n ki p không th y, nghe gì nên g i là Vô Biên.

Ba là, cho r ng mình bi t cùng kh p t t c chúng sanh, ó là tính Vô Biên, còn Tánh Bi t c a chúng sanh có cùng kh p hay không thì ch h t bi t, ch mình ch ng h bi t. V y chúng sanh b h n cu c n i s t bi t, ch ng th thông ti p v i mình, nên ch có tánh H u Biên.

B n là, xét cùng Hành m là Không, th y r ng tr c có mà nay không. Do ó, so tính r ng Chánh Báo c a chúng sanh n a sanh, n a di t, th gi i Y Báo c ng n a sanh, n a di t. N a sanh là H u Biên, n a di t là Vô Biên.

B n cái lu n H u Biên này u không ra kh i s tu n hoàn sanh di t c a chúng sanh và các ki n ch p ki p ho i hay ch ng ho i nói tr c, ch c bi t so tính v h u biên và vô biên.

Có nhà s h i Qu c S Hu Trung (ti p theo o n tr c) : “Có v trí th c ch bày k h c nhân này r ng : “Ch t bi t Tánh. Khi r ã Vô Th ng, ném b cái xác phi n não m t bên r i, cái ch cao linh trí tánh, r ng rang mà lui v , g i là gi i thoát”. Theo ây thì th nào ?”

Qu c s nói : “Tr c ã nói r i, v n còn là cái h n l ng c a hàng Nh Th a, ngo i o. Nh Th a chán ghét sanh t , a thích Ni t Bàn. Ngo i o c ng nói “Ta có ho n n n l n, vì ta có thân”, bèn vui v Minh . Tu à Hoàn bu c vào tám v n ki p, ba qu kia bu c vào sáu, b n, hai v n ki p. B c Bích Chi Ph t tr trong Không nh m t v n ki p. Ngo i o tr trong Phi Phi T ng tám v n ki p. Nh Th a h t ki p còn có th h i tâm h ng i Th a, còn ngo i o li n tr l i luân h i”.

H i r ng : “Ph t Tánh m t gi ng hay khác ?”

Qu c s nói : “Ch ng th m t gi ng”.

H i r ng : “Sao v y ?”

Qu c s nói : “Ho c có th toàn ch ng sanh di t, ho c n a sanh n a di t, n a ch ng sanh di t”.

H i r ng : “Vì sao mà gi i thích nh v y ?”

Qu c s nói : “Ph t Tánh ngay ây c a tôi hoàn toàn không có sanh di t, Ph t Tánh ph ng Nam c a ông thì n a sanh n a di t, n a ch ng sanh di t”.

H i r ng : “Phân bi t ch nào ?”

Qu c s nói : “ ây thì thân tâm nh t nh , ngoài thân không có gì khác, th nên toàn v n ch ng sanh di t. Còn ph ng Nam c a ông thì thân là Vô

Thiền, Thiền Tánh là Thiền, bất nhị mà nã sanh nã diệt, nã chướng sanh diệt”.

Hirng: “Cái sắc thân của Hòa Thiền há chẳng có vi Pháp Thân chướng sanh diệt?”

Quacs nói: “Sao ông lại vào tà đạo?”

Tharng: “Hiện nay sao mà vào tà đạo?”

Quacs nói: “Ông chướng thế kinh Kim Cương nói “Thiền sư, cứu thanh u là hành tà đạo”? Nay chướng thế của ông chướng thế nào?”

Tharng: “Tôi đã tụng giáo lý của Phật, Tiểu Thừa, chướng thế có nói cái chướng Trung đạo chánh tánh chướng sanh chướng diệt, chướng thế có nói rỗng rang này diệt, kia sanh, thân có thể thay mà Thiền Tánh chướng diệt. Sao có thể bác bỏ thế gì nghe hai kinh pháp hoa, Thiền của ông?”

Quacs nói: “Ông học cái đạo chân chánh xuất thế Vô Thiền hay là học hai cái kinh pháp hoa, Thiền sanh thế của thế gian? Ông há chướng thế Tiểu Thừa Công nói “Nói chân thì nói thế, theo thế thì nói chân”? Nghe của Chân nên mê Tánh mà chướng quay lại. Nghe của Tiểu Thừa nên lại nói rỗng rang không mùi vị. Nghe Trung Thừa nghe thì nhễ nhễ quên. Nghe Đại Thừa nghe thì vỗ tay mà cười. Nay ông muốn học theo người hiền mà cười cười?”

áp r ng: “Thiền sư nói “Tâm Tâm là Phật”, bất nhị thế pháp Nam chướng nói thế, có gì là khác nhau? Thiền lại ra chướng nên cho mình Phật mà học?”

Quacs nói: “Hoc là tên khác, thiền; hoc là tên thiền mà thế khác. Bất nhị mà l m l n. Chướng Bất, Niết Bàn, Chân Như, Phật Tánh thì danh khác mà Thiền. Còn Chân Tâm, Vô tướng Tâm, Phật Trí, Thiền Trí thì tên thiền mà thế khác. Vì pháp Nam l m em cái Vô tướng Tâm mà cho là Chân Tâm: nhễ nhễ làm con. Nhễ nhễ cái Thiền Trí mà xướng là Phật Trí, nghe nhễ nhễ cá mà l m l n vì nghe con mình châu. Không thể phân biệt đúng sai rõ ràng”.

Hirng: “Làm sao lại cười?”

Quacs nói: “Ông chướng quan sát rõ ràng thế l m, Gi i, Nh p, X , m i m i u tìm xem thế cùng, còn có thế m y t hào nào chướng?”

Tharng: “Rõ ràng quan sát thế, chướng thế có thế thế gì khác?”

Quacs nói: “Ông phá hoại thế thân tâm?”

áp r ng: “Thân tâm tánh lìa, có gì hoại?”

Quacs nói: “Ngoài thân l m có thế thế?”

áp r ng: “Thân tâm không có ngoài, sao l m có thế?”

Quacs nói: “Ông phá hoại thế thế gian?”

áp r ng: “Thế gian thế thế chính là vô thế, nào dùng thế thế thế”.

Qu c s nói : “Nh th ó, t c là l i v y. Kinh Hoa Nghiêm nói “M t ni m quán kh p vô l ng ki p, không i, không n, c ng không tr . Nh th rõ bi t s ba i, siêu các ph ng ti n thành th p l c””.

ây là ch nói “T , Tha ch ng cách h m y lông, th y chung ch ng r i ngay ng ni m”. Ch ng bi t cái ki n gi i H u Biên, Vô Biên do âu mà ki n l p ?

Kinh : “L i n a, trong Tam Ma các thi n nam t ó chánh tâm ng l ng kiên c , Ma không còn c h i. Ng i y c u xét cùng t t g c sanh lo i, xem th y cái c i ngu n gi n phác u n th ng máy ng kia, trong ch tri ki n l i kh i sanh so tính thì ng i ó sa l c vào b n th lu n h v ng Bi n K iên o, B t T Càn Lo n.

“M t là, ng i y quán sát cái c i ngu n bi n hóa, th y ch d i i thì g i là Bi n, th y ch t ng t c thì g i là Th ng. Th y ch th y c thì g i là Sanh, ch không th y c thì g i là Di t. Ch các nhân t ng t c, không có gián o n thì g i là T ng, chính trong t ng t c, ch r i nhau gi a thì g i là Gi m. Ch sanh ra c a m i cái thì g i là Có, ch m t i c a m i cái thì g i là Không. Dùng lý quán sát t t c , d ng tâm th y riêng bi t nhau. Có ng i c u pháp n h i ngh a lý thì áp r ng “Ta nay c ng sanh, c ng di t, c ng có, c ng không, c ng t ng, c ng gi m”. Trong m i th i u nói n ng l n x n, khi n cho ng i nghe l m lo n ch ngh a.

“Hai là, ng i y quán k cái tâm p i không n i ch n, nhân cái Không mà cho là ch ng, có ng i n h i, ch áp m t ch , ch nói là Không. Ngoài ch Không ra không nói gì c .

“Ba là, ng i y quán k cái tâm m i m i u có ch , nhân cái Có mà cho là ch ng, có ng i n h i, ch áp m t ch , ch nói là Ph i. Tr ch Ph i ra, không nói gì c .

“B n là, ng i y ch p c Có và Không. Cái c nh ã phân chia nh v y thì cái tâm c ng l n x n. Có ng i n h i thì áp r ng : C ng Có t c là c ng Không, trong cái C ng Không ch ng ph i là C ng Có. T t c u càn lo n, không th nói h t c.

“Do nh ng so tính, càn lo n tr ng r ng nh v y mà sa l c vào ngo i o, mê l m tánh B .

“ây g i là ngo i o Th N m, l p ra b n th lu n h v ng Bi n K iên o, B t T Càn Lo n.

Thông r ng : ây v n là ki n ch p C ng Có c ng Không v y. trên nói “Th ng, Vô Th ng”, “H u Biên, Vô Biên” thì còn có phân bi t, ch a n n i l n x n. ây thì nói “T c Th ng, t c Vô Th ng”, “T c H u Biên, t c Vô Biên” t t c u càn lo n, không th nói cho cùng. Th t là m t th lý lu n h vô hoang ng, quá s c iên o v y.

Theo s trời d i c a ch H u Biên trên thì g i là Bi n, ch Vô Biên t ng t c thì g i là Th ng, ch th y trong tám v n ki p thì g i là Sanh, ch không th y ngoài tám v n ki p thì g i là Di t. L i trong ch t ng t c không gián o n so tính cho là T ng nh m t tr ng m c y d n lên, trong ch lia nhau thì cho là Gi m nh m t tr ng khuy t l n l n. L i n i ch sanh ra c a m i v t mà g i là Có, ch m t i mà g i là Không.

n i s sanh di t c a m t cái Hành m mà phân làm tám ngh a. Dùng lý quán sát t t c thì c hai u úng, không th xác nh manh m i, nên trong m i lúc, nói n ng l n x n. Chìm m trong Hành m, không th siêu v t ra kh i Hành m nên b s sanh di t làm trôi l n v y.

L i n a, do t cái Có, Không mà phân ra, ch ni m ni m di t mà cho là ch ng thì ch nói là Không; còn ch ni m ni m sanh mà cho là ch ng thì ch nói là Ph i. L i n a, t H u Vô mà h p l i thì nói “C ng Có t c là c ng Không, c ng Không t c là c ng Có, trong cái c ng Có ch ng ph i là c ng Không, trong cái c ng Không ch ng ph i là c ng Có”.

L i nói thì th y gi ng, nh ng so v i tr c có sai khác.

tr c thì hai bên u bày ra h t nên không th xác quy t, còn ây thì ch ra m t bên mà c hai bên u có trong ó. Nói r ng “C ng Có t c là c ng Không” thì không ch m t b nói Không. Nói r ng “Trong cái c ng Không ch ng ph i là c ng Có” thì không ch m t b nói Ph i. Ch tri ki n l m l n, ch ng th quy t oán, m h lung tung, r tr i l m l c.

Ngo i o cho r ng tr i là th ng tr , g i là b t t , cho r ng áp c ch ng l m lo n thì sanh v côi tr i ó. N u qu th t ch ng bi t mà tr l i thì e thành càn lo n. Ph t qu trách r ng : “ ó th t là ngh lu n càn lo n”. Cho nên g i là th Lu n h v ng “Bi n K iên o, B t T Càn Lo n”.

G i là Bi n K , ngh a là so tính kh p c , nào là Có-Không, Sanh-Di t, T ng-Gi m, Th ng-Bi n, th t vô ích cho s tu ch ng, u là hý lu n c . Tuy nhiên, b c thông su t nhà ngh thì nói Có c ng c, nói Không c ng c, ch n ch n u có n o xu t thân.

Nhà s h i T Tri u Châu : “Con chó l i có Ph t Tánh không ?”

T Châu nói : “Có”.

H i r ng : “ ã có thì sao l i chun vào cái bì da kia ?”

T Châu nói : “Vì v n bi t mà c ph m”.

L i có nhà s h i T Tri u Châu : “Con chó l i có Ph t Tánh không ?”

T Châu nói : “Không”.

Th a r ng : “H t th y chúng sanh u có Ph t Tánh, con chó vì sao l i không có ?”

T Châu nói : “Vì y có nghi p th c”.

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“Con chó, Ph t Tánh có

Con chó, Ph t Tánh không
i câu mà c u tha m ng cá
Theo gió tìm h ng, khách n c-mây
Om sòm, lo n x phân quen l
B ng an tr i kh p, th th r ng bày
Ch l nhà nông ch ng bi t lo
Ch ra v t ng c l i o t châu
Vua T n ch ng bi t T ng Nh L n !”.

L i có bài t ng khác r ng :

“Tri u Châu nói có, Tri u Châu nói không

Con chó, Ph t Tánh thiên h phân chia

M t ch ng b ng nói th ng

Lòng ngay t h n l i thô

Cái lão thi n s b y tr m chúng

C t ng a g p ng i hóa nh n châu⁴⁰⁹.”

L i có nhà s h i thi n s Duy Khoan : “Con chó l i có Ph t Tánh ch ng ?”

S nói : “Có”.

H i : “Hòa Th ng l i có ch ng ?”

S áp : “Ta không có”.

H i : “C th y chúng sanh u có Ph t Tánh, vì sao ch m t mình Hòa Th ng l i không có ?”

S nói : “Ta ch ng ph i là c th y chúng sanh !”

H i : “ ã ch ng ph i chúng sanh thì ch c là Ph t ?”

S nói : “Ch ng ph i Ph t”.

H i : “R t ráo là v t gì ?”

S nói : “C ng ch ng ph i v t”.

H i : “Th y c, ngh c không ?”

S nói : “Ngh ch ng t i, bàn ch ng c, nên g i là k hông th ngh bàn”.

Hàng ngo i o thì ch có th suy ngh , có th lu n bàn mà mu n so o, l p lu n, há ch ng iên o ?

Kinh : “L i n a, trong Tam Ma các thi n nam t ó chánh tâm ng l ng kiên c , Ma không còn c h i. Ng i y c u xét cùng t t c i g c sanh lo i, xem th y cái c i ngu n gi n phác u n th ng máy ng kia, n i dòng sanh di t vô t n kh i sanh so o thì ng i y sa vào cái ch p iên o là sau khi ch t có t ng.

“Ho c t c ng c s c thân, b o S c là Ta. Ho c th y cái Ta tròn y , bao trùm kh p các cõi n c, b o ta có s c. Ho c th y các ti n tr n kia theo ta mà xoay tr l i, b o s c thu c v Ta. Ho c th y cái Ta n ng trong Hành m mà t ng t c, b o Ta n i s c. H u so tính mà cho r ng sau khi ch t có t ng, tu n hoàn nh v y có n m i sáu t ng.

“T ó mà suy tính r ng r t ráo phi n não và r t ráo B , hai tánh ó i song song, không ti p xúc nhau.

“Do s so tính ch p r ng sau khi ch t có t ng nh v y mà sa l c vào ngo i o, mê l m tánh B .

“ ây g i là ngo i o Th Sáu, l p ra nh ng Lu n iên o Trong n m m, sau khi ch t có t ng.

Thông r ng : N m s suy tính tr c thì ho c Có, ho c Không, ho c C ng Có c ng Không, ch a ra kh i ba cú, ch a th y c hai u ch ng ph i, còn m c v ng trong Hành m. Nên ây thì so tính vi c sau khi ch t có T ng hay không có T ng, và Có, Không u ch ng ph i. R i l i sau Có và Không, kh i lên hai ki n ch p v Ni t Bàn o n di t. y là Hành m ã g n không nên tr m th y Th c m v y. B i n thì tr c, i thì sau, ch do Th c làm ch , nên ch này nói c n m m.

c Long Th ng nói : “Chúng sanh trong n m ng do nhân duyên c a l c Thân Ki n mà th y có b n th Ta : S c h p là Ta, S c là Ta, Ta trong S c, S c trong Ta. H p l i mà nói : Ch duy S c là Ta, ch duy l i S c là Ta, Ta trong S c, S c trong Ta. Suy tìm nh th , r t ráo ch ng th c. Th , T ng, Hành, Th c l i c ng nh v y”.

Th mà ngo i o l i ch p là có t ng. Ho c t c ng c cái thân, t c S c là Ta v y. Ho c Trùm kh p cõi n c, t c là S c trong Ta. Ho c các ti n tr n xoay tr l i, y là L i S c là Ta. Ho c n ng theo Hành m t ng t c, t c là Ta trong S c v y. N ng theo b n l i suy tính này thì Th , T ng, Hành, Th c c ng u v y c . Cho n ch Hành là Ta, l i Hành là Ta, Ta trong Hành, Hành trong Ta. Cái suy tính ó là Ta, t c là Th c m v y. Th y u suy tính r ng sau khi ch t l i có mà thành ra m i sáu t ng⁴¹⁰. Phi n não do m mà sanh, B do Ta mà ch ng. Hai tánh B , phi n não song hành cho n i v lai, u r t ráo là có, th nên nói là l p ra lu n iên o Trong n m m, sau khi ch t có T ng. ây là theo m i m i ch có, r i nhân có mà cho là ch ng, nên l p ra các Lu n này.

Th T a B n Am o Qu nh t ng nêu lên câu chuy n “M t chi c dép i v Tây⁴¹¹”, r i nói v i i chúng : “Ng i ch t, ng t ch, ch ng ng c u mà hóa thì ch ng ph i không có. Nh ng ch a có ai t ch r i mà sau l i l i chi c dép. V y là con cháu i sau không b ng T S hay là T S có th a m t chi c y?”

R i c i l n mà r ng : “Con ch n già !”

Mùa ông Canh Thân, i Thi u H ng c ón v kinh nh ng không i, l i bài k cho t c pháp là Hu S n r ng :

“Mi ng m m ch ng trúng lão già lành

Thích h ng từng lâm dóng th phi

D n đồ Tuy t Phong ông Th T a

Vì ta nhi c m ng ch tha y !”.

Quay v v s gi n ón, nói r ng : “Nói v i quan Th Lang giùm tôi r ng vì c i v i quá, không k p b i áp !”

D t ti ng thì hóa.

Có nhà s h i T ng S n : “Nhà s sau khi t ch r i thì i âu v y ?”

T S n nói : “Cháy r i m t c ng tranh !”

Ngài u T t ng r ng :

“Khi l a ng thiêu, thêm i m i

n nay khí nóng khó m a, mây

t h n sen h ng che nh t nguy t

Không r , xanh hoài, mát bóng cây”.

N u bì t cái “h u t ng” này thì tuy nói là có t ng c ng ch ng sao.

Kinh : “L i n a, trong Tam Ma các thi n nam t ó chánh tâm ng l ng kiên c , Ma không còn c h i. Ng i y c u xét cùng t t g c sanh lo i, xem th y cái c i ngu n gi n phác u n th ng máy ng kia, trong các m : S c, Th , T ng ã di t tr c kh i sanh so tính, ng i y sa vào nh ng t t ng iên o là sau khi ch t không có T ng.

“Ng i y th y S c m di t, hình hài không nhân vào âu. Xét T ng m di t, tâm không ràng bu c vào âu. Bì t Th m di t, không còn dính dáng. Tánh các m c tiêu tan, dù có sanh lý mà không có Th , T ng : ng nh c cây. Cái hình ch t hi n ti n còn không th n m c, v y sau khi ch t làm sao còn có các T ng ? Do v y mà cho r ng sau khi ch t không có T ng. Xoay v n nh v y mà có tám th Vô T ng.

“T ó mà suy tính r ng : Ni t Bàn, Nhân Qu , t t c u Không, ch có danh t suông, ch r t ráo là o n Di t.

“Do s suy tính, ch p sau khi ch t không có T ng này mà sa l c vào ngo i o, mê l m tánh B .

“ ây g i là ngo i o Th B y, l p ra nh ng lu n iên o Trong ng m, sau khi ch t không có T ng.

Thông r ng : Cái o n Ki n này là c n c n i s tiêu di t c a các m S c, Th , T ng mà suy tính r ng cái sanh lý c a Hành m v sau s r t ráo o n di t. Hành m di t thì quy v Bì n T ng Th c. Ch so o c a ng i y ch a là vô ki n, nh ng cái T ng Th c ch ng th di t. Ng i y ch th y cái di t bèn cho r ng Ni t Bàn, nhân qu t t c u không, r t ráo o n Di t, mà ch ng bì t r ng cái Vô T ng này không ph i là không có sanh lý. B i th , c oán cái nhân ã m t c a b n m hi n ti mà cho r ng qu t ng lai s tiêu di t, h p l i thành ra tám th Vô T ng, bèn l p ra nh ng lu n iên o Trong Ng m, sau khi ch t không có T ng. ây c ng là theo cái tâm p i không n i ch n, nhân cái Không mà cho là Ch ng, mà t o ra lu n này.

T Tr ờng Sa C nh S m nhân có v t ng qua i, l y tay r mà nói : “Này i chúng ! V t ng này l i chánh th c vì các ông mà kh i c ng y u, th ng l ng ó ! Hi u không ?”

R i c bài k :

“Tr c m t không m t pháp

“Hi n ây c ng không ng i

“R ng rang Kim C ng Th

“Ch ng v ng c ng ch ng chân !”.

L i nói :

“Ch ng rõ Kim C ng Th

“L i g i y duyên sanh

“M i ph ng : Chân T ch Di t

“Ai tr , l i ai hành ?”.

T ờng S n s p viên t ch, nói v i i chúng : “Ta có cái tên tu i sông i, ng i nào vì ta đ p c ?”

i chúng u không áp c.

Khi y, có v Sa Di b c ra, nói : “Xin cái pháp hi u c a Hòa Th ng”.

T S n nói : “Cái danh ti ng sông c a ta ã r ng r i !”

T Th ch S ng nói : “Không có ng i k khác ch p nh n”.

T Vân C nói : “N u có danh ti ng sông thì ch ng ph i là Tiên S c a tôi”.

T Tào S n nói : “T x a n nay, không ng i bi n c”.

T S S n nói : “R ng có cách ra kh i n c, không ng i bi n c”.

Th y i D ng Minh An h i T L ng S n : “Nh sao là o tràng vô t ng ?”

T S n ch t ng Quan Âm, nói : “ ây là b c h a c a Ngô c s”.

Th y An nh nói, T li n h i : “Cái ó là cái h u t ng, nh sao là cái vô t ng ?”

Th y An ngay l i nói có t nh ng , làm l r i quay v ch ng.

T S n nói : “Sao không nói l y m t câu !”

Th y An : “Nói thì ch ng t ch i, ch e l m gi y m c !”

T S n c i l n, nói : “L i này g n trên á r i !”

V sau qu ã kh c trên bia.

Ngài u T nêu r ng :

“ o su t c kim

B hành khó tr i

Núi cao hi m tuy t

Leo không ch n ng

Ho c ch ng phát minh đ u tr c

Thu nào đ m b c c âu

Th nên ng t mình
n ch ng nh n i th y
Thay nhau ch ng minh
N i Ph thu m ng

N i ây t t ng h i l i, s c t n ch bày
Vách ng t tr i không c a, s c h t ch t i lui
R ng vàng ã m t n c, cánh m u c t cánh mau !
Th u qua sóng l n, l i v b n v”.

“Này các nhân gì , chính ang lúc y, l i có bi t ch thoái v c a ng i x a không ? Nh bi t c, thì có th nói là núi muôn tr ng , ngàn sóng h t g m. Long cung và cõi Tr i chung mái, cung i n cùng tinh tú h p v . Nham Tunnel ng p, giòng móc (m a móc) c th m. Ch ng ph m n hóa môn mà ngàn núi ul ra h n. B ng ch ng bi t ch v thì hang r ng không ng i h i, r ng bu n bi n c sâu”.

T ng r ng :

“Vách núi cùng ng h i s n ông
L i ch ng n Tây ng n c n ông
nh ti n, móc r i thêm khí núi
Quay u b ng th y m t tr i h ng”.

N u ch Vô T ng này mà c cái tin t c, thì tuy nói không có T ng c ng ch ng h gì.

Kinh : “L i n a, trong Tam Ma các thi n nam t ó chánh tâm ng l ng kiên c , Ma không còn c h i. Ng i y c u xét cùng t t c i g c sanh lo i, xem th y cái c i ngu n gi n phác u n th ng máy ng kia, trong ch Hành m còn t n t i và Th , T ng m ã di t, l i so tính c cái Có và Không, t th phá nhau, thì ng i y l t vào nh ng lu n iên o Sau khi ch t, Có và Không u ch ng ph i.

“Ng i y trong S c, Th , T ng th y Có mà ch ng ph i Có, trong Hành m chuy n bi n th y Không mà ch ng ph i Không. Xoay v n nh v y cùng t t các m thành ra tám T ng u ch ng ph i. Tùy g p duyên gì u nói sau khi ch t có T ng, không T ng.

“L i suy tính Hành m tánh nó d i i nên tâm phát ra thông t , cho r ng Có, Không u ch ng ph i, h th t l n l o. Do s so tính, ch p “Sau khi ch t, Có và Không u ch ng ph i” mà vi c v sau t i t m mù m t, không còn l i i, sa l c vào ngo i o, mê l m tánh B .

“ ây g i là ngo i o Th Tám, l p lu n iên o : Trong ng m, sau khi ch t, Có và Không u ch ng ph i.

Thông r ng : ây là ki n ch p Ch ng ph i Có, ch ng ph i Không v y. ó là do n i s so tính c Có l n Không, t th c a chúng phá nhau. Không ch S c, Th , T ng m di t nên cho là Có t c ch ng ph i Có mà Hành m d i

C a T sanh b i ch n nào âu ?

Nhân ây ng a gi i theo roi bóng

L t gió d m ngàn kêu c v

Kêu c v , búng tay ba ti ng !”

Có nhà s h i T Pháp Nhãn : “Nh sao là nhà s t ch, tr c m t ch m m t là B ?”

T Nhãn nói : “ ó là tr c m t ông !”

L i h i : “Nhà s t ch thiên hóa v ch n nào ?”

T Nhãn nói : “Nhà s t ch thiên hóa h i nào ?”

Nhà s h i : “Th bây gi thì sao ?”

T Nhãn nói : “Ông ch ng bi t nhà s t ch”.

T Pháp Nhãn t n l c hô hoán mà ch ng bi t quay u ây mà t nh ra thì có th nói “T cú u lìa, linh c n c l ”.

Kinh : “L i n a, trong Tam Ma các thi n nam t ó chánh tâm ng l ng kiên c , Ma không còn c h i. Ng i y c u xét cùng t t c i g c sanh lo i, xem th y cái c i ngu n gi n phác u n th ng máy ng kia, sanh ra so tính r ng v sau này là Không, thì ng i y l t vào b y th lu n o n Di t.

“Ho c ch p Thân này là di t, ho c ch p h t D c là di t, ho c h t Kh là di t, ho c C c L c là di t, ho c T t X là di t. Xoay v n nh v y cùng t t b y cách, cho r ng hi n ti n là tiêu di t, di t r i không tr l i n a. Do s so tính “Sau khi ch t là o n di t” nh v y, sa l c vào ngo i o, mê l m tánh B

“ ây g i là ngo i o Th Chín l p ra lu n iên o “Sau khi ch t là o n Di t”.

Thông r ng : tr c thì th y có Hành m mà không có Th , T ng; ây thì Hành m c ng không, nên nói r ng “V sau này là Không”. tr c là sau khi ch t Vô T ng, ch thu c v m t cách Thân di t. ây cùng t t b y cách, di t ch ng sanh l i.

Thân thu c v cõi D c, g m ng i và tr i. H t D c thu c v S Thi n, h t Kh thu c v Nh Thi n. C c Vui thu c v Tam thi n. H t X thu c v T Thi n và Vô S c. Tuy nói n m th Di t, th t ra g m b y Cách. ây là vào ngo i o Vô T ng Thiên, i khái ng m t o n ki n nh T Khe o Vô V n, cho r ng ã ch ng qu ch ng th Thân i sau, nên l p cái lu n Sau khi ch t là o n di t.

Thi n s Khai Tiên Chi u th ng ng nói r ng : “Quy c từng lâm, gia phong c Ph t, m t tham m t h i, m t cháo m t c m. Hãy nói hu ch to t ra là cái gì v y ? Ch nh các ông, tâm tâm ch ng đ ng, ni m ni m ch ng tr . B ng nh khéo đ ng ch ch ng đ ng, vô ni m ngay trong ch ni m, bèn t h p lý Vô Sanh. Nói th này thì c i b mi ng ng i khác. Tham i !”

Nhà s h i T Vân Môn : “Không kh i m t ni m, l i còn có l i không ?”

T Môn nói : “Núi Tu Di !”

Ngài B ch Vân oan t ng r ng :

“Núi Tu Di, h , ngh n v tr
i bi ngàn m t nhìn không qua

Tr phi t bi t c i ng c trâu

M t i kh i ph i theo sau ít”.

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“Ch ng kh i m t ni m, núi Tu Di !

Thi u D ng thí pháp không l u gi

Ch u n, hai tay phân phó cho

nh i, ngàn tim, không th bám

Bi n xanh r ng, mây tr ng nhàn

Ch em m y tóc t trong ây

Gi ti ng gà kia khó g t ta

Ch a ch u m màng cho qua i !”

Hai bài t ng này qu có phân bi t. N u bám núu “Ch ng kh i m t ni m”, không bi t tin t c “C i ng c trâu” thì t c là “Gi ti ng gà gáy”, ch ng kh i “Theo sau ít ng i” v y, sao có th th u qua cái c a i h ng th ng ?

Kinh : “L i n a, trong Tam Ma các thi n nam t ó chánh tâm ng l ng v ng ch c, Ma không còn c h i. Ng i y c u xét cùng t t c i g c sanh lo i, xem th y cái c i ngu n gi n phác u n th ng máy ng kia, l i sanh ra so tính r ng sau này là Có, thì ng i y sa vào n m lu n Ni t Bàn.

“Ho c l y D c Gi i làm cái chuy n y chánh th t, do xem th y sáng su t v n kh p mà sanh yêu m n v y. Ho c l y S Thi n làm cái chuy n y chánh th t, vì th y tánh cõi này không có Lo Âu. Ho c l y Nh Thi n, vì tánh nó không có Kh . Ho c l y Tam Thi n, vì r t Vui p. Ho c l y T Thi n, vì Kh Vui u h t, ch ng ch u luân h i sanh di t. V y là mê l m cõi tr i H u L u là tánh Vô Vi, cho r ng n m ch yên n trên là n i qu báo thù th ng thanh t nh. Xoay v n nh v y cùng t t có n m ch .

“Do suy tính ch p tr c n m th Ni t Bàn hi n có nh v y mà sa l c vào ngo i o, mê l m tánh B .

“ ây g i là ngo i o Th M i, l p ra nh ng lu n iên o : Trong n m m có n m th Ni t Bàn hi n có.

“Anan, m i th cu ng gi i Thi n Na nh v y u do Hành m và tâm đ ng công xen nhau, nên hi n ra nh ng nh n th c ó. Chúng sanh mê d i, không bi t t l ng xét, g p các cái ó hi n ra, l y mê làm ng , t cho là ch ng Thánh, thành t i i V ng Ng mà a ng c Vô Giác.

“Các ông quy t ph i em l i c a Nh Lai, sau khi Ta di t r i, truy n đ y cho i M t Pháp, kh p giúp chúng sanh hi u rõ ngh a này, không cho Tâm-Ma t gây nên nh ng t i l i sâu n ng, gi gìn che ch cho chúng sanh

tiêu diệt các tà kiến, dấy cho thân tâm h khai mở giác ngộ Chân Nghĩa, không mắc vào các vọng ngữ trong Vô Thường. Chẳng hề có một ít ngã cho là , và nêu ra lý chỉ dấy thanh tịnh của Vô Ngã Giác.

Thông r ng : ã nói “V sau Không” r i sao tr l i “V sau Có” v y nh ?
B i vì, cái c i ngu n trong tr o th ng máy ng kia là cái di t ch ng c.
Ch ng ph i c o tràng t ch di t chân th t, ch di t mà v ng th y có s ch ng c, nên g i là “V sau Có”. B i vì, Hành m trong sát na t m d ng, cái sáng su t v n kh p thoáng hi n bày, bèn cho ó là Vô Sanh Di t, là Ni t Bàn. R i n m ch suy tính là qu Ni t Bàn, khi n Ni t Bàn mà có n m th , th thì có th g i là Ni t Bàn ?

B y cách trên ã di t h t, l i l p ra n m th Ni t Bàn, yêu m n s sáng su t v n kh p. ó là ch chung c a ng i và tr i, kh vui u h t, ch ng ch u sanh di t. T Thi n cùng cõi tr i Vô S c ng nhau. N m ch yên n này không ra kh i ba cõi, ba th D c L u, H u L u, Vô Minh L u v n n nấu nh c , ó ch là do cái công đ ng h u vi, thu n th c mà thành t u. Kia ch m i ch ng Vô T ng nh mà cho là c qu Vô Vi, trong ch n h u l u mê l m mà không t bi t, h t ki p l i r i vào luân h i, há cho là Ni t Bàn chân th t c ?

Th y Chí o c u h i c L c T r ng : “K h c nhân này t khi xu t gia, c kinh Ni t Bàn có h n m i n m mà ch a rõ i ý, xin Hòa Th ng ch d y”.

T nói : “Ông ch a rõ ch nào ?”

B ch r ng : “Các Hành vô th ng. Là sanh di t pháp. Sanh di t di t r i. T ch Di t là vui” - D , nghi ho c ch ó”.

T nói : “Ông nghi làm sao ?”

B ch r ng : “T t c chúng sanh u có hai Thân, ó là S c Thân và Pháp Thân. S c Thân thì vô th ng, có sanh có di t. Pháp Thân thì h u th ng, vô tri vô giác. Kinh nói “Sanh di t di t r i. T ch di t là vui” thì ch a rõ thân nào t ch di t, Thân nào h ng vui. N u là s c thân thì khi s c thân di t, b n i phân tán, hoàn toàn là kh , kh không th nào nói là vui. N u Pháp Thân t ch di t thì ng v i c cây, ngói á, ai h ng vui ây ? L i n a, Pháp Tánh là th c a sanh di t, n m m là đ ng c a sanh di t. M t th n m d ng, sanh di t là th ng. Sanh thì t th kh i ra đ ng, Di t thì thu nhi p đ ng v th . N u cho là sanh tr l i thì loài h u tình ch ng o n ch ng di t. N u ch ng cho là sanh tr l i, thì v nh vi n quy v t ch di t, ng v i v t vô tình. Nh th thì t t c các pháp u b Ni t Bàn ng n c m, sanh còn không c, làm sao có vui ?”

T nói : “Ông là con nhà Ph t, sao l i huân t p tà kiến o n th ng c a ngo i o mà lu n bàn pháp T i Th ng Th a ! C nh ông nói thì ngoài s c thân l i riêng có Pháp Thân. Lìa sanh di t mà c u t ch di t. L i t ch i

Ni t Bàn v n th ng l c, nói là có riêng cái Thân th d ng. ó là ti c r
sanht , m mê cái vui c a i.

“Gi ấy, ông ph i bi t : Ph t vì t t c nh ng ng i mê l m, h nh n l y
n m m hòa hi p cho là t ng t th , l i phân bi t t t c pháp làm ra tr n
t ng bên ngoài, th r i tham s ng ghét ch t, ni m ni m trôi d i mà ch ng
bi t là m ng huy n h gi , u ng ch u luân h i. L y Ni t Bàn th ng vui
i ra cho là t ng kh , su t ngày tìm ki m bốn ba. Ph t th ng xót mà ch
bày cái Ni t Bàn chân l c, không sát na nào có t ng sanh, không sát na nào
có t ng di t, l i không có sanh di t nào khá di t, ó là T ch Di t hi n ti n.
Ngay ang hi n ti n c ng không có cái l ng hi n ti n, m i là th ng l c.
Cái L c này không có cái th , mà ch ng không có cái gì ch ng th . Há có
cái tên “M t Th N m D ng”, hu ng l i còn nói “Ni t Bàn tr di t các pháp,
khi n cho v nh vi n ch ng sanh ?” Nói v y là chê Ph t, phá Pháp.

“Hãy nghe k c a ta :

“Vô Th ng i Ni t Bàn
Sáng y h ng l ng chi u
Ng i phàm cho là ch t
Ngo i o ch p là o n
Các ng i c u Nh Th a
Th y y là vô tác
Th y theo tình suy ngh
G c sáu hai tà ki n
V ng l p danh h gi
Dính dáng gì ngh a ch n
Ch ng i v t suy l ng
Th u su t, không n m b
Vì bi t pháp N m U n
Và cái Ta trong m
Ngoài hi n các s c t ng
M i m i t ng âm thanh
Bình ng nh m ng huy n
Ch ng kh i th y Thánh, phàm
Ch ng thành Ni t Bàn gi i (hi u)
Nh biên, tam t d t
Th ng ng (thành) d ng (c a) các c n
Mà ch ng kh i d ng t ng
Phân bi t t t c pháp
Ch ng kh i t ng phân bi t
Ki p h a thiêu áy bi n
Gió th i núi ch m nhau

Chân th ̄ng t ch di t l c

Ni t Bàn là nh ̄ v y

Ta nay mi n c ̄ng nói

Khi n ông x ̄ tà ki n

Ông ch ̄ theo l i hi u

Cho ông bi t ít ph n”.

Th y Chí ̄ o nghe k ̄ xong i ng , làm l r i lui ra.

Nh ̄ ch lu n c a ̄ c L c T , ch th ng chân ngh a, th t nêu ra l i ch d y
thanh t nh c a b c ̄ i Giác V ̄ng. Kh h p ̄ c l i nói này thì các ki n
ch p r nhánh ch ng sanh, tâm ma t h t, ngỗ h u phá ̄ c Hành m mà
v ̄ t kh i chúng sanh tr ̄ c v y.

---o0o---

F. PH M VIC A TH C M

Kinh : “Anan, thi n nam t ̄ y tu Tam Ma ̄ , Hành m h t r i thì cái then
ch t chung u n gi n phác máy ̄ng sanh ra các loài th ̄ gian b ng ch c nát
tan. Gi ng m i vi t , m ch ng m gây nghi p ch u qu báo c a ngã th chúng
sanh, c m ng ̄ u d t b t. Ng i y h u nh s p ̄ i minh ng trong b u
tr i Ni t Bàn, ví nh gà gáy l n chót, ng m v ph ng ông ã có s c tinh
sáng. Sáu C n r ng s ch, không còn rong ru i, trong ngoài trong l ng sáng
su t, nh p vào cái Không Ch ̄ Vào. Th u su t nguyên do n m l y c i ngu n ,
các loài không còn h p d n ̄ c. N i m i ph ng th gi i ã ̄ c tính
ng. Cái s c tinh sáng ch ng chìm, phát hi n u n bí m t. ̄ y g i là ph m
vi c a Th c m.

“N u trong tính ng ã ch ng ̄ c c a các loài mà tiêu tan sáu c n, khi
h p, khi chia ̄ c thành t u, th y nghe thông nhau, dùng thay l n nhau m t
cách thanh t nh, m i ph ng th gi i cùng v i thân tâm nh ng c l u ly,
trong ngoài sáng su t thì g i là Th c m h t. Ng i y có th siêu v ̄ t
M nh Tr ̄ c. Xét l i nguyên do, c i g c là v ng t ng iên o, o t ng
r ng không.

Thông r ng : Tánh c a th ̄ gian không ra ngoài tánh c a m i hai loài sanh
di t. Cái Hành m gi n phác u n máy ̄ng thì tuy không có t ng sanh
di t thô, nh ng cái c i ngu n máy ̄ng m i m i ch ng ng ng. ó là then
ch t chung sinh ra các loài. Hành m h t thì cái then ch t này tan nát. G i là
then ch t (c) vì sâu xa không th th y, vi t không th ch ra, nh gi ng
m i c a l i, nh bầu c c a áo. Cái gi ng m i then ch t này là c n nguyên
c a sanh di t. Ngã Th chúng sanh (B ̄ c Già La) là cái thân trung m
h ̄ng theo các n o, ̄ n nhân tr ̄ qu , m ch l c c m ng, m y tóc không sai.

Nay thì cái then ch t sanh kh i nát tan thì nghi p nhân ã tiêu m t, l y gì d n qu ? ã không có báo thân, l y gì n nhân ? Nhân, qu u m t, c m ng d t b t, y là tuy t m t cái m ch ng m sâu xa vi t truy n t ng ch ng t v y. S chuy n ng c a m ch ng m r t là vi t . M ch ng m không d t thì M nh C n ch ng o n. M ch d t, then ch t tiêu vong, m i có th vào c nh Vô Sanh v y.

tr c, ba m h t thì nh gà m i gáy, ch a phân s c tinh quang, v n còn t i t m. ây, Hành m h t thì nh gà gáy l n chót, ng m v ph ng ông ã có s c sáng. Th u vào cái Th c m này, sáu c n li n r ng s ch, không còn cái t ng giống ru i kh i ng, trong l ng sáng su t im ph c su t ng n. Nh p vào l i vào thêm, sâu xa l i sâu thêm, cho n nh p vào cái Không Ch Nh p, th ng th u n ch b n nguyên. B i th , tr c thì ch a rõ cái m i manh c a m i sanh m ng, ch m i th y cái then ch t sanh kh i chung. Nay thì rõ thông cái nguyên do th m ng c a m i hai loài. y là ã th y cái ng mà ch a th y cái sanh kh i. Xét th y nguyên do n m l y c i ngu n, ch ng cho d i i, ch ng giống ru i. ây ã không u m i, thì kia t ch ng h p d n. H t c m i ph ng cỡi, duy Tâm duy Th c mà thôi. Còn âu có c cái ch ng ng ?

ã c tánh ng, thì tr i t cùng ta ng g c, v n v t nh ta m t Th , thu n nhiên m t Bi n T ng Th c v y. Ng m qua cái s c tinh sáng, không n n i m chìm (hôn tr m). t ch ng th y, ch ng nghe g i là cùng c c huy n áo; không ti ng, không mùi g i là cùng c c thâm m t. ây, d n d n phát hi n l bày. Tuy phát hi n mà ch a n ch trong su t sáng r , còn b Th c m ng n che, nên g i là ph m vi c a Th c m.

N u ch nguyên do th sanh c a m i hai loài mà ã c tánh ng, l i dùng cái s c nh Hu làm tiêu tan sáu c n, khi n cho s phân chia có th h p l i, s ngh n che có th m ra. M chia, óng h p t do, sáng s ch ch ng n ng theo c n, cái th y y, cái nghe y g n v i ch viên thông thì sáu c n thanh t nh, có th dùng thay nhau. ó là ch tr c nói “Ng c dòng toàn nh t, sáu D ng ch ng hành, ngay ây m i ph ng cỡi n c r ràng thanh t nh, nh ng c l u ly, trong treo tr ng sáng”. ây c ng nói “M i ph ng th gi i cùng v i thân tâm nh ng c l u ly”. ó là tr ng vàng c a loài chim Kim Xí, trong tr o sáng su t r ràng nh kim c ng, không th phá ho i v y.

Trong là thân tâm, ngoài là th gi i ã trong ng n sáng su t, thì không nh ng cái s c tinh sáng phát hi n ra, mà cái M t Viên T nh Di u c a h t th y Nh Lai u hi n ra trong ó. Ng i y li n c Vô Sanh Pháp Nh n, t c là ch g i là Càn Hu a. Th c m mà ch a h t thì ch ng th n ây c. Th c m là cái t vi khó o n, t c là cái M ng C n, nguyên do th sanh u b t u ó. Nay Th c m h t, t c n ngu n u h t. Các loài

không còn kêu m i n c, bèn cùng v i cái không -th -m i mà vong m t. M i ph ng u ng, bèn cùng v i tính ng mà h t m t. B i th , có th siêu v t M nh Tr c v y.

Các v th y x a l y H i Th , H i Nóng và Th c, ba cá i hòa h p thành M ng C n. Lúc th sanh thì Th c m n tr c h t. Còn Th c ã ra kh i thì H i Th và H i Nóng đi t theo. Cái vi c Th c ra kh i thì m ng chung này phàm phu u v y, âu có th g i là siêu v t M nh Tr c c ?

Nói “Th c m h t” là ã không còn cái Th c n tr c i sau. Nói “V t kh i M nh Tr c” là ã ch ng qu A La Hán, không còn ch u thân sau, âu có th bàn b c m h ?

Tr c thì Thân Trung m h ng theo các n o, m i m i tùy theo lo i, Hành m h t thì ã d t cái m ch này. Còn cái m ng m ch c a Th c m l i càng vi t , nên g i là o t ng r ng không. o là hình nh không. T ng là hình nh có. Hình nh có, hình nh không, l i r t ráo r ng không. R ng không ch ng sanh ch ng đi t là cái th Chân Nh v y. o t ng là cái bóng dáng sanh đi t trong tám Th c. Th nên, y theo Chân Nh thì g i là Chánh Giác, y vào Th c Th Tám li n h l y v i v ng giác. Trái Giác, h p Tr n nên g i là v ng t ng iên o. Th c m h t s ch t c là chuy n Th c thành Trí, chuy n sanh đi t mà tr n i ch ng sanh đi t. Tr cái V ng T ng iên o vi t o t ng r ng không này âu có d gì ?

Nhà s h i T H ng Nham : “Nh sao là o ?”

T Nham nói : “R ng ngâm nga trong cây khô”.

H i r ng : “Nh sao là ng i trong o ?”

T Nham r ng : “Con ng i trong s khô”.

Nhà s em h i T Th ch S ng : “Nh sao là “R ng ngâm trong cây khô” ?”

T S ng nói : “Còn eo cái vui trong y”.

H i r ng : “Nh sao là “con ng i trong s khô” ?”

T S ng nói : “Còn mang cái th c trong y”.

Nhà s l i h i T Tào S n : “Nh sao là “R ng ngâm trong cây khô” ?”

T S n nói : “Huy t m ch ch ng o n”.

H i r ng : “Nh sao là con ng i trong s khô ?”

T S n nói : “Ch a khô h t !”

H i : “Ch a r ã l i có ng i c nghe ch ng ?”

T S n nói : “Kh p i a ch a có m t ai ch ng nghe”.

H i : “Ch a r ã R ng ngâm là ch ng cú gì ?”

T S n nói : “Ch ng c n bi t ó là ch ng cú gì, ng i nghe qua u ch t m t”.

T S n l i dùng bài k ch d y cho :

“Cây khô r ng ngâm, th t th y o

S không không Th c, m t tinh m

Vui, Th c h t r i, tin t c h t

âu ng i bi n s ch trong d ?”.

Ngài Thiên ng nêu ra r ng : “Vua trong c a, th n ch ng ra ngoài, nên cái vui, Th c u h t, t con v v i cha”.

G i là “Khô ráo h t” t c là Th c m h t. Ch ng có ch ng cú nh v y làm sao rõ c ch ng cú này?

Kinh : “Anan, ph i bi t thi n nam t y ã cùng t t tánh Không c a các Hành, v n ngu n Th c, ã di t sanh di t nh ng ch a viên mãn trong ch tinh di u c a T ch Di t. Ng i y có th khi n n i thân mình, các C n khác nhau khi h p, khi chia và cùng v i các loài m i ph ng thông chung Tánh Giác. Cái Giác Tri thông su t m t màu v ng l ng, có th nh p vào ngu n viên mãn.

“N u ch quay v , l p ra cái nhân chân th ng mà sanh th ng gi i, thì ng i y sa vào cái ch p Nhân S Nhân, thành b n bè v i ám Sa T Ca La, quy v Minh , mê l m B c a Ph t, b m t Chánh Tri Ki n.

“ ó g i là h ng Th Nh t, l p ra cái tâm có ch c, thành cái qu có ch quy v , trái xa tánh Viên Thông, ng c v i o Ni t Bàn, sanh vào gi ng ngo i o.

Thông r ng : Cái Th c m trong l ng sáng su t, do Hành mà trôi chuy n. Hành m ã Không, ã di t cái t ng trôi ch y sanh di t, nh ng còn n ng cái ngu n Th c trong l ng ch ng trôi, nên ch t ch di t, s tinh di u ch a viên mãn.

T ch Di t ngh a là sanh di t ã di t, không còn ph i dùng cái Di t di t Sanh Di t n a v y. ây thì di t Sanh Di t t c là còn thu c v s dùng công phu, nên ch a là Di u, ngu n Th c v n còn, nên ch a c Viên. Nh ng ã v ngu n Th c, tiêu tan sáu C n, v trong m t ch nên có th khi n n i thân mình sáu C n ng n cách nhau mà có th dùng thay nhau, h p chia không ng i. M n C n mà phát ra s sáng su t, n m b t t i nh nhiên, không ch cái T Giác bên trong sáng r mà còn cùng v i v i các loài m i ph ng thông chung tánh Giác. Tánh Giác c a t t c các loài t c là cái Giác c a ta, Tánh Giác c a ta t c là cái Giác c a t t c các loài. Cái Giác Tri thông nhau, dung h p không hai. Có th vào ngu n Giác, viên dung không v ng ng i. Cái c i ngu n này viên mãn cùng c c là c i ngu n th m ng c a các loài, c ng là c i ngu n phát ra cái giác c a các loài. M ng do y mà l p, giác do y mà kh i.

ã là phát xu t t cái giác nh ng không th y có t ng tri giác, nên cho cái giác này là ch ng ph i th ng, vô giác m i là th ng. Th nên, Giác tr v v i Vô Giác ó là Chân Th ng, v n ngu n Th c, ó là cái nhân c a Chân Th ng. V y là l y cái m màng m m t c a lúc tám Th c ch a thành

hình mà làm ch n ng nấu, cái ó ngo i o g i là Minh v y. ã có ch tr v , l i có cái s nhân, mà n ng nhân và s nhân u là h v ng. L p cái Tâm có ch c, thành ra cái qu có ch c thì nhân y qu y u sa vào cái s v ng. Có S thì ch ng ph i Viên, có S t c ch ng Chân, nên nói là trái xa tánh Viên Thông, ng c v i Vô Th ng Ni t Bàn mà giong ru i v y.

Thi n s Vân Cái S n Chí Nguyên nhân có Ông o Chánh àm Châu dâng bi u xin Mã V ng m i s lu n ngh a.

Nhà vua m i Ngài lên i n, ra m t u ng trà xong, s n xin vua cây g m, r i c m g m h i o Chánh : “Trong giáo pháp c a ông có nói “M m màng màng trong y có v t”, ó là v t gì ? “M m m t m t trong y có tinh”, ó là tinh hoa gì ? Nói c không chém, không nói c thì chém !” Ông o Chánh hoang mang m m t, bèn l bái sám h i.

Thi n s nói v i Vua : “B h bi t ng i này không ?”

Vua áp : “Bi t”.

S nói : “Là ai th ?”

Vua nói : “ o Chánh”.

S nói : “Ch ng ph i ! o y mà chánh thì ã i áp kh h p c v i s n t ng. ó ch là cây hộc côi vô ch ”.

Giá nh ông o s ch ng có phân vân mà i áp li n c rõ ràng thì c ng ch ng ra kh i Minh ! i cùng Vô Th ng Chánh ng Chánh Giác cách nhau quá xa v y.

Kinh : “Anan, l i n a, thi n nam t y ã cùng t t tánh không c a Hành m, ã di t sanh di t, nh ng ch a viên mãn trong ch tinh di u c a T ch Di t. N u ch quay v mà ôm làm t th c a mình, t t c chúng sanh trong m i hai loài kh p c h không u trong thân mình tuôn kh i ra, r i sanh th ng gì i thì ng i y sa vào ki n ch p N ng, Phi N ng, thành b n bè v i Tr i Ma Hê Th La, hi n thân Vô Biên, mê l m B c a Ph t, b m t Chánh Tri Ki n.

“ ó g i là h ng Th Hai, l p ra cái tâm N ng Vi, thành cái qu N ng S , trái xa tánh Viên Thông, ng c v i o Ni t Bàn, sanh vào gi ng i M n Thiên, cho cái Ta là cùng kh p viên mãn.

Thông r ng : tr c là lu n Th ng, Vô Th ng, y là xem t h y cái tâm di u mình cùng kh p m i ph ng côi, trong l ng nh nhiên mà cho là Th n Ngã r t ráo. T ó suy tính r ng cái Ta thì cùng kh p m i ph ng, l ng sáng ch ng ng, còn t t c chúng sanh t sanh t ch t trong tâm mình. T c là ây nói “ u trong thân mình tuôn kh i ra”. Nh ng tr c là ch th y cái Hành m, nên so tính v cái N ng Vi⁴¹². Tuy ch p r ng mình có kh n ng sanh các th loài mà th c ra không có kh n ng ó, nên nói là cái ch p N ng, Phi N ng.

Nguyên do thì sanh c a m i hai loài n m t i Ta, thì cho là t Ta mà ra, không gì ch ng c. C sao l i nói r ng “Phi N ng” ? B i vì, Ba cõi duy Tâm, v n pháp duy Th c, không có cái ngã t ng c nên có th làm ch muôn t ng v y. Nay n i ngu n Th c mà ôm làm t th c a mình, r i cho r ng v tr n i tay, v n v t hóa sanh t n i Thân. y là tr m th y bi n c sanh ra b t n c, mà t thân ch a lia kh i b t n c, thì b t n c có th sanh b t n c ? M t khi có cái N ng Ch p thì tuy hi n th n thông qu ng i, u quay v ch kiêu m n, vì B t N ng mà g ng g ng cho là N ng v y. Ma Hê Th La⁴¹³ ba m t tám tay, c i trâu tr ng, c m ph t tr ng hay bi n hi n vô biên thân chúng sanh, r i nói r ng chúng sanh t ta tuôn kh i ra. S ng cõi Tr i S c nh⁴¹⁴, ch a có th v t kh i Tam Gi i mà cho r ng có th sanh Tam Gi i thì há ch ng ng o m n ? L p ra cái tâm Mìn có th sanh kia, cho r ng Mìn có th thành t u chuy n c a kia. H còn m t chút n ng ki n thì ch ng t viên mãn, nên g i là trái xa tánh Viên Thông, ng c v i o Ni t Bàn.

T Tuy t Phong khai th i chúng r ng : “Kh p c i a giúp l i thành h t g o l n, ném ngay tr c m t. Thùng s n⁴¹⁵ ch ng hi u thì ánh tr ng kh p m i xem !”

Ngài Tuy t u t ng r ng :

“H t u trâu, t i u ng a
Trong g ng Tào Khê tuy t b i tr n
ánh tr ng xem kìa, sao không th y
Tr m hoa xuân n, n vì ai ?”.

Ngày khác, T Tuy t Phong l i nói : “Kh p c i a là m t con m t l c a Sa Môn, các ông h ng v âu mà i c u ?”

T Tri u Châu nghe k l i, nói : “N u ông tr v , cho g i cái mai !”

Ngài H i n Tín t ng r ng :

“M t l Sa Môn không ch a v t
Muôn t ng sum la t kia xu t
Cái mai, ai nh , bi t Tri u Châu
Cái chuy n “phóng hành”, c n miên m t”.

Ngài Bi t Phong n t ng r ng :

“Tuy t Phong i c u ch nào
Mà Tri u Châu g i cái mai ?
Con m t l Sa Môn
B a bãi m i nh v y
Ha ! Ha ! Ha !

Trong n c i ng ti ng tr ng n i
Trong n c Tân La múa quá ch ng !”.

Xem cái c x ng này c a T Tuy t Phong, ch c t y u bi t l y cái b n lai tuôn kh i ra t t c , cái ch th t t r t ráo không chút bóng dáng d u v t. N u nói “Hay Hi u”, “Hay Ng ”, “Hay làm Ngu n C i cho muôn pháp”, y là tay nói tào lao, c n s d ng cái mai c a Tri u Châu m i c.

Kinh : “L i n a, thi n nam t y ã cùng t t tánh không c a Hành m, ã đi t sanh di t, nh ng ch a viên mãn trong ch tinh di u c a t ch di t. N u ch quay v mà có ch n ng t a, t nghi r ng thân tâm mình t ch kia phát sanh ra, và c m i ph ng h không c ng u do ch kia sanh ra, r i ngay n i cái ch sanh ra t t c ó cho là th chân th ng không sanh di t. V y là trong sanh di t s m ch p là th ng tr . ã l m là ch ng sanh, mà còn mê s sanh di t. An tr trong mê l m tr m tr ng mà sanh th ng gi i thì ng i y sa vào cái ch p Th ng, Phi Th ng, thành b n bè c a nh ng k ch p T T i Thiên, mê l m B c a Ph t, b m t Chánh Tri Ki n.

“ ó g i là h ng Th Ba, l p ra cái tâm Nhân Y, thành cái qu V ng K , trái xa Viên Thông, i ng c o Ni t Bàn, sanh ra dòng gi ng o Viên.

Thông r ng : Tr c nói “N u y n i ch quay v mà l p ra cái nhân Chân Th ng”. Quay v ã có ch , y là mình có ch v . Cái ch ta tr v qu th t có th sanh ra ta, do v y mà t nghi thân tâm mình t ngu n Th c kia tuôn phát ra, m i ph ng h không c ng do kia sanh kh i. Không t mình kh i, nên nói là u kh i. Ch ng t mình phát, nên nói là tuôn xu t ra. Khi ch a có ta thì tr c ã có Th c này, không ch sanh mình ra mà còn sanh t t c . Do ó mà m h th y Th n Ngã là Vô Th ng, còn ngu n Th c là Th ng. Th n Ngã còn thu c v Th c Th B y. Ngu n Th c thu n là Th c Th Tám, cái ban s ch a ng v y; bèn l y ngu n Th c làm cái th Chân Th ng không sanh không di t. ch l ng trong không ng này, trong ch sanh di t vi t mà s m ch p là Th ng Tr . Không ch không th y tánh ch ng sanh ch ng di t chân th t mà còn mê, không bi t pháp sanh di t hi n t i. An tr trong mê l m tr m tr ng mà cho là th ng gi i. ó là l y cái ch ng ph i Th ng làm Th ng, nên sa vào cái ch p Th ng, Phi Th ng. Nh cho là T T i Thiên sanh ra mình mà cho ó là Th ng, ch ng bi t T T i Thiên c ng ch ng ph i là cõi tr i Th ng Tr .

o Th nói : “Thái t là cái khí nguyên nh t. Ban u sanh trên Thái H , có cõi tr i Ng c Kinh. B n ph ng, m i ph ng u có tám cõi tr i, ba m i hai v ó. trên cõi Ng c Kinh có ba cõi Tr i Tam Thanh : Ng c Thanh, Th ng Thanh và Thái Thanh. trên cõi tr i Tam Thanh l i có m i cõi tr i H Hoàng, là ch c a Nguyên Lão Nguyên Tôn và Thiên Hoàng C u Hoàng”. ó là cõi tr i S c nh và Không C , ngo i o không th bi t rõ, bèn cho ó là c i g c sanh tr i sanh t. Và ch nói r ng “Thiên Hoàng giáng c u khí làm ra cái H n n” thì c ng nh bên Tây V c cho i Ph m Thiên làm ch t c a v tr , u phát xu t t ki n ch p trên. ó là

l p ra cái tâm Nhân Y⁴¹⁶, n ng vào cái nhân là ngu n Th c, cho là sanh ra mình mà thành cái qu V ng K⁴¹⁷, l m cho là Th ng Tr , ch ng ph i do mình v y.

Tr c kia thì suy tính r ng ta sanh ra t t c v t, ây thì ngh r ng mình hoàn toàn do cái kia sanh, nên g i là o Viên. ó là mu n quên Ngã, quên N ng mà không th m t h t cái t ng sanh, nên nói là “Trái xa tánh Viên Thông, i ng c o Ni t Bàn”.

Thi n s i Ninh Khoan khai th i chúng, a cây g y lên, nói : “Tánh m ng c a Ph t tr c, k c ng c a Ph t sau u tr n trong y. Nh nay s đ ng n thì làm mây, làm m a, làm i m t t, làm i m là nh, l i ng i, l i tr i, ra sanh vào t . Th gi i tha ph ng kh i chìm, cu n m . Dù cho su t thân là mi ng, nói c ng ch ng có, su t thân là m t, soi ch ng h t. M t ni m t ng ng, sát na v n ki p !”

T T Minh khai th i chúng : “ o Ngô gióng tr ng, b n i b châu cùng d . Tr tr ng qu ngang, qu y h t Càn Khôn i a. Bình bát mà chuy n, che h t h ng sa th gi i. Th h i t t c các ông h ng v ch n nào an thân l p m nh ? N u mà bi t ch an thân l p m nh : B c Cu Lô Châu n c m, x i cháo. N u mà ch ng bi t : Ng i mãi trên sàng x i cháo, n c m !”

ây là các v tôn túc ch th ng ra cái Ch ng Sanh Ch ng Di t, là th Chân Th ng. Th nói xem là có v n ng hay không v n ng ? ng ng i, nghi i !

Kinh : “L i n a, thi n nam t y ã cùng t t tánh không c a Hành m, ã di t sanh di t, nh ng ch a viên mãn trong ch tinh di u c a T ch Di t. N u n i ch hay bi t, nhân s hay bi t cùng kh p mà l p ra cái nh n th c r ng c cây m i ph ng u g i là h u tình, không khác v i ng i. Cây c làm ng i, ng i ch tr i tr l i thành c cây m i ph ng. n i cái hay bi t cùng kh p, không có ch n l a và cho là th ng gi i. Ng i y sa vào ki n ch p Tri, Vô Tri, thành b n bè c a b n Bà Tra, Ti n Ni ch p t t c u có hay bi t, mê l m B c a Ph t, b m t Chánh Tri Ki n.

“ ó g i là h ng Th T suy tính cái tâm Viên Tri thành cái qu sai l m, trái xa tính Viên Thông, i ng c o Ni t Bàn, sanh ra gi ng o Tri.

Thông r ng : tr c thì quay v Minh , m m t không bi t, nh ng cái bi t thì không th di t c, nên nhân cái bi t l p ra nh n th c r ng Ngu n Th c có bi t, mà t t c các pháp u do cái Bi t bi n kh i ra. B i cho r ng cái th c a tánh Bi t tr i kh p cùng các pháp, n n i nói r ng loài vô tình u có bi t, không có ch n l a. ó là l y cái Không Bi t làm cái Bi t, nên g i là o Tri⁴¹⁸.

B Hóa Th c a Ông àm T⁴¹⁹ có nói : “Cây Phong già hóa làm o s . H t lúa m c hóa làm b m. ó là t vô tình mà thành h u tình v y. Cô hi n

n hóa thành bia á, con trùn núi hóa thành cây bách h p. ó là t h u tình mà thành vô tình v y. Th thì cái gì là ng i, gì là ta, gì là có th c, gì là vô th c? V n v t là m t v t, v n th n là m t th n v y”.

ó là ki n ch p “C cây làm ng i, ng i làm c cây” v y.

Có nhà s h i Qu c s Hu Trung : “C c nói “Xanh xanh trúc bi c tr n là Pháp Thân, r r hoa vàng âu không Bát Nhã”. Có ng i không ch u, b o là tà thuy t. C ng có ng i tin, nói b t t nghi. Không bi t nh th nào ?”

Qu c s nói : “ ây là c nh gi i c a c Ph Hi n, V n Thù ch ng ph i hàng phàm phu ti u khí có th tin nh n. Ý ch h p v i kinh i Th a Li u Ngh a. B i th , Hoa Nghiêm kinh nói “Ph t Thân y tràn Pháp Gi i, kh p hi n tr c t t c chúng sanh, tùy duyên c m hi n không âu ch ng kh p mà h ng t i tòa B này”. Trúc bi c ã ch ng ngoài Pháp Gi i, há ch ng ph i Pháp Thân y sao? L i n a, kinh Bát Nhã nói : “Vì S c vô biên nên Bát Nhã c ng vô biên”. Hoa vàng ã ch ng v t ngoài S c, há ch ng ph i là Bát Nhã ó sao? L i nói sâu xa, k ch a t nh ng khó mà hi u c”.

Nghe xong, thi n khách làm l mà i.

L i có th y Tòa Ch gi ng Hoa Nghiêm h i Hòa Th ng i Châu r ng : “Thi n khách c sao ch ng ch u “Xanh xanh trúc bi c tr n là Pháp Thân, r r hoa vàng không chi ch ng là Bát Nhã” ?”

T Châu nói : “Pháp Thân không có hình t ng, ng ra trúc bi c mà thành hình. Bát Nhã vô tri, i h p hoa vàng mà hi n t ng. Ch ng ph i hoa vàng, trúc bi c kia mà có Bát Nhã, Pháp Thân. Th nên, kinh nói “Chân Pháp Thân c a Ph t gi ng nh h không. ng v t hi n hình nh tr ng trong n c”. N u hoa vàng th t là Bát Nhã thì Bát Nhã ng v i vô tình. Trúc bi c n u th t là Pháp Thân thì Pháp Thân là ng d ng. T a Ch có hi u không ?”

áp r ng : “Ch a hi u c ý này”.

T Châu nói : “Nh là ng i th y Tánh thì nói ph i c ng c, nói ch ng ph i c ng c, tùy ch dùng mà nói, ch ng k t ph i hay ch ng ph i. Còn nh ng i ch ng th y Tánh, nói trúc bi c thì dính m c trúc bi c; nói hoa vàng thì dính m c hoa vàng; nói Pháp Thân thì k t Pháp Thân; nói Bát Nhã ch ng hay Bát Nhã. B i th mà u thành ra tranh lu n”.

V T a Ch l t r i i.

T Di u H nói : “Trong chúng th ng l ng o, hai v tôn túc thi t tha th kia. M t ng i c cái Th , m t ng i c cái D ng. c cái D ng thì trên S mà ki n l p, c cái Th thì trên Lý mà quét đ p. ó là ch nói là “Th t T Lý a không nh n h t b i, trong c a Ph t s ch ng b m t pháp” v y. Ta làm Pháp V ng, n i pháp t t i, ho c è ho c nâng, không c không m t, cái ki n gi i nh v y g i là anh lùn xem k ch ! Ch th y

c a Di u H , các ông c ng c n chung bi t. Há ch ng nghe nói “ p tan x ng s ng con l a, leo lên chân con ru i xanh” ?”

L i có nhà s h i T Vân Môn : “Nh sao là Thanh T nh Pháp Thân ?”

T Môn nói : “Hoa D c Lan”.

Nhà s h i : “Bèn c nh v y thì sao ?”

T Môn nói : “S t lông vàng”.

Ngài Tuy t u t ng r ng :

“Hoa D c Lan, ch m màng !

V ch s cán, không t i bàn cân

Bèn nh v y, th t không m i manh

S t lông vàng, tay t ng m”.

Ngài Thiên ng nêu ra r ng : “Gi c n c n ánh, khách t i c n ãi. Vân Môn, Tuy t u, c hai u là tay t . Trong y làm gì có chuy n “Bèn c nh v y” âu ? R t k ch m u, ng trán y !”

C n c theo ch th y c a các v tôn tức trên thì cái Viên Di u còn không th “Bèn c nh v y”, hu ng gì trong y l i so tính cái tâm “Bi t h t” thành cái qu sai l m ?

Kinh : “L i n a, thi n nam t y ã cùng t t tánh không c a Hành m, ã di t sanh di t, nh ng ch a viên mãn trong ch tinh di u c a T ch Di t. N u trong ch viên dung c a các C n dùng thay l n nhau ã c tùy thu n, bèn n i tánh viên dung bi n hóa phát sanh các th mà c u cái ánh sáng c a H a i, a cái trong s ch c a Th y i, thích cái tràn kh p c a Phong i, ng m cái thành t u c a a i. M i m i u sùng ph ng cho các i kia là b n nhân, l p thành cái nh n th c th ng tr thì ng i y sa vào cái ki n ch p sanh vô sanh, thành bè b n c a nhóm Ca Di p Ba và Bà La Môn, em h t thân tâm th n c, th l a c u ra kh i sanh t , mê l m B c a Ph t, b m t Chánh Tri Ki n.

“ ó g i là h ng Th N m, ch p tr c sùng ph ng, mê tâm theo v t, l p ra cái nhân mong c u h v ng mà i cái qu gi d i, trái xa tánh viên thông, i ng c o Ni t Bàn, sanh ra gi ng iên Hóa.

Thông r ng : Hành m ã không, thì sáu C n dùng thay nhau. Các C n u viên dung, phát sanh bi n hóa, tùy thu n không ng i bèn n i tánh viên dung bi n hóa t t c u có th phát sanh mà cho r ng sáu C n này do b n i thanh t nh mà có, cái tánh c a b n i thanh t nh là th ng tr th gian, ch a t ng ng ng di t. ã có th hóa kh i sáu C n thì t t c ti n tr n u do ó mà phát kh i, v y b n i thanh t nh là b n nhân kh i ra m i th . Tr c m t thì a, Th y, Ho , Phong bi n di t vô th ng mà cái a B n Nhân thì th ng tr không i, nên c u cái ánh sáng c a H a i, ngh a là c u cái tánh th ng tr c a ánh sáng v y. a cái trong s ch c a Th y i, ngh a là cái tánh th ng tr c a trong s ch. Thích cái tràn kh p c a Phong

i, ngh a là cái tánh th ng tr c a tràn kh p. N m cái thành t u c a a
i, ngh a là cái tánh th ng tr c a thành t u v y. m i cái u sùng
ph ng, c u ra kh i sanh t . Ch ng ph i sùng ph ng cái T ng sông, mà
mu n nh n cái T ng mà c cái Tánh. Nh ng t Nguy t Quang ban
u tu t p pháp Quán N c, qua nhi u ki p m i có th làm m t v i n c.
Cái ý sùng ph ng c a ngo i o c ng m ng t ng nh v y, mu n h p làm
m t v i cái tánh c a b n i, th ng tr th gian mà g i là ch ng sanh
di t. ây ch ng ph i là ch c u mà l i c u, nên g i là “C u h v ng”, ch ng
ph i ch i mà i nên g i là “ i gi đ i”.

Vi c sanh c a b n i, là cái sanh c a h u vi. S hóa c a b n i, là cái
hóa c a h u vi. B n i là cái b sanh ch th t ch ng có th sanh. B n i
là cái b hóa, ch th t ch ng có th hoá. Ch p cái không có sanh này mà cho
là sanh thì iên o cái lý bi n hóa, nên g i là o Hóa. Tâm v n là ngu n
g c c a v n hóa. T t c v n v t u do Tâm mà có ra. Nay ây ch ng bi t
Tâm mà ch y theo v t, b g c theo ng n mà mu n ra kh i sanh t , l i ng c
vào sanh t , b m t Chánh Tri Ki n, ngu si n n i nh v y thì há ch ng trái
xa tánh Viên Thông, i ng c o Ni t Bàn ? Do th mà quên m t cái
Bi t, h t m t ch th y thì mong cái ch ng sanh di t qu là khó v y !

X a, Ngài L T h th y có nhà s n bèn quay m t vô vách.

T Nam Tuy n nghe v y, nói : “Tôi bình th ng h ng v ng i khác mà
nói : “Hãy nh n lãnh cái “Không ki p v tr c”, hi u l y cái “Thu Ph t
ch a ra i” mà còn ch a c m t ph n, n a ph n. Kia nh v y, thì t t L a
thôi !”

Ngài B u Ph c h i T Tr ng Khánh : “Nh Ngài L T , ph m h nh
ch nào mà b T Nam Tuy n nói nh th ?”

T Khánh nói : “Lui mình nh ng ng i, trong muôn ng i không có c
m t”.

Ngài Thiên ng t ng r ng :

“Trong nh t có v

Di u thoát tình phàm

Miên miên nh c t n, h , tr c khi hình t ng

Lù ù nh ngu, h , o kia th t quý

Ng c ch m m t i thu n di u

Châu trong v c h ng t t i

M i ph n khí trong, h , n ng thu s ch bóng

M t m nh mây nhàn, h , xa phân tr i n c”.

Ch này há h ng Bà La Môn “Nhìn Vách” có th góp l i c ?

L i T Tuy t Phong h i nhà s : “Ch n nào n?”

áp : “Th n Quang n”.

T Phong nói : “Ngày thì g i là Nh t Quang. êm thì g i là H a Quang. Th nào là Th n Quang ?”

Nhà s không ch tr l i.

T Tuy t Phong t thay th nói r ng : “Nh t Quang, H a Quang. Có nói Nh t Quang, H a Quang thì hãy d p quách cái Th n Quang cho xong !”

C n ph i th y các T ng ch ng ph i T ng m i li n h p v i ý ch Vô Sanh !

Kinh : “L i n a, thi n nam t y ã cùng t t tánh không c a Hành m, ã đi t sanh di t, nh ng ch a viên mãn trong ch tinh di u c a T ch Di t. N u n i ch viên minh, ch p s tr ng không trong viên minh, bác b tiêu đi t các s v t bị n hóa. L y s v nh vi n di t m t làm ch quy y, r i sanh th ng gi i thì ng i y sa vào ki n ch p Quy Vô Quy thành bè b n c a nhóm ch p Không trong Vô T ng Thiên, mê l m B c a Ph t, b m t Chánh Tri Ki n.

“ ó g i là h ng Th Sáu, v n thành tâm h vô, k t nên cái qu Không Vong, trái xa tánh Viên Thông, i ng c o Ni t Bàn, sanh ra gi ng o n Di t.

Thông r ng : tr c thì v ng ch p b n i là ch ng sanh di t, bèn sa vào Th ng Ki n. ây thì phá đi t các s v t bị n hóa mà n ng v cái v nh vi n di t m t, ó là sa vào o n Ki n.

Cái tr ng không trong cái sáng, cái sáng trong cái tr ng không, thì hình nh bày hi n tánh Viên Minh, c ch ch p ch t cái tr ng r ng trong tánh sáng, l y cái vô quy làm quy, tr yên n i tánh không bèn sa vào qu Vô T ng Thiên.

Nhóm Ch p Không không có thân c m xúc, trong hào quang c a Ph t, ánh sáng khi n t m th y. Do l y Không làm Nhân, nên c ng l y Không làm Qu , th bèn d t m t ch ng tánh Nh Lai, nên g i là “Cháy m m, h gi ng” v y. Ngo i o l y ó làm Ni t Bàn, nên cách xa Ni t Bàn chân th t ngàn d m muôn d m !

Có nhà s h i T Vân Môn : “Khi cây héo lá r ng thì th nào ?”

T Môn nói : “Th l gió vàng !”

Ngài Tuy t u t ng r ng :

“H i ã có Tông

áp c ng t ng ng

Ba câu rõ c⁴²⁰

M t cú r ng không

ng r ng h , gió mát rào rào

Tr i cao h , m a xa l t ph t

Anh ch ng th y

Thi u Lâm ng i mãi, khách ch a v

Yên n...ng Hùng Nh , chùa r n r p”.

T Huy n Sa th...ng r ng : “Ph t...o mênh mông không...ng l i nh t...nh. Không có c a là c a gi i thoát, không có ý là ý...o nhân. Ch ng...ba mế⁴²¹ nên không th...th ng tr m. Ki n l p thì trái v i Chân nên ch ng thu c v...t o tác. ...ng t kh i lên c i g c sanh t , T nh thì mê mu i n i ch n hôn tr m. ...ng T nh...u m t thì l c vào Không Vong. ...ng t nh...u thâu thì m h Ph t Tánh. H n ph i...i tr n, ...i c nh nh tro l nh, cây khô. Lúc...n h p dùng, ch ng m t phép t c. Nh...g ng soi hình t ng, ch ng lo n ánh sáng. Chim bay trong không ch ng l m v...không. B i th , m...i ph...ng không có nh t...ng, ba cõi b t d t hành tung. Ch ng sa vào cái c lui t i, ch ng tr...n i cái ý trung gian. Trong chuông không có ti ng vang c a tr ng, trong tr ng không có ti ng vang c a chuông. Chuông tr ng ch ng t...ng giao, câu câu không sau tr...c. Nh...tráng s du i tay ch ng nh tha l c, s...t d o ch i nào c n b n l a ? H...không h t nh m, nào do soi su t ! M t d i quang minh ch a h...m t i. ...n vào trong y, th...b t b t, th...ng sáng qu c, m t tr i chói r c, bày b...vô biên ! Trong Viên-Giác-Không ch ng...ng lay. Nu t sáng Càn Khôn soi t t kh p”.

T Huy n Sa, Vân Môn th y su t chân th Ni t Bàn v n không sanh di t, phát huy ch...tinh di u nh...v y...cho hàng ngo i...o d ng tóc gáy.

Kinh : “L i n a, thi n nam t...y...ã cùng t t tánh không c a Hành m, ...ã di t sanh di t, nh ng ch a viên mãn trong ch...tinh di u c a T ch Di t. N u n i tánh Viên Th...ng c ng c...cái thân cho th...ng tr nh tánh y, mãi không suy m t mà sanh th ng gi i, thì ng...i y sa vào cái ch p Tham Phi Tham, thành bè b n c a nhóm A T...à, c u...c m ng s ng lâu dài, mê mu i B...c a Ph t, b...m t Chánh Tri Ki n.

“ ó g i là h ng Th...B y, bám nú cái M nh C n, l p cái Nhân C ng c v ng thân h...ng theo cái Qu...Kh...nh c lâu dài, trái xa tánh Viên Thông, i ng...c...o Ni t Bàn, sanh ra gi ng V...ng Di ên⁴²².

Thông r ng : Thoáng th y tánh Viên Minh, bèn ch p theo t...ng “Tr ng không trong cái sáng”. Thoáng th y ch...Viên Th...ng bèn ch p theo cái t...ng Th...ng ch ng h...ho i. Ch...này thì ng...i trí c ng không tránh kh i. Nh ng tánh Viên Minh ch a t...ng ch ng tr ng không, mà cái tr ng không ó ch ng th...ch p nú. Ch p n m cái tr ng không...y thì sa vào Không. Cái tánh thu n trong toàn v n ch a t...ng ch ng Th...ng, mà cái Th...ng kia không th...ch p nú. Ch p n m cái Th...ng t ch y theo kh...nh c.

Trang T nói “...i kh i làm nh...c ta vì cái s ng”. Các cách tu luy n nh...g u v...n vai, chim ng ng c , nôn c...thâu m i c ng là chuy n nh...c nh n, nên g i là “Kh...nh c lâu dài”. V...ch ng, cái s c thân b n...i này b...nh nghi p ràng bu c. Cái phân...o n sanh t...ch ng th...làm cái bi n d ch sanh t , cái bi n d ch ch ng th...làm cái phân...o n. Thân v n vô th...ng, th t

ch ng th tham mà nay l i b m n u m n c lâu dài, nên g i là cái ch p Tham Phi Tham. Tuy các v tiên tr ng th có c cái thu t này mà ch ng s tr ng th ch ng qua là c ng c cái v ng thân mà thôi, i v i tách Chân Th ng không h ho i r t là xa cách, nên g i là trái xa tách Viên Thông, i ng c o Ni t Bàn.

B m n u M ng C n, l ng ng cái Th c Tinh, l ng trong ch ng giao ng bèn có th v t kh i Vô T ng Thiên mà s anh c o i tr i Phi Phi T ng. ây g i là h ng ngo i o Nh t Tây V c, tr ng vi c c ng c thân cho th ng tr , cùng l m là h t tám v n ki p l i l t vào luân h i. Th thì sao có th th ng tr ?

T Huy n Sa nhân u ng l m thu c, c ng i r n, có nhà s h i: “Th nào là Pháp Thân kiên c ?”

T Sa nói: “C o i t mu i gi t l p p !”

Hòa Th ng Hoài t ng r ng:

“Nh u nh u su t thân là m th i
Trên thuy n câu cá, hi n gia phong
Ng i i ch ngó trên dây nh
Ch ng th y hoa lan i li u h ng”.

Hòa Th ng oan nói: “T ng có ng i h i Ng ài Pháp Hoa “Th nào là thanh t nh Pháp Thân?”, thì Ng ài ch áp “C t thú i ng t tr i”. L i nói: “Trên lá hoa sen hóa làm tr nh”. Th nói là ng hay khác v i c nhân?”

Ng ài Pháp Hoa c ng có bài t ng:

“C t thú i ng t tr i c ng ng u nhiên

Pháp Hoa âu dám vì ông tuyên

M i kia mà có thông thiên khi u⁴²³

C v i c hoành hành kh i x xiên”.

ây, các v tôn túc i v i cái Pháp Thân kiên c trong àm lu n mà còn mu n nôn ra, hu ng gì cái s c thân thô l u này mà mu n gi d i kéo dài ? Nh ng c ng có v n ng nguy n l c mà tr l i, ch ng ph i nh tu luy n mà c.

Nh Ng ài Thiên Tu B o Ch ng ng i Trung n, sanh n m Th M i Hai i Châu Uy Vi t, bàn tay trái n m l i, n n m b y tu i làm l c o t o c m i m ra, do ó mà có tên là B o Ch ng⁴²⁴. Kho ng i nhà Ng y T n, sang Trung Hoa, vào t Th c làm l c Ph H i n. Th ng không n, h ng ngày t ng các kinh Bát Nhã h n ngàn cu n, có bài v nh r ng:

“Nh c nh n r ng ng c l nh

T giòng su i tuôn nhanh

Có lúc êm thâu ng i

Tr c th m qu th n khóc”.

M t hôm, Ngài b o i chúng : “Ta có l i nguy n th ngàn tu i, n m nay là sáu tr m hai m i sáu n m !”

B i th có danh x ng là Thiên Tu ⁴²⁵.

K ó, Ngài d o núi Ng ài, d i n chùa Hoa Nghiêm, núi Chúc Dung, núi Song Phong Hoàng Mai; r i chùa ông Lâm L S n, u tìm n xây d ng. G p lúc T t Ma vào n c L ng, bèn n h i ý ch , c khai ng . Vua Võ tôn kính tu i o cao, m i vào trong tri u. Ch ng bao lâu l i vào t Ngô, có bài k r ng :

“Thành L ng g p o S

Tham thi n rĩ tâm a

Rong ch i hai x Tri t

H t tr n non n c p”.

Thu n giòng xu ng mi n ông giáp Thiên Trúc, núi M u Phong, lên non Thái B ch, v t qua núi Nh n ng, bàn lu n núi Thúy Phong, c th y b y m i hai cái Am. Tr v Xích Thành, d ng ngh các n i Vân Môn, Pháp Hoa. Tr l i núi Phi Lai, ng non Th ch u, i h t b n tr m Châu c a Trung Hoa. Trong x này g i là o Nhân du ph ng. ó là n m Th M i L m niên hi u Trinh Quán. Sau chùa B u Nghiêm t Ph Giang, k t b n hi n v i Lãng thi n s . M i khi th m h i thì cho con chó tr ng mang th sang, Ngài Lãng c ng sai m t con v n xanh làm s gi . Nên n i vách s Lãng có câu “Chó tr ng ng m th n. V n xanh r a bát v ”.

Ngày m ng M t T t n m Th Hai niên hi u Hi n Khánh, Ngài t p m t b c t ng, n m ng Chín thì xong, m i h i t là Hu Vân : “Cái này gi ng ai ?”

áp r ng : “D , ch ng khác Hòa Th ng”.

Li n ó i t m, thay áo, ng i ki t già, b o Hu Vân : “Ta tr th m t ngàn l b y m i hai n m, nay s p t giã.

“Hãy nghe k ta :

“B n lai không sanh t

Nay c ng bày sanh dĩ t

Ta ng tâm - i

L i v ây n m khác”.

Ch c lát l i d n dò : “Sau khi ta t ch sáu m i n m, có nhà s n l y hài c t ta thì ng ng n c n”.

Nói xong, thì i thoát.

H n n m m i b n n m sau, có Tr ng Lão Thích Phù t Vân Môn n tháp, làm l r i nói : “Xin tháp m r ng ra”.

Ch c lát c a tháp qu nhiên m r ng, b x ng li n nhau nh màu vàng rờng. Thích Phù bèn mang sang t T n V ng xây tháp chôn th .

Tên mình Mỗ i Châu Uy Li t n n mình T niên hi u Hi n Khánh i ng Cao Tông úng m t ngàn l b y m i hai n m ! n n c này tr i qua h n b n tr m n m. Hàng ngo i o c u s ng lâu mà có th nh Ngài B o Ch ng có m y ng i ?

Kinh : “L i n a, thi n nam t y cùng t t tánh không c a Hành m, ã di t sanh di t, nh ng ch a viên mãn trong ch tinh di u c a T ch Di t. Xét M nh C n thông l n v i nhau, l i mu n gi l i n i tr n lao, s nó tiêu h t. Bèn gi i h n này, ng i cung liên hoa, hóa ra nhi u th b y báu cùng nhi u m n , buồng lung tâm mình mà sanh th ng gi i. Ng i y sa vào cái ch p Chân Vô Chân thành bè b n c a nhóm Tra Ch Ca La, mê l m B c a Ph t, b m t Chánh Tri Ki n.

“ ó g i là h ng Th Tám, l p cái nhân Tà T ⁴²⁶ thành cái qu Xí Tr n⁴²⁷, trái xa tánh Viên Thông, i ng c o Ni t Bàn, sanh ra gi ng Thiên Ma.

Thông r ng : Th c m là cái c i ngu n m ng s ng c a m i hai loài chúng sanh. M nh c a mình thông v i kia, m nh c a kia thông v i mình, nên g i là thông l n nhau. N u Th c m h t thì m ng c a chúng sanh m i ph ng l p t c h t ráo, m ng mình c ng h t, ai ch ng lý Chân Th ng ? Ai giáo hóa chúng sanh ? Ch có Chân Th ng mà không có ng i ch ng Chân Th ng, nên s tiêu h t, mu n l i n i tr n lao mà thoát chúng sanh. Ban u ng i cung liên hoa, bi n hóa ra nhi u các th b y báu, ý ch ng ph i x u. K r i thêm nhi u m n , phóng túng tâm mình thì cái tà t xen vào r i v y. N ng theo cái tà t này mà mu n ch ng Chân Th ng, kh i ra cái D ng bi n hóa mà không bi t l i l m nên g i là cái ch p Chân Vô Chân.

Tra Ch Ca La là tr i Tha Hoá T T i trên nh D c Gi i, hay bi n hóa ra c nh D c t vui thích. Tr i Tha Hóa ch a h n u là ma, nh ng vì c th n bi n c a Ma V ng c ng cùng lo i nên có chung. Ch vì d c tr n nh l a nên g i là Xí Tr n. M i lo i Thiên Ma tr c (T ng m) u lén làm vi c tham D c, ó là ch phát ra c a Tà T , ch ng th c m ng n. Không bám tr c thì g i là Tr i, có bám tr c thì g i là Ma. Kinh Pháp Hoa nói : “Các ông ch nên thích cái nhà l a c a ba cõi. Không nên tham các th S c, Thanh, H ng, V , Xúc thô t . N u tham bám sanh ra Ái li n b thiêu t”.

X a, Ông U t u Lam Ph t dùng cái trí th t c hàng ph c c nh ng mê l m b c th p, c Phi T ng nh, n m th Th n Thông. Nhà vua b y gi tôn tr ng, m i vào cung, các cung n ón l y chân ông mà làm l . Ông U t u Lam Ph t ti p xúc v i tay ng i n , bèn sanh ham mu n, li n m t Th n Thông. n xong, i b t ng b c v núi.

Nên chi có bài k r ng :

“V a sanh m t ni m D c

Li n m t Ng Th n Thông”.

Lo i Thiên Ma thích bị n hóa này, do tr n áp Th c m mà c, nên h
ngh b y phát ra là m t. Qu báo Th n Thông ã h t thì r i vào s chìm
m. Cái vui này âu có th th ng, nên g i là Chân Vô Chân v y.

Nh ch hi n th n l c c a i s Duy Ma, lúc y Ph t Tu Di ng V ng
khi n cho ba v n hai ngàn tòa s t r ng l n nghiêm t nh n nh p vào th t
c a c Duy Ma C t. Các v B Tát, i T , Thích, Ph m Thiên, T
Thiên V ng th y i u x a gi ch a t ng th y là cái th t r ng l n mênh
mông ch a tr n ba v n hai ngàn tòa s t không h tr ng i.

Thi n s B o Giác nói : “Cho tòa s t là cao r ng, th t T Da là nh h p,
ngh n cái kho ng ch t ch a li n thành ra tr ng i. ây là l c Th n Thông
chân th t, nên ch ng th ngh bàn !”

Kinh : “L i n a, thi n nam t y ã cùng t t tánh không c a Hành m, ã
di t sanh di t, nh ng ch a viên mãn trong ch tinh di u c a T ch Di t.
trong ch c i g c r ng sáng c a M ng C n, phân bi t cái tinh, cái thô
quy t rõ Chân, Ng y. N i nhân qu n áp, ch c u c m ng, trái ng c
v i o thanh t nh là th y Kh , o n T p, ch ng Di t, tu o mà n i ch
Di t cho là xong, không ch u ti n t i r i sanh th ng gi i. Ng i y sa vào
hàng nh Tánh Thanh V n, thành b n bè c a nhóm t ng Vô V n là nh ng
ng i t ng th ng m n, mê l m B c a Ph t, b m t Chánh Tri Ki n.

“ ó g i là h ng Th Chín, c viên thành cái tâm Tinh ng, thành cái qu
Thú T nh, trái xa tánh Viên Thông, i ng c o Ni t Bàn, sanh ra gi ng
Tri n Không.

Thông r ng : Th c m hi n l nên g i là g c M ng C n r ng sáng. Cái
Th c thì ng m ch a ch ng t h u l u và vô l u. Nay trong ó phân bi t
l a ch n : Kh , T p là h u l u, g i r ng thô, r ng ng y; o, Di t là vô l u,
g i r ng tinh, r ng chân. Ch n b i cái Kh , T p thô, ng y mà gi l i cái
Di t, o tinh, chân. Tu o là c m, ch ng di t là ng. Ý ch mu n n m l y
i u này, ch ng ch u ti p thêm. ây là pháp luân T , v n tu viên quán
Pháp Gi i bình ng, lìa cái d nh biên, g i là Thanh T nh o.

Nay l i phát kh i cái tri gi i “ a, Ghét” c a Ti u Th a, ch ng r i nhân qu ,
d ng ch Di t mà ng ng ngh , ó là cái d c a phía thanh t nh, nên g i
là trái ng c. H ng v ch t nh l ng, b ràng bu c n i cái tr ng không,
ch ng n i pháp Chân riêng l ch, so v i cái o n di t tr c có h i khác.

tr c là m t b h ng v Không, thu c v tr i Vô T ng. Còn ây thì có
Di t ch ng, thu c v T Không Thiên hay là ràng bu c n i cái
Không, mong viên thành tâm c m ng nên b s t ch l ng ràng bu c, không
th h ng v i Th a.

Hàng nh tánh Thanh V n ã ch ng Bát nh nh ng ch a ch ng L u T n,
v ng m c vào giáo pháp T , nên Ph t g i là Thanh V n, không th phát
ng c u ti n n Vô Th ng B . Khi nghe c Ph t nêu lên pháp môn

n Giáo thì bèn b ch rút lui, y g i là T ng Th ng M n. Ch a c cho là c, r tr i thu c v nhóm T Kheo Vô V n.

Ng i x a nói “Ch gi c l xanh hang l nh. Mây tr ng ng i yên ch ng nhi m m u”. B i th , am ch Liên Hoa a cây g y lên, ch bày i chúng : “Ng i x a n trong y, vì sao ch ng ch u tr ?”

i chúng không có l i áp.

T t thay th nói r ng : “Vì kia ng l i ch ng c l c !”

L i nói : “R t ráo là sao ?”

L i t thay th nói r ng : “ òn gánh vác ngang ch ng oái ng i. Th ng vào ngàn, muôn nh núi i”.

Ngài Tuy t u t ng r ng :

“Trong m t : cát b i; trong tai : t

Ngàn ng n, muôn ng n nào ch u

Hoa r i n c ch y cùng man mác

D ng ng lông mày, ch nào i ?”.

L i có nhà s h i thi n s Vân C Gi n : “ nh cô i c thì th nào ?”

T C nói : “Trong chín gian t ng ng ch ng có n m, ai d y ông nh cô i c ?”

Ngài n Hà t ng r ng :

“Pháp th , không tu, v n tr n ph n

Bình th ng thù áp quá phân minh

Tuy r ng ch th ng Tr ng An l i

Kh n i khách ch i ch ng b hành !”.

B c Thanh V n h ng v T ch L ng, còn thu c v công phu tu t p. Pháp là nh th , ch ng có s Tu, ó là chân T ch Di t. H ng n c n kia ch ng ch u rõ ch này.

Kinh : “L i n a, thi n nam t y ã cùng t t tánh không c a Hành m, ã di t sanh di t, nh ng ch a viên mãn trong ch tinh di u c a T ch Di t. N u trong tánh Giác Minh thanh t nh viên dung phát minh ch thâm di u bèn l p ó là Ni t Bàn mà không ti n t i, sanh làm th ng gi i, thì ng i y sa vào hàng nh tánh Bích Chi, thành b n bè c a các v Duyên Giác, c Giác ch ng h i tâm h ng i Th a, mê l m B c a Ph t, b m t Chánh Tri Ki n.

“ ó g i là h ng Th M i, viên thành Giác Tâm v ng l ng, thành cái qu Tr m Minh, trái xa tánh Viên Thông, i ng c o Ni t Bàn, sanh ra h ng giác Viên Minh, mà không dung hóa c tánh Viên.

Thông r ng : ã thanh t nh viên dung, thì nh ng gì trái ng c v i o ch ng th bì k p. i trong b n c Th ng, L c, Ngã, T nh ã g n r i v y, ch vì ch p mà ch a dung hóa ó thôi. Kia l y Giác làm Minh, th y cái Viên thì v ng k t n i Viên, th y cái Minh thì v ng k t n i Minh. Minh nên

không l m n i ch c m ng nhân qu . Viên nên ch ng l n n i ch Di t cho là xong, ch này mà phát minh c s thâm di u. Thâm l i càng thâm nên ch ng sa vào cái Có, Di u l i càng Di u nên ch ng l t vào cái Không. Ngay n i cái Ch ng ph i Có, ch ng ph i Không này mà l p làm Ni t Bàn ch ng sanh ch ng di t r i ch ng còn ti n thêm, ó là qu nh tánh Bích Chi.

Bích Chi có hai h ng : Ra i có Ph t, g i là Duyên Giác. Ra i không có Ph t, g i là c Giác. C hai u do quán sát nhân duyên mà ng o, n ch ch ng còn giao ng, ti p h p v i Viên Giác. Nh ng ch m t ch Giác không th tr c, m c v ng n i m t ng Viên Minh, c ch p ch ng dung hóa nên nói là Ch ng H i Tâm. ó là ch thi n g i là “Ngoài rêm êm sáng, khó chuy n thân” v y.

Nhà s h i thi n s Kim Phong Chí : “B n bi n l ng trong thì th nào ?”

T Phong nói : “Còn là k d i th m”.

Ngài n Hà t ng r ng :

“B n bi n khói tr n ã l ng nhiên

Ngang hiên tr ng sáng chi u ng i nhàn

T ng quân công l n, không ban th ng

Ng a quý, th ng vàng b ng bi ng xem”.

Có nhà s h i T Tào S n : “Tr ng sáng tr i không thì th nào ?”

T S n nói : “Còn là k d i th m”.

Th a r ng : “Xin th y ti p lên th m”.

T S n nói : “Tr ng l n r i n t ng ki n, chính lúc y ng”.

T u T khai th chúng r ng : “N u lu n n chuy n này, nh chim loan, chim ph ng bay ngút tr i, ch ng h v t; d r ng treo s ng, âu th y t m h i. M t tr i ch ng gi l i n i m l nh, m t tr ng há trú t i v t en. Ho c nh l p ra Khách, Ch thì ph i ngoài n o Oai Âm l c u. H i, áp, nói bày là vi c x ng m t bên huy n l ⁴²⁸. N u c nh v y, v n còn t i gi a ng. Bèn m i ng tròn, ch ng phi n t ng ki n”.

T ng r ng :

“Tr ng y, n c l ng, o nhân s u

H t di u, không n ng gi ng ch ng thâu

Ngoài ki p : “Chánh, Thiên kiêm i” n o

Trên cãnh không n y (m m), bi n xuân thu”.

B ng nh các công án này có n o th u tri t, bèn có th làm th y cho các b c Duyên Giác, c Giác. B c Duyên Giác, c Giác này v n là m t gi ng h ng, tr c kia phân ra thì ch ng ph i.

Kinh : “Anan, m i lo i Thi n Na nh v y, gi a ng hóa iên, do n ng mê l m trong ch ch a l i cho ã ch ng , u do Th c m và tâm d ng công xen nhau mà sanh các th v nh th . Chúng sanh mê d i, không

biết xét, gặp cái óhinh thì, mình dùng cái tâm mê làm còn thích
những pháp quán mà đúng, cho đó là chquay v r t ráo, t b o ã
y Vô Th ng B , thành i v ng ng . Các tà ma ngo i o khi
nghĩ p báo chiêu c m h t r i thì sa vào ng c Vô Giác. Hàng Thanh V n,
Duyên Giác thì không th t i n t i thêm.

“Các ông tâm gìn o Nh Lai, sau khi Ta đi t r i, em pháp môn
này truy n bày trong i m t pháp, khi n kh p chúng sanh hi u rõ ngh a
này, không cho nh ng ma tà ki n t gây ra n n l n cho mình. Gìn
th ng c u, tiêu d t các tà duyên, khi n cho thân tâm vào Tri Ki n Ph t, t
b t u n thành t u, không m c các l i r .

Thông r ng : M i lo i Thi n Na c a Hành m tr c cho n n m th
Ni t Bàn hi n ra là cùng t t, ã có c duyên t ng nh ng còn ch a ch ng
qu . ây, m i lo i Thi n Na c a Th c m thì n Ni t Bàn c a b c Bích
Chi là cùng t t, ã vào qu v nên g i là “Sanh các th v nh th ”.

Tám lo i tr c là ngo i o, trái v i hai lý Chân và Trung, kh i lên các tà
ki n Trong Tam Gi i, h t nghĩ p báo thì l i vào luân h i. Hai lo i sau là
hàng Nh Th a, trái v i Trung o , kh i cái tà ki n Ngoài Tam Gi i, h i
tâm li n vào i Th a, nên có th t ng ti n. H i v Trí, h ng v Bi, t c là
o B Tát. Tr c b o r ng Tâm Ma, ây nói r ng Ki n Ma. Tâm thì còn
l u ng g m c Th c Th Sáu. Ki n thì ch n m gi , g m c Th c Th
B y. Tóm l i, không ra ngoài hai t p khí t vô th y là Ki n Ho c và Ái
Ho c. Do n ng theo mê ho c nên ch ng th r t ráo. Trong ch ch a mà
sanh tâm cho là ã ch ng y . ã n ch trong l ng ch ng chao ng
c a Th c Th Tám, nh ng ch a th chuy n Th c thành Trí nên g i là “Mê
L m Tánh B ”, b m t Chánh Tri Ki n. Tri ki n này là Ph t Tri Ki n,
ch ng ph i c qu mà m t i v y. Mê n i Th c m, ch ng c sáng su t,
vì b Th c ng n che, nên trái xa tánh Viên Thông.

Th c Th Tám là tánh c a Nh Lai T ng. Ng nó thì chuy n c Th c
thành Chánh Qu , mê nó thì b Th c chuy n mà vào luân h i. B i v y, có
th “Khai, Th , Ng , Nh p” Tri Ki n Ph t thì t b t u vào c a là c
thành t u, ch ng b các Ki n Ch p ngõ r làm mê l m.

T Vân Phong Duy t th ng ng r ng : “G c c a loài h u tình là n ng
Bi n Trí làm ngu n. Loài hàm th c u l y Pháp Thân làm Th . Ch b i
Tình sanh nên Trí cách; T ng bi n hóa mà Th sai thù. t G c thì Tình
vong, bi t Tâm thì Th h p. Quý thi n c hi u ch ng ? C Ph t cùng cây l
tr t ng giao, i n Ph t cùng cây èn l ng c ng trán. Nh n u ch ng hi u
thì : n, Trùng, Giao, Chi t⁴²⁹!”

Nhà s h i Hòa Th ng Ba Tiêu Tri t : “Có m t ng i ch ng x sanh t ,
ch ng ch ng Ni t Bàn, thì th y có n m tay nhau v i y không ?”

áp r ng : “Ch ng n m tay nhau”.

H i : “Vì sao ch ng n m tay ?”

áp r ng : “Lão t ng c ng bi t chút ít t t x u !”

Ngài u T t ng r ng :

“Tr th tr m tu i r a c a r i

y ng i r n r c tr n ai

Trong l a d o nhàn n i mát m

Ng i bi t không sao dám g n nâng”.

N u bi t “Ng i y”, li n nh p Tri Ki n Ph t, không m c vào l i r .

Kinh : “Pháp môn nh th , các c Nh Lai nh s vi tr n trong h ng sa ki p quá kh u n ng cái Tâm m t này mà c o Vô Th ng. Khi Th c m h t s ch r i thì ngay hi n ti n, các C n c a ông u có th dùng thay l n nhau. T ch các C n dùng thay l n nhau, bèn vào Kim C ng Càn Hu a B Tát, cái Tâm tinh di u viên minh trong ó phát hóa ra nh ng c l u ly thanh t nh bên trong ng m m t tr ng báu. Nh th mà v t lên Th p Tín, Th p Tr , Th p H nh, Th p H i H ng, T Gia H nh Tâm và Th p a Kim C ng là ch Hành c a B Tát, cho n a v ng Giác Viên Minh mà th nh p vào Bi n Di u Trang Nghiêm Nh Lai, viên mãn B , v trong Vô S c.

“ ó là nh ng ma s vi t mà các c Ph t Th Tôn i quá kh tr c ã giác ng , nghi m rõ và phân tích trong pháp Ch Quán. N u c nh ma hi n ra mà ông rõ bi t thì s d nhi m c a tâm c r a tr , không l c vào tà ki n, m Ma tiêu di t, Thiên Ma tan tá c, i L c Qu Th n h t h n ch y tr n, Ly M , V ng L ng ch ng còn sanh ra, th ng n B , không có nh ng thi u sót. Hàng h li t c ng c t ng ti n, i trong i Ni t Bàn Tâm không mê bu n. N u các chúng sanh mê d i trong i m t pháp ch a hi u Thi n Na, ch ng rõ l i thuy t pháp mà a tu Tam Mu i, ông e r ng h l c vào ng tà thì ph i m t lòng khuyên b o h trì chú Ph t nh à La Ni c a Ta. N u ch a có th t ng ni m, hãy vi t n i thi n ng ho c eo trong thân thì t t c các ma không th ng n. Ông nên kính vâng s d y b o cu i cùng v ng ti n tu r t ráo c a m i ph ng Nh Lai.

Thông r ng : o n kinh này u uôi t ng ng v i o n tr c, ch Ông Anan thành kh n th a h i các ph ng ti n ban u Xa Ma Tha, Tam Ma Bát , Thi n Na thành t u B c a m i ph ng Nh Lai. ó là nh ng ma s vi t mà các c Ph t Th Tôn i quá kh tr c ã giác ng , nghi m rõ và phân tích trong pháp Ch Quán, nên Ma không vào c.

N ng cái Tâm m t này mà c o Vô Th ng. C n y u là Th c m h t s ch mà thôi v y.

“ à Na Th c⁴³⁰ vi t , t p khí thành dòng xi t, s mê Chân, phi Chân; Ta th ng ch ng khai di n”. B i th , nên không bi t Th c m thì gi a ng thành ra cu ng mà các Ma l ng l y. H ng c thì chuy n Th c thành Trí,

Bhinnatin. Numimidùng cái tâm mê l m còn thích nhng t p quán c mà t đ ng ngh , ch a c mà cho là c, ch a ch ng mà cho là ch ng. Có c có ch ng y thuộc v Ma. Th c m n u h t, thì Th n Ngã u tiêu tan, ng c dòng toàn nh t, các C n dùng thay nhau. Trong ch dùng l n nhau th u vào Kim Cang Càn Hu a, trong ó phát kh i cái Chân Trí, nh ng c l u ly thanh t nh, trong ng m m t tr ng báu. Cái m t viên t nh di u c a t t c Nh Lai u hi n ra trong ó. Ngay ó li n c Vô Sanh Pháp Nh n, bèn v t lên Th p Tí n, Th p Tr , Th p H nh, Th p H i H ng, T Gia H nh Tâm cho n Kim Cang Th p a là ch Hành c a hàng B Tát, ch ng n i ng Giác. ng Giác viên minh, th nh p vào Bi n Di u Trang Nghiêm Nh Lai, t c là a v Di u Giác. o n tr c nói r ng “Có Tam Ma , tên i Ph t nh, Th L ng Nghiêm V ng s n muôn h nh, m i ph ng Nh Lai n o di u trang nghiêm, nh t môn siêu xu t” là ch này v y.

Kinh L ng Nghiêm nói “Viên mãn B , v Vô S c”. Kinh Kim Cang nói “N u có m t Pháp c thì Ph t Nhiên ng ch ng th ký cho Ta”. Th nên, c Vô S c, ch ng Vô S Ch ng ó là th y Tánh. Th y Tánh t c thành Ph t v y. Do Càn Hu a ch ng ngay B , g i là Siêu. Siêu nên n v y. Do Càn Hu a mà an l p Thánh v cho n ch viên mãn B là n mà Viên v y. ây là pháp môn Viên n, l p t c chuy n Th c thành Trí. Các ma s g c gác Th c m, t âu mà sanh ra? B i th , nói r ng “Ch ng bám gi thì không có cái phi huy n, cái phi huy n còn ch ng sanh thì pháp huy n n ng âu l p?” Huy n còn không có, sao có c ma s ? Nên chi, ng i phạm phu mà bi t i u này thì th ng n B , không còn thi u sót. Hàng Nh Th a mà bi t ch này thì h i tâm t i n t i, c i Ni t Bàn. Cái pháp Xa Ma Tha, Tam Ma Bát , Thi n Na vi di u này b i th là ph ng ti n ban u, c ng là s d y b o cu i cùng, ch có th b ng nhiên t ng , ch ng do b i ng i mà c c, c ng ch ng ph i quán h nh tu ch ng t m th ng mà c. ó là c nh gi i không th ngh bàn. Nh tu Tam Mu i mà trì chú thì t t c các Ma không có th ng n. i u y c ng không th ngh bàn, nên ây l y s trì chú k t thúc, t ng ng v i i Ph t nh tr c, vì bày t cái pháp môn Nh t c c tôn c c quý v y.

Thi n s Thanh Nguyên Hành T h i c L c T r ng : “Nên làm gì không r i vào th m b c⁴³¹ ?”

T nói : “Ông t ng làm gì ?”

Hành T áp : “Thánh c ng ch ng làm”.

T nói : “R i vào th m b c nào ?”

Hành T áp : “Thánh còn ch ng làm thì có giai c p nào âu !”

T b ng lòng và khi n Ngài c m u trong chúng, r i d y i hóa m t n i khác.

K r ng :

“Tâm a ch a các gi ng

M a kh p t m m sanh

n ng hoa tình y

B , qu t thành”.

Ngài u T t ng r ng :

“Vô Ki n nh l , mây v t nhanh

Cành linh ngoài ki p ch ng h i xuân

Ch ng ng i mé y, Không V ng i n

âu ch u cày b a h ng v ng h ng”.

Ngài n Hà t ng r ng :

“Cao tr i khó em chánh nhãn nhìn

Siêu vi t x a nay ch ng sánh b ng

Rêu phong c i n không h u c n

Tr ng ph cây già, ph ng ch ng n ng”.

Có nhà s h i T Th y Nham : “Th ng l ng làm sao không r i vào th m b c ?”

T Nham nói : “Bày ch ng ra⁴³² !”

H i r ng : “Vì sao bày ch ng ra ?”

áp r ng : “Kia x a nay không giai c p”.

H i r ng : “Ch a rõ v th nào ?”

áp r ng : “Ch ng ng i i n Ph Quang”.

H i r ng : “V y có s a sang giáo hóa không ?”

T Nham nói : “Danh nghe y ba cõi, ch n nào ch ng ch u v ?”

Bì n Di u Trang Nghiêm y Ph c Hu , v n h nh s n , th t không th ngh bàn. Thánh còn ch ng nói, hu ng là t c ?

---o0o---

VIII. SANH T LÀ V NG T NG N M M MÀ CÓ, LÝ TUY N NG , S PH I TI M TR .

Kinh : Ông Anan li n t ch ng i ng d y, nghe Ph t d y b o, nh l kính vâng, ghi nh không sót, trong i chúng li b ch Ph t r ng : “Nh l i Ph t d y, trong T ng Ng m có n m th h v ng làm cái tâm t ng c i g c. Chúng tôi bình th ng ch a c nh c Nh Lai khai th t m . L i n m m y là tiêu tr m t l t hay theo th l p mà h t ? N m l p nh v y n âu là gi i h n ? Xin nguy n c Nh Lai phát r ng i t làm cho con m t Tâm c a i chúng này c trong sáng làm o nhãn t ng l ai cho t t c chúng sanh trong i m t pháp”.

Phật Bồ Ông Anan : “Tánh Tinh Chân thì Di u Minh, tánh B n Giác là Viên Tnh, ch ng có v t tích c a sanh t và các tr n c u, cho n h không c ng u nhân v ng t ng mà có ra. T t c cái y nguyên là B n Giác di u minh chân tinh v ng phát sanh ra các khí th gian, nh chàng Di n Nhã a mê cái u mà nh n bóng trong g ng. V ng v n không có nhân, mà trong v ng t ng l p ra tánh Nhân Duyên. Mê l m Nhân Duyên thì g i ó là T Nhiên. Cái tánh c a h không kia còn th t là huy n hóa sanh ra hu ng là Nhân Duyên hay T Nhiên u là s so tính c a v ng tâm chúng sanh.

“Anan, bi t là h v ng kh i ra mà nói nhân duyên h v ng. Nh h v ng g c v n không có thì cái nhân duyên h v ng ó không ch có, hu ng gì là không bi t mà suy r ng T Nhiên.

Thông r ng : Ch h i c a Ông Anan : “Tiêu tr m t l t hay theo th l p mà h t?”, là ch n l a d t khoát hai pháp môn n, Ti m làm con m t o cho hàng tr i, ng i t ng lai. c Th Tôn tr c h t dùng m t ng t i th ng, n ng Ng mà tiêu tr h t m t l t khai th cho. c ch t i ng , Th nh p Tánh Tinh Chân di u minh c a B n Giác viên t nh. Cái Th y này ch ng dung ch a v ng nghi p sanh t và các v ng duyên tr n c u nào. Cho n c h không ch ng ph i Nghi p, ch ng ph i Duyên. Th Tánh y nh bi n l n ch ng ch a thân ma, t c là các t ng h không, t sanh, tr n c u c ng không có ch nào mà dính bám. Th y rõ c tánh Di u Minh v n t tinh chân nh th thì còn có v ng gì ? Tánh B n Giác h ng nhiên t toàn v n trong s ch, có d nhi m nào âu ?

Cho nên s trôi l n sanh t c a th gian u thu c n i Th , T ng và Hành m, tr n c u v n c thu c S c m. N ng h không mà kh i l p thu c n i Th c m. T t c u do V ng T ng sanh kh i. ã là B n Giác di u minh chân tinh thì nhân âu mà kh i v ng phát sanh các khí th gian, Ki n Ph n, T ng Ph n v.v... ? V ng v n không có nhân, nh tr c ã nói “Chàng Di n Nhã a mê cái u mà nh n bóng”. Ai ai c ng bi t là V ng, thì cái V ng y t âu mà kh i ra ?

Cho là nhân duyên thì ch ng ph i là nhân duyên, cho là t nhiên thì ch ng ph i là t nhiên. Ch ng ph i nhân duyên, ch ng ph i t nhiên thì không ph i là tánh h không ? C ng ch ng ph i là tánh h không v y. Tánh h không kia nh m t b t n c phát ra trong bi n. Trong tánh i Giác mà xem thì rõ ràng là Huy n, hu ng gì các th sanh t tr n c u n ng n i h không mà kh i l p, há ch ng ph i là Huy n trong Huy n ? Th nên, nói tánh nhân duyên, nói tánh t nhiên u là s so tính c a V ng Tâm, v n nào th t có.

ã ch ng ph i Nhân Duyên, T Nhiên thì cái V ng c a n m m nguyên không có T Tánh. ã không có T Tánh thì v n ch ng sanh. V ng v n ch ng sanh, ch n nào tìm V ng ? Cho nên bi t ch kh i c a V ng m i có

th nói Nhân Duyên c a V ng. Cái V ng này làm sao mà sanh, r i ph i làm sao mà d t ?

Ngh th m i có chuy n n m m tiêu di t theo th l p. B ng nh V ng v n không có thì t âu mà g i là Nhân Duyên, l i t âu mà suy tính là T Nhiên ? Nh m t không có b nh nh m, c ch th y m t m t tr ng. V n làm gì có m t tr ng th hai, thì ch n nào l i tìm m t tr ng th hai lu n nhân duyên v i t nhiên ?

Cái ch n ng Ng mà tiêu h t m t l t ây là pháp môn Viên n T i Th ng. B i th mà ch ng lu n làm sao tiêu tr mà ch ng ch a t ng không tiêu tr h t m t l t ! Ch vi c ng nh p B n Giác tinh chân di u minh viên t nh thì ch ng còn chuy n gì khác.

Có nhà s h i T Tr ng Sa C nh S m r ng : “Con ng i b n lai thành Ph t ph i ch ng ?”

T Sa nói : “Ông nói Thiên T n c i ng tr l i c t c , c t tranh sao ?”

Ngài u T t ng r ng :

“Trùng trùng khí tía th m i n rêu

Sao phân ngôi v tr Càn Khôn

Kim Luân⁴³³ ch ng ng Diêm Phù c nh

Há v i ch h u b o n tôn”.

L i có nhà s h i thi n s C u Ph ng Mãn : “Ai ai c ng nói “Xin d y ngh a”, ch a rõ Th y có c u giúp không ?”

T Mãn nói : “Ông nói núi l n kia l i thi u t c t nào ?”

H i : “B n bi n tìm c u là vì chuy n gì th ?”

T Mãn nói : “Di n Nhã mê u, tâm t cu ng”.

H i r ng : “L i có ng i (ho c : Cái) ch ng iên không ?”

T Mãn nói : “Có”.

H i r ng : “Th nào là ng i ch ng iên ?”

T Mãn nói : “H t nhiên hi u gi a ng, m t ch ng m ”.

ây là trong Giác Minh mà làm ra l i, r i lia d t V ng C n. Th nên, chàng Di n Nhã mê cu ng, âu có t âu mà kh i. Ch ng ph i là ng i th t th y B n Lai Di n M c, d gì th u rõ ch này.

Kinh : “Th nên Nh Lai phát minh cho các ông r ng b n nhân c a n m m ng là V ng T ng. Thân th c a ông tr c h t nhân cái T ng c a cha m mà sanh. Tâm c a ông n u ch ng ph i là T ng thì âu có n trong T ng mà gá m ng. Nh Ta ã nói tr c, Tâm t ng n v chua thì trong mi ng ch y n c b t. Tâm t ng vi c lên cao, trong lòng bàn chân th y ghé ghé. D c cao không có, v t chua ch a t i, thân th c a ông n u ch ng cùng loài h v ng thì c sao nghe nói t i chua thì n c mi ng ch y ra ?

“Th nên, ph i bi t S c Thân hi n gi c a ông chính là V ng T ng kiên c Th Nh t.

Thông r ng : T ng sanh ra âu ? Sanh n i Th c v y. Ch Th c v a b t u ng, ó là ngu n g c cái T ng. Th c là M nh C n, n ng T ng mà truy n. Th c ng t T ng sanh, T ng sanh thì M ng l p, M ng l p thì b n i y , ó là ch nói “Ba th M nh, T ng, Th c hòa h p mà thành ng i” v y. B i th , cái T ng c a mình h p v i T ng c a cha m thì ph c c t t x u tùy theo ch nguy n mà cái S c Thân kiên c ó hi n ra v y. Tr c khi ch a sanh thì ch có T ng. Tr c khi ch a có T ng thì ch có Th c. Cái Th c Th n ch ng ch t g i là M nh C n. M nh C n mu n s kiên c tr ng c u, nên ã hi n ra S c Thân thì ch s tiêu m t. ây là ch ng c rõ ràng c a V ng T ng kiên c .

N u cho r ng n ng cái khí Âm D ng tr i t mà th t có thân này, ch ch ng ph i h v ng mà l p ra, thì nghe nói n me h n không sanh n c mi ng, nghe nói n b v c không c m th y ghê ghê, không theo v ng mà trôi l n c. àng này trong mi ng thì n c mi ng ch y ra, d i chân th y r n r n; ch a h n là c nh th t, ch nhân T ng mà sanh ra thì qu thân này rõ ràng thu c cùng lo i V ng T ng, nên cùng v i V ng Ho c t ng ng. Th thì còn l gì thân này ch ng do cái T ng c a cha m mà sanh ra ? Ch có T ng theo v i T ng, nh t ng me sanh ra thì có n c mi ng, t ng v c thì ghê chân. Cái S c Thân hi n có ây rõ ràng là m t V ng T ng kiên c . Th nên nói n S c m thì g c là V ng T ng kiên c . N u bi t rõ cái T ng này ch ng ph i nhân duyên sanh, ch n g ph i t nhiên sanh, toàn là h v ng, ngay ó là t ch di t, v n t không có S c, thì có cái gì an d t mà làm ra Ki p Tr c ? B i th mà hóa Không cái Ki p Tr c v y.

Hu Trung Qu c S th ng ng r ng : “Cây thanh la bám n ng lên trên nh cây tòng khô. Mây tr ng l ng l t tán trong Thái H . Muôn pháp v n nhàn mà ng i t náo !”

T Vân Môn th ng ng : “Này quý Th ng T a, ch có v ng t ng ! Tr i là tr i, t là t, núi là núi, n c là n c, t ng là t ng, t c là t c !”

Im l ng giây lát, r i nói : “Cùng ta em t v ng ng n núi l i ây !”

Có nhà s bèn h i : “K h c nh n th y núi là núi, n c là n c thì th nào ?”

T Môn nói : “Ba c a làm gì mà l i c i Ph t i n t trong y i qua ?”

H i r ng : “Nh v y thì ng có v ng t ng v y”.

T Môn nói : “Tr l i tho i u c a ta ây !”

Phàm k h c nh n rõ bi t muôn pháp v n nhàn, S c m ch ng có, bi t rõ V ng T ng là h v ng, n nh m gì n ta thì có gì mà ch ng “Không” cái S c m. Ch vì ch a rõ tho i u c a Vân Môn. Tham i !

Kinh : “Ngay n i cái tâm t ng t ng lên cao v a nói ó mà có th khi n thân ông th t th s ghê r n. Do các Th sanh ra mà có th giao ng S c Thân.

“V y hi n nay hai th Thu n Ích và Trái T n ang giống ru i n i ông chính là V ng T ng h minh Th Hai.

Thông r ng : T ng tâm mà Thân th y ghê r n, thì t là có Th r i sau m i làm giao ng S c Thân. Có T ng t c có Th , có Th t c có Hi n Hành. B i th , Th vui là Thu n, là Ích. Th kh là Trái, là T n. B i th , hai th hi n hành p i, giống ru i ch ng ng ng. Cái gì là Th ? H H thì Th , h Minh thì Lãnh N p. Cái H Minh V ng T ng này thu c n m Th c tr c, t c là Ki n Ph n. Ki n Ph n và T ng Ph n l n l n nên g i là Ki n Tr c. N u bi t cái Th này ch ng ph i nhân duyên sanh, ch ng ph i t nhiên sanh nên là h v ng; tuy h minh nh ng v n không có T Th . ã không có T Th thì v n t ch ng sanh. ã v n ch ng sanh thì cái gì là Th , cái gì là Ki n Ph n ? Th nên, có th phá tan Ki n Tr c v y.

T Tri u Châu th ng ng r ng : “B Ni t Bàn, Chân Nh Ph t T ánh u là y ph c dính n i thân, c ng g i là phi n não. Ch Th t T Lý a có gì mà bám n i ? M t tâm ch ng sanh, v n pháp không l i. Ông ch tham c u cho su t, ng i xét xem hai, ba m i n m, n u ch ng h i c ch t u lão t ng i. M ng huy n, Không hoa u ng công n m b t ! Tâm mà ch ng khác, v n pháp nh t nh . ã không t ngoài mà c thì còn n m gi làm gì ? T ng t nh con dê, tóm lung tung th b vào mi ng. Lão t ng nghe Hòa Th ng D c S n nói : “Có ng i h i ó, ch b o : “Ng m mồm chó l i !” Lão t ng c ng d y : “Ng m mồm chó l i !” Gi l y cái Ta là d , ch ng gi cái Ta là s ch. Th t nh con chó s n chuyên mu n có c v t gì n. Ph t Pháp t i ch n nào ? Ngàn ng i, v n ng i u là nh ng tên tìm Ph t, trong ó tìm m t o nhân c ng không có. N u cùng Không V ng làm t , ch b o tâm b nh nan y !”

L i có nhà s h i T ng S n : “M i m i siêng chùi lau⁴³⁴”, vì sao ch ng c y bát ?”

T S n nói : “Dù cho nói “X a nay không m t v t” c ng ch ng c y bát kia !”

H i r ng : “Ch a rõ ng i nào thì c ?”

T S n nói : “K ch ng nh p môn”.

H i r ng : “Ch nh k ch ng nh p môn l i có c không ?”

T S n nói : “Tuy v y, ch ng c thì ch ng trao kia”.

L i nói ti p : “Dù cho nói “B n l i vô nh t v t” v n còn ch ng c y bát. Hãy nói ng i nh sao thì h p c ? Trong y h p c, h m t chuy n ng , hãy nói h c l i gì ?”

M t v Th ng T a h chín m i sáu chuy n ng mà ch ng kh h p, sau cùng nói : “Gi s có em l i i n a, kia c ng ch ng lãnh th ”.

T S n r t ch u.

Ngài Tuy t u nói : “Kia ã không nh n là có m t, em n thì t h n là mù”.

Ngài Thiên ng nêu ra r ng : “Tr ng L ⁴³⁵ thì không th ! C n nên em l i, n u ch ng em l i, làm sao bi t ch ng th ? C n nên ch ng th , n u ch ng có ch ng th làm sao kh i em l i ? em l i h n nhiên là m t, ch ng th ích th t là mù. Có hi u ch ng ?

“Chi u kh p, th không n ng

Thông thân h p i o”.

ây là t hai ch thua r t c a T Kheo Tr ng Tr o⁴³⁶ mà giáo hóa hàng v lai. C n ph i ngay cái “Ch ng th ” c ng ch ng th nh n, m i có th siêu kh i Ki n Tr c.

Kinh : “Do nh ng ni m l sai khi n S c Thân c a ông, n u S c Thân ch ng ph i cùng lo i v i Ni m thì c sao thân ông l i theo Ni m mà b sai s , m i m i nh n l y hình t ng, tâm kh i n m gi hình t ng t ng ng v i Ni m ? Th c là t ng Tâm, ng làm chiêm bao.

“V y V ng Tình, T ng Ni m giao ng c a ông chính là V ng T ng dung thông Th Ba.

Thông r ng : Ni m l thì vô hình, thân th có hình ch t. Ni m ng thì thân theo, do âu l i b sai s ? Do cái T ng dung thông v y. Tâm sanh cái T ng h v ng mà thân gi nh n v t th t, m i m i thù áp, t ng ng v i Ni m. Do cái T ng dung thông nên khi n tâm theo c nh, khi n c nh tùng tâm. Cái V ng Tình giao ng, th c ng không gián o n, ó thuộc v g c r V ng T ng, s c có th dung thông khôn g ng n ng i. y là tác d ng c a Th c Th Sáu, là sào huy t c a phi n não.

N u rõ cái T ng này ch ng ph i nhân duyên sanh, ch ng ph i t nhiên sanh, ng th h v ng, t c ng th không t ch. T ng v n không sanh thì phi n não nào có ra gì n a ?

X a, Ngài Ng ng S n ang chánh nh trong t ng ng, n a êm không th y núi sông, t ai, chùa chi n, ng i v t cho n m t luôn thân, toàn v n ng nh h không.

Sáng hôm sau Ngài k l i v i T Quy S n.

T Quy S n nói : “Tôi h i v i T Bách Tr ng c ng c nh v y, ó là công d ng tiêu minh cái V ng T ng dung thông. Ông v sau thuy t pháp, có ng i v t h n thì không âu có chuy n ó”.

Ngài Thiên ng nêu kinh Viên Giác : “ t t c m i th i, ch ng kh i v ng ni m ch ng ? n i v ng tâm c ng ch ng đ t di t ch ng ? Tr c nh viên

thông ch ng thêm s hi u bi t ch ng ? ch không hi u bi t ch ng ph i
bi n chân th c ch ng ?” (ây T thêm các ch “ch ng” thành câu h i).

T ng r ng :

“ ng ng nguy nga, l i l i l c l c

Ch não c m u, ch n h chân

D i chân dây t, t do thay !

u m i h t bìn, ông kh i c o !

ng ng y,

Gi y c ngàn n m úng là thu c !”.

T Lang Nha Giác có l n h i m t v t ng gi ng kinh : “Th nào là t t c
m i th i ch ng kh i v ng ni m ?”

áp r ng : “Kh i t c là b nh”.

L i h i : “Th nào là n i v ng tâm c ng ch ng d t di t ?”

áp r ng : “D t t c là b nh”.

L i h i : “Th nào là tr c nh v ng t ng ch ng thêm s hi u bi t ?”

áp r ng : “Bi t t c là b nh”.

L i h i : “Th nào là ch không hi u bi t ch ng phân bi n chân th c ?”

áp r ng : “Phân bi n t c là b nh”.

T Giác c i mà r ng : “Ông bi t thu c y, nh ng ch a bi t cái k trong
thu c v y”.

Ngài B u Giác làm bài k :

“Hoa vàng p p, trúc xanh ràng ràng

Giang Nam t m, i B c xuân hàn

Khách du i r i không tin t c

Còn l i Vân S n ng m n già !”.

Các v tôn túc ây có th nói là “D i chân dây t”, tung hoành t do,

làm quy t c phá T ng m.

Kinh : “S chuy n hóa không đ ng, xoay v n âm th m d i i, móng tay
dài, tóc m c lên, khí l c tiêu, dung m o nh n, ngày êm thay th , không h
hay bi t. Anan, n u cái ó không ph i là ông thì c sao thân ông l i thay i
? Còn n u nó th t là ông, thì c sao ông không hay bi t ?

“V y các Hành m c a ông ni m ni m ch ng d ng chính là V ng T ng u
n Th T .

Thông r ng : V ng T ng kiên c thì ch ng r i S c Tr n. V ng T ng h
minh còn i ãi v i S c Tr n. V ng T ng dung thông thì thu c v N i
Tr n, có hình t ng n m gi , có c nh c. n cái V ng T ng u n
thì không còn hình t ng nhìn th y, không có c nh bám gi , thay i
ch ng d ng, xoay v n âm th m d i i. V ph ng di n sanh thì móng tay
m c, tóc dài ra; v ph ng di n di t thì khí l c suy, dung m o nh n, ngày
êm thay nhau bi n d ch tr c m t mà ta ch ng hay bi t. N u cho r ng

ch ng ph i là mình thì thân th ngày m i thay i, n u cho r ng t c là mình thì mình l i ch ng hay bi t ! B i cái V ng T ng r t u n, ni m ni m trôi l n không th xác nh, k không bi t thì ch quy cho s chuy n hóa mà thôi. Hành m thu c Th c Th B y, ã lia các T ng nên không th bi t, mà s sanh di t trôi chuy n r t là vi t c ng u ch ng ra kh i s luân chuy n c a ba cõi, nên g i là Chúng Sanh Tr c. N u n i ch “ni m ni m ch ng đ ng” mà có ch đ ng thì ch ng ch u s luân chuy n c a chúng sanh.

Có nhà s h i thi n s Long Nha n : “Khi hai con chu t c n dây leo thì sao ?”

T Nha nói : “C n có ch n thân m i c”.

Nhà s h i : “Th nào là ch n thân ?”

T Nha nói : “L i th y nhà ta không nh ?”

Ngài n Hà t ng r ng :

“ nh xa tr ng l nh tr i m màng
Bình H muôn m u sáng miên man
Ng ca ánh th c cò sông bãi
Bay kh i L Hoa, d u ch ng còn”.

B i th mà bi t ch n thân kia qu th n nhìn ngó c ng ch ng ra, nên Hành m âu còn có th mê ho c. B i vì s sanh di t vi t , t c là hai c nh sáng t i, ngày êm thay nhau mà hình th i đ i, nh hai con chu t c n dây, ngày càng tiêu di t. Ch này thu c v V ng T ng u n, nh ng cái ch n thân không tung tích thì phá i v y.

Kinh : “L i ch tinh minh ng l ng không giao ng c a ông mà g i là th ng h ng thì n i thân ông ch ng ra ngoài nh ng s Th y, Nghe, Hay, Bi t. N u nó th t là tính tinh chân thì ch ng ch a nhóm h v ng, vì sao các ông trong n m x a ã t ng th y m t v t l , tr i qua nhi u n m không h ngh n, v sau b ng nhiên th y v t l ó thì nh l i rõ ràng, không h sót m t. V y trong cái tinh minh ng l ng không lay ng này, ni m ni m ch u s huân t p không th tính toán h t c.

“Anan, nên bi t cái trong l ng này ch ng ph i chân th t, nh dòng n c ch y xi t, trông nh ng yên, vì ch y nhanh nên không th y ch ch ng ph i không ch y. N u ch ng ph i là ngu n T ng thì âu ch u t p khí h v ng. N u sáu C n c a ông ch a c chia h p, dùng thay l n nhau thì cái V ng T ng ó không khi nào di t c. V y nên hi n nay cái t p khí t p h p quán xuy n nh ng s Th y, Nghe, Hay, Bi t c a ông là cái T ng tinh vi t nhi m, iên o, o t ng r ng không Th N m trong tánh trong l ng th u su t c a ông.

“Anan, n m cái Th m ó do n m V ng T ng t o thành.

Thông r ng : S sanh di t c a Hành m, ni m ni m ch ng đ ng, ch là u n không th th y. Còn n ch l ng trong ch ng giao ng là ã di t s sanh

Thiền sư Vạn Hạnh nói : “Biết rõ trong một Niệm cũng niệm một : Rành mạch phân minh tức là Thức. Thu lãnh nên Tâm tức là Thức. Tâm duyên theo lý yếu tức là Thức. Hành động lý yếu tức là Hành. Làm dấy Chân Tánh tức là Thức. Niệm này toàn thể là một Niệm. Một Niệm khi lên toàn là niệm. Rõ ràng thế này trong một Niệm không có gì là chet, tức là Huân Nhân Không. Thế này huyền hóa tức là Huân Pháp Không”.

Hiền sư Thích Vạn Hạnh nói : “Nhân Pháp Vô Không thì Thức niệm minh trí sau niệm có thể siêu vượt Mười Trục vậy”.

Ngài Triệu Châu hỏi Thiền sư Triệu Tú : “Khi ngắm trăng thì sao ?”

Triệu Tú nói : “Chẳng ngắm, ngắm trong chớ sáng”.

Ngài Tuyet Tuyết trả lời :

“Trong “sáng” có một linh “chết”

Thư c k khi cần khám “tác gia”

Phật x a còn nói “chết a t ng”

Chẳng biết ai đây thoát trần sa”.

Ngài Thiên Lương trả lời :

“Thành (hết) cái kiêu á di út t s

Một “sáng” “trong Không chỉ u r ng h

Chẳng ngắm, ngắm, ngắm sáng

Tin nhà ch a kh ng phó chim, sò”.

Cái Di u này tuy thế “Ngu n T ng”, không dung ch a t p khí h v ng.

ý là Thức T Lý a, không ngắm b c mà t i, rõ ràng cái cách chuy n Thức thành Trí vậy.

Kinh : “Ông nay mu n biết nhân do và gì i h n sâu c n, thì Thức và Không là biên gì i c a Thức; Xúc và Lìa là biên gì i c a Thức; Nh và Quên là biên gì i c a Thức; Di t và Sanh là biên gì i c a Hành ; l ng trong nh p h p v i l ng trong là biên gì i c a Thức.

Thông r ng : tr c, Ông Anan hỏi r ng “N m l p nh v y n âu là gì i h n ?” đây tr l i rõ ràng, có nguyên nhân, có gì i h n t c n n sâu. Thức không t nó là Thức, nhân Không mà hi n Thức. Biên gì i c a Thức và Không là Thức Gì i v y. Thức ch ng t nó là Thức, nhân Xúc Ch m mà có Thức, thì biên gì i c a Xúc và Lìa là Thức Gì i. Thức ch ng t nó là Thức, nhân Nh mà gì i là Thức, thì biên gì i c a Nh và Quên là Thức Gì i. Hành không t nó là Hành, nhân Sanh Di t ch ng ng ng mà gì i là Hành, biên gì i y c a Sanh Di t là Hành Gì i. Thức gì i là trong l ng th u su t ã di t s Sanh Di t, tánh nó nh p v i ngu n tánh b t ng mà h p v i l ng trong. Mà có nh p, có h p t c là có biên gì i, ó là Thức Gì i v y. Vì cái “Trong l ng nh p vào” là Thức, còn tánh “Trong l ng chân th ng” là Tánh Thức Minh Trí. Minh Trí là Trí. Gì a Thức và Trí còn có biên gì i v y.

Chân Tánh không gì là “Trong lòng nhập vào” vì toàn khắp pháp gì cũng không hề có ra vào. Cái trong lòng mà xuất ra là Hành, cái trong lòng mà nhập vào là Thức. Suốt cả bên trong lòng sáng, nhập không-ch -nhập, tức là pháp sanh diệt. Đây là lần lần vào cảnh tinh diệu. Từ năm Trần, năm Thức trước, Thức Thứ Sáu, Thức Thứ Bảy cho đến Thức Thứ Tám là gì cũng hèn hạ sâu cạn mà mờ mờ. Đã nhập cùng tánh lòng trong rồi, tức Vô Sanh Pháp Nhân thì còn có biên gì nữa? Xem xét nữa? Đã không biên gì nữa, tức không năm năm, năm năm mà không, tức siêu năm Thức trước, nói “Các ông phân Diệu Giác Minh Tâm trong lòng toàn vẹn cả mình làm ra cái Thấy, cái Nghe, cái Hay, cái Biết từ nguyên cứu thành năm pháp vẹn cả”. Đây thì quy về tánh trong lòng vậy.

Sách Hoàn Nguyên Quán nói “Do niệm Trần Thức mà niệm niệm diệt rồi, đó là Sanh Thức. Do quán Trần Thức mà tánh sanh diệt dứt hết, rằng không, không có thức, đó là Niết Bàn”.

Cuốn Trí Chủng Truy vấn vì: “Niệm niệm thanh các pháp niệm niệm âm phân biệt, gọi là Diệu. Quán suốt thanh các pháp ý không thể đâu khi lên, không thể đâu đi xuống, ngay đây Giác Thoát”.

Cuốn Tiên Quán Kinh Nhân vì: “Thật vậy, con mắt không thể thấy cái Thức của nó. Thức Thức còn cảnh thấy, làm sao thấy gì khác?”

Cuốn Thức Quán Tỳ Ni Cẩn vì: “Nếu cái thấy là cây thì đâu còn cây?”

Cuốn Thức Quán Tam Tỳ vì: “Nếu hiện tại là có thì quá khứ, vị lai cũng có. Nếu quá khứ, vị lai là không có thì hiện tại cũng không”.

Đây là ý uẩn ngữ này.

T Quy Sơn thốt rằng: “Phàm cái tâm của người nhân thì thốt ngay không gì đi, không sau, không trước, không đi tránh tránh. Trong hết mọi thời, thấy nghe bình thường, không quanh co khuếch trương, cũng chẳng bắt mọi vật bám tai. Chỉ là tình cảnh đàng này, thì thốt như Chỉ Thánh xưa nay chỉ nói cái lìa khỏi bên phía đàng này. Như không có các thức vọng tưởng, biệt biệt, tình kiết nết nên thức Thức trong lòng, thanh tịnh vô vi, trong lòng không nghĩ. Gọi đó là người nhân, cũng gọi là người vô sự”.

Đôi lời của T Quy Sơn chỉ thốt về cái tin tức của Lòng trong nhập pháp pháp trong. Chỉ vì cái tiêu hết Thức mà thôi đâu còn chuyện gì nữa?

Kính: “Năm năm vắng vẻ trong nhập sanh khởi. Sanh thì nhân Thức mà có, diệt thì thức Thức mà trừ. Lý tưởng này, nên Ngộ tiêu sạch. Sạch pháp nhập nhập, theo thốt pháp đàng này”.

“Ta đã chỉ cho ông về cái nút khấn Kiếp Ba La, có chỗ nào chẳng suốt, mà phải hời hợt vậy. Ông nên dùng cái tâm này khai thông về năm nguyên Vô Ngộ này, truy vấn đặng cho thốt lại như người tu hành trong nhập pháp, khi nào cho hết rồi, thì sanh nhàm chán sâu xa, biệt có Niết Bàn, chơn quy nhập mê ba cõi”.

Thông r ng : tr c, Ông Anan h i là tiêu tr m t l t hay theo th l p mà h t ? Tr c h t, áp ngay r ng “M t ng h ng th ng, c ch ch ng nh p Tánh Tinh Chân Di u Minh, B n Giác Viên T nh, thì ch ng còn V ng T ng nào tr , không còn th l p nào ch bày”. y là ch nói “N ng ng tiêu s ch”.

ây tr l i r ng “S ch ng ph i n tr , theo th l p d t h t”, là do lòng t bi, l c r c chút m a phùn, ch g i là n mà ch ng sót Viên v y.

C n nguyên này c a n m m trùng i p sanh kh i, ã sanh thì có nguyên nhân. Cái S Nhân là Ngu n T ng c a Th c Th Tám, sanh kh i ra Kí n Ph n và T ng Ph n. Do trong t o ngoài, t t n thô. Nay mu n di t n m m này, s di t ph i l n l n. Tr c h t t S c m tiêu tr , do ngoài vào trong, t thô vào t , không ph i là không có th l p.

N u lu n cái lý Chân Nh thì m t Ng li n n Ph t a, có âu t ng b c giai c p ? Rõ m không có t th , ng th toàn Không, nên n ng Ng tiêu s ch m t l t, ngay ây vô s . Th nh ng t p khí t vô th y huân t p ô nhi m lâu ngày, cái vô minh ang hi n hành, n m l p bu c ràng âu th nh s ch m t s m m t chi u. B i th , ph i ào th i d n d n, theo th l p mà h t s ch. Gi ng nh cái nút c a kh n Kí p Ba, kh n v n không khác mà nút ph i m tháo l n l t. Tr c c Nhân Không, k c Pháp Không, sau n a là c Không Không, bèn c Vô Sanh Pháp Nh n, t ch di t hi n t i n. Cho nên, ch ng rõ c n nguyên h v ng thì tâm u i theo Th c mà chuy n, ch ng th khai thông. Nay bi t rõ ràng là V ng, V ng v n không có nguyên nhân, ngay y tâm khai, ch ng cái vui Ni t Bàn. ã ch ng Ni t Bàn, vào ch ch ng sanh di t, th y n m m kia là h v ng, không nhân t sanh, nguyên không t tánh, qu áng nhàm chán sâu xa v y. N u n m m ch ng di t thì l u chuy n ba cõi, sanh t xoay v n, có gì mà vui mê luy n ch ng b ? S Giác Ng c n nguyên h v ng này, xa lìa n m m i th Ma S l i là ph ng ti n ban u : các pháp Xa Ma Tha, Tam Ma, Thi n Na vi di u c a Ph t Th Tôn x a tr c, ph i theo th l p mà tu, u làm l i minh hu n cho i m t pháp, nên Th Tôn d n dò khi n cho l u thông.

Thi n s Khuê Phong tr l i m i câu h i c a Ông S S n Nhân :

Câu h i M t : Th nào là o ? Th nào là Tu ? Ph i Tu m i thành hay ch ng c n m n công d ng ?

áp : Vô Ng i là o. Bi t V ng là Tu. o tuy v n tròn y mà v ng kh i thành v ng m c. V ng ni m h t ráo t c là Tu thành.

Câu h i Hai : o n u do Tu mà thành, t c là t o tác, thì gi ng pháp th gian, gi d i ch ng th t, thành r i l i ho i, sao g i là xu t th c ?

áp : T o tác là k t nghi p, g i là “Th gian gi d i”. Vô Tác là tu hành, t c xu t th chân th t.

Câu hỏi Ba : S Tu ó là n hay Ti m ? Ti m thì quên tr c, m t sau, làm sao t p h p mà thành t u. n thì v n h nh a ph ng, làm sao m t lúc mà viên mãn c ?

áp : Chân Lý thì Ng mà n Viên. V ng tình d t mà h t l n l n. n Viên nh tr nh s sanh, trong m t ngày mà c th ã y . Ti m Tu nh nuôi n thành ng i, nhi u n m thì chí khí m i l p.

Ba câu tr l i này có th chú gi i cho o n kinh v n này.

L i n a, thi n s Khuê Phong tr l i cho quan Th ng Th Ôn Tháo : “Chân lý tuy là n t, v ng tình y khó tr ngay. Nh gió t m ng ng, sóng mồi t m l ng, âu có th ch tu m t i bèn ng v i cái D ng c a Ph t. Ch khá l y Không T ch làm t th , ch nh n s c thân; l y Chân Nh làm T Tâm, ch nh n v ng ni m. V ng ni m kh i lên u tr n ch ng theo. Nh v y thì khi m nh chung t nhiên nghi p không th ràng bu c”.

T Hoàng Long H i ng áp l i h i c a quan Th Lang Hàn Tông C r ng : “Nh th , ngoài Tâm không có pháp gì n a. Ch ng bi t phi n não, t p khí là gì mà mu n d t h t i, thì n u kh i cái tâm nh v y bèn thành ra nh n gi c làm con. T x a n nay ch có l i nói, y là tùy b nh cho thu c. N u có t p khí phi n não mà ch c n dùng Tri Ki n Nh Lai i tr , ó u là l i nói d n d , ph ng ti n thi n x o quy n bi n. N u th t có t p khí tr , bèn là ngoài tâm có pháp d t di t, gi ng nh con linh quy kéo lê cái uôi trên ng, quét d u mà d u sanh ! Có th nói r ng “L y tâm dùng tâm, càng th y b nh n ng !” B ng nh rõ su t ngoài tâm không pháp, ngoài pháp không tâm, tâm pháp ã Không l i còn mu n d y ai chóng h t ây ?”

C theo ch Th y c a T H i ng thì “X a nay không m t v t. Ch nào nhu m b i tr n”. C vào ch áp c a T Khuê Phong thì “Th ng th ng siêng lau s ch. Ch nhu m b i tr n”. H i ng ch v n, ví nh ng i n m m ng th y b xi ng xích, t nh d y l i ph i c i thoát xi ng xích ? H i n nhiên không có chuy n ó v y. Khuê Phong ch v Ti m, ví nh n c k t thành b ng, không dùng t m r a c, ph i g n ánh m t tr i m i th y l u thông.

Tông C nh L c nói : “Vào Tông ta, tr c tiên c n bi t có. Sau ó gi gìn. L i u uôi c n ph i t ng x ng, không th Lý, H nh có ch thi u sót, tâm mi ng trái nhau. N u vào Tông C nh, Lý H nh u tròn v n”.

C n c theo s quy t oán c a b Tông C nh thì Ngài i Giám (Hu N ng) ch m t con m t l , Ngài i Thông (Th n Tú) thì hai m t tròn sáng. Sao th ? Ngài i Giám y Lý mà không có H nh, vì “X a ngay th ng thanh t nh, ch ng m n lau chùi”. Ngài i Thông, “ ã ng c n ph i tu, lau b i thì g ng sáng”. B i th mà nói “Chánh tuy Chánh l i Thiên, Thiên tuy Thiên l i Viên”. Ch ng tham d lâu ngày cái Tông t su t thì ch a d bàn lu n ch này.

PH N TH BA : PH N L U THÔNG

I. C PH C, TIÊU T I H N C

Kinh : “Anan, ví nh có ng i em các th th t b o y d y h không cùng kh p m i ph ng, dâng lên Ch Ph t nh s vi tr n, vâng th cúng d ng, Tâm không lúc nào xao lãng. Ý ông th nào ? Ng i y do nhân duyên cúng d ng Ph t nh v y c ph c nhi u ch ng ?”

Ông Anan áp r ng : “H không vô t n, trần b o vô biên. Ngày x a có chúng sanh cúng Ph t b y ng ti n, n lúc b thân r i còn c a v Chuy n Luân V ng, hu ng gì hi n ti n h không cùng t t, cõi Ph t y kh p, u là trần b o, thì dù suy ngh cùng ki p còn ch ng th th y, ph c y làm sao có b b n”.

Ph t b o Ông Anan : “Ch Ph t Nh Lai l i không h v ng. N u l i có ng i thân các t i T Tr ng, th p Ba La Di, giây lát ph i tr i qua a ng c A T ph ng này ph ng khác, cho n cùng h t các a ng c Vô Giá m i ph ng, không âu ch ng tr i mà có th trong m t ni m em pháp môn này khai th cho ng i ch a h c i m t pháp, thì t i ch ng ng i y trong ni m ó li n c tiêu di t, bi n cái nhân ph i ch u kh a ng c thành An L c Qu c, c ph c siêu v t tr m l n, ngàn l n, v n l n, c l n h n ng i thí cúng tr c, nh th ch o n toán s thí d không th nói h t c.

Thông r ng : y d y th t b o kh p c h không, th gian làm sao có chuy n y ? L y Ph t Nhãn mà xem, qu y sông dài làm thành tô l c, bi n i a thành vàng ròng c ng là chuy n t m th ng v y. Hu ng chi Tánh Di u Chân Nh , thanh t nh b n nhiên toàn kh p pháp gi i, ó là gia b o. Ch ng Thanh T nh Pháp Thân thì n kho báu (b o s), kho báu ó há ch ng toàn kh p h không ? B i th , dùng b y báu : vàng, b c, trân châu, xa c , mã não, san hô, h phách c a th gian cúng Ph t còn c ph c vô l ng hu ng là “Nguy n em toàn th thân tâm này ph ng s cõi n c nhi u nh b i, th m i g i là báo Ph t Ân”, thì có th khi n cho ng i ng i u n kho báu. Cái c a báu xu t th này phân bi t v i báu c a th gian, nên báu th gian nào so sánh c. Không ch c ph c, mà còn tiêu t i. Ph c thì có ph c báo, t i thì có t i báo. Ph c, t i c hai không o l ng nhau c. Nên tuy c ph c cõi tr i, c ng ch ng mi n kh i cái kh a ng c. T i thì không gì n ng h n t i ng ngh ch : gi t cha, h i m ,

làm thân Ph t ch y máu, phá s hòa h p c a T ng Già, t thiêu kinh t ng.
ây ch nêu ra b n, vì cha m xem nh m t, còn Tam B o thì không th
thay i. tr c, nói T Khí là ch Sát, o, Dâm, V ng, l i nói Bát Khí;
ây nói m i t p nhân và sáu giao báo tr c. T i nghi p n ng thì a ng c
Vô Giác m i ph ng, m i m i u tr i qua, kh s bi t bao.

Ch m t ni m h i tâm, em pháp b o này ch bày cho ng i ch a h c,
chuy n mê thành ng , chuy n phi n não thành B thì tuy trong bi n
sinh t mà t có cái vui Ni t Bàn. ây là t gây t i thì t sám h i, t gây
nghi p thì t gi i thoát, tuy Ph t c ng không th giúp cho s c v ch ó.
Không có t i, t c là c ph c. Không có kh t c là h ng an vui. B i
th , em pháp b o mà ch bày cho ng i thì không nh ng t mình kh i t i
mà còn khi n ng i ng i c ph c. Không ch t mình c c a báu mà
còn khi n ng i ng i u c cái r t báu. Cái báu y ng p th gian, nào
có n i ch n. Há ch l y cái ph c do cúng Ph t b y th báu mà so sánh
c ?

L i Ph t chân th t, kh i t i c ph c, có vô l ng công c nh th rõ
ràng tán thán kinh này, thanh t nh b n nhiên, toàn kh p pháp gi i, không
cùng không t n, tôn quý không gì so sánh n i.

Có nhà s h i thi n s i Lãnh : “Sao là t t c ch n thanh t nh ?”

T Lãnh nói : “B cành cây qu nh, t c t c là c a báu. C t cây chiên àn,
mì ng mì ng toàn là h ng”.

Ngài n Hà t ng r ng

“Kh p cùng tr i t thi t xá l i

V n h u toàn bày t nh dĩ u thân

Ng c N ng c tr n không khéo v ng

Linh miêu hoa tr ch ng hay xuân”.

N u v y thì không còn các t ng a ng c ? C sao Ông i u t⁴³⁷ ang
s ng mà sa vào a ng c ?

i u t bán Ph t, nên ang s ng mà sa vào a ng c.

Ph t khi n Anan h i r ng : “Ông trong a ng c yên n ch ng ?”

Ông i u t áp : “Tôi tuy trong a ng c mà vui nh tr i Tam Thi n”.

Ph t l i khi n Ông Anan h i : “Ông có c u ra kh i không ?”

Ông i u t áp : “Tôi ch Th Tôn n thì ra kh i !”

Ông Anan nói : “Th Tôn là i S ba cỡi há có ph n vào a ng c ?”

Ông i u t nói : “Tôi há có ph n ra kh i a ng c ?”

T Thúy Nham Chân nói : “L i thân quen xu t t mi ng thân quen !”

Ông i u t là anh em chú bác v i c Ph t, là anh ru t c a Ông Anan,
ã c th n thông, xô núi è Ph t, khi y có th n Kim Cang h trì, nh ng
c ng làm Ph t b th ng, ngón chân út b th ng ch y máu. Ông mu n h i
Ph t thu nhi p h t i chúng, m i i n a ng, thân ang s ng mà sa

vào a ng c. Nh ng Ông i u t t khi làm L c V ng ã cùng tu hành v i Ph t, nay tình bà con ru t th t thì l i có s bi n i này. C ng là tâm mê quá n ng, ch a d quay u, c n ph i thiêu s ch n i l a nghi p a ng c m i có th phát ng .

Ph t th ký cho Ông i u t sau nhi u ki p c ng s thành Ph t. Ngay trong a ng c mà không th y có chuy n ra vào thì làm sao bi t bi n a ng c thành cõi an l c ?”

---o0o---

II. TR MA H N C

Kinh : “Anan, n u có chúng sanh t ng c kinh này, trì c chú này nh Ta nói r ng ra thì cùng ki p ch ng h t. Y theo l i d y c a Ta, nh l i d y mà hành o, th ng vào B , không còn ma nghi p.

Thông r ng : M t ni m chuy n hóa bèn tiêu t i nghi p, ph c c vô l ng. N u th ng t ng c kinh này, th ng trì chú này ph c c cùng ki p ch ng h t. Nh y theo giáo pháp mà hành o t thành Chánh Giác, không còn nghi p ma. Kinh này, chú này phát huy tánh Di u Giác n sáng rõ hoàn b , ch phòng m Ma chu áo, Ma không th mê ho c mà o Giác thành t u v y.

N u trì chú, t ng kinh mà không rõ trong T Tánh thì l i b Ma trói bu c. Nhà s h i T Bách Tr ng : ““Y kinh gi i ngh a, tam th Ph t oan. Là kinh m t ch , li n ng Ma thuy t”. Thì th nào ?”

T Tr ng nói : “Do gi ng ni m, tam th Ph t oan. Ngoài ây riêng c u li n ng Ma thuy t”.

Sau này, nhà s h i T ng An : ““Y kinh gi i ngh a, tam th Ph t oan. Là kinh m t ch , li n ng Ma thuy t”. Lý y th nào ?”

T An nói : “Cô phong (nh cô) ngút m t, ch ng khoác ráng, s ng. V ng nguy t gi a tr i, b ch vân t khác”.

Ngài n Hà t ng r ng :

“Mây t cao bay, n c t xuôi

Mênh mông tr i n c l c thuy n không

êm khuya ch ng h ng b lau u

Kh i h n trung gian v i hai u”.

Ch này n i ngh a kinh, ch ng t c, ch ng lia, t có ch xu t u. N u ng ch này thì Ma không th mê ho c.

Thi n s Th Châu o Th đ i l i c a Ngài Th n Tú bi t c ch vi di u, bèn c t am c Th Châu Tam Phong. Th ng có con dã nhân, m c tr ng n gi n, nói n ng k d , ngoài chuy n c i nói còn hóa ra hình

Phật, cho nên các hình Bồ Tát, La Hán, Trì, Tiên... hoặc phóng hào quang, hoặc phát âm thanh tiếng dùi. Hàng học trò thấy vậy đều không thể nói được. Như vậy trải qua mấy trăm năm, sau lần này, không còn hình ảnh. Sư nói với chúng: “Đã nhân làm lầm mà mê hoặc người tu. Chẳng lẽ lâu thế không thấy, không nghe. Mà mê cái này thì có chướng mà cái không thấy, không nghe cái kia thì vô tận”.
Nên hiểu cái ý “Chẳng thấy, chẳng nghe vô tận” này thì thấy vào Bồ không hình tướng, mà Ma tiêu ráo, Thiên Ma nào phải!

---o0o---

III. L U THÔNG CHUNG

Kinh: Phật nói kinh này xong, hàng Trì Khử, Trì Khử Ni, các sư nam, các sư nữ, tất cả thế gian Trì, Ngộ, A Tu La cùng các vị Bồ Tát, Như Lai, Thánh Tiên, hàng Trời khác và các vị Lạc Quỳ Thiên mới phát tâm thấy sự hoán đổi, làm lầm mà lui.

Thông rợ: : Phật nói kinh này là pháp môn Trì Trì Viên mãn. Phật dùng âm thanh pháp, tùy miệng nói ra riêng hiểu, nên tùy chỗ chẳng lẽ người nào cái vui cái pháp, hình ảnh mà đi. Vì sao thế? Tánh là cái vốn có, ai ai đều sẵn.

Cho nên, Trì Trì Châu khai thị với chúng rợ: “Xem kinh chẳng trong sanh tử, chẳng xem kinh chẳng trong sanh tử. Vậy các ông làm sao ra khỏi?”

Một nhà sư bèn hỏi: “Vậy như thế nào thì ra?”

Trì Châu nói: “Thấy vậy thì, còn chẳng thấy vậy làm sao ra khỏi sanh tử?”

Ngài Thiên rợ rợ:

“Xem kinh chẳng trong sanh tử

Ngộ trong ráng không biết

Không xem kinh chẳng trong sanh tử

Ngộ cái áo không ai mặc

Bản nhiên chim khách kêu mồi tiếng

Quay thân như ý nhót khắp nhà vui

Thôi suy nghĩ!

Như nay vẽ ra trước mắt người

Chỉ Bi ngàn tay không giữ lấy!”

Vị Trì Châu Tây Xuyên nói Ngài Hoa Nghiêm hỏi rợ: “Trì Ý, Giáo Ý là gì hay khác?”

Ngài Hoa Nghiêm nói: “Như hai bánh xe, như hai cánh chim”.

Tòa Ch nói : “Ng r ng Thi n Môn riêng có ch k c, té ra ch ng ra ngoài giáo ý !”

Sau này, nghe T Giáp S n giáo hóa th nh hành, l i b o t sang h i câu trên.

T S n nói : “Ch m cát không bàn ch m ng c, n n trái v i ý o nhân !”

t v k l i v i Tòa Ch , v này khen ng i, h ng v phía T S n làm l mà nói : “Ng r ng Thi n Môn và giáo ý ch ng khác, té ra có chuy n k c”.

Há ch ng nghe có nhà s h i T M c Châu : “T Ý, Giáo Ý là ng hay khác ?”

T Châu nói : “Núi xanh t núi xanh, mây tr ng t mây tr ng”.

Ngài Thiên ng nêu r ng : “N u h ng v trong y bi t c M c Châu thì Thích Ca ra i, t Ma Tây sang u là tay không bi t th ph n ! L i bi t c ch ng ? Tay dài, ng áo ng n; chân g y, giày c d (r ng) !”

Có nhà s h i T L c Ph : “T Ý, Giáo Ý là ng hay khác ?”

T Ph nói :

“Tr i, tr ng cùng xoay sáng

Ai nói có riêng ng”.

Nhà s h i : “Nh v y thì sáng t i khác ng, ph i qu y m t l i ?”

T Ph nói : “Ch t ch ng quên d e, nào ph i là ng r !”

Ngài n Hà t ng r ng :

“Tr ng r i bóng tùng, cây cao th p

Nh t chi u lòng ao, tr i d i trên

R c r ng không, ch ng chánh Ng

êm thu vành v nh, bi t chi tròn”.

Hi u ch này thì ch m t tr i, m t tr ng ch ng n, riêng có m t Càn Khôn !

âu ph i h ng bo bo Tông Giáo làm k sanh nhai có th ngh l ng sao !

---o0o---

H T

---

¹ Tông Thuy t cu thông, ngh a là o lý nói ra u là t t i su t thông. Có câu : Tông Thông là Thuy t Thông v y. Phép thi n (thi n môn) t khi c t ng th u áo, nói r ng Tông Thông; nói pháp t t i (không còn tr ng i), nói r ng Thuy t Thông.

Có câu : Tông Thuy t cu thông làm b c i Tông S .

T ình S Vân Th t nói : T Thanh L ng nói r ng Tông Thông là t mình tu hành. Thuy t Thông ch b c ch a t ng .

Kinh l ng Già : Ph t d y Ông i Hu : T t c Thanh V n, Duyên Giác, B
Tát có hai gi ng thông t ng. G i là Tông Thông, Thuy t Thông.

ông Chú nói : Tông y là g c c a o. Thuy t y là d u tích c a pháp
giáo.

Ch ng o Ca nói : Tông c ng thông, Thuy t c ng thông. nh Hu tròn
sáng, ch ng tr n i không.

² Nh Lai M t Nhân

³ Tròn v n, t c th i

⁴ H ng Th ng Nh t L

⁵ Tên khác c a c Nh Lai.

⁶ Kinh Duy Ma C t

⁷ Nh t chích nhãn: m t con m t, con m t o.

⁸ Tu cho ch ng c ch hi u ngh a

⁹ Ch a c ch hi u ngh a Nh Lai M t Nhân.

¹⁰ cái x a nay tr c m t

¹¹ n

¹² Samadhi. X a g i là Tam Mu i

¹³ i ng Cao Tông, n i pháp T T ng Xán, truy n l i cho T Ho ng
Nh n.

¹⁴ mi n Nam n

¹⁵ Ngh a Thanh Thi n S , i ng. N i pháp i D ng Huy n Thi n
S .

¹⁶ Da trâu: ng u bì. Trùm da trâu i ra n ng càng b bó c ng; bu c râu r ng
(long tu) Xu ng n c càng th t ch t, au n. Hai cái dùng ch cái ph c
h u l u c a ng i và tr i làm h i hu m ng.

¹⁷ Lu: ti ng ch phi n não.

¹⁸ Tuy t Phong Thi n S , tên Ngh a T n, ng i x Ph c Châu. c pháp
n i T c S n. i ng Ý Tông, n m Hàm Thông, t i núi Tuy t Phong
x Ph c Châu sáng l p nhà thi n. Th ng có n 1500 ng i trong chúng
h c o.

¹⁹ Ng i c m u trong i chúng

²⁰ Cần Hu a, a v th nh t c a Th p a và Tam Th a. Cái trí tu khô
khan nên ch a thu n th c. i Th a Ngh a Ch ng nói: Tuy có trí tu , ch a
ng t nh th y (tâm t nh l ng, ví nh n c ng im). L i còn v phép quán
s (i lý quán nói s quán) ây ch a xong v lý, ch a thu n t nh.

²¹ Ch th y theo s h c.

²² Tr n: h t b i

²³ Ng i r già. Ch c t M .

²⁴ Còn hoài.

-
- 25 quán Pháp V ng Pháp. Pháp V ng Pháp nh th .
- 26 Th n mùa Xuân.
- 27 Ti n tam tam, h u tam tam
- 28 Tô l c
- 29 Lo v trai t ng trong thi n vi n.
- 30 Giá Lý
- 31 Núi Ng ài.
- 32 Hi u th u róc tu t
- 33 Tên b n sông L c, nay là tên c a m t huy n. T huy n này nên l y tên x g i.
- 34 Thiên Nhiên Thi n S , n Hà S n, ông Châu.
- 35 Th p c và Hàn S n là hai v t ng gi v iên khùng. Th t ra, là hi n thân c a hai i B Tát.
- 36 Ph Nguy n Thi n S , i ng, núi Nam Tuy n, n i k pháp c a Mã T .
- 37 Ng i xem h t i chúng trong chùa
- 38 Thí tài.
- 39 Gõ b n
- 40 Lo v trai t ng trong thi n vi n. V t ng m trách vì c trai chúc (c m, cháo cúng d ng...).
- 41 T Quang Nhâm Thi n S , hi u S S n. T ng lùn x u, bi n lu n tinh anh. G i là Ông Ph t lùn. N i k pháp ng S n.
- 42 Trong Giá Lý
- 43 Ôm gi bát
- 44 Ba Giáo Pháp tr phi n nã
- 45 R nh rang, m kh i
- 46 Ng V Tân
- 47 Yên l ng cùng t t
- 48 Ngh a Thanh Thi n S , i ng, x Th Châu, t i núi u T . N i k pháp i D ng Huy n Thi n S .
- 49 T c Quân Châu ng S n. c pháp n i Vân Nham Th nh T s . L p Thiên Chánh Ng V , th m nh, pháp r t th nh hành. S c phong Ng B n Thi n S .
- 50 c Nham Khoát Thi n S , i nhà ng, núi Nham u. Tham h c v i T c S n mà kh hi u ý ch . G p T Võ Tông g n h i giáo pháp. Lánh n mình làm ng i a ò. Sau c t am núi Ngo Long S n. Ba n m t ch. S c t ng Thanh Nham Thi n S .
- 51 Tên riêng c a T T An Thi n S

⁵² T Thích Tuyên Giám, ở chùa ở Sơn, Lăng Châu. Xuất gia từ nhỏ. Rồi bị t Kinh Luật, làm thầy áo kinh Kim Cang. Ngài ở ở y già là Châu Kim Cang. Chứng tin ch u cái ở ở Nam ph ng thi n tông (Nam ph ng Hu N ng).

⁵³ Tên núi H Nam. Li truy n, tích xa có ba nhà s là Giám Tuyên, Ngh a T n, V n Thúy du ph ng n ây ng ao. T ó nói Ngao S n ng o.

⁵⁴ Lên tòa thuyết pháp

⁵⁵ ây là li nói ý c a m t v T trong tích Bà T Thiêu Am - m t công án. Tích r ng : X a, có m t ng i bà t (bà góa) Cung c p cho m t v am ch tr i qua hai m i n m.

M t ngày kia, sai a t gái h i : “Hi n nay nh th nào ?”.

Am ch áp : “Cây khô héo d a hang núi l nh. Ba n m (mùa l nh) Không h i m (Khô m c hàn nham. Tam ông vô n n khí)”.

T gái v thu t li y nh v y.

Bà nói : “Ta hai m i n m ã dâng cúng cho a phàm t c y”.

Bèn b o u i i, r i li n t cái am.

ây là li t ý nên o r i c a T mà bà góa y không hi u ó thôi.

⁵⁶ H ng còn

⁵⁷ T Chí C n Thi n S , ở ở núi Linh Vân. Ban u Ng y S n, nhân th y hoa ào mà t ng o.

⁵⁸ Cái c tánh xa nay có lâu r i v y

⁵⁹ Nhà i Th a Lu n S ra i 600 n m sau khi Ph t nh p t ch. Tên ti ng Ph n là As’vaghosa. H c trò c a Hi p tr ng lão.

⁶⁰ T i Trí Hoài H i Thi n S , ở ở núi Bá Tr ng, n i k m i pháp th c Mã T o Nh t Thi n S . T ch l p phép th c thi n môn u tiên, g i là Bá Tr ng Thanh Qui. T l i nhi u công án nh Bá Tr ng Gi H , Bá Tr ng Tam Nh t Nh Lung...

⁶¹ V t bi u hi n ch c tr ì.

⁶² Tông th a, y u ch nhà thi n, g i chung là h ng th ng nh t l (ngo nh lên m t ng).

⁶³ Cái Tâm Chân Th t không sanh ra, không di t m t.

⁶⁴ Th t c th , thì ph i r i

⁶⁵ Con m t v t ch t

⁶⁶ Tâm và M t

⁶⁷ Tai có th th y, m t có th nghe...

⁶⁸ T Hu Kh . Ngài ở ở B c Ng y, x L c D ng. Lúc t Ma i S núi Tung S n, t i Chùa Thi u Lâm, c Th n Quang c u o r t m c. n êm hôm tr i tuy t, ch t lia cánh tay trái. c t Ma c m ch u. C i i tên

---

là Hu Kh . Sau, th y bát c a T t Ma, n i pháp c a thi n tông, làm T Th Hai.

⁶⁹ Mích tâm li u b t kh c

⁷⁰ H Phó, tên H p, t Huy n Phong, là o s tóc. L y h mà g i là Phó i S ; còn theo x mà g i là ông D ng i S . T ngài x ng là Thi n Hu i S .

⁷¹ T V n Y n Thi n S , t i núi Vân Môn, n i k T Tuy t Phong. S c phong các hi u Khuôn Ch n Thi n S , i T Vân Khuôn Ch n Ho ng Minh Thi n S . l i nhi u tho i u công án nh Vân Môn Nh t B u, Vân Môn Tam Cú, Vân Môn Th L Kim Phong...

⁷² M t v cao t ng. Tuy t u là tên núi. c ngài Vân Môn truy n pháp. T i núi này còn có Th ng Thông Thi n S , Minh Giác i S u l y tên núi làm hi u.

⁷³ L tr : cây c t tr c chùa. Là m t công án c a T Vân Môn : C Ph t v i cây l tr t ng giao, ó là c th m y ?

⁷⁴ T ng Tri u : ng i vi t b B o T ng Lu n còn g i là Tri u Lu n.

⁷⁵ B n T ch Thi n S , k pháp T ng S n L ng Gi i Thi n S . Phái Tào ng. Tào S n là tên g i theo ch .

⁷⁶ Tác t c nhân tâm h

⁷⁷ H p t bi t th c tình

⁷⁸ So sánh, suy l ng

⁷⁹ Bi t l m l c.

⁸⁰ T c là sáu Th c tiêu

⁸¹ Cái Th c Th Nh t, A L i Da

⁸² T H ng Ân Thi n S

⁸³ T Hu T ch Thi n S , Giang Nam, núi i Ng ng S n, tên hi u Ng ng S n. T có ba ch công án: Ng ng S n Ch m T , Ng ng S n Ch Tuy t và Ng ng S n ng i u.

⁸⁴ Vân C S n: núi t i Giang Nam, huy n Kh ng Ki n X ng. Trên nh th ng có mây, nên t tên Vân C . L i còn g i là Âu S n, vì có c Âu Ng p thành o t i ó. ây có nhi u T , hóa o nên th ng l y tên núi làm hi u.

⁸⁵ c Huy n Giác, i ng. Ban u thu n thông phép Ch Quán c a Thiên Thai. Th ng tu thi n quán. Sau n Tào Khê, m t êm mà kh ng y u ch . t tên Nh t Túc Giác. Tr v V nh Gia, h c trò g i hi u là Ch n Giác i S .

⁸⁶ M t lo i sáo

⁸⁷ R nh rang

⁸⁸ Giáp S n: tên núi. T s tu t i núi này nên l y tên núi làm hi u.

-
- ⁸⁹ T tên S Viên, t Tr n Minh, cháu sáu i c a Ngài Lâm T Ngh a Huy n (T Lâm T tông). N ng Th ch S ng S n, ban u h c Nho. Hai m i m t tu i i tu, k pháp n i L c D ng Chiêu.
- ⁹⁰ Nhà Thi n
- ⁹¹ c, t ng
- ⁹² Ng u bì
- ⁹³ Môn phong
- ⁹⁴ Ng i x Tào Châu, h c xét Quan Âm Vi n, x Tri u Châu. K pháp T Nam Tuy n. T có nhi u công án truy n o.
- ⁹⁵ T Ph Giác Thi n S , tên Hu Nam, núi Hoàng Long. Th pháp T T Minh Viên Thi n S Hoàng Long. T l i nhi u s tích.
- ⁹⁶ H t phi n não
- ⁹⁷ Th Nh t trong hai m i l m c a S Lu n S (ngo i o) L p ra. ó là cái ngu n c i c a muôn v t mù m t, không ch n chánh nên g i là Minh , còn g i là Minh Tánh.
- ⁹⁸ T ch ng t ch t nh
- ⁹⁹ K m t, tai t t c các c n nhanh l , sáng láng.
- ¹⁰⁰ T xu t gia lúc m i tu i, nghiên c u xét cùng ngh a lý Duy Ma pháp, nh n ó rõ bi t Duy Th c; bàn c u sách Nho; chuyên v Lu t T ng.
- ¹⁰¹ T bi t l y rõ ràng
- ¹⁰² T Ph Nguy n Thi n S , k pháp c Mã T , ho ng o Nam Tuy n, th ng x ng mình là V ng Lão S .
- ¹⁰³ So sánh, phân bi t
- ¹⁰⁴ c L c T Hu N ng i S , h L Th , ng i x Tân H ng. T giã m , th ng n Hu nh Mai ng S n. Sau khi c pháp, tr v Chùa Pháp Tánh t i Nam H i. M c a pháp ng S n. Sau v B u Lâm t . Ngài t a t ch, có tháp t i Tào Khê, nay là Nam Hoa T .
- ¹⁰⁵ Th y bi t.
- ¹⁰⁶ T Hoài Nh ng Thi n S , i ng, Hành Nh c, Chùa Bát Nhã, nên x ng là Nam Nh c. L c T Hu N ng có hai i t là Nam Nh c và Thanh L ng.
- ¹⁰⁷ Hi u riêng c a L c T Hu N ng.
- ¹⁰⁸ Hy Thiên Thi n S , Hành S n Nam T . Phía ông chùa có t ng á hình cái ài, c t am trên ó, ng i i y kêu là Th ch u Hòa Th ng.
- ¹⁰⁹ M t trong sáu tr n (s c, thính, h ng, v , xúc và pháp). T t c pháp là ch duyên (s duyên) C á y th c, g i chung là pháp tr n.
- ¹¹⁰ Là l c tr n, c nh hi n bày tr c cái v ng tâm.
- ¹¹¹ i Viên C nh Trí c a Duy Th c Tông
- ¹¹² L c o, Thanh V n, Duyên Giác, B Tát.

-
- ¹¹³ T Tông Nh t Thi n S , tên S B , núi Huy n Sa. Khi nh làm ngh
chài. Ba m i tu i b ng ham m i tu, vào h c v i T Phù Dung, xu ng tóc,
lãnh c túc gi i. R i tìm n T T n Thi n S t i núi Tuy t Phong, đầu
h p, t ng huy n ch . Ban u trú t i Ph ng Vi n, sau d i v Huy n Sa.
- ¹¹⁴ T Kh Quan, hi u Trúc Am
- ¹¹⁵ T kinh L ng Nghiêm : Ki n ki n chi th i, ki n phi th ki n. Ki n do ly
ki n, ki n b t n ng c p.
- ¹¹⁶ H t phi n não.
- ¹¹⁷ Nh th là tu hành chân th t.
- ¹¹⁸ Cái Giác Tánh ví nh bi n.
- ¹¹⁹ Cái ngh a lý c a Giác Tánh r ng l n nh bi n.
- ¹²⁰ Tâm T Bi
- ¹²¹ Cái Tánh Th y v n sáng su t
- ¹²² B n Tâm
- ¹²³ i ng, các v Thi n S am hi u r i c ng i tu t nh, ng i i g i là
ám th y cây khô.
- ¹²⁴ T là T Nguyên, hi u Vô H c, i T ng. M i b n tu i n Kính S n
h c cùng th y Ph t Giám; m i b y tu i có ch t nh ng . Sau khi th y Ph t
Giám t ch, i kh p n i. Ba m i sáu tu i li u nhiên i ng .
- ¹²⁵ T Ph t Nh t Thi n S , tên Tông C o, i T ng. K v Viên Ng Thi n
S . B y m i hai tu i t ch, s c t hi u i Hu .
- ¹²⁶ Ly : lia, gi i thoát
- ¹²⁷ T V n Tùng Hanh Tú Thi n S . Xu t gia t i T nh T , i h c kh p
x , cu i cùng ra m t T Tuy t Nham chùa i Minh, h p t ng tâm n.
Tìm v chùa T nh d ng l p V n Tùng Hiên.
- ¹²⁸ Gi i : hi u.
- ¹²⁹ B c tr ng th ng tôn túc lui n n i chùa khác, n t m trú chùa mình,
g i là Tây ng.
- ¹³⁰ Nh m Công : sách Trang T nói “Ông Nh m Công làm c n câu l n, s i
r t to. N m ch c con trâu làm m i...”.
- ¹³¹ Ch th y bi t.
- ¹³² Ch b n nô l , tôi t h u ch ch y theo tr c u l a, uôi ng a. Thành
ng này chê bai ng i i dùng th c tình phân bi t, l y th c tình làm th c
n, eo theo s phân bi t v t ch t, làm nô l cho nó.
- ¹³³ Tân Trung Ch , m t trong ng v quân th n c a Tông Tào ng.
- ¹³⁴ R ng l ng
- ¹³⁵ Th n Tr ng Th
- ¹³⁶ Nh ki n có hai th : o n Ki n và Th ng Ki n.

- o n Ki n : cái th y sai l m (v ng ki n), ch p ch t thân tâm con ng i
đ t di t (ch t) R i ch ng còn n i sanh n a, t c Vô Ki n.

- Th ng Ki n : cái th y sai l m ch p ch t thân ng i các i còn hoài,
không đ t, t c H u Ki n.

¹³⁷ B i d .

¹³⁸ Mudra, còn g i là Ki t T ng Th . T c là ki t cái n quy t nh (Quy t
nh n).

¹³⁹ Cái D ng

¹⁴⁰ ng chim, ch a v n ch khó trên ng tu thi n : Hi m kh nh
ng chim. L i còn ch a v n ng r ng l n mênh mông, không b
cõi (nh trên tr i r ng l n), nh d u v t con chim trong thnh không.

ng S n L c : Tôi có ba ng r c ng i : i u o (ng chim),
huy n o (ng bí m t), tri n th (xòe tay).

Huy n Trung Minh T : Nh ng chim nên tr ng tr i r ng l n. Nhân n o
nhi m mà g m t t c . Nh ng, tuy th không l ng l v y. Ch ng ngh ch bày
dao ng.

T ình S V n T : ng chim gi ng nh h không v y.

Nam Trung Nh p Chí : ng chim b n tr m đ m, nhân s hi m tr , tuy t
b t thú v t, không có l i i. Riêng trên có ng chim bay.

¹⁴¹ Cái x a nay tr c m t

¹⁴² Không bi t B n Tánh

¹⁴³ V tr , th gi i, t t c s v t th gian thân tâm đ a n ng . Nhân b i
nghĩ p i tr c c m ng ra.

¹⁴⁴ C n thân. Theo nguyên nhân c a nghĩ p i tr c c m ng ra (th ng
g i là tr báo) ngay n i thân th .

¹⁴⁵ Quá kh , hi n t i và v lai

¹⁴⁶ Tu Di.

¹⁴⁷ Th c Tinh V n Sáng.

¹⁴⁸ Cung vua

¹⁴⁹ Không tranh cãi.

¹⁵⁰ Thói nhà

¹⁵¹ i iên Hòa Th ng. c m i thi n Tào Khê, n i pháp T Th ch
àu, p Tây U Lãnh, đ i chân núi l p thi n vi n Linh S n, t ruy n pháp
cho t c ngàn ng i.

¹⁵² Cái Th y V n Sáng

¹⁵³ Chân Tâm

¹⁵⁴ Ch Ph t

¹⁵⁵ Nghiêng

¹⁵⁶ Vào dòng

-
- 157 V n t ng chi trung c l thân
158 Nhà chú gi i Trang T Nam Hoa Kinh
159 D i trá, l n x n
160 Xem rõ Quy n X
161 Kinh i Bát Nhã
162 T c là
163 Ch ng ph i
164 Ca Di p
165 Con ba ba l m i r n
166 Nô nhi, t n
167 T ng n ch g c
168 Ph t
169 Tâm Tánh
170 Thu c ngo i o
171 La hán ti u th a. Ho c vào phép H a nh (ng i nh mà ch t, l y l a phép t tiêu cái th c u thai và cái nghi p luân h i) ; ho c do thiêu xác (dùng giàn h a) Nên s c thân tiêu d t ra tro.
172 Th y Sông : xem Quy n I, ph n II ...
173 Ng i ng c
174 Máy then
175 Ki n ki n chi th i, ki n phi th ki n. Ki n do ly ki n, ki n b t n ng c p.
176 Không, Gi và Trung
177 Dã h a
178 T Tâm th ng tr
179 Giao thi p
180 Nh c T n : n u còn..
181 Chí H : r ng không..
182 M i M t
183 Haklena. L c Na : âm ti ng Ph n. H c : âm ti ng Hán; tôn gi sau khi sanh ra, có b y h c c m m n bay theo nên g i v y.
184 A L i Da Th c còn có nhi m ô
185 A L i Da Th c không còn nhi m ô, g i là B ch T nh Th c.
186 Ch ng o Ca
187 Cái x a nay v n Không
188 i v Th p Tr , Th p Hành, Th p H i H ng thu c v Tam Hi n, g i là Thánh Thai. Do ch t dùng mình gieo làm nhân, b n lành làm duyên, nghe chánh pháp mà tu t p nuôi l n n b c S a, th y c o, sanh tro ng nhà Ph t.
189 N m L a : n m không có trong m i hai chi.

-
- 190 Th c A L i Da, Th c Th Tám.
- 191 Cái Th c thi hành âm th m
- 192 Cái Có
- 193 c Có
- 194 Ti ng x ng hô c a thi n tông, ch k th t có ch then ch t. Ngh a là tông s ; nh Tri u Châu g i là tác gia.
- 195 Bình gi ng hình chim T n Già (Kalavinka - Ca l ng t n già). Ph t dùng làm thí d không có s qua l i c a cái không, không có s s ng ch t c a cái th c (âm th c hay u n th c).
- 196 R gi t
- 197 T H o Giám t i Ba L ng, Nh c Châu. Ng i n i k chánh pháp c a T Vân Môn.
- 198 T do, Gi i thoát.
- 199 C a Thi n S V nh Minh Diên Th
- 200 i ng, t i ng Châu, núi H ng Nghiêm, t i Ng y S n h c T Linh H u c t ng . S c t ng hi ut là T p ng i S .
- 201 T s i vua L ng Võ . Vua th ng h i vi c an nguy t n c v sau. T không nói, l y tay ch y th u ch bày, ý nói H u C nh. Vua không hi u. Sau qu b ng ch th n là H u C nh b c bách. Vua m i t nh ng thì nghi p x a ã tiêu.
- 202 T c o n Th ng Nh Ki n. Cái th hai trong n m Ác Ki n, g i là Biên Ki n. Biên Ki n có hai th : m t là o n Ki n; hai là Th ng Ki n.
- 203 Thay i
- 204 ây ngh a là x ng Tánh.
- 205 Phái Tào ng xu t phát t Ngài Thanh Nguyên Hành T .
- 206 Táp a h ng luân tú, h i b t tài hoa.
- 207 M t d u.
- 208 Gi ng kinh.
- 209 Cái Không phi lý lu n c a Ti u Th a và ngo i o.
- 210 inh Giao có ngh a là óng inh
- 211 Có, Không, v a Có v a Không, không Có không Không.
- 212 Ngh a là có chi âu mà buông b
- 213 Di L c
- 214 V n toàn l ng trong
- 215 Niêm Tr m.
- 216 Không hoa, d ng di m
- 217 Hùng là con tr ng
- 218 Linh ngã t o ng Vô Th ng Giác
- 219 D y chúng.

- ²²⁰ D ch ngh a là Không Tánh, cái th t th c a h không.
Tr ng Th y S : Thu n Nhã a là Không v y. Cái tánh c a h không
ch ng khá tiêu di t c.
- ²²¹ Theo T p Danh, Cakravāda (Th c Ca Ra) Là tên núi Thi t Vi S n. Theo
T p Ng , Cakra (Th c Ki t), d ch là Kim Cang, luân, tinh t n.
Tr ng Th y S : Th c Ca Ra nói r ng kiên c ch ng h nát v y.
- ²²² Cây Xuân là m t lo i cây s ng n m y ngàn n m.
- ²²³ S Lý viên dung
- ²²⁴ Cái N ng d i trá.
- ²²⁵ Ch cá thi làm r ng
- ²²⁶ Cá hóa r ng t có s m sét t cái uôi. Ý nói tuy t h u sanh.
- ²²⁷ Mê m
- ²²⁸ Ma Ki t: thành này, ngo i o h i Ph t v s sinh thành v tr , Ph t
im l ng không nói gì.
- ²²⁹ C ng g i là Ca la la. Ti ng Ph n : Kalala. D ch ngh a là t p u (cái nh
b n, tr n l n). Là m t trong n m a v (t ng giai o n c a thai theo thai k)
c a thai, g i là thai n i ng v
- ²³⁰ Tích x a, có vua tên B Sát à V ng, trên u b ng sanh m t b c m t,
trong b c m t sanh ra m t a con. L n lên làm Kim Luân V ng, x ng là
nh Sanh V ng. nh Sanh Kim Luân V ng chinh ph c b n châu thiên
h , r i lên cung tr i ao L i mu n h i thích thay ngôi. Vi c ch ng
thành, tr v t l i, b b nh ch t. nh Sanh V ng y nay là Thích Ca
Ph t ó.
- ²³¹ Ch L c
- ²³² Thân Ph t
- ²³³ o Nh t Thi n S , x Giang Tây, i ng. Là ng i k pháp c a T
Nam Nh c Nh ng. Ngài h Mã th , i y g i là Mã T . Trong niên hi u
Ng n Hòa c phong t ng là i T ch.
- ²³⁴ Pháp c a ngón tay
- ²³⁵ ây, l y cái b n u c a mình ví d cho Ch n Tánh; cái u trong
g ng ví d cho V ng T ng (cái gi hình) ; ch vui v th y cái u trong
g ng có m t mày ví d ch nhìn nh n cái gi t ng là th t, ch p c ng,
ch ng ch u b . Ch ch ng th y cái b n u c a mình là vì Ch n Tánh không
có hình t ng chi c .
- ²³⁶ o nhân vô y
- ²³⁷ Bi t : phân bi t.
- ²³⁸ Cái Tâm nh con nút vô t .
- ²³⁹ áo gi y.
- ²⁴⁰ N i Pháp theo bên ngoài

-
- ²⁴¹ N i bên trong
- ²⁴² Sáu th c trong sáu tình
- ²⁴³ Không h sót
- ²⁴⁴ T t Ma
- ²⁴⁵ Chuy n Cô Th nh N lia h n nh sau : i ng có ông Tr ng Gi t, có con gái là Th nh N ng, ã h a g cho cháu là V ng Tr . L n lên, nh g cho n i khác. V ng Tr b i. N a êm th y Th nh N ng t i. Hai ng i v i nhau có hai con. Sau n m n m, V ng Tr a v con v th m nhà xin l i. Ông Gi tr t kinh ng c, vì cô Th nh v n nhà t tr c n gi , và n m b nh ã n m n m. Hai cô g p nhau thì nh p thành m t..
- ²⁴⁶ Pháp Thân
- ²⁴⁷ Bi n Thân.
- ²⁴⁸ Thông Thân.
- ²⁴⁹ Xem Q II. Ph n II. o n vua Ba T N c.
- ²⁵⁰ M t trong ng nhãn. Xem xét th u bi t rõ ràng cái duyên sanh ra cái pháp sai khác nhau.
- ²⁵¹ Núi Kê Túc, n i c Ca Di p, v c c Thích Ca truy n chánh pháp nhãn t ng làm v T u tiên c a Thi n Tông, ng i nh p nh ch c Ph t Di L c t ng lai.
- ²⁵² L bày cái mi ng.
- ²⁵³ Ra kh i trói bu c.
- ²⁵⁴ Còn trong trói bu c.
- ²⁵⁵ Gi .
- ²⁵⁶ V ng v
- ²⁵⁷ i nhà ng, T Ng ng S n l p ra m c T S Thi n tr c tiên. Gi ch tâm n c a T t Ma truy n l i là T S Thi n, cái pháp thi n t t m c riêng truy n ngoài giáo pháp. Gi Nh Lai Thi n ch cái ý tu ch a n ch minh tâm ki n tánh.
- ²⁵⁸ Y ph c, ng a c , y d c, m th c.
- ²⁵⁹ Vàng, b c, ng c, châu, san hô, h phách, mã não.
- ²⁶⁰ Linh Vân.
- ²⁶¹ T H i ng B u Giác Thi n S , tên là T Tâm, i T ng, t i Hu nh Long S n. N i k pháp c a T Hu nh Long Nam Thi n S .
- ²⁶² T Cao An, t i Ngu, t hi u i Ngu S n. N i pháp T Qui Tông. T Qui Tông n i pháp c Mã T .
- ²⁶³ N m lo i Thi n : ngo i o, phàm phu, Ti u Th a, i Th a, T i Th ng Th a.
- ²⁶⁴ Nh t v thi n. Là phép thi n mau t ng , mau th m vào (t c n ng , n nh p).

²⁶⁵ B n Ông Hi n H , 16 C S B Tát.

²⁶⁶ Ch d a n ng c a Ph t T

²⁶⁷ Ngh a là l i nói r i r m, vu v . Các thành ng ng ngh a khác nh : th t
linh bát l c, th t th ng bát l c.

²⁶⁸ Gi ng xà phòng, dùng t m

²⁶⁹ Tì: y t gái.

Ông Tr ng Lão T t L ng Già Bà Ta hay s au m t; ông i kh t th c
th ng ph i qua sông H ng. n b sông, kh y móng tay r i nói: “T gái
nh , ng ng l i, ng cho ch y”. N c li n r hai cho ông i qua.

Bà Th n sông H ng n n i Ph t b ch r ng: “ t Ph t, Ông T t L ng Già
Bà Ta, th ng hay m ng tôi là : T gái nh , ng ng l i, ng cho ch y”.

c Ph t d y Ông T t L ng Già Bà Ta xin l i, n n n v i Bà Th n sông
H ng.

Ông T t L ng Già Bà Ta li n ch p tay, nói v i Bà Th n sông: “Cô t gái
nh , nay n n n xin l i cô”.

i chúng c i r . Nói r ng sao xin l i mà l i còn m ng v y.

c Ph t d y Bà Th n sông H ng: “Bà th y Ông T t L ng Già Bà Ta ch p
tay n n n xin l i ch ng? n n n xin l i không có kiêu c ng, nh ng còn l i
nói. Nên bi t ch ng ph i hung d . Ng i này n m tr m i n nay th ng
u thai vào nhà Bà La Môn. H ng mình sang, khinh hèn ng i khác, là
ch thói quen x a nay. Ch mi ng nói mà thôi, lòng không có kiêu . Các v
A La Hán c ng y nh v y: tuy đ t lia các s ràng bu c, sui khi n sai bi u,
nh ng đ ng còn th a thói c ”.

²⁷⁰ T tri Phi

²⁷¹ Móng Tay Dài.

²⁷² Sát, o, Dâm.

²⁷³ V ng Ngôn, L ng Thi t, Ác Kh u, Ng .

²⁷⁴ D ch là Bi n Hành.

²⁷⁵ ánh t

²⁷⁶ ng.

²⁷⁷ Nh t v l u thông.

²⁷⁸ Thái : l n; cô : c tr i.

²⁷⁹ Thành o

²⁸⁰ L m l c to l n.

²⁸¹ L m l c nh nhi m.

²⁸² B Thí, Trì Gi i, Nh n Nh c, Tinh T n, Ch Quán.

²⁸³ Tu n : mu i ngày.

²⁸⁴ Soi chi u.

²⁸⁵ Nhân Không, Pháp Không, Không Không.

-
- 286 L ng yên.
287 Ti ng c a cái tr ng c hay gi t ng i. Kinh Ni t Bàn nói: Âm Thanh
th ng tr c a Ph t Tánh hay gi t h i t i ng ngh ch, th p ác c a chúng
sanh.
288 H u vi.
289 Hoàng Long.
290 T x ng.
291 T i Châu
292 Yên.
293 T Mã i S có b nh.
294 Ch ng Ph i Tr i
295 Không R u.
296 Nghi p thông, y thông: th n thông t nghi p, th n thông có n ng d a.
297 Vua R ng.
298 Tr n l n
299 V n su t.
300 Tr n Su t.
301 Con gái c Duy Ma C t.
302 Bay lên h không.
303 Ph m Ph Môn Kinh Pháp Hoa
304 Tô h ng : h ng làm s ng l i.
305 T ng : voi.
306 Tây lai: Ý ch c a T t Ma t ph ng Tây l i.
- 307 Tròn v n su t bi t.
308 Y Tha Kh i Tánh và Bi n K S Ch p Tánh.
- 309 Chuông nh .
310 Ca ng i.
311 Phi Lai Phong, tên riêng.
312 Tì n th .
313 n , ch dòng Ph t.
314 Th ng ni m kinh Pháp Hoa.
315 Thi n s Nham u Toàn Khoát
316 Thối nhà.
317 Hành trong loài khác.
318 Trái b u.
319 Tác gia.

- 320 c Ph t nh n l i th nh c u c a Vua Bà La Môn A Kì t, an c nh p
H trong n c này. Trong ba tháng Ph t và n m tr m t cùng nhau n
c m lúa ng a. ây là m t trong th p n n c a Ph t.
- 321 Bà La Môn x này g i là T nh Du , nòi gi ng trong s ch.
- 322 Ng i x Ki n Nam, i T ng, thi n ngh v ngh v bông, trái, c cây,
b m, ong... s c màu, nét v trông y nh th t.
- 323 T Th Sáu trong phái Thiên Thái ông , hi u Trí Oai Thi n S .
L p thi n lâm Thai Châu, Ph Thông S n n i có tên Pháp Hoa, k h c
thi n có 300 ng i, k nghe gi ng có 700 ng i. Do ó g i hi u là Pháp Hoa
tôn gi .
- 324 Tr m th y lo i thô, màu
- 325 Nghe th t.
- 326 Ng i.
- 327 Có b n ngh a : mu i, dùng, n c và ng a.
- 328 Sao ch i.
- 329 Chày báu.
- 330 M i bài k c a Thi n S ng An Sát.
- 331 B n ph n Lu t.
- 332 c S n.
- 333 S cùng t t c a Thi n.
- 334 S m sét, qu D ch.
- 335 T bi.
- 336 Xem tích Ông Ngô t trong kinh Th y Sám. ây s l c nh sau.
Ông Ngô t, ki p tr c tên Viên Án, có h i m t ng i tên Tri u Th . Ki p
này y i theo báo oán: làm m t cái m t gh l i lên hình m t ng i, hành h
au n tr thù.
- 337 C th y ch .
- 338 T o thành
- 339 Chuy n i, t b .
- 340 Ch c a Ngài Trí Hoàng
- 341 Ng i g
- 342 Hãy trong Không-ch -tr mà sanh tâm.
- 343 Quy, c : hai khí c o c.
- 344 Trong Th p Tín.
- 345 ng M t Ch t
- 346 ng Vi c L n.
- 347 ng Tham Kh p.
- 348 ng Chí Chân Th t.
- 349 ng Tr i Kh p.

---

350 ng y .
351 ng c M t.
352 ng Âm R ng - Ti ng r ng s t
353 ng c Th u Vào.
354 Xá L i Ph t.
355 n B Kia
356 i Hu .
357 T i tri n.
358 Xu t tri n.
359 S T Thiên Thai tông.
360 Giáo pháp d y b ng l i nói.
361 X a nay không m t v t c a Ngài Hu N ng.
362 Chí nh t thi t x .
363 Ngài Ca Di p.
364 B y hang tám l
365 Chim gi b ng ng c.
366 Trói bu c
367 Không có.
368 Kim lan.
369 Theo ch có s v t
370 Cõi Pháp d th t s v t.
371 Không có s v t.
372 N n : m.
373 Ch Ph t phân n a tòa ng i v i T Ca Di p.
374 Không dính m c.
375 Không, Gi , Trung.
376 S d do ch p Pháp
377 Hu Cháy Sáng.
378 Tâm luân h i.
379 V ng n c
380 Xa.
381 Ngoan Không
382 Ph t.
383 ánh b n.
384 Càn.
385 Di m.
386 Càn.
387 T Th T Tông Hoa Nghiêm.
388 Cây Dù Tr ng Trùm Kh p.

---

389 Bì t Kh p.
390 Ch ng rõ ràng, ch ng r t ráo.
391 Tên hai con sông.
392 Ba côi.
393 Qu n chúng.
394 L m l c.
395 Phong t ng.
396 L Túc
397 Tào Tháo.
398 Sào Ph .
399 H a Do.
400 Ông b p r t t c là Phá Táo a, công án ánh b b p lò ng Vô Sanh.
Xin c tr c.
401 Cánh chim
402 Tì ng c a o gia.
403 Con chàng hiu.
404 n .
405 Theo Tiên Gia, tu luy n thu l y tinh hoa trong th y ngân
406 Áo
407 Ch ng Ph i Tr i
408 Ch u.
409 Ng c m t.
410 B n cách suy tính này l ng vào b n m : S c, Th , T ng, Hành.
411 Chuy n T t Ma sau khi t ch
412 Cái làm ra, cái t o ra.
413 i T T i Thiên
414 Cao nh t côi S c Gi i
415 Danh t Thi n ch lúc ch a ng .
416 N ng cái nhân.
417 Suy l m.
418 Bì t Ng c
419 Thu c o Gia.
420 Vân Môn có tam cú.
421 Quá kh , hi n t i, v lai.
422 Kéo dài s h v ng
423 L thông tr i.
424 N m tay quý báu.
425 Ngàn n m.
426 Ngh B y.

---

⁴²⁷ Tr n C nh L y L ng.

⁴²⁸ ng huy n.

⁴²⁹ n, Trùng, Giao, Chi t dùng ch các hào trong qu bói D ch. n : hào d ng, Trùng : hào d ng ng. Giao : hào âm ng. Chi t : hào âm.

⁴³⁰ Th c m.

⁴³¹ Giai c p.

⁴³² Hay : “ u i ch ng ra”.

⁴³³ Ph t.

⁴³⁴ Bài k c a Th n Tú.

⁴³⁵ T x ng.

⁴³⁶ C u c a Ông Xá L i Ph t tên là Kausthila. Ông nói v i Ph t : “Này Th y Cù àm, ta ây ch ng lãnh th các pháp” ...

⁴³⁷ T c Bà t a.